

Requiescant & aeternis bohemorum

Rēfiones contra q̄tuor articulos bohemoꝝ
Datꝫ E liber iste p̄ dñm Jacobū de pyotthouia
Canonici p̄loren.

421.

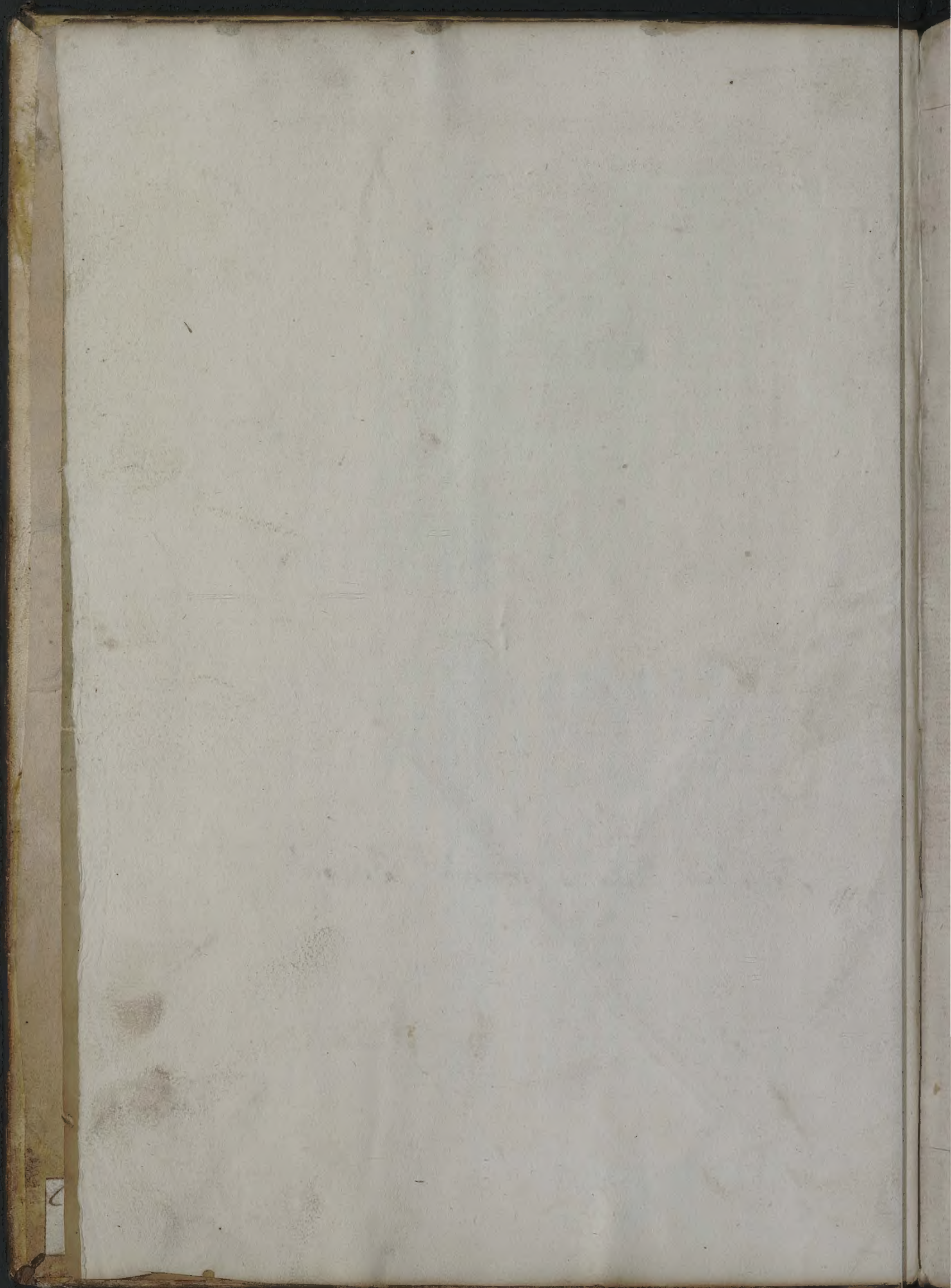
N. Inv. 421.

Col
9

כרתבן נתבון לחיות על הכחמה וחיה על האדם
אם יש באיזה יונה לחיות על האדם ועל הכח
מאי טעמ'ה' עקב נכתיב חמ' וחיה חטחור
עליו מאי על חטמ'א של על חטחור טמ'א
ועל חטמ'א טחור ורבן חחוא לרס'ס'דמה'ל
חמ'קבלין טומ'א'חחוא ר'א'ת'א אבל חכא קל
וחו'מ' הוא על חטמ'א טחור ועל חטחור לא
כל שכר' ו' עקב חיינו ד'א'מ' שלמ'א חמ'ר'ר'ר'
אחכמה וק'א חחוקה ממ'נ' ורבן החוא למח
ולמח' ע'ל' ד'טחור וטע' בק' טמ'א ומח'ע'
עליו טחור וחכ'ת'ומח'מ' חחור' וכפס כט'ר'
מאי מח' ד'טע' וחכ'ת'מח' וחכ'ת' נטע' וע'ר'
מח'כ'ע' כ'פס כט'ר'ס' נטע' לא כע' כופס כט'ר'
אל'א מאי מח' ניש'א ונכתיב חמ' ניש'א ניש'
טע'מ' כ'ת'כ'מח' ח'א ק'מ'ל' ובע'נ' שיע'ר ח'א'ח
ח'נ'ל'ל'מ'ח' ו'א'מ' ח'א'ח א'ר'כ'א שיע'ר אל'א ל'
למ'ח' ר'א'מ' א'ין ח'א'ח א'ר'כ'א שיע'ר מאי אל'
למ'ס' א'פ' למ'ח' ר'א'מ' ח'א'ח א'ין א'ר'כ'א שיע'ר
ח'נ'מ'יל' א'ב'א ח'כ'ר'א א'ב'ל כמ'נ'א י'ר'כ' שיע'ר
ה'ת'נ' כמ'ח' יח'ו' ו'ח'א כח' שיע'ר כ'ר' ח'א'ח כ'ר'
שיע'ר'ל' ר'א'ש' ג'בע'ר'ל' מח' א'ב'י'א'מ' א'פ'
ח'נ'מ' ל' ע'ק'ב' ד'ע'כ'ר' ע'כ'ר'ח' כ'ר'ל' ו'א'מ' ל'פ'נ'א'מ'

את הנהחית וחדר יקט'ר'ר'כ' ו'רב'נ' מ'א' י'א'מ' ח'ח'
כע'ר' ח'ט'כ'ה' ת'א מ'א'ע'ר'א ח'ט'כ'ה' ר'א' ל'א' ח'מ'
ח'כ'י כ'ין ח'ע'כ'ב'ס' ד'כ'ל' ו'כ'ה'ע'ל'ת' א'ח'ר' א'ת' ח'נ'ר'ח'
כ'ין ח'ע'ר'כ'ס' יק'ט'ר'ר'כ'ה' ח'ת'ס' נ'מ' כ'ר'י'ע'ר'א מ'ר'ל'י'ק'
נ'י'ח'ת' ו'ח'ר'ר' מ'ק'ט'ר' ק'ט'ר'ח'ת' ש'ל' כ'ין ח'ע'ר'כ'י'ס'ו'כ'
ח'י'מ' ח'כ'י' נ'מ'י ו'ח'כ'נ'י'א מ'ע'ר'כ' ו'ע'ר' כ'ק'ר' ח'ן' ל'ח' מ'י'
מ'ר'י'ת'ת' ש'ת'ה'א' ח'ו'ל'ק'ת' ו'ח'ו'ל'כ'ת' מ'ע'ר'כ' ו'ע'ר' כ'ק'
ד'כ'ר' א'ח'ר' מ'ע'ר'כ' ו'ע'ר' כ'ק'ר' א'ין ל'ך ע'כ'ר'ה' ש'כ'ע'ר'ח'
מ'ע'ר'כ' ו'ע'ר' כ'ק'ר' א'ל'א'י' פ'ל'כ'ר' א'ל'א' מ'א'י'ק'א'מ'י'ז'
ח'ח'מ'נ' כ'ע'ר' ח'ר' ל'ק'ת'ת' מ'ק'ט'ר' ק'ט'ר'ח'ת' ח'כ'א'
נ'מ'י כ'ע'ר'ח' ח'ט'כ'ה' ת'א מ'א'ע'ר'א ק'ט'ר'ח'ת' א'ב'ל'
ש'א'ר'ל' א'מ'ל'ך ש'א'נ' ח'ת'ס' ד'כ'ל' א'ת' ח'כ'פ'פ'א'א'מ'
ל'א'ק'ש'י'א' ח'א' ר'כ'נ' ח'א' א'ב'א' ש'א'ר'ל' כ'מ'א'י'א'ן'
א'ו'ק'מ'י'ת'א' ל'ח'א' מ'ת'ע'ת'י'ך ד'כ'א'ל' כ'ל' ש'כ'ע'ת'י'מ'י'ס'
ח'ו'א' ו'ר'ר'ח' א'ת' ח'ר'ס' ו'ח'ו'א' מ'א'ע'ר'א ק'ט'ר'ח'ת' ו'ח'ו'א'
מ'ע'ר'כ' א'ת' ח'נ'ר'ח'ת' כ'י'כ'נ' פ'י'ס' כ'א'ב'א' ש'א'ר'ל'
א'י'מ'א' ס'י'פ'א' ח'כ'י'א'ו' ל'י' א'ת' ח'ת'מ'י'ך ק'ר'י'ו' ו'מ'ר'ך'
א'ח'ר' ש'ח'י'ט'ה' ע'ל' י'ד'ו' ו'נ'כ'ס' ל'ח'ק'ט'ר' א'ת' ח'ק'ט'ר'ת'
ו'ל'ח'ט'י'כ' א'ת' ח'נ'ר'ח'ת' א'ת'א'ן ל'ר'כ'נ' ר'י'ש'א' ו'ס'י'פ'א'
ר'כ'נ' מ'י'ע'י'ת'א' א'ב'א' ש'א'ר'ל' א'מ'ל'ך ר'כ'פ'פ'א'ז'
א'י'ן ר'י'ש'א' ו'ס'י'פ'א' ח'כ'נ' ו'מ'י'ע'י'ת'א' א'ב'א' ש'א'ר'ל'
כ'ע'ר'מ' א'ב'י' ל'א'מ' כ'ת'כ'פ'פ'א' ח'ר'י'ש'א' ו'ס'י'פ'א'z

Responsiones contra 4 Articulos Bihemere.

Enor responsionum **U**lrich
Johannes de Ragusa per
consilium Basiliense depu-
tati factarum super articu-
lo Communione utriusque
enem per **U**lrich Johannem de
Rokyczan nomine Regni
Boemie in eodem Con. Ba-
in congregationibus gene-
ralibus successue propositi
disputati sequitur et talis.

Reverendissimi
et patres Illu-
strissime prin-
ceps Regni
et principum
universitatis
atque quatuor
ambasiatores
oratoresque
gregis vni-
versis juris di-
vini pariter
et humani doctores Eximii atque ma-
gistri Omnes Barones Nobiles
Cives et insignes et ceteri in xpo ihu
omnes patres domini et fratres dilectissi-
mi qui hunc sacre congregationis
divinusque certum interese. pvalde
utilem et per necessarium cohortationem
Reverendi in xpo patres et domini mei
singularissimi In Exterem cum co-
hortationis va utinam tali fide ta-
liq devotione caritatis affectu fuisse
a cunctis auditoribus accepta quibus
ab eodem pre prolata sunt Respon-
sionem promodulo mee paritatis et
ut spiritus sancti gratia successerit ad articu-
lum de questione sacratissime Eucharis-
tie sub utraque spe per ambasiatores
et oratores Invisiti regni Boemie
positum facturum. Video me necessitate
compellente in pnti actu quatuor
debere pagere et primo opportunas
et narias excusationes pmittere Se-
cundo dimittam amplius implorare

Tercio necessarias et consuetas pro-
testationes amittere et quarto ha-
bitate romane Ecclesie consuetudines
in questione vniq speciem quo ad popu-
lum localem firmare stabilire et
robore. necnon et aduersa quantum
fieri poterit et vites mee debiles
permiserunt propulsare. Primum igitur
prosequendo tripla me intueor ob-
iecta. Prima est obiecta me
altitudo. Secunda est aptitudo huius
glossissimi et celeberrimi et sacratissimi
et ingenii profunditas et summe atque
incredibilis et pene diuine sapie ma-
gnitudo. Tercia est proprii ingenii
vehementis insufficiens et coeca-
biles tenebre et profecto inoplica-
bilis ebetudo. Nam sic altam et pro-
fundam inuenio de qua ad pns vris
forans glossissimis conspectibus suis
prolocutus sum ut profecto ad
eam applicandam uiderem me insuf-
ficientem intueor vinctas totaliter
ingabilem et ineptum. Si enim paulo
apud diuinum contemplator et
referator archanorum inmensis
diuine providencie irreferabili atque
ingibili et inestimabili profunditati co-
actus sum exclamatorie. Altitudo di-
uinarum sapientie et scientie dei
in comprehensibilia sunt iudicia eius
et inuestigabiles vie eius. Unde ergo
infer hominibus dicere potero de hoc
ineffabili sacramento quod inter mi-
rabilia opa domini. Gregorius propheta
dicens emiat ita dicens. Memoriam
fecit mirabilium suorum. Miras et
miserator domus quam dedit timentibus
se. Si enim apud diuine sapientie in-
finitate oppressus coquebam exclamare
Altitudo diuinarum sapientie et
scientie dei. Ego vero in consideratione
huius diuinissimi sacramenti veluti
manibus et pedibus tripla quod diffi-
cile rumpitur ligatus funiculo nequeo
me applicare. In hoc signum diuinis-
sime euchar. sacramento diuina om-
nipotentia ostenditur. Summa sapia
applicatur et immensa diuine bonitatis
benignitas declaratur. Et quid diuina
omnipotentia ostenditur cum diuino vo-
to ad elementum accedente hoc firma

maties remanentibus accidentibus
in cristi substantia subito et in instanti
conueritur. Quia ipsa panis et uini
accidentia preter nature ordinem absque
subiecto relinquuntur. Quia eis modus
condi sibi tribuitur. Ita ut omnia pos-
sint agere et pati. Sicut si eisdem ad-
esset propria substantia. Quia non mutant
locum nec celum deferens corpus toto
uerus et integer sub hoc manet esse
sacramento. Et non solum totus sub toto
sed totus sub qualibet parte. Et quantumvis spes
diminuantur frangantur dentibus ma-
scentur. Sicut in pluribus locis aut in
his terrarum multiplicatur. Ipse
in corpus totus et integer sub qualibet di-
uisione particula perseruat. Idemque
vini in celo et in omnibus locis in quibus
hoc sacrificium celebratur aut existit
non multiplicato manet idem per-
itus qui ex uirgine natus. Qui in
do quersatus. Qui in ultima cena se-
ipsum discipulis. Hoc ipsum sacramentum
institucendo tradidit. Qui in cruce pe-
pendit. Qui mortem pro nobis protulit.
Lancam militis sustinuit. In sepul-
cro iacuit. Tertia die de sepulcro glo-
riosus resurrexit. In celum ascendit.
Aplis spiritum sanctum misit. Sedet quod iuxta
ad dexteram patris ipse in quibus idem
vini et totus et integer est. Et apud
patrem in celo. Et nobiscum in altari.
Et ubiqueque hoc diuinitus mini-
sterium celebratur. Et sunt non alius
et alius hic et illo sed hoc et illud. Et
omnia uino uerum et immaculatum
sacrificium. Hec et in uia alia que
adueniunt in hoc sacramento mira-
bilia sunt omni virtute dei. Quia
enim sacerdos illa Christi uia pronunciat.
Hoc est enim corpus meum. Et hic est
sanguis meus panis et uinum in car-
nem et sanguinem quertunt illa
in uirtute qua uinum caro factum est
et sitant in nobis. Quia dixit et
facta sunt. Mandauit et creata sunt.
Quia feminam uoluit in statu sa-
lis. Et uirgam chonsi in colubrum
conuertit. Quia fontes mutantur in
sanguinem. Et aquas quertit in uinum

nam si uinum helice potuit ignem de
celo ponere. Uinum Christi non potuit panem
in carnem mutare. Quis hoc audet
primari de illo. Cui nullum uinum est im-
possibile per quem omnia facta sunt. Et sine quo
factum est nichil. Forte manus est creata
quod non est quam mutare quod est. Et
longe manus quod non est de nichilo
procreare quam quod est in alio. Quia
mutare illud antequam ueniret nemo quod
dubitatur. Et hoc aliquis dubitabit. Absit
omnis incompatibiliter manus est. Quod
dens ita factus est homo. Quod non desinit
esse deus. Quam quod panis ita sit caro.
Quod non desinit esse panis. Quia non
amutatur. Sed in corpus Christi conuertitur.
Illud per incarnationem semel factum est
quod per consecrationem iterum fit. Et in
ambrosio. In li. de sacramentis. Et habetur
de con. di. ii. c. Venera cognomina po-
tiora. Potior est lux quam umbra.
Veritas quam figura. Corpus actoris
quam manna de celo. Forte dicit aliud
uidetur quam tu michi aspis. Quod Christi
corpus accipiam. Et hoc nobis adhuc
super est ut probemus. Quod hoc non
esse quod non formant. Sed quod benedictio
consecrat. Maiorem quod uinum esse be-
nedictionis quam nature. Quia bene-
dictione non eadem ipsa mutatur. Vir-
gam tenebam. Chonsi percreat eam
et facta est serpens. Percreat apphendit
caudam serpentis et in uirge nam
reuerit. Vides ergo ipsa quod
mutatum esse nam serpentis et uirge
conuertebant. Egipti flumina uino mutati
aquarum subito de fontibus ve-
nis sanguis cepit erumpere non erat
potus in fluminibus. Percreat ad prophetas
preces et uox cessant flumines. A-
quarum natura remanet. Cir-
cumclusus erat. Undique populus E-
breorum. Hinc egiptus uelatus in
mari conclusus. Virgam leuauit
moyses separauit se aqua et in uinum
torum spiritum congelauit atque inter
uidas uia pedestris aperuit. Por-
tus retrosum conuersus contra
nam in sui fontis reuertitur. Quod
Quia. Nonne claret uel maritimorum
fluctuum uel fluminalis cursus esse

celi ambitu gaudet / Dominus omnis es
nec est qui resistat magnificencie tue
ac si dicat / ut inquit Dominus Albertus
in tractatu suo de officio misse / tale
redemptoris nre cibum et pignus
impo- est humane infirmitati ppa-
rare / si tibi domine deo ego omnip-
nichil est impo- quia iudicium tua
cuncta sunt posita / quia tu vo simpli-
a tibi coeterno fecisti celum et terram
et omnia que in eis sunt creata / et ad
vo araturus in id quod vis transmi-
tas / quia Dominus omnipotens ipse
tu es / cum magnificencie cuncta abe-
dunt et nichil resistit / Et hoc est qd
dicatur Sapientia xv Sub est tibi cum
voluis posse / quia quavis fides in
articulis suis dei omnipotentiae imita-
In sacramento tamen altaris / in quo
qstus fundamentum fidei et totius
ecclie qmo maxime in unitate omni-
potencie / et hoc est qd in signis huius
sacramenti dicit ad Baran angelus
Genes 18 Vbi simul promissio
sems facta est et confectio cibi ange-
lorum de tribus farine sat / que
magna sunt et no nisi ab omnip-
dei fieri poterant / Non deo quidq
erit difficile quasi dicat no facile e-
em deo araturus imitare vel trans-
fere quas fecit / et de cibis nobis
qstus / hoc e panis et vino / corpus
sui et sanguis / nobis dulcem cenam
ppare hinc est etiam qd luc 19
gelus dicit / Ego de qstione et con-
teptione sua corpus et sanguis age-
retur no erit impo- omne vin-
et pswadens virgini qd hoc fieri
posset dicit / Utq altissimi obumbra-
bit tibi / qd opponens origenes dicit
Vtutem altissimi esse virtuosam pote-
tiam patris / que umbram et ima-
ginem sui ipsius pferat in maria v-
gine de aratura vetustatis corrupte
novum hominem / cum deum araturus
pficiens et hinc / no ad imaginem
sui ipsam imaginem faciens / p vno
in quo pfecta resisteret potentia
patris / hec Albertus / Sima etiam
divina sapia in hoc divinisime
cuba sacramento discernit / dnm

Ar
iuxta hominis naturam qd dicitur hnt an-
gelorum cibum / eis sensibilibus rebz
ppant / quia quiter homines vti con-
venit in cibo corporali / ut sic per
corporalia et sensibilia discernunt hoies
in celestium et divinarum rerum
cognitionem de venie ptem noz po-
est aliter nobis lntere divinum radum
nisi varietate sacramentorum velaminum
anagogice et nunciatum / ut dnm
mibz ait dnmf po c / Celestis ierarchie
pncadmodum em infirmum oculi solet
imbe tectum libere qstunt qui
coruscum lumen em intueri non
pnt sic et divinum radum lpicibus
mentis oculis luce impo- est nisi
varietate sacramentorum velaminum et n-
nclatum et ppatum providencia
paterna conduntur et ppe / que
cum nos sunt / Hugo de sancto victor
ibid in glo / Vn Immo / de officio mis-
se ita dicit Sapientia dei que se per
visibilia manifestat volens emdenter
ostendere qd ipa abns / est ammarum
carnez assumpta pposuit modum
ut p cibum humanitatis invitaret
ad gustum divinitatis / de quo dicit
psa / Gustate et videte qm suavis
est dominus / totum qd se xpus pro
nobis qstibet in cibum / ut divinitate
nos reficiat / quem corporaliter ore co-
mendum / ut ita de visibilibus ad in-
visibilia / de temporalibus ad eterna / de ter-
ris ad celestia de humanis ad divina
no transserat / Ego sum inquit panis
vinitatis / et panis / quem ego de-
dero / caro mea est / Ecce cibz huma-
nitatis / panis qd angelorum fctus
est cibz hominis / cum illud pphetia
panem angelorum manducant
homo / qd qui cum cibz cibum di-
vinitatis accipimus / et cum carne
cibum humanitatis sumamus / qm
sicut anima rationalis et homo ita
deus et homo unus e xpus / Et quia
p gustum homo mortem meret
p gustum quoq vitam acquirit
qts ut vix mors oriebatur inde vita
resurgit / Dicitur est quippe de illo

quatinusq; die comederis / mortem
vires / dr antes de isto / signis man-
ducant qd hoc pane vna meterno
fibris ille mortalis pependit in li-
gno sciencie boni et mali fibris et
vitalis pependit in ligno vite qd
est in medio paradisi illud fuit lignum
inobediencie / ad qd homo manus
extendit / ut fieret sicut deus / iuxta
qd illi spens promiserat / fuit si-
cut in scientes bonum et malum
Istud est lignum obediencie in quo
deus manus extendit ut fieret ho-
mo iuxta qd dicit aplos pro in manu
se formam sui accipiens / in simili-
tudinem hominis factus / et hinc movetur
sicut homo / factus obediens usq; ad
mortem mortem autem crucis
Albertus magnus in libro de officio
missae / de sapia antes hinc ab omni
compante / dr ad Ro. 12. v. altitudo
divitiarum sapie et scie dei quibus in-
digne indestigare valeat qualiter qd
antiquo corpus in corruptum sit in
novatum / et qualiter nova anima
vivificatum / qualiter vnaq; horum
derivat sit sociatum / et in vnam personam
unitum et assumptum / qualiter in car-
ne infirmitates carnis portavit / quali-
ter ante mortem sit / et qualiter in
corpus et sanguinem principalia ele-
menta essentia et potentia hanc
imitantur / et se hominis in abniti pre-
buerit / Hec em. vne sapie dei sunt
nobis ab scordite / vn p. b. 20. d.
Salomon / hec ee sibi ab scordita in
quibus tria sunt difficilia nichi et
quatinus penitus ignota / Via aquile
in celo / Viam colubini supra petras
viam namq; in mari / medio et viam
vni in adolescencia sua quatinus
quatuor / id. doctor pulare deducens
ad difficultates que in hoc sacramento
continentur / prosequitur ibid. que pro
nunc causa brevitas ob mittuntur
In quibus valde pulchrum est considerae
qualiter celestis altitudo consilij dispo-
nit / ut sicut tres sunt persone in vni-
tate divine sbe scz pr vni et pns
sancti ita res essent sbe in vnitatem
personae scz divinitas corpus et anima

et sicut vni namq; divinitas sbe
modis existat in omib; / p. essentia et
potentiam / p. vnam in solis instis p.
gratiam et gloriam / in homine assumpto
p. vnam sic voluit ut idem ipse / in
namq; humanam tribus modis in re-
bus existeret scz locali in celo / p. sona
in vni sacramentali in altari / sicut
em. in divinitatem tota essentia
est in omnibus rebus / ita in homine
vinitatem tota sacramentali est in omni
loco in quo offertur et celebratur / Si-
militer in hoc eodem vni sacra-
mentum immensa divine bonitatis beignitas
erga nos miseros et pauperes
et piofissime declaratur ut enim
suam aduersus nos caritatem osten-
deret / et vnam erga se caritatem age-
ret / qui dedit se pro nobis in penam
ipse tribuit se nobis in abniti / ut p.
precarum redimeret nos / a morte
p. abniti aleret nos ad vitam / vn
qui manducat me et ipse vivet p.
me / quid amplius / vn qui pro no-
bis potuit efficere / precatur se dedit
pro nobis in mortem / et abniti se
tribuit nobis ad vitam / ut mortem
nostram / sua morte p. meret / et vitam
nostram / sua vita nutret / parum iste
si digne comeditur impunguat / et
calix iste si digne bibitur inebriat
no corpus s; cor / no ventrem s; mides
vn p. ta potuit tunc inebrians qd
preclarum est / phanc go sacramenti
virtutem / vn in se vntes augent
et omni gratiam fructus conferant
hinc em. in hoc sacramento sumitur
tota et integer qui e fons et origo
totius virtutis et gr. phanc p. ta
antonomastice respectu omni aliorum
sacramentorum / phanc dicitur dr gr. q. la-
tine interpretatur gratia / vn in vni
nomis scz p. ta cause et rationes as-
signari / quarum vna est / quia no
est nisi gr. / et no nisi gr. esse p. ta
Secunda antes quia no datur nisi
a gratissimo / phanc quia no nisi gr.
tissimus administratur / phanc quarta aut
quia gratia operatur / phanc quinta quia
est / gr. sup. gratiam / phanc sexta / quia e
omnis gr. contentum / phanc ad
in omnibus sacramentis aliis gratiam

enim p[ro]p[ri]as p[ar]ticipamus in hoc
 sacramento totum q[uo]d videmus q[uo]d
 tangimus q[uo]d gustamus est gracie
 zacharie quarto dicit de hoc sacrame-
 to q[uo]d equib[us] gram gr[ati]e eius qua
 quib[us]cunq[ue] in omib[us] sacramentis et vir-
 tutib[us] sp[irit]u s[an]c[t]o in gradib[us] colligitur to-
 tum sumit hic in una gr[ati]a invenit[ur]
 v[er]u[m] significatur p[er] gomo[r] q[uo]d e[st] men-
 sura manne que vnaq[ue] sufficit
 bat. Exodi xvi chensura sufficiens
 homi[ni] ad salutem no[n] est nisi que
 g[er]it gram p[er]fectam in qua totus
 sp[irit]us g[er]itur. Hec est v[er]na aurea
 germen[m] mamma. C[on]f[ess]io h[ab]et x[rist]i que in
 f[aci]ta s[an]c[t]a s[an]c[t]orum cellatur que ad vnu[m]
 nu[m]q[ue] sufficit capacitatem / longum et
 singulas bonitates / gr[ati]as / et p[er]fectas
 h[ab]et sacramenti emmare / et minis[tr]as
 diuine bonitatis benignitatem / extol-
 lere p[er]nit[ur] / et potius mens et ligna
 v[er]mo et dies et t[em]p[or]a deficiunt qua[m] ma-
 / Et em ut dicit i[er]mias. p[er] euk[ar]istia[m] sacra-
mentu[m] eripuit nos / a p[er]tate p[er]it / liberat
voluntate peccandi / v[er]am euk[ar]istia[m]
si digna sumatur a malo liberat / et
q[ui]firmat in bono / v[er]malia d[icit] et carnet
mortalia / v[er]u[m] cum p[er]nit[ur] in oron
d[icit]a panem v[er]u[m] r[ati]o sup[er]stale[m] da
nobis hodie / panem ad ing[er]im[us] / et di-
mitte nobis debita nostra / et ne nos
inducas in temptationem s[ed] libera nos
amalo / quia p[er] panem ip[s]um celeste
liberamus a malis p[er]itib[us] p[er]itib[us]
et futuris / dedit go nobis hoc sacra-
mentu[m] salutis ut quia nos cotidie
peccamus / et ip[s]e iam mori no[n] p[ot]est per
hoc sacramentu[m] q[uo]d in memoriam
mortis eius accipimus remissionem
peccatorum cotidie p[ro]sequimur. Hec
i[er]mias v[er]u[m] ut aliqua co[n]sultis s[ed]
compendio p[ro]feramus p[ri]mo h[ec] sa-
cramentu[m] digue sumptum in no-
bis remissionem peccatorum opatur /
de inde vitam gr[ati]e tribuit / et ne a
gr[ati]a deficiamus nutrit auget q[uo]d a d[eu]o
factum gracie v[er]u[m] ad addem[us]
opatur sumentes in p[er]p[et]uo transport
Prater hoc effect[us] ad que famem
patientes faciat / inebriat sitientes
temer[os] impinguat q[ui]firmat de-
biles / letificat merentes / ignit afflu[ent]

illuminat militum / mitigat tempestates
 affectum mortalium reprimat / finat
 virtutes a futuris p[re]seruat p[er]it / pe-
 nam minuit / subuenit v[er]u[m] p[ro]fi-
 cit defunctis / sp[irit]u s[an]c[t]o mittit / t[er]ra
 demones contra hostes et visibiles
 adiuvat / et tandem ad vitam et mag[is]
 p[er]ducit. Nullum igitur est isto sacra-
 mento saluberrim[us] quo p[er]ita fugantur /
 v[er]tutes augentur / et mens om[n]is sp[irit]u
 s[an]c[t]o carismatum habundancia in-
 purgabitur / quod plura h[ec] p[ro]p[ri]o
 oratio et exortatione mentis v[er]u[m] de mi-
 rabilibus h[ab]et ineffabilis et stupendi
 sacramenti / quam breuiter curam
 p[er]stringere. In quib[us] et omnipotentia
 dei summa sapientia et inenarrabilem
 erga nos diuine dignationis et be-
 nignitatis bonitatem / sedulo et gra-
 to animo contemplantur. Et q[uo]d mag[is]
 parum sit q[uo]d a nobis aut intelligi
 aut op[er]ari possit / e[st] em sup[er] om[n]es
 sensus et om[n]em intelligenciam / s[ed]
 tamen modicum etiam q[uo]d t[em]p[or]aliter
 sit d[icit] e[st] magis amatum et deside-
 ratum a nobis om[n]i cognicio[n]e q[uam]
 habemus de rebus inferioribus / sic
 em et ceteris ait in xpo de amica
 lib[er]is q[uo]d quibus parum sit / q[uo]d de
 p[er]is superioribus p[er]cipimus tamen
 illud modicum e[st] magis amatum
 et desideratum om[n]i cognicione
 qua de subis inferioribus habemus
 Et in ii de celo et t[er]ra dicit q[uo]d cum
 de corporibus celestibus questiones
 p[er]it solui parua et topica solutio[n]e
 contigit auditori ut vehemens
 sit gaudium eius. Et in xpo et h[ab]et
 i[er]mias symon. Indas em d[icit] h[ab]et
 p[er]mittendam diuinam cognicio[n]em
 p[er]suaderet et humanis rebus inge-
 nim[us] applicandum oportet in quib[us]
 humana sapere homines et mortalia
 contra em / p[er]it dicit q[uo]d homo d[icit]
 se ad immortalia et diuina trahere
 quantu[m] p[ot]est q[uo]d v[er]u[m] et nos deo ad-
 iuuante in p[er]it altissima ma[n]da q[uo]d
 poterimus faciemus. Tali tamen a
 nobis sacrorum eloquior[um] p[er]definita
 lege / ut non in p[er]suasibilib[us] aut in
 credibilib[us] humane sapientie vis

primus

perem ponamus § in de imitatione a
pon mote theologorum utitur in
quam ineffabilibus et ignotis inef
fabiliter et ignote quingimur in
meliozem iure rationabilis et mtd
lactualis virtute et opationis vmoz
ut diuinus theologus Dionisius per
de diuinus nominibus § in qz circa
hoc diuina ministeria tractanda
ut idem diuinus ait / tyanaa et sanc
titate conscripti sanctitate quid di
uinus firmiter in herendo ab omni
nos errore immunes deo dnce ob
suabimus tyanaa voco diuini ad diu
na pferenda mysteria no magis
nos ingerimus quam nobis datum
de celo fuit et ostensum § dnm origi
nale iohannis de Raguso istum pa
graphum dei § stare Explanatio
sol septimus vzt diuini denique con
§ 2. p 2. et durat usq ad v. com
nio diuinitate et pmo sequi vzt
quia ut vox testatur apostolica non
sumus sufficientes no solum aliq
agere aut opari s; nec cogitare
quid quasi ad nobis s; omnis suffi
cientia nra qd deo est qui a oia
opa nra in nobis opatur. Deo 2o
loco ut vob vltz platonis agamus
et deliberamus apia vocata ut nos
est. pns de diuinitate Atheni ut idem
ait in principio Thimer d nubs mos
est et quasi quodam religio qui vel
de maximis vel de minimis vobis
sunt actui aliquid precan ad auxilium
diuinitatem Et ut dicit sacer theologia
Dionysius 3o ca. de diuinus nominibus
ante omnia ab orone incipe est vtile
sicut nos ipos tradentes deo et vlti
tes Hec sunt em summe incensiones
dei qd tunc aguntur amortalibus
ut inquit Thimer qz choronq in lo
de deo deorimur. Igitur ut ea dicant
a nobis que deo placent vltatez de
clant mentes nras illuminent qui
gnet concordiam caritates accen
dant piter vnitatem et pacem
vni omni eodem diuinitate theo
logo pariformis qz ut ipse alopagi
ta vzt Dionysius 1o celestis Thimer
the Thimer paterimur lumen inbo
temus qz est qd vni est qz illuminat

omnes homines venientes in hunc mundum
per quem ad principale lumen prem
accessimus hinc § tenz ut ait diu
nissimus theologus Sicut omnis pati
civota manifestacionis lumen
processio in nos optime ac large p
venit Sic itz vni pta virtus que
est xpus ihus restituit nos replet
et adagregant patris vnitatem dei et
ficam simplicitatem conuertit Sic
em diuini vni p panlinz aply
testatur Exopo et pipm et in ipo
sunt omnia dngos em facimus ut
inquit sanctus Bernardus Et flum
ind omz est mare virtutis et sciaz
est domus ihus xpus in quo sunt
omnes thesauri sciencie et sapientie
dei absconditi qmencia artium. corde
industria. mentis rectitudo. casta con
silia. iusta iudicia. sancta desideria
ex ipo manant Si quis vget inge
nis. si quis intet eloquio. si quis mo
ribus placet inde fac. inde sapie.
sermo quia gra et vltas p ihm xpm
facta est de omz plenitudine omnes
nos accepimus gram pro gra quide
Iohannis pmo Igitur in nris pcedis
fundamentis iactant humilitat te
xpo ihu hinc cepto penes que omz
deorimur. i fctormz omz que consen
sus maris ac terre regimen esse do
lunt certissima salus patrie nro
ut in hic pns fmo nra hcc instans
oro in hic tractatz atz pnu cert
mex fidelimz de vob flagitantibus
tuam xpe veritatem fructus pariat
salutares ut que pns hic in actus
optimum forciatur inueni progressu
ordinatum accipiat atz fme com
petenti et debito terminet omz effecti
incere et vere vmonis dmer

§ iam accedo ad finem mundi

vltz summe nram et valde pntile
s; ad consuetas debitas et laudabi
les protestaciones quia pmo et fm
tero corde in hendo pns et sperame
ab anni erroris pntilo liberari ma
xime cum p hntoi ptestaciones pre
cipue que est omnis erroris mater
et origo ptesuposico emdetur et omz
virtutis fundamentum stabiliatur

humilitas cui semper presto et illuminator et illustrator cordium prout sanctus qui nisi super humilem et mansuetum requiescat docens homines ad salutem ueritatem

protestor igitur inprimis

quod in prius actu et in quocumque alio per me deo cedente fieri in posterum non intendo fieri nec unquam intendi aliquid dicere asserere dogmatizare aut pertinaciter defendere quod sit contra fidem catholicam sacram scripturam sancte intellectam doctrinam sancte catholicam et apostolicam ac Romanam ecclesie quod sit contra quem intentionem sanctorum doctorum ab ecclesia approbatorum aut contra bonos mores seu quod sit quomodo praeiudicium aut offensum quod si ex ignorantia que mihi maxima est et inadvertentia aut lapsu lingue aliquid me contra predicta dicere aut scribere contingeret quod deus sua pietate dignetur auertere omnino prout optime et optime prout et optime renovo et annullo et hoc pro non dicto Subiacens me et dicta mea atque scripta correctionem atque emendationem ecclesie sancte dei et patri huius sancte generalis Basiliensis synodi in Christo situm aggregate et vobis ecclesiam representantibus et omni aliorum ad quos huiusmodi de mandatis aut errantes pertinet adiuuare reducere vitare et huiusmodi protestationem ad heretico per prius et ad heretico intendere quam deum vitam duxero in humanis et vitam similem protestationem quo ad regulas eius pertinet fecissent deum qui pro regno Bohemie posuerunt quia et seipos et nos et universam christianitatem a multis laboribus angustis perturbacionibus satis facilliter potuisset et possent liberare se de determinatione ecclesie catholice Romane submittentibus quod quicquid in me et in vobis et nobis deus sua immensa pietate dignetur concedere Amen

Protestor insum toto et puro corde et sincera intentione quod in prius actu et tota collacione quam futurum sum

coram hoc sacro concilio Basiliensi publice cum dictis dominis ambasciatoribus et oratoribus regni Bohemie nichil conpunctum non intendo aliquid dicere facere nutu vel signo quocumque aut qualitercumque animo vel intentione iniuriandi nec intendo uti finis quicquid in prius actu aut quomodo in quocumque iporum vergentibus semper in manente vitare illibata quam ecclesia catholica et romana proficitur In primis defensionem si aliquid me dicere contingeret quod forte possit esse rationabiliter displicere quomodo inadvertentia vel lapsu lingue Illud quod me hoc pro non dicto et rogo eisdem dominos ut non capiat ad amicum offerens me usque ad quod digna satisfactionem in omnibus voluntatibus reddere vnius tali in iporum salua conductu in fidei substantia vobis forma Item liberum est illis sicut et nobis salua pace et bona honestate coram dicto concilio si placuit obicere sine accusare quoscumque statim exorbitantes defectus sibi iniunctos quos senserint modeste opponendo volunt et ad mentem christi regulam reducere qua dixit In qua mensura mensi fuerit eadem remeatur vobis scilicet in libro de utilitate credendi ita prout etiam rogamus deum et rogo et spero ita fore si michi bene quicquid sum quod ad hunc salum actum et tractatum pro officioso animo non vane nobis appetitione ac iugatorie ostentatione accessi Sit et ut id inquit doctor deus cui nota sunt archana quicquid mee nichil me in hoc sermone malitiose agere si ut estinus accipiens esse veri probandi causa cum vni rei vincere iam deum statim et inordinabili sollicitudine Non igitur de boni nominis appetitu aut rancore aut malicie odio vel in prius actu a nobis presentissimi presbiteri suspecti nisi forsan elaco inestigati volis aut va rigida hoc de purgat Et rogo presentissimi deum mei si

pus

eveniant recolite quid corde profi-
teor et date signis vena et si forsan
interdum me attingat aliquid dnu-
nas loqui et a solita eo qd orbitae ma-
suetudine pndulgit rogo fragilita
dicens et audacitati fidei no em pos-
sum omnes alloqui pari corde scilicet
si in me quod attingant defectu de-
bent qumelia reputari ab auditoribus
in qd id gloriissimus doctor augustinus de-
clarat in qsimili casu in epla ad pro-
culcam inter eplas li cundm inquit
de memorato sic in te fuisse qquestu
qd nescio quid qumeliose tibi respon-
derit q queso te ne illam qume-
liam de pntes qm certum michi est
no de supbo animo processisse non
em fieri memini qd si quid in disputa-
do profide sua et pro caritate eccle di-
xit forte fementis quam tua gra-
uitas vellet audire no illa qumeliosa
s fidua nomanda est pro deinde p-
discreta mie dei in quel hic assiden-
tem rogo et obsecro quatenus in inqui-
sitione veritatis pdictorum quatuor ar-
ticulorum postorum studeat iuuat
ad suare qd veris doctor augustinus in
pimo li de civitate de seipo ait No pig-
ebit me inquit scibi qesito querere
no pndebit me scibi simul error di-
cere qm qm qd qd audit uel legi
vbi pter certa est pagat mecum vbi
pter qstiat querat mecum vbi erro-
rem suu cognoscat reddat ad me
vbi memini reuocet me ita simul ingre-
diamur caritatis viam tendentes ad
deum de quo dictum est quite faciem
eius semper

**Dum deus coram reueren-
dissimis pntibus vris**

omni aucte et sapia predicto considero
me tam alta et gndia tractaturum
dum coram acutissimis ingenis il-
lustrissimis et omni lram pitissimis
investigande qd veritatis dnuo amoe
flagrantissimis me prospicio lectur
profecto timor et tremor me taliter
obruunt ut potius silencio opus esset
quam vis nec mirum reuerendissimi
pntes nam si quibus et qstantissimis

dictis in qpectu populi suber erui-
pit no aliter quam fatigatus et estuat
salet quod tremunt gema dicitur
corum dentes colliduntur lingua
titubant labia qurrunt ut seneca ait
in epla ad lucillum qm mirum
si et inuit et aliquis michi loquens
no in qpectu vlg aut rudis populi
si in pnaa gloriosissimi senatus totius
orbis xpianam predicta michi attingere
et attingant pter hoc em esse rubo-
rem facio quid id pntis qui gram-
simis qd vris subitus effudit ma-
gis quid qd et in qumeliosis appet quid
et plus calor est et tenera pntis
philomus et veteranos et sches tangit
qumdam nunquam magis quam eru-
buerint timendi sunt quasi omem
verecundiam effunderunt si illa tuc
erat violentissimis cum faciem eius
sanguis invaserat nichil erat molli-
ore pompeii nunquam no coram plu-
ribus erubuit utq in qumeliosis fa-
diamur cum in senatu et testis in-
ductus erubuisse memini et hic illud
mire pudor deant no accidit ad infir-
mitate mentis si a vomitate rei que
in qperitatos et si no qant monet
nati in hoc facultate corpus pranos
tam ut quid boni sanguinis sunt
ita quid incitati et mobilis et cito in
os prodentis et sequitur hoc ut di-
xi nulla sapia ambigit supus
em dixerat p qqua verecundiam
adolecent rursus descripserat in-
bor hic illius qum suspitor coram
cum se compmanit et omibus vris
qnerit sapientes quos sequitur nul-
la em sapia nalia corpus aut ammi-
vicia ponitur quid que infirmis et
ingentibus lenitate arte no vniatur
qloquim qret terminum nam subimpio
Si omnia eraderet vicia quocumq at-
tribuit condicio nascendi et corporis
temperamentum cum multo se diuq
animus composuit habebunt nichil
formis vitari pt et infra nichil ad
versus hoc sapia promittit nichil
profiat sui iuris sunt iniusta ve-
niant in ipsa descendunt hoc se-
neca in ead epla qm plura et si
nugis pdictis ne defectibus impedit

qđ ut vñ fateri in p̄mordis defect
bus dicendi inquam arte quatuor
abemite etate mea comprimere
valm̄. Philosophum attenta altitu-
dinem rerum et hūm̄ sacratissimū
cetero ineffabili sapia mea qđ in suf-
ficiencia atq; in copienia tarditate
ingenij ebitudine sensum labile
memorie / difficultate iudicij iudi-
facionis rationis pulchritudine in bealli-
tate qui se h̄ ad ea que manifest-
tissima sunt sunt in nā sicut ves-
p̄tationis oculis ad lucem dici ut
p̄h̄us dicit in p̄m̄ 2° sue p̄m̄e p̄h̄e
honestior michi fuga ēē quā qđ
tam illud in appetu tantorum at-
talam̄ presumam apparere p̄m̄
des siquid mās ut glōsissimū doctor
nr̄. Ioh̄. ait Iugenia p̄na nō suf-
ferunt et in ip̄o conatu ultra vitas
ausa succumbunt q̄nto inanis fuit
qđ dicendū ē tanto magis obruit
qui magnitudinem rerum vis vult
explicare / si et si vñ similia et pe-
desis mās nos in p̄m̄ dūcē tractatu
oporteret. Ita nichilominus q̄ventu
sacratissimū meo p̄fecto p̄locuturū
erubescō quia nō nisi diffialia intellectu
alta misteris / et in p̄m̄ salubilia pla-
cent sacramentis nōm̄em namq; ut
nobilissimū oratoris testatur sūa. Ex-
celsi ingenij virum humilia defectū
delectant et p̄na h̄ em̄ hoc optimū
in se generosus animus qđ ad ardua
galatur et honesta et magnarum
rerum sp̄s ad se vocat et attollit
atq; igne flammice compaq; que sur-
gens in rectum iacere atq; dep̄m̄
p̄t nō magis quam quiescere. Vos
potius gloriosissimi p̄res vos qui
omni tereno carere negocio vos
qui celesti habundatē otio letatione
q̄tūma refecti oron̄ assidua sagi-
nati quorum sicut ad ip̄e et p̄m̄
guedine repletur anima sup̄noꝝ
secretorum dulcedine. Vos inq; in
labijs op̄ulationis debetis animas
esuriencium reficere sicutentes potae
ex sup̄habundanti p̄m̄ vñ / sagina
cordium arditatem impinguare qđ
eundem panis vñ quo vñm̄ ange-
li gula at ineffabili suavitare estis

repleti. Hec quid sunt glōsissimi p̄res
que me silere iubent loqui nō p̄m̄t
h̄nt et imposita ori custodia taciturni-
tatem exhortantur. Penetra si mea res ¹ Et
esset hoc et nō fidei et cōne cathore
cūq; defensionem etiam usq; ad sang-
uinis effusionem p̄aliter in sup̄p̄on
magis lig ulmeritq; et indignis
Inamento me a p̄m̄xi longe al-
tius p̄tunescerem / et lig nalis effectus
quo exaffinitate lingue. Fucito re-
gno. Bohemie tota cordis affectione
et caritate afficio me ab hoc certa-
mine quam plurimum retrahat in
qua r̄m̄ vñm̄ p̄h̄e dūm̄e p̄t
et humane doctrinam duobus q̄ntis
amicis ut dicit cōles sanctum est
p̄t honorare veritatem. Sic enim
et ip̄e erat solitū dūcere amicos p̄t
si magis amica veritas qđ p̄m̄
et ab ip̄o suo p̄ceptore accipat
qui et ip̄e solitū dūcē cōm̄is sacra-
tes si magis amica veritas. Et in cōdo
dicit ip̄a p̄ma veritas qui nō odit
p̄m̄ et m̄rem p̄pter me nō est me
dignus et multo magis qui nō
odit p̄m̄ linguam et gentem
et nōd quid odium nō excludit di-
tatem ex qua et ip̄o p̄t et m̄r sepe
p̄pter papne que fidei est veritatem
odio h̄etm̄. Sic et ip̄e est dūcē p̄m̄
dicit omnis terra veritatem invocant
celum et ip̄am benedict et omnia
opa mouentur et tremunt eam / et nō
ē cum ea quidquam inquit. Et infra
nō est apud eam recipere p̄sonam
neque d̄as si que iusta sunt facit
omnib; et omnes belugiant in opib;
eius r̄. Et hoc quo ad p̄m̄s quo ad
op̄as nōas et oportunas dicta
sunt cum omni humilitate et ma-
xetudine. Hys itaq; humiliter p̄t
sup̄positis vñm̄ ad quartum et ad
principale nostri actus p̄m̄s intentū
vñ ad responsionem articuli de quon̄
diminutione eukar̄e sub vñm̄ p̄t
pro cuius rei exactione proponitur
questio subtili vñm̄ forma

**Utrum communio dūm̄
sine eukar̄e sub specie vñm̄**

pam et vini sit multum utilis et sa-
luti expediens toti credentium pro-
prietaria qz et a domino precepta salua-
tore qd missi argumenti pro et con-
tra breuitate. p dicitur in dicitur hinc qd
se procedam quia primo ponentur
quedam notia ad intelligentiam dicendorum
per modum suppositionum quarundam
et ponentur actiones ad quom ponitur
et 2o rursus ad obiecta ad necessitates
et opposita tenentur ad quom ad pri-
ma ponentur suppositiones quedam quedam
quales fundantes omnes magis fidem
et certam catholice qz conuenientes quedam
ut patet et ipse ad quom quom et
nam pertinentibus pro executione pme-
ptis primo sciendum est et non dicitur qz sicut
in scriptis naturalibus qz si reductionem ad
principia que per priora probari non
possunt si sunt in demerabilia et per se non
quorum statim cognitis finibus cogno-
scitur. vitas et per ipsa omnia aliorum que
traduntur in scripta tunc sunt principia
vitas innotescit in quibus in mathemati-
ca sunt omnes totum et manus sua pte
et ab equalibus equalia de mas ea que
remanent sunt equalia et cetera the-
oremas et in mathemati- de quibus est esse
vel non esse et ita in doctrina et scia fi-
dei que super naturalis est sunt quedam
principia in demerabilia et per se nota in
lumen fidei que per alia non probantur
sed omnia alia que in doctrina theologiae
traduntur sunt notitiam et manife-
stationem per ipsa item sicut prima in de-
merabilia et per se nota sunt plura et
tunc omnia notie est reduci ad vnum primum
vniuersalissimum et primum atqz que omnia
qd qd est dignitas omnia dignitatum sic
est illud de quibus esse vel non esse ex
veritate et cognitione omnia aliorum
notitia de pendet et vitas utz per azle
4to methace ita quamvis plures sint
arbitri fidei tunc est vnum inter eos qui est
sanctus et primum omnia aliorum qui
est similis per se notus quo ad nos et nullo
modo variabilis in aliquid aliud qz
sit notus quo ad nos in lumine fi-
dei per qd probantur et manifestantur
a priori quoquo modo possit inuenta pri-
ma et hoc est credere sanctam catholicam

et aplicam ceteris regi et gubernatori
apud sancto nec eam posse nullomodo
errare in his que fidei sunt et necesse
ad salutem et tangitur in symbolo ad
Dr. credo in spm scdm scdm ceteram
quia p ipm spm scdm s. ecclesia catholica
sancta est et gubernatur ac dirigitur
per eundem qui nec falli nec fallere potest
et aut p dicta ar. sit inter omnes
alios pms in quibus omnes alii re-
soluntur manifestum est quia si qua
dubitatio circa alios articulos attingit sta-
tim ad sacram scripturam (veluti ad cer-
tissimam et inobliquabilem regulam
quinter recurritur. Et in testimonio
veritatis eius sublati dubijs veritas
elucescat. In tali autem recursum ad sacram
scripturam ad huc duplex dubium re-
manet quia cum sacra scriptura non
procedat quomodo quicquid et li-
gantibus intellectum quicquidmodum
in scis naturalibus et proprie mathematicis
procedit. Quia quomodo scis procedendi
sit oportet quia ut dicitur. Hoc in
commentario est duobus modis vel op-
rationibus vel oportet. Et licet in scis
humani loci ab auctoritate sit debilissimus
nisi p quanto fundatur in rationem. In scis
divina loci ab auctoritate qui non in hu-
mana ratione fundatur sed in divina re-
velatione est firmissimus. Quia antequam
scripturae sint divina revelatio tra-
dite ut auctoritatem auctoritatur
vel que non sari non potest nisi aliquo
apparente. De cuius testimonio dubitari
non possit quia utique de nullo particulari
homine dici potest quia quilibet illis potest
errare. Quia ergo firmitatem scripturarum
in appellatione resolvere ecclesie non quia
gloriosissimus facit Augustinus qui in pluribus
locis ait. Non ardeamus evan. nisi me
auctoritas ecclesie comonet. Quia et si et ipse
errare posset utique nichil firmi in
sacra divina remanet. Deinde cum sa-
cra scriptura in pluribus locis sit ad in-
telligendum difficilis in dissolvendis
hinc dubijs circa fidem emergentibus
sepe inter doctos accidit valetas et
multiplicatas opinionum et in quibus
naturalibus quodam difficultas. In hac ergo
difficultate scripturarum et varietate
opinionum necesse est hunc recursum
ad doctrinam aliquam et mensuram

Proinde appellatam vñ a fto dñsternit
q' vñq' nō p't ē aliud in hūmanis
quam ipa cōtia cathōica sancta qm
presupponit errare nō posse. Item
sicut in sōis p'sup' cōm negantem
p'ncipia et papue cōsummū nō est
amplius disputandū ad pbandū ipm
a priori quia nō est aliquid p'us p
quod possit probari cūm ponatur
sunt p'mū nū p' artem in q' nūc
p'fite. Ita in doctrina fidei cōm nega-
tem articulos fidei et sacre scripture
veritatem et p'ncipue cōm regī a
p'ri scto sct ita nō errare. q' est siml
p'mū in doctrina fidei nō ē amplius
disputandū a priori cūm nō sit
aliquid p'us in quod possit resolui ut
dictū est. Item licet nō sit disputandū
a priori contra negantem p'ncipia ad
ipā probandū ut dictū est tñ cā
corum opp'ientia p'sensum et cō si
adversarij cedat aliquid eorum que
inimic nū nota sunt aposteion. Et
q' concess' p't ostendere defensor p'ncipioz
eorum veritates deducendo ipm ad m
quemens aliquid aut solvendo rationes
si quas contra veritatem ipoz adduat
Si autē nihil concedat tūc nec dispu-
tandū nec loquendū est cūm ipoz
nū p' artem in q' nūc p'nt et p'se
manifestum est. Sic et in doctrina fidei
apponi quid manifestari p'nt et decla-
ri quo ad nos in s'mme fidei p'ncipia
p'ncipia aliquando ut p'osa et alia
et contra negantem adversarij
si aliquid eorum que sunt fidei con-
cedat q' concess' procedi ut si adversarij
hereticus negat resurrectionē futurā
mortuorum et concederet resurrectionē
xpi posset catholici q' resurrectionē
caput q' quere resurrectionē mortuoz
Sic et ap'us ad cor' facit eplā i' xv
c. Si autē m'icor' que sunt fidei con-
cedat ut pagani tūc cūm ipa de
negatio fidei nihil agendū ē quia
illis longe erit a nra p'sia. Ut dñm
ait in de dñm nōis poterunt
tñ fideles p'osa manducationes et
p'suasiones aliquas movere animos
infidelium ad credendū nō ē imp'la
nec dñm potencie sapientie mare-
scati et bonitati inconveniēcia cā q'
fides p'dicat et affirmat atq' rōnes

nāles opp'ia hūmana sumptis. Si
quas in aptum et in q' tūm fidei m'di
sapientes adducerent solue et amillac
tūm nō possunt ēē de m'icōnes si qua-
lesomus p'suasiones quia infallibili
veritati imp'le ē de m'icōnes n'contra-
rūm ē dñm q'ma q' in doctrina fi-
dei v'ltimū p'mū et p'mū ē cōm
catholici credere regī a p'ri scto dñi
gi et gubernari atq' p' hoc nō posse er-
rare in q'is que n'at' sunt ad salutē
ut dñm ē et q' ipoz et p' ipm omnis
hereticorum n'quicia eliditur. Idē
licet nō a priori a p'ori tñ ad ipm
declandū et manifestandū sūmope
insistendū est. Vñ quia quod de
claratō atq' manifestatō p'dicti omnes
salissimū p'ncipū et aliorum in hoc
tractatu dicendorum p'ncipue et ma-
xime sumenda est p'ncipue sacre
scripture que sup'faciens et in cortice
intellecte sup'bis hominibz et elatis in-
ultam nūq' p'p'at error' sicut patz
faciliter intuenti omnes antiquas
hereses et modernas que inde sensioz
sui erroris pluribus auctoribz sacre
scripture male intellectis se mununt et
defendunt. Idē ut manifestus et
clarus p'eat veltas cathōice fidei q'
in p'nti dō auctore et direttore de-
fendere suscepim' et omis h'p'm' f-
licis et malicia quēd' quāla censurā
p'mittenda quā in intellectu sacratu
scripturarum veltū quibzdam regū-
lis atq' lucis dirigamur. Sup'ius igit'
tanquā fundamentū omis p'missimū
stabilizatur q' omnis scriptura veteris
et novi testamenti q'nta in volumine
v'ltie sit edita ab auctoribz suis p'ri
scto inspirante et de veteri quid testatō
q'etur in p'e i' c. vbi ait. Nō enī a vo-
luntate hūmana allata ē aliquid p'ro-
pheta s' p'ri scto inspirati locuti sunt
sancti dei homines in nomine prophe-
cie tanquā in nobiliori p'te includens
ceteras p'tes scripturarum. Descriptis
vñ nom' testamenti q'etur p'nt p'e vñ
p'p'us mittens ap'los et dñm eis
auctoritatem p'dicandi et evangeli-
zandi dixit eis. Nolite cogitare quo
aut quid loquimini dabitur enim
vobis in illa hora quid loquimini
Nō enī vos estis qui loquimini s' p'p'
p'ri vñ qui loquitur in vobis s'p'at

autem aplos oſciſſiſſe et ciuitas
nouum teſtamentum et de aplo pau-
lo notum eſt quia no ab homine
nap p hominem ſ p reuelacionem iſtius
xpi ut ipe teſtatur ad gal 1 c qd quia
ſequitur qd p uſis actor ſacramentum ſp-
luratum eſt ſpſus ſanctus qui e deus
homines uo p quos edite et conſcripte
ſunt ſunt quaſi iuſtra et calami
e iuſtra ſpſus ſancti in pſa lingua
nuda calamus ſcribe uelociter ſcribe
tis ſerba em doctiſſimus in lege ut
ait Jeronimus eſt ſpſus ſanctus

Secunda ſuppoſicio eſt tanta
certitudo ueritatis ſacramentum ſepa-
ratur ut nichil in eis aſſume po-
ſitum aut opreſſum pt eſſe men-
doſum et ſpſus p qd pma quia actor
ipſum ſpſus ſanctus cum ſit pma et
ſuma ueritas nec fallere nec falli
pt aut mentiri et eſt uerum
quippe dico uobis donec tranſeat ce-
lum et terra tota uerum aut unus
apud no pteribit a lege donatoma
ſunt et huc xpi c ſacramentum eſt
et trans pterit quam de lege uerum
apicem addere quam uo pter in
fallibilem certitudinem ita eueniat
prouit lege tantum eſt et opreſſum
iuxta ſenſum quem intendit ſpſus
ſanctus ad hanc ueritatis regulam co-
armandam ſunt quod inſanti tota
ſcripturam tam ueteris quam noui
teſtamenti quos adducere longum
eſt et tedioſum ſpſum regulam et
pungit aſſeruat huc uis in lo de uerbo
denum ſi nullo mo pt ut hec ſacra-
mentum auctas qd aliqua pte ſumme
riatur hec eſt omni catholice ſer-
ma et in goliſſa ſima et oppuſ dicte
eſt totius fidei noſtre diuere funda-
menta quam obrem tota ſcriptura qd
conſiderari q eſſet una ppo conuictio
cuius ueritatem dignum utramq ppo
et ptem eſt ueram queritatis ſimlas
ptes et unam aſſeruat eluadans
et opponens p alteram ſillogiſm
aliqua ppo ſacre ſcripture poſita aſſer-
tine p actorem ſuo qui eſt ſpſus ſanctus
eſt ſta tota ſcriptura ſancta ſunt di-
cit ſuppoſitum uacillaret auctori-
tas

Tercia ſuppoſicio eſt ſacram
ſcripturam dari a deo hominibus dominice
bonitati ſunt congruum et humane
ſaluti uicium p qd cum bonum
de ratione ſua ſit conatum et deo ſit
no ſolum qd aliquid et omne et ſumme
ac p eſſentiam bonum uo congruum
ſunt et eſt ut ſe quicquid liberaliſſime
omnibus creaturis in unguisq uo
exigentiam a quo ut plo ait porro
inuidia omnis longe relegata eſt nec
em diuinum mundum eſt quoniam
ut azules ponit in pſo inſtituta con-
poetas qui maxime in quicquid
ſapientie denum mundum hominibus
aſſeruant uo et ſumme quid
ſolus quid deo hinc ſi ſapientia ſi in
pſum ut id azules ait nulla me-
timetur poſte ſum igitur rationa-
lis creatura homo ſi capax ſit in
intellectum et uoluntatem eterne
felicitatis quia ad hoc ipſum id deo et
dominus pduxit et creatum ppter boni-
tatem ſuam dicente Aug 10 in lo
de doct ha xpiana et allegatur a magis
ſumme h u diſ 1 c ma inquit bonum
e deo ſumme et inquitum ſumme bonum
ſumme ut ſi queretur ad quid creatura
ſit talis creatura qd ad laudandum
denum et ad ſeruiendum ei ad fruendum
eo in quo proficit ipa no deo deo
em pfecto et ſuma bonitate plenus
nec augeri pt nec minui et ante
talis creatura facta eſt a deo referens
e ad auctorem bonitatem et ad creaturam
utilitatem et ita ibi inquit diu-
ſcit deo rationalem creaturam que
ſumme bonum intelliget et intelligendo
amat et amando poſſideret et poſ-
ſidendo fruere et uo quia hec ſer-
uicio no competit homini in uo na-
ſuam ſicet in ſit ei capax ad
optinendam et habendam a na p gratia
dei qd ipa diuina bonitas ſunt ip-
ſum ad predictam fruendum que
comprehenſionem rationis humane
excedit ordinant in illud uſane
hominis oculis no uidit deo abſp te
que pſti diligentibus te ita eſt ſua
liberaliſſima quicquid ſacram et doct-
nam ſacramentum ſcripturam omnes

humani intellectus quodatem capax
tatem reuelant p quam adque
finem dingeretur qz em p cogni
tum esse finem hominibz qui suas
actiones et intentiones dnt ordinar
in finem et h c valde hominum uti
le et nccm in opibus y thomas 2o
omnis scriptura dnm m pnta
utilis e ad docendum ad arguendum
ad corripiendum et erudiendum ad
instructum

Quarta suppositio est sacra

scriptura in vno eodemqz fmo
bz ples pns sz lralem et pualer
p p greg 2o lo moralium vbi d
Sacra scriptura omnes scias ipso suo
more locutionis transcendit quia
vno eodemqz fmo dnm narrat
gestum prodit misterium qz scz
thomas 1 pe pte 4 pma ar. 3o.

Ita declarat auctor sacre scripture d
et in tunc pte e no solim q noteb
ad fudm accomodat qd q homo
facere pt / s qz res ipas et ideo omz
in omibz scis voces significat hor
bz pnm ipa scia / qz ipa res significa
te p voces et significant aliquid
Illa go pma significatio qua voces
significat res pmet ad pmo sensu
qui sz est historicus vel lralis sensus
Illa autem scio qua res pte p voces
ut res alias fiant / de sensu pual
pter q sensus pualis semp super
lram fundatur et em supponit
Hic autem p pualis tripharia dmi
dntur. Sicut enim d apls loqut
figura est nunc legib et ipa no
na lo ut dionis d in ecclesiastica
Ierarchia e figura future glie qm
na et lege ea que in capite gesta
sunt figura sunt carum que nos
agere debemus. Sedm go q ea q
sunt veteris legis sunt ea que sunt
nunc legis est sensus allegoricus
In vno q ea que in xpo sunt fca
vel in his que xpm pnt sunt figura
corum que nos agere debemus qz
sensus moralis et d tripoloz / pnt vo
sunt ea que sunt in eterna glie est
sensus anagogicus sunt qd possit
declari in illo versu pte lauda
rhm dnm lauda deum tuu syon

Quinta suppositio est sensus

lralis sacrum scripturarum pncipa
lis est ille no quem lra pntendit
sz quem auctor carum p pns sancto
intendit qz qd in sensu pabolico si
ne figuratno qui sub lrali sensu
continetur. Nam in qmod locutionibz
pabolicis p voces fnt aliquid pte et
aliquid figuratne. Hoc est lralis p
ipa figura s id qd e figuratne su
em tunc scriptura no imat dei brachm
no est lralis sensus / qz in deo sit mdr
qmod corpale quia pns e deo ut d
thomas 2o s id qd p hoc membrum
significat sz vns opatma / qz
p ad sensum lrali sacre scripture / mdr
pt sub esse pnt ut d scz thomas
vbi supra 2o

Sexta suppositio est fides et

omnia ncia ad salutem tam arden
da quam agenda fundantur in sensu
lrali / et ex ipso solo argumentatio fnt
ad probandum ea que fides sunt ut
necessitates ad salutem et no ad qd
que in allegoriam vel alium sensu
pualem dicuntur ut in go in epla
ait contra vincencium donatistam
et nichil sub puali sensu qmetur
fidei ncia / qz scriptura sacra p lralem
sensum alibi manifeste no tradat
ut d scz thomas in loco pallegato

Septima suppositio sacra

scriptura in sensu lrali sane et bene
intellecta est in fallibilis fidei regula
et sufficientissima qma p supponit
qmg qd supponit manifesta est sz p
za quia tunc intellecta ea ea que
fidei sunt contingat errare ut in
hereticis nce est esse regulaz aliq
pmg de viciis aut conformitate
pripat se intellecto errare ut non
errare alioquin semp in dubio ma
neret et semp fluctuaret. Et tunc
fides sit ea ea que humana intelli
gentiam et rati qcedunt / d y id
apli ad hebr / fides est sba rerum
pandarum et tunc no apparet
Et tunc ambigimus. Tolle argumta
vbi fides queritur. Et in greg fides
no sz mntm vbi humana ratio pbz
opponunt / p nulla humana

sciamus esse regulam fidei **Relinquitur**
qo qd qm dicitur regula fidei sit sacra scriptura
Hec regula est **Joannes 20 ad vbi ait**
Hec autem scripta sunt ut credat quia
quis est filius dei et ut credentes vita
habeat in nomine eius in **pet 1 ad et**
firmiorem hanc pphetiam suam
tui bene facis attendentes qui lucer
ne luceant in caliginoso loco donce di
eb clarescat et lumen oriatur in cor
dibus vris **1 et apli ad Romanos xv**
Hec enim scripta sunt ad nostram doct
nam scripta sunt ut p pacem et co
solationem scripturarum suam habeamus
Et pz qd p dicitur antea sunt sacre scripte
et de eadem sacra scriptura loquitur
et no de alijs scrijs huiusmodi ad mnd
Secunda pars pz est quia si sacra sc
riptura no esset sufficiens fidei regula
sciretur qd p dicitur scilicet insufficiens tra
didisset eam qui est auctor ipius qd
de deo cum omnia opera sunt
perfecta nullo modo e sententiam pre
terea si sacra scriptura in aliquibus que
sunt necessaria ad salutem deficeret tunc
hate et intore ea que deficiunt
possent aliunde sup addi aut si aliq
essent superflua diminui Si hoc est
prohibitum a **Joanne crista opose**
ultimo vbi sic ait Si quis apposit
ad hoc apponit deus sup illum pla
gas scriptas que sunt in libro isto et
si quis diminuerit de vrbis libri ipse
de hinc auferet deus partem eius de
libro vite et de civitate sancta et de
his que sunt scripta in libro isto **Apoc 19**
vbi Jo crista clare auditur Insat
scriptura nichil diminuit nichilq sup
plene continet qd vrbis congruit actori
ipius qui est spiritus sanctus ut dicitur et
tunc omnipotentiae congruit ut nichil
diminuit sapientiae ut nichil superflue
et bonitati ut ordine congruo ut pro
videat necessitate salutis **in p b 22**
Secundo dei regis et ipse est spiritus
in se ne addas quidquam vrbis illius
et ne arguas inuicem **q m d 20**
Et loquitur de diuina sapia **qz pro**
deklaratione ampliori quod regule pro
pta pte scilicet est qd sufficiencia aliam
regule doctrine huiusmodi nite dupl
vnde explicite illud impliate et hinc
est in qualibet doctrina et scia quia nulla

unquam doctrina fuit tam sufficienter
tradita qd omnes conclusiones in ipso
principis contenta explicite et in ipso
terminis fuissent tradite et expresse
Et est in ipso vno quia nichil est
ad fidem et ad salutem quocumq et
qualitercumq ptinens qd in sacra
scriptura sufficientissime explicite et
impliate continetur **con crista vbi**
veritas in scriptura continetur latens
aut patens quocumq in alijs
scrijs sine speculationibus sine moralibus
et civilibus conclusionibus et de terminis
concl et eorum principis continent
que iuxta exigentiam rerum temporum
et personarum ab occasionibus ve
ritatem educuntur et explicantur
ut notum est cuius in scolasticis dis
ciplinis erudito que quid eductio
sit p modum illationis vel determinat
ionis ut in processu huius operis for
tasse clarius clarescat Item scilicet
q ad aliquam doctrinam addit ali
quid pt intelligi quatuor modis primo
p modum explanationis aut declaracionis
Secundo vno p modum suppl
cionis / 2o p modum ampliationis /
3o p modum determinationis aut in
contrarij Unus modus est necessarius
in qualibet scia et doctrina et scilicet in sacra
scriptura no ppter se ipam que suffici
entissima e et clarissima in se s ppter
nos qm et declarantibus eam prouidit
pminim vite eterne qm elucidant
me inquit vitam eternam **habuit**
scia xpm Secundo modus e necessarius
scrijs ab antea carnis dimite et insuf
ficienter tradit ad iparum supplementum
In quomodo apud nos scie seu pte nali
qua aut aplos no plene et sufficiet
tradidit aut si pfecte tradidit ad nos
no puenit complete aut pfecte illibet
magis et illi ppterum lat morz
multos libros et tractatq ad comple
mentum ipius addiderunt Tercius
modus maxime si no sint excessus
supponenda est et tollenda ad bene
esse licet no sit necessarius qd notumq
pt addi in scrijs duobus modis vel de
clarare tamquam opus opposito ut in
oposito contrario et opo qd e scilicet ma
gis clarescat cum qd aplos possint et
inter dicitur qd pposita iuxta se posita

magis elucescit scilicet vnde qd qd in
sua ratione quia secundum oppositum
eius scilicet oppositum veri manifeste
stior sit et ideo veritas scilicet et ipse
modus ad primum reducitur qui est vti-
lis et laudabilis in qualis doctrina
vel assidue per conclusionem tamquam
vnde et cum destruat veritatem doc-
trine et corrumpat omnia in qualis doc-
trina tamquam venerimus maiora
contradictionem vnde cum sacra doctrina
sit certissima in veritate ut per opera
hinc propter hinc auctorem eius quia
errare non potest omne quod eius om-
nimode est reprobandum et hoc quod sit
apponens incurrit plagas de scriptis
superius per Iohannem evangelistam et hoc modo
intelligende sunt auctores scripturarum
que prohibent additionem vel subtractionem
ad sacram scripturam vnde super illo dicitur
in no addet ad primum qd vobis loquor
ne auferatis quod ego gloriabor ordinaria dicit
doctorem normam equitatis et omnes huius
prout debet enim recte doctrine aliqui
intentionibus addere vel aliquam veritatem
subtrahere Vnde enim regula incedens
est non ad doctrinam vel ad sumptum quia
recte vnde dicitur et in se ambulant
in ea vnde Nicolaus de lira Considerandum
est hic quod hic prohibetur additio
deprimendus intellectus legis vnde aut
additio delectus aut elidens vnde qd
scribitur et in christum qui elucida me
et hoc similiter super illo sermo dei
ignitus dicitur gloria interlucet ut he
retici qui corrumpunt scripturas ne eis
quincantur Et Iohannes ibidem ne corripis
as eloquia scripturarum scilicet fuisse
quidam heretici ne eis quincantur fuisse
nosantur Et Nicolaus de lira ne ad
das quidquam et quod sit eis contra-
rium prout hic et in ratione addi illa
que faciunt ad veram doctrinam decla-
randa Et in christum qui elucidant
me Similiter super dicto Iohanne apostolo
Ultimo dicitur gloria ordinaria quia quod
ordinem faciat in astra esse qui scilicet
per suos errores facientes aliquid ad-
derent vel diminuerent supponit
oppositum Et Nicolaus de lira Si
quis appositum et in discrepancia sunt
faciebant heretici qui tunc illa addibat

discrepancia a veritate evangelii et
aliqua diminuebant de eius veritate
dicentes christum ante mariam non fuisse
propter hoc in hoc concluditur quod possent
aliqua addi hanc que faciunt addita-
rationem totius sacre scripture et fecerunt
doctores sancti Et ad hunc modum
reducitur Si quis mandata christi di-
missa et neglectis alias humanas super
adderet traditiones sicut dicunt docto-
res super illo verbo christi De vobis qui
dermat metum et amictum et que
potiora sunt legis dimittitis sicut
manam et iudicium Et hoc christum Et ali-
bi increpat dominus Iudeos dicens
Christum facis mandatum dei propter
traditiones vestras Et per ysaniam prophetam
Sine causa colunt me mandata
et doctrinas hominum docentes et sapientes

Vtana simplicio non est

inconueniens sub vno et eodem
totum sacramentum habere esse plures
sensus literales declarat hoc sanctus
Thomas ubi supra dicens quia an-
te sacre scripture deus est qui omnia
simul suo intellectu comprehendit et
non est inconueniens ut unus dicitur
et confessionum Si est in literalem sensum
in vna littera sacre scripture plures sit
sensus vnde per Iohannem apostolum
dominus de salomone Ego ero illi in
pater et ipse est michi in filius
et intelligitur de salomone ad litteram
inquitur sint filius dei per adoptionem
in iuventute propter quod iustitiam per
nominaunt enim amabilem domino
ut dicitur in regum per predicta et
auctas Ego ero illi in pater in iuventute
ab apostolo ad hebreos I tamquam dicta
de christo ad litteram quod per hoc quod
apostolus videtur canis ad probandum
quod christus fuit maior angelis talis
autem probatio non potest fieri per sensum
misticum ut dicitur contra ad
certum donatistam ut supra alle-
gatum est predicta igitur auctas
completa fuit ad litteram in salomone
nunc in perfecte quia fuit dei filius solo
per gratiam in christo autem perfecte in
perfectissimo qui est dei filius per naturam
ita sunt apostoli de lira in prologo biblie

Nonna suppositio ad recte in-

telligendum sacram scripturam in
suis sensibus literalibus nate e sepe
ut unus et idem textus ad precedentia
vel sub sequentia referatur vel ad
alia loca in quibus de eadem materia tra-
ctatur quia per se quibus opponitur
et quibus suppletur. Unde in libro
xxix q. lxxi solent transparen-
tiam illi inuenire sciam quia per
in vis xpi hoc regula diligenter no-
tanda e quia per eam pendimus sepe
an va xpi figuratur dicta sunt an
non quia oppositibus vel consequibus
ibi vel simul ex utrisque vel aliis locis
sacra scriptura penditur et aptatur intel-
lectus. Sicut si volumus intelligere que ista
locutione figurata sit et que no. Ego
sum vitis vera. Et hoc est corpus meum
ex his que subiunguntur. Apertum intel-
lectus nam ad primam partem subiungit
ad discipulos et vos palmites per quam
sub inuentione manifeste auditur. quoniam
discipuli sui no essent palmites naturales
sed tamen figurales et nec ipse erat vitis cu
dixit ego sum vitis nisi in figuram
ad ramum vero subdit qui vobis tradetur
per quem tamen ipse vitis corpus suum et
nate quod traxit de virgine tradiderit
in cruce pro nobis quod et illud idem
corpus quod assumpsit de virgine et in
quo in cruce pependit tradidit disci-
pulis in cena in hoc inuicem eucha-
ristia sacramento. Similiter sepe truncata
sua palmarum passum suppletur nam
ille textus est ultimo. Qui crediderit
et baptizatus fuerit saluus erit si perse intelliga-
re fide et de baptismo sine aliis virtutibus
plus e et truncatus quia predicta no suf-
ficiunt ad salutem sed oportet quod alie virtutes
concurrant et per caritatem sine qua
nec fides nec baptismus proficit ad salutem
ut per apostolum. Et similiter facile est vi-
dere ut in multis aliis sacra scriptura locis

Decima suppositio ad hunc

verum sensum literalem sacram scripturam
nate e sumope in stu-
dio et intelligentia attendere varium
modum procedendum eamdem

primam

nam in eodem contextu verum se-
pe aliqua va accipimur literaliter et pu-
te grammaticaliter et aliqua mystice
et sepe unum et idem verum aliter et
aliter. Nam illud in mari vi. nichil tu-
lerit nisi viam nisi virginem tamen per predicta
distinctionem ubi hoc va nichil tulerit
in via accipimur literaliter et sequentia
nisi virginem tamen accipimur mystice
pro parte accipiendo virtutem natam. Item
he ipse nisi virginem tamen aliter accipit
nomen. Vnde per et luce ix et in mari
vi quia in primis locis ubi Christus loquitur
de missione apostolorum accipitur. Vnde
probaculo aut rebus mundis humane
sustentationem natam hic vero accipitur
mystice per parte accipiendo natam ab au-
ditoribus quam Christus dedit euange-
listis. Unde inquit in de sensu em-
angelistarum. Solent inquit quoniam quod
matheus et lucas commemoraverunt dicens
dixisse discipulis ut nec virginem ferrent
cum dicit matheus et precepit eis ne quod
quoniam tollent nisi virginem tantum quod ita
soluntur ut sub alia significatione dant
virginem que in matheum ferenda e
Et sub alia que in matheum et lucas
no est ferenda intelligamus. Potuit
enim breuiter sic dici. nichil necessarios
voluerunt ferre nec virginem nisi virginem
tamen ut illud quod dicitur e. nec virgines
intelligatur nec minas quod res quod
ut ad inuentionem est nisi virginem tantum
intelligatur. Partes quia per partem a domino
acceptam que virge nomine figurata e
et que no portantur no de erunt et
subdit ad prophetas. Quis autem putet
no potuisse dominum in uno sermone quod
figuratur quod ipse per eloquia
cetera eius inspicat et videbit quoniam
hoc temere ac in erudite arbitretur.
Similiter multi passus sacra scriptura
sibi inuicem essent contrarii si tamen ad
grammaticalem sensum respiciamus
ut patet in predictis locis in quibus matheus
et lucas dicunt nate virginem. Et matheus
nisi virginem tamen. Similiter est in per
per in uxore filii fratres et sorores. Item
sepe sacra scriptura sub uno contextu
una persona aliqui loquuntur no tamen
ad id singule partes locutionis referunt
sed altera ad caput altera ad corpus

genes xv ca^o dictum fuit Abrahæ cito
 p^{ro}stans q^{uod} p^{er}grinum futurum sit semine
 suum in terra non sua et subiacent eos
 servituti et affligent xl annis. Et ad
 obi xv ca^o de ista eadem p^{er}grinatione
 d^{icitur} q^{uod} mansio filiorum isrl in terra e-
 gipti fuit quadringentorum triginta
 annorum quia q^{uod}putat h^{ic} q^{uod} maior
 m^ulta incipit a nativitate israhel que
 fuit triginta octo annis p^{er}gressum
 abrahæ de aram. Quarto v^{er}o ad con-
 tingit eo q^{uod} scriptura sacra loquitur
 de futuro p^{er} modum p^{ro}pheti sicut isa^{ias} xv
 p^{er}ambulatio n^{ost}ra e nobis. Et et h^{ic} adde
 notandum certitudinem p^{ro}phetie q^{uod} in
 euentu de futuro est ita certu sicut u^{er}
 p^{ro}phetia et q^{uod} e p^{ro}pter certitudinem diu-
 ne p^{ro}phetie q^{uod} fit reuelatio n^{ost}ra p^{ro}phete
 et t^um aduertend^{um} q^{uod} istis modis loquendi
 noⁿ h^{ab}et locum nisi in p^{ro}phetia p^{ro}pheta
 aionis que est q^{uod} aliqua certum con-
 tingens reuelatur p^{ro}phete eo mo^{do} quo
 est p^{ro}pheta d^{icitur} que ita infallibiliter in-
 tuitur futura sicut p^{ro}pheta et p^{ro}pheta
 p^{ro}pheta v^{er}o q^{uod} inuentionis noⁿ h^{ab}et locum
 que e q^{uod} aliqua pena reuelatur p^{ro}phete
 infligenda populis uel alicui p^{ro}phete
 tulari noⁿ in q^{uod} e u^{er}ba p^{ro}pheta h^{ic} in
 ordinem causarum. V^{er}o ut pote in
 de m^ulta homin^{um} sicut e illa p^{ro}pheta q^{uod}one
 zach^{arias} q^{uod} xl dies et u^{er}ba subuertit
 hanc em^ulta subuersionem meruerat p^{ro}pheta
 illius em^ulta. V^{er}o q^{uod} talis causa
 mutabilis est p^{ro}pheta effectus aliquid noⁿ se
 q^{uod}ntur sicut in p^{ro}pheta quia u^{er}ba inu^{er}ba
 egerunt p^{ro}pheta. Et d^{icitur} noⁿ in p^{ro}pheta
 eis p^{ro}pheta p^{ro}pheta q^{uod} inu^{er}ba p^{ro}pheta
 q^{uod}tingit difficultas in scriptura p^{ro}pter u^{er}ba
 mutacionis recapitulacionis et antipa-
 ronis in narratione quia noⁿ semper
 eo ordine gesta et facta s^{er}uantur quo
 s^{er}uantur et ideo q^{uod} s^{er}uantur p^{ro}pheta d^{icitur}
 h^{ic} inu^{er}ba q^{uod} autem sit e^o q^{uod} d^{icitur} r^{ati}o
 p^{ro}pheta sicut gen^{esis} xv d^{icitur} de filiis noe
 ab his diuise sunt in u^{er}ba gentium in
 regionibus suis. V^{er}o q^{uod} in leges
 suas. Et in ista eodem ca^o q^{uod} s^{er}uantur
 filii can^{on} in cognationibus et linguis
 et p^{ro}pheta xi ca^o d^{icitur} q^{uod} autem terra
 labi^{um} omnis et p^{ro}pheta coram^{us} eo
 quo p^{ro}pheta illud q^{uod} p^{ro}pheta d^{icitur} de
 diuisione linguarum dictum est pau-
 tiaparon^{em} s^{er}uantur gen^{esis} x c p^{ro}pheta

p^{ro}pheta

moyses de se p^{ro}pheta creatorem celi et terre
 et diuinitatem et ornatum p^{ro}pheta in di-
 uitatibus sunt generaciones celi et
 terre in die quo create sunt. Et q^{uod} quo
 p^{ro}pheta q^{uod} p^{ro}pheta d^{icitur} h^{ic} et referuntur
 p^{ro}pheta p^{ro}pheta h^{ic} et multe alie
 difficultates intelligend^{um} sacris scriptis
 interueniunt voluntate et ordinatione
 diuina cuius intuitu et inspiratione co-
 scripte sunt ad quarum difficultatum
 dilucidacionem donatisti quibus acronibus
 nonne septem regulas adinuenit
 quas aug^{ustinus} tercio in de doctrina x^{risti}
 p^{ro}sequitur et declarat. Et d^{icitur} de
 summo bono nicolaus de lura in pro-
 logo biblie et multi alii doctores quor^{um}
 in apicend^{um} p^{ro}pheta difficultatibus de-
 sagia sum^{us} s^{er}uantur.

Undecima supposito predicta

Difficultas in intelligencia sacrarum
 scripturarum est ecclesie valde utilis
 et necessaria in p^{ro}pter operacionem studiosorum
 et multum coram^{us} nam si singula pa-
 terent et omnes plann^{us} h^{ic} ac-
 cessum ad diuina cognoscenda et ra-
 pienda miseria humani ingenii
 pigresceret et multi q^{uod} inu^{er}ba inu^{er}ba
 facione ueritatis gl^{ori}o labore occup^{us}
 autur aut o^{mn}is inu^{er}ba aut ad
 illata p^{ro}pheta nec in studio carum
 scripturarum habent illud multum quod
 eis p^{ro}pheta q^{uod} in elucidant me uita
 eternam habent nec doctores carum
 aureolam singularem reportarent
 q^{uod} inu^{er}ba p^{ro}pter uitandas irrisiones
 infidelium. Et ne eo apud fideles cad^{us}
 diuina mysteria uilescant in domo
 autem u^{er}ba nolite s^{er}uantur dare c^{on}trib^{us} et
 margaritas nolite p^{ro}pheta in p^{ro}pheta

Undecima supposito tali

ac tanta difficultate in intelligencia
 sacrarum scripturarum exite natio
 ipse scriptura requirunt diligentes
 et fideles oppositores qui sunt pre-
 diti ingenio. Operatati studio h^{ic} miles
 in iudicio et p^{ro}pheta ab affectato
 uicio nam exposito alio. Et h^{ic} inu^{er}ba
 quatuor solet facillime flus intellectus
 scripture suboriri ut si sit homo obet^{us}
 ingenij si inerb et neglector studij
 si supbi et arrogans iudicij. Si deniq^{ue}

fuit infatus & dampnatus & affatus ali-
tutus & aut passionis fuit plerumque
poccat malicia corum possent predicta
et quodlibet iporum tam auctoritatibus
quam exemplis et rationibus multipliciter
declaramus que causa breuitatis cum
fuit & se nota relinquitur.

Tercia decima suppositio.

Inter oppositores et declaratores sa-
re scripture summa cum diligencia
facienda est comparatio et illi quos co-
stat hinc condicione postas in predicta
suppositione prescidi sunt non habenti-
bus similiter reuelacionem hinc non
habentibus et cum et dona gratis data
possidentes ceteris pibus non possidentibus
et magna cum stulticia et fatuitate
est hominibus qui dimissis doctoribus
omni sanctitate et deuotione feruentibus
summo ingenio predictis operantur studio
humilibus in iudicio et omni via ac
passione spoliatis qui etiam in vita
et per mortem miraculis claruerunt
in interpretandis et opponendis sacris
scripturis diuinas et celestes reuelaciones
habuerunt sequentur homines rudes
ingenio neglectores studij superbos et
arrogantes ac presumptuosos in iudicio
de prauatos et infatos omni via
et inibus a percipienda veritate humanam
animum retrahunt. Si hinc impletum
est hodie illud quod apostolus predicat
in ad thymotheum. Fuit enim tempus cum
sana doctrina non sustinebunt sed
ad sua desideria coadunabunt sibi
ingros prauientes animabus et a veritate
quod auditum auertent ad fabulas
autem conuertentur. Ex quo sequitur
quod antiqui doctores cuiusmodi fuerunt
et innumerabiles sub Augustino et
hominibus et alij qui similiter in predictis
quodionibus claruerunt prescidi sunt
modernis quibus et vite sanctitas et
ingenij acuitas et cetera condiciones
videntur minus potius de fecisse atque inter
modernos illi prescidi sunt qui plures
de predictis quodionibus participant ac
proinde conuincuntur et deprehenduntur
quorumque arrogantiam modernorum
vix paucorum sibi illa de per se super
omnes docentes in intellectu et in
super sententias intelligi et in super minimas
meos prudentem in fecisse. Inuenimus

Ar
annu ad hunc si vere sint cause in eis
que inueniuntur. Prima testimonia sua
exquisimur. Quia ego tua meditatio mea
est. Sequitur ultimum quod in antiquissimis
est fidelibus accipere et sapienter non habet
scripturarum quodposiciones aut inter-
paciones quas non commendat veterum
tradicio neque novorum quodponendum vite
sanctitas nec miraculorum attestatio
nec sincere veritatis puritas nec vni-
uersalis ecclesie certa approbatio auctoritas
per quia hoc est se exponere periculo
salutis. Quia ignorantia legis dei ne-
tem excusat. Et ego omni cautum
et securum est in exponendo et alle-
gando sacram scripturam inuiti sumus
doctorum antiquorum doctorum ecclesie
de quorum condicione et gratia
in predicta dicebatur. Quia enim quicquid
magis ratione videtur et maiori au-
toritate eius vera esse videntur et

Quarta decima suppositio.

Sicut sacra scriptura recipit interpre-
tationem et quodposicionem in suis ambigui-
tatebus sic et doctores quodponentes
eam sepe recipiunt interpretationem et quod-
posicionem doctorum suorum. Et com-
paranda sunt dicta doctorum et eorum
vni et eorum doctoris ad invicem
Et si aliqua contrarietas in dictis
eorum videtur reducenda est
quodammodo per se est ad concordiam. Et
si omnia repugnant tunc accipienda
est ille doctor cuius sententia propinquior
est veritati et sensui quem intendit
auctor scripturarum qui est spiritus sanctus
vel enim quem ecclesie auctoritas conuincit
rat. Similiter si dicta vni et eorum
doctorum dissida et contraria videntur
ea accipienda est pars qua doctor
quodinterpretationem prosequitur et que ma-
gis appropinquat veritati
aut sensui literali quem quodponit vti
si cum aliquo in loco dicit quoniam
lausca vtriusque per se esse de necessitate
salutis. Et alibi dicit vel ob suaret
quodposicionem tunc laborandum est ut
dictus doctor ad concordiam reducat
vel ea per se et amplectenda quam
quodinterpretationem prosequitur prout facit
in quodposicionem tali. In Johanne ubi totum
illud capitulum quodinterpretationem pro-
sequens quodponit et declarat de

manducationi spuali ut clare delecta-
rabitur in sequentibus

Undecima suppositio

Haec scriptura patitur in locutionibus
supbis et psumptis pmittente deo
qz errent et proterve agant. Quod
qz in varias heses et errores. Et hoc
multiplici ratione. Neqz em omnip-
dens et optimus hereses pmittere sicut
et alia mala nisi cōp qz ipis posset
et vellent meliora bona elidere. ut aug
st in ewangelion diligentibus inquit
apls demum omnia cooperantur in bonu
18. Ro vii nam op ipis fideles probant
doctores p amplius illuminantur elati
probantur. Innocentes maiorem glaz
merentur et humane psumptos mto
pminunt. Multi etiam tpe pperitatis
se putant ēē bonos et firmos in fide
exemplo petri luce xxi qui patitur se
dixit cum xpo in mortem et in carcerē
ne spm fū tpe psermonis audubitat
aut a fide relabuntur. Spna ppter inquit
apls pma cor 12. qz heses ēē ut
qm pbat sunt manifesti fiant in vobis
vbi glosa dt. No vult apls nec optat
ut heses sint s qma sic futurum esse
pduat. Et qma hoc vtile ē. Idco ad
quid sit vtile de claus subdit. Ut non
tū reprobi qm dicunt ego sum pauli
sed cōp qm probati sunt in nobis. Inter
nos sicut illi qui dicunt. Ego sum x
ma infesi fiant homibz. Punt cōp vde
qm sunt solim seu nazaria in agro
ecclie. Viles sunt qma tunc doctores
plus illuminantur. Itm glosa et eding
vbi. sub opulta qm ad fidem cathe-
licam pminencia dnm hētorz callida
inquietudine opagitantur. ut adhuc
cos de fendi possint et qsiderant. dēli
genius et intelliguntur. claus. et
p dīantur. instancus. Idco qz dīnia
p videria hētorz multos ēē pmittit
ut cum insulant nobis interrogat
nos que nescimus. Exenciaq pignora
et dīnias scriptas nōsse cupia. Vti
les sunt heses qma p cas electi pur-
gantur. Itm glosa vbi sub dīnias
minia accipiunt pntem corporali
affligendi opereant ems parientia
Si vero male sentiendo adūstuntur
opereant ems pūstunt. Adūstio em

^{Pul} mota quēstio distendi existit occasio
postremo viles sunt heses quodam
hile videtur qno dīna inspicia hūma-
nas psumptiones pnt. Sicut enim
quidam homi tū de suo ingenio pre-
sumentes ut totam remm nām se re-
putent suo intellectu se posse metiri
ut dī sancta thomas pmo contra gen-
tiles opsimantes id solū esse verū
qd eis videtur et esse flm q nō vde-
eis. Exempli grā. Si quis credat mta-
celum et circulum pme esse omnia
nec hētorz arde nō ēē quidque mta-
ipm nō inveniret et qd hoc tanto
amore amplectuntur opinionēs suas
et sectas ut de qmz cōia nec cogitat
velint tanto q odio averse sunt ut
cōtraria errorum suoz nullatenus
videre respicere aut audire velint.
In quibz verificat illud pūbiormz
rom. 1. qd recipit stultia. Vā pūdena
nisi ea dixerit que versantur in corde
suo. Spnate mto hūmod psumptō ne
quaz. Venit pūcūda. Itm ut dī apls
ad rom. 1. de romans et sapientibz
paganor. Pūm cognovissent demum
nō sicut demum glificavit aut grāas
egerunt s enanherunt in cogitacōibz
sub et obscuratū ē in sapient cor-
corum. Dīentes em se ēē sapientes et
stulti facti sunt. Vbi glosa obscuratū
ē cor r rāco more supbie ob vmbate
ita ut sit insipiens. r paulatim usq ad
insipiam cor corum de dīctū ē
ndula em error qd opit cor corum.
Itm lco p aut apūm inquit ēē quaz
impro pape et sapientibz doctoribz nō
credere. S; in hanc insipia cadunt
qmōq ad cognoscendū vītatez aliq
impdunt obscurō nō autē ad ppe-
tiacō. Voces nec ad ewēas auctoritē
s ad semetipos recurrunt et idco m-
gn error opant quia veritatez
distipuli nō fuerunt ēē.

Ultima suppositio pro pnt ad

nam faciens ppositum scriptura sa-
ara in sui receptone et opone an-
tentat atz intellectu omibz plano
et vero necnon et anglicis doctor
catholicis opposio intentio sine pma
ad fidem catholicam ptinens finalit
resoluitur in auctoritatem receptam
et appbationem vniuersalis ecclie itaqz

in pium et vnu salissimu doctrine
et scientie fidei principium ad qd pro
bandum exordium in eternu fundat
auctoritatibz et veritatibus eiusdem
sacre scripture procedemus diuina
grā et pmo sancto dirigente qui est
in secula seculorum benedictio amen
Et hoc de suppositionibz gualibus di
cta sunt pro presenti rē

Quantum vero ad suppo sitiones speciales et proprias

putem qm diuinitate eucharistie
discernentes pmo supponitur tamq
articulus fidei q in sacramento diu
initate eucharistie sit vnu corpus
xpi et sanguis eiusdem licet nec
sensu nec ratione possit deprehendi
hanc supponit doctor scilicet hoc pte
summe q hōrta articulo pmo tri
ratione declarat pma sumit pfectionem
nunc legis respectu veteris quia sa
crificia veteris legis illud vnu sacrificiu
passionis xpi solius in figura conti
nebant secundum illud ad hebr x vnu
bram huius quo futurorum bonorum non
ipam imaginem et ideo optime ut
aliquid plus hiet sacrificium nunc
legis a xpo institutum ut scilicet ipm
xpm passum non solum in significa
tione vel figura sicut et in rei veritate
continet et tenere ratione pfectionis no
ne legis et sacramentorum eiusdem ne
cessarium est dicere q hoc sacramentu
eucharistie ipm xpm continet realit
vnu et diuinitas dicit in c ecclesiastice
hierarchie q est pfectissimu omni sa
cramentorum aliorum in quibus vnu
xpi participatur Secunda sumit q
pfectionem caritatis et amicitie qua ipse
dominus ihesus xpus ecclesie sue sancte
conungitur q qua prouenit ut sicut
pro salute nostra corpus vnu nature
nre assumpsit et in eadem prono
bis passus est ita etiam cum eodem
corpe nobiscum et cum ecclesia maneat
in eternu itam ut dicit ppheta in ecclesiis
hominum ipm est amicitie quine
amicus Et quia in propria spe dmi
patim mortale non erat quoniam
ut manet nobiscum in eternu tunc

propter redemptionem nostram pagendam
tunc et cum eodem corpe nobiscum
ut resurrectione sua futuram nostram
resurrectionem asperneret. Hoc est dmi
statum qle congruebat cum staltius
condicionis in comparabiliter distans an
ram. Necessarium nobis et optimu
fuit et congruum sue inuicem bonitati
caritati et amicitie ut saltem supraliena
spe supra in corpali pma se impet
et in eternum maneret cum ecclesia
ut sic pventatem corpus et sanguis
sui nobis sibi in hoc sacramento conungit
vnu et ipse dominus dicit Job vi. et in mea
dicit meam carnem et bibit meum
sanguinem in me manet et ego in eo
vnu hoc sacramentu est signu maxie
caritatis xpi ad nos et in spei ad
nos subleuato totam familiam con
munionis ipius ad nos. Tercia ratio su
mitur q pfectionem fidei que sicut est dedi
munitate xpi ita est et de eius hūma
nitate. In illud Job xvi. credis in
domino et in me crede et quia fides est
invisibilium. Idcirco sicut xpus dmi
erat in hoc seculo diuinitatem suam
conhibebat discipulis hūmanitatem vela
tam invisibiliter ita et in hoc sacra
mento suam simul et diuinitatem
aliens specus velatam non conhibet in
visibili pducta veritas p q vnu xpi
qui ait hoc est corpus meum q probat
traditum et manifestum est autem q xps
vnu corpus suu reale et reale p nobis
tradidit in carne et in morte q illud
idem qd sic tradidit discipulis quid
dixit hoc est corpus meum. Item idcirco
p p apostolum paulum pma ad cor. et
q in manducat et bibit indigne indi
cimus et manducat et bibit non diuini
tatis corpus domini vbi expresse pau
lus non dicit non diuinitatis figuram
corpus dmi s simpliciter corpus dmi
propterea si et ibi corpus xpi solum
in significatione ad quod optet diuini
tate hunc cibum ab aliis quia quibz
panis eadem ratione posset significare
et significat corpus xpi. Propter igitur
ponere q sit ibi vnu corpus xpi ad hoc
veritatem catholicam asserendam cor
roborandam confirmandam est amitas
ecclesie que semper tenet tenet et tenebit
in eternum tandem qua dmi hic indig
durabit q in hoc diuinitate eucharistie

sacramento sit verus totus et integer
opus que veritas fide tenetur omnium
opifidelium et pbatu. doctna vniuerso
fidoz doctoz ecclie et in multis miraculis
contit declarata que omnia pto hic hui
pro repetitis gra breuitatis. Secundo
supponitur q in eod diminiſſime eulac
sacramento p qſcracon nullo rema
net nec remanete pt panis et vni
ſa. Idem doctor ſcius declarat in m
ſmarum diſ xi q 1 tripli racion pa
quia eſt contra veritatem ſcripture naz
ſimul in hſ Sacramento eſt corpus xpi
cuius ſa panis corpus xpi eſt ibi con
comitante et quaſi in loco et cum pro
nomine hſ ſit de miratu ſbe xpus ſan
diſſet porrigens panem hſ e corpus
memu et debuiſſet potius dice cum hſ
uel hſ e corpus memu. Quia igit eſt
veritatem vtrum xpi ut dſ doctor
omno e hſiam dicere ſbam panis et
vini p qſcracon remanete. Tercia
quia ſic dicere eſt dare occaſionem do
latre populo xpiano nam cum hſ
ſacramento exhibeat venacio latre ra
tione pnae dſ in iſu xpi in ipſo q
iſenti ſi ibi remaneret ſba panis
et vini cum ſpſ contice ſunt ſacra
corpus xpi utq no ducerent in vni cor
xpi p modum ſigni ſi magis in ſbam
panis et homines vni pro reliquo a
doraret q eſt maximum inqumens
et omno inportabile. Tercia quia manet
veritate in hſ Sacramento corpus xpi
pnt ſma ſupponit pſupponit in pſe
e cand ſbam panis et vini remanete
nam manifestum e q ante conſcracon
ibi corpus xpi no eſt qptet igit q vti
conſcraconis incipiat eſt vbi pns no
erat. No pot ante aliquid eſt alibi
vbi pns no eſt niſi aut p loci mutaco
uel p alius queſaco in ipſo. Sicut
in domo aliqua de nouo incipit eſſe igit
aut quia illuc deſectur aut quia ibi ge
neratur. manifestum e ante q corpus
xpi no incipit eſſe in hſ ſacra p motu
localem quaſi ab opniſco ad veniet
ſmo quid quia ſequetur q no remanet
in celo vto em q localiter mouetur
pvenit de nouo ad aliquem locum niſi
deſerat porem. Secundo quia omne
corpus localiter motum ptransit oia
media q hic dſi no pt. Tercia q in pſe
eſt q vniſ motu emſ corpus localiter

huic

mon ſimetur ſimul ad diuerſa loca ad
ſi in pluribus locis corpus xpi ſub hoc
ſacramento ſimul eſt incipiat. Et pter
hoc relinquitur q no poſſit aliter cor
xpi incipe eſſe de nouo in hſ ſacramento
niſi p queſion ſbe panis in ipſo. Quod
autem conuertitur in aliquid facta queſ
ſione no manet q relinquit q ſalua
veritate huius ſacramenti ſba panis p
qſcracon remanete no pt nec ſba pa
nis in pſentem mſ ut quid poſſint
nec eam in nichilum conuertitur ut
ali dſunt quia ſi ſic uel ſic fiet non
eſſet dare aliquem modum p quem
corpus xpi vni incipet eſſe in hſ ſacra
niſi p ſolam ſbe panis queſionem
in ipſo corpus xpi ut clare de dſat idem
doctor tertia pte ſimue eadem queſionem
articulo tercio.

Exponit ſequi ſua ſuppo

videlicet q accidentia panis et vini
que ſenſu deprehendunt in hoc ſacra
p qſcracon remanet ſine ſbe nam
p quo ibi fides cathoſa ponit eſt vni
corpus xpi ut dſat ſma ſuppo nec re
manet ſba panis ut dſ ra qz qd re
manant ſine ſubiecto quia ſi rema
nerent in ſbe aut remanent in ipſo corpe
xpi aut in aere aut in aliqua alia ſba
ſi no poterit dſi ſim quia cor q huius
muy nullo mo pt affici huius acciden
tibz neque eſt pſe q corpus xpi
gloſum et in paſſibile qmſ alteretur
ad ſuſcipiendas huius qualitates nec
pt dſi em quia aer no e huius accide
muy ſuſcepting. Quia eſt accidens
no tranſit de ſubiecto in ſubiectum ut
ſe idem accidens nro ſt q pmo ſunt
in ſuo ſubiecto p q modum fiat in alio
accidens em accipit nro a ſubiecto qm no
pt eſſe q id nro manens ſit qm in hſ
qum in alio ſubiecto. Et videmus etia
ad oculum q cum huius accidentia ſu
ſerantur de loco ad locum ad motum
harmuy pſerunt aer de pellitur q vni
no fieret ſi in ipſo aere conſterent ſicut
in ſubiecto. Nec pt dſi q remanant
in aliqua alia ſba pari racione ſunt
nec in ſba panis ut ſupus dſitum e
cum ibi nulla remanet. Nec hſ e in
qveniens dſimie omipie et ſue ſapie
cum em effectus magis dependant a
cauſa pma quam a cauſa ſecunda. Vbi
nulli dubium pt eſſe q dſat qm e pma ca

71
sbe et accidentis possit sua virtute infi-
mita conservare in se accidentia sub-
stantia substantia per quam in se conserva-
batur sicut per causam rem sicut et
in que cause efficientis per alios effectus
naturalium causarum producere sine eis
causis naturalibus quoadmodum corpus
humani formant sine virili semine
in utero virginis etc.

Has tres suppositiones de veritate in divinis

in sacramenta volumus ponere dupli-
ci de causa prima est quia ad salutem mul-
titudinis de fermento secunda est ad
aliquam ad plenitudinem inaledite et da-
mnatissime memorie heresarche
Iohannis videlicet per fidem quoniam
in eo fuit non divinus sed divinus spiritus in-
spiratus visus est tollere a cordibus fidem
fidem huiusmodi veritatis sacramenti et subire
universam fidem et ecclesiam catholicam
ponens in forma tres conditiones con-
trarias predictis tribus veritatibus catho-
licis videlicet non est in eodem sacramento idem
hoc et realiter in ipsa prima corporali forma
primam substantiam panis inaleis et sicut substantiam
vini inaleis remanent in sacramento aliam
secundam accidentia panis non manent
sine substantia in eodem sacramento tertia
que sunt et que ponuntur quia sunt ad usum
fidei quia sunt blasphemie in demum ut
pote eiusdem omnipotentis summe sapientie et
summe bonitatis de rogantes quia sunt
plurimum aurium offensum quoniam de
rogent ipsius ecclesie catholice et sacramen-
torum eiusdem dignitatem quoniam sufficiat
enarrare cum est horror sit ne dum
loqui aut audire tantas in demum et atque
blasphemias sed nec etiam pijs metibus
cogitare de homines iniquitate plenus
omni errore seductum omni invidia
sanciatum omni blasphemie sordidatum
tibi profecto competit illa apostoli sententia
quod actus per quem protulit de plene
omni dolo et omni fallacia filij diaboli
minime omnis in facie non desinit
vertere vias domini rectas etc.

Quarta suppositio Sacramenti

quod in ingenio sumamus in quarto de sum-
ma sacramenti eubae tria sunt conside-
randa videlicet id quod est sacramentum in

id quod est res et sacramentum simul
et id quod est res in et non sacramentum
Primum est species visibilis panis et vini
que per operationem manent secundum est
corpus christi visibile per ipsum est corpus
christi invisibile Primum dicitur sacrame-
tum quia sacre rei signum huiusmodi
autem sacramenti due sunt res quarum
prima est intentio et signata alii signifi-
cans et ideo est res simul et sacramentum
et hoc res est caro christi quam de virgine
traxit et sanguis quem pro nobis in
cruce fudit que res significatur per species
visibiles panis et vini et veraciter
subequentem constituit et hoc corpus christi
vbi est figura corpus christi in sacramento et ipsum
significat filia vero res huiusmodi sacramenti
est corpus christi invisibile per ipsum sacra-
mentum significatur sed non contentum sub
eo realiter nec aliquid aliud in se
quod huiusmodi sacramenti significans et
ideo est res in et non sacramentum
Vnde Innocentius in summa de officio missae
ubi dicit tria quippe hoc sacramento sunt
discreta videlicet forma visibilis veritas
corpus et virtus spiritualis forma panis
et vini veritas caro et sanguis
virtus unitas et caritas Primum oculis
cernitur in anima creditur in corde
percipitur Primum est sacramentum et non
res in est sacramentum et res in
est res sed non sacramentum Sed primum est
sacramentum genere rei in vero sacra-
mentum est et res alius in vero est res
genus sacra- Nam forma panis utra-
que carnis christi significat et veram
et invisibilem si veram carnem quinet
et significat invisibilem vero significat
si non continet eam secundum quod in predictis
duplicem rem huiusmodi sacramenti est duo
caro christi sine corpore una quia sumpsit
et traxit de virgine et sanguis qui
fusus fuit in cruce pro nobis de hac
carne dicitur lucas ultimo palpate
et videte quia spiritus carnis et ossa
non habet sicut me videtis hic De san-
guine vero dicitur Iohannis xix et co-
himis spiritus sanguis et aqua et filia
vero caro et sanguis christi est spiritus et
invisibilis et corpus christi invisibilem omni
corpus caput est ipse christus Reliqua
vero fideles sunt membra de quo inquit apostolus
I Corinthus ii Sicut enim corpus vini est

et membra multa qz omnia ante me
bra corpus cum sint multa/ vnu cor
pus/ ita et xpus/ et in vno pno
nos in vnu corpus baptisati sumus
sine iudei/ sine gentiles/ sine sui/ sine
liberi et omnes vno spu potati sumus
Et infra vos autem est corpus xpi
et membra de membro hoc e vis qd
impedita distinctione in vno membro
dicitur caro in alio vob corpus quia
in hoc sacramento idem significant
xpi et saluator in institutione huius
sacramenti dixit hoc est corpus meum
Et iohannes vi. Caro mea vere e carnis
corpus et sanguis xpi dicitur caro
xpi ut de ingre in qd hanc dis
tinctionem duplices carnis sine corpore
xpi tangit/ ita in de unitate dicit
comendamus enim xpus in hoc sacra
mentum et sanguinem suum qd est fact et
nosmetipsos namqz et nos corpus
xpi facti sumus et hanc de qd dis
tinctionem commendamus/ Et similiter iohannes super
epistolam ad ephesios et ponitur in glo
prima ad cor. ita dicens dupliciter in
telligitur caro xpi et sanguis ul spu
alis illa atz divina de qua ipe ait ca
ro mea vere e carnis et sanguis meus
vere e potus Et nisi manducaveritis car
nem meam et biberitis meum san
guinem non habetis vitam in vobis
vel ea que crucifixa est/ et sanguis
qui nullus e fons est lancea et po
nuntur hoc va de qd dicitur dis y du
pliciter hinc ita qz genus carnis xpi
ipa visibilis species sacramentum est
quia utramqz significat/ et utramqz
similitudinem gerit/ sicut enim panis
pactis alio corpus reficit et susten
tat/ vnu hominem letificat atz ineb
at/ sic vera caro xpi et eius san
guis plus ceteris gradibus interior
hominem reficit et saginat/ Similiter
sicut convulsus gravis perficitur vno
panis et qd pluribus rationibus vnu
in vnu consistit/ sic convulsus fide
linus personis unitas ecclesiastica co
stat et consistitur corpus xpi in
sacramentum/ incipit prima Cor. x. d.
vnu panis et vnu corpus multi

simus/ sup quo et tangit vnu pa
nis et vnu corpus ecclesia de p co
qz sicut vnu panis convulsus gravis
et vnu corpus convulsus membris
componitur/ sic ecclesia convulsus fide
linis caritate copulante/ connectitur
Similiter ipa vera caro casta autem
verus sanguis e carnis xpi in sac
et ipius sanguis in sacra signum et sa
cramentum/ sicut enim vera caro xpi
convulsus membris purissimus et in
maculatus constat/ sic caro xpi in sacra
que e sacra ecclesiastica convulsus
personis a criminali macula expis
qz vel opus libere consistit/

Quarta hypothesis qz 2m

tria pdicta que in hoc sacramento
attenduntur triplos est manducatio
huius sacramenti et sumptio s. p. p.
vere carnis xpi/ et ipius carnis mi
sere prima manducatio est pure corpa
lis quia hoc sacramentum comestio
manducatur et in stomachum trahit
et similiter bibitur et p. ca. dige
ritur/ et ultimus in sbam sumens
queritur et sic vere manducatur
et bibuntur ille species sub quo vera
ater continetur vnu corpus xpi/ illa
vob manducatio e sumptio veri cor
pis et sanguinis xpi sub dictis specie
panis et vini contentis/ Et hanc ma
ducato de sacramentalis de qua dicit
christus xvi. Accipite et comedite hoc
e corpus meum/ Et ibid. Bibite qd
hoc omnes/ Et ista manducatio fit
dupl. Quod in sacrificii oblatione/ Ince
xxii. hoc facite/ et conficite in meam
memoracionem/ et fit sub duplici pe
dilio uno fit in laica sine in simplici
quione et illa in dispositionem et ob
stantiam ecclesie fit sub prima specie
tm/ Et p. dicitur due manducaciones p
tinent ad os corpus/ Tercia mandu
cacio et bibacio est spiritualis et hanc ad
os anime pertinet/ Et hanc e sumptio
qz duplex e res huius sacramenti
quia prime rei s. vere carnis et
veri sanguis xpi et hanc est denota
cogitacio seu meditacio passionis
dni nri iesu xpi sine ipm xpi fm
qz sub hoc sacramento continetur

cum vero suo corpore et sanguine in quo
multipliciter sustinet passionem et quem
pro nobis in ara crucis fudit et hanc ipse
cogitationem seu meditationem sequitur in
recogitatione primo transformatur ad ipsum
cogitatum pactum amoris unde ad hoc
manducationem spiritalem sicut in corpore
duo requiruntur scilicet materia et motor
primo enim requiritur quod homo
in fide vera recogit de voce passionis
christi cum principaliter et hoc venerabile
sacramentum et hoc sufficit quo ad mi-
norem seu ad volentem sed quo ad maiorem
ultra hoc requiritur quod devote recogitent
quo sub illis precibus et realiter et vere
corpus christi dei et homo cum suo scilicet
suo corpore quod pro nobis composuit tam
multipliciter passionem et quod illud comesta-
bili sua bonitate dedit nobis in cibum
amandum unde et que in hoc sacra-
mentalibus opera pietatis continentur et talis
devota cogitatio manducationem coramdet.
Secundo requiritur quod cogitans unat
pactum amoris ipse cogitatio scilicet christi dei
et in ipsum suum per amorem suum per
transformetur et hoc in corpore coramdet.
Secunda manducatio spiritualis que in hoc
sacramento fit principaliter attenditur
et bibitur que est et rei et effectus unus
seu ad opus per fidem et caritatem ad me-
bra ecclesie et cum christo capite quam
unionem tam sacramentum quam
prima res quibus sacramenti significat
hanc inter predictas manducationes et
quia prima scilicet veram et omniam ra-
tionem corporalis manducationis ut dictum
est et cetera vero non quia ratio christi sed sup-
ta sacramentaliter nec lateratur deni-
bus nec in sapore gustum in mi-
tat nec queritur in corpore manducationis
nutrimentum. Similiter nec alie due
spirituales quia nec ipse dominus recogita-
tus passio aut dominus sibi mens domus
per amorem conceditur aut naturalibus den-
tibus primum. Nec similiter corpus christi
misticum dominus quibus sibi unitur per fidem
et caritatem intelliguntur in et dicitur
predicte manducationes per aliquam similitudinem
ad manducationem corporalem sicut enim
cibus corporalis nutrit augmentat refi-
cit confortat et sustentat corpus et vi-
tam conservat sic et sumptus corporis
christi sive veri in sacramento et reco-
gitatione per devotionem sive esse iusticia per fidem

et caritatis unum animam nutrit aug-
mentat et conservat in vita spirituali de-
finit in et per gratiam ad manducationem cor-
poralem quia cibus corporalis sumptus in
sumente et manducante queritur. Sed
opus digne sumptus sive sacramentaliter
sive spiritualiter non in sustinente queritur
sed potius ipse sumens in christo sufficienter
sive nutritur. Unde augustinus in libro per amorem
confessionem dicit. Quasi audirent voce
dei de excelsis dicentem. Eibus suis quidvis
crede et manducabis me nec tu me
mutabis in te sicut abinus carnis tue
sed tu mutaberis in me. Similiter in ma-
ducatione corpus miseri sumens non est
corpus miseri in corpore sed potius quod
si corpus miseri et christo capite coniungitur
et in ipsum transformatur et in corpore
item dicitur inter manducationem sacramentalem
et spiritalem prima manducatio est cor-
poralis fit ore corporali ut dictum est sub
precibus sacramentalibus manducatio vero
spiritalis fit ore anime sive intellectu et
voluntate per fidem et caritatem per hoc
enim habet christus in nobis et nos in eo
tamquam membra coniuncta capiti. Unde
ad corinthios in primo. Quare christum per fidem et
cordibus vestris. Et prima pars in per carita-
tem est et qui manet in caritate in deo
manet et deus in eo. Prima manducatio
per se bona et digna et etiam indigna.
Et tunc ad iudicium. Secunda autem semper
est bona. Prima cogitatio tam ut sit ad sa-
lutem. Secunda est sola sufficiens et necessaria ad
salutem. Prima vocatur sacramentalis
sive qua multi martires sancti et pa-
vuli salvati sunt. Secunda vero vocatur
spiritualis sive qua nulli salvas. Ultimo
notandum est quod licet naturam sive naturam
tam theologis quam apud et per
abazle in voce metaphysice multipliciter dis-
tinguatur in quibus ad partem spectat
namque necessarium respectu finis et in-
placite distinguendum quia aliquid dicitur
naturam respectu finis simpliciter et absolute
id est sive quod nullo modo finis per obtem-
perat. Alios quod conditionem sive ex pacto sive ex sup-
patione. Alios naturam dicitur pro utili et
expedienti sicut respectu finis qui est eter-
na felicitas consequendi. Aliquid dicitur esse ne-
cessarium absolute simpliciter scilicet per dominum
voluntate sive quia impossibile est finem et absolute
dictam felicitatem consequi. Aliquid autem

et si in p[ro]p[ri]o et eo qui lege sicut e[st] bap[ti]sm[us]
de quo dicitur Jo[han]n[es] t[er]cio I[te]m quis re
nat[us] fuit ex aqua et sp[iritu] s[an]cto no[n] p[ot]est intro
ire in regnum dei qui quid bap[ti]sm[us] no[n]
e[st] ita n[atu]ra ad q[ue]rendam vitam etna[m]
sicut diuina volu[n]tas quia deus no[n] sic sua
potentiam allegant sacrament[um] ut sine
ip[s]is no[n] possit aut no[n] valeat dare et con
ferre vitam eterna[m] cui voluit aliq[ui]s
autem d[icitur] e[st] n[atu]ra respectu dicti finis
no[n] sunt et abte nec co[n]sumptio[n]is r[ati]o
quid quia et si co[n]p[er]it finis obtineri liq[ue]t
no[n] ita co[n]p[er]ite et de facili. Imo diuina
consilia xpo e[st] n[atu]ra id est e[st] et v[er]ba
ad eterna[m] vitam q[ue]rendam quia
p[er] ip[s]a facilius et co[n]p[er]it[ur] homo p[er]
ad dictum finem p[er] venire r[ati]o

Ihs p[re]suppositis v[er]bo ad se cunda[m] p[ar]tem p[ri]ncipalem

proposita qu[est]ionis v[er]o ad p[ro]ponendas q[ue]stio[n]es
p[er] eiusdem q[ue]stio[n]is decisione et erunt res
in v[er]bo h[uius] quatuor p[ri]ma sit ista. Com
muni[us] diuini[us] euk[ar]istia sub p[er] v[er]ba
panis s[ed] et v[er]bi totu[m] arde[n]tissimu[m] populo
no[n] e[st] n[atu]ra p[ri]mo accepta n[atu]ra s[ed] co
clusio quatuor diuini[us] euk[ar]istia sub
p[er] v[er]ba panis s[ed] et v[er]bi no[n] e[st] n[atu]ra
totu[m] arde[n]tissimu[m] populo s[ed] accepta ne
cessitate nec a do[m]ino p[re]cepta saluatore
Tercia conclusio q[ue]stio[n]is diuini[us] euk[ar]istia
sub p[er] v[er]ba panis s[ed] et v[er]bi co[n]fue
tudin[e] et statuto eccl[esi]e p[re]sentib[us] in op[er]ib[us]
no[n] e[st] nulla v[er]ba nec saluti co[n]p[er]iens
totu[m] arde[n]tissimu[m] populo i[m]mo e[st] nullu[m]
in v[er]bis e[st] et n[atu]ra p[re]b[er]at p[ri]mo co
cl[us]io[n]is no[n] intendo inspicere cum sit quasi
p[re]sentia quia de[us] no[n] allegant sua po
tentiam sic sacrament[um] ut absq[ue] illis no[n] pos
sit et valeat saluare cum voluit nisi for
te aliquis videret velle d[ic]ere q[ue]stio[n]e
co[n]necessitate p[ro]ueniant. Ex quo sequit[ur]
q[uo]d soluu[m] p[re]sentia man[us] sacramentoru[m]
de[us] possit saluare et no[n] aliter a quo er
rat p[er]f[ec]ta quia videret iugem Jo[han]n[es]
qui h[uius] ar[ti]culu[m] p[ro]posuit longe remote
posuerunt. I[te]m in hac m[en]te me no[n] oten
do s[ed] p[er] p[ro]p[ri]o ad r[ati]o[n]em q[ue]stio[n]is in qua q[ue]stio[n]at
p[ro]p[ri]o belli dei et estus quatuor illu[m] re
p[re]sentia v[er]o q[ue]stio[n]is diuini[us] euk[ar]istia sub p[er] v[er]ba
v[er]ba panis s[ed] et v[er]bi no[n] e[st] n[atu]ra totu[m]
arde[n]tissimu[m] p[ro]p[ri]o s[ed] accepta necessitate

14
nec a do[m]ino p[re]cepta saluatore p[re]b[er]at
h[ec] q[ue]stio[n]e sic laicis et no[n] q[ue]stio[n]ib[us] suf
ficiat ad salutem sumere p[re]dictu[m] factu[m]
sub v[er]ba p[er] q[ue]stio[n]e no[n] e[st] de n[atu]ra salutis
nec de p[re]cepto xpi sume sub v[er]ba quia
nota e[st] quia si v[er]ba sufficiat sequi q[ue]stio[n]e
no[n] sit n[atu]ra nec de p[re]cepto xpi ut q[ue]stio[n]e
n[atu]ra sufficiat et n[atu]ra atq[ue] p[re]cepti
assumptu[m] p[er] p[ri]mo p[re]legem diuina[m]
de inde p[er] p[ro]p[ri]o xpi p[er] p[ro]p[ri]o
ap[osto]loru[m] et p[re]sentib[us] eccl[esi]e p[er] p[re]sentia
g[ra]tia conalia p[er] p[re]dicta s[an]cto[rum] docto[rum]
veraciter se in lege diuina fundant
p[er] subm[er]gentu[r] cause aliq[ue] et r[ati]o[n]es
nec docto[rum] p[ro] q[ue]stio[n]e intentu[m]
Et p[ri]mo p[re]legem diuina[m] tam non
quam v[er]ba t[est]am[en]ti v[er]ba in no
na lege xpi loquens de hoc sacra
m[en]to intencio[n]is adu[er]sarioru[m] Jo[han]n[es] vi
quidam v[er]ba uel forte p[re]sentib[us]
fecit memoriam de hoc diuini[us] s[an]cto
de pane quid et de manduca[n]t[ur] t[em]p[or]e
v[er]ba v[er]ba de manduca[n]t[ur] v[er]ba
t[em]p[or]is et bib[er]unt sanguis quater de
v[er]bo v[er]o in toto p[ro]cessu illo no[n] fecit
mencio[n]em ad op[er]endu[m] manifeste q[uo]d
sime sub altera p[er] t[em]p[or]is s[ed] sub p[er] panis
sufficiat ad salutem et q[uo]d sub v[er]ba p[er] v[er]ba
panis q[ue]stio[n]e vera caro xpi et vera
sanguis ip[s]ius p[er] inquit p[er] panem
t[em]p[or]is qui no[n] p[er]it s[ed] qui p[er]manet
in vitam eterna[m] q[ue]stio[n]e filius hominis
dabit nobis h[uius] e[st] p[er] signant
de[us] Ecce p[ri]mo t[est]am[en]tu[m] in quo nulla
mencio[n]em fecit de potu Et dicit t[em]p[or]is
p[er]manere et sufficit in vitam eterna[m]
I[te]m no[n] moyses dedit vobis panem
panem de celo Et Ecce t[em]p[or]is t[est]am[en]tu[m]
in quo hic panis celestis p[re]sentib[us] ma
n[us] dato p[er] moysen q[ue]stio[n]e inter h[uius]modi
tib[us] corpales h[ab]ebat omnes sapore
suauissimu[m] nec erat vera panis
Et q[uo]d hic s[ed] de quo xpi loquit[ur]
e[st] panis vera v[er]ba ubi illu[m] nulla mencio
fit de potu aut de v[er]bo I[te]m panis
e[st] dei est qui de celo descendit et
dat vitam mundo Ecce t[em]p[or]is t[est]am[en]tu[m]
n[atu]ra de pane qui dat vitam v[er]bo
et n[atu]ra dicit de v[er]bo I[te]m ego sum
panis vite qui p[er]uenit ad me no[n] esuriet
et qui credit in me no[n] faciet v[er]ba
Ecce quatuor t[est]am[en]tu[m] de pane vite
manifestissimu[m] qui no[n] soluu[m] tollit esurien

si etiam sitim ut eadem ratione sicut
 abus dicitur et est sic et et potius
 dicitur Item quinto Ego sum pa-
 nis vite pater vni manducant
 manna in deserto et mortui sunt
 Ecce iterum dicit se panem vite
 et nulla mentio fit de vino Item sex-
 to hic est panis de celo descendens
 ut si quis comperit manducavit non mo-
 riatur Item septimo Ego sum pa-
 nis vivus qui de celo descendit si quis
 manducavit hoc panem vivet me-
 ternum Item octavo Et panis qui
 ego dabo caro mea est promissi vita
 Item nono Amen amen dico vobis
 nisi manducaveritis carnem filii ho-
 et biberitis eius sanguinem non habet
 vitam in vobis Vbi primo incipit
 mentem facere de bibitione sanguinis
 nullam tamen mentem faciens de specie
 vini Item decimo Qui manducat
 meam carnem et bibit meum san-
 guinem habet vitam eternam Item
 undecimo Caro mea vere est abus
 et sanguis meus vere est potus Item
 duodecimo Qui manducat meam
 carnem et bibit meum sanguinem
 in me manet et ego in illo In quibus
 solum quatuor locis fit mentio de po-
 tatione sanguinis et nullo de potatione
 vini Et cum sub specie panis continetur
 totus et integer Christus manifestum
 est quod qui sumit sub una specie sumit
 utrumque scilicet carnem et sanguinem et ad-
 implet dei mandatum nisi manduca-
 veritis et dato quod de sacramentali sum-
 ptione intelligeretur Deinde redit ad
 primum modum loquendi scilicet de
 solo pane Unde subiungit in loco
 Sicut misit me vivens pater et ego
 vivo propter patrem et qui manducat
 me et ipse vivet propter me Et
 iterum inquit hic est panis qui de celo
 descendit non sicut manducant pater
 deus manna in deserto et mortui
 sunt Et concludit finaliter Qui man-
 ducat hunc panem vivet eternum

Ecce quod dicit Christus facit de pane et
 nullam de vino quod qui manducat hunc
 panem vivet eternum Vnde in
 toto illo processu evincitur nullam fa-
 cit mentionem de vino si solum de pane
 manifestum est quod sumptio istius sa-
 cramenti sub specie panis sufficit ad sa-
 lutem cuius pene in singulis ita visibilis
 vitam vel qualem tribuit quoniam
 utique qui manducat veram Christi car-
 nem manducat et verum Christi car-
 nem bibit Etiam si de vino inquam
 gustet Vnde et illud Christi preceptum ad-
 implet Si tamen de sacramentali sumptio
 intelligatur nisi manducaveritis carnem
 filii hominis et biberitis eius sanguinem
 non habetis vitam in vobis quia sumendo
 tantum sacramentum panis sumit
 vere utrumque cum utrumque sub altera
 specie continetur Vnde scilicet Thomas
 in postilla super Iohannem super eodem
 verbo nisi et solum sacerdos qui facit sa-
 ngui nunc tamen est cum sumit dum quia
 qui comest corpus comest et sanguinem tamen
 sub utraque specie totus Christus continetur
 etiam quantum ad corpus et quantum ad
 sanguinem hoc ille Si enim Christus per
 mandatum voluisset ad utrumque speciem
 obligare fideles procul dubio sicut
 panem totiens nominavit et expressit
 ita et vinum alicubi in predicto processu
 nominasset quod minime fecit Vnde in hoc
 decipimur adversarii qui arguunt
 a contento ad continentem Et preceptum
 quod de terminat continentem et tenet illius sa-
 cramenti trahunt ad continentem scilicet
 species que sunt sacramentum tamen Christus
 si quid posuit preceptum ad carnem
 et sanguinem dicens nisi manducaveritis
 et et ipsi trahunt ad panem et vinum
 Vnde manifestum in predicto processu
 evincitur et visum Christi quod ad hoc imple-
 retur si illa esset nisi manducaveritis
 et esset obligatoria de necessitate et de pre-
 cepto Christi quo ad omnes ad utrumque
 speciem et in uno illo contradicere
 prima et summa veritas non dicit Vnde
 quod nullo est dicens Vnde in sequela nam

primus
opus in p'dicto processu p'missit ego
sumus panis vultus qui de celo descen
dit si quis manducavit hoc pane
vivet in eternum Et it'm si quis corpus
manducavit no morietur Et it'm pa
nis quem ego dabo caro mea est pro
mundi vita Et ne cuncta replicem
ita condusit in p'missis Et in manducat
hunc panem vivet in eternum Ex quo
p' q' ad vitam eternam h'ndam suffiat
sumptio h'ng sacramenti sub spe panis
Si autem opposito illa auctas nisi
manducavit carnes filij hominis et
ut aduersarius d' obligat ad sumend
panem et vinu sequitur expresse
contradictio q' suffiat summe panes
ad salutem et non suffiat summe pa
nem ad salutem q' ad h' vinu req
ritur contradicunt qd nullus panem me
diceret Et q'firmat' naz in p'dicto pro
cessu pro eodem accipit panes carne
suam carnem et sanguinem et seipm
et ad omnia p'dicta id p'mum apposuit
nam dixit p'mo si quis manducavit
hoc pane vivet in eternum Et declarab
quis est ille panis submisit Et pa
nis que ego dabo caro mea e' p'mundi
vita Et it'm qui manducat carnem
meam et bibit sanguinem meum h' vi
tam eternam Et it'm qui manducat
me et ipse vivet propter me Ex quo
p' q' id sunt p'dicta quae go quo id
p'mum omib' apponit na manducare
panes manducare carnem et man
ducare carnes simul et sanguinem bibe
re nihil aliud sunt quaz manducare
ipm xpm q' est vltimu et ma s'p
sub spe panis sine sub utraq' summa
opus et in tali sumptione nichil q'fert
vitam nisi xpus qui sub illis speciebus
q'inetur et sumit

Item secundo principaliter

probat' id q' lege xpi l'uce xi cu
discipuli peterent ut eos opus orae
doceret ait Cum oratis dicit' pr
ter qui es in celis et panem nrm

cotidianum da nobis et Et arg
vi d' panem nrm sup sbalem da
nobis hodie qd utiq' plur et par
de pane h'ng h'ng sacramenti intelli
gendum plium sanctor' doctoru
oposuit qui n'az in nobis no
subaler' si sup sbalem s'z gram au
get et augmentat s'z s'z d' quid
petimus ut papam ut penitenciam
vel sup sbalem deo panes nobis
tribuat illum petimus qui dicit
in ev'ngo ego sum panis unus qui
de celo descendi Et d'us Cipanus
panis vite opus est et panis h'nd
um no est s'z m' e' h'nd autem pa
nem dare nobis cotidie postulamus
re qui in xpo sumus et eukaristia
cotidie accipimus intercedenti aliquo
graviori delicto cum a celesti pane
prohibemur a xpi corpe sepe sumi
petimus go ut qui in xpo manemus
a sanctificatione eius et corpe no
recedamus b'us quoque magis in
l'io de bono p'sentiae p'sentia
n'az go a domino petunt sancti
qui petunt ne a corpe xpi sepe
si in ea sanctitate p'maneant ut
nullum e'men q'mittant Et in col
lacationibus p'm d' cum dicit hodie
vidit enim cotidie esse sumendum
in omni tpe hoc or' d' cotidie per
sumi quia no est dies in quo no
opus sit nobis h'ng panis p'p'ac
cor interioris hominis confirmare
p'edictas auctes adducit scilicet th'os
in glosa continua sup mattheum
Aritus eam dicit panis ille medi
cina animar' est de fens vitam
p'hemum h'nd go cotidie accipe
ut tibi cotidie p'os sit vult ut cot
tidie mercede accipere Et supra hac
tangit illud q' vi panem nrm
cotidianum dicit omnia sacramenta
ordinantur ad sacramentu qd pe
tinus q' dicitur panem nrm sup
sbalem datur aut sup sbalem quia
transcendit vitam corpalem et p'ducit
ad vitam eternam s'z s'z vi Ego sum

Ar
panis vivus qui de celo descendi-
si quis manducavit eo hoc panis
vivet in eternum Et petendo hoc sa-
cramentum petimus omnia aliaque
ordinantur ad ipsum Et subdit lra lu-
tas cuncta 110 cao vocat enim panem
cotidianum quia cotidie ipsum sumi-
mus per ministros ecclesie qui hoc sacra-
mentum percipiunt pro se et tota co-
munitate Ex quorum doctorum
auctoritate patet quod in predicta oratione dicitur
panem cotidianum et supplebatur
intelligitur corpus christi quod in sacra-
mento altaris accipimus quod docet nos sal-
vator petere a deo Cum igitur in pre-
dicta oratione Christus nullam faciat me-
tionem de potu aut de vino si tamen
de pane manifestum est quod sufficit
pro panis tunc etiam quod insufficit
Christus suos docuisset orare discipulos
Item Joh 13 Ecce agnus dei ecce
qui tollis peccata mundi Vbi per agnum
in omnibus doctores intelligunt Christum
qui figurabatur per agnum pascale
comestum in figura comestione
huius sacramenti de eucharistia scilicet
hoc in loco sub una specie solum comesti-
bili coprimur Item luce xv habetur
de prodigo quod ei per occidit vitulum
sagittatum per quem Christus signi-
ficatur propter gratiam pinguedinem
qui vitulus occisus manducabatur
nulla mentio facta de bibitione Et
licet forte bibet non tamen sit mentio itaque
de nuptiis sicut nec de locutione
et aliis que in huiusmodi coprimis solent
accidere et fieri tamquam de nuptiis
nec ad intentionem perstant ubi
inquit lra adducit vitulum sagi-
natum ut epulem et occidit ut
manducemus et sacramentum eucharistie
fidelibus ministrare in quo immolat
Christus qui est vitulus sagittatus
propter gratiam pinguedinem et man-
ducemus quia in primitia ecclesia
non solum ministri ecclesie sumebat
hoc sacramentum sed et omnis populus
cotidie ut habetur act 2 et ante p-

servantes in fractione panis et
Item tertio ex doctrina apostolica
prima cor 11 inquit apostolus pasta
immixta immolatus est Christus per quem trans-
sit debemus de hoc mundo ad patrem
ut dicit glossa immolatus est quem saltem
edere debemus Vbi apostolus non dicit immo-
latum esse vinum quod bibere debemus
Vnde et subdit per modum itaque epule-
mur et non dicit bibamus in a similes
sinceritatis et veritatis Vbi nullam
mentionem facit de vino aut de potu
sed solum de pane asino tunc quod adha-
romana consistat Item apostolus 1 cor
11 in fine capituli Itaque fratres mei cum
venitis ad manducandum invicem con-
spectate si quis esurit domum manducet
ut non in iudicio commeat qui te-
stis tunc glossa et ambrosius sic exponit
Itaque fratres mei cum convenitis in vinum
ad similitudinem dicitur cene adma-
ducandum supple corpus domini Invenit quo-
spectate supple et gemini domini omnes
conveniant ut multorum oblatio
in simul celebretur Si quis autem esurit
supple et impii non vult expectare
domum manducet sed suos abos et pane
terreno pascatur nec per eucharistiam
sumat ut non in iudicio supple dap-
nationis conveniat Ecce quam apte
et quod noniter apostolus licet in precedentiibus
locutis fuerit de modo quem Christus te-
nuerat in ultima cena quod apostolos in
sacerdotes ordinans quicquid subdu-
pliciter in sola manducatione sui finis
in posuit finem nullam facies me-
tionem de bibitione ad manifeste ostendit
quod sufficit sub specie panis et per modum
manducationis hoc efficiantibus hoc
sacramentum sumere.

Item quarto ex lege divina

vetus testamenti manifestum est enim
tunc apostolus quod omnia vel plura veteris
testamenti attingebat in figura cornu
que sunt in novo testamento omnia

inquit in figura gurgubat illis dñ
et hinc sacramenti qd papiu et po-
tissimu atq finis om alior sacra-
mentoz none legis plures figure
pcesserunt inter quas sunt tres
papiue / in nigru sinu in qd dñ
unū vñ panis et unū oblata per
melchisedech sub lege nē agnus pa-
sahis et manna sub lege moysaica
qz panis et unū oblata p melchise-
dedech sumu dei sacerdotē / genesis
domi qui xpū pfigurabat ut dñat
apłus ad hebr / in hñc em melchise-
dedech rex salēu sacerdos dei sumu
qui obviavit abrahe regresso a cede
regnu et benedixit ei cui decimas
omni dñi situlrahā pñud quidē
qui interpretatur rex iusticie deinde
autem et rex salēu q ē rex paas
sine pre sine mte sine genclōia naq
nuuū dñi nūq finem qñs dñs
autem filio dei manet sacerdos
in ppetuū de quo et aut Ambrosius
super illud et pñm accipite et co-
medite xpus inquit suis discipulis
obtulit mēna / q melchisedech repñ-
tat in figura Et idem in li de sacra-
mentis et allegatur p nigru sinu
in qd dñ vñ Ex hoc accipite an-
teriora esse sacrificia xpianorum
quam iudeorum obtulit etñ melchise-
dedech panem et unū simile per
omnia filio dei cui dñ tu es sacerdos
in eternū scdm ordinem melchisedech
Et dñs Job sup illo tenantibz illis
accepit dñat pñm in pñm pasca fue-
rat in pñm et carnes agni cum
apłis comederat ad vñm pasce tñgre
dñat sacramentū ut sicut in pñm
tione eius melchisedech sumu dei sa-
cerdos panem et unū offñs faciat
ipe quoq in veritate sui corpis et sa-
nguinis sic figuratu putaret per
hunc itaq melchisedech panis et unū
oblata nō legimur a populo subvraq

pe sumpta s solim p melchisedech ob-
lata Hic et hodie solim sacerdos ce-
lebrans sumit subvraq pñm Sumit
nec agnus paschalis sumptz reputur
cum vno uel quoc bibicō s come-
sus Et licet forte biberent nō tñ bibi-
cio cadebat sub pñpō Similiter ma-
na omne delectamentū in se hñs sñ
pñpō bibicōis sumebat / quod
quid manna in septuū panis ange-
lorum ē esta nominatur vñ sapie
vi ēsta angelorum nutrimentu popu-
lūm tñd et ppter paratuū panem
de celo pñstis eis sine labore omne
delectamentū in se hñs et omnis
saporis suavitatem Et in pñ de celo
dedisti eis domine panem angeloz
qñ quibz nulla mēto sit de vno
aut de potu In sup sanguis in veteri
testamento oblatus domo in altari
et nō populo visus ē immolari in
leuit / dñat sacerdotibz sanguinem
sumens in altari et mñ eidez pro
pñō sacerdotē uel etiam totius mul-
titudinis sacerdos offerat vitulum
cuius sanguinem appgat qñra velum
sanctuarij et de eodem ponat super
cornu altaris tñmānat residuum
sumendo in basim altaris holocausti
Et pñm ibid dñatur sanguinem de di-
vobis ut sup altare opñet illū pro
amniabz vñs In cñq et signum
soli sacerdotē veteris testamenti v-
tebantur libaminibz in hñs sacrificiis
que fiebant qñstuda nra s alca et vñ
Item pñm regim vñ Et in dñm
sacerdos in desiderio populi et omni
nō sacrificanti hñc cibum deside-
rantes dicebat et petebat dñm me
obsecro ad vñam pñm sacerdotalez
ut comedam buccellam panis dñe
em pñs sunt sacerdotis sacrificanti
et offñenti sñ panis et unū et sub
ambabz et subqualz ipse totq et
integer xpus pñm itaq nō ad
ambabz pñs sacerdotis s ad vñam petu
et obsecrat admitti et ad eam que ē

sub specie panis ad quas utique
admittitur ut buccella corporis divina
sacraetur. Quia in sup signa precessit
ut inquit albertus magnus in tracta-
tu de officio missæ in tribus satis sa-
cræ genesi xviii in Ami abraham
sederet in hostio tabernaculi sui
vidit res angelos descendentes per
viam quibus tria sita farinæ sumule
mixta parari fecit tres subme-
ricos et asinos panes per quos immi-
tur laicos solum ad unam speciem
debere ad unum eo quod de uno nullam
mentionem facit. Exia vero satis fuisse
narratur propter explicitam scripturam
que in hoc sacramento continetur scilicet corpus
anima et deitas. Similiter in come-
stione herie quod manducator sa-
cramentalis expressissima figura
precessit quia submeritorum panes co-
medit cum potu aque nulla facta
mentionem de uno. In eamque abissi-
tudine ambulabat per dicitur et no-
tibus per igitur ex lege divina tan-
tum quam veteris testamenti quod co-
municare laicos aut non officiantes
sufficiat subaltera specie tamen scilicet panis
et per quos non est de necessitate salutis
sine de precepto christi summe subtrahit.
Secunda pars per per proxi per et per
quia in toto christo non recipitur quod
opus quia non aliquem laicum per
utramque specie si tunc per apostolos ut per
per ubi per apostolorum pedes lavasse
fecit. Et matthæi xiii ubi dicitur de
per se fito venit cum per apostolis. Et
lucæ xiii Ami sita fuisse hora dis-
cubuit et per apostoli cum eo quos per
aut in sacerdotes ordinavit ut di-
cunt quia inter doctores omnes in cas-
rena per illa per accipite hoc est cor-
memin et hoc facite in membra com-
memorator et per quod eos quia
Et licet protinus solus christus officiat
et non apostoli tamen quia cum eis suble-
vit non ut laicos si ut sacerdotes.
Satis eis per et doctrinam qualiter

et ipsi officiantes officii et summe debent
preterea si quia quia sub utraque specie
fuisse de necessitate salutis nequaquam
intem aliosque utrumque speciem caros
quia ipse dominus et mentis et corporis per-
sibus sequebantur apud dicta quia non quod
illuisset quod videtur fuisse cum exspecto
per ut dicitur et non loquitur dicit teneat
fuisse. Item hoc ipsum patet ex sacramento
per quibus faciunt turbas et discipulos
suos aut et per suam resurrectionem. Scri-
bitur etenim ex i per et Joh vi quod dominus
faciunt quia milia hominum sequuntur
panibus et duobus piscibus. Et matthæi
vin dicitur quod faciunt quatuor milia
de septem panibus in quibus facietati-
bus nulla mentio fit de potu aut vino
sine aqua aut quocumque alio liquore
et licet non habeatur ex textu quod sacra-
tes predictæ sunt de pane veritate
transfuso in corpus christi in veritate
tenendum est quod ille panis divina po-
tencia multiplicatus et tam mirabiliter
faciens corpora manducantem typum
et figuram gerebat quia sanctissimum
panis qui de celo descendit et dicitur vi-
tam immenso anima sicut ille panis
ineffabili quadam suavitate refecit
corpora manducantem et in quadam
amiratione omnes suspendit ita ut que-
rerent ipsum regem facere et ut ipsum se-
querentur. Sic ipse panis celestis et sup-
erfluis replet ineffabili suavitatem carnis
se digne sumentes et eas sic in se con-
tem et amirationem comertit ut in per
ter ipsum in cordibus ipsorum regnare per-
mittunt sic quod ipse trahat ut omnibus
per postis currant in odorem vigen-
torum suorum. Vn per per Joh vi lo-
quens de predicta sacramento corporali ait
amen amen dico vobis quia qui me
non quia videtis signa si quia man-
cas per panibus et saturati estis. Et
statim per submixit loqui de hoc sacra-
mentali et spiritali pane si tamen de sacra-
mentali intelligatur ut per predicta sacra-
talem corporalem manducaret vobis
sacramentum spiritalis quia sanctissimum
panis de quo statim submixit per

num no cibum qui perit si qui per
manet in vitam eternam que filius
hominis dabit Item per passionem suam
et hanc luc ultimus et factum est
cum distimberet ihesus in emansu
illis fr duobus discipulis scilicet cleopha et
alio et alio accepit panem benedixit
et fregit et porrigebat illis ubi scdm
multos doctores corpus sub specie pa
nis solius eis tradidit eo quod nullam
facit mentionem de vino Vincit in
libro de concordancia ewangelistarum
a xpo facta est promissio impediendi
usque ad sacramentum panis ut unita
te corporis participata remoueri intelligat
Impediendum minui ut xpus possit
cognosci Idem beda sup eodem impe
diendum promittit esse deo donec ad
sacramentum perveniat si precepta
veritate corporis xpi Impediendum
minui auferatur ut xpus possit co
gnosci Item thosilus si et alius Immut
et se summentibus sacramentum panem xpi
intuitu oculi corum ut eum cognoscant
Thagnum enim habet et ineffabilem
dum caro virtutem Item glosa et est
beda panem corpus xpi eternum sacra
mentum signabatur et dabat Item
Johnes ultimo xpus manifestavit se
septem ad mare tiberiadis ubi acce
pit panem et piscem assum et da
bat eis qd vni tractant Immut et
passum piscem que xpus cum suis
discipulis comederat intelligit de cor
pus xpi qd in ara crucis assumptum
fuit Vn beatus Gregorius in omel xpm
dit passum piscem de intelligi mediator
dei et hominum pro nobis passus et
per qd ibi nulla mentio fit de vino et
potu Item sequenti die per institutionem
predicti sacramenti exemplo xpus docuit
et opere non solum non esse necessitate
salutis sumere sub utraque specie quo ad lau
tem si nec simpliciter sumptio predicti
sacramenti in latrone cui mox ardentem
et dicenti cheuemento miei domine domine
veneris in regnum tuum promissit do
mus paradisi dicens Hodie mecum
eris in paradiso absque quacunque huius

sacramenti preceptone quod etiam et multis
in numeris scriptis probatur et qui
absque huius precepti sacramenti ad re
gina celestia feliciter pervenerunt quod
de puer baptisatis sancta tenet ecclesia
Item per apostoli apostoli et primitivae
ecclesie sumunt quia dicitur actus fact
perseverantes in doctrina apostolorum et co
municacione et fractione panis sancti
cum glosam ut in historia in sc
latis historie exponit fractionem pa
nis et eucharistiam quia in primitiva ecclesia
fideles crebro quicquid et conveni
ebant ad participandum eucharistiam
in quo loco scriptura nullam facit me
tionem de vino aut de potu Idem mo
et albertus magnus exponit de apostolis
et de ista fractione panis Item de nullo
apostolorum legitur quod huius quoniam
dupliciter per practionem quod ad laicos
vel de eo doctrinam tradiderit aut
preceptum excepto paulo apostolo qui re
citatur chorus narrat qualiter per
subduplicem specie hoc sacramentum institue
rat et solum formit a pueris quos so
los erat huius oficium et indubitate
si fuisse xpi preceptum indifferenter quo
ad omnes quicquid sub utraque specie scilicet
paulus expressus scripsit de ipso corinthios
quam et aliis fidelibus quibus
suas transmissit epistolas precipue roma
nis qui erant caput mundi et hebre
is pro quibus cupiebat esse anathema
ut eos lucrificaret Immut quilibet
apostolorum et ewangelistarum scripsit
aliquid de huius precepto sine quo non
est preceptum xpi Idem per apostoli
multorum scriptorum antiquorum
et precipue in primitiva ecclesia de seta
petronella beati petri apostoli filia de qua
sic meus legenda legitur quod in cor
nibus per multa remissa et orones
corpus dnm suscepit et deinde in lecto
se reclinans per triduum ad xpm mi
gravit Item attestatur beatus enobis
ad domasum portuensem apostoli de
morte gloriosissimi Johnis ubi re
fert quod beatus Johnes varie et multiplex

sacramentum dñm recomendas
cuba sacra sub specie panis ab eo
suscepit ubi refert ba domini in
hunc modum Rogo vos fratres ut dñm
mei offeratis corpus quatenus in suo
lumine videat in lucem ut firmans
super me oculos suos det michi intelle
ctum et instruat me in via hac q̄
g̃dior his vobis finis per longos ora
tiones vir dei gl'osus sacramentum cor
suscipiens ad terram superius rediit h̃c
Eusebius Sic et id̃ bas Eusebius
in extenuis positus sub specie panis
quicquid ut de eo scribit bas Ciril
lus in Ep̃la ad bas aug de miraculis
gl'osissimi domini illo et mo bas
ambrosius in extenuis quicquid de
manibus beati honorati ver cellens
ep̃i Idem h̃etur de bas benedictio de
quo in legenda sua dicatur quod tema
die op̃is sui in oratorum portari
se fecit et ibi op̃is sui dñm cor
p̃ceptum invenit Idem refert bas
greg in dialogorum q̄ bas liga
pitus papa quens claudum et pa
pau mutum sub una spe quicquid
eum plene sanant Idem h̃etur de
beata lucia q̄ ipa sp̃s no tradidit per
gladij in gutture eius immersionem do
nce sacerdos corpus dñm ei tra
deret Idem de bas dñm et fructus
et in numer alijs sc̃is alijs h̃etur
p̃nomia Idem willhelmus in suo
sacramentali hugonem de sc̃to victore
sub una specie in quicquid de bas
narrat sub h̃is vobis q̄ eum hugo
de sc̃to victore excellens doctor
ultima infirmate laboraret cor
dñm in ante petebat sibi dari et ad
nullum tabulum contineri posset fr̃s
eius turbatim timentes simplicem
hospitum sibi obtulerunt q̄ ille cogno
scens per sp̃m aut ch̃seratur un de
fr̃s cui me ita de ludere vultis Idem
quem portatis no ē domus de q̄ in
et illi attoniti mox cor dñm attule
runt q̄ ipe videns se no posse re
apere elevatis in celum oculis ac

manibus sic oravit et ascendat filius
ad patrem et sp̃s ad dñm qui misit
illum et inter h̃c ba emissit sp̃m et
corpus dñm ibid disput Ecce qua
manifesta et clara narratō refert
hic doctor sc̃m victorem de bas se
una in spe quicquid : —

Tercio principaliter probat

Pro doctrina et in statu facto concordia
nam at h̃etur ex libro q̄ sc̃iorum in si
dori ita in vi q̄ sc̃ant in posita mo
do legitur citra sanguinem cerimonias
in eccl̃is celebrantur Ita quippe acc
dum ad benedictiones archanas et sa
ntificamur participes effecti tam sante
carnis quam p̃ciosi sanguis xpi et
re quam apte h̃etur santa in modo po
nit distinctionem inter quoniam laycos
et sacerdotalem nam quo ad laycos
dicat citra sanguinem cerimonias in
eccl̃is celebrantur et vocat quoniam
laycam cerimonias quia p̃cepto et
statuto eccl̃ie introducitur est quo ad sa
cerdotes no subiungit Ita quippe acc
dum ad benedictiones archanas et sa
ntificamur participes effecti tam sante car
nīs quas p̃ciosi sanguis xpi nam si
utraq̄ per ip̃s de sc̃ti ad laycos vel
ad sacerdotes sine distinctione refertur
utq̄ manifestum implicaret contradic
tionem nam in p̃ma p̃te concludit san
guinem eum dicat citra sanguinem et
in secunda dicat participes effecti tam
sante carnis quam p̃ciosi sanguis
xpi clarum igitur est h̃c decretum
ut aliquando p̃t in sc̃ari aut in sc̃ari
q̄ longe clarius videt duodecim fol
letam galim ita dicens eum nichil
in divino canone debeat ē q̄ sc̃um
nichil dubium nichil et nichil et nichil
et collatō in eccl̃a relecta est san
to lethan p̃m galim in quo p̃ceptum
est ut si quis acceptam a sacerdote en
baristam no simpserit velut sa
legus repellatur ut ad ibid dis
creta voluntate id infidelis h̃c talia

non precepit suare quia opus est minima
cautela in eo suando et addit et adia-
toribus cedere preterea non est opus quia
ubi est corpus ibi est et sanguis et in
glo sup cao qmque eadem dis sup vo
aut integra letur in hoc intelligo de
officiis tunc in infirmis vel sanis in
nate sine vno corpus sume pe qd
quibus omnibus pz qd qmo subvtraz
pe no est de necessitate salutis Ex quo
p sacra qalia sanis pter et infirmis co
cedebatur tunc sub vna spe Item no
solum infirmis si etiam sanis ab eo
officiis de positis a sacris conuiliis con
cessa vna spe qmo sup dis l cao si Ep
et letur ex qalia agaten datur qd si
Epus pbr aut dyaconus capitale cri
men commiserit aut certam falsam
aut falsum testimonium dixerit ab offi
cio honore de positis in monasterio
detruderetur et ibi quoad vixerit
laycam tunc quom accipiat finem
modum loquendi hz pelagius papa
de layca quomone dis lv ubi ita dicit
Si cruce amonito iracundia non
usq ad vnu fuerit proflit per
mittit ne si racha sit suo qui dicit
reus erit gehenne igni Qualiqui
tamus pena placenda est qui non
solum pugno impie percussit in leu
tica ordinis honoris minime finiet
sz q no sufficeret ad cedem manus
insurgente ita se dicit raptus est
ad iracundia ut fuisse no solum p
citeret sz et cruciet oculum suu
et quibus qm qd excessus graviori
est pena placenda bene finitas
tua fecit ab officio enim presbiteri
remouere hz bi sollicitudine tue
sit ut locum ei pme qstuas et in
aliquo enim monasterio retrudat la
ica sibi tunc quom concessa Simile
exonatio Gardinensi hntur duo
de acta de ead quom layca quom
subtenore Item Epus epus dicit
no minus mala qstudo qd p mao
sa corruptela finidit eradicauda

et non tunc licet Epus de ciuitate sua
ad aliam transire ciuitatem mani
festa est enim causa qua hoc facit temp
tat cum nullus in hoc te inuenit
sit Epus qui de maiori ciuitate ad
minorem transiet vñ appet auaricie
ardore eos inflammari et ambicio
finire et ut dyaconi agant Si ergo
omnibus placet quom pmaes semis
et anserms vndicetur ut nec laycam
quom habeat qui talis est vnderunt
vniuersi placet Item idem opus Epus
dicit eadem si talis aliquis potuerit te
merarum ut fortass excauam afferet
asseret qd pti hns accepit cum ma
nifestum sit potuisse paucos pmo et
mercede corrumpi eos qui sinceram
fidem no hnt ut clamarent in ecclesia
et idem pete vnderentur epus omno
has fraudes dampnandas et arbi
trio ita ut nec laycam in fine quom
talis accipiat qd si vobis omnibus placet
statute Smoq respondit placet et
ex ipis duobus de actis manifeste dedat
q quom cum se no e de necessitate salutis
alioquin impie pdictum galum pa
tuerit ut taliter delinquens nec laycam
quom in fine accipet aut em ita ut
nec laycam in fine quom talis accipiat
p quom antea laycam quod pe intelligi
alms quam quom simplos sub vna
spe et sub illa preapue que ut quiter
vna pt auferre pculi renenae tato
sacra debite tunc e spes paus et ad
hoc sunt omnes doctores iuris cano
ma quibz ardens e ut pote qd tatis
et pti in arte sua vñ sup predicta cao
opus abbas exponit laycam quom
et corpus xpi pmo et vnicum qstien
et paucis benedictum vel corq xpi
Et id est Jo an in nouella Item cle
mens papa et letur de qse dis y c
In tribus gradibus de tribus gradibus
quissa sunt sacra diuinoz sacra
scu secretorum et pbrs dyacono mi
nistro qui cum timore et tremore cle
ricorum reliquas corpus dñi custodire

debeant fragmentorum Et sequitur ibidem
 Santa in altari certe holocausta offera
 tur quia populo sufficere debent quod si
 remanserint in altari non respuentur
 si cum inuore et tremore altorum dilig
 entia sumantur. Qui autem resida cor
 dum custodire debent que in sacrario
 lecta sunt quoniam non statim ad accipie
 dos conebant cibos quod veniant. Ecce quam
 manifeste in predicto canone habetur quod
 liquet altorum corpus dum custodiende
 sunt fragmentorum cum magna dilige
 et nulla penitus sit mentio de reliquiis
 vini aut sanguinis sine de custodia ipsius
 De quo in custodia si fuisset in usu po
 tius debuisset cautela haberi et ordinatio
 sine statim fieri cum in ipso sanguine
 maioris minuat periculum. Item sancta
 synodus Romana cum deus hoc ipse presedit
 in quibus de se deus in loquens de
 veritate corporis et sanguinis christi in hoc
 sacramento inter cetera ita dicit. Idcirco
 est corpus de quo dicitur est caro mea
 Verum est et sanguis meus verum est
 potus. Circa hoc agnoscunt quales
 et inuolant spiritualibus vni et idem corpus
 christi edimus ut vite eterne possimur
 esse participes. Vbi notetur sancta synodus
 corpus christi solo illam copulationem adhibere
 caro mea recte ostendens quod sub specie panis
 sub qua est in quibus visum est et proprie
 corpus christi vere et realiter ac integre
 utrumque continetur. Et caro christi et san
 guis et quicunque alia se habent ad per
 fectum christi quod uali et reali communita
 tia et quod idem corpus christi edimus nulla
 mentio facta de sanguine aut de vino
 sine de potu ut vite eterne possimus
 esse participes ad ostendendum quod sufficit
 sumere sub una specie. Nonisime vero
 declarant hoc sacramentum. Constantinensis gallie
 vni tenorem ipsa martini quanta
 in quadam sua bulla interserit cum
 tenorem pro prima gratia breuitatis obin
 ito recitare:

Quanta autem sit auitas

Sacrorum conciliorum condit

quod ad hanc artem. Ita dicens. Con
 ciliarum in ecclesia est saluberrima au
 thoritas quibus ecclesie negotia finiantur
 Et in libro de sede cathedra idem dicit. Si
 quis aliquas scripturas preter illas
 quas ecclesia catholica recipit et in ante
 quas esse tradidit sunt venerat. Ana
 thema sit. Idem gregorius et habetur de
 xv sicut sancti euangelii quatuor libros
 sic quatuor galia suscipit et venerat
 me fateor. Et subdit et multas vero
 personas quas prefata galia venerat
 venerat et quas respiciunt respicio
 et que venerantur amplector. Hinc
 dicitur vniuersalis et sensu sunt quod situta
 se et non illa deprimunt qui quid non
 presumpserunt absoluerunt quos li
 gant aut ligare quos absolunt
 nec mirum cum ipsa sacra genera
 lia concilia regantur et dirigantur
 apud sancto vni ab ipso ideo christo
 nam si ipse dominus promissit se esse
 in medio duorum vel trium in no
 mine ipsius congregatorum quanta
 magis est in medio patrum et seniorum
 omnium christifidelium in sacris galis
 generalibus congregatorum quod oportet
 se sancti apostoli quod declarantur actus
 xv ubi presidenciam in concilio primum
 sancto attribuit vel potius insinua
 uit dicentes in coram. Propterea de
 citati visum est primum sancto et nobis
 quod est attestatur celestis papa se habet
 ad synodum in episcopo quod situtam
 sancti testatur prima congregatio sacer
 dotum. Certum est enim quod legimus
 quia nec per veritatem nostram menturi
 tium in euangelio ipse scilicet est ubi duo
 vel tres congregati sunt in nomine
 meo ibi et ego sum in medio eorum
 quod cum ita est nam si nec in tan
 breui nunc spiritus sanctus de est quanto ma
 gis enim nunc inter esse credimus co
 ventum turbe sanctorum sanctum namque
 galiam est pro debita venerat

collectum in quo utique nunc a plor
frequentissime illius quem legimus
aggregationis aspicienda reuerentia
et inquit huius de fuit que receperant
ad predicandum affuit semper huius do
mus et inquit nec docentes a suo doctor
de fecti sunt docebat ille qui qui mi
serat docebat qui et dixerat quod do
cerent docebat qui in apostolis suis se
confirmat audiri. Item
scilicet Damasus papa ad angelum quod ar
chiepiscopus de suavis canonibus scriptor
primus et de ceteris in concilio editis
prout refert isidorus in libro gallico
ita scribit Reuerendissimo fratri et coepi
scopo domasus Scripta sanctitatis tue
debita reuerentia suscepimus in quibus
sane reuerentiam ac prudentiam tuam
aperta instituta ut dignum erat cognovimus
et de re quedam quibus que petiti
misimus et quod ad huc cum iterum
misimus mittere cupimus nullum tamen
a beati petri principis apostolorum sue
predecessorem nostrum pretermisimus de
uorum statuta aliquibus tibi permissis
in presbiterum et felicem synacorum
sub certis signaculis non mittimus que
te et custodire optamus et alijs preba
da ac publicanda mandamus ut ab
omnibus inuolante debita reuerentia
custodiantur et inuolante fuerint
ab omnibus futuris temporibus diligenter
venerunt quia violatores voluntatem
canonum grauer a sanctis prebendis
utur et a sancto spiritu cuius inuolantur
dono dictati sunt dampnantur qui
blasphemare spiritum sanctum non magis vi
dentur qui contra eosdem sanctos ca
nones non necessitate compulsi sed libet
ut prefixum est aliquibus aut perue
agunt aut loqui presumunt aut facere
volentibus prout asserunt. Talis
enim presumptio manifeste vniu
ersus est blasphemianum spiritum sanctum
qui ut iam prebatur est contra
eum aut cuius visu et gratia ibidem
sancti editi sunt canones. Quia vero
naquitia plerisque subtiliter fallere

solet et ita quorundam imprudentia
per similitudinem pietatis sepius illu
dit ut pro salubribus notitia per sua
deat. Idcirco norma scriptorum canonum
qui sunt spiritus dei editi et totius mundi
reuerentia consecrati fideliter a nobis
est scienda et diligenter tractanda nec
quoquo modo scriptorum primum statuta absque
inevitabili necessitate quod absit transgre
diamur si fidelissime pro ea gradientes
tam eis qui eos iunctu adiderunt di
uino mercedis gratiam et laboris annulu
corum nobis auxiliante domino hunc me
ramur quod nobis prestare dignetur
ipse spiritus sanctus in cuius nomine in hac
sancta synodo congregati sumus. Item
Quarto principally probatur
ex consuetudine ecclesie que ex antiquissimis
temporibus et ex multis centenis annis
fuit. Ubi in ecclesia introducta sunt
enim ultra ducenti anni vel saltem per
pe quibus doctores catholici in libris
corum et scriptis cepit laudare et
appbare vltimam ecclesie consuetudinem
in questione sub vna specie ut paulo po
stebit in allegatione doctorum. Item
autem est quod hec consuetudo non fuit vno
die aut vno mense seu vno anno in
ecclesia vniuersaliter introducta immo
nullus doctorum ipsam laudauimus
aut approbamus potuit aut scire as
signare tempus originem quo hec consue
tudo vniuersaliter oritur habuerit
propter antiquitatem suam non indubi
tante tenens est quod quomodo sub vtraque specie
inquit fuit in ecclesia de vltima consuetudine
ecclesie sed in variis quomodo christi vala
fuit semper ista consuetudo. Item enim
in cena subdupli specie tradidit instante
sua passione. Item per resurrectionem sua
legitur in intentione scriptorum asserisse
sub sola specie panis ut prout superius
quod in euangelio cognouit enim. Item di
scipuli in fractione panis actum in quo mte
de quoniam panis sancti ut in prece
dibus fuit declaratum. Item et etiam
sub duplici specie quicquidant ut per apostolum

viii

Et sic quater semper mansit huiusmodi diu-
 tas quomodo laicalis sub una vel sub
 duplici specie ducit propter pericula et va-
 rios errores vbi ecclesie consuetudo ob-
 tinuit quoniam vno specie quicquid con-
 suetudinis patet aut nullum nec in me-
 morie hominum nec in scriptis doctorum
 aut in animalibus se bene habentem reperit.
 Et cum consuetudo cum in memora-
 tio habetur iure instituti habenda sit
 ut dicunt leges vtiq; pro lege habenda
 est et tenenda. Quanta autem sit auctoritas
 consuetudinis ecclesie. Romanus ostendit
 cum in libro de cura promouens age-
 da qui ait quod si nulla esset auctoritas sacre
 scripture que doceret orare predefinita
 tanta est auctoritas ecclesie. Romanus etiam
 consuetudo de hoc obsequata quod nullomodo
 potest errare quod per lege finissima sine
 dubitatione est tenenda. Similiter sita
 Thomas ad neq. in ar. 1. in dicit
 Chrysostomum vbi quod ecclesie consuetudo
 que semper in omnibus est emulanda et
 et ipsa doctrina catholica doctorum
 ab ecclesia auctoritatem habet. Vnde sub-
 dit quod magis scandalum est auctoritati ecclesie
 quam angustiam vel defectum vel ang-
 umque doctorum. Qualiter autem istos
 scilicet consuetudinem coherentem sunt
 ostendit cum ad casulam per se et
 habetur de i. in his rebus qui dicit
 quod mos populi dei et instituta maiore
 pro lege tenenda sunt. Et sicut per na-
 vicatores legimus dominos ita item
 propter consuetudinem ecclesiasticam
 coherentem sunt. Et in hoc ostendit
 ita dicit quod ne sunt contra mores hominum
 et flagitia sunt vitanda promouimus
 simplicitate ut pactum inter se gentis
 aut civitatis consuetudine aut lege
 firmatum nulla civis aut peregrini
 libidine violatur. Turpis est enim omnis
 pars vniuerso suo non congruens. Et
 cum facere contra consuetudinem prohibet
 epistola vbi ad idem ita dicens Contra
 ecclesie auctoritatem morem nemo se-
 rat. Item Damascenus libro in synodo

Semper consuetudo ecclesie seruanda est
 et contrarium dogmatizantes et sua
 praxim affirmantes non sunt audie-
 ndi. Item Iohannes quia vigilanciam
 quid nunc est in manus sumere quod
 etiam non recipit nisi forte manifeste
 ridiculum per quod. Cum igitur ecclesia
 non recipit in quibus laici vtiq; utramque
 speciem ipsam vtiq; recipere ridiculum
 est per maiorem et superfluum propter quod
 blaus et Thomas de 2a 2. q. 100. vbi
 sicut enim falsum est qui aliqua
 proponit contra alicuius que non esset
 ei quissa. Ita vniuersum fluitatis non
 currit qui contra ecclesie auctoritatem
 deo contra modum divina auctoritate
 ab ecclesia consuetudinem et ar. lo. si enim
 aliquid sit quod quoniam est de se non per-
 tinet ad dei gloriam neque ad hoc quod mens
 feratur in deum aut quod animus capi-
 scencie moderate refrenetur aut et
 si sit propter dei et ecclesie institutionem vel
 contra consuetudinem conuenit que
 sunt cum pro lege habenda est totum
 hoc reputandum est superfluum et super-
 uacuum. Cum itaq; dicta quoniam sub
 vtraque specie quo ad laicos sit quia quoniam
 consuetudinem ecclesie vtiq; tamquam
 superflua et superuacua repellenda est
 manifestum est autem quod iam annul-
 tentibus amorum predicta consuetudo
 quicquid laicos seu non sufficientes
 sub vna specie tunc per panem in ecclesia ne-
 que contradicente vbi introducta est
 ut sit statim predictis doctorum
 de hac consuetudine necesse facientibus

Ad hunc principaliter probatur

per sanctorum doctorum attestacionem
 qui in locis quodammodo in membris de
 huiusmodi quoniam et sacra facientes me-
 moriam nichil de potu aut vno
 memorati sunt sed tunc de corpore
 Christi sine de pane aut esca loquuti sunt
 per hoc ostendentes sufficere sub sola spe
 panis sumere diuinissimum eucharistie
 sacramentum. Vnde Ambrosius in libro de
 sacramentis ipsa esca quoniam accipitur

Chr.
Iste panis unus qui de celo descendit
vite eterne panem annuntiat et qui
nunc hunc panem manducaverit
non morietur in eternum quia corpus
xpi est. Et dicitur de qse dñi in Venga
q cadit dñs sē de qse in multis arborib
vz in cao omnia et in cao in illo sa
cramento et in cao no ipse panis ē
et in cao an bñdictio in quibz loc
manifeste dicitur q sumptio huius
sacra sufficit tñs sub spe panis
Item videtur in libro de paradiso
loquitur sub his vñs. Eum igitur
in cibo neq pñmum sit quia esca
nos non commendat deo neq mag
mū pñmum sit quia non qd m
trat nos comquinat homines s
q pot de ore videtur sine dubio
tanto auctore non esse preceptum
nisi hunc cibum ad illud pñctum
referas quem pro magno pñio
domus sanctis pollicetur suis. Ecce
qui sermunt michi manducabunt
vos autem esurietis. Hic est enim
cibus in quo vita deventur eterna
quo quisq fuit defraudatus morte
morigitur qui quibz panis unus
atq celestis ipse domus est qui vitas
dat hunc mudo unde et ipse ait n
manducantes carnem meam et bi
beritis sanguinem meum non hñtis
vitam eternam et nra quis ille
accipe quem dicit panem inquit
angelorum manducabit hō est enī
bonus panis si facias voluntates
dei. Vis scī quam bonus panis
ipe filius manducat hunc panem
deniq ait meus cibus est ut fa
ciam voluntatem patris mei qui in
celis est. Hec ambrosius. Vbi po
nōd q hic doctor sanctissimus et
vñs ex quor colimus ecclie ve
raciter se fundat in sacra septima
et in doctrina xpi nam dicit qm
in cibo neq pñmum sit neq ma
gnum pñmum quia non qd mtrat

nos comquinat homines s q pot
de ore dā sunt xpi p mattheum vbi
manifeste fundat intentionem suā in dō
xpi. Deinde nōd ē q dicit videtur
sine dubio tanto auctore non esse pre
ceptum vbi dicit sine dubio omēs am
biguitates excludens non esse preceptū
Tercio nōd ē ex dictis suis q si intel
ligatur preceptum q et hē pñaliter in
telligend ē et de pñali manducatione
nū pñmum referend qd sequitur
nisi hunc cibum ad illud pñctum
referas. Item bñssimus in 1o corinthios
ut supñs fuit allegatus loquitur
de duplici carne xpi. Vñ spñali et di
vina de qua intelligitur illa auctas
nisi manducaverit et et de ea que
carnaliter est et sepulta que ut fides
catholica tenet est vere et realit et in
pñsa pñsa ipse xpus in hoc sacra
et no pñsa tñs. Item id bñssimus 1o corinthios
sup leuiticum ita dicit de hac quibz
hostia que in xpi commemoratione mira
biliter fit edere licet. De hac vñ q
xpus in ara crucis obtulit secundū
se nulli edere licet vbi nōd dicit
edere et nullam mentionem facit debi
bere et dicitur de qse dñi in de hac id
bñssimus 1o corinthios in quod pñmone dicit qm
guli autem accipiunt xpm dñm et
in singulis portionibus totus ē nec p
singulos dividitur si integrum se
prebet in singulis et dicitur de qse dñi
singuli. Item 1o corinthios in epla ad hñre
mum xpus panis ē de quo qui ma
ducant vivunt in eternum et de quo ipse
met dicit panis que ego dabo caro mea
ē pro mundi vita et dicitur de qse
dñi in xpus. Idem in pñmone de vñs
dñi et dicit in glosa pñma ad corinthios
1o 12o qo timemus frēs panem
manducare istum ne forte finiam
et consumam illum et pñca quidā
dicentes non memas manduca
re xpm vñt manducato quia surrodit
oculus nec q manducato pñes de illo

facinus et quid in sacro sit fit et no-
 rit pdeles quicadmodi manducant
 carnem uel corpus xpi et sup p^o
xxviii id dicit iudei pascebantur
 tanquam de pane dñi et nos de car-
 ne dñi pastimur quia corā ipius
 manducamus Et ceterum in p^odictis
 omnibz solū mencōm facit de pane
 et nullam de potu Item Gilardus d^o
 et h^oetur de q^ose d^o in si nō sunt tāta
 p^ota ut quis cognoscatur nō se d^o a
 medicina corpus dñi n^o i^ou xpi se
 parare Item id de trinitate et h^oetur
 de q^ose d^o in c^o in xpo pater et xpus
 in nobis ē vñdū h^ois nos ē facit
 Si v^o carnem corpus n^o xpus assūp-
 sit et vere ille homo xpus ē nosq^o in
 illo sub ministerio carnem corpus sui
 sumimus et p^o h^o vñdū erim^o quia p^o
 in cō est et xpus in nobis In quibz
 similiter Gilardus de potu nullam fa-
 cit mencōm Quid plura longum ē
 narrare antiquoz s^otoz doctor^o d^ota
 p^o que videntur omnia inuicere suffi-
 cientiam quomōs facit sub vna sp^o
 In iam oculos n^ost^o dirigamus ad
 doctores posteriores qui in nos et h^oac
 nominatim p^o plura centena annoz
 p^ocesserunt quorum dicta et sūe se-
 quuntur in hūc modum In p^omis igit^o
 occurrat antiquissim^o doctor et sūm^o
Potifex Imo de off^o miss^o p^ocula in
 de sacra^o euc^oae c^o v^otrum panis
 sūe vīno uel c^orio valeat q^oseari
 vbi inter cetera ita loquitur Si v^o
 vñdū inueniri nō possit uel aliquo
 casu de fuit quitur v^oz n^oate n^oca
 su cogente sola panis n^oa possit in
 euc^oaristiaz q^oseari sicut sub sola pa-
 nis sp^o d^o euc^oae p^ouari Et infra gelu-
 dit In h^ois itaq^o regionibz in quibz
 alterut^o inueniri nō p^o licet p^o alter
 v^otrum sūe altero q^oseari c^ouig^o em
 ignorancia quam n^oate uel neglia
 quā facultas excusat Et ceterum Imo In quibz
 v^ois h^ois doctor a^ofirmatiue ponit p^ony

q^o sub sola panis sp^o d^o euc^oae p^ouari
 Secūdū q^o in h^ois regionibz in
 quibz alter v^otrum inueniri nō p^o
 licet possit alter sūe altero q^oseari
 que nullos possent fac^o in v^oitate si
 q^ois sub v^otraq^o sp^oie c^ot de p^ocepto
 xpi Item Allexander de Gallis doctor
 antiq^o solēmpnis et p^oofūdo m^odo
 et n^oa sūmūa p^oter et hūmana et
 sancte v^ote magnāq^o auctoritatē
 in tota scola th^oologoz in q^ota
 p^ote sūe sūmūe de n^oa sac^o euc^oae
 quit v^otrum licet corpus xpo sūmūe
 sub sp^o panis tñ sūe sūe sp^o vñdū
 Et r^ondendo ad illud dubiū dicit
 q^o quia xpus integre sūtur sub
 v^otraq^o sp^o vñdū licet xpus sūmūe
 sub sp^o panis tñ sicut fere fit alai^o
 vbiq^o in calid^o Et autē dicit x^omo
 nos q^ose^o i^ote^o de q^oficiēte q^ota
 autem illud sacra^o dispensare
 q^oseant sub sp^o panis tñ p^oter p^o
 calūm effusionis q^o forte accideret
 si sub sp^o vñdū dispensaretur p^oende
 p^oter vñmū infidelitat^o q^o se nō in
 m^oto simpliciu^o inentibz ingereret
 si p^o sub sp^o panis panis et vñdū
 daretur possent em simplicibz crede^o
 q^o xpus q^ometur sub altera sp^oie
 sicut q^otingit quāq^o vñ aliquis reli-
 gios^o a p^otentibz et in p^oantibz ut
 sub v^otraq^o sp^oie sūmūetur h^o sacra^o
 sacerdote quodā pio celebrante cū
 faceret fractiōm q^oramū patene totū
 vñmū ē repleti sanguine cū quod
 ob stupuerunt ip^o et cōmūstantes
 h^oam q^oingeret sacerdos p^ote h^o
 sūe totū ille sanguis vñs ē reinfere
 et p^oetitiōm et cōmūptiōm illorum
 sūe penitus satigetiōm Et in s^op^oto
 suo sup^o Polūm vbi q^oponens illud
Polūm v^o nisi manducaret carnem
 filij hominis ē d^o q^o sola p^odos q^omet
 sanguin^o reliqui vero sū nō sufficiētes
 q^ometant corpi Item Albertus magnus
 sūmū p^ony et maxūm th^oologus

sancteq[ue] vite qui et in vita et po
mortem claruit miraculis in te-
tatum de corpe xpi dicit hoc est
q[uod] dicitur 1 p[er] 10 c h[uius] desiderio po-
puli hunc cibum desiderant. Ann
itte me obsecro ad unam partem
sacerdotalem ut comedam buccella
panis vincta em et singulari pars
sacerdotalis est hostia corpi xpi ad
quam populus admittitur ut buccel-
la corpi d[omi]ni faciat. Et quater b[ea]t[us]
dit figuram vni[us] p[er]a in tribus sa-
tis dicens Et hoc est figuratum gen[er]i
vni[us] ubi dicitur cum abrah[am]
sedet in hospio tabernaculi sui vi-
dit res angelos descendentes p[ri]ma
quibus tria sata farine sumule co-
mixta pari fecit in submeriaas
et asinos panes h[ec] albert[us] p[er] que
mittit laicos solum ad vna[m] p[er]e
esse ad mittendos eo q[uod] de vna mil-
lam facit mentem. Item id[em] albert[us]
mag[ist]rus tenuit et ordidit q[uod] ad
posset dispensare cum sacerdotib[us] in
partibus in quib[us] vnu[m] no[n] reputat q[uod]
cum sola hostia possent conficere. Et
v[er]ba in ip[s]a forma sunt que sequuntur
et h[uius] in tractatu de offi[ci]i missa et
fincem ch[ar]it[atis] autem q[uod] quatuor de
tris in quib[us] vnu[m] nullo possit
h[uius] dicens videtur q[uod] de hoc
consultato ad emendandam h[uius] debet
quid sit agendum in p[ro]pter intolle-
rabile dampnu[m] animar[um] q[uod] in cur-
ritur eo sacramenti defectu vide-
retur nulli esse cum talibus dispe-
sandum ut corpus xpi sine calice
haberent et conficerent sacramentu[m]
quia sicut p[er] p[er] audia corpus no[n]
est sine sanguine. Et anima et deta-
te quibus ibi no[n] sit sanguis eo
virtute q[ui]s[que]at[ur] et sacra[mentu] h[ec]
albert[us] Item beatus Thomas dis-
cipulus eiusdem alberti mag[ist]ri
qui sunt excellentissimi ingenii

imo potius angelici q[uam] humani
diligentissimi studii humilissimi iudicii
et om[n]i om[n]i p[ro]bat[ur] inordinata pas-
sione vite sanctissime qui scia[re] sua
plus oron[em] et meditac[i]on[em] qui studio
et lectio[n]e a domo promeruit quo-
tiens cum sancto dei disputare legere
scribere vel dictare voluit p[ri]us ad
oron[em] scartum accessit et inde sur-
gens inveniebat sic in promptu
q[uod] scriberet vel diceret q[uod] in libro
aliquo didicisset h[uius] doctor cum quad-
node oron[em] insisteret sancti apli
petr[us] et paulus ip[s]um de testu dubio
scripture profete plenissime instru-
verunt cum doctrine et ip[s]a p[ri]ma
veritas testimonium p[ro]hibuit nar-
ragionem edidit officium corpi
xpi et sepebat man[us] in ra per
h[uius] dimissim[us] sacramenti oranti
ab ymagine crucifixi talis vox
emissa est Bene sepeisti de me t[em]p[or]e
ma quam q[uod] recipies pro tuo labore
mercedem. Et vidit sanctus domine
no[n] aliam mercedem nisi teip[s]um
dianus igitur quid talis aut tanta
doctor dicit in via sua. Ecce ip[s]e in
ra p[er]e sume sue q[uod] Exo 12 ar 10
monet in forma articuli in res-
ponsion[em] ad illu[m] ar 10 sic dicit
Circa h[uius] sacramenti usum duo
p[er]t[ine]t q[ui]s[que]derari vnu[m] eo p[er]te ip[s]ius sa-
cramenti aliud eo p[er]te summe
Ex parte ip[s]ius sacramenti quoniam
q[uod] utrumq[ue] sumatur s[cilicet] cor[poris] et san-
guinis quia in vtroq[ue] assistit p[er]fectio
sacramenti Et ideo quia ad sacerdo-
tem p[er]tinet h[ec] sacramentu[m] q[ui]s[que]re
et p[er]ficere nullo[rum] d[icitur] corpus xpi
simulare sine sanguine. Ex parte
autem summe reuerentia summa
requirit et cautela ne aliquid acci-
dat q[uod] v[er]gat in iniuri[am] tanti mi-
sterii q[uod] papae posset accidere in
sanguine sumptu[rum] qui q[uod] si in
tante summe defecali posset effundi

et quia crescente multitudine populi
 opiam in qua gaudentur senes iuue-
 nes et parvuli quorum quid non sit
 tante distributionis ut cautelam debi-
 tam etiam usum huius sacra^{ti} adhibe-
 rent. Ideo provide in quibusdam ecclesiis
 fuerat ut populus sanguis sume-
 dus non datur sed solum a sacerdotibus
 sumatur. Hec ille etiam rationes vobis
 quas adducit in op^m r^{ndit} ut sc^{et}
 et primo ad auctoritatem Helasii que
 habetur de off^{io} dⁱ y. q^u p^{ri}mo dⁱ q^u g^oda
 sub papa loq^uit^{ur} q^untum ad sacerdotes
 qui sicut totum offerant sacram^{tu}m
 ita et toti communicari debent ut em legi-
 m^o concilio Toletano quale est factum
 ubi nec ipse sacrificans esse demonstratur
 t^um de p^{er}fectione huius sacra^{ti} dicit q^ud
 p^{er}fectio huius sacra^{ti} non est in usu fidelium
 sed in consecratione n^{ost}ra et ideo nichil deo-
 gat p^{er}fectionem huius sacramenti si popu-
 lus sumat corpus sine sanguine dⁱo
 sacerdos consecrans sumat utrumq^{ue}
 et dⁱo de reputatione dⁱvine passionis
 dicit q^ud reputatio dⁱvine passionis agit
 in ipsa consecratione huius sacramenti in qua
 non dⁱo corpus sine sanguine consecrari
 pot^{est} aut a populo corpus sine sanguine
 sumi nec exinde eadem aliquis sequi^{tur}
 detrimentum quia sacerdos in persona
 omⁿis sanguinem offert et sumit et sub
 utraque specie totus Christus continetur ut supra
 h^{ab}emus est hoc scilicet Thomas in p^{ri}mo ter-
 minis ostendit id in popilla sup^{er} q^uo dⁱo
 dicit p^{ro}pter p^{er}iculum effusionis in aliquibus
 ecclesiis servatur ut solus sacerdos sang^{ue}m
 in reliqui v^{er}o corpori nec t^um est contra
 fidei dⁱo quia qui com^unicat corpori com^unicat
 et sang^{ue}m cum sub utraque specie totus Christus
 continetur et q^untum ad corpus et san-
 guinem q^ud sub speciebus panis continetur
 corpus Christi ex vi questionis sanguinis
 vero ex tali concomitantia sub speciebus
 v^{er}o v^{er}um continetur sang^{ue}m Christi ex vi ques-
 tionis corpus vero ex concomitantia h^{ab}et

ille qui et paulo superius declarans
 quid intelligat p^{er} illud q^ud dⁱo in p^{er}leis q^u
 locis in quibusdam ecclesiis dⁱo ubi mi-
 nistri altaris q^untum et corpore et san-
 guine communicant p^{er} que v^{er}ba manifeste
 declarat q^uo sub in nulla ecclesia
 layci communicant sub utraque specie nisi so-
 ministri altaris et hoc solum in qui-
 busdam et non in omnibus. Item idem
 doctor in s^{er}ptis suis sup^{er} istis s^{er}monibus
 dⁱo x^{vi} sic arguit vno argumento
 Communicatio corporis dⁱni et sanguinis
 qualiter debetur omⁿibus membris
 Christi si aliis datur corpus Christi sine
 sanguine q^uo sacerdos saltem in a s^up^{er}
 ratione sanguis abstinere pot^{est}. Unde
 prefatus doctor q^ud p^{er}fectio huius sacra^{ti}
 in utraque consistit et ideo sacerdos ce-
 lebans qui alterum t^um sumeret
 in p^{er}fecte sacramentum p^{er}ageret
 p^{ro} reus sacrilegii. t^um canonice
 iudicaretur de off^{io} dⁱo y. q^u p^{ri}mo. Hec
 autem est de aliis qui istud sacram^{tu}m
 non p^{er}ficiunt quia eis subtrahitur
 sanguis p^{ro}pter effusionis p^{er}iculum
 v^{er}o et sacerdos in p^{er}stene q^uo non q^uo
 erat corpus sine sanguine sumit p^{ro}ter
 idem sanctus Thomas v^{er}um dⁱo x^{vi}
 q^u y. in responsione ad 2um articulum
 p^{ri}mi arti^{culi} ita dicit q^ud 2us dⁱo q^uo po-
 pulo non datur sanguis p^{ro}pter p^{er}iculum
 quia facilius vna gutta sanguinis
 labetur quam aliqua p^{er}icula corporis
 v^{er}o in minister altaris 2us q^uo s^up^{er}etudine
 aliquorum datur participatio sanguinis
 de quibus p^{ro}fitur q^ud in talibus magis
 sunt cauti. In lege et veteri delib^{er}a-
 tionibus nichil habebant effectus sed
 soli sacerdotes p^{er} que significabatur
 pot^{est} huius sacramenti. De sacrificiis
 autem habebant quia significabatur
 t^um huius sacra^{ti} hoc sanctus doctor
 Item idem doctor in alio loco dicit
 q^ud laycis dⁱo datur sumpsit v^{er}um non
 consecratum aut aqua pro ablutione non
 t^um p^{ro}pter misterium aliquod sed ut laic^{us}

ora summentum ne remaneant alia
reliquie eukae infra dentes uel qui
gnas et etiam ut no fuctur eukae
in ore ppter maleficium exercendum
ut optum fuit tpe bñ ambrosij quo
in trinitate apm hospia consecrata
p vnam mulierem fuit suata et abso
sa ut apes auergerentur Et vltius dicit
q sacerdoti semel suffiat in die qm ac
alys antez probatis et pfectis suffiat
de octana in octanam. Tunc aut
populo qui no e cum magna deucon
occupato ad unq semel in anno Et qm
dicit Sacerdos porrigens alyb eu
caristiam sub vna spe pot illa uel
filia vñ proferre Corpus dñi nri ihu
xpi proficiat t in vitam eternam Et
no solum corpus dñi nri Et dñs
vnu sum p ablucon dñi ul dñe
p tñmone dñi nri ihu xpi amen
longum ceterplicare vñ et loca qm
et in quibus dicta doctor hanc ven
tatem fidei catholice op pposito et inten
tione prosequitur Nam in finombz
de corpe xpi finone xpo ad longu
spacium et p modum finonis sub
tali titulo Sed quibz quae poplo
no accipiat sanguinem sicut sacerdos
sub specie vni prosequitur. Eubens
et assignans triplicem rationem quaz
ibidem deducit ad longum Similiter
et in opendio theoloyce vltat et in
questionibz de sacra et in muer
alys locis quo ad p dñm doctores
igitur p pñi dicte allegaciones suffi
cient. Item dñs bona ventura doctor
vñq de votissimis et sancte vite pro
funde qz scientie et doctrine qui etiam
miraculis claruit dñs iñ q' pñaz
dicit pñaz duo sunt etia hē sacra
qz consideranda vñm eius efficacia dñ
eius significancia Et aliquis pñe
de integritate uel de pfecto qm
sacra dñm pñm quo ad efficacia
sz illud qz oppte sacra requiritur
ad totalem efficaciam eius et nent
pñe est de integritate sacra sz qz

qñm e oppe opato suffiat sine
alia ad causandum totalem sacramenti
officium et hoc ideo quia efficacia
sacramenti no est ration signi s ra
tione qñti sub sacramentis pñemāt
ponit qñmetur sub vñaqz spe Et
in eundem modum opendi na pñ
sunt qui sunt vñamqz pñem quaz
qui sunt alteram tñm ut dñm dñs xl
quarta vñ sicut sub specie panis e tota
xpus cum corpe anima sanguine et
deitate Ita sub specie vni e tota xpe
cum omibz eiusdem Et in eundem
modum opendi quia sicut sub specie
panis deitas e vñta qñmāntati
sic sub specie vni Et sicut hūc anima
informāt corpus ita et ibi Et sicut
hūc sanguis e inclusus inter venas
corpis ita ibi sub specie vni et ita
in mo opendi nulla e dñmēritas
hūc et ibi quāms in quāione sit dñm
itas quia panis qñeritur in cor
tñm et cetera sunt ibi qñmānter
alioo aliquid est de integritate sacra
qñm ad omem significacionem illud
qz requiritur ad totalem et completam
illius sacramenti significacionem hoc
modo ambe pñe sunt et quēz illaz
est de integritate et pfectione sacra
eo qz p ambas et p nullam eam
sorsimz sufficienter et complete op
mitur hūc sacramenti significacio qz
sz p hoc sacramentum sz xpm ut nu
trimentum pfecte reficiens se digne
qñmāntes sacramentali sz cum per
fecta refectio corporalis ut qñter sensus
miraculo no fiat in pane solo aut in
vino solo si in vñqz no pñt vna pñe
sola pñe xpm ut pfecte reficientem
sz vna pñt enim p modum tñbi refi
cientis ratione corporis sui et alia p modum
potus ratione sanguinis quibz vñ sunt
hoc oplate sunt quāre requirunt ad inte
gritatem pñmōis hūc sacramenti Et
duo vñter ut qñter sensus mira
culo quia in sacra hūc xpm quibus
plura milia qñmāntes panibz et duobz
pñtibz pñmānt qz populus plene et

et perfecte sunt repleti sine potu. Tunc
ad altum. Primo respondendo dicitur quasi totum
in utraque specie communicatur non tamen per alteram
perfecte significatur. Et ideo fideles per
fectum sacramentum recipiunt quia ad ef-
ficaciam recipiunt. Et quantum ad formam
sufficit quod ecclesia faciat in coram populo
subditur. Nec igitur quod ipsi recipiant sub spe-
ciebus vini propter periculum effusionis
et erroris. Hec bona ventura. Item
petrus de charanta sia doctor excellenti-
ssimus summus romanus pontifex et
sancte et devote vite. Dis. xi. quarti
c. in. in hoc sacramento sit ratio
signi. sicut per panem ad sapientiam et
vita causa seu causalitas panis ad
gratiam. Et quia gratia est omnibus necessaria.
Ideo omnibus traditur sub una specie per
causam gratie sub qua tunc maior
cautelam sine reuerentia per gradum. Sed
sapientia non est sic omnibus necessaria. Ideo a
solis maioribus et personis vel ministris al-
taris sumitur sub utraque specie quia ma-
iorem cautelam et reuerentiam facere
sciunt. Hec ille. Item Richardus de me-
dia villa doctor profundus et magne
auctoritatis in scholis. Dis. xi. quarti. Et quantum
non dicitur hoc sacramentum populo tradi
sub utraque specie propter periculum effusionis
sanguinis et erroris. Item propter periculum er-
roris ne si plus quis crederet ipsum
non esse totum sub utraque specie. Hec ille.
Tamen in quibus neutrum predictorum periculum
probabiliter timetur sub utraque specie
potest dari non tamen minorem efficaciam re-
cipiunt illi quibus datur sub altera specie
tamen quam illi quibus datur sub utraque. Et
quod sub utraque specie totus Christus continetur.
Sumptum tamen sub utraque specie facit ad
expressam mysticam significationem. Item
Vincet de lyra in opposita sacra littera
modo indicat per antiquos doctores excel-
lentissimos et bone vite tractans illud
Job. vi. nisi manducaret dicitur non est intel-
ligendum quod hoc sacramentum sub utraque
specie fidelibus sit exhibendum sed tamen homo apa-
toribus est sumendum. licet enim in pri-

mitina ecclesia populo sub utraque specie
quoniam tamen per ea provide ordinatum
est ut non quicquid sub specie vini propter
periculum effusionis. Et quia sub specie
panis accipitur quodammodo sanguis
in quantum ibi continetur quia sub utraque
specie est totus Christus tamen aliter et aliter.
Prima sub specie panis est vera caro
Christi virtute sacramenti. Secunda vero sunt
ibi per communicationem. Et eodem modo sub spe-
cie vini est sanguis Christi per sacramenti
secunda vero communicationem. Et idem dicitur quod
sacramentum eucharistie non solum proficiat
sacerdoti sumenti sed etiam toti ecclesie
faciens illis qui sunt in purgatorio.
Cuius ratio est quia eucharistia non est
tamen sacramentum sed est sacrificium ecclesie in
quantum Christi passum. Et ideo proficiat
omnibus fidelibus. Si sumatur alio modo
ut a layco tunc proficiat sibi soli sumenti
quia officium eius non est offerre sa-
crificium sed tamen suscipere sacramentum.
Et super illud apostoli ad cor. xi. per
autem scriptum homo dicit idem. Hec sit
mentio de duplici specie. Nam in primitia
ecclesia sic dabatur fidelibus per panem
periculum effusionis sanguinis non datur
nisi sub speciebus panis. Sacerdos
tamen celebrans accipit sub utraque specie
non tamen pro se sed pro aliis. Hec ille.
Item dominus petrus de palude patri-
archa. Theosolomitanus doctor utique
magnum ingenium et profunde scientie
et sancte ac devote vite. in. vi. to.
Dis. xi. sic dicit. Secunda conclusio
est quod dicitur non sub utraque specie dari
populo sed solum sub specie panis propter
periculum effusionis sicut olim offe-
rentes edebant de sacrificiis et obla-
tionibus que erant in materia solida
sed soli in partem de libaminibus que erant
in materia liquida. Hec tamen in quantum
carum et sanguinem. Et in quibusdam
ecclesiis est consuetudo quod quicquid sub
utraque specie nec est petus quia quod mos
erat tamen non erat. Et ita caute in
illis ecclesiis sine monasteriis faciunt
quod non effundunt sed si volgo iudicant

71r
daretur esset minus periculum. Item
totus qui per altitudinem et subtilitatem
doctrinæ autonomatice nomen do-
ctoris subtilis in scolis obtinuit in
iura dicitur in illa questione utrum
sacramentum auctoritate Tenens possit re-
cipi dicit in summa quod sacerdos per quod
commissum huiusmodi indignissimum huiusmodi
mandatum ecclesie ad hoc ut recipiat
utrumque panis autem non huiusmodi aliquod
mandatum nec statutum ad hoc quod
utrumque recipiat et ideo non est uicarius
hoc ille Henricus Thomas de Argentina
doctor valde profundus et magne
auctoritatis in scolis super iure dicit
dicit Sicut sacerdos in die pasceus
celebrando non dicit utrumque consecra-
to consecrato ecclesie sed sola hostia re-
servata in precedenti die non obli-
gatur ad consecrandum et summe
sanguinem sub specie vini tali die Sic
nec laicus persona per quam corpus
christi tenetur ad sumptionem sanguinis
sed per summe vini non consecratur hoc
ille Et idem in alia questione licet in
passione domini sanguis fuit separatus
a corpore usque ad horam qua surrexit
a mortuis et si in medio tempore
fisset consecratur corpus christi fuisse
corpus sine sanguine Et si calix
fuisse consecratus sanguis fuisse sine
corpore et per resurrectionem sanguis
est unitus corpori et in sempiternum
sic manebit Et propter hanc unionem
sanguinis et corporis christi sub utraque
specie panis vel vini recipiens huiusmodi
totum corpus christi et totum sanguinem
Idcirco quoniam populo cum consuetudine
romane ecclesie veritas corporis et san-
guinis christi datur sub specie panis
tamen et hoc propter periculum distillationis
sanguinis quod posset accidere si sub
specie vini rudi et impetuoso populo
tradetur sacramentum sanguinis Et quoniam
arguitur pro utraque specie sic sanguis
per modum potus solum datur sub specie

Vini igitur cum christiano sanguine christi
datur sub specie vini ne punctetur vita
spirituali Respondetur tamen datur corpus
christi illi datur spiritualis refectio per modum
cibi et potus quantum ad rem signifi-
catam licet non quo ad speciem sententiam
Et quoniam arguitur quod minus ordinata re-
fectio de quoniam lege et sine miraculo
datur per modum cibi et potus si ista
sacramenti quoniam est quodam ordina-
ta refectio igitur datur datur per modum
cibi et potus Respondeo quod qui digne recipit
corpus christi sub specie panis vere ma-
ducatur eius carnem et bibit eius san-
guinem quoniam hoc non fiat ita
sub ipso signo expresso sicut si recipet
illud sub speciebus vini tamen corpus sub
specie panis est anime spiritualis cibus
et potus Item ibidem arguitur si sub
speciebus panis habetur sanguis christi
tunc in vinum illi sacerdos consecra-
ret sanguinem talis quoniam tenet
quia si infra ordinatur alius actus
ad hunc quod defectus habetur realiter
Respondeo quod ideo determinatum et definitum
dicitur fieri consecrato sanguinis ut ex-
presse significatur quod in christi passionem
sanguis per effusionem fuit separatus
a corpore ideo quoniam sanguis christi
concomitantur per sub speciebus panis sub
quo corpus est unitum sanguini
quod vi sacri propter tamen dicitur per consuetudinem
sanguis quod vi sacramenti est sub spe-
ciebus vini et corpus concomitantur
et ideo non est frustra quia ille actus
qui ordinatur ad sanguinem est alius
quod vi vinum sacri quoniam ille qui
est quod vi vinum sacramenti panis
habet ille et id est Hugo primus posilla-
tor totius biblie similiter gorrat
et pene quodam sepe fecerunt super vinum
aut super summas Item quoniam doctor
augustinus et solennius et valde pro-
fundus dicitur Existare super quod dicitur
ita dicitur Respondeo inquit quare non
datur populo corpus christi sub speciebus
vini sicut sub specie panis vel summe

sub utraque. Exissio multiplos affligit
 ratio una quam tangit Julius papa
 de ose. Dis. in ephra est propter periculum
 facilius enim elaberetur gula quam
 hostia altera quia in lege et in sa-
 crificiis offerebantur libamina de
 libamine autem nihil habebant
 offentes si tamen sacerdotes licet de sacrificio
 habent et idcirco ut immotestant con-
 grua veritas signo de sacrificio p[ro]decor
 voce xpi sub spe panis datur popu-
 lo. Et sub specie libaminis non habet
quod plura longum est omnes do-
ctores theologos h[ic] in loco enun-
 et vinctosque propriam sententiam in hac ma-
 na replicare. Et iam ad doctores
quod canonici accedamus quorum sententias
breuiter perstringemus Ecce glossa or-
 dmar. Dis. in de ose. ca. p[ro]p[ter] super
bo eucharistiam semper habebant pa-
 tam ita dicit Sanctum non p[ro]cipit
 suare quia opus est nimia cautela
 in eo fruendo. Item eadem glossa de
cod. in c. q[ui]bus sup[er] bo aut integra
dicit et h[ic] intelligo de q[ui]s faciente v[er]o in
 firmus vel sanus in u[er]itate succedens
 corpus sumere p[ro]ut q[uod] q[uod] firmum
 adducit dicta glossa tres solempnes
 doctores et antiquos v[er]o hugolinum
laurentium et iohannem utz ibidem
Item notandum in c. dis. c. p[ro]p[ter] addit
ad glossam pallegatam dicens adde
 p[ro]terea non opus est quia ubi est cor-
 ubi est et sanguis. Item id archiep[iscopu]s
in c. q[ui]bus hanc nam q[uod] dictis pe-
tri de eucharistia q[uod] n[on] declarat
 sic ad hunc declaratum q[uod] in hunc facto
 e[st] ratio signi et ratio cause. Significa-
cio p[er]tinet ad sapiam Et causalitas
ad gram quia q[uod] gra[m]a qu[od] inter omib[us]
 n[on]cia est si n[on] sic sapia efficacia vero
 equalis e[st] sub utraque spe si n[on] fuita. Jo-
omnibus traditur sub altera spe in qua
p[er]tinet ad tunc reuelata et cautela ma-
lorum maiorib[us] v[er]o tunc i. p[ro]p[ter] et mi-
nistris sumitur sub utraque spe h[ic] dicit archiep[iscopu]s
ad id e[st] iohannes in summa q[uod] fessorum

et hostiam in summa sua. Item Rudol-
p[ro]p[ter] in pastoralis nouello in met[ro]
de hac eadem ma[n]a loquens ita dicit
hic et ibi cautela sit ne p[ro]p[ter] egrus
 aut sanis tribuat latus de sanguine
 xpi. Itam fundi leniter possit sumi
 q[uod] putaret q[uod] n[on] sub spe igitur et tota
 utraq[ue] si facit h[ic] aliter nominatum
 grana mater.

Hendant igitur queso
 q[uod] in hunc veritatis tenet
 et libet ratione diuident que
 pars h[ic]at doctores opposito et inten-
 tione in ma[n]a loquentes potentes in
 q[uod]dionib[us] sup[er]ius enunatis in quada[m]
 sup[er]ior[um] quali compabitur nequib[us]
 iacobellus p[ro]p[ter] vniuersalis q[uod] sive
 ludius ecclesie efficacior et p[ro]p[ter]ius
 hunc nominat in regno Bohemie
 inventor in prospicitate ingenii
 in q[uod]dicatione p[ro]p[ter] in hunc iudicium
 in immunitate vici et passionis
 in sanctitate vite in reuelationib[us]
 et inspirationib[us] diuinis in intellectu
 diuinarum scripturarum in p[ro]p[ter]tionem
 diuine voluntatis in cognitionem veri
 prefatus tot ac tantis sanctissimis et
 profundissimis doctoribus quorum
 doctrina fulget ecclesia ut sol et luna
 ubi queso prefati iacobelli miracula
 vite sanctitatis et p[ro]p[ter]ia ubi grado
 ingralis seu doctoralis vel potius scripta
 et opa sufficiam doctrine sue doctrina
 christi res v[er]as et n[on] mira n[on] mir
 quib[us] q[uod] vni[us] homo dicitur in repro-
 b[us] sensum. Et mirand[um] q[uod] p[ro]p[ter] se
trahat in vera multitudinem fide-
lium h[ic] mirand[um] v[er]o et dolend[um] q[uod]
tam glossam et nobile regnum de
relicta v[er]o ecclesie q[uod] p[ro]p[ter]tudine in q[uod]
hominis nominatam sequi voluit Ecce
tot doctores tam sanctissimos in vita
et tam in doctrina et scia diuinos
scripturarum profundissimos q[uod] in q[uod]
opposito et q[uod] intentione atq[ue] in p[ro]p[ter]is
terminis sole clarius v[er]am declarant
et tunc sententiam adduxi et adduco
in medium pat[et] in iure iohannem

sive pars aduersa a hie quo xp̄us
hoc instituit sacramentum usq̄
in p̄nter diem vniū doctores fideles
et catholicos qui ex proposito et
intentione non in libris aut scri-
ptis sine in dictis suis hanc q̄m
in forma sine in forma vtrius
in canone laica vtriusq̄ spec̄ pa-
nis s̄ et vinū sit de n̄tate salutis
et de p̄cepto xp̄i et qui detinuerit
pro parte aduersa cō tot et tan-
tos et tam sanctissimos viros et
in diuinis scripturis doctores pro
similissimos in loco p̄ntis p̄ me ad-
ductos et offero me ad subeundū
om̄es p̄maz et penam corporeā
dictandam et inferendam p̄ hoc
falsitatem. Basiliensium conuentionum in
sp̄u sancto legitime congregatum
nec apud partem aduersam di-
cti sancti doctores p̄ me hic indu-
cti pro p̄ntis et quorū libri hic in
oculis om̄is fuerunt reuoluti pos-
sent aut debent h̄i suspecti quo
quo tunc om̄is p̄ longa annorū
spacia hanc nouitatem precesse-
runt illis pene p̄ c̄c̄ annos m̄no
p̄ plures ut Zimod̄ illi fere p̄
c̄c̄ ut allegor de hallis elberti
magnus sc̄tus doctor bona ven-
tura cū illi p̄ c̄l et alii p̄ c̄
et nullus est qui ad m̄q̄ nō pre-
cesserit p̄ c̄ annos quorū vtriusq̄
vita et doctrina etiam in regno
m̄lito bohemi et in vniuersi-
tate pragen ante hoc dispu-
tum claruit et in magna ve-
neratione habiti sunt.

Sexto p̄ncipal̄ p̄dicta
veritas rationibz quibz per-
suaderi videt̄ ex sup̄pone fidei

et doctrine sanctorū et p̄mo
sic om̄is s̄ba h̄is om̄es p̄fectionem
et virtutes sub vno accidente sunt
sub pluribus et nichil p̄fectionis
aut virtutis sine effectu ab acci-
dentibus capiens similitudo s̄ba
sub vno accidente accipi nō est
nēce q̄ sub pluribus capiatur sine
xp̄i p̄cepto vel statuto eccl̄ie s̄z
xp̄us ē s̄ba om̄es p̄fectiones in
v̄tute h̄is et q̄tinentis sub vno
accidente i s̄b specie panis vel c̄c̄
sub specie vniū igit̄ si accipit̄ sub
vno accidente s̄z panis nō est nēce
q̄ capiatur sub pluribus nisi obstat
xp̄i p̄ceptum vel eccl̄ie statutum
maior p̄z p̄ illud vinū p̄h̄i cor̄ v̄
dicit̄ q̄ p̄m̄ est fieri p̄ plura q̄ b̄n
p̄t fieri p̄ pauca. Et hoc etiam
est de p̄cepto xp̄i nec p̄m̄ de
statuto eccl̄ie n̄l̄or c̄c̄ p̄z q̄ma si
xp̄us nō h̄ret om̄em p̄fectionem sub
vno accidente nō esset p̄fectus et q̄
ab accidentibus aliquam aquirit
p̄fectionem q̄ nullus sane mentis
diceret.

Sedā n̄m si sacerdotibus
aliqui congruit quicquid sub vna
specie tunc sine p̄cto tunc a fortiori
laicos s̄z de facto sacerdotibus in
sc̄pta feria pasceat ex statuto eccl̄ie
congruit sic ut premittit̄ quicquid
igitur et laicos quia ē p̄ regulam
topicam. Si illud q̄d m̄q̄ videt̄
in esse et in eis tunc et illud q̄d
magis statuit aut Zimod̄ papa
eucharistia a die tene reservari
sub spe panis pro fidelibz quicquid
et ad implendū offitium sequentis
diei in quo sacramentū nō officitur
Pacio aut a doctoribz assignatur

quia in predicta scota feria sanguis
fuit effusus de corpore domini et dui
sus a corpore realiter. Vnde non est illa
die que ex se et ex toto officio predicta
divinam commemorat primam speciem
visibiles designari. Quia propter et eadem
die sacerdos sumit sacramentum
sub specie panis ad refectum potius
in persona totius ecclesie quam ad sig-
ficationem. Item quia sicut in veteri
lege in secundo tabernaculo quod dicebatur
sancta sanctorum semel in anno solus
pontifex intrabat non sine sanguine
quem offerret pro sua et populi ig-
norantia ut ait apostolus ad hebr. v. sic
ad ostendendum quod ea die solus unus
sacerdos domus nostrae per ipsum
intravit per ipsum sanguinem de quo
apostolus ibidem Christus assistens pontifex
futurorum honorum per amplius
et perfectius tabernaculum non manu
factum sed non hominis creatum neque
per sanguinem hircorum aut vitulorum
sed per ipsum sanguinem intravit semel
in secula eterna redemptionem invenit
multis ea die celebrat. Vnde Augustinus
de institutione clericorum capitulo 18. In
hac die sacramenta penitus non ce-
lebrantur sed eucharistia in cena domini
aspirantem pacto officio letum
et oronem et sancte crucis salu-
tationem resumunt.

Terna ratio Si predicta

quicquid layca sub utraque specie esset
de necessitate salutis sequeretur quod omnes
sacerdotes et layca atque quo quicquid
numquam sub una specie ordinem habent
peccassent mortaliter et per quos quod
essent dampnati quod est error ma-
nifestus quia sic sanctus Ambrosius
Hilarius Hieronymus Augustinus Gregorius

et alii in minimis sanctissimi patres essent
dampnati quod per auctores concordare
perhorrescunt. Vnde per primo de sacer-
dotibus quod quia obligabantur
populo ministrare hoc sacramentum
sub utraque specie ordinis precepto
et hoc facere neglegenter immo
facere nolunt et sic populum pri-
vant iure suo quod habent in tali
sacramenti preceptum et impediunt sa-
lutem ipsorum quod non potuerunt
sine gravi et mortali peccato facere.
Si enim spoliare honore aut rebus
aut iure quod habent in aliqua posses-
sione esset peccatum mortale et ideo
magis spoliare quicquid salute aut
iure suo in preceptum tante rei. Item
non solum sacerdotes non ministrabant
aut subtraherant populo tamen sa-
cramentum sed et docerant populum
quod licitum esset sic sub una sola specie
ministrare nec tenebantur aliter.
Et in hoc supposito aduersariorum
opinionem pro veritate dicebant
errorem contra divinam legem
et faciebant gregem sibi commissum
in tam magnis et arduis re-
bus periculosissime errare quod utique
facere non poterant sine gravissimo
peccato mortali. Sicut si prelatibus
doceret gregem sibi commissum
quod fornicari et licitum aut sepe
propria auctoritate differenter iudicare
et similia que in se erronea
sunt. Sicut layca si fuissent ob-
ligati utique species peccassent mor-
taliter non faciendo diligentiam
nec petendo id quod sibi ad salutem
competebat sicut ideo excusatur
laycus si non sit baptizatus nec
petit baptizari quia quilibet tenetur
diligentiam facere ad habendum id sine

quo saluari nō pōt qā pī similit
omnibz em̄ qui peccat aut peccat
mortaliter nec saltem in exte-
rius positis q̄teritur aut q̄fite-
tur profecto inter dampnatos cō-
putatur manifestum ē aut q̄
amultis centenis annis aq̄m
p̄dicta q̄mō sub vna sp̄e introdu-
cta est nullū scōr̄ sacerdotum
sic laicos inuiscerandū sūe cō-
ipī laici sic accipientes contriti
sunt aut confessi de huiusmodi ritu
quasi peccassent mortalit̄ r̄ om̄s
essent dampnati et p̄ q̄m om̄s
p̄res n̄ri et b̄em̄ et q̄m nos
et eos in regno Bohemie pre-
cesserunt essent dampnati et
eternis ignibz et penis deputa-
ti q̄ nec ipī nec aliquis sane
mentis assereret Et sic colligitur
pro huiusmodi et t̄r̄ defunctis non
esset orandū nec alla suffragia
esset pro eis faciendā et p̄ q̄m
p̄dictam q̄mōm subvtrūq̄ sp̄e
assentes pro p̄ntibz criminibz
nō deberent nec aliqua alia pi-
etatis opera exerce/ quod credo
nō solum apud nos catholicos
s̄ etiam apud ipsos aduersarios
impium esset asserere et audire
nec sufficit dicere q̄ p̄decessores
saluati sunt p̄nam p̄m̄ quid
noticiam scripturaz nō habuit
S̄ iam ex quo scripturaz apte sunt
et reuelate nō sufficit sub vna
specie t̄m̄ s̄ sub duabus q̄m̄ore
quia nullū excusatur p̄ignorā-
tiam alicuius q̄ de n̄te scire
tenetur et p̄r̄ t̄m̄ ea que cre-
denda sunt copiate uel ex p̄se
in sacra scriptura sunt posita q̄
norans em̄ ignorabit et seque-
retur eadem de causa q̄ om̄es

pagani et infideles cēnt saluandi
p̄ q̄mā ignorant b̄ap̄m cē de ne-
cessitate salutis mandata dei ar-
ticulos fidei sacra alia que mōtia
sunt de n̄te salutis et d̄m̄ esse
Item om̄s p̄sequentes et occidentes
xp̄ianos propter nomen xp̄i pu-
tantes se obsequium p̄stare
deo essent inimici a p̄to q̄mā
p̄ter ignorantiam putant se bene
facere de quorū mō q̄m̄ fuit pau-
lus ap̄lus q̄m̄ q̄m̄ichosus de se
ip̄o ait p̄a ad 2° 1° q̄m̄ prius
fui blasphemus et p̄sequitor con-
tinuosus s̄ m̄az dei q̄scutus
sum quia ignorans feci que in
credulitate ubi manifeste dicit
se fuisse blasphemum et q̄m̄ichos-
sum licet ignoranter fecerit et
nisi fuisset m̄az consultus utiq̄
ignorancia nō excusasset em̄
Similiter si prelatus docet po-
pulum suū q̄ xp̄us nō esset deus
sed pura creatura et populus cre-
deret sic certe nō excusaretur a-
grauī p̄to S̄ et cō ignorantis for-
mationem esse prohibitam lege di-
uina nō p̄ter hoc fornicator ex-
cusatur a p̄to mortali. &

Ad confirmationem huius

facit illud c̄m̄ Si rectus recto pre-
stat ducatum ambo in foueam
cadunt or go eos de n̄te fateri
aut q̄ p̄res et antecessores eorū
in regno Bohemie q̄m̄ fuerunt
p̄ multa centena annorū antepos-
tū ignorantia nō excuset eos
dampnatos ē aut q̄ ipī h̄az
nouitatem inuentores errent et
p̄ q̄m dampnentur si p̄m̄ariter
agnit Et propterea scriptum de
q̄m̄ aduersariis gloriatur se nouit

intelligere ante multa centena an-
norum a sanctis patribus sensum
xpi in aplis quibus nunc late
et optime exposite atque intellecte fu-
erunt nec non et optimo fundame-
to stabilitate et per singula studia affir-
mate et approbate / qui si ueritate
hinc et inde sub utraque spe in
his scriptis cognouissent utique sta-
tuto ecclesie fuisset hinc et inde
assignata cum oportum apparet in
illo enim uerisile est tam sanctissimos
uiros et sapientes atque totam ecclesiam
per tam grande annorum spatium tam
dampnabiliter errasse et hodie mer-
ore persistere cum ipse a spiritu sancto
regatur qui eam non sinit errare
In his potissime que uerba sunt
ad salutem ut infra manifestissimis
testimoniis probabitur: —

preterea si predicta omnino
sub utraque spe fuisset sub precepto
sequeretur quod deus precepisset aliud
in populo aliquo quod scilicet quia de
rogat dominum prelati unum et idem
dicat unum uerbum quod quicquid de
iuribus in quibus apostolica omnia quid di-
cunt deum aliquis in populo precepisse
quia hi per quia multi homines sunt
qui ita nec bibere nec odorare possunt
unum et per quod nec sub specie unum
possent quicquid si ergo est unum se-
queretur quod omnes hinc essent in
statu dampnationis quod nullo modo
est dicendum quia propter incoherence
autem nullus est vituperandus ut
dicit apostolus in ephesios Item accidit
de multis infirmis qui sub una uel
sub alia spe cibariis sunt inuolunt
ipse de glorie non possunt si potius e-

uolunt unum aut unum aut unum
ipsum sub utraque aut sanguinem sub
dupli spe sumendum precepisset
unum quod quia multi contra nam
et sine causa dampnarentur Item promittit
aut si nescisset hinc casibus pro-
uidere quod de omni sciente et sapia
prius nullus est suspicandum Item
ad solos sacerdotes pertinet offerre
sacrificium cum illud ad hebreos
unum quod enim pontifex ad offerendum
numera et hostias constituitur
si unum et sanguinem iniqua offerenda
nisi in sacrificio per manus sacer-
dotum in lege veteri quod rationi
concordantie figure ad figuratum
nec in noua lege de offerri unum
quod sanguinem reputat nisi in sacri-
ficio per sacerdotes Item dicitur in
libro qui intitulatur fundamentum
fidei contra manicheos Item ad sciam
et uoce sciamus est asserere quod in
gubernatione ecclesie dei saluator
in ihu xpi uel ecclesie quod sensio
roboratum cum tunc quod sub una
spe quod sensio uel ecclesie roborata
sit ut quod supponit inducta sciam
utque et uoce illam asserere et
tenere sciamus est et oppositum
omni modo infirmum Item beatissimus
Iohannes sebens symbolum fidei ad
damasum papam ita loquitur
et hinc uolunt quod hoc est fides
ipsa beatissime quod in catholica
ecclesia didici quod semper tenemus
inqua si inqua uite aut parum
caute forte aliquid positum est
emendari cupimus a te qui petri
fidem et sedem tenes Si autem
hec nostra confessio apostolatus tui
iudicio comprobatur quicquid me cul-
pare uoluit se ipsum uel malum

uel et non catholicum; si hereticum
comprobabit. Item idem glossif
Ico9 cyd ca et q. r. qm. vetus lo
quens ad romanum pontificem ita
dicit Ego nullum primum nisi
xpm sequens beatitudinem tuam esse
dixit petri quoniam q. s. cor sup illaz
petraz fundataz ecciaz scio qm
cumq. eo hanc dnm agimus co
mederit prophanus est. Si quis
in hoc archa non fuit pibit regi
ante diluvio. Et in fine cali subdit
na. noni mitalen. milite in res
puo ignoro paulum quicunq. te
tu no colligit spargit qm xpi
no est antixpi est. Ex predictis
glossis Ico9m aliisq. bene
pensat et intellect. concludat ro
vniq. cuiq. q. quid sequitur.

Postremo licet predicta

sufficienter ad predicta quoniam veritat
q. firmataz et p. eccie q. v. et do
al. sacroz concilioz que etiam no
pnt statum et ordinato nichilo
mag. ad maiorem veritat. mani
festat et ad convincend. q. v. et do
motiva aliqua ex plurimis q. mag.
scilicet in eccia hinc v. et do in ho
duxit bene et laudabiliter q. v. et do
hodie q. q. v. et do et obfuit sunt
inducenda. Et p. v. et do quid est ut
evitet p. v. et do distillationis et
effusionis sanguinis dnm nostri
ihu xpi que tractare e. p. v. et do
valde p. v. et do p. v. et do nalem fluxibi
litatez que posset effundi defa
cti p. v. et do t. m. in multitudine
frequenter sit pressura et multi
sepe ad q. v. et do veniunt homines
tremuli barbati infirmi et par
vuli etia quoz sacra sumptoz
multa possent et grama p. v. et do

minime et p. v. et do p. v. et do que no de
facili possent evitari. Quale autem
sit p. v. et do effusionis et distillationis
sanguinis dnm nostri ihu xpi. v. et do aug.
libro. v. Omeliaz. et h. etur 191. In
progo vos scit. Ante in quid plus
esse videtur vobis corpus xpi. Iud
vni xpi. Si vultis vere r. v. et do hoc
dicit debetis q. no sit vniq. vni dei
quam cor xpi. Et ideo quia solli
titudine observamus q. nobis cor
xpi datur ut nichil ex ipso de ma
nibus nris in terram cadat tan
ta sollicitudine obfueamus ne
vni dei quod vel exogatur dnm
aliud aut cogitamus aut loquimur
de corde puro. p. v. et do quia no vniq.
reus erit qui vni dei negligenter
audierit. q. v. et do ille qui corpus xpi
sua negligentia in terram cadere
p. v. et do. Ecce q. aug. d. q. reus erit
qui sua negligentia cor xpi in
terram cade. p. v. et do mittit et no vniq. qui
vni dei negligenter audierit. Reus
autem est quilibet qui in gravibus p. v. et do
deliquit. Quapropter et sacerdos qui
p. v. et do negligentia guttas sanguinis
xpi sup terram aut pallam fundit
d. penitere xl. diebus et palla
comburi et lapis radi et terra la
mbi et in saccharum reponi ut
d. de q. s. d. ii. si per negligen
tiam aliquid de sanguine stillavit
in terram lingua lambet tabula
radetur si no fuit tabula ut non
quiescat locus gradetur et igne
q. v. et do nectur et cinis intra altare
q. v. et do datur et sacerdos xl. diebus pe
nitat. Si sup altare r. hoc autem
tam dura p. v. et do no imponet sacer
dos si no esset valde graue p. v. et do
Si go p. v. et do negligentia cadente sang
ne terram lambet et tabula radi

debz et p^o ad ignem p^otrai rasum
 ut aburatur quanto mag^{is} pe-
 pla mulier et barbe viduorum
 xpi sanguine madidate deberent
 comburi eo q^o exposito et sine
 necessitate ac irriter si xpi
 sanguine p^ofundunt. Si etiam
 sacerdos qui sic negligens reper-
 tus fuit tam dure puniendus
 est ut p^ol^o dies peniteat q^uanto ma-
 gis p^one laice puniende sunt
 et si no magis aut aque nichilo-
 minus grauer puniende veniunt
 pro q^uo excessibus et irriter-
 tijs q^uiss / q^u utiq^{ue} p^ocom et
 p^onam cum magna difficultate
 laici ferre possent et utiq^{ue} absq^{ue}
 causa et n^ote. Quam q^uo fuit
 ecclie et summa diligencia p^ocuras
 ut rudis p^olus no exponatur g^ois
 tam grauib^{us} p^oculis p^otor et
 penarum q^uo deacto p^o p^o
 manifestissimo signo q^ueturari
 p^o q^u consuetudo vna p^o e anti-
 quissima Nam hic p^ons papa
 fertur fuisse decimo p^o b^on^o petru
 pontifex in ecclia. Roman^o ut refert
 aug^{us}tinus in epla ad g^othos. Et scit
 in cathedra petri etiam annu d^om
 c^o l^o qui absq^{ue} dubio si fuisset
 tpe suo consuetudo vtriusq^{ue} p^oci
 ita bene p^ouidiss^{et} et effusio
 sanguis q^u g^oingeret alit poss^{et}
 conting^{ere} in sumptu laicorum
 sicut p^ouidit et p^ocula que g^ou-
 gunt in missac^ois missar^{um} sue
 sacerdotum immo amplius et dili-
 gentius in q^uib^{us} laici marces et
 fenne senes et iuuenes infirmi
 et alij sunt vna cauti et magis
 cuncti atq^{ue} discreti in tractando
 summa miseria q^u sunt miseri ad
 hoc sp^o de p^outari sicut igit^{ur} adu^{er}sari

producant tam antiquum deacto
 q^u faciant p^ouisionem etiam h^omoi
 p^ocula laicorum q^u no faciant
 inueterum aut fatentur nobiscum
 antiquitatem q^u consuetudinis vna
 p^oen q^uo deacto p^ouisione facite
 in p^oculis contingentib^{us} et effu-
 sionem sanguinis p^omissos. Sic
 etiam fit in alio deacto q^uo q^uo
 Murclianen^{sis} de custodia corporis
 xpi nulla facta mentio de san-
 guine aut de specie vini et h^oet
 de q^use. d^ois n^o et q^uu^o bene vbi
 ita galium d^ominat q^uu^o aut
 p^odidit illud in ecclia bene no
 custodierit sacrifici^{um} et n^ois ul
 aliud aliq^u animal comederit
 p^ol^o diebus peniteat. Qui aut^{em}
 p^odidit illud in ecclia aut pars
 cederit et inuenta fuit p^o p^o di-
 eb^{us} peniteat. Ex quo deacto s^olt^o
 p^o q^u sola hostia sue eucharistia
 f^ouabatur sine sanguine quia ni
 dubitauer^{et} si sanguis fuisset p^o
 cepto f^ouari multo melior caute-
 la fuisset ad h^obita in custodiam
 ipsius quod in in custodiam ho-
 stie cum sit maioris p^oculi ad
 custodiend^{um} q^uo etia s^olt^o doctor
 in p^ote s^olt^o sue d^oit q^u etia
 v^osum h^omag^{is} sacramenti duo p^ont
 considerari v^oni q^uo p^ote ipsius
 sacrifici^{um} ex parte s^olt^oentia
 Ex parte sacramenti q^uenit q^u
 vtriusq^{ue} s^olt^oatur s^o corp^{us} et sa-
 nguis quia in vtriusq^{ue} consistit
 p^ofectio sacramenti. Et quia ad
 sacerdotem p^oinet hoc sacram^{entum}
 consecrare et p^oficere nullo m^o
 debet cor^{pus} xpi s^olt^o s^olt^o sanguine
 Ex parte aut^{em} s^olt^oentia requi-
 ritur summa reuerencia et cautela
 ne aliquid accidat q^u v^ogat in in-

iuriam aut in irreuerentia tota
mysterij qd precipue posset acade
in sanguinis sumptione / qm quib
si incaute sumeret defaali posset
effundi Et quia crescente multitudine
populi xpiani in qua ginebatur
senes et iuvenes et paruuli quoz
quid no sunt tante discretio
ut cautela in debita et a usum
sacramenti hinc ad haberent Ideo
promide in quibusd actib obser
uatur ut sanguis sumendus no
detur populo solum a sacerdote
sumatur Secus ppter infirmos
pro quib deberet sanguis sub
specie vini in sacario reservari
ita quem multa horribilia posset
tingere Nam de faali aggloratur
uel in actum transmutaret et
ita corrumpet sacramentum et actum
purum p sanguine xpi daretur
fidelibus et de faali idolatria co
mitteretur In epate et de faali
vines uel inuisibile in eo gnarent
et qntuq vas clausum custo
dretur un fiet ab hominib sume
tibz ad bibendum et multa alia
que no pnt expm sumi in
portando ad infirmos ad longu
spaciu sanguinem multa possent
occurrere pericula et interuenire
sive quib sacerdos ipm porta
ret sive pedes ut tpe pluuiaz
glaciei et multis alijs modis Ter
tium ppter vitare errores ne v
plius qm qui tm indicat fm
sensum credat xpm no ee to
tum sub una specie sicut mlti
hereticoz ut nestorius et pel
gus et eos sequentes asumpse
runt Nestorius em sic sub utraq
spe ministrant expmians q sub

spe panis et tmo corq xpi sine
sanguine et sub specie vini sangs
sine corpe qma sic in pasceue san
guis fuit diuisus a corpe et qd
q omno fm est et hntm qma
licet in pasceue ita fuit et in hoc
sacramento si eodem die fuisset ce
lebratum sic fuisset ut asserit p
mortem qua et anima et san
guis sepabantur ab invicem
et a corpe no tm ita est qma
xpus resurgens ex mortuis iam
no moritur et p qns nec sangs
ab ipius corpe sepatur Pelagius
vero et ipius sequaces dictis sal
uatoris inintentes nisi mandu
cauit carnem filij hominis et dede
runt layas sub utraq spe et et
paruulis statim po baptismu
Et si speciem panis sacramentalis
no possent sumere dicebant q
debeat qteri cum sanguine et in
fundi in ora pueror et si fortasse
quippiam creassent dicebant illud
ee comburend et inintentes illi
septuaginta / Exodi xix Si quid residuum
fuit comburetis cum igne et ita co
tensme hunc textum acceperunt
ut ultra pelagianos no solim
ministrarent vnu utramq speciem
s et de fructib ut refert venera
bilis Beda in omel super galat
xvi cao Datur go no q faciebz
sub una spe ut eulentur p dicti er
rores ut viz xpus no credatur
in hoc sacra to diuisus in diuisioz
speciez s q sub altera totq sit et
integer qtra illud q nestorius as
seribat Et ne credatur illud gtm
xpi necessitate induci ab solutaz
ut pelagius asseruit Ita ut etiam
pueris usu rationis carentibus

salutaris accipiam et nomen dñi
invocabo. Tunc etenim qui epatu
desiderabat. nō aliud qm̄ mar-
tinum optabat. in greḡo n̄ pa-
rior ad quam n̄tendū dicitur
ap̄lus q̄ui ep̄atū desideratō
nō opus desiderat. Tali igitur de
votō et caritate n̄stis laus q̄
istentibz et p̄secutoribz dī mo-
mento et loco mortem n̄tentū
bus. tunc qualz hora licet laus
tis in provocatō et devotō
effundendz sanguinem p̄m̄ bi-
bere de calice altaris sanguinem
xp̄i. et hoc in casu. Et ad p̄positū
loquebatur b̄tus dīpriamus in
eplā xxxviii de lapsu. Et cum ad
hoc fiat eucharistia ut possit acci-
pientibus esse tutela. quos igitur
tutos esse contra adversarios
volūm̄ munim̄ta dīne secu-
ritatē armem̄us. Nam cum
docem̄ aut provocag eos in
confessione sanguis sūi fundē
qui eis militatū xp̄i sanguis
de negam̄ aut q̄i ad martir̄
potulim̄. idēcos facim̄ si nō
eos prius ad bibendū in ecclia
dñi populū. iure q̄ntatōis
admittim̄. Cum igitur ille t̄lis
feruor caritatē erat singulari
privilegiū ap̄lo attestante. ca-
po ad philipp̄ vobis datum ē
pro xpo nō solum ut in coe-
datis s̄ et ut pro illo patiam̄
q̄z in cūḡ. Sicut nullq̄ me-
lior est in hac vita nutritus
qm̄ p̄ bap̄m̄ sic nullq̄ tuor q̄
itus q̄i p̄ martir̄. in quo sit
in bap̄m̄ om̄ia tollim̄ p̄ta
in cūḡ n̄stis sup̄ xpm̄ p̄m̄
baptisatū et sup̄ seph̄anum

p̄m̄ p̄ xpo lapidatū. celi le-
guntur ap̄ti cessante illo feruore
caritatis et de vocatōe et hoc sm̄-
gulari privilegio qd̄ erat marti-
r̄i desiderim̄. utiq̄ cessare de-
buit et debet hoc qd̄ in signum
illius desiderii dabatur laus
nō obstat q̄ sacerdotes q̄fientes
sumunt sanguinem in eis desia-
ente illa caritate et devotōe
de q̄m̄ p̄dictū est quia nō so-
lūm̄ pro seip̄s s̄ pro tota ecclia
in qua nō est extinguita caritas
nec in sempiternū extinguitur
deo offerunt sacrificiū. Et etia
quia ad ip̄os p̄tinet nō solum
ad efficiendū sūm̄ s̄ et ad si-
gnificatōem. vñ nicolaus de
lira sup̄ illud ioh̄ vi. Nisi ma-
ducavit̄ et dicit sacramentū
euc̄e nō solum proficit sacer-
doti sūm̄enti s̄ et toti ecclie. Et
illis qui sūnt in purgatorio. aug-
rato est quia euc̄a nō ē t̄m̄
sacramentū s̄ et sacrificiū ecclie
inquitim̄ q̄tinet xp̄m̄ passim̄.
et ideo p̄ficiat om̄ibz fidelibz. si
sūm̄a alio ut a layco tunc pro-
ficiat sibi soli sūm̄enti quia officiū
eius nō est offerre sacrificiū s̄
t̄m̄ suscipe sacramentū. Et q̄
et ap̄lis p̄ceptū dicitur est
hoc facite in meam̄ memoria-
tōem p̄ que et vā in sacerdotes
q̄stituebantur ut p̄bit in h̄y b̄
et in aliis motuū q̄sue dō et
auctas ecclie obtinuit ut non
q̄fientibz t̄m̄ hoc facim̄
sub p̄e panis traderet̄. Et hoc
depositū mea p̄m̄ dicta suffi-
ciant q̄d̄ laus om̄ip̄s dei

Qui sit honor et gloria in secula
seculorum amen

Conceditur diuino auxilio po-
sitione prime et secunde con-
clusionum propositarum profide-
talia postergata etiam tercia
quod dicendis dependet. Accedo adol-
tiam. Item prius actus ut ad
videndum obiecti partis aduersae
Et licet quoniam plura cogitauerim
quem ordines in respondendo te-
nere deberem an ordines con-
clusionum meorum uel siue posicio-
tandem deliberavi potius in sequi
positionem ponentem. Licet ordo do-
ctrinae et me ipse cogere ad
proponendum in qua ratione tenedo
hunc modum. Quia cum in quibus
venimus uel differimus referamus
breuiter ut hoc uenerabile auditum
patriat tam quoniam uenerabilis quam dicitur
necnon in primis igitur quo ad pro-
testationem quam id magis nomine
omnis suorum posuit in medio ut
quod sit insufficiens. Primo quo ad
dubitantes fidei articulos. Secundo quo
ad ecclesiam quam perfitemur. Ter-
cio quo ad submissionem. Quia dicitur
se velle submitti correctioni in
casu quo deficerent quia in predictis
locis solim stant in genere. Et quia
latet equiuocatio ut dicitur. Les non
detinuit se ad aliquod certum
particulare et determinatum. Nam di-
cunt se credere articulos fidei ad
illius intellectum ad quem bndicta
trinitas et dominus ihesus christus prae-
cepit et uult credi. Cum enim uolun-
tas benedictissime trinitatis non inno-
testat hominibus nisi per scripturas scriptas

quas quinquaginta bene et male intelli-
gi aut per ecclesiam quam ipse dominus non
fuit errare uel per uelut in
nichil eorum quod ponant per quod in
sufficienter articulos perfitemur
fidei. Sile cum dicit se credere
istam ecclesiam per totum mundum
refusam cum multis sit vari-
tas in acceptum ecclesie per totum
mundum diffuse nam multi dicunt
ecclesiam catholicam tunc quare quod
predestinatis siue fidelibus siue
infidelibus et multi et dicunt cum
constare ex fidelibus in gratia con-
tinuum faciente consuetudine. Vnde
ex multis fidelibus in unitate fidei
ritu sanctorum et preceptorum
dei consentibus dicit constare et
ecclesiam cum ad nullam predictam
acceptum se detinent quo ad
dubitantes ecclesie per quod protestatio cor-
est insufficiens. Deinde cum prope
ad ecclesiam deuantem et errantes
a fide et in moribus peruenit cor-
rigere ad cuius iudicium quicquid
fieri errantes dominus tamquam
ad nobilissimam regulam
remisit dicens Si te non audierit
dic ecclesie. Quod si ecclesiam non audierit
sit tibi sicut ethnicus et publicanus
et per unum per submissionem cor-
est in individuo uaga et in re in-
stabilis et incerta. Et per quod prote-
statio cor-est insufficiens quia non
subiungit se certo iudicio. Secundo quod
de declaratione terminorum in conclusionem sua
positorum. ponit in membris
divisionem de quoniam corpus christi
et dicit. Et primo in quo christi
corpus dicitur factas sanctorum
et solim terminum est unum corpus christi

missam cum caput est xpus 2o
 quia fecit sacramentum corporis et sa-
 nguinis xpi p cuius sumptor sig-
 nam hō ingeritur ad quorū pmo
 acceptat 2o accipit quia p greg-
 gationem om̄i credentium in xpm bo-
 norum xpianorū simul et malorū
 et hęc est vulgaris acceptio et magis
 p̄a circa p̄mū membrū nigr̄ p̄os
 intendit q̄ corā xpi missam q̄
 est ecclia sit societas et ecclia sc̄lorū
 cuius caput est xpus Ex quo declar-
 quid ip̄e intelligat p ecclia q̄ma
 solūm greggationem fidelium in
 gratia constitutoz uti et p̄dala-
 tionem suam cum dicit q̄ in hac
 unitate fidelium de qua loquit̄
 flis et tanta est vmo q̄ quodlibet
 membrū om̄i bonorū est p̄iceps
 nisi p p̄ctm mortale sit mortuū
 et abscessum In qua re q̄m̄ debet
 a veritate audiri q̄ duplici ca-
 pite p̄mo op̄ationem capitis que
 ip̄i xpo competit 2o op̄ationem
 brorū et corporis 2m q̄ corā eius
 in hac vita p̄grinat p̄atōm
 p̄mū s̄ rōm capitis p̄r̄ p̄a rāō
 capitis acc̄da est et p̄a op̄atione
 eiusdem ch̄x̄m̄a autē et p̄ria
 op̄atō xpi hominū 2m q̄m̄ vere
 et p̄e est caput ecclie est saluare
 a qua op̄atōm tanquā sibi maxie
 p̄a p̄o vocabulo ac nomine nūci-
 pari voluit ih̄s sc̄z q̄d id est
 q̄ saluator q̄ nomen fuit sibi in
 positum ab eterno licet ab anglo
 fuit p̄nūciatum q̄ tpe luce p̄o
 Et vocabis nōmē eius ih̄m Et
 est p̄o quod vocatum est ab an-
 glo p̄us q̄m̄ in utero ḡp̄etur
 cuius interpretatōm et sensum
 ih̄s angelo exp̄m̄ens p̄q̄uam

dixerat Et vocabis nomen eius igni
 Subiunxit **I**pe enim saluum faciet
 populum suum a peccatis eorum quorumque
 igitur xpc est saluator est utique et ca-
 pit de quo ipse ppa spacio est sal-
 uare / si ipse est saluator omni homini
 et maxime fidelium ut ait aplos
 ad thes 1^{am} Et ipse ppiacio ppeccatis
 nris no aut p nris tuis / si et pro
 totius mundi ut dr ps 136 n go
 ipse xpus e caput omni homini et
 maxime fidelium et no tñ omni
 nem si et totius mudi p totius
 declaron sciamus q dicitur inter cor9
 nale hominis et cor9 ecclie mysticu
 ut dr doctor scitus Eric pte summe q
 vna arbo n qma membra nalia
 sunt omnia simul no sic autem
 ecclie neque quicunq ad esse natue
 tid qstatua ex omib9 homib9 qui
 sunt a pmo mudi usq ad finem ip9
 qui no sunt sil neq et quicunq
 ad ee gre quia et cor9 que sunt
 in vno tpe quid tarent grad am
 p q mod habituri alijs iam eam
 quibus Sic igitur membra cor9
 mista no solim accipiuntur 2m
 q actu sunt si et q impotencia 2m
 quedam autem sunt que iniqua
 ad actum reducantur quedam vò
 quq ad actum reducantur et hoc
 2m triplicem gradum quor vñ
 e pfidem / 2a p caritate / 3a p
 p seuitonem pte Sic go dñm q ac-
 cipiendò gnale 2m totum tpus
 mudi xpus est caput omni homini
 si 2m diuersos gradus Quia pmo
 et pñr est caput cor9 qui actu b
 p glam vñuntur 2a cernitudo cor9
 qui ei actu vñuntur p caritate
 3a 4a qui sibi vñuntur per
 fidem 4a quarto cor9 qui vñuntur b

in potentia non duntaxat ad actum
 reducta quia si reducenda per
 diuina p[ro]p[ri]etate[m] s[an]cto coru[m]
 qui sibi vniu[er]sum in potentia que
 in n[ost]ro reducitur ad actum singu-
 loru[m] sunt homines in hoc mundo
 viuente[m] qui n[ost]ro sibi vniu[er]sum
 p[ro]fide[m] aut caritate[m] qui in de-
 cedente[m] de hoc mundo desunt
 et in potentia ut uiuant in x[rist]o
 hoc in summa scilicet th[om]as ubi
 supra ex quo sequi[ur] p[ro]p[ri]etate[m] q[uo]d x[rist]us
 e[st] caput p[ri]m[um] eccl[esi]e triumphantis
 et non solum animar[um] hominu[m] s[ed]
 et angeloru[m] in illud q[uo]d ap[osto]lus
 dicit ad Colos[os] in loquens de x[rist]o
 qui e[st] caput om[n]is p[ri]ncipatus
 et p[ot]estatis et ad ep[isto]lam p[ri]m[am] q[uo]d co-
 situens enim s[ed] x[rist]us deus p[er]
 ad d[omi]n[u]m suu[m] in celestibus sup[er]
 om[n]es p[ri]ncipatus et p[ot]estates et
 uirtutes et d[omi]nionem et om[n]e nomen
 q[uo]d nominat[ur] non solum in h[is] seculis
 s[ed] et in futuro et om[n]ia subiacent
 sub pedibus eius et ip[s]e dedit
 caput sup[er] om[n]es eccl[esi]as que e[st]
 cor[por]is ip[s]ius qui in om[n]ib[us] adim-
 pletur Sequi[ur] et q[uo]d x[rist]us e[st]
 caput secundario eccl[esi]e militantis
 de qua in p[ri]m[o] capitulo ordine
 p[re]scripto fuat in p[er]sonis et non solu[m]
 alioru[m] s[ed] et om[n]i homin[um] qui abini-
 tio mundi sunt et erunt usq[ue] in fi-
 nem indi[st]incti in actualiter x[rist]i ec-
 cl[esi]am militantem q[ui]ntu[m] qui actu
 x[rist]o aliquo vniu[er]sum s[ed] p[ro]fide[m] aut
 caritate[m] Ex quo manifeste colligi[ur]
 q[uo]d x[rist]us e[st] u[er]e et p[ro]p[ri]e caput non solu[m]
 in g[ra]tia q[ui]ntu[m] s[ed] et in fide sibi i-
 uitoru[m] et unite sanctoru[m] Sedo declar-
 atis p[re]dicti p[ri]m[o] membri op[er]atione

q[uo]d d[omi]n[u]s eccl[esi]e p[er]grinantis et
 militantis in hac vita in qua n[ost]ra
 e[st] simul et malis cum bonis q[uo]d
 utiq[ue] efficacissimis se[par]at et do-
 ctorem testimoniis ostendit e[st]
 Et p[ri]mo quib[us] ex similitudinib[us] q[uo]d
 x[rist]us adducit in eu[angel]io quinq[ue] p[er]
 p[ri]ncipem eccl[esi]am. Vnde p[ro]p[ri]etate[m]
 d[omi]n[u]s Simile e[st] regnu[m] celo[rum]
 decem uirginibus quinq[ue] u[er]o pru-
 dentibus et quinq[ue] fatuis Super
 quo sic ait greg[orius] S[ed] sc[ilicet] nobis
 e[st] q[uo]d sepe in sacro doct[ri]na regnu[m]
 celo[rum] p[ri]ncipis ip[s]ius eccl[esi]a d[icitur] de quo
 in alio loco d[omi]n[u]s dicit t[er]ritu[m] filio
 hominis angelos et colligent o[mn]ia
 scandala de regno eius neq[ue] enim
 in illo regno beatitudinis in quo pax
 summa inueniri poterint que col-
 ligantur Et rursum dicit p[ri]m[o] go-
 soluit vniu[er]sum de mandatis istis mi-
 nimis et docuerit sic homines mi-
 nimis vocabitur S[ed] inq[ui]s em[en] vita
 despicitur restat ut eius p[re]dicatio
 respuatur Quid go p[er] hanc summa[m]
 nisi p[ri]ncipis eccl[esi]a regimini celo[rum]
 dicitur Et quia contraq[ue] non fide-
 lium multitudo colligit[ur] sancta
 eccl[esi]a decem uirginib[us] d[omi]n[u]s
 fili[us] In qua quia mali cum bonis
 et reprobis cum electis sunt admi-
 xti recte filius uirginib[us] prudenti-
 bus fatuis q[uo]d esse p[ro]hibetur quousq[ue]
 em[en] hic vniu[er]sum n[ost]re e[st] ut vitar[um] p[ri]ncipis
 seculi p[er] mixte agamus boni em[en]
 mixti sunt nisi in celo et mali
 soli sunt in inferno hoc autem
 vita que inter celum et infernu[m]
 sita e[st] sicut in medio subsistit Ita
 iuxta vtrinq[ue] p[ar]tem tunc q[ui]ntu[m]
 recipit quos in s[an]cta eccl[esi]a et nunc
 indistincte recipit et p[er] modu[m] inq[ui]s
 sione discernet Item s[an]cta eccl[esi]a

comparatur sagene nisse in mari
et de omni gne pisanis congregati
Idem ubi greg in omni Sancta
ecclesia sagene nisse in mari comparatur
quia piscatoribus est remissa et per
quosque ad eternum regnum a patris
scilicet fluctibus trahitur ne metue
mortis profundum negatur que
de omni gne pisanis congregat quod
ad patris veniat sapientes et fatu
os liberos et suos pauperes et dicit
tes fortes et infirmos vocat et in
fia hunc enim bonos malosque quod
qui per mixtos pisces fidei sagena con
tinet Si litus sancte ecclesie et similes
indiat sagena quid traheret et dicit
super illud Collegerunt bonos in va
sa sua et inquit ecclesia mea est in
celum quod est in bonorum locus et in
fernus qui est in malorum. Ipsi vero
ecclesia media est quia indiat bo
nos et malos colligit. Item ecclesia
militat operatur arce Item illud luc
ii Ipe vos baptizabit in aqua et igne
et spiritu sancto et purgabit arcam suam
paleas autem et ubi per arcam po
nunt et designat portum ecclesiarum
ut exponit quater sancti et per
augustinus qui super psalmum xxv Judica me
domine dicitur et ecclesia huiusmodi sepe
dixit sepe dicitur et paleas habet
et fermentum. Id ad periculum
communi in hoc inde fide dicitur per
missime tene et nullatenus dubites
arcam dei esse catholicam ecclesiam et
in ea usque ad finem seculi fructus
mixtos paleas contineri. Et infra
in fine vero seculi bonos a malis
et omni corpore separandos quod ve
nit ihesus christus portans ventilabrum
in manu sua et perimmet aristas
suas et congregabit triticum in hor
reum suum paleas autem comburet igne

incombustibili. Item eadem patris
ecclesia comparatur imperatori. De quo dicit
xxv Simile est regnum celorum
homini regi qui facit imperatorem filio re
qui egressi congregant omnes quos
invenit bonos et malos et implete
sunt imperii distantes. Ubi ut
gregorius inquit aperte ostendit quia per
has regis imperatorem patris ecclesia de
signatur. In qua mali cum bonis
conveniunt per mixta quippe est diver
sitate filiorum quia sic homines ad fidei
generant ut in omnes per unitatem
vite ad libertatem spiritualis ante oculos
convenientibus non perducant quousque itaque
hic videtur et ut super de decem vir
ginitibus. Idem super illud dicit xxv
Intrauit autem rex ut videret
distantes et vidit ibi homines
non vestitus veste imperiali et dicit
Intraite enim ad imperium si cum veste
imperiali non intrat qui in sancta
ecclesia fidei huiusmodi caritatem non
habet. Et simon de cassia super illud egres
si sunt servi eius in vias congregant
omnes quos invenit bonos et ma
los et implete sunt imperii distantes
et dicit quia de omnibus
nationibus crediderunt homines
de quibus ecclesia impleta est et de bo
nis et de malis christianis constat
ecclesia et mixtum est ecclesie christi corpus
quod ipse velit cum de quibus glo
riosus non habet in matulam neque
rugam sed in arca negotium agit
ubi palee sunt et triticum non dicitur
enim ventilabrum percussit vnde de altis
sed boni et mali distantes in im
perii ecclesie militantis. Dispari vita
dispari cultu disparibus moribus
atque multis quousque de cernat super
utrumque. Quod qui novit non perit
sed in veritate proferte iudicium qui de

cludet multo excludendos et uiscerab
 per macula sup mensam ecclesie epu
 lantes in pace dimittet. Item pns
 ecclesia comparatur archie noe in qua
 alia inua sil sunt cum iuitibus
 coruus cum columba et homines
 cum animalibus p que boni mar
 ita ecclesie significantur. Item ecclesia
 militas comparatur domui magne
 de qua et plus loquitur in adheor
 in in magna domo inmens non
 solius sunt vasa aurata et argentea
 s et lignea et fictilia et quidam quid
 in honorem quid aut in gtimeliaz
 ubi inquit glosa in magna domo
 que est ecclesia s domus dei cui co
 lumina et firmamentum veritatis
 pma adheor in uo solius sunt
 vasa aurata et argentea intelligunt
 electi lignea et fictilia reprobi et
 qd sequitur quidam in honorem
 refertur ad vasa aurata et argentea
 quid in gtimeliaz refertur ad lignea
 et fictilia vasa fictilia p vasa aurata
 et argentea intelligunt omnes boni
 in pnti siue electi siue reprobi per
 lignea et fictilia omnes mali in pnti
 siue reprobi siue electi et tunc qd se
 quid in honorem quid in gtimeliaz
 refertur videtur ad utrumq pmo
 qd mo qd pnt in magna domo in
 ecclesia no solius sunt vasa aurata
 et electi imperfecti s lignea et reprobi ap
 te mali eterno incendio pnt et ficti
 lia et reprobi fide boni qui no ita apte
 sunt mali et quidam quid s vasa au
 rata et argentea sunt in honorem s in
 usum honorabilem ordinata s hic gre
 et in futuro gle quid autem s lignea
 et fictilia in gtimeliaz et in usum vi
 lem hic culpe et in futuro gehenne
 sedo legitur sic in magna domo in
 in ecclesia no solius sunt vasa aurata

et argentea et homines boni perfecti et
 imperfecti et hoc siue perfecti siue electi
 s et lignea et fictilia et mali apti
 et occulti et hoc siue siue electi siue
 reprobi et quidam quid s ex vasa
 s tam ex bonis quaz ex malis sunt
 in honorem s electi quidam autem
 in gtimeliaz s reprobi ex bonis
 cum quid ad tempus boni sunt tunc in
 in siue sunt mali et hi sunt in
 gtimeliaz quid autem psecuta
 tes in bono et hi sunt in honorem
 Simile de malis quid aspe sunt
 mali tunc in in siue sunt boni et
 hi sunt in honorem quid autem
 sunt psecutantes in malo et hi sunt
 in gtimeliaz Ette qui planu et
 aptum testimonium sacroz scripturaz
 et sanctorum doctorum qd pns sancta ec
 clia militans gtimet in se bonos
 et malos predestinatos et pscitos
 sicut et nauicula que xpm cum
 aptis et iudam gtimelat qui et
 inter apostolos apostolus habebatur et go
 ut ait apostolus crucis sup pso li re
 gnum terrenu et regnum celeste regni
 eradicand et regnum meternum
 plantand mo in hoc seculo crucis
 utriusq regni p mixti sunt foris
 regni terreni et corpus regni cele
 stis commixtum est

Post hoc declaratur predicta ve
 ritas catholica rationi funda
 ta in veritate dñaz scripturaz
 et asseritur sic ecclesia catho
 licus illa ecclesia quam fideles pro
 fitentur in simbolo tam apostolorum
 quam in concilio cum dicunt credo
 in pñm scñm scñam ecclesiam catho
 licam et unam sanctam
 catholicam et apostolicam ecclesiam
 et ut igitur profitentur id qd credunt
 aut id qd no credunt aut solius
 id qd no dubitant hoc est dicend
 qd profitentur id qd non credunt

quia tunc metuerent nec id quod
dubitant quia tunc non habent fides
que est firma ad hesio ad credibilia
quar dubitationem excludit. **Et** igitur
quod profitantur id quod firmiter credunt
aut igitur ultius credunt se esse de gre-
mio ecclesie catholice quam profitentur
aut non. Si non tunc habent mentem
quod dicunt apud eos esse ecclesiam ca-
tholicam uel se esse de gremio ecclesie
catholice ex quo non credunt se esse
in ea. Si sit igitur quod palam habet ac-
cipiant credulitatem aut igitur hoc
est quia nota est eis predestinatio
vel quod sunt in gratia gratum faciente
constituti per se aut quia habent preuda-
com si non primo quia cum diu-
na predestinatio nichil ponat in
predestinato cum sit sola diuina
voluntas qua ab eterno voluit ali-
quem ad vitam eternam ordinare
non potest esse nota predestinatio nisi
magis sibi a deo reuelaretur. **Sed**
nemo enim se nisi sibi reuelatur
sive an amore uel odio dignus
sit ut scriptura dicit. **Si** igitur he-
retici credunt se esse de gremio
ecclesie catholice igitur quod habent hoc per
reuelationem et tunc unusquisque
eorum exanimet coram deo con-
scientiam suam ubi et quod habent sibi
reuelatum. **Si** igitur multis predesti-
natorum tamen uel eorum qui sunt
in gratia constituti essent ecclesia
catholica prout quod nulla esset etiam
ipsum quod in illis est de ecclesia catho-
lica que est ciuitas super montem
posita et super christum edificata que
non potest abscondi. **Unde** **Crisostomus**
et super hoc uerbo non potest ciuitas ab-
scondi et allat cum scriptum est. **Et**
hec ciuitas ecclesia sanctorum et de qua
dicit in psalmo. **Glossa** dicta sunt de te

ciuitas dei. **Ciuitas** eius sunt omnes
fideles de quibus apostolus ait. **Vos** estis
ciuitas sanctorum. **Hec** ergo ciuitas posita
est super montem christi de quo daniel
dicit. **Lapis** absisus sine manibus factus
est mons magnus. **Sane** non potest ab-
scondi super christum posita. **Etiam**
si ipsa uoluerit exire cum qui
eum portat faciat cum omnibus
manifestam. **Sic** et apostoli et sacerdotes
qui fundati sunt in christo
non possunt esse absconditi. **Et** si no-
luerint quia christus eos manife-
stat. **Hec** **Crisostomus** quia id dicit super montem
posita de tribuitur ut et habitantibus
in ea sit firma et certa securitas
et ut cunctis exterius pateat ad eos
effugere seu venire uolentibus.
In qua licet gratia dei sint ut firmiter
credimus nulli predestinati et nulli
in gratia constituti quorum multis ad
hoc durat mundus. **Non** tamen propter
predestinationem aut gratiam que occulta
sunt scita ecclesia de catholica si propter
quoniam sacramentorum. **Unus** fidei
et preceptorum que omnibus potest
esse nota et quia bonis se et ma-
lis. **Item** predestinatio et gratia habent
ecclesie quam frangunt aduersarij
unus. **Nota** est alijs quam ipsemet
qui se dicunt in eodem coexistere.
Ugitur quod tunc fulgent per multos bonos
opibus cum sepe angelus satane
transfigurauerat se in angelum
lucis non propter hoc auderet homo
seipsum quingere tamquam ecclesie catho-
lice quia semper dubitans esset de
ipsis an essent pseudoprophete. **De** quibus
cautos nos reddidit dominus dicens.
Attendite a filiis prophetis qui veniunt
ad uos in uesimentis ouium. **Nihil**
secus autem sunt lupi rapaces. **Et**
igitur quod dicta et manifesta sunt signa

p^{ing}

et iudicia ecclie catholice p que dixer
nantur aucto a lupis hinc aut signa
sunt unitas fidei unitas sacramentorum
et preceptorum dei Item xpc resur
gens ultimas correctionis fratribus remi
sit ad ecclesias ita dicens Si te non
audierit dit eccle si autem ecclesiam
non audierit sit tibi sicut et gentibus
et publicanis Quia igitur xpus remi
sit nos ad aliquem certum iudicem
aut incertum qz tunc iniquam
fratres correctionis sequetur Et igitur qd
ad certum iudicem transmiserit
nos Cum igitur ecclesia pdestinatorum
et in gra gratulorum sit omnis incerta
ut dicitur e or qz hinc remissio
sit ad ecclesias que sit nota et certa
coram iudicibus xpi patrum vite pnt
augi e ecclesia catholica in unitate
fidei et sacramentorum utaqz p orbem
perseverans Ex quo p qz corpi xpi
miseria put ad huc in hac valle mi
serie pegrinatur qz ecclesia eius
non solum pdestinatos aut solum
in gra gratum faciente opitulos
retinet et comprehendit s in simul
bonos et malos fide rectos xpo ca
piti ad hentes ultimus opductus pt
colligi una de scpo ecclie catho
licae v^z ecclesia e corpi missum
organum fide x ammatum
Corpus ponit loco gubematoris mi
strum ad dnam corpi nalis licet
ad similitudinem eiusdem sic dicit orga
norum ppter diversitates statum gra
dum et officiorum ad similitudinem diversorum
membrorum in corpe nali que sunt
diversa organa que docentur apls
inquit pa ad cor^{um} v^z sicut corpi
vnu e et multa membra h^z qia
autem membra corpi cum sint multa

vnu corpi sunt Ita et xpus h^z multa
membra in suo corpe Et v^z vos
autem esis corpi xpi et membra de
membro Et ita sicut in vno corpe
multa membra h^z omnia
aut membra non emident adinu
hinc qia multi sumus vnu corpus
in xpo singuli aut alii alius me
bra Et sicut vnu membrum fuit e
et toti corpi sic in ecclesia militante
diversi in diversis statibus et officiis
e et alijs in ecclesia submisit
Ex quibus vis et sumus apli clae
hinc p dicitur p^{re}dicare tres sc qia
e corpi missum organum ad
dicitur aut fide xpo anatum per
modum d^z palissime p^{re}sent
situent qia fides xpi e per
qm ecclesia militans in tali ee co
stituit et ab omni alia ecclesia sine
congregatione distinguitur dicitur
autem fide ammatu qia sicut
ait corpi sic fides ammat et ppar
ferta p gram vivificat in illud
ad ro 1 et v ad heb Iustus aut
mens opside vivit qd non solum
intelligend est de fide formata sed
etiam in forma qia et mali fi
deles p fide et in seipis vivunt
licet non vita pfecta et ceteris mem
bris ecclie ac xpo capiti coniungunt
et multas vite operationes operant
et ita se h^z fidelis pctor ad caput
xpi et ad corpus ecclie sicut me
brum in corpe nali non quid mor
tuum tota et pfectum s tamqz
membrum mortuum et vnum
corpi qia adhuc in xpo est ra
dio vite s ipa fides v^z igitur
verum est q fidelis p p^{re}sent mo
riatur q toto aut abstinuit a cor
pe ut pones dicit Et de mortifica
tion dicit scilicet Iho in pte finit

arbo ino loquens de hmoi pctoribz
fidelibus / pcpit inquit in tales
a xpo quendam actum qui est cre-
dere / sicut si membrum mortificatio
aliqua lter moueatur ab homine qd
eandem no sunt membra abscisa ond
aug^r con^r donatistas dicens sicut
e manus arida vniquid est mem-
brum quauis sine sanguine inef-
ficax est et mortuum Sic est fides
cum sit vera / in sine opibus mor-
tua est et hctur in po q pma sicut
vrgeri dly vo sit desariunt ecclesiaz
Ecclesia sancta catholica militans
sine vitiis / est vniuersitas fidelu
bonoz et maloz orthodoxoz
fidem tenentiu in sacramentis et
crescens societatem hmoi que in
sua in idem redit cum pmo Sz
ram addit q in pma guali suppon
pmissio et sepe pmissio regres-
sus nros dirigamus sz ad pband
ecclesiaz catholicam errare no posse
p cuius declaron oritur tlic ppositio
Impossibile est ecclesiam dei mi-
litantem catholicam errare in
hys que fidei sunt et necessitat
ad salutem hoc ppo licet odam
fuit apud omnes doctores catho-
licos et scos et alios fideles / et nunc
sit pum fidei p se notum et man-
tu ppter quosdam qui cum frivole
difficultant ad apolacem fidelu
et eorum qui eam difficultat co-
futatoz ipaz qd fundamentis inef-
fundo fundat^r sacre scripture multi-
pbabimz in pnti / et pmo qz pre-
dicta ppo vtrualiter e articulus fi-
dei et pz in symbolis tam aploz
qz nixem in quibz fideles profitet
se credere scilicet catholicis ecclesiaz
In altero em dicitur Credo in spm
scm sciam ecclesiam catholicam
In altero et vna scilicet catholicam

et apostolicam ecclesiam Idem aut est
credere ecclesiam catholicam ee sciam
et ecclesiam catholicam no posse er-
rare in hys que ncia sunt ad sa-
lutem / quia p tpe quo erraret in
predictis no eet scia s eet macula
ta errore mortifero pti mortalis
on btus aug^r in eo posico symboli
ita e scia ecclesia no hys maculam
aut rugam chuli em et alij etas
aggregant ut charam valentim
et manicheus et ceteri omes heretici
s ille ecclesie no sunt sine macula
uel ruga p fide / et Ideo dicebat de
illis ppha p diu ecclesiam maligna
cum et cum iniquis no scdo / de
hac autez ecclesia que fidem xpi
integram suat audi quid dicit
spus scus in canticis canticorum
vna est columba mea vna e pfecta
gemmas sue qui go hanc fidez in
ecclesia suscipit no declinet in tona-
lio vancas et cum iniquis gen-
tibus no intrat hctur^r Ex hoc
arguit nichil erronci aut falsi sub
est aut sub ee pt articulis fidei go
sub ipa aut in ipa no subest nec
pt sub ee aliquid erronci uel falsi
an pmon pte pto e si maior pz
quia qua rom sub vno articulo daret
pm ad rom et sub alio et ita tota
fides vacillaret et omnia in dubium
vterent^r q nullos edicens Secundo
ecclesia regatur apud scos s pms scos
errare no pt go nec ecclesia pma
pms inmutur tam p symbolis
aploz quia nixem cum sciam pz
articulis spus scs cum dicit credo
in spm scm subiungitur articulus
de ecclesia v sciam catholicam ecclesiam
ut sit sensu credq in spm scm sup-
ple digentem gubernantem et
sanctificantem scilicet catholicam ecclesiam

^{Ch.}
Item Beda Ex hoc autem intelligit
q^{uod} usq^{ue} ad finem seculi nō sunt
desituri in mūdo qm̄ dūa man-
sione et in hīcōn sunt digni mē-
tia. Item in glō ordinat^{ur} hīc
sic q^{uod} aplūs p^{er} successionē vbi ecclie
p^{ro}mittit nota q^{uod} usq^{ue} ad finē sē-
culi. Item Job^{us} ibi Qui q^{uod} usq^{ue} ad
consummationē seculi cum discipulis
se ē p^{ro}mittit et illos audit semp
esse virtuos et se inq^{ui}m a credenti-
bus recessuros. Hec Job^{us} Si igit^{ur}
ecclia aliquo tpe errass^{et} aut erra-
uit de fō quo mō xpūs est aut
fuit semp cum ea omib^{us} diebus
Simil^{iter} et p^{ro}misit assistentiam
p^{ro}p^{ri}us scilicet usq^{ue} in eternū ita dicens
Ioh^{annes} xiiii Ego rogabo patrem
et alim^{us} paratūm dabit vobis
ut maneat vobiscum in eternū
sp^{iritu}m vitæ. Et dicit ad i^{er}salem
p^{re}dicta vā dicta sunt aplūs cum
q^{uod} sint xpūs q^{uod} dū sunt in
hac vita eos hīc p^{ro}gram^{us} p^{ro}tegēdo
et m^{ul}tiplicatōib^{us} adiuvando et p^{ro}
hanc vitam fuit et est cum eis
p^{er} glām usq^{ue} ad consummationē seculi
et usq^{ue} in eternū cum eis mane-
bit sp^{iritu}s p^{er} s^{an}ctū vñ p^{re}dicta vā nō
videntur ostendi ad alios s^{ed} tñ ad
ap^{osto}los. Contra hīc expresse ē mē-
tio xpi q^{uod} mittens eos in mūdu
vniuersum p^{re}dicare et docere
omēs gentes dixit eis Ego vo-
bis cum sum usq^{ue} ad consummationē
seculi. Vbi enī p^{ro}misit se p^{er}ma-
nere cum eis quo ipos mittebat
usq^{ue} ad consummationē seculi. Cum
q^{uod} eos in mūdu mitteret p^{ro}hibeo
se esse cum eis p^{ro}misit manere
et cum eis mansit sp^{iritu}s s^{an}ctus
Et hīc est et q^{uod} dixit sup^{er}ius. Bedā
glō et Job^{us} p^{ro}pterea xpūs

fuit exauditus in omib^{us} peticōnib^{us}
et rogatiōib^{us} si ipē rogauit p^{ro}
fide petri ut nō deficiat. q^{uod} fides
petri nō deficiat nec deficiat. Item p^{er}
ad hīc vbi aplūs dicit q^{uod} xpūs
exauditus ē p^{ro} sua reuerēcia. Et Job^{us} xi
vbi xpūs ait pater grās ago tibi
qm̄ audisti me ego enī sciebam
q^{uod}na semp audis me. Item p^{er} luc^{am}
xviii vbi dom^{inus} ait ad petrum
Ego rogavi p^{ro} te ut nō deficiat fides
tua hoc autē nō p^{ot}est intelligi defi-
de p^{ro}sonali petri q^{uod}na in illa de-
ficiat in terra ab negatōe n^{on} ex
t^{er}itu cūm et similiter p^{ro} q^{uod} v^{er}is
q^{uod} sequib^{us} cum subiungitur et tu ali-
q^{uod} queris q^{uod} firmas fides tuos qm̄
v^{er}is nō dicitur queris nisi fuisse
p^{ro}p^{ri}us a fide p^{ro}p^{ri}us auersus. Intelligend^{um}
ē igit^{ur} q^{uod} xpūs rogauit p^{ro} fide
qm̄ ipē confessus fuerat dūm di-
xit Tu es xpūs filius dei. Vñ
et sup^{er} qm̄ ipē xpūs sua amandauit
eccliam / eodem dūo dicente Tu
es petrus et sup^{er} hanc petram edifi-
cabo eccliam. In eam p^{ro} fide igit^{ur}
ecclie xpūs rogauit ut nō deficiat
et nō p^{ro} fide p^{ro}sonali petri / quae
si in aliquo mō ad salutē p^{ro}
aliquo tpe erraret aut errasset
ecclia total^{iter} xpūs dom^{inus} et p^{ro}p^{ri}a
veritas nō dixisset verum nec
fuisse exauditus p^{ro} sua reuerēcia
q^{uod} ē cōn p^{re}dicta et omⁿⁱo f^{er}m^{us}
vñ albertus magn^{us} sup^{er} eodem
passu. Ego rogavi ut nō deficiat
p^{ro} finaliter fides tua hīc argumētū
efficax est p^{ro} fide petri et succes-
sore ip^{so} q^{uod}na fides eius nō fma^{li}
deficiat. Item v^{er}is ad hīc v^{er}is ut
p^{ro}transcat p^{ro}te belial vniuersus
interit. Et albertus Item dom^{inus}
fides tua et ecclie tibi q^{uod}misit s^{ed} rōne

ecclesie (vñ hoc est argumentum) qd fides
 romane ecclesie qm in ea petrus pla-
 tauit sit semp duratura. Hec ille iter
 qd populus rogauit no solum p petro
 et aplis s; pro omnibus sequentibus pat-
 maste qm Jo. xvi ubi cum pmississet
 ardentissime caritatis p ipis discipulis
 orom ut pr fte sua eos in nomine
 tuo quos dedisti michi ut vñ sint
 sicut et nos. Et infra sanctificas eos
 in veritate. Verulo tuus veritas
 E sicut tu me misisti in mundum et ego
 misi eos in mundum et ego peris san-
 ctificas me ipm ut sint et ipi sanctifi-
 cati in veritate. p q hoc subinnot
 no peris rogo tñ s; et peris qui cre-
 dituri sunt p vñ corum in me
 et omib vñd sunt sicut tu pr in me
 et ego mte ut et ipi in nobis vñd
 sint ut mundus credat quia tu me
 misisti. Et p q omib qui crediderunt
 et credunt sine credent usq; ad fine
 seculi in xpm credut in ipm p vñ
 et doctrinam aploz quamobrem et
 in simbolo iherosolymitano profiteamur catas
 aplicas no alia de causa nisi quia
 in verbo et doctrina aplica fundata
 est dicente aplo ad ephef iij. Jam
 no esis hospites et advene s; esis
 tues scilicet et domestici dei sup
 edificati sup fundamentu aploz
 et pphetarum. Et vñ et Jo. in apoc
 xxi describens nūmum ciuitat fte
 relm que est ecclesia militans descri-
 bit eam hñ pñ fundamenta et in
 ipis pñ nomina aploz et agni. Si
 igit aliqui deuiass ecclesia ab hñ fun-
 damento seu fundament doctrine
 aplicæ p errorem sequi qd xpus
 no fuisse opudito ut pñs pterea
 si ecclesia posset errare in hñs que
 ncia sunt ad salutem sequi qd no
 esset securitas neq; aliqua certitudo

pm

credibilis quibus in ea et per
 quos nec aliqua fides p; quia qua
 ration vñd articulo uel vñm
 dogma ecclesie in dubium verteret
 eadem ration et omnia alia p pñs
 pñcata et ordinata. Sicut si quis
 dubitaret an xpus resurrexerit
 eadem ration dubitaret an in
 celum ascenderit et sñr de aliis
 et ita no hñt securitatem certis
 de aliquo et tñ dubius in fide in
 fidelis sit ut hñtur qd de hñtias
 quia fides in dubitatione pñe no
 pt. Sequi manifeste qd si ecclesia
 errare posset qd nulla securitas
 certitudinis eet in ea et p qñs
 fides no eet in ecclesia qd e omni
 qñra xpm indestibilem securita-
 tem ecclesie sue pmittentem qui
 ait petro Sup hanc petra edifica-
 bo ecclesiam meam et porte infe-
 ri no pvalerunt aduersus eam
 Sup quo vñd ait Jo. qñd portas in-
 feri inquit. Vicia rcor te atq;
 pñta quo ad agenda uel certe hñe
 hñorm doctrinas quo ad agenda
 que aduersus ecclesias pñale no
 pñt nec pt dñe aduersarius qd
 aliunde capiet certitudinem aut
 securitatem credendor quā ab ecclesia
 quia aut eam hñt a deo p sin-
 gularem inspirationem aut sub
 aliquo homine pñculari aut for-
 te p vñm que hñmet doctrinam
 xpi. S; no pñm quia hñs inspi-
 ratio cum sit occulta et supñalis
 oportet qd aliquis signis super-
 nalis seu miraculis manifesta-
 retur quicadmodum doctrina aploz
 qñfirmabatur signis et miraculis
 Si igitur doctrina aduersariorum
 hñtur p inspirationem ostendit signa
 et miracula et credamus ab qñ no

facient incertum quod si ueritas
aug. e. miracula facere non potest
perhibere testimonium mendacium
et falsum. Similiter nec ideo quia
multo magis potest errare quam parti-
cularis homo quia ecclesia uis ut per
quia plura uident et subtilius o-
culi quam oculus. Sile. nec ideo quod
nec ipsa ecclesia. Sicut certitudinis
secunditatem nisi fuissent ab ecclesia
approbata et acceptata. Cum enim
multa ecclesia et actus repantur
qui sunt fuisse ab apostolis compi-
lati sicut legimus in de. et. dy. xv.
actus nomine andree apostoli cyprus
actus nomine petri cyprus actus
nomine philippi apostoli cyprus actus
nomine thome apostoli cyprus. Ecclesia
nomine thome apostoli quia mani-
festum uidentur a potest ecclesia
que falsam lucianum apostola
ecclesia que falsam ueniam apostola
et infra reuelatio que appellatur
apostola. Reuelatio que appellatur
stephani apostola. Cum itaque omnia
predicta ecclesia et ceteri libri pre-
nommati repantur scripti in certi
sunt aduersarij qui ipsa quatuor
ecclesia contineant veritates alia uero
non et quia ipsa scripta sunt a ueris
apostolis et non illa quod quia illa falsata
sunt et non ipsa et per quos ipsa quatuor
sunt recipienda. Illa uero tamquam
illa respuenda. Per ipsum cum ipse
non audierit ipsum predicantem
nec docentem nec uiderunt ipsum
miracula facientem nec alia
dicta aut facta ipsum que in deo
quatuor ecclesia scripta sunt
nec ulterius uiderunt hoc quatuor
ecclesia magis quam alios ut posset

et doctrina ueritas aut miraculis
magis approbare ipsorum ecclesia quam
aliorum nisi quia uis ecclesia ipsa quod
recepit illa uero respuunt. Si igitur
uis ecclesia non digne a per sancto
in his que fidei sunt et de ueritate
salutis et potest in illis errare sequi
quod in recipiendo illa quatuor ecclesia
et alia respuendo errare poterit
et ita uertetur in dubium. An ipsa
quatuor ecclesia contineant doctrinas
sed et miracula christi que uis
quid quod predicti aduersarij affirmant
predictis doctorum ecclesia et totum erit
dubium et sic apud eos nichil erit
certum in fide aut scire et quare
nullam habent fidem. Hec facta
intulit augustinus cum dixit in libro
contra epistolam fundamenti et contra
contra faustum hereticum et in multis
alijs locis non ardens ecclesia nisi me-
auiditas ecclesie moueret. Si dicat
aduersarius accipe hec quatuor ecclesia
et non alia quia promissa ecclesia que
propter assensum spiritus sancti errare non
poterat illa respuunt et ipsa acceptant
quod in non ardens si ea moderna
aqua prope uicia et peccata recessit spiritus
sanctus in gratia quod potest argui ut superius
per illud christi. Ecce ego uobiscum in
usque ad consummationem seculi et per
omnes predicti aduersarij non sunt in per
missa ecclesia uis scilicet quod ipse hec
acceptant et alia respuunt. Reuera
non alimur quia ex attestacione moder-
ne ecclesie cum attestacione si dubia sunt
multo magis et id quod attestatur
sub dubio remanebit. Peccata in hec
ecclesia ueritas christi doctrinas facta
et miracula contineant utique aduersarij
et certam fidem. Quidam intelligunt
in uis et factis christi opus est ut uis
cum sensum in uis christi approbandum

que ipse xpus intendit elioqñ nō ha-
beremus veram doctrinam eius naq;
fidem quemadmodū attingit paupib;
lugdunien; qui cū frātem sensum
s; nō xpd illud dictum intelligentes
Si oculus tuus scandalizavit te er-
ue eum et proice abste oculos sibi
cruebant cū attingebat eos pēdē
p oculos qui vtiq; sic facientes nō
habant sensum xpi nō em; donū
eruitōm corpalem oculor; s; spūaler
vicioz que p oculos et alia membra
amittuntur pcepit ibi; m et Jo.
vi loquens de manducatiōe et bibitiōe
sui corpis et sanguis cū diceret
nisi manducaverit et chāmiserit sca-
dalizati quid et discipulor; retro a-
bierunt putantes ipm loqui de car-
nali manducatiōe submūit spūs
ē qui vivificat caro autē nō pdest
quicquid et paulus apłus lra occidit
spūs autē vivificat quia in intelli-
gendo sacras scripturas nō p frālis
sensu et grammaticalis ē accipiendū
s; mysticū et spūalis ē requirendū ut
supius dictum ē. Am; go quidē
quib; pñr hō in intelligendo doctrinā
xpi et vā eius possit errare et decipi
quemadmodū et omīs hēti decepti s;
qui ex aliquo dicto sacre scripturē ma-
le intellecto sui erroris occasioz sump-
serunt et origines dicitur et aug;
omē sup Jo vñ; naq; em; nate sūt
hēses et quedam dogmata pueris
illaquāntia diab et in pñm; papi-
enda tantā nisi dñm scripturē bone
intelliguntur nō bene et q; in eis nō
bene intelligi et temere et audacter
assitū et itaq; hūm ualde caute audie-
debemus ad que capiendā parvāli-
simū et corde pio et cū tremore
sicut scriptum ē hanc tenentes reglā
sanctā ut qd; xpi fidem qua inbuti
simus intellige valim; q; tanquā

deabo gaudeas q; autem scdm sanā
fidei regulam intellige nō potuimus
dubitatiōem auferamus intelligētiā
differamus hē ut cō si quis sit
nescimus bonū tñ et vñ; mōne
dubitemus Et ego scis qm suscepi
loqui vobis cogitandū sūm a vobis
qui susceperim et que susceperim
Suscepi em; tractanda diuina homo
pūalia carnalis eterna mortalis
Et a me longe hūm sit vna pre-
sumptō si volo sang in domo dei
querari que est ecclia dei vñ; co-
lumpna et firmamentum vitāis
pro modulo meo capio qd; vobis
appono vbi a pñr pastor vobiscum
vbi claudr pulso vobiscum hē aug;
Et sñr vñ; ecclia posset errare in
intelligendo et exponendo doctrinā
xpi sequi mōne q; nullū et cō
de vero intellectu scripturaz et pñm;
de fide que pñm intellectu scripturaz
accipitur et omēs essent infideles
cūquā sūt adiutori assentes
eccliam vñm posse errare in his
que fidei sūt et nāt ad salutem
nec suffiat q; aliquis qñtatur ore
vā nisi et sine dubitatiōe credat in-
telligētiā et significatiōem vñ;
xpi quia vñm; apłus ad romanos
p amixit inqñens corde creditur
adiustari; ore autē sit confessio ad
salutem vñ; sic quib; pñr hō pñr
errare et sñr ecclia vñ; in accipiendo
veram sōm vñ; xpi pñr q; nullū
hē fidem que ammadam excludit
dubitatiōem et qua intelligētiā vñ;
xpi sub dubio remanet dicendum
est igit vñm eccliam in exponendo
erōn et sacram scripturam errare
nō posse et a pñm sñm dñi acci-
tamq; infallibilē et diuine regule
debere quēl; fidem adherere
et qui nō faciunt pro hereticis sūt
quid vñ; sñm et qd; vñ; q; vñ;

articulo 20 dicit obiectum fidei est
veritas cuius manifestatur in scripturis
sanctis et doctrina ecclesie. Unde quicunque
non adheret sicut in fallibili et diuina
regule doctrine ecclesie que procedit
de veritate prima in scripturis sanctis mani-
festata. Ille non habet habitum fidei et inf-
Et sic manifestum est quod hereticus qui p-
tinauerit discedit a veritate ecclesie
non est paratus in omnibus sequi doctrinam
ecclesie et infra. Unde et manifestum est
quod illi fidei non habet de aliis articulis
et opinionibus quidam cuius propriam volun-
tatem et infra in responsione ad 2um
articulum dicit omnibus articulis fidei
adheret fides propter unum medium
scilicet propter veritatem primam propositam nobis
in scripturis et doctrinam ecclesie sancte
intelligat et quia ab hoc medio
decidit totaliter fide caret. Hec scilicet
40. Sed forte dicit aduersarius vo-
lens fugere. Unde ecclesie iudicemus
se nolle intelligere scripturas et pro-
positiones doctorum et non ecclesie quia
quia sicut dictum est de evangelistis
cum multi scripserunt et composuerunt
scripturas et eorum. Unde ipse aduersarius
erunt certi qui doctorum sunt et sunt
boni et sancti et qui mali et re-
spuendi. Cum non omnes iudicant ac-
ceptant nec contra respiciant propter auctori-
tatem et diuersitatem plurimum. Pro-
terea enim passim scripturas mani-
festum est quod hec iudicia et discretio
ecclesie relinquunt et non alicui parti
hominum. Unde in decretis dist. xv. ubi
illi doctores approbati vel reprobati
habentur quos ecclesia approbat vel
reprobat. Quibus enim aduersarius
iudicabit bene vel male vel recte
vel quodcumque aliter esse sciam et do-
ctorem catholicum nisi approbatus
ecclesie. Et si dicat quod contra ipsum
Unde scit legem ipsum non esse ap-
positum nisi ex auctoritate ecclesie que si

potuit et pererrare in aliis. Unde
et in hac doctorum approbatione pre-
terea inter doctores multa sit varietas
et contrarietas opinionum et sepe ita
idem dictum doctorum eiusdem multa
contingat ambiguitas. Nec est parum
doctorum infallibilem tolli. Quod
dubia et declarari et cum quibus par-
ter homo falli potest et errare. Nec
est quod ecclesia sit infallibilis pro
positore et doctorum credentium et
agentium. Preterea nemo debet maiorem
fidem ducere et propositum doctorum adhi-
bere quam ipsemet doctores sibi ipsis
adhibuerint vel ab aliis adhiberi
voluerint. Si vero in dictis et propositis
ipsorum sepe dubitabant et ne damp-
nabiliter erraret in omnibus se et
sua dicta omnia correctioni ecclesie
subiaciebant. Pro fideles non sunt pro-
positiones doctorum certitudinem esse velle
reputare nec eis certam fidem ad-
hibere nisi in quantum fuerint doctrine
ecclesie consonae vel per ecclesiam approbatae.
Minor pars pene omnium doctorum qui
sua dicta corrigenda ecclesie vel summo
pontifici subiaciebant. Unde xxviii q. 1.
Quotiens fidei ratio ventilatur. Ar-
bitror omnes fideles iustos et rectos
non nisi ad petrum et ad sui nominis
auctoritatem referri debere contra aug-
mentum nec. Quod nec quicquam nec
aliquis sanctorum doctorum suam sententiam
defendit sic enim dicit. Quod cadit quod
hec est fides ipsa beatissime quam in ca-
tholica dei ecclesia in qua cupimus
emendari a te qui petri fidem et
sedem tenes. Si autem hec mea co-
fessio apostolatus tui iudicio approbatur
quicunque me culpante voluit se in-
putum vel malivolum vel etiam
non catholicum si hereticum comp-
babit. Unde enim. Unde in epistola ad
canonicos lugdunenses ita dicit. Apue

p^{mu}

autem dixi absque prouisione sane dicta
sunt sanis sapienter Romanis primum
ecclesie auctoritas inquit quodam totum
hoc fuit et cetera que huiusmodi sunt re
seruatio ipsius si quid aliter sapio patet
iudicio emendare. Sic scilicet et hoc
in quodam prohemio super eundem scribens
ipse Urbanus inquit ita suscipiat itaque
vra scilicet opus vro discutiens cor
rigendi quod iudicio vre sollicitudinis
et ob hoc nunc fructum ut dum a nobis
emanant preceptum vobis et re
seruatur finale iudicium ad locum
vbi exierit firma reuertantur. Idem
se quod in articulo xv. dicitur exomiam
hanc auctoritatem ecclesie quod si uetudo que semper
est in omnibus emulanda quia hanc ipsa
doctrina catholicorum doctorum ab ecclesia
auctoritatem hanc vnde magis est pauidum
auctoritatem ecclesie quia auctoritas inquit vel
Idem uel inquit doctorum. Hec scilicet
Idem. Ecce quod et quoniam magis se et dicta
sua sancti doctores correntem sancte
mentis ecclesie subiacent. Vnde et nullum
dictum aliam scilicet ualeat si contra dete
rminem ecclesie allegaretur quod auctoritas
ecclesie semper maior est auctoritas inquit
inquit doctorum aut scilicet uiri et per quos per
omnibus emulanda. Propter scilicet ad
uersari se uelle intelligere scripturas
vnde exponit doctorum et non ecclesie tunc
aut ipsi stabunt oppositioni doctorum
venerunt aut eorum qui ab hac vita
migrant si primo cum inter viuentes
sepe nullo in nullo sepius orietas ori
atur et dissensio ut paliter inter do
ctores catholicos et hereticos ad orietatem
et dissensionem hac tollendam quod est
iudex in vita punit non nisi ecclesia. Si
pro ut quod doctorum aduersario di
cunt tunc si discordia orietur de in
tellectu auctum scilicet doctorum iam defuncto
rum quod est iudex inquit alii doctores

defuncti et si sit tunc orietas simili dis
cordia in dictis aliorum quod iudicabit
si uultus alii doctores defuncti tunc
erit processus in infinitum quod est omnis
absurdum. Dicendum igitur est quod tam dicta
doctorum videntur quam defunctorum
adiudicium ecclesie tamquam ad infallibi
lem et diuinam regulam sunt refe
renda et eius sententia tam in exponere
sanctarum scripturarum quam in intelligenda
dicta doctorum et in aliis rebus et
ad salutem tamquam domino ore prolata
a cunctis christifidelibus est amplectenda
et acceptanda propter ad principale pro
positum redendum inter christum et ecclesiam
est inuicem spirituale. Teste apostolo qui quod
vobis per theoplasti dicunt et erunt duo
in carne una. Quod dicitur sacramentum
hoc magnum ego autem dico in
christo et ecclesia si sicut in mundo car
nali precipue fides theori cogitur
sic et in spirituali dicente propheta depon
sabo te iniqui in fide. Sicut igitur
fractum fidei in toro adulteri ma
cula sequitur sic et in mundo spirituali de
uicio ab his que fidei sunt et necessaria
ad salutem sequitur macula erroris et
per quos adulteri spiritualis quod est contra
apostolum dicentem ad episcopos v. quod per
tradidit se ipsum pro ecclesia ut quod habet
eam sibi gloriam non habentem maculas
neque rugam neque aliquid huiusmodi pre
terea quicquid datur alicui ex caritate
illud quod inoperabiliter manibus est reu
aliquis finis consequendi datur ei et
id quod inquit est reu eius et tanto am
plius quanto magis est uicem additum
finem consequendum si christus dedit
sponse sue ecclesie semper inquit per apostolum
in uicem allegatum quoniam inoperabiliter
manus est quam ipsam non sinit
errare in his que fidei sunt quod est
contulit ut nullus possit errare in

predictis qd e maxime ecclesie uicem
quia ad ipsius salutem. Sugitur ut
ex caritate seipm tradidit ecclesie et pro
ecclesia. Si deus pr mundum sic dile-
xit ut filium suu unigenitu daret
ut inquit Job. Et qui ppro filio suo
no peperit ut ait aplos. si p nobis om-
nibus tradidit illum quos no et cum
illo nobis omnia donauit. et si omnia
quos assistentiam sui seu ppsu fcti
indefectibiles nobis seu sue ecclesie qui
cum no suat errare in hys que
necia sunt ad salutem no donauit.
Commendat deus suam caritatem in
nobis inquit aplos ad Ro v loquens
in psona omis ecclesie. qstinentu
qm sicut cum ad huc ptores esset
in ipso xpus pro nobis mortuus
est multo magis nunc iustificati
in sanguine eius salui erimus. Quod
aut nob de ecclesia salui erimus
si in hys que fidei sunt erraueris
aut quod delinquet ecclesiam coside-
libus collectam lauacro baptisimi
regnatam et suo sanguine pcosissio
redemptam ut no ei assit in hys
que necia sunt ad salutem. Si pro
ea dnm ad huc confidamus et pto-
ribus atz idolatris colligebatur tar-
tarpissimas et ignominiosissimas mor-
tem sustinuit ut exhiberet cam
sibi gloriam no gloriem maculam
neq rugam ut dicitur in 1 Co 13
pfecto qclusio et intentio pauli e
in predictis vis commendat deo suam
caritatem. Et preterea nullus sapiens
sui ipius aut eius qd ex caritate
et dilectione uel amantem mamatu
transformante se ipm reputat du
pt et ualet curam et puidenciam
pmitit. Et xpus tanto caritate
effectu ecclesiam diligit ut no aliam
et aliam si unam et eandem pso-
nam se et ecclesiam reputat ut ait
1 Co ubi pr ad saulum loquens ecclesiam

psequentem aut. Gaule saule quid
me psequeris. xpus cum iam in celo
regnabat et saula in terra no ipm
si membra sua et fideles suos psequere-
batur et in suspensis caritas cogitat
ipm psequenti sponse pprimu re-
putare et unam eandem qd psonam
fateri cum ait quid me psequeris.
Sic et in fine mundi mundi iudica-
turus dicit. qvum conuincis meis
fecistis michi fecistis. qd xpus po-
tens sit et ualeat nunq sponse sue
ecclesie puidenciam ptermittit
et curam ptea quito gra e potior
na tanto et diuina puiden que est
in gram e potior et efficacior re-
pmissum qm sit puiden que e
in nam nunq defiat. Vlti go na-
in gram deficiet tota ut v. xpus
sponsam suam ecclesiam qm indefecti-
biliter gubernat. cum e sic et ceter
puidet in aditione sue ite pmitit
errare in hys que maxime necia
sunt ad statum gre et salutis cumq
est errare in fide. Preterea ecclesia da-
uorum e multo pstantior qd fuit
sinagoga iudeor. pr tam ratione
legis qd sacerdotis qd sacerdotis qd et
omni in ea qtenor. Si deo nunq
ex toto deseruit sinagogam iudeor
pro tpe quo ipam durare optuit
hec cam errare pmissit etia fidem
de qua. Isaie xxxi supra speculum
dm ego sum. stans in gr p diem
et sup custodiam me. ego sum
stans totis noctibus. Et cum d. p. lxx
Et dms nunquid pt nre obliuisci in-
fantem suu et si illa oblita fuit ego
in no obliuiscar tui que oia et
infinite qmori sunt dicta ad hram
p sinagoga p tpe sue duracionis
vni et pparzoz doctrinam domus
tamq. Veram licet ipi esset mali
apparent cum dixit. Sap cathecedram

mansi sederunt sēbe et pharisei
 go nec ecclesiam deus deseret aut
 errare p̄mittit in hīs que nōcā
 sunt ad salutem p̄ toto tpe dura
 tōis sue que quid durabit usq; ad
 consummationem scilicet p̄tē omnis archi
 tecto sapiens edificat domū suā
 firmiter tū qm̄ p̄t sine supra fir
 mam petram sine aliter s; xpus
 fuit et ē sapientissimus architectus
 go edificat domū suā que ē ecclia
 firmiter et supra firmā petram
 maior p̄ papam qui ait ut sapi
 ens architecto fundamentū posui
Et erit vñ Silis ē sapienti qui
 edificat domū suā supra firmā
 petram minor et p̄ quia xpus
 dei sapia et dei vñ in aplm̄ ē
 et architecto q̄ edificavit eccliam
 in illud tu es petra et sup̄ hanc
 petram edificabo eccliam meam
 Si go ecclia posset errare aut er
 raret aliquis ut dicit adāfari ser
 mone q̄ xpus nō edificavit eccliam
 suā firmiter et supra firmā pe
 trā et p̄ qm̄ q̄ nō fuit architecto
 sapiens et q̄ fūm dixit q̄ porte
 inferi nō preuāleret aduersus
 eam que omnia sunt a fide de aliena
 dicens ē igit̄ et q̄clū & firmū q̄
 lū descendet pluuia / flent venti
 demant flūia hētorū et malorū
 hominū et irruant in domū hanc
 ecclie catholice nō tñ accidit neq;
 cadet q̄ firmata est sup̄ firmā
 petram vñ et aplū vocat eā colūp
 nam et firmamentū vitæ / tñ
 mō ita sēbens timotheo Scias qui
 optat se in domo dei quiescere que
 ecclia ē dei vñ colūmna et fir
 mamentū veritat̄ Sup̄ quocūq;
 in ep̄la ad thim̄ ita dicit Eūm totū
 mūdū dei sit ecclia tñ domū eius dē

ting hodie tator est damasus
 dūb em̄ in p̄uāratōe ē diuerso
 turbatus errore p̄deo illic nō ē
 dicit ē domus dei et veritat̄
 hēcūbrosus p̄tē quā apte hū
 doctor declarat vbi sit ecclia que
 est domus dei Illa s; et vbi fuit
 cui tpe suo damaso p̄ p̄dēbat
 s; ecclia romana tenendū itaq; ē
 fide in causa ecclie xpi et petri
 nauiculā quāuis agitat̄ nūq;
 interdū turbim̄ in hoc tem
 pestuoso mari et procelloso mūp̄
 puari p̄uā xpi et gubernaculo
 spūs sc̄i qui cum nō fuit errare
 in hīs que fidei sunt et veritat̄ ad
 salutem cetera que de ecclia erāt
 dicenda hē in loco grā breuitat̄
 dimissa sunt cui nō in audie
 aa publica fuit recitata : -

Prosequendo responsionem
 inchoatam die sabbati addi
 cta in gr̄i p̄ponētib; in n̄a
 articuli quōd sub vtraq; sp̄e quia
 coheret t̄p̄is breuitate nō valco
 omnia dicta eius ut oportuim̄
 esset p̄scrutari tñ ne clausis oculis
 p̄transcam illa que in videntur
 h; p̄pone sua difficultate hē re
 feram p̄ articulos distussio; cor
 sequentibus p̄enē in gr̄is et do
 ctoribus relinquendo curabo aut
 p̄p̄t ad ea solū rēde que faciūt
 uel videntur facere cōm̄ intencō;
 meā In articulo p̄posito p̄enēder
 In p̄mis igit̄ p̄ q̄a que de in
 suffia protestatōis dicta sunt et
 de acceptōe ecclie quā inus fuit
 pone eccliam consistere solū
 ex iustis et in grā gratum facite
 actuali q̄statū Difficultatem affert
 id qd dicit in 2o mēbro diuinos
 quam facit de quoniam q̄ p̄ sup̄cor
 signam̄ corpis et sanguinis xpi
 homo ingeritur ad quoniam

72
p'mos acceptam et sit de pietate
storum et q' ad hunc p'm intelliga
antabomig' in omne cor' q' d' a
quis p'mitur. Item ita f'm me
brum d'ite d'usione d'at q' a
q'mon que m'is p'ie et vulgariter
accipitur sit q' q'mon h'm a
iudicibus eccl'ie et q' q'mon q'mon
fertur q' plulmud no p' p'to mar
tali solm' de f'cto et no de iure
et solm' p'v'mali Item m' resup
tione p'dic' t' p'memb' d'usio
d'at Boni x'p'iam cum malis no
h'nt v'mitates vite et sp'us in x'po
sicut v'mul memb' cum mortuo
Et ad h'c induat apl'm i. q' d' h'c
p' no potest calicem et et ad
d' h'c vi que e' q'mon x'pi ad
belial et item m' correlariis que
m'f'et q' p'ce' noli p'mo d'at
q' no omis qui exco' de za q'mon
puta p' q'mon iudic' exco'
est de za q'mon Item m' 2o cor'e
laro d'at q' m'is e' p'masim
et m'cantum q'mon cu' f'cto
q'mon a iudice q'mon m'f'et
to mortu' p'cant' et ad hunc
p'm addnat apl'm volite q'm
tare et Item m' 3o cor'e ponit
q' notum p'ctores d'nt a q'mon
stori p'elli et ad hunc p'm indu
at q'm de dathan et abironum
x'pi vbi d' p'cedit a thaberna
culis h'm et que ibi p'f'p'it
q'm multa p'cta p'cedit sunt
que m'f'et videntur saluo iudi
cio meliori q'm m'az m'az po
sita no modicas m' se q'mere
difficultates quas ut p' d'xi do
ctores et m'gri subsequentes ut
p'ero plenissime apient et de
clabunt deinceps ad ea que me
q'mgnunt oculos apiam et p'mo

vi q' q'mo euk'ia' gr'ce d'r panis
et calicis sac'm' q' d' d'icend' q' h'c
no semp' v'm e' q'ma q'm' accipit
p' hostia m' sicut patuit q'mon
colletano v'm sup'm' allelo et et
p' calicem p'or de q'se d'f' n' vbi q'
galio d'warmanen p'apicbatur
sub h'is v'm p'or euk'iar' semp'
h'at patam ut q'm q'm' m'firmato
fuit patam cum q'm'et ne sine
q'mon moratur vbi m' glosaz
euk'ia' nonne sola hostia de signa
tam d'at sang'mem no p'apit ser
uare q'ma opus e' m'ima calutela
m' co'fuando nec e' de m'ntion' q'
d'ic' m' loco p'alleto q' euk'ia' f'at
panem et calicem q' de suo p'uli
f'cto i'mo d'at sic m'lo panis et
calicis sac'm' gr'ce euk'ia' d'icatur
latine bona gr'a m'p'tatur et se
Et q'm' melius sang'me et corpe
x'pi q'm' p' v'm q' nonne euk'ia'
no compet' p'ced' s' q'm' rei f'at
m' et sang'm' d'm m' i'hu x'pi q'm'
f'ctus et h'os za p'te f'mie sue loquies
de not' noibus q'm' sac'i Et petrus
de palude m' m' d'f' v'm d'at m'
f'mia q' f'icet istud sac'm' sit v'm
p'f'cton' et ordme e' m' d'mersis
nomibus m'cupatim' naz m'q'm'
e' rememorat' d'mie pass'one
d'r sacrificium hostia et oblato et
hoc m'o f'co e'm' refertur ad p'tim
q'm'q'm' v'd significat rem' re
p'mis t'p'is tunc cum d'uplo sit
res q'm' sac'i vna f'ct' et q'tenta
f' v'd caro x'pi euk'ia' f'ct' f' no con
tenta f' eccl'astica v'mtas y'deora
tione p'me rei f'ct' et q'tente ut d'r
donus petrus de palude d'r euk'ia'
q' bona gr'a q'ma q'm'et f'onte gr'e
euk'ia' e'm' gr'ce bona gr'a latine
m'p'tat' p'cton' v'd re rei f'ct' f'

unitatē cōfiteatur nominatur quādo ad
sumas. in q̄ om̄ibz p̄ hoc sacm̄ p̄t
aggregari in vniū cor̄i xpi iussu
vñ dicit damascenus in li. q̄ dicit
quōd quia quicūqz p̄pam xpo
et quia p̄pam eius carne et
deitate et quia quicūqz et vniū
p̄ xpm̄ ad iuvicem dicit q̄ m̄ gco
m̄cthalip̄r assumptō quia ut da
maſſenus dicit p̄ hoc fidei deitate
assum̄ q̄uare sup̄pō q̄ia nō ē
vera immo ut in pl̄m̄ibz et q̄ sp̄
eucharistia supponit p̄ hostia tantum

Quāntum ad r̄m̄ notabile qd̄ ē
de gr̄a t̄m̄or̄ s̄z licet expedit
et n̄c̄m̄ et q̄ h̄m̄or̄ sac̄i sup̄cio non
sit n̄c̄a n̄c̄itate absoluta / s̄m̄us sat̄
concordes ut dictum̄ fuit in p̄ma cō
clusionē mea q̄ntum ad r̄m̄ notale
de d̄ra p̄ceptoꝝ d̄ci licet q̄cordem̄
de eo q̄ dicit q̄ quēdam obligant p̄
et p̄ semp̄ quēd̄ autē ad semp̄ f̄
nō p̄sc̄mp̄ nichilomin̄ in q̄o po
sito de diligere dēnm̄ videt̄ ip̄e si
bene dictum̄ sit t̄m̄ dilige d̄catat̄
tūm̄ eliatum̄ a diligente licet sit act̄
in manens et nō transiens in ope
riorem n̄am̄ sicut et intelligē et c̄
quibz tenetur sub p̄cepto om̄i t̄p̄e et
momento incessanter et sine inter
pellacōe intelligere et dilige dēnm̄
actuali elicōe actiū et si ip̄e faciat
d̄nm̄ d̄or̄ n̄it comedit et bibit et in
alijs r̄bus occupatur videt̄ ip̄e et
iudicat quia h̄c ē p̄m̄m̄ angelorum
et comp̄hensōr̄ in p̄ria credo t̄m̄ qd̄
accipit diligere p̄f̄itu dilacōis
et nō p̄o actu r̄ vtiqz verum̄ est
et h̄c dicta s̄nt contra p̄supposita
breuiter:

Sed iam venio ad p̄m̄as p̄tem̄
sue p̄sitionis in qua dicit q̄ cō
m̄m̄o diuissimē eucharistia sub p̄te
vtrazqz panis et vniū vtilis multum̄

est et saluti exp̄ediens d̄m̄ q̄m̄
in forma p̄puli q̄d̄m̄ m̄ct̄er̄at̄
in t̄m̄ibz q̄d̄ar̄at̄ in q̄m̄bz q̄d̄oibz
t̄m̄ sua quam̄ mea duo attendit̄
vñ est q̄ q̄m̄o diuissimē eucharistia
sit multum̄ vtilis et saluti exp̄e
diens et in hoc s̄m̄us q̄cordes q̄
tanta ē vtilitas h̄m̄o sac̄i et tot
effectus d̄m̄os in s̄m̄m̄entibz digne
opatur ut nec ip̄e ingr̄ nec ego
immo nec om̄is l̄ngue mortaliū
et si om̄ia m̄bra quērent̄ in l̄m̄
gr̄as nō s̄fficient̄ enarrare immo
nec et ip̄i angeli et sancti in p̄ria
comp̄hensōres p̄nt nec valent cō
prehendere Sedm̄ q̄ attenditur
in dictis q̄clusionibus ē in quo
consistat contrarietas inter ip̄m̄
et me v̄z q̄ sub duplici sp̄e uel s̄b
vna inspectur quo ad ip̄m̄ l̄m̄ales
t̄m̄ct̄es igit̄ q̄m̄o probat vtilitatem
sumptionis h̄m̄o sac̄i q̄redo quia
nichil aliud intendunt quā vtilitatem
s̄m̄i s̄m̄p̄cōn h̄m̄o sac̄i quēv̄ti
litas s̄q̄nitur plene et p̄fecte in
digne s̄m̄m̄entibz sub vna s̄ue s̄b
duabus sp̄ibus s̄m̄m̄a om̄i s̄baltat̄
plene et integre caro xpi et san
guis eius immo et totus xpus s̄u
matur p̄m̄m̄ om̄is s̄m̄p̄cōis se
quunt̄ om̄is p̄dicti effectus quia p̄pter
s̄m̄ile inferitur et male ad op̄
dictis auctoribz sic q̄cluditur quā
sequit̄ quam̄ vtilis est et quā exp̄
ediens saluti f̄d̄cl̄m̄ diuissimē
eucharistia sub sp̄e vtrazqz quā si s̄nt
digne celebrata nisi forte p̄pter id
qd̄ dicit digne celebrata vellet re
ferre ad celebracōem sacerdotum
quia ip̄e celebrare et offerre sac̄i
ficium in rebus sensibilibz deo
p̄m̄ct ad sacerdotes licet etiam
exp̄e dictis auctoribz nec hoc s̄q̄nat̄
cum pure loquatur de manducacōe
et s̄m̄p̄cōe corp̄is xpi nisi forte

auitas allexandri pape qui dicit
nichil in sacrificio manus esse potest
ut dicitur esse solus sacerdos
et offerre sacrificia domino. Et iam
per declarationem auctoris Ambrosii
Thome Alberti magni Innocentii
et multorum aliorum qui sequuntur
et diligenter notanda dispensatio que
sequitur. Ex qua spero per gratiam
Iesu Christi satisfacere omnibus audi-
entibus non habentibus animam passionem
aliquam obumbratam que dispen-
satio presupposita catholica veritate
est ita clara et ita dispensata quod non
poterit contra eam aliquid ob-
dicere nisi per thiam voluntatem.

Sciendum igitur quod triplex est
hinc sacra perfectio vel rei signi-
ficatio et effectus. Perfectio hinc sacra quantum
ad rem consistit in integritate et to-
talitate prime rei quatenus et signate
in hoc sacramento vel ipsius Christi et sub
utraque specie hinc sacra simul totus
Christus verus et totaliter continetur et
sub altera similiter. Unde per omnia
continetur sub utraque specie scilicet et sub
altera tamen et secundum eundem modum
consistendi unde sicut sub specie panis
et vini simul totus et unus Christus
et integer continetur sic cum corpore
et anima sanguine et deitate sic
per omnia sub speciebus panis per se sum-
ptis et scilicet sub speciebus vini unum
et sub qualibet particula panis et sub
qualibet gutta vini et remanens modus
est consistendi quia sicut sub speciebus
est unita deitas humanitati sic et
sub speciebus vini et sicut hic anima
informatur corpus ita ibi et sicut
hic sanguis est inclusus intra ve-
nas corporis ita sub speciebus vini et
ita quod ad rem et in modo consis-
tendi rei in hoc sacramento nulla est divi-
sio sive consideretur subambabus sive
sub altera tamen speciebus. Et in quibus

est diversitas quia quodvis sacra panis
tamen in corpore Christi convertitur vel quod
cane ossibus nervis et aliis hinc
integratur. Cetera vero sunt ibi quodvis
naturalis et realis concomitantie scilicet anima
sanguis et deitas que corpori Christi
realiter et naturaliter consequenter sunt
unita quia ut dicitur ad Romanos
vi Christus resurgens a mortuis iam
non moritur more illi ultra non domi-
nabitur quod enim vivit vivit deo. Unde
cum corpus non vivat nisi per animam
et anima aialis in sanguine est
ut dicitur Genesi ix necesse est ut si ali-
quod concomitantia sit ibi sanguis et anima
Et cum deitas in hoc corpus quod assump-
sit deposuit aut dereliquit necesse
est ut et sit ibi deitas non solum ab se
considerata ratione sue immensitatis
sed et hypostatice quod reali concomitantia
Similiter sub speciebus vini est tamen san-
guis Christi quodvis sacra dicitur tamen
tamen per se consecrationis. Quod vero anima
et deitas sunt ibi ut dicitur est conaturalis
et reali concomitantia. Si quis vero
in triduo consecrasset hoc sacrum predicta
realiter fuissent separata in ipso saltem
corpore sanguis et anima ab utroque
quia sub specie panis fuisset corpus
et divinitas sed non anima nec sanguis
quia erant in re per mortem separata
Et scilicet sub specie vini. Hinc igitur in
hoc sacramento ubicunque est aliqua pars
sacra sive sub specie panis sive sub
specie vini sive aliqua pars corporis
aut sanguis Christi ibi est totus et
integer Christus. Unde Bernardus Gylar
loquens de hoc sacramento et dicitur de
ipse. Dicit in vbi pars vbi pars est corpus
ibi et totum. Sed et et dicitur ad
dicit sanguis singuli accipiunt Christum
divinum et in singulis porcionibus totum
nec per singulos vivuntur sed integrum

se prebet singulis hgr go suario
 libro in dy n ita dicit Subvraq
 spe totus sumitur xpus nec plus
 subvraq nec una subaltera qas
 em ratio est ut ait hylar in cor
 pore xpi que in manna pcessit
 de quo dr xpo xvi qm plus col
 ligerat no hnt amplius nec qui
 nua paucrat hnt una Et infra
 nec dnt dca duo sacra si vnu qz
 sub vtraq spe idem sumitur et h
de ase dy n vbi ps Item dng
in lo suoz ppi quia semel in
 molatib e xpus hoc autem sacri
 ficium xpi e illius id xpm et p
 idipm offertur. proinde hoc est
 ipm sacrificium solum aliqum
 qm in multis locis offertur multi
 sunt xpi si vnu vbiq e xpus
 et hic plenus et illic ple mls et
h etur de ase dy n de xpo in his
 auctibus auditur marte q in hoc
 sacro sub qual spe e totus mag
 az plenus xpus et subvtraq sil
 ymo et in qual pticula sz cum
 corpe sangne anima et deitate
 et cum omib que ad pfectoz et
 integritatem ipius ptinent ita m
 h c d aliquis fidelium dubitat quia
 hoc e fidei cattholice et omi scto
 doctornu sma et alia pfecto hmg
 sacri qsit in signo sine in signi
 ficatm zm q gaurunt omia illa
 et integre que requiruntur ad to
 talem et completam illius sacri
 significatm et zm h c ambe spes
 sunt et quibz carum est de integri
 tate et pfecton sacri eo q pambas
 et p nullas carum scorsum suffir
 opmuntur hmg sacri significatm q
 p pmo quia h c sacm fecit xpm

et unimentum pfecte reficiens
 se digne manducantes / cum p
 fecta refectio corporalis no in solo
 pane aut in solo vno qsit si
 in vtraq simul utiqz una sola
 sperum no pt significare xpm
 ut pfecte reficientem si vna pat
 eum pmodum ubi reficientis
 et famem tollentis radone sui cor
 pis et alia pmodum potius situm
 extinguentis radon sangne vni
 nulla scorsum si ambe simul h c
 complete significant / quac abe
 pces ad integritatem formis hmg
 sacri requiruntur Secdo quia
 hoc sacm institutum e in me
 moriam dnice passionis zm d
 hoc facite in mcaz quomemoratoz
Et aplos i cor II quocacnscap
 manducamitis panem hunc
 et calicem bibetis mortem dmi
 annuabitis donec veniat put
 vz xpus in sua passione fuit
 in corpe suo subiecta multiplici
 afflictioni et zm q eius sangs
 fuit a corpe sepatus si h c no pt
 firi nec reputari p alteram spez
 tm si p vtraq simul igitur
 ad completam et pfectam form
 passionis xpi et reputatm
 vtraq spes requiritur si spes pa
 nis que p qsecatm in altari
 frangitur p q corpus xpi sub
 iectum multiplici fractoni seu
 penali significatur Et spes
 vini p quam scorsum sangs
 xpi effusus auditur hmg
 igitur passionis completaz pces
 requiruntur ambe spes dm ang
 in lo suoz prosperi dmi stan
 gitur hosia dmi sangs de ca
 lice in ora fidelium funditur
 quid aliud quam dmi corpus

in cruce immolatio eius qz sanguis
de latere effusio designat. Tercio
quia sacramentum hoc fit assumptio
totalis humanitatis assumptae a xpo
tam quo ad animam qm quo ad corpus
et eo fiat perfectam vitam redemp-
tionem sicut in anima et corpore. Unde dicitur in
gr. sumus in m. d. n. q. m. duabus
specibus celebratur ut anima et corpus
in xpo suscepto et utriusque in no-
bis liberato significatur. Hec autem
factio non potest fieri per alteram speciem
sed per ambas simul ut per speciem pa-
nis fit corpus per speciem vini
fit anima cum sedes est in sang-
ue. In modum scripturae dicunt
qz sedes anime est in sanguine. Ita
ut perfectio humani sacri est effectus
ipsius qui est augmentum gratiae de-
lectio peccatorum venialium pre-
fusa a futuris peccatis quibus refectio
non spiritualis anima et tandem in per-
severantibus et digne fruuntibus
ab eodem eterne gratiae. Unde autem eff-
ectus ut maius est non dependet
a specibus sacramentalibus nec a personis
qua reputantur per dictas species
passio divina perfectum spirituale in-
crementum perfecta a xpo vere
humanitatis assumptio et totius
hominis per passionem suam perfecta
et integra redemptio. Sed eo per-
fectionem et totalitatem rei in eo
superius dictum est. Unde Albertus ma-
gnus in tractatu de officio myste-
rici dicit respondendo ad quosdam ob-
iecta. Quid hoc autem et similia
non est difficile respondere ei qui
apud se bene habet scilicet sacramen-
talem dicitur eo. Sed quod sicut moni-
sacramentum ita et mysticum est aliquid
sacrum in sicut forme sacrales

et aliquid res et sacramentum sicut corpus
xpi. Unde et aliquid res in sicut
gratia intens ad incarnationem xpi
faciendam forme enim sacrales sunt
in et nichil causant corpus autem
xpi verum fit et causat et fitur
et causatur. Gratia autem intus
spiritualiter fitur et causatur et nichil
ulterius fit sed causat in mystico cor-
pore in incarnationem que fit fidelium
ad xpm et hoc de causa ipsa est
sunt in sacro. Ita scilicet quod primum est
fuit et non fitur. Tercium autem
fitur et non fitur. Et dicitur autem
est significatus et fitur. Quidam
autem constitutionem divina per gratiam
sacri nomen habet et rationem quia sa-
crum est invisibilis gratiae invisibilis
forma cum speciem gerat et ca-
usat sicut dicitur. Unde et albertus
tunc. Et in sub utraque specie totus
et integer corpus consumatur et
seorsum sub qualibet maius est
quod sine consumatur subambabus
specibus sine sub altera tunc cum
toto et integer consumatur utroque
modo quod indigne fruuntibus toto
et integer effectus consequitur.

Ita igitur distinctionem presupposita
remo particulariter. Primum ad adiecta
que inducuntur. Et primo ad adiecta
boni et ambrosii dicendum igitur quod verum
est quia in morte xpi liberati sumus
et quod hoc sacramentum in memoriam illius
divini beneficii celebratur et quod ad
intentionem utriusque anime scilicet et corporis
utriusque scilicet caro et sanguis sunt.
Sine sub duplici specie sine sub una
accipitur unde quantum ad personam hoc
tunc utriusque speciem et perfectum
sub duplici specie quam sub una de
signatur licet non magis sub duplici
quam sub una quo quod in mystico
sumptionem ad peccatorum tunc opetur.

qua fcom facienda sic et passio
 xpi qm ad spcs visibiles qm ad
 sacerdotibz qm solis xpc dñs dixit
 hoc facite in meaz qmemoracionem
Don mqr smaz dñs in nuli libri pg
p dicta va bñ dñmbrasi subdit sed
in sub vtraqz spe sunt qd ad vtraz
valet quia sub vtraqz spe sunt
tota xpus Si si in altera tm su-
 meretur ad aliud tm corpus et
 a anime no vtriusqz pter tuncm
 valere significatur Ecce quò
 mqr loquitur de significacione no
 em dicit ad aliud tuncm tm va-
 lere si ad aliud tm tuncm fretur
 valere immo dicit q sub vtraqz spe
 sunt q ad vtrazqz vtraz ad id e hugo
 in mmo de sacramentis ubi ita dñt
 nñc videtur dicendum q licet in
 duabz spibus sumat in m vtraqz
 integer xpus sunt no em pt e
 cora sine sanguine nec sanguine
 sine corpe e pt Si ideo in duabz
 spibus sunt ut fectur qm sa-
 crati duplex effectus valet em ut
 ait ambrosius ad tuncm corporis
 et anime Et q sunt in pane
 valet ad vtrazqz Et sñr q in vino
 sunt quia in pane totum et inte-
 grum sumus si in pane tm sumus
 alterum tm significare? m qd tuncm
 corpus valet Iternm si in
 vino tm sumetur licet hoc sufficit
 ad corpus et anime tuncm tm qd solu
 facit q p salute anime suscipet
 hoc ille pg hoc ad duat scñm qo
pte nñ q in mmo arlo dicente de
distinctione dupli spci et sñr e pte
q lxxxi articulo n ad quez dñc
q scñs doctor opposito et opiten
cione tam in tra pte qua in 4to smaz
 et pene monibz septuag sub m
 quibus tractat hanc mām dñmāt
 p parte qñtudinis romane ecclie

et candi qñtudinez multu laudat
 et appbat m q in pccis qd dñs
 sub satis sunt diffuse declaratur
 Sunt autem doctores allegandi ad
 eum m que ipi intendunt in di-
 ctis vtraz et no ad spm repugntem
 sicut et sacra scriptura p vñ mñhi
 q mqr opponens obmissa doctor
 clara et manifesta intencio nititur
 et laborat eosdem doctores capere
 in finem quemadmodu et m dñi ob-
 servabant xpm vñm ne credat
 se doctores catholice in hac mña
 m q dñs deprehendisse Evidens
 est et pmo ad dicta qm doctores
 qui in pñctis locis intendit assignare
 tas quare m qñtacione qm sacri
 vtrazqz spcs requiratur cum in id
 qñtatur vtrazqz et q vna pñm
 multo supplet Et ad hoc evidens
 implicm tam assignat pma est
 expressior significatio dñce passio
 Secunda e expressior significatio
 complete restonis pñalis Terna ex-
 pressior significatio saluato vñsqz
 hominis quoz omi reputatoz facere
 pñct ad sacerdotibz qm dñm e
 et papam hoc facite in meaz co-
 memoracionem q autem dñt quoniam
 est ut scñm exhibetur fidelibus
 tam ratione vsus qm ratione effectus
 dicend q doctor loquitur de mñtacione
 qm sacri causas assignando q no
 frustra subdupli spe mñtatur
 sit et id q dñt q scñm qñ
 beatur fidelibus refertur mñter
 ad eccliam et verificantur in sua
 tam in sacerdotibz qm no in sacer-
 dotibus quia sic qñ qñtudine mñ
 mñtatur ut dictum e de mñstis
 quoz ecclia par m ordine a
 pñctissim qd vñ q dñt q corpus
 xpi qñtatur pro salute corporis et
 sanguis q salute anime submñctis

specibus intelligendis & signe ut se
pe dictum est et in q. dictum
est ad auctem ambrosii. Pro quibus
per utilitas maior cape sub utraque
spe quam sub una immo scilicet
quod sunt ubi et statuto ecclesie more
quod fideles tenentur conformari
et obedire cape sub utraque & dis-
nabile et permissum.

Alterius q. quod quodammodo sub utraque
spe augatur gradus in summe
scilicet ratione ad invicem secundum speciem
negatur simpliciter et ad auctem
augustinum dicendum q. dicta augustinus au-
thoritas ponitur in glossa ordinaria
super psalmum xxxii. In quo psalmus david
emittat decem dona dei que pre
dicta glossa vocat decem gradus
et per nonas gradus ponit auctem
iam allegatam quoniam sic capit
nota q. calicem et sanguinem christi
posita per se ponit et aliam gradum
a mensa et a corpore christi cum in
caro sine sanguine &c. In qua au-
thoritate glossa implicite soluit
ipsam questionem cur posita emittendo decem
dona dei seu gradus mensas et corpus
christi et calicem et sanguinem distin-
guat velut duas gradus et duo do-
na dei. Et cum per panem et vinum
sunt unum sacramentum totale et non duo
et caro christi non possit de lege con-
esse aut sumi sine sanguine et
ego eo q. totus christus est sub utraque
spe. Et respondendo reddit istius
distinctionis tres causas. Prima est
distinatio essentialis corporis christi et
sanguinis eius et hanc tangit
lumen dicit si quia caro non est
sanguis et sanguis non est caro.
Secunda est diversitas quodammodo
et illam inquit cum subiungit
et panem in carnem queritur
et unum in sanguinem et non ego.

Tercia est distinctio specierum panis et
vini et ipsam dicit intelligi cum ad
dit et sub diversis speciebus utrumque
sumitur et hoc est totalis intentio
auctoris illius in qua nulla mentio
fit de quoniam calicem sub utraque spe
et illud q. in fine ipsius ponitur
et sub diversis speciebus utrumque sumitur
refertur ad sacerdotes ad quos per-
tinet sub utraque spe consecrare et sumere
propter perfectam sacri factum. Et hoc
per q. false inferitur et male cum
dicitur q. sit alia et alia gradus sub
illis diversis speciebus et per quod sumitur
sub una non sunt utrumque quia
illa distinctio tunc ponitur propter rationem
predictam que nullos inserunt ali-
quam distinctionem inter aut necessitatem
unde et caute augustinus et glossa inquit
Idem mensam et calicem hic distin-
guat velut duas gradus ut superius
in primo auctore dixerunt quoniam calicem
et sanguinem christi per se ponit quasi
aliam gradum. Et non cum ait q.
sunt diverse gradus si propter predictam
diversitatem calicem dicitur velut et quod
duas gradus. Ex quo nullum per
inferri possumus eod sub una spe
q. magis contingat in se aut rei aut
gradus illud igitur q. quod dictis auctoribus
ut ambrosii. Et hoc et augustinus ratio
claudit ut q. sunt diverse gradus sive
essencie et diversi fructus sub duabus
speciebus negatur ut ex positum est
quia ex dictis illorum nihil sequitur
quare fideles intelligere debent q. in
utilitate nihil videtur nisi gradus aut
tingit qualis effectus sunt per su-
mendum hoc sacramentum sub utraque spe
magis quam per sumendum sub altera
tunc ceteris panibus et opere operato et
q. eis per quod nihil auferatur specialis
effectus nisi occasio erroris et periculosa
effusionis et irreverentia que in
multitudine populi magis disacti et

magis cauti posset accideret & me
verli sacramento et amminis-
tratione sub specie vini: -

Uterius ad autem alberti magi
dicendum primo quod tunc alberti
magis non dubium est quod magis
et consuetudo vniuersi populi iam erat in
ecclesia introducta. Nec requiritur quod
hic doctor profundissimus in loco ali-
quo redarguit aut reprehendit
quod utique audacter fecisset si ipse quo
quo credidisset aut putasset illi
vniuerso predictus doctor putaret et ac-
cedit non solum ecclesia posse missae
laicis hoc sacramentum sub vna specie
et credidit quod ecclesia posset tunc
sacerdotibus dispensare ut in illis
partibus in quibus non potest vnum de fa-
cili reperi conficere sub vna specie
vniuersum in tractatu suo de missa prope fi-
nem dicit propter intolerabile dan-
num animarum quod inueniunt habitan-
tes in terris ubi non habetur vnum
expediret ut dispensaretur ut corpus
christi sine calice conficere posset et
subdit rationem illius dicit dicens corpus
etiam non est sine sanguine et anima
et deitate quantum ibi non sit sanguis
in consecratione. Non est igitur dicendum
nec presumendum quod tantus doctor
sibi ipse mallet autem fuit grauius
ad autem igitur eius allegatus di-
cendum est quod loquitur de sacerdoti-
bus celebrantibus et faciendis hoc
sacramentum quod manifestissime patet et sole cla-
rum ex ipsius responsione quam inueniunt
ad idem dubium motum sub sequentibus
et per hanc responsionem magis Johannes
et ex causa dimisit quia totaliter
fuit contra eum. nam albertus
videns ita dicit. Sed ad hoc dicimus
quod corpus per quod exhibetur corpus sumum
sub specie panis tunc ex parte exhibetur

41
sanguinem suum sub specie vini et utrumque
sacramentum esse celebrandum precepit
in ecclesia per statuta apostolica et ideo ec-
clesia in ista actione christi utrumque
celebrat diuinitus efficiendo corpus
ex specie panis et diuinitus efficiendo
sanguinem sub specie vini. Et autem
sic diuinitus hoc domino exhibuit et ce-
lebranda instituit corpus precepit
xxvii. h. c. albertus qui per predicta
tunc testimonium euidenter pro-
bat quod corpus sub duplici specie hoc sa-
cramentum instituit et ita celebrandum
et conficiendum in ecclesia per statuta
apostolica precepit. Sub iungit quod
istas actiones quod corpus sub vna specie
panis corpus suum tradidit et sub
altera specie vini tradidit sanguinem
et finaliter instituit. Et tunc
actio sit in ista instructio per certum
domino nobis fundata esse precepit
et ideo sub vna specie corpus et sub
altera tradimus sanguinem. h. c. al-
bertus in loco ubi dicitur magis
allet enim in quo vniuersumque
vel sciens grammaticam potest intel-
ligere hunc doctorem quod non loquitur
nisi de celebrantibus et conficientibus
hoc sacramentum. Vultus valde non dicitur
vniuersum quod ibi dicit quod corpus utrumque
sacramentum celebrandum esse pre-
cepit in ecclesia per statuta apostolica
ex quo vobis per intentionem huius do-
ctoris quod corpus celebratio huius sacri-
per sacerdotes in ecclesia non est pre-
cepta inueniuntur a christo sed per statu-
ta apostolica ipsi christo attribuitur quod
ad celebrandum in ecclesia quod nichil ecclesia
statuit aut potest statuere quod con-
uat finem aut aliquod necessarium
ad salutem sine christo ipsam
dirigente et eadem assistente
usque ad consummationem seculi vniuersum et
inferius aut assignans rationem

de duplici spe in celebratione huius
aut facti xpi et ecclesie hoc est
causa ubi et xpo et ecclesie huius
statim attribuitur Et quod huius facti
fundamento dependet illa
sua sua qua ut superius dictum
est asserunt quod in partibus in
quibus non recipitur unum ecclesia possit
dispensare ut sub spe panis in
sacerdos asseret quod utique nullo
possit fieri si fuisset xpo preceptum
tunc obligas in celebratione huius
sacri et sumptionis quod aduersarij
conantur persuadere ad idem
autem tradimus dicendum quod sepe
doctores sub induunt personam totius
unitatis uel ecclesie et loquuntur
in modo plurali et et iste doctor
loquitur in persona ecclesie nam su-
perius dixerat quod xpus utriusque
sacramentorum celebrans esse in
ecclesia prestatuta apostolica preceperat
Et per modum subdit et ideo sub
una spe corporis et sub altera tra-
dimus sanguinem per modumque
statuti et doctrine quod d. nos contra
tradimus et mandamus sine
statuimus et docemus sub una
spe corporis et sub altera sanguinem
debere celebrari cum quod et a-
plius in nostra materia loquitur prima
Corinthios in Ego enim accepi a domino
quod et tradidi vobis. Non enim
apostolus accepit quoniam sacra-
mentalem a domino per modum quo
quicquid recipit eucharistiam a sa-
cerdote nec scilicet ipse ita tradi-
dit Corinthiis nisi per modum
doctrine cum agnens palogi-
zatur in acceptione termini
tradimus.

Habundant autem quod induitur
de eodem doctore ubi deduxit
seu duplici operatione sanguinis a corpore

dicendum quod idem magister doctor dicitur
quodam super illa littera totiusque eiusdem
componatur quod visibili elementorum
specie et domini in ipsum xpi carne factum
ubi et re sacrum dicitur sic ubi intendit
hic augustinus determinare partes essentialibus
sacri sed potius dicitur ea que coniunguntur
ad unitatem et sacrum perfectum cum quod
est effectum unitatis corporis mystici
quod est ecclesia Species autem visibiles
comparantur illam per modum fundi
ut niger dicit in sequenti dicitur quia sic
unus panis fit ex multis granis
depinat et unum conficitur ex multis
vitis sic ecclesia congregatur ex multis
fidelibus corpus autem xpi efficitur
per modum cause huius ille doctor quibus
vitis eiusdem doctor manifeste col-
ligitur que sit operatio per sacramentum
quia est ipsa significatio putat et superius
dictum est per eundem doctorem quod
forme sacramentalis inquit causant sed
solum sunt ipsa igitur eiusdem
doctoris proinde declarationem maiorem
intento sua quia ubi sunt ad in-
trumentum corpale sinitur potus
ad perfectionem nutrimenti ita et in
nutrimento spirituali datus est potus
spiritualis ad perfectionem nutrimenti
spiritualis scilicet ipse sanguis xpi et quantum
ad hoc ut superius dicebatur per quod in
generem de seculo victore et nigrum
sine totum completur et con-
tinetur sub altera specie cum ubi
quia perfecta refectio que consistit in
cibo et potu spirituali non fit per
unam speciem. Idcirco idem doctor ait
quia diluissam huius operationem ubi quod
ad significationem et hoc est quod dicitur
et huius autem huius diversam operationem
sanguis a corpore Corpus enim dedit
opus in operationem quoniam sui et
membrorum sanguinem autem dedit
in redemptionem Ipse autem sunt
diverse operationes quod utique verum est

¶

tam in se quā et in signo tūc
vtrūq; corpus et sanguis cō
tineatur sub altera spe p; q; sub
altera spe vtrūq; sit quō s; et
redemptio nō in vtrūq; paltat
spem significat et idco sunt diuise
opaciones et essentialiter inter se
opaciones et etiam in signis et
hoc ē q; idem doctor concludit
q; cum dōmū sic ordinant et
multiplicant sacra q; om̄s grās
sacrales habemus in sacramentis
supple effectum et finem Et alia
grā sit redemptio p; sanguis
quā quomōs p; corpus sumptōm
nō suffiat in sacro hīc elementū
significans quomō nisi et hīc
elementum sub redemptio vbi
opresse doctor addit totam istam
diuersitatem opisse in diuersitate pot
et nō in re quo ad effectum nō em
dixit nō suffiat in sacro hīc eleme
tum efficiens seu causans s; sub
quomō. Et quia mātē p; q; ad
ptinet ad esse rei nulla utilitas re
sultat quomō duplicis spei quia
ista pluralitas solum requiritur p;
completam pōm faciendam comple
te refecionis seu aliorū que p; hoc
sacri efficitur in nobis per di
nam sumptionem.

¶ **H**audētem. In motu dicens quipe
ut supius dictum est tenet in
sequenti eas q; sub sola spe panis
et eukarī suari Item q; in illis re
pōt quomō in quā alterut; nō pōt
nisi hīc pōt alterum sine altero
consecrari Et in fine capituli q;bat
modum qui tenetur in pastore de
sumptione eukarī sine spe vini Et
quā p; q; hīc doctor nō fuit opini
ōnis q; vtrūq; spei fuit uel sit de ne
cessitate salutis sine de pōpō xpi q;
si sit nullum pōpō potuisset re

tionar concedere q; dāntem igit
que hīc induitur dicens et loqui
desacerdotib; actu q; facientibus quā
ē conficē simul et sumē sub vtrūq;
spe ppter pfectam significatiōem ut
in supioribus sepe dictum ē q; p;
q; hoc quia nullam mentō facit
de laicis et quia loqui de obla
tiō et q; scatiō que simul com
petunt sacerdotib; hīc est rub
rica eiusdem cali sūdit que dicit
Cur eukarī subdupci spe consecrā
Et id q; de sumptione dicit referē
ē ad sacrificium quia ad sacri
ficantem ptinet ut dictum est
vtrūq; actus s; q; faciendi et sumendi
et hīc ppter significatiōem pfectam
tam xpi passionis quam etiam
salutis vtrūq; hominis Si em in
sacrificio vna tū spei conficatur
et sumetur ad alius corpus s; uel
anime salutem ptinere significa
retur Et idco vtrūq; a sacer
dotibus q; fiat et sumatur ut
moris xpi et salutis vtrūq; ho
minis fiat. Et autem vtrūq;
additur quia sanguis sub specie
panis nec corpus sub spe vini bi
bitur et comeditur Vn ē quo
ad signum cōtēscōm s; in quo
ad rem que est caro et sanguis
et quo ad effectum qui ē cōtēscō
esurien et sitis uel quo ad pfectā
et completam cibacōm que pū
in quol; nutrimento attenduntur
ita plene et pfecte sub vna spe
vtrūq; sumitur sic sub vtrūq;
et vere comeditur corpus xpi
et vere ipius sanguis bibitur
Vnde ppositum qui fuit doctor
antiquissimū quem scitis tūc
et multi antiquiorū doctorum al
legant in quomō de sacris dicit
Sub hac specie sanguis ē et cor
et sanguis Et sub hac spe panis

sumus sanguinem uel qd comedis
uel bibis sanguinem si nō ē dūcū
q comedis qd bibis Et sub hac spē
comedis soluas sub hac spē come
do et bibo hēc p̄fatus doctor anti
qus Item dicitur petrus de aham
tasia et thomas de regentia
et pene omnes qui app̄ant quō
sub una spē ut tū in sacrificio
una spēs sup̄stunt alteri immo sit
utraqz requiritur ad p̄fectam sig
ficatōm p̄dictorum sic et p̄dicto
actus qui respiciunt rationē signi
ficatōis p̄dictas spēs nō sō qū
mitur dūcū totum qd idem do
ctor et pontifex loquitur ē ad p̄for
ficatōm refendūm In quo tamē ut
spēs qm uterqz actus p̄pter sig
ficatōm p̄dictam requiruntur.

In autem sancti thome de
diuersis m̄stis dicendum ē
q in hēc sacra panis et uini nō
sunt diuersa m̄sta sicut nec di
uersa sacra nisi uia et ita nō
est nisi unū m̄stū p qd deus
in nobis opatur p̄fectam nutri
tōm et ablatōm unde nec sub
duplia spē diuina uirtus di
sas efficacis opatur. **B**er
tus in tractatu de missa dicit
autem obicitur q dūc m̄stus
faciunt duo sacra / dūc q non
sequitur nisi dūc m̄stus
essent de duabus materis diuis
et duabus formis diuis et duabus
gratiis in sacra sub aliter effectus
diuersi que hēc non sunt quia
dūc nūc panis et uini indicat
unū p̄fectum nutrimentum
qd in p̄fectōm nutriendi altera
illarum uitarum indicare nō
suffiat forma et ad formas refer
tur ad p̄fectōm unū sacra una
est grā In utraqz effia et ideo duo

esse nō pnt. **B**er
sole clarius p̄ q nullum bonū
nulla utilitas sequi cōsumpōm
dupliat spēs enim nulla effia
magis sub una qm sub duplia
q̄tūcatū Et cum fiat cōm dēter
minatōm ecclie nō solum nō est
expediens saluti s̄ et nō ē damp
nabilis et nocua si p̄tina ad
inūgatur.

Item ad amicos sequentes
que procedit q̄ effectus app̄at
sanguis Et p̄mo ad autem d̄ho
dicendū q̄ ueniet doctor declarat
sensū et uā sua atqz sūmā nam
dicit p̄ hēc uā hēc ē calix sanguis
mei p̄tur ipa quērsio uini in sa
cramentū p uā autem sequētia de
signatur uirtus sanguis effusū
passione que opatur in hēc sacra
que quid s̄ uirtus sanguis effu
si in passione ad tria ordinatur
p̄mo quid et p̄r ad adipiscendū
eternam hēditatē / 2o ad uisitatē
grē que ē p̄ fidem / 3o ad remouendū
impedimēta uisitatē p̄dictorū
s̄ p̄tā qm quibus uisitatē p̄dictorū
doctor dicit q p̄dicta tria consecuti
sunt fideles p̄ effusione sanguis
xpi in passione Et eadem uirtū
passionis opatur in hēc sacra et
nō dicit doctor In sacra tū sanguis
s̄ in sacra sūm. Et licet p̄dicta uā
uon et eterni testamenti et alia
que sequuntur ad inuicta sūt forme
q̄ sequatōis sanguis p̄pter maiorez
q̄p̄ssionē et similitudinē que cō
sanguis hētur in spē app̄ata s̄
uini tū effectus p̄dicti omni nō cō
sequatur spēm s̄ rem manifestam
ē q ubi uisitatē ē sanguis ille qui
effusus est ibi sūt omnes effectus
eius p̄m igitur sub spē panis
sit uerus sanguis xpi immo totū
et integer p̄pus manifestum est

q̄ ubi erunt om̄s effectus virtutis
et sufficientissime eiusd̄ sanguis
et mirabiliter causa in q̄m addu-
at eiusd̄ doctoris dēclat veritates
cum subdit q̄ sanguis nō solum
h̄z efficaciaz in sacerdotibz quibz
faciunt sac̄m uel alijs qui su-
munt s̄ et in illis p̄ quibus offert
Si enī sanguis xpi p̄ fiat illis
p̄ qm̄ offertur licet nō sumant
ipm̄ nec in re nec in signo q̄nto
magis p̄ficiet illis qui capiunt
et sumunt ipm̄ in re licet nō in
signo ut faciunt sacerdotes ex
quo r̄m se nulla virtus sequit̄
aut causatur ut dicit albertus
Et
quo p̄ q̄ ip̄ius fidelis in subtrahō
calicis nō spoliatur quibuscumq̄
effectibus salutiferis aut quocumq̄
utilibus cum sanguis xpi nō au-
feratur ab eis s̄ solum sp̄s et signū
reputans et hoc p̄pter p̄cula effu-
sionis et erroris.

Idem d̄m̄ dicit p̄mo
q̄ ip̄e in hac aucte nullas ne-
cessitates ponit aut p̄ceptum
nec vltius facit mentionē de quom̄
lancea sub utraq̄ sp̄e immo nec de
sp̄e vni s̄ solum de sanguine q̄
quibz sumunt ita bene quicūq̄ sub
vna sp̄e et om̄es effectus eius sic
qui quicūq̄ sub utraq̄

Idem auctem sancti thome
quam allegat p̄mone xxxviii
dicens p̄mo q̄ mirum est q̄nō
magis p̄ponēs nō aditit ad p̄ceden-
tem p̄mōm immo ad vnam lineam
p̄cedentem dicta q̄ asunt p̄ se
nam idem doctor in p̄mone xxxv
quātō contentiōn quare ip̄ius nō
accipit sanguinem sicut sacerdos sub
sp̄e vni ubi ita quātō d̄m̄ quātō
quare ip̄ius nō accipit sanguinem sicut
sacerdos et assignat t̄cō rōnes quas
ibi diffuse p̄sequitur. Quare p̄secutus

Hic gr̄a breuitatis obmittit et q̄
dicti p̄mōnes satis quies sunt d̄m̄
igitur q̄ om̄es illi effectus p̄ueniāt
doctor p̄fatus in dicto p̄mōm xxxv
sunt effectus ip̄ius rei r̄ veri san-
guinis xpi nō sp̄ei p̄d̄to sanguis
xpi s̄m̄ factus p̄ aq̄m s̄m̄ factus
p̄ v̄m̄ s̄m̄ p̄alim̄ quicūq̄
liquorelū seu aliam rem sensibi-
lem et quicūq̄ d̄m̄ de effectibz eius
de utilitatibus de dulcedine totum
sibi competit rationi sui et nō rōn
p̄ei nec signū p̄d̄to quicūq̄ d̄m̄
sunt s̄m̄ sub sp̄e panis s̄m̄ sub
sp̄e sibi app̄ata sciūp̄ q̄ sequitur
suos effectus et idem d̄m̄ ad effectus
et utilitates quas emittit et p̄p̄o
et nō solum et p̄ s̄ quicūq̄ d̄m̄
dixit om̄s apli om̄s doctores
et quicūq̄ p̄t cogitari aut ima-
ginari de ip̄o sacratissimo sanguine
xpi totum sibi competit r̄m n̄az
suam et nō r̄m sp̄em aq̄ m̄ch̄
accipit virtutis aut efficacie q̄ utiq̄
dicte esset nō solum h̄t̄m̄
s̄ omo in sac̄m p̄m̄ igit̄ totus et
integer sanguis et op̄us q̄m̄at
sub vna sp̄e uel sub duabus
quocumq̄ consideretur totum s̄
competit ut dictum est rōn sui
et nō rōn sp̄em quare p̄pter nō v̄
illatio qua magis p̄ponēs infert
quod d̄m̄ auctibus sancti thome
et et p̄ d̄m̄ dicens ex quo p̄ quam
p̄asēs et nobilissimos effectus
gradum facit calix sac̄alis illis
qui cum p̄litate q̄st̄ accedunt
et q̄m̄ saluti om̄i fidelium n̄az
et optios q̄ quibz efficit m̄cis
ex vi sac̄i et ex institutione xpi sp̄ali
quia nullo p̄d̄to effectus veniūt
ex vi sac̄i s̄ ex vi p̄uac̄ et ex vi
sic sanguinis xpi veri qui ita
p̄fecte complete et integre est
sub vna sp̄e sicut sub duabus licet
nō sit ibi tam in app̄ato signo p̄d̄to

vinis fideles considerantes pura et
sancta fide tam precioso effectus
no qd qm ppe et acciden sine sba
et subiecto consistencia f vbi vni
et vni sanguinem eius nec qtuor
sub illis accidentibus qvi facti f q
vi pnae et qone xpi qd dco p vi
sacra mne dei mri cooperator et ob
testor omnes v fideles qtuor eoz
si optet pferre mille mortes pestes
et ignes no pmittant se abduci
a consuetudine scilicet romane ecclesie
catholice in qm on sacratissimu corp
sub spe panis sub qua tota per
fecta et integer xpus qtuor
plenus gra et veritate deamus
plenitudine omnes nos accipimus
gratiam p grad Johannis pmo:

H sanctem ordinarium dico q
dicta doctor in multis aliis
als in suis dictis qtuor fuit suspectus
et de qd si notatus fateri in me hoc
dicere opauditu et qoralatou mul
torum no qd legimus errores
suos de inde dico qd hoc antea sua
no facit cor me qma sumedo sub
vna spe sacra e sumptio sacralis
corpus et sanguis saluatoris mri
de dico qd no e negandum f firmus
a pnuendum qd sic sumere multu
prodest fidelibus ad vitam pualer
agentiam: -

H illud qd induatur de ecclesia
pmitua concedo qd ppe deus
com qual die sumebat fideles
pam eulac no in sub vtraq spe
et qd pz pante qm pponens
inducit factu ro ca vbi dicitur
de cotidiana fractio panis nulla
fca menton de vno aut de calice
Similiter dicens e ad sanctem
qnaleti ipe qui sz statuit qd fide
les sepe qm carent no in qtm
q sub duplici spe et dato qd q
sub duplici spe statuit no in qpe
hoc fuisse statutu p immu

Ar
sine pceptum eius f ecclesie aut ipe
vni et ipem et qnaleti q testatur
no qd xpus f q apli ita statuerunt
qta em dicit sic et apli statuit et
sancta romana tenet ecclesia et dato
qd q sub duplici spe qm casset no
in qd feruor erat in istis vni qpter
pce vnam uel duas f ppe vnum
qpm dnm nrm qui in hoc sacro
equaliter et in rem et in effectum
qtrarietur sine sub vna sine q
sub duplici spe sumatur q ante in
sepe accedere digne et deuote et
in diffinitione debita sit utile et
valde proficuum vno summe ne
cessarium cupienti et desideranti
in via domi no regredi f progre
di omes doctores catholici predi
laudent hortantur amonet et ob
secrantur incessanter fidelem pplm
huo contra negligentes ecclesia roma
na catholica penas infligit ut uel
saltem semel in anno hoc sacratissio
nbo reficiantur et licet antiquo in
scapula qm misterii pccis pplus
fuit feruentior nichilomin et ad huc
in venditione eiusdem solles et diligen
tissima cura adhibetur tam in muni
frando quam in sacramentis in quibus
confuatur quam et in celebranda
festiuitate que singulis annis apud
vni ppe fideles pte cotidiana
veneracione sollempniter et deuotissime
pagitur Regrator aut ingro pponi
deante quam adduat qd ppe vni
vbi domus in figura huius sacri pre
cepit iudeis dicens Et ego pnam
vobis de celo egredietur pplus et que
sufficiunt p singulos dies colligat
quia in dicta figura nulla mentio
fit de pluma vni cui in magis
competet qd pluerat quam panem
cui vni originaliter sit aqua
cui qpetit plueret ppe et no panem
ppter ad epilogum que facit
q pcedentibus cum dicit et pz
quam utilis et opediens sit saluti

bonum quoniam diuinitissime culae sub
 spe utraque a christianis digne celebra
 ta hoc autem per omnes christi fides
 doctorum praei iunctur ecclesie
 et concilio. Quodam anacleti supra
 iam inuenit adductis et allegatis
 Dicendum primo quod ipse epilogus et illa
 patet et in materia et in forma. In materia
 quod quia nulla praedicta auctoritas
 neque christi neque doctorum neque praei
 iunctur ecclesie neque dictum ipse anacleti
 si ex libro galiorum neque descriptura
 facit. Et hoc mentem in deo licet in
 sensu de duplici spe continente quoniam
 ad omnes laycos si solum de carne
 et sanguine. Unde in qua sub una spe
 continentur. Et de celebrantibus atque
 officiantibus sacerdotibus per interuentum
 et examinentur omnes auctores inducunt
 quia non recipitur aliqua que inter
 dat aliquo tange quoniam laycam sub
 utraque spe. Secundo patet praedicti epi
 logus in inferendo a summo ad rem
 quod. Nam omnes auctores praedicti in
 tendunt persuadere auctoritatem utilitatem
 de vote simplicitatis huius sacri summi
 et abste non habendo respectum ad vnam
 vel ad duplicem speciem nisi per quod
 quibus tenetur in ritu sacerdotum sequi
 consuetudinem et statuta ecclesie ca
 tholice et nichilominus ponens ha
 bit eas contra consuetudinem et statuta
 ecclesie ad sensum repugnantes et
 omni contrarium intentionem doctorum
 qui semper et in omnibus visum sunt sequi
 consuetudinem et ordinem ecclesie
 omnia dicta coram correctionem ecclesie
 submittentes tandem successime deinde
 et ad correlaria que inferunt. Et per
 quod ad primum quoniam dicitur quod quibus de
 tota plenitudo deus et homo sit sub
 alterutra spe cum plenitudine omni
 gratiae non sit vnus omnes gratiam
 dispensat si per diuisa sacra diuersas
 gratias idem ipse christus confert. Ex quo
 correlario habetur tria. Primum est quod si

alterutra spe est totus christus plenus
 deus et homo cum plenitudine
 omni gratiae. Secundum est quod non vnus
 omnes gratiam dispensat. Tertium est
 quod per diuersa sacra diuersas gratias
 idem ipse christus confert. Quod
 applicando ad propositum patet et
 vnum sunt diuersa sacra contra
 praedictum correlarium. Quod oppositum est
 Et primo in premissis contra rem dictam per
 dictum correlarium. Et primo sic patet
 et vnum non sunt diuisa sacra. Primum
 quod christus non offert diuersas gratias per
 illa duos sacramenta per ab oppositum
 quia sicut adiungitur sacramentum
 sequitur diuersitas gratiae ut dicitur aduer
 samus. Ita per ipsum ad unitatem rae
 siue sacri sequitur unitas gratiae
 cum per omnes doctores qui loquuntur
 de unitate huius sacri omnes enim con
 corditer concludunt vnum esse sacramentum
 formaliter ratione finis et perfectionis
 et plura rem quod et materia. Unde
 nota doctores Albertum magnum
 situm Thomam et alios manifestum
 est autem quod unitas effectus sequitur
 unitatem forme per quod quia effectus
 huius sacri est vnus principalis
 videlicet ipsa spiritualis refectio ut supra
 dixit Albertus magnus. Si ergo
 non sit nisi vnum sacramentum et vnus
 effectus sitque ipse dominus sub alterutra
 spe cum plenitudine gratiae ut prima
 pars correlarii dicit sequitur de necessitate
 quod vnus omnes gratiam dispenset. Put
 competit ei rem rationem huius sacri quod
 est refectio spiritualis quod est contra rem
 et per quod siue sumat sub vna specie
 siue sub altera tandem sumit
 et eodem de gratia siue quatinus
 diuersitate aut diuinitate quoniam ad
 rem licet non quoniam ad signum rem
 per quod correlarium patet non ad p
 riam rem dicendum. Et contra
 christi sub prima spe eque dat quoniam et
 et redemptionem et simul sub secunda
 specie quoniam ad rem licet cum sub altera

sumitur non utrumque significat
put supms dictum e. ruy mtenor
mgi smarmy et hugonis de
sto victore Similiter dicend est
q sub pma spe xpus e verus abs
et vera vna reficiens plene et p
fecte utrumque significatur p pmy
signum qd illud autem q dicit q
pnam degustatam xpus vocat
comestam sine manducatione et
ram bibitam dicend q p m e q
xpus no refert manducationem et bi
bitam ad ptes panis et vini si ad
ipas res s. carnem et sanguinem
cum caro mea ve e abus et sangs
meq vere e potus e. Et nisi man
ducantur quare sine sub vna spe
sumat sine sub duplici ve vtriusq
facit quia vere comedit carnem
et ve bibit eius sanguinem quae
no sequi quia sit alia et alia effica
cia sub vna et sub alia spe quia
sub altera sumit completam vne
tam et completam refectam ex
pdictis pz q p m infert et male
in correlatum v. q sub duplici
spe capiens disposuit me dupliciter
gram accipit supra illum qui
in vna spe accipit cetera in pibus
quia ut declarum est h. e. p m e
et satis reponsum e ad auctem
Aug. Item in tercio correlam in
fert q luce clarius pz q magnus
sacrilegium committunt qui sacra
mentis ab ecclesia fidelium qtemp
tibiliter auferunt in quo eccle
romane dno imponit sacrilegiu
s et qtempum et o qns tercio
dampnationem quia m pbacondt
q a pto xpiano sub altera spe ne
gram et efficaciam abstrahunt
dampnabiliter. Nam si pceptum
xpi tradit et detrahatur vtriusq
ptem et ita manifeste ut pponet
dicit nullas eccleia possit acont
tu excusari et p qns a sacrilegio
et vltius ad dampnationem h. e. p t.

117
dicere q ignorantia excusaret etiam
a sacrilegio et qtempu et p qns ad ap
nacione quia ut alias dictum e igno
rantia qm in h. e. que sunt ncia
ad salutem augd sunt pcepta divina
et xps no excusat. Quare si tam apte
notant ptem mram et tam dure
eidem sacrilegium qtempum et
dampnationem imposuit fuit q et ipe
et sua pars paaciter et modeste
audito ab hoc sacro concilio et hoc
venerabili auditorio vnaq ipe et
sui va no ad eos directa nec etia
de eis deo teste intellecta vel dicta
vno pure vel sincere prolata de
berent patienter et modeste suf
ferre et ita rogo ppter pmy m
predicandum in inquisitione veritatis
iuxta regulam beatissimi in pmo
de trinitate hic p me als allegat
qui de se ipso ait. No pigebit me
inquit sibi hesito querere no pu
debit me sibi erro dicere. Quibus
go h. e. audit vel legit vbi pter hesitat
querat meum vbi errorem suu
cognoscat redat ad me vbi meo
reueret me. Ita ingrediamur simul
caritatis vnam tendentes ad eum de
quo dictum e. Ante faciem eius
semper vin quia auctes et rationes
quas adducat pcedentes et subsequentes
ad corroboracionem dicti correlam
no faciunt ad ppositum ideo nichil
concludit. Similiter quatuor corre
latur in quo dicit q multum dap
nificantur fideles altera spe subita
nichil concludit q pz q nichil mag
in re nec in effectu caput sumens
sub vna spe qua sub vtraq. Et h. e.
dicta sunt quo ad pma ptes suppo
sitionis. Ad laudem omnipotis dei cui
sit honor in scia ptoz. Amen.
Ultimus p grediens ad rany
ptem poms in qua intendit
tria probare v. q qmo sub vtraq
spe sit a xpo toti pto credentibus
ad amandam in pta. Sed q ipa

primus

sacralis sit de nocte ac de precepto
xpus dicit q illa auctas nisi ma-
ducationis et no de spuali pnt licet
posset dici p opeditione mae q p
dite tres difficultates sunt omno
exnce et nullos facientes adpro-
prium et pbacones introducte aut
auctes qmulus in vauu occupat
membranas in hac ma qma dato
q xpus hie sacm instituit p pmls
gmis omi fidelibus et q ems
vsum mandant ob gnari sub p-
cepto q p3 et dicta auctas Joh-
vi nisi manducant carnem filii
hominis et intelligeretur de sacrali
manducatione no tn ad huc hrent
intentionis immo nullos hnt de
quon vtriusqz pper q s3 cadat
sub precepto nihilominus ne videat
subter fugere mas ppositas qms
no sunt ad ppositum principalis in-
tenti p vitate diluadanda dicamus
aliquid de qualz Et q ad pnuu
dicend q xpus instituit hie sacm
in vltima cena sub vtraqz spe et
suos discipulos quicant et hoc
intendunt et referunt narratue
auctes mduate cruntat v3 et t3
et luce accipite et comedite hie est
corpus meum et bibite ex hoc omis
hic e sanguis meus et et ex istis
auctibz nihil pt aliud inferri no
inferri qd auctes v3 que in vi co
Joh adducuntur dicere in sequentibz
loco suo vltius cum dicit q pauls
apls dicit institutam ee cenaz sa-
cralem quibz fidelibus ppter diuice
passionis quicmoratm pma ad
Cori xi cum dicit Ego em accepi
a domino et dicend pmo ex pauls
loqui ibid de quon sacrali de m
q ipe loquit pure et sincere narra-
tue referendo s3 quaz xpus in cena
hie sacm qfecit Ego q ipe pauls nec
in v3 nec in sma nec in quonunqz

signo euidenti referendo pdictam
cenam ducam ymmit q xpus sic
agendo in cena instituit dictum sacm
sub vtraqz spe ac paptis aut pfideli-
bus quibuscunqz et qualitercunqz
in futurum v3 vltius dicit dicit
apls q xpus hie sacm instituit
aut celebrans sine co sumendi
pcepit aut mandauit na ipe co
apls in toto illo processu aliquis
mandat uel pcepit forma que ibi
dicuntur uel narratue referunt
aut qo suppone p amonem dicunt
nam totum illud ad narratorem
ptinet quidquid dicitur ab illo loco
Ego em accepi a domino usqz ad locu
hie facite quotiescunqz bibetis in
memoriam meam et quidquid
autem vltius loquitur ad exhor-
tatorem ptinet v3 quo acustunqz
em manducabit et non emm
dicit q xpus sic facere pcepit a
mandauit naq ego p cipio aut
mando ut sic faciatis aut ut sic
sumat s3 quotiescunqz emm
manducabit ex quo dicendum
et em sensum grammatialem
nihil inferri aut intelligitur in
si condicionalis suppo q d q x
in cena sic fecit et si vos vltis
facere faciatis ad emm sine ad
quem ipe dixit faciens s3 in
diuice mortis quicmoratm de
inde taliter sumite q potius
cedat vobis in salutem qua in
dampnationis et antiquaz aliquis
accedat probet seipm ne v3 cum
qscia peti mortalis accedat hcat
et distictm ut cum ea reneua
accedat sicut decet tn sacm diu-
dicando corpus dno ab alijs ab
corpalius et carnalibus et nihil
aliud paulus in toto processu hoc
intendit aut de dnat et notandi
sunt hic duo textus apli pbet
autem seipm homo et no diuinitas
corpus dno qua illos qui in mari
manu irrenuaz diuinitati sacm

Quia autem infantes statim per baptismum et alios amentes et rati-
onem carentes :

Omnem inquit ponens persequi
intentionem suam dicens quia
quod diuinitus eukharistia sub utraque
specie toti credentibus populo sit
necesse per illud quod nisi manduca-
ueritis carnem filii hominis non
portatis namque hoc dictum nisi neces-
sitatem perpetuam non solum de
comestione sed et de bibitione sacra-
mentum obligatum omni fidei non subtra-
henda vite eterne hoc ponens
respondendo ad hanc auctoritatem que
male intellecta est archiles adu-
satorum per dicta triplici ratione
quod dicta auctoritas non intelligitur pre-
ceptum nec includit in se aliud
preceptum uel mandatum Sed
dato quod importaret preceptum non
intelligitur de sacrali sed de spirituali ma-
ndatione quoniam accepta manduca-
tione in precedentibus declarata
non dato licet non accessu quod dicta au-
ctas patet preceptum et de sacrali
simpliciter intente ad hanc non habet
aduersarius intentionem de duplici
specie :

Primus modus dicendi declaratur
quia non est necessarium quod ubique
in doctrina christi ponatur nota
precepti uel affirmatiue uel nega-
tiue quod ubi uel illud obliget conue-
nienter per semper oportet recurrere ad in-
terventionem dicentis per legem et
de duobus ceteris quibus curatis
quoniam est eis dominus dicens vi-
dete ne quis sciat illi autem exim-
tes diffiniamus eum per totam terram
illam ut pote gratia agentes et ha-
biles sunt et autem quod christus non
intendebat eos obligare ad magna
titudinem uel ad peccatum Similiter
precepit apostolus dicens nihil tulit
in uia neque baculum neque peram
neque calceamenta neque duas tunicas

Habens quod unus nullum ad hanc ac-
ceptionem potest intelligi quia neque
christus neque sui discipuli id fecerunt
nam ipse dominus plures uestes ha-
buit ut Johanne primo surgit a cena
et ponit uestimenta sua non cadit
dicendum quod tamen unam tunicam
habuit et illa de posita nudus pedes
lauat pedes discipulorum Similiter
quod crucifixus fuit plures uestes
habebat tamen illud dimiserunt sibi
uestimenta mica et super uestem
micam miserunt sortem Item
beatus Bartholomeus habuit san-
dalia paulus baculum petrus
caligas et per quibus calceamenta
angelus ad eum dicens non surge
pongere et calceamenta te caligas tu-
as Similiter id saluator ait in
alio loco nisi quis renuntiauerit
que habet non potest mecum esse discipulus
que summa si preceptum intelligitur
et habet non videtur quod reges du-
ces marchiones barones mili-
tes nobiles clericos omnes et alii
diuites saluarentur tamen discipulorum
christi sit ad uitam eternam quod quedam
necesse tamen in legimus mariam
magdalenam matthiam et lazaro
ceterasque mulieres que de facultatibus
carum instrabant dominum diuites
fuisse et discipulas eiusdem Similiter
Ioseph ab archimathia singulariter
discipulum dominum nominatum dicitur
fuisse et tamen commemorat et nicodemus
Similiter et zacharias sanctum
denique graecum siluestrum constantinum
karolum magnum henricum
veneslanum ceterosque in multos sanctos
quos opulentissimos constat extitisse
sancta ecclesia inter christi discipulos
et regni celorum possessores co-
munit Similiter etiam christus
promissionem libelli repudii in lege
veteri vocat preceptum ubi ita loquitur

ad phariseos de libello repudi quid
 vobis precepit moyses et infra addu-
 riam cordis vni scripsit vobis mo-
 yses preceptum istud manifestum
 est autem omni homini facienti sacra-
 menta et nunquam sunt preceptum acci-
 pendo in ipsa significatione precep-
 tum de libello repudi dante in
 lege veteri si solum primum fuit
 propter vitare hominidia et alia ma-
 iora scandala. Ex quo patet quod pre-
 dicta auctoritas nisi manducantur potest
 intelligi non preceptum non obstante
 nota precepti vniuersali dato quod dicta
 va intelliguntur preceptum duo
 quod non intelligunt de manducatione
 sacrali sed de manducatione spirituali
 quod multum ostenditur primo per op-
 positionem ipsius christi quia nulla me-
 lior esse potest quam qualiter essent pre-
 dicta va intelligenda nisi manduca-
 ntas mox declarans subiunxit dominus
 qui manducat carnem carnes et bi-
 bit meum sanguinem in me manet
 et ego in eo ubi non dicitur quod sicut christus
 loquens de baptismo. John 13 primo per
 missit indistincte et indeterminate pre-
 ceptum de ipso inquit omni tempore
 dico tibi si nicodemus nisi quis natus
 fuerit de novo non potest videre regnum
 dei et cum nullus sit natus carnalis
 de qua id nicodemus intellige-
 bat unde dixit quod potest homo nasci
 sit serpens iniquus potest in ventre matris
 sue iterato introire et renasci et
 spiritualis ad declarandum de qua ipse
 natiuitatem intelligeretur mox sub-
 iunxit modum etiam ipse osten-
 dens amen amen dico tibi nisi quis
 renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto non
 potest introire in regnum dei ita est
 omnimode inposita quia cum nullus
 sit conuersio sed carnalis de qua adlit-
 teram intellegendum intelligebant sacralis
 et spiritualis ut in prima parte declaratum
 est opus loquens de manducatione
 sue carnis primo permisit preceptum

indistinctum et indeterminate non
 opinens modum manducationis
 dicens amen amen dico vobis
 nisi manducantur carnes filii ho-
 minis et biberitis eius sanguinem non
 habebitis vitam in vobis per modum
 vero quod hoc fit et quibus modus esset
 manducationis sue carnis declarant
 inquit qui manducat carnem
 carnem et bibit meum sanguinem
 in me manet et ego in eo. Sicut
 igitur preceptum baptismi indistinctum
 determinatur et declaratur per aquam
 et spiritum ubi nisi quis renatus fuerit
 ex aqua et spiritu sancto ita preceptum
 indistinctum de manducatione sue
 carnis determinatur et declaratur per
 id quod dicitur in me manet et ego
 in illo hoc autem non in ea sententia
 sed in omnia christi super christum
 ubi primo declarat quibus sit cibum
 iste et potus de quo ipse hic loquitur
 nisi manducantur carnem et bi-
 beritis sanguinem ita dicens hunc
 itaque cibum et potum societatem
 vult intelligi corporis et membrorum
 suorum quod est sancta ecclesia indesti-
 natis et vocatis et iustificatis et
 glorificatis sanctis et fidelibus eius
 quorum primum iam factum est et per de-
 terminationem et terminum factum est et
 fit et fiet in vocato et iustificatio
 quartum nunc videtur in spe et in re
 autem futurorum est id est glorificatio
 hinc vel sacrum communis corpus
 et sanguis christi alicubi cotidie
 alicubi certis naturalibus diebus
 in diuina mensa paratur et de
 mensa diuina sumitur quibusdam
 ad vitam quibusdam ad gloriam
 quibusque eius preceptum fuit per verbum
 ipsa cum sacrum est omni homini
 ad vitam nulli ad gloriam qui
 cumque eius preceptum fuit hoc magis
 facit quam apte hic doctor declarat
 quod intelligit dominus patrum et
 potum de quibus loquitur in predicto

textu nisi manducant. Et ait enim
hunc cibum et potum sacramentum
vult intelligi et plerumque omni dicit
huius rei sacramentum id est unitatem corporis
et sanguinis christi manifeste ostendit
quod christus non loquitur de sacramento sed de
sacramento rei sacramentum dicit huius rei
sed de qua hic agitur scilicet unitatis
corporis et sanguinis christi et per hoc
et quod dicit quibusdam ad vitam
quibusdam ad gloriam ostendit dicit
inter manducationem sacramentalem et spi-
ritualem quia sacramentis indratis
est ad vitam et ad mortem spi-
ritualis vero semper ad vitam unam
dicitur et per ipsum et omni homini
ad vitam nulli ad gloriam. Item
idem doctor ibidem supra dictam sententiam
replens ostendens quod sit abusus
et potius dicit Caro mea inquit est
cibus et sanguis meus est et cum in
alio et potum id appetant homines
ut non esuriant aut sitiant hoc
veraciter non prestat nisi cibus et
potus qui eos a quibus sunt in
mortales et in corruptibiles facit
et sacramentum ipsa sacramentum ubi pax
est et unitas plena ab perfecta
hoc ille. Ecce ubi quoniam apte declarat
quod sit ille cibus et potus qui
eos a quibus sunt in immortales
facit quia ipsa sacramentum sacramentum
Et subdit declarans rem consi-
tutudine sacri nam sacramentum est sacra-
rei signum et similitudinem
eius gerit dicens propterea quippe
sicut et ante nos hoc intelligere
vult homines dei domus in-
ter ipsum christum corpus et sanguinem
suum in eis rebus commendavit
que ad unum aliquid rediguntur
namque aliud in unum ex multis
graminis asistunt aliud in unum
ex multis azimis asistunt. Hec ille
propterea inquit quod idcirco domus tra-
didit corpus et sanguinem suum

sub speciebus panis et vini ut sit line-
sua essent sacramentum corpus christi immolari
sed ipsum sacramentum scilicet de qua hic
agitur et tractatur. Vltimus idem doctor
prosequens inceptam explanationem
de spirituali manducatione qua fiat
et quod sit manducare et bibere
Subdit ibidem ita dicens Denique
tam exponit quod id fiat quod loquitur
et quod sit manducare corpus eius
et sanguinem bibere. Et manducat
meam carnem et bibit meum
sanguinem in me manet
et ego in eo. Hec est manducare
illam escam et illum potum
bibere in christo manere et illum
manentem in se habere per hoc. Et
non manet in christo et in quo christus
non manet. Quod dicitur non man-
ducatur eius carnem nec bibit san-
guinem et si tante rei sacramentum ad
iudicium sibi manducat et bibit
hec omnia ubi eo preesse iam doctor
declarat quod manducare et bibere
nichil aliud est in hoc loco nisi in
christo manere et illum manentem
in se habere quod et in sequenti oratione
ita principium ostendit dicens. Pro-
posuit autem modum attributionis
huius domus sui quo daret carnem
suam manducare dicens. Et mand-
ducatur meam carnem et bibit sa-
nguinem meum in me manet et
ego in illo. Signum quia mandu-
cant et bibunt. Hec est si manet et
manetur. Si habitat et inhabitatur
si habet non deseritur. Hec ergo nos
docuit et amonuit iustis vis ut
suum in eius corpore sub ipso capite
in membris eius edentes carnem
eius non relinquentes unitatem
eius. Hec ille. Et in fine eius domus
hic ipsum idem epilogando. Et hoc
totum quod domus de carne et sanguine
suo loquutus est et quod in eius distribu-
tione gratia vitam nobis promissit eternam

et quod quicquid volunt intelligi mandu-
catores et potatores carnis et sa-
nginis sue ut in ipso maneat et
in illo in ipso et infra hoc quod totum
ad hoc nobis valeat dilectissimi
ut carnem et sanguinem christi non
edamus sicut in sacro quod et multa
mali sunt usque ad spiritus perperam
manducamus et bibamus ut in
domini corpore tanquam membra
maneamus et ut eius spiritus vege-
temur. *Hec ille. Item idem doctor*
homo per per de unitate dei et spiritus
de hac eadem via ita loquitur. Qui
ergo est in eis corpus unitate in
spiritum nostrum compage membrorum
hunc corpus sacrum fideles quoniam
tes de altera sumere conveniunt
ipse vero dicendum est manducare corpus
christi et bibere sanguinem christi ac per
hoc heretici et schismatici ab huius
unitate corporis separati sunt idcirco
sacrum si non sibi utile immo vere
est noxium quo indigent quoniam
quoniam nesciunt tardius libenter non
sunt quippe in eo vinculo pacis
quod illo exprimit sacro et infra per
multa quoniam subdit nec ipsi quod dicit
si sunt manducare corpus christi qui
nec in membris deputandi sunt ut
ut et alia tamen non putant simul
esse et membra christi et membra
membris. Denique ipse dicit. Qui mandu-
cat carnem meam et bibit sanguinem
meum in me manet et ego in eo
condit quod sit non sacramentum
sed verum corpus christi manducare et
eius sanguinem bibere hoc est enim
in christo manere ut in illo maneat
et spiritus sit enim hoc dicit tanquam
diceret. Qui non in me manet et in
quo non maneo non se dicat aut qui
sunt manducare corpus meum
aut bibere sanguinem meum. Vnde itaque
manet in christo qui non sunt membra
eius non sunt autem membra

qui se faciunt membra membris
nisi malum illud penitendo esse
desiderint et ad hoc bonum recon-
tillationem redierint. *Hec enim ubi*
apertissime docet. Vultum predictum
anctum et quod sit manducare
et bibere quia non sacramentum
sed verum corpus christi manducare et
sanguinem eius bibere est in christo ma-
nere et ut in illo maneat et per
habet aut spiritus in nobis et ma-
net per fidem. Dicitur apostolo ad corinthios
in habere christum in cordibus vestris
per fidem manet et in nobis et
nos manemus in christo per carita-
*tem dicente. *Quoniam* *1. corinthios**
caritas est et qui manet in caritate
in deo manet et deus in eo et per
quod manducare carnem christi et
bibere sanguinem eius nihil aliud
est quam credere in christum et eadem
per caritatem ad herere. Et tamen
ipse dominus eodem modo apertissime
declarat cum ait ego sum pa-
nis vite qui venit ad me non
esurit et qui credit in me non
stilet unquam et manifestum est
autem quod ad non esurire et non
stille provenitur per manducare
et bibere et per quod credere in christum
et venire ad ipsum quod sit per fidem
et caritatem id sunt quod mandu-
care et bibere quoniam eodem modo
ait id dominus. Qui credit in me
habet vitam eternam. Et per si quod
manducavit ego habet panem vivet
in eternum et manifeste ostendit id
est qui credit in me et si quod
manducavit et per quod quod
id sit credere et manducare
et ante manducare hunc pa-
nem sit id quod manducare car-
nem eius et ipsius sanguinem
bibere ut omnis tollere ambiguitas
et ne fiat vis in vis
Similiter ipse dominus declarat
inquit et panis quem ego

⁷¹
Dabo caro mea ē p̄m̄d̄vita De
qua carne litigantibz iudeis et
dicentibus quō p̄t dare nobis car
nem suam ad manducandū sub
missit Amen amen dico vobis
Nisi manducaverit et biberit
deus idem esse manducare pa
nem hunc et manducare car
nem suam et sūm sanguinem
bibere et p̄ q̄s ut fiat processu
de p̄mo ad vltimū id ē q̄ credere
in xpm̄ et eīdem p̄ caritatem
ad herere Ex quo processu p̄
p̄mo q̄ xpus manet in nobis
et nos in xpo p̄ fidem et caritē
Secūdo p̄ q̄ credere et amare
p̄ caritatem id ē in h̄c loco q̄
manducare et bibere que duo cō
firmantur p̄b̄m̄ auḡ quinquā
manet in xpo et qualiter xpc
in nobis audit in om̄e xpm̄
ubi ita dicit p̄p̄m̄ em̄ fides
h̄c dūm commendasse in mandu
cationē carnis sue et potationē
sanguinis sui ut in illo maneat
et ip̄e in nobis cōmunicet aut
in illo cum sumus mēbra eius
manet autē ip̄e in nobis cum
sumus templum eius ut autē
sumus mēbra eius unitas
nos compaginat ut cōpaginet
unitas / quid fiat nisi caritas
et caritas dei qm̄ aplm̄ inter
rogat Caritas inquit dei diffu
sa est in cordibus nr̄is p̄ spm̄
sc̄m̄ qui datus ē nobis go sp̄s
ē qui vivificat / sp̄s em̄ facit
dūm mēbra nec vna mē
bra sp̄s facit nisi que in corpore
q̄ vegetat ip̄e sp̄s invenerit
nō sp̄s qui est in te o homo
quo q̄stas ut sis h̄o inquit vi
vificat mēbrum q̄ separatim in
venit a carne & p̄m̄ tūc dico
annam tuam / anima tua nō vivi
ficat nisi mēbra que sūt in

carne tua vni si tollas carē q̄
anima tua nō vivificatur quia
unitati corporis tui nō copulatur
h̄c dicitur ut amemus vni
tatem et meam separatem nichil
sit d̄z formidare xpianos quon
separi a corpore xpi si em̄ separat
a corpore xpi nō ē mēbrum eius
nō vegetatur sp̄s eius & inquit
autem inquit ap̄lus p̄m̄ xpc nō
h̄z h̄c nō ē eius sp̄s go ē qui
vivificat caro autē nō prodest
quidqua vā que locutus sum
vobis sp̄s et vita sunt & itē
sp̄s sp̄ali sp̄s et vita sunt in
tellectu carnaliter et si illa sūt
et vita sunt s̄ tibi nō sunt h̄c
cūq̄ de hac cad p̄uali mandu
cationē et in h̄tationē xpi in nobis
et m̄a in xpo & dē doctor om̄e
xpm̄ cōponendo illud Caro mea
est p̄m̄d̄vita loquit̄ ita dicit
nōnt̄ fideles corpus xpi si cō
xpi esse nō negligant sicut corā
xpc si voluit vivere sp̄s xpi
de sp̄s xpc nō vivit nisi corā
xpc & intelligite sc̄b̄ mei quid di
xerim homo est et corpus h̄c
et sp̄m̄ h̄c sp̄m̄ dico quia anima
vocatur quia cōspat q̄ h̄o est q̄
sc̄as em̄ q̄ anima et corpore h̄c
sp̄m̄ itaq̄ visibilem corpus visile
dicit nichil quid q̄ hoc vivat p̄
tūc vivit q̄ corpore tuo / an corā
tūc cōspat tuo & dicit om̄s qui
vivit qui antē h̄c nō p̄t r̄ndē
nescio si vivit qui r̄ndet om̄is
si vivit corā vtiq̄ mēbrum vivit
de sp̄s meo / vtiq̄ go et tu vivere
de sp̄s xpc in corpore esto xpc in
quid em̄ corā mēbrum vivit de
sp̄s meo / mēbrum vivit de sp̄s meo
et tūc vivit de tuo & p̄t v̄nē
corpus xpi nisi de sp̄s xpc & n̄
est q̄ cōponens nobis ap̄lus pau
lus h̄m̄c panem vocans v̄nē

pauis. Inquit vnu corq multa
 sumus o sacra pietatis o signu
 unitatis et vinculum caritatis
 qui vult vnuere hz vbi vmat
 hz vnde vmat. Accedat credat
 et in corpore ut viuificet no
 abhorreat a compagne mem-
 brorum. no sit pube membra
 qz scari fecatur no sit distortum
 de quo erubescatur. sit pulchru
 sit aptum. sit sanum. heat cor-
 pi vmat deo de deo nunc laboret
 in terra ut p q ca regnat in celo
 hanc ung. *Amg. va vnuaz tali*
 virtute cordibus audientium et
 legentium in pmetur quali se-
 vore a dicto doctore sanctissimo e-
 dita conscripta et probata sunt
 et hanc dicta sunt ad confirma-
 tionem primi:

Quod autem manducare et bibere
 id sit qz credere ostendit id doctor
 omelia xxi. exponens illud opam
 no cibum qui put si qui pmanet
 in vitam eternam ita dicens dicit
 em illis opam estam no que put
 si que pmanet in vitam eternam
 qd faciemus. Inquit quid obsequio
 he preceptum implere potius vidit
 ihu et dixit eis hanc opus dei ut
 credatis in emm que misit ille hanc
 e go manducare cibum no qui put
 si qui pmanet in vitam eternam
 ut quid paratis deus et ventres
 crede et manducate hanc ung. vbi
 expresse declarat qz opari cibum de
 quo hic domus loquitur id e qz ma-
 ducare et manducare id e qz crede
 Item id cad omelia verus go pa-
 uis ille e qui dat vitam mdo et
 ipe cibum e de quo paula ante lo-
 cuta sum opam cibum qui no put
 si qui pmanet in vitam eternam
 hanc ille. Item ibi ostendit qz non
 solum credere et manducare idem
 sunt si et manducare et bibere idem

sunt. Declarans illud Ego sum pa-
 uis vite qui venit ad me no esmet
 et qui credit in me no facit vn-
 quaz vbi ita dicit qui venit ad me
 hanc e qd ait et qui credit in me
 et qd dixit no esmet hanc intelli-
 gendum e et no facit vnquaz
 vtroqz em illa sunt eterna societas
 vbi nulla e cgestas hanc ung.
 Item id doctor omelia xxi. ad id
 ita dicit. Quis domus p m scit
 dixit se panes qui de celo descen-
 dit hortans ut credamus in eu
 crede em in emm hanc e mandu-
 care panes viu qui credit ma-
 ducare invisibilis sagina quia
 invisibiliter renascitur. Infans
 mta e nona mmta e vbi nonel-
 latur ibi faciat hanc ung. Ex
 quia luce clausus p qz in inten-
 tom ang. in hoc loco et in toto
 processu hanc ung. tali id e mandu-
 care et bibere qz credere et invi-
 sibiliter mta p caritatem p m-
 weste et saginari. Crede autem
 in xpm et eis in herere p car-
 tatem qz aliud e qz vnuere vita
 gre et p qus hanc in se vita et
 nam dicit em deside ad vob
 b. Insuper aut mto deside vnuere
 Et de caritate pma. Joh. in qui
 no diligit manet in morte fides
 aut et caritas idco prestant vi-
 tam quia illud mngunt et fa-
 ciunt inherere apud que est
 fons vite vnuo qui e ipa vita
 qui de seipso ait Ego sum via
 vitas et vita Joh. xxi. Et de
 quo dr de vtro xpo. Illud he-
 reas ipe em e vita tua. Idem
 go e credere in xpm et ipm
 diligere et hanc vitam vnde
 ung. omne xpm sup illo tamen
 amen dico vobis qui credit in
 me hanc vitam eternam ita dicit
 rendere se noluit quid esset

Nam opendo dicere potuit quare
dit in me hz me xpe em xpus verus
e deus et vita eterna qm go ar
dit in me inquit it in me et qui
it in me hz me qm d e autem
hze me hze vitam eternam vita
eterna mortem assumpsit vita
eterna mori voluit si de tuo non
de suo hze ang? Ex qm omibz
tam contentum xpi quas carum
contentum ang? va xpo posu
lantis et opponentis pz quid intel
ligatur p hunc abum et potum
de quo ipe domus loquitur quia ipa
vitas et societas scorum deniqz
quo fiat hmg manducato et
bibito et quid sit vtz sz mandu
care et bibere quia hz est manē
in xpo et xpm in se manentes
hze vltimus quo pfidem et ca
ritatem xpus in nobis et nos
manentes et habitamus in xpo
pz hze quo credē et caritate dilige
idem e q manducare et bibere
ymmo et q manducare et bibere
id sunt et suar quo ad credere
et manducare tamq ad vinum
et id sequi vita eterna p que ora
luc clarus ostendit q p dictus
textus Josi nisi manducavit et
bibit illud calum inte de spuali
manducatione et nullo modo de
sacramentali.

Item xpus remones carnales
intelligenz iudeoz et discipu
lorum opposuit qualiter hze
manducatio intelligenda sit cum
dixit spūs e qui vivificat caro
no prodest quidqin va que loqu
tus sum spūs et vita sunt vñ
ang? omelia xpm dms qd
spūs et vita sunt spuar intelli
genda sunt intelligendi spualr
spūs et vita sunt intelligendi carna
et si illa spūs et vita sunt si tibi

no sunt De illa igitur manduca
tione xpi loquebatur que in se vi
tam prestat et hze est sola mandu
cacio spualis Sacralis aut mandu
cacio no semp dat vitam imo sepe
mortem ut p aplm dicentes qui
manducat et bibit indigne iudiciū
sibi manducat et bibit vñ hze dñ
est inter spualis manducationē et
sacralis ut in pua pte dictum e
quia spualis manducacio semp dat
vitam sacralis vñ sepe dat mortem
ut dictum e Et qd de spuali man
ducatione xpus hze loquitur pz quia
vbiqz hze de hac manducatione
loquitur semp adiungit vitam
que vtiqz ad sacralis semp no sequi
ymmo potius mors vñ et in ipso pre
cepto dicit nisi manducaverit dicitur
no habet vitam que e qui mandu
cat hunc panem vivet in eternū
Et qui manducat me et ipe vivet
ppter me Quasi de sacrali intelligen
vtiqz semp qui sacrali sumet semper
vivet spuali qd fctm e quia multi
comederunt ad mortem vñ dñ ang? omē
xpm sup Josi qm multi de altari ac
cipiunt et moriuntur et accipiendo
moriuntur vñ dñ aplm iudiciū
sibi manducat et bibit vñ em bñat
la dñca veneni sunt inde et tñ accepit
et cum accepit mñq in enim mñra
uit no quia malum accepit si q
bonū malus accepit Ecce quā qd
presecutur q aut sumptō sacralis
est indignū et ad bonos et ad malos
et ad vitam et ad mortem si no sit e
de sumptione et manducatione de qua
hze in loco domus loquitur q apte
idem ang? eadem omē loquens
de hoc pcepto nisi decit ita dicens
quid quid dñ et quibz nam modis
sit manducandi ipm panem ignorat
vñ nisi manducaverit et hze no
vñqz eadem bñat si vñqz loquatur

unde ne istam vitam intelligentes
de hac re litigarent secutus adiuu-
xit qui manducat carnem et
bibit meum sanguinem et vitam et
nam hanc quo non habet qui ipsum pa-
nem non manducat nec ipsum san-
guinem bibit nam temporalem vitam
sine illo habet homines putant etiam ubi
omnis non putant quoniam non manducat
eius carnem nec bibit eius sanguinem
non habet vitam in se et qui manducat
eius carnem et bibit eius sanguinem
habet vitam eternam. Ad hoc autem
respondit quod dixit eternam non ita est in
alia esca quare sustentande huius
temporalis vite causa summa nam qui
eam non sumpsit non vivet nec in qui
eam sumpsit vivet si enim potest ut
semo vel morbo vel alio casu plu-
rum et qui sumpserunt moriantur.
In hoc autem alio et potius corpe et
sanguine domini non ita est nam et qui
eam non sumit non habet vitam et qui
eam sumit habet vitam.

Spiritualis igitur manducatio de qua
hic agitur pertinet ad bonos tunc
sacralis vero videtur ad utrosque unde
ecclesia cantat in prosa fests corporis christi
Sumunt boni sumunt mali sorte tamen
inquali vite vel in talis mors est ma-
lis vita bonis unde pariter sumptionem
tamen sit dispar exitus Sic enim petrus
et iudas sacraliter comederunt sed alter
ad salutem alter vero ad damnationem
quod hanc per mortem quod si predicta doctrina
christi de sacrali manducatione intelligen-
tur quod omnes sacraliter manducantes
damnantur ut de iuda et multis sacraliter
non comedentes ut pueri et multi mar-
tyres salvati sunt et salvantur. Nec va-
let si dicat adversarius quod inter deum
manducationem sacrali simul cum spirituali quod
spiritualis manducatio et sacralis sunt
manducationes ipsis prophetis condiscipulis
et spiritualis quibus manducata prophetas cum

veritas consequens est semper mandu-
canti conferre vitam formamque sa-
cralis vero manducatio est videtur
ad vitam vel ad mortem licet enim
ipse semper sit ad vitam quia ipsum
sacram in se continet fontem vite in
rationem suscipientem id quod in se vita
est sit mors male sumenti. Item
cum buccella dominica venenum fuit
inde et tamen accepit et cum tamen acce-
pit immixtum in eum intravit non
quia malum accepit sed quia bonum
malus accepit hoc dicitur omne christum
Cum igitur corpus effectibus deventum
in cognitionem pariter causarum
utique si corpus christi volimus sine
errore venire in noticiam de qua
manducationem Christus in hoc intelligat
necesse est ut conferamus effectus
harum manducationum ad ipsas
manducationes tamquam ad ipsas
causas quia ergo in toto ipso processu
huius capituli manducationem christi
tribuit vitam que est proprius effectus
spiritualis manducationis utique tamquam
ipsius effectus generalitate concludit
quod Christus loquitur hic de spirituali man-
ducatione et sicut ex sensibili nunquam
possumus venire ad cognitionem boni
nisi inquit homo nisi palam
additum ad sensibilem licet etiam
ipsum sensibile conveniat hominibus
ita quod tamen vita sequatur ad ma-
ducationem sacraliter ex quo non
est sibi veritas nec tamen ipsum an-
nunciat ex ipsa vita non potest argui
vel inferri manducatio sacralis
et igitur quod sicut ex sensibili in-
feratur veritas sic ex vita in loco puti
inferatur manducatio spiritualis
propterea cum Christus in illa par-
te prout taliter nec per se nec per alium
deus faciat quod quod mentionem
de sacrali manducatione facit
eum mirabile est quod Christus dominica
sapiens dei veritas et immensa bo-
nitas voluit sua precepta et salutem

humana; tali in voluco vōm
ob umbrare et tam pūlose in
stantibus tūbus vtem cāliam
errare et tam longo tpe tūus
nūcūm aut origo nec memo
rūs hōm nec in amālibz for
benemū repitū. **¶** In pter pre
dicta manifestissimū signū quō
desacrali manducatō loquatur
ē quia in p̄dicto p̄cepto si tū p̄
ceptū tēnētū nullaz sacra
tōm de sp̄s panis s; aut vī
nūo q; ē quonensamq; loquā
¶ **¶** vi de corpe et sanguine nullā
vūq; facit mētiōm de sp̄s
ad ostēdēd q; nō despecta seu sa
crali sūmptōm intēda fore vā
pūus s; spūali ut dictū ē. **¶** Itē
si illa vā **¶** si manducant et
intelligant p̄ceptū de sacrali
sūmptōm pari tōm et illa **¶** ni
manducat mēam carnez et bibit
mēum sanguinem in me manet
et ego in illo quia nō vā mēo
quare xp̄us tam in modico sp̄co
mutass; modum et p̄mā dīcē
ut intē de sacrali et immediate
p̄ de spūali sūmptōm loqueretur
sine aliqua nota dīstīctā. **¶** S; q;
za auctas nō intelligatur de sacrali
p̄ quia cēt sensus **¶** in man
ducāt mēam carnez et bibit mēū
sanguinem in me manet. **¶** In sa
crali panis et vīni manet et ego
in sacrali panis et vīni in illo
q; nullo sane mētiō dīcēt q̄tē
q; spūal intelligenda sūt vā xp̄i
et doctrīna de manducatō et bi
bitōm ostēdit ap̄lus ad **¶** **¶** v
Volo vos nūq; ignorāe fr̄s
q̄m p̄b n̄ omnes sūb mēbe
sūt et om̄s mare transierūt
et om̄s in moyse bapti sūt in
mēbe et in mari et om̄s cād
estam spūalem manduca nūt
et om̄s om̄s potum biberunt
biberunt autē de spūali q̄tē

petra petra autem erat xp̄us sup
quo aut glosa **¶** colligitur qd dictis an
gust mi om̄e xp̄m om̄s cād estam
manducant spūalem quam et nos
corpalem vō alteram. **¶** In manna qd
signat xp̄m et id ardentibz effect
Quare quia visibilem cibum spūal
intelligunt spūal esmerunt spūal
gustant ut spūal facerent. Nam
et nos hodie accipimz visibilem ci
bum. **¶** S; aliud ē sacra aliud est
vltus sacri. Sacra illa sūt sacra
sūt et mē et vltq; eūdem rei
Manna em xp̄m significat. **¶** Sūt
panem sūt altare dei. **¶** xp̄us em ē
panis qui de celo descendit. **¶** S; quis
manducat ex hō panis nō morietur
nietem s; q; p̄tinet ad veritatem
sacri nō ad visibile sacramentum
qui manducat mē nō foris qui
manducat corde nō qui p̄mit dēte
¶ Ideo ap̄lus vigilanter nō sūmptat
ait manducant eūdem estam
s; addit spūalem. **¶** Quia spūales cād
manducant quoz et nos corpales
vō alteram quia illi manna nos
alud et vigilanter ait p̄b n̄ et
nō illoz. **¶** p̄ hō tū bonos sūb quoz
nos similes sūmz. Nam illi sūt
qui eūdem estam spūales man
ducant quoz et nos et tū aliud
illi et aliud nos. **¶** S; sp̄e visibili aliud
q; tū id suaret vltus spūali. **¶** S; ibi
Ex quibz vīs p̄ tam ap̄li quoz glosa
q; cād estam spūales p̄b n̄
manducant et nos manducant
et em̄d potum spūalem biberūt
et nos bīmz q; nequāq; intelli
p̄ de sacrali quia ut dīcēt glosa
aliud xp̄i aliud nos. **¶** Aliud ē q̄tē
illa est spūalis et quibz potus
nōne carō xp̄i et sanguis eius
vltq; ip̄e em mediator dei et hōm
xp̄us ih̄s qui ē caput sup om̄es
eccliam p̄d ep̄sc̄ 1 qui cāt cibus

et facietas in diuinitate angelorum
in humanitatem factus est et
esta uictoriam non solum coram
qui per aduentum suum in carnem
in ipsum occiderunt sed et per
hoc quo manducauit fide uis et
dilectionem tunc enim manducauit car-
nem qui occiderunt nupte uel co-
pulate filium dei carnem huma-
nam de uir mortalitatis per assumptionem
hominis et simili dixerunt eius
sanguinem qui modo simili se oc-
ciderunt et sperantur liberari per
supplicium sue amarissime passio-
ca propter summo desiderio clama-
bant sancti patres veteris testamenti
per oracula prophetarum uisum dixerunt
per celos et descendere et rursus
eunte domine agni dominorum hie
de petra deserti ad montem syon filie
da ista sunt in fine uis et hie itaq;
modo manducare carnes suas et bi-
bere sanguinem suum turbis iudeorum
et discipulis suis dominus precepit ut
uiz in eum occiderent sicut ipse ait
et in credit in me hie vitam eternam
et per suum panem uite et hie panis
de celo descendens ut si quis man-
ducant corpus non moriatur et hie
in christo manere et ipsum in se habere
hientem hie hie est quod longo sermone
anibus discipulorum mulcare uolebat
non per panem aut uinum dicens ma-
nere in dilectionem dei mea sicut et co-
peris et sicut Iohannes testatur maxima
caritate feruentissimo ne desiderio
perisus precibus suis dulcissimum
preem pro hac spirituali manducatione
ut cum sui discipuli hient roga-
bat dicens non per uim rogo sed per
hoc qui creditur sunt in nomine
meo. Rogo pro ut sint unum nobiscum
sicut ego et tu unum sumus pro fide
serua eos in nomine tuo quos dedi
mihi et uis plura in uia sunt

loca augustinus in quibus dicitur autem
Iohannes nisi manet de spirituali ma-
ducatione exponit et declarat et ne
omnia perit omne in super Iohannes dala
rans in isto modo illud quod
erota uiz quod multi occiderant
in nomine eius et ipse ignis non se
occidat eis sicut et de plano hie
scimus cum Iohannes inducens et
declarat et exponit de spirituali ma-
ducatione item idem hie in de doc-
na christiana qui totus non est pri-
pendendus quia in contradit mo-
dos et regulas ad intelligendum
sacras scripturas et ad accipiem
uiz sensum litteralem sacramentum
scripturarum uiz inducens sepe dicitur
autem nisi manducantibus ita
dicit Si autem flagitium aut fa-
cium uidetur uide aut utilitatem
et beneficentiam uetate figurata
est nisi manducantibus inquit car-
nem filii hominis et eius biberint
sanguinem non habebunt uitam in nobis
facimus uel flagitium uide uide
figura quod est proprium passionis do-
mice esse querendum et suauiter
atque utiliter esse recordandum in me-
moria quod pro nobis raro eius cru-
cifixa et uulnerata sit hoc augustinus
didit et glo ordinauit super eodem
textu nisi manducantibus que ita
dicit Si quis uult uis in uitam eterna
cum quidam ad mortem uis dicit
et plus et uidet si quis comedit
in altam cum hac comestione
de qua hic agitur sed cum fide o-
perante quod dilectionem hic comedit
in uitam eternam Si quis uol-
aliter in mortem hoc glo et
quod apte hoc glo de monstrat
de qua comestione hic agatur
quia de illa que cum fide opo-
lectionem operatur ad id est in uis
in libro de officio missae per me
tas per super illo uis et accipite et ma-
ducate ubi ita dicit accipite et comedite

ac si dicit comedite utique quia
sacra comestione iustitias dupli-
liter enim corpus christi comeditur
quia dupliciter inter unum scilicet quod
de vine traxit et in cruce pe-
pendit et in faciem quod est ecclesia
christi prout vegetata de vero corpore
domini aut hoc est corpus meum
quod pro vobis traditur de mystico
sicut apostolus unus panis et unum
corpus multi sumus verum corpus
christi comeditur sacrate et sub spe
christi aut comeditur spiritualiter
et in fide de comestione sacrali do-
nans autem accipite et comedite hoc
est corpus meum quod pro vobis tra-
ditur hoc facite in meam quemo-
rationem hoc modo tam mali quam
boni corpus christi manducant
sed boni comedunt ad salutem
mali vero comedunt ad iudicium
Vnde enim et mali corpus christi
manducarent non dixisset apostolus
qui manducat indigne iudicium
sibi manducat et bibit non diuini-
tatis corpus domini nam et iudas
cum aliis eucharistiam tradidit ac-
cepisse de spirituali vero comestione
dominus ait nisi manducaveritis
carnem filii hominis et hoc modo
corpus christi comedunt soli boni
Vnde qui manducat carnem meam
et bibit sanguinem meum et in
me manet et ego in eo ut quid
paras dentem aut ventrem crede
et manducasti et qui manducat
et credit in christum comedit ipsum
qui in corpore christi persistens in me-
brum eius efficitur vel in uni-
tate corporis eius firmiter solidatur
hoc si minus longum esset singulos
doctores inducere qui hanc an-
tiquam et totum patrum calum de spi-
rituali manducatione prout et co-
dicto exposuerunt sed hoc tamen suf-
ficiant pro presenti:

¶ ubi itaque presuppositis luce cla-

rus accedo ad respondendum obiectis que
videntur facere contra hanc intentionem
et declarationem christi et sanctorum Et primo
ad antiquam nicolai de lira et forte aliorum
qui videntur dictam antiquam nisi ma-
ducaveritis exponere de sacrali manduca-
tione ubi primo reducenda est ad me-
moriam quod supponitur generalis quare
proposui in principio prius actus videlicet
quod inter doctores exponentes sacras
scripturas facienda est operatio in in-
genii acuitate in iudicii assiduitate
in humilitate iudicii in minutitate
viri et passionibus in sanctitate vite
in divinis inspirationibus et aliis huiusmodi
que prestant antiquis doctoribus et sic
doctor sequendus est etiam expositiones
unius patris scripturam in quo repunt
plures contradictiones de predictis et dictum
videtur quod doctores antiqui qui in pre-
dictis contradictionibus coherere repunt
proferendi sunt modernis doctoribus
pariter quatuor doctores quos tamquam
quatuor columpnas sustentantes
ecclesiam catholicam in veritate fidei
et doctrine catholice ecclesia recipit et
veneratur videlicet Augustinus et Gregorius
Iunior et Bernardus inter quos Augustinus
prellit ingenio et excellentissimus
habetur proferenda est igitur auctoritas sua
in expositione catholice veritatis omnibus
doctoribus modernis quatenus antequam
vel ingenio fuit et ita magis nicolai
de lira vel quicumque doctor modernorum
eidem Augustino in aliquo passu con-
tradicare videntur omnino sunt pro-
ponendi maxime qui exponunt
primus est sensus quem auctor
scripturam intendit vel dicendum
et melius quod principalis intellectus habet
illius auctoris cum sit figurativa ut
patet superius per Augustinum in libro de
doctrina christiana et spiritualis quia co-
modo quo expositum est sed ad sa-
crilem sepe per quendam adaptationem

a doctoribus adduci consuevit. Solent enim doctores sicut et cetera multas vias ad aptare rationis uel alias conuenientie uel rationem uel in sensum rationem. Quia in seculo assumptum declarat quantum ad litteram et sensum eius non est de beata uirgine sed ei adaptatur. Sic et doctores loquentes de hoc ineffabili sacro sepe ad confirmationem doctorum adducunt auctores quosdam uel sonantes litteras uel litteram uel in sensum ad intellectum ipsorum sicut cum doctores loquuntur de ueritate huius sacri probant uiam totum christum in eo quod per illam uiam christi cum dixit hoc est corpus meum quod pro uobis traditur et uinum sanguinem ipsius per illam huius est calix sanguinis mei qui pro uobis effunditur que uia non potest intelligi figuratiue sicut ut illa Ego sum uitis uia et petra autem erat christus uel aliquo modo ut quidam hereticorum intellegunt per uerum et realem et in litteram sicut uerum et realem corpus suum pro nobis tradidit et uinum suum sanguinem pro nobis fudit et nichilominus ad id probandum inducunt alios quomodo sunt in dicto capitulo. Item vi. Caro mea uel est calix et sanguis meus uel est potus. Et istum panem quem ego dabo caro mea est pro mundi uita que quidam auctores huiusmodi litteras quantum ad litteram cum primis sed quantum ad sensum cum primis et non inueniunt quia sine uerbo et realiter intelligere sunt. Sed autem specialiter et secundum eundem sensum in quem quod opposita est illa nisi manducantur et similia in clementinis de reliquiis et ueneracione sanctorum si dominus in scriptis per adoptionem adducatur illa auctores. Ecce ego uobiscum sum et ad delendum

ueritatem et realem panem christi in hoc sacro cum in de primo suo intellectu non inter nisi de assensu sua per gratiam. Sic enim ibidem dicitur in hoc uero sacro christi quoniam rationem huius corpus prout sub alia quidam forma. In ipsa uero sub est nobiscum assensum et cum in alium dixit apostolus et eorum sequentibus. Ecce ego uobiscum sum usque ad consummationem seculi. benigna ipse promissione confortans quod remanet et est cum eis et panis corporali nec potest dici in hoc loco quod uterque sensus tam spiritualis quam quia naturalis sunt eo quod sensus naturalis et quod obligat ad uerum quia illi dupliciter sensus naturales repunt solum in huius scripturis in quibus aliquid competit figurate et aliquid in excellentiori modo figurato prout ipse nicolaus de lira declarat in illis uerbis. Item per superius. Ego uero illi in preceptum et ipse erit in me in filium. Quia igitur nicolaus de lira uel quod auctores sua cedat auctori augustinus uel quod ipse exponit predictum textum per quandam applicationem ad sacramentum manducationis. Nec dici potest quod christus precipiat sed dicit quod huiusmodi quod auditur huiusmodi sacri ueritas dicitur et autem quod uerum accipitur multum et inter alias acceptiones acceptum prout illi et sic et ego accedo concedo quod sumptum huiusmodi sacri est valde et multum ualens et valde notum. Eodem modo inter dominum augustinus quod dicit panem cotidianum huiusmodi tamen necessarium et utilem quod eo ipso dicitur apparet cum dicitur normum enim fideles quod accipunt et bonum est eis accipere non ergo bene misertur eo predictis cum dicitur eo quod per quod eubas est panis huiusmodi tamen notum et eo

necitate et precepto xpi competens
et accipit quia non sequitur
panis est natus. i. utilis et valde
utilis ergo est precepto et ultimus
non sequitur. Hec sacramentum est precepto
xpi ergo sub utraque specie et quod pene
in singulis antiphonis quas addu-
cit pro necitate huius sacramenti dicitur
modum arguendi tenet et mis-
tendi in quo palogisatur unitas
quod in quale et secundum in modum
dato vemo ad tertium modum
dicendi pro expeditione faciliore
vix dato quod dicta antiphona
intelligitur de sumptione sacrali et
quod hoc sacramentum sit de precepto xpi quia
ad singulos fideles ad hunc finem
usum non habet intentum deinde
specie nam de necitate et precepto
huius sacramenti inter doctores multa
videtur varietas. Item quod vi-
dentur dicere quod hoc sacramentum non quo
ad celebrationem seu quo ad effectum
ipsius per manus sacerdotis in sac-
ramentum est de precepto xpi inuncto
et multo magis quo ad summam
vulgarem dicentes quod vix im-
patitur in sacra scriptura multum
accipitur et non semper preceptum
summi. cum quique preceptum quique
exhortatione quique optatione sine
de precepto quique invitatione quique
mixta vulgarem modum ieronimus
et fortasse pluribus aliis modis
quos diligens scrutator scripturarum
posset reperire sed quod ad primum pre-
stat de preceptis modis quod in
modum adducantur. Et primo
facit illud osce prophete cum dicit
accipiens dicit per vnum imperatorem
accipe mulierem fornicatorem et fac
tibi filios fornicarios quia terra
fornicans fornicabitur a domino
Et rursus sapienter et diligenter in-
telligam qui iudicatus terrarum pro reo
sed exhortatio facit illud apostoli. Sur-

ge qui dormis et exurge a modis
et illuminabit te Christus. Et erat vi nolite
soliati esse quod manducabit et quod
bibet et qui est simile est quod dicit
erat v. nolite mirare omnes namque per
celum namque per terram et per mare
cunctas in libello de sumone. Unde in mo-
te et in sumone quem de primo scri-
psit ubi dicit quod non prohibuit dominus
licitam iuramentum. De his vero de op-
tatione sine de precepto plenius sunt
libri prophetarum qui expectantes ad-
ventum Christi visus imperatoribus lo-
bantur quorum unus dicebat. Veni
ad liberandum nos domine deus virtutum
Et ita ostende faciem tuam et sal-
ui erimus. Et isaias xvi cap. Emitte
inquit domine agnum donum auctor
terre de petra deserti. Et in alio
loco veni domine et noli tardare
pro quarto si invitatione. Hecur-
ant pro. Si vis perfectus esse vade et
vende omnia que habes et da pauperi-
bus et sequere me et multa huiusmodi
similia possent adduci ad ostendendum
non semper modum imperatoris pre-
ceptum poni. Et de ieronimo vero mo-
tis sepe habet quod admodum si iugiter
dicit discipulo pigritanti dormi
puer dormi volens cum a disci-
pulo et gravi corpore ad vigiliam
excitare. Dicitur igitur considerat
huius accipere imperatoris modum quod
quod accipit et hoc facit licet sunt
vix imperatoris modum non in preceptum
important et ita sibi ponitur ubi
ut dicitur exhortatione et invitatione
quod dicit hoc facite in meam quoniam
rationem quia vobis proderit ad ma-
gnum augmentum gratie. Pro po-
tius per modum concilii quam preceptum
dictum est sicut et illud vade et ve-
nde omnia que habes et ita ceterum
se exponunt de glorio multumali qua
dicitur et aliis ministrante qui modum

Dicendi satis dicitur quodammodo qui
 velle sequi testum Joh. Ipsi manu-
 rum spualem manducationis tunc
 suam videtur scuto fuisse dicitur
 tus magnus qui ut alio fuit alle-
 gatus hic p me et lecto dicitur quod xpus
 utrumque sacramentaliter celebrandum
 precepit in ecclesia pstatuta apostolica
 attribuens preceptum ecclesie xpo ta-
 qua principali agenti et impetranti
 propter indefectibiles sui assiduas
 qua ipso ecclesie assistit usque ad con-
 summationem seculi nam ecclesia nihil
 potest sine xpo ipso dicente In
 me nihil potestis facere alii vero
 dicunt et dicunt quod hoc sacramentum quo
 ad celebrationem in ecclesia pstatu-
 tes et missas in prima ipse est de-
 cepto xpo in meo et simulant hic
 preceptum in illis vis impatue
 prolatis hic facite in meam mem-
 orationem Et quo ad sumptus non sacri-
 ficamentum aut non celebrandum
 non est de precepto xpi sed solum de
 precepto ecclesie ad hoc sunt in meo
 pmo illorum de Galis et de ventura
 quorum dicta sequuntur in hunc modum
 Nam illorum de Galis in presunte
 sue quibus de necessitate actus mandu-
 candi quod verum sit manducare
 corpus xpi et arguit antebus
 pmo Joh. vi. nisi man. et et pma
 ad Joh. vi. Item quod statuta ecclesie
 omnes vtriusque sexus Item quod baptismus
 est sacramentum necessarium Joh. vi. nisi quis
 renatus fuerit et et similia vtriusque quod hoc
 sacramentum sit necessarium propter eundem modum
 loquendi nisi manducant et in
 armis arguit quia illud sacramentum
 et solum illud necessarium est quo non susce-
 pto non vivit quibus vita gratia sicut
 per de baptismo ante susceptionem eius
 ergo si hoc sacramentum est necessarium vtriusque ante
 ipsum susceptionem nullus vivit vita
 gratia quod morte semper est quia tunc nullus

saluaretur si moreretur antequam
 susceptionem respondet iste doctor quod
 hoc sacramentum non est de necessitate salutis
 quod est de sua institutione sed si hoc est
 hoc est de mandato super addito vi-
 gra ecclesia constituit ut fideles qui
 cent semel in anno et in morte vi-
 si quis negligit non est sine contemptu
 et peccat mortaliter et hoc quod dicitur
 ecclesie est sub precepto nec inde-
 ceterali pducta sed omnes vtriusque
 sexus per pducta rudit pducto do-
 ctor ad argumenta et pmo ad
 illud Joh. vi. nisi man. et quod in
 de manducatione spuali que est
 p fidei sine qua nullus adultus
 saluatur nec est parvulus et et
 mte et quod adducitur de filio
 baptis alius de institutione
 ecclesie dicit quod eo modo quo insti-
 tuta est ab ecclesia debet observari
 nec potest mutari sine offensa super
 petente facultate hoc ipse doctor
 in sua Item domus Bonave-
 tura in in dis. vi. monens quod
 vtriusque sit ad hoc sacramentum accedere
 et arguit eisdem antebus hunc
 super Joh. vi. Item firmus vtriusque arg-
 uit pinguem quod in parat den-
 tem et ventrem accede et man-
 ducasti sufficit ergo ad manducandum
 accedere nec tenemur sive sa-
 cramentum Item effectus huius sacri-
 mentum verbaliter pector et au-
 gumentum virtutum sed neutrum
 est de necessitate salutis ergo et Item
 si necesse esset accedere parvuli qui
 non accedunt nec manducant
 omnes condempnaret et Prudentio
 dicit iste doctor quod hoc sacramentum non
 est de necessitate salutis quod est de sua
 institutione sed si est hoc est quod assumpto
 officio vel mandato super addito
 quod assumpto officio quod necesse est
 quod ut tunc sacerdos vivit

de altari. Si si in libertate sua re
maneat non tenetur magis quaz
homo ex debito si magis de bono
et ex quo. Ex malo sup addito
quia ecclesia instituit ut fideles co
munentur semel in anno et in
morte. Unde si quis negligit non
est sine contemptu et peccat mortaliter.
Ratio autem quare ecclesia instituit
est quia hoc sacrum est salubre et
multi erant negligentes de sua
salute. Institutione autem ecclesie sunt
sub precepto omnes utriusque se
vus tunc ad amorem disactionis
peruenit ut ad missam in pascha
recipiat eucharistiam nisi forte
de ipso sacerdotis consilio obali
quam rationabilem causam du
xerit absponens. Alioquin unus
ab ingressu ecclesie arceatur et
moriens propria careat sepul
tura. Constat autem quod hoc est
pena excommunicatorum. Ex his per
responsio ad obiecta. Item in
dno Joh vi inter de manduca
tione spirituali que est per fidem et cari
tatem sine qua nemo adultus
saluatur. Hoc ipse doctor in forma
de hac et opinione fuisse vide
retur. Thomas dnm legere se
tenuit in in in fine. Dis
tinctio q. 1. art. 1. ubi sic quod ultio
in quod manducatio corporis christi
sit de necessitate salutis et in fine
positis argumentis per et contra
sic de terminat dicens quod gratia est
sufficiens causa gratie. Unde omne illud
sine quo potest gratia non est de ne
cessitate salutis. Et ante sacrum
presupponit gratiam quia presuppo
nit baptismum in quo gratia datur
necesse est per peccatum perueniri quod gratia
puet. Et idem quod est de se non
est de necessitate salutis sed de ordina
tione ecclesie homines obligantur.

Unde ecclesie statutum coram christi semel
in anno summe. Hec doctor prefatus
qui eandem sententiam in multis aliis locis
repleat. Alii vero videntur sentire quod
tam celebratio quam sacrum per modum
sacrisancti quod sit per sacerdotes quia cor
pus. Unde quod ad singulos fideles
est de precepto christi et hanc opinionem
secutis adhuc videntur variari
quia alii dicunt hoc esse de pre
cepto christi expresse et explicito
quod ad substantiam et ea que sunt essen
tialia sacramento. Alii vero de precepto impli
cito per modum videtur sequi. Nicol
de lura in modum sancti thomas
in tra pte summe ubi allegat eundem
dno ponens etiam dicit. Spiritus
manducatio includit votum seu
desiderium precipiendi hoc sacrum
et in ipso in predicto loco spiritualis
manducatio expresse cadit et expli
cite sub precepto christi quod per quia di
ctus doctor ubique illam antequam
visi man. per declaratur et expo
nit per spirituali manducationem et in ipso
spirituali includit votum precipiendi
hoc sacrum. Et ita in eundem intelligit
da est antequam quod inducat ibidem
coram christi. Et facite in membris que
memoracionem quia sicut in illa nisi
manducaverit in ipso includit
multipliciter sacralis sumptus sicut in
ipsa cum enim per predicta verba quod inter
in omnes doctores hoc facite in membris
memoracionem apostolorum in sacerdotes
ordinant. Si illa verba expresse et
explicitate quod ad substantiam et quod ad
modum obligatiue ad omnes indif
ferenter fideles extenduntur. Manife
ste sequitur quod omnibus fuisse colla
ta potestas agnoscendi hoc sacrum in
se et multipliciter parvis et magnis
et quibus esset hoc sacerdos quod nullus
est dominus nec est cogitandum. Et igitur in

in intentionem predicti doctoris quod p
 ceptum de simplici sacri in pre
 dictis vis includatur implicite et
 in medulla quoniam autem in predicto
 precepto hoc facite in manibus quoniam memo
 rationis duo includantur videlicet scilicet
 sacri que sunt per hoc pronomen
 de manibus scilicet hoc et quoniam memoratio
 duce passionis orationis quod alterum
 videlicet id quod est scilicet et pertineat ad omnes
 Id autem quod se habet ex sequenti et quasi
 sunt quoniam aliter modo tunc ad sa
 cerdotes pertineat quia videlicet subdistingui
 signis et speciebus duce passionis
 reputatio Et quod hoc fuit dicti do
 ctoris intentio per quod articulo minime
 sequitur in quo ex intentione quod
 videlicet licet summe corpus christi
 sanguine et determinat sicut alias
 hic lectum est et declaratum Non
 est autem primum credere nec est
 verisimile quod illis actantibus actantibus
 sumus vir et doctor in tam modi
 to spacio sibi ipso contradiceret
 ibi ponendo necessitatem sacramenti
 et hic non necessitatem alius speciei
 In procedendi igitur articulo declarat
 eadem sub precepto scilicet et rem
 huius sacri quoniam ad omnes In ipso articulo
 articulo declarat et scilicet et modum
 eadem sub precepto solum sacerdotibus
 non autem universis christifidelibus In hac
 igitur tali ac tanta varietate doctorum
 nihilominus dicta sua et suas et
 tunc iudicio submittendum ipsa scilicet
 nostra ecclesia sub initio semper in rebus
 dubiis cepit et tenuit partem superio
 rem et tunc iudicem quam quoniam ad ce
 lebrationem et consecrationem huius sacri
 ecclesia instituit et precepit quod hoc sacrum
 frequentaretur in ecclesiis christifidelium
 sive christus precepit sive non precepit
 sicut quoniam ad usum fidelium huius
 sacri ecclesia elegit partem tunc iudicem

recipiens unus christifidelibus ca
 pacibus et dispositis varie et
 varietatem temporis et quodammodo per
 uarium simplici eiusdem sacri
 et maius in modo nunciatum hoc
 sacrum non efficientibus nulla unquam
 fuit varietas opinionum an sub
 una vel sub duplici specie possit nu
 trari quia ut alibi dixi an no
 mitatem tunc iudicem Jacobelli in rege
 Bohemie non reputatur doctor ab
 institutione huius sacri fidelis et
 catholicus qui in forma vel in sua
 modo dubio determinavit quod sicut
 sic sub duplici vel sub una specie
 christus precepit hoc sacrum ministrari
 fidelibus et quod ecclesia non possit
 sic ut sic manifestationem eius
 facere et statuere Idcirco et ipsa ecclesia
 propter multas causas superius al
 legatas statuit sub una specie
 ministrari Respondendo igitur
 ad propositum nostrum nihil in pre
 dictis difficultatibus tenere diffini
 endo dico quod si contra institutionem quoniam
 ad non efficientes dicti sacri cadet
 sub precepto non tamen usus eius sub
 duplici aut sub una specie cadit
 sub precepto christi.

Prosequatur igitur ordinem an
 timum suum respondendo
 ad singulas et ostendendo adocu
 lunt et cum digito quod per nullas
 armis concludit intentionem ad
 ducit igitur quoniam in glo. or
 sup. vobis cetera cum venero
 disponam etc. Ex quo inferit
 tam apostoli quoniam glo. vobis quod
 apostolus precepit de sacro dicens
 tenete quod dixi scilicet accipite man
 ducate et calicem bibite tenete
 inquit et non inueniunt nec
 mitate hoc est illatio summo
 nentis que est aliena et aduersa

fit totum amente apli qm a glosa
nullus hns mltum pt dapi dicit
em aplus cetera tunc venendi
ponam glosa ante dicit tenete
q dxi cetera ante de eode r q
ad hmoi saci ordines pmet tñ
veneto disponam In qm vis
nullas dantur intelligi ea que
infert dictus pponens quomo
disparat totum glosa ambrosi
tñ mltum apli nam aplus
in pñto loco no infert dñi
utqios neq docet quali debeat
quicqz / s quali pacifice mode
se cum dñatōm tñ pbatōm
qñc debeat accede ad sumptōs
hmg saci vñ no refert qñmof
tenete q dxi r accipite mandu
cate et calicem sibi et no mte
mittite nec imitate s pñstē
nec qd dxi qñm ad deoos
pñtatem qñc pacem qñdas
et pñtatem Simile dicendum
ad id q dicit hns carē no potest
vñ vñtibus pñctis addigne
sumendum hñ saci vñ hns
carē no potest no refert ad qñs
sub vñqz spē s ad vñtes de
qñq dictum est Et licet simile
quam ad duat de vita corpali
que vñ sine cibo et potu no possit
qñmari valet transpēdo ad
vitam pñalem rñ hmg saci
no tñ sequet q vñqz pñs qñ
igatur quia vita anime no co
sistit in pñbus s in ipa vñ carē
ne xpi et vñ sanguine eius vñ
tñ sumendo sub vñ specie
quicqz fidelis sumat carnes et
sanguinem martm et q sumit
pñctum alimentu et mltum mltu
quo vivit anima quia vñ come
dit carnem xpi et vñ bibit sang
nem eius. Pñm qñ dñs dicit

Caro morve ē abus et si hñ sumptu
fñs ē q sine sumptōm cotidiana
aut frequē anima no posset stare
vegetari augmentari aut qñmari
in vita pñcta et pñali ut in multis
scñs pñs et pñt in scñ paulo pñ
hñmā qui p pñ annos mansit
in hñmo absq hñg saci sumptōm
Simile de scñ mārā gñpācā que
fere p totidem annos sine qñmō
mansit. et ad rñol de hñ dñc
qñ pñ loqñt pñvasine et qñter
inducens pñt ad frequē sumptōm
hñg saci q vñqz valde ē rñon
autem intendit ibi nñtate pñpti
nam inducere ad cotidiana rñp
tñm vel frequētem et mltum ad
frequē sumptōm sub vñqz spē
In autem pñtāpñ dñcndum
qñ pñ loqñt de carne et sanguine
que duo pñant vitam anime no
aut de pñb pñm et vñm que
vñ se mltū causant in anima
vñno nec gustat eas tñm corpa
sumat et corpa in stomachm
fragunt vñ dñt qñ mltum et p
vñm ē et autem dñt qñ idē
bene simul in calice redmuntur qñ
de vñ calice passionis xpi hñc duo
nobis manarunt. Intelligens ē qñ
caro xpi et sanguis in calice acdu
r tradunt quia et in calice totus
et mltus xpi qñmetur sicut et
sub spē panis et qui hñ no acdit
in felix ē quia si cibo et potu mlti
vita hñmāna sustentatur multa
magis carne et sanguine dñi mñ
vita pñalis / potius aut in hoc
loco hñ doctor calicem nominavit
quā panem / quia compat effñm
hñg saci ad passionē xpi tanq
ad carē que passio magis in spē
et in filie vñm pñm et carē
quia passio in scriptis calix appellā
vñ illud potest bibē calicē qñc

ego bibiturus sum. Et idem dñs in
orion in monte dicit p̄r transfera
me calicem istum vñ dñs quia de
vno calice passionis xpi ē quare
fñ in dicta ante passio nulla
mentio fit de pane et vno si solus
de cibo et potu que dñs carni et sa-
ngui xpi attribuit vñq; non
bene refert proponēs dicti doctor
intentionē ad sacramentum panis
et vini:

Hancem sancti Thome et do-
ctoris subtilis Scoti s̄z dñm
q̄ nulla carnis probat aliquid de
duplici specie si solus voluit q̄
sumptio sacri huius sit de p̄cepto
et nō aliud intendunt dicti doctores
eo mō quo sup̄ius declaratum ē
qd illud ante q̄ infert q̄ dicto Scoti
q̄ sumptio seu qmō sacri ē maior
necitat̄ quā q̄ sacra tantū s̄m
melior et nobilior ipa q̄ sacraione
et dicit q̄ h̄c ē contra om̄s aduer-
sarios huius vitas dicentes q̄ sacra-
tōm ē de p̄cepto nō q̄mō s̄ sal-
ua gr̄a sua adūpari qmō sub
vñq; spe nō dicunt h̄c s̄ dicit
oppm̄ quia dicunt q̄ s̄m̄l q̄ sacra-
tō et sumptio que fit p̄ sacerdotē
in altari p̄ficiunt s̄m̄l vñd sacri-
ficiū q̄ prodest nō solus ipi
q̄ sacra s̄ toti ecclie militanti et
c̄p̄ dormienti in purgatorio et
in h̄c tali sacrificio vñq; q̄ sacra-
tō ordinatur ad sumptiōm in qua et
ipm̄ sacrificiū p̄ficiatur s̄ bñdicit
aliqui q̄ qmō nō q̄ficiendū nō ē
necitat̄ neq; p̄cepti nisi ecclie cōdñ
q̄ infert q̄ dictis Scoti q̄ om̄ibus
loquitur xpus ut ip̄e dicit et om̄s
obligat ad manducandū et bibendū
sacram̄t dñm q̄ salua gr̄a infert
q̄ dictis Scoti nō p̄t elici q̄ illa au-
ctas xpi obliget ad manducandū
et bibendū sacram̄t h̄c subdñs p̄p̄us

sacram̄t qm̄ q̄ p̄p̄e teneat Scoti
oppm̄ ut alibi dicitur cum dicit et
ad oculum colubis suis declaratum
Post p̄dictas auctes induat au-
ctes conaliorū gñalium et
canonum que s̄m̄l p̄bat
nisi necitatē p̄cepti ad s̄m̄l
carnem xpi et sanguinem in sa-
cra nō tñ p̄bant p̄ceptum xpi
s̄ tñ ecclie que h̄c auctes ligat
et soluendi statuendi et p̄cipiendi
et tñq; p̄ceptum obligat ad pe-
nam eternā quodamodō et p̄-
cepta diuina p̄m̄ sicut q̄ tempto-
res legum diuinarū sicut q̄ emp-
tores legum eccliasacra et h̄c
in futuro si sine p̄m̄a decēssent
venirent p̄m̄iendi vñq; leges ecclie
sacra ita necitatē imponit subdit
eiusdem sicut et leges diuina quia
ip̄a lege diuina p̄cipiendi et sta-
tuendi auctas ecclie data ē in
illud q̄m̄i vob̄ audit me audit
et qui eccliaz nō audient sit tibi
sicut et h̄m̄i et p̄lūcanis et
in illud sup̄ h̄at h̄edra monsi
et q̄ uerūq; dixerunt vob̄is
facit et tñ quicquid sit nulla p̄-
dictarum auctum̄ defuit sibi
quocumq; modo intelligat aliqd
ad p̄positum duplicis speciei:

Alterius ingr̄ p̄ponēs indu-
at auctes ad p̄bandū quille
totus Joh̄ vi. Nisi man. ē m̄t
de manducatione sacrali et bibitione
et nō de sola p̄uali et p̄mo p̄
glosam̄ duplicem ordinat di-
cendū q̄ dato q̄ illa auctas m̄t
gatur de manducatione sacrali nō
tñ q̄ dicto totū h̄etur necitatē dup̄
spec̄i nō q̄ ip̄is glos̄ imo q̄
dictis glos̄ h̄etur necitatē sufficiat
vñq; p̄m̄ et comestione nam in
nulla sit mentio de bibitione
s̄ de sola comestione et vltius vñq;

glosa exponit de comestione altaris
et per quos glosa trahit hunc totum
ad sacerdotes qui soli officium et
comedunt in altari et intelligendo
sive spiritualiter ut Augustinus et alii do-
ctores antiqui sive de sacrali co-
mestione altaris bene dicunt quod
plurimum a contrario sensu omnes
adversarii dicendo illam licitam
non exponendam esse de spirituali vel
sacrali manducatione altaris sed
tam debere trahi ad quicquam tam
tam utriusque per papam et
male dicunt. Deinde adducit
auctorem remigium multum et satis
longam super eodem verbo nisi man-
ducantur et in qua tota antea
et moribus prout circa clausis
non reperio nec video aliquid in quo
possit vel valeat firmi fundare
intentionem quo ad preceptum quod
sub utraque specie. Deinde quo ad au-
ctorem quoniam plus facit contra
eum dicta auctores quod contra-
tinentes opinio nam cum dicit
ad hanc spiritalem alimoniam
ad hanc spiritalem epulum et diu-
inum nos domus invitatur mactare
declarat se loqui de spirituali manduca-
tione quod manifestum declaratur ad
quod dicit in paragrapho. Nam
verbo subsequenter exponit quod id
facit et quod sit manducare car-
nem eius et sanguinem bibere.
Qui manducat inquit meam
carnem et sanguinem meum bibit in
me manducet et ego in eo habeo pro-
fectum et hanc ostendam manducare
et hunc potum bibere manere
in christo et christum in se habere ma-
nere et ubi hic doctor sanctus
remigius conformiter ad Augustinum
exponit quid sit manducare et esse
quod sit manducare carnem eius
et sanguinem bibere et respondet

Qui manducat inquit carnem meam
ubi expresse dicitur quod manducare
et bibere in hoc loco sunt per manere
in christo et ego christum in se manentem
hic quod eundem sensum totum respondit
illius auctoris tendit per de spirituali man-
ducatione nec obstat de exemplis
que inducit de comestione sacrali
ut expositum est in dictis Augustinus
loquens cum Augustinus et remigius a
breuiator eiusdem de verbo sensu que
christus intendit in quibus bis per de
spirituali manducatione adducit ser-
mones de sacrali manducatione
sicut tamen adducitur figura ad fig-
uratum et sacrum ad id quod est et figurat
sicut si loquimur de passione christi
et adducimus figuras veteris testa-
menti que christi passionem designabant
utique non omnia que dicuntur de ipsa
passione christi in se et que dicuntur
de figuris illis ad id referrentur
quia semper aliud est figura et aliud
figuratum. Simili- si loquimur de
corpore christi verbum in hoc sacro ostento
et adducimus manum sacram ut panem
panis et vini utique non quicquid
dicitur de corpore christi habet intelligit
de speciebus nec de materia esse in ipso
Qui cum habet sacramentum altaris quantum
ad species suas et quantum ad primam
rem continentem que est verum corpus christi
et verus sanguis eius. Sic sacramentum
corporis christi mixtum ut omnibus manibus
hinc sacrum intelligentibus. Si doctores
loquentes de corpore christi mixto et
spirituali et carne eius mixta addu-
cant manum hinc sacrum sive quo
ad species sive quo ad primam primam
rem eiusdem sicut signum ad signa-
tum et sacrum ad id cuius est sacramentum
non est dicendum quod id sit et quod ad
idem referantur omnia que dicuntur
tanquam idem esset signum et si-
gnatum res et sacramentum et hoc est
perfecto salvo iudicio meliori verum

intencio aug⁹ et remig⁹ et mul-
 torum aliorum doctorum dictum
 calum⁹ ~~et~~ exponendum qui ex-
 ponentes de spiritali corpore xpi mi-
 sero et de manducatione adducunt
 manum sacerdotis altaris tanquam signum ad
 signatum et sacram ad id quod facit
 et figurat vltimis dato quod remig⁹
 loquatur in illa parte ad hanc spi-
 ritalem alimentionem de sacro altaris
 ad hunc vltimus quod ipse vult fuisse de-
 claratur quod non negat sumptionem
 huius sacri assere voluit cum dicit
 tanquam naturam assumere alimen-
 tum nobis indicat per hoc enim cum dicit
 tanquam cum sit ad vnam similitudinem
 vtriusque similitudinis non perfectam natura-
 tem expressit per quod dat intelligi quod
 magnam et vehementem utilitatem
 non preceptum immittit naturam vltimus
 per aliud per illud scilicet quod sequitur quod dicitur
 scilicet remig⁹ non accepit in vultu
 predictum scilicet naturam nam infra
 dicit quod ipse dominus misit in suum cor-
 pus et sanguis cotidie a fidelibus
 per sacerdotem missum si mandatum
 rationabili sacro quod vtriusque accipiendo
 mandatum et preceptum nullum pre-
 ceptum in veritate quia omnis catholice ve-
 ritati scilicet quod per litteras tradidimus
 et suis et armis et adiutis quod
 nullum dicit obligare vniuersum
 fidelium aggregationem ad hunc ve-
 nerabilis sacerdos cotidiana sumptionem
 vult aug⁹ et hanc de qse. dicit in cot-
 tidie eucharistiam sumere nec laudare
 vituperare et dicens igitur quod remi-
 g⁹ in dicta ante vnum mandatum
 large accepit non per preceptum ipse scilicet
 exhortatione quia qui taliter possit
 disponere vitam suam ut omnia
 contineat a peccatis mortalibus et ex-
 sumptionem cotidiana sentiat se in
 deuotione ac furore profice valde
 naturam esset et utile si ante dispo-

sequenter et cotidie ad hoc sacram in-
 accede. Sicut igitur hoc vnum manda-
 tum ipse non potest determinare illud quod
 dicitur cotidie per vnum determinat
 illam naturam pro omnibus in pre-
 dictis hoc indubie habetur et maxime
 quod dicta auctoritas remig⁹ in nullo
 deseruit sibi ad quoniam litteras sub
 vtriusque spe quod auctoritas aug⁹ quas
 inter induat que videntur eadem
 doctori contrariari qui ut dictum
 est sole clarus et luce meridiana
 in multis locis declarat eundem
 Job debere intelligi de spiritali man-
 ducatione non esset difficile respon-
 dere eundem doctorem ad quod cordas
 reuocando ex libris eiusdem quod
 quibus dicit auctoritas assumuntur
 nichilominus quia tunc cohortor dico
 quod nulla predictarum auctoritatum dato
 quod omnes intelliguntur de sacrali sup-
 ratione probat propositum de duplici parte
 in quoniam literalis et sunt auctoritates
 aug⁹ in prima in libro primo de
 multis et remissione peccatorum. Secunda
 contra Gregorium grammaticum
 in litteraribus dicitur per me in
 aduentu domini et quarta libro primo de
 baptismo puulorum ut ipse allegat
 eam que incipit differatur go
 subitatio et que in ponitur in libro
 de multis et remissione peccatorum
 nisi velit vnum et eundem librum
 per dicto duplici titulo in figurare
 per litteras psalmo lxx super illo vno
 adorate scabellum pedum eius
 vult ut datur occasio volenti
 dictas auctoritates aug⁹ in intelligere
 in quo sensu ab eo prolata sit
 sub vtriusque auctoritatem suam que
 habetur transumptive de qse. dicit
 in ca. nulli ambigendum est ubi
 ita dicit per vult ambigendum est
 tunc corpus et sanguis domini vnum
 quemque fidelium percipere fieri

qñ membrum xpi in bapmo
efficitur nec alienari ab illius
panis calicisq; consorcio et si an
quam panem illum erat et ca
licem bibat de hō seculo in uni
tate corporis consuetudine accedat q
illius sacri bñficio nō pñā qñ
ille hō qñ illud sacm sacm est
invenitur in illo em sacro torq
et sanguinem suū nobis comen
dant qñ et fecit nos ipos naz
et nos corpus xpi facti sumus
hec cingit Et ity id ad Boni
facium ita scribit et hōtur ad
dis. nñ c. In calia ubi ita dicit
nō cogitatis vitam hō nō posse
puulos qui sunt opes cor
dñ mñ ihu xpi dicente dñs
Nisi man. car. fi. hō. rēgātū
ē em tunc vniūq; corpus
et sanguis dñi pñcipem fieri
qñ in bapmo membrū xpi
efficitur hec cingit Ex hys an
tibz et vltima resolucon qñ
facit id doctor dictorum suoru
ho mo de nñtis et remissione
pñtorum siue de bapmo par
uulorum pñdrosus lator et
pñs dictum excellentissimū
doctorem nō contrāmus nec
sibi pñdisonū si maxime vñ
formicem et concordem in suis
dictis et sumis clare pñpict et
intelliget.

Similiter dicens ē adanc
toritates frigens et crisp
quia corpus nichil concluditur
ad necessitatem quoniam subvtraq;
spe cum nullam mentem facit
de spe vñi si solū de carne et
sanguine que ita integre plene
et pñfecte sumunt a fidelibz sub
vna specie sicut si sumatur sub
duplia Similiter dñm ē adan

Ar
tem. Immo quia nichil facit ad po
situm de pñcepto aut necessitate quoniam
subvtraq; specie eodem ad dñm ita
machanum dicens ē qñ nichil qñt
sua auctas ad quoniam vñmisp pñ
vñm quoniam pñt conari qñ vñs eius
dictus textus qñ vñm nñm nō mñt
de manducatione sacrali qñ ad nñten
con suam dicit em Si quis vero
dictum saluator omnis velit accipe
de manducatione et bibitione sacrali
tunc intelligens ē cum modificacione
vñi opñesse et manifeste dñtāt
se sequi nō de sua necessitate cum
dicit si quis vñm ad dñm vñm
Eusebii dicens qñ Eusebii loquū
de qñsacōm qua xpus in rena
vñm in sanguinem qñ mutavit et
cotidie qñmutat in altari qñ ma
nifeste auditur qñ vñs eius cum
dicit dñtāt qñ euidenter constat
vñm creaturam xpi sanguine in
cupandas qñ vñm nō sit nisi in
altari vñi prius ē vñm creatura
Et deinde xpi sanguis pñqñsacōm
ē et incupatur pñ qua qñsacōm
nullos sanguinis xpi ē vñm crea
tura Et ad hñc pñm pñ quidam ad
apñtacionem ad sacm altari induat
auctem Nisi man. car. fi. hō. rē
Et pñtā dictus doctor nullas nñcos
facit in pñdictis vñs de quoniam layca
aut de pñcepto siue de necessitate illa
de qua hic loquimur nec de qua
cumq; alia Et hñc dicta sunt ad
scdām pñtem siue pñpñtacionibz
laudem et gloriam omñpñs dei
et nñm.

Ultimus prosequens itaq; pñtem
siue pñpñtacionis pñponens ita
dicit Cum autem plūm adu
sancionum diuini hñc quoniam sō
vñm pñt quoniam ad laycos pñt tot
testimonia et scōr auctes resiste

no valentes ipam qmōz bndic^{pm}
 eukā subvtraq; spē ad laycos
 fideles concedunt qm̄ msc̄ et
 de se et licitam et catholicā quia
 a xpo institutam et ab aplis et
 ecclia p̄mitua practisatā et
 hoc eorum confessio p̄ p̄ corū
 plima scripta s̄ in h̄ latibulm̄
 om̄s q̄ fugiunt dicentes q̄ ipa
 qmō vtriusq; spē nō sit de p̄p̄
 to h̄c pponens q̄d h̄c duo non
 p̄ter auctes et rationes quas
 adū sarn adducunt quia nulle
 sunt s̄ p̄ter v̄tatem in msc̄ q̄
 qmō h̄m̄ sarn r̄m se q̄sita ep̄
 licita et catholica et digne s̄ h̄c
 h̄bus ac devote multum utilis
 ac n̄cia s̄ q̄ fiat sub vna uel
 sub duplici spē ē m̄dus ad m̄tū
 uel de m̄tū nisi p̄q̄to ecclie
 q̄suetudo aut statutus detm̄at
 ad vnam uel ad duplicem spem
 Nam xpus instituit sacra s̄ mod
 cadū disponendi reliquid ecclie
 ut tenent om̄es doctores q̄cordie
¶ In igit q̄suetudo ecclie h̄bat du
 plicem spem tunc nulli licebat q̄
 tare sub spē in locis in quibz h̄mō
 q̄suetudo p̄uabatur **¶** Et s̄r̄ oppo
 q̄suetudine in ecclia q̄ rationabili
 bus causis inualecente et maxie
 statuto et p̄cepto v̄m̄salis ecclie
 q̄firmata nulli licet nō q̄ficiēti
 q̄m̄are sub vtraq; spē p̄n̄ nullo
 q̄cedm̄ ipam qmōm subvtraq;
 spē et licitam et catholicā quō
 ad laycos licet sic xpus fecit et
 aplis tradidit **¶** Et aplis in p̄mitua
 ecclia cōmittis sic facere p̄mi
 serit p̄ante statuto ecclie in op̄m̄
 nec q̄fugm̄ in latibulm̄ qm̄
 ē loca h̄c eorum dicentes q̄ ipa
 qmō sub vtraq; spē nō sit de p̄p̄
 m̄is manem̄ in ipa v̄tate catho

sicut in civitate sup̄ montes porta
 que om̄ibz sole claris elucet
 ad auctes igitur ev̄ntāz d̄c̄t
 xxv̄ctāz xpm̄ et luce xpm̄ duo
 q̄ s̄ant v̄tate q̄ma ev̄ntē nar
 rant modum que xpus tenit
 in q̄stōn̄ h̄m̄ sarn **¶** Et v̄m̄ hoc
 facit q̄ m̄m̄ p̄ceptum si p̄e
 ceptū teneatur refertur ad aplōs
 quos p̄ illa vā in sacerdotes ordi
 nanit et ad iporū successores tū
 Alioquin om̄s viri et mulieres
 essent sacerdotes et possent hoc
 conficere sacra q̄ nullū sane
 meritū d̄c̄t ad glosam autem
 que d̄c̄t et alius d̄c̄t d̄m̄ q̄
 glo. nō d̄t q̄ xpus p̄cepit aplis
 alijs sic dare d̄c̄t em̄ q̄ non
 q̄ceditur p̄ p̄m̄ q̄ xpus p̄cepit
 discipulis dare alijs h̄c s̄ac̄m̄
 nō tū p̄cepit sic dare quāpter
 nō tū glosa nō exp̄ssit sicut
 taliter uel h̄c modo alijs d̄c̄t
 tantum ecclie d̄c̄t fragilibus r̄
 Similiter d̄m̄ q̄ xpus s̄ac̄m̄
 ip̄m̄ instituit et commisit ip̄m̄
 celebrandum solum p̄s̄b̄t̄r̄ in
 quibz sic q̄gr̄nt s̄m̄l̄re nō tū sic
 dare ceteris quāpter nō tū d̄c̄t
 quibz sic q̄gr̄nt uel s̄m̄l̄r̄ et d̄c̄t
 ceteris de sacerdotibz em̄ loquēb
 d̄c̄t quibz sic q̄gr̄nt ut s̄m̄l̄r̄
 de laycis vō nō d̄c̄t ut sic s̄ sub
 duplici spē d̄c̄t ceteris s̄ plane d̄c̄t
 et d̄c̄t ceteris **¶** Et q̄ ipa sit m̄tū
 illius tantū p̄ tam q̄ s̄m̄l̄r̄ po
 tifice et q̄posicōn̄ officii qm̄ corpa
 ecclia tantū d̄c̄t tantū
 Nam tpe v̄d̄am̄ in doctōr̄ p̄st̄
 qui officium corpus xpi et p̄e
 dictū tantū cōm̄posuit p̄
 totam eccliam v̄m̄saliter erat
 v̄m̄q; spē q̄suetudo n̄c̄ q̄do
 tūm̄ eiusdem doctōris:

¶ Et nicolaum de lira d̄c̄ndū
 in op̄m̄is suis et quibz

vin dicit qd illa va hē facite mungi
ecclie hūmā sār vsus s; nō hētur
eo hoc qd mungiatur sacrali pō
vsus quomōs sub vtraq; spē vlti
ad antem damascem cum dicit
vit domus ihūs hē ē corā memm
et hē ē sanguis mē et hē fac
te omniū eū pcepto donec verat
dicendū ē qd ibi pceptum dama
scemū nō inter dicit referre ada
postolos qd ipse sit pceptū ut
sic imparet alijs s; refert ad nāz
panis s; et vni qstionda ut obe
diat pcepto omniū dei sine xpi
dum v; ad vā prolata sacerdotib;
panis et vni sba in corpus et sa
nguiū xpi dūa et omniū vir
tute cōueritur. Et igr sēns et
hē facite r qstite et cōsecrate hū
muntando natū sba in corpus
xpi et sanguinē nō vtrāq; virtu
te vtrā s; omniū eū pcepto quo
s; nō solum ea que sunt pnt
queri in alia s; et ea que sunt
pnt in nihil mū redigi et ea que
nō sunt ad eē producta m qd
in pō ipse dixit et facta sunt ipse
mandauit et acta sunt. Si em
damascenus voluisset referre
illud pceptum ad aplos ut sic
deberet facere donec veniat sup
fecisset sibi simplr dicere hoc fa
cite pcepto eū sine additō omni
potenti quia ad mandatum ob
ligatorum faciendum nō exi
gitur omnia cum et plati et
pni hominē pnt obligare p
tipe quāq; nō ē omnia que
vtrāq; ad nāz transsationē
subitam et instantaneam de ne
cessitate requiritur et ad hūc eū
scilicet ipse loquitur paschalis
in sequit allegatō cum dicit
Ecce o fili quia ita ē quo ipse
dixit et dubitare fctū nō pōt

ipse mandauit et actum ē pceptū
posuit in mē qm memoratō facite
nam tota intencio paschalis in hē
loco ē inducē fidem transsationis
panis et vni in veram carnem
xpi et in verum sanguinē eū
ad quā transsationē credenda ipse
hortatur quē fidem qd ovis
eū p; et ex p; passionibus eū dicit
Ecce o fili et ibi pmita factū
ē pceptum posuit et p q modum
ē in mēam qm memoratō facite qd
quid tū sit sine pascha sine da
mascenis sine nicola de lina
et quāq; alij dicant quilla vā
hē facite in mē qm memoratō
dicta sunt a xpo aplis pceptue
et in psona ipoz ceteris sacerdo
tibus et p quē ecclie in augtenē
hē sacm celebrare ofice et passioz
xpi sub vtraq; pte repnare
in qstū et pūa fidem qd
nō tū aliquid sequitur p qmone
sub vtraq; spē qd illud igitur qd m
fert pponens qd p illa vā hē facite
intelligit nō solum qstōm s; et ma
ducatōm et bibicōm sacralē et qd
p illa vā dixit pceptue dicendum
q pceptum illud si tū pceptue te
neatur ostendit se sumit ad qstōm
et ad manducatōm et ad bibicōm
quo ad ipm oficientem quia sacer
dos oficiens tenetur sicut oficere
sic et vtrūq; dispēde scilicet
et separatim sumere vni nō sequi
qd p illa vā domus papiat so
lum manducatōm et bibicōm
sacralē m qd respicit vtrūq;
s; nō pnt manducatō et bibicō
sunt annūta oficium sūmipo
sacificantē.

Ad antem sū thome dictum ē
hui pcedentibus qd in dictis vis
dictus doctor intendit fundare pre
cepom unipiate sacri m se qstidū

si in subvotaque specie quaz in sequenti
 articulo dicitur non esse de necessitate nec de
 precepto. Item in eo quod fuit in prece-
 dentibus aliquantulum aptum in hoc
 sacro dno sunt attendenda uel ea que
 sunt essentialia uel ea que sunt ac-
 cidentaliter quantum ad ad essentialia
 que sunt forma nostra intentionis
 et ordo. Christus dedit preceptum quod
 utraque invariabile ac immutabile est
 si non quantum ad accidentalia cum
 modi sunt temporis quod dicitur in modo
 sumendi / ritus faciendi et quod
 que Christus dimisit in potestate ecclesie ut
 ea ipsa ordinaret prout est spiritus sanctus re-
 tor eiusque inspiraret. Unde sicut in potestate
 ecclesie sunt statuere ut non nisi acri-
 mibus hoc sacrum faceretur et ad nisi
 meritis casibus sumeretur cum sit
 Christus per eam ipsum operatur et discipu-
 lis dedit ad sumendum. Et sicut in potestate
 sunt ecclesie per aliquos temporis in se mutato
 facere licet Christus maxime operatur
 sicut eodem et pari modo sunt et in
 in potestate ecclesie propter aliquas necessitates
 eas et rationes mutare modum qui
 randi laicos ut ut sub una et non
 sub duabus speciebus quemadmodum Christus
 tradidit quoniam in hoc videtur
 quare potius illa que hunc modum
 mutare potuit in iste modo ita se
 habet per accidens sicut et illa et dis-
 tinctio hoc expresse inquit in pre-
 cepto Christi cum ait hoc facite non autem
 dixit sic uel hoc modo facite hoc enim
 ad ipsam refertur non ad modum. Et quod
 arguit proponens quia ipse Christus ad
 utrumque addit preceptum hoc facite
 ut ait apostolus secundum quod in hac parte
 per duobus modis considerari quod re-
 rei quod tunc quod modi est uinum corpus
 Christi et uerum sanguinem eucharistico
 rei rei fide tunc quod modi est passio
 resus spiritualis tunc quod corporalis et tunc

Si qua sunt que in hoc sacro reputantur
 ratione primi panis et uini cadit
 sub precepto distinctiue quia uel uterque
 uel alterum uterque sufficit ad sub-
 utraque et sub altera uterque uerum
 et integer Christus coniungitur ut fuit
 declaratum in superioribus satis diffuse
 Ratione uero secundi cadit utrumque
 copulatiue sub precepto quia passio
 Christi non potest perfecte reputari sub al-
 tera utrumque et hoc quod ipsum Christus
 uerum expresse comprehendit non
 enim ait simpli hoc facite sed addit
 in memorem commemorationem. Si enim
 dixisset tunc hoc facite planum
 esset quod altera species sufficeret quia
 uero addit in memorem commemorationem
 utraque necessaria est ut et paulo uerum
 completus est copulatiue in quod
 commemorationem facienda dicitur duo
 ritibus enim tunc manducabit panem
 hunc et calicem bibet mortem
 dno annuntiabit donec ueniat
 Ideo et ad utrumque apposuit
 preceptum ut utrumque simul
 diceret fore naturam ad quod dicitur
 mortem reputat. Si enim solus
 ad unum apposuisse videtur quod
 sola species sufficit ad reputationem
 ut apostolus est declaratum in hoc euangeli-
 stae in hac parte sicut et lucas
 aliorum euangelistarum qui non faciunt
 mentionem de quod precepto quia
 uero quod commemorationem dicitur passio
 tunc conficienda sine sacerdotibus
 precepta est ut eo superioribus prout
 ait facite quod id est quod facere uel
 sacrificare quod dicitur sufficit quod soli
 sacerdotes in ecclesia coram populo
 operantes et sacrificantes quod
 reputent passionem signis poten-
 tibus speciebus scilicet panis et uini
 non autem quod sic ceteri ministrant et
 licet non sacrificantes sumunt sub
 utraque specie sicut antiquitus cornifici

faciebant et modo faciunt gratia
similiter et reputarent mortem
domini sicut et sacrificantes non
eodem modo quia sacrificantes
ex precepto quoniam vero sine precepto et
ultimo expressius sacrificatis quia
non solum in sumptione subtrahit
sed si principaliter in operatione et in
elevatione et ceteris signis et ritibus
pro passionis reputatur quia in sola
sumptione.

Haudemur cipriani que hic
ponitur et ad ceteras que
infra ponuntur. Primum dicendum est
quod non omnia opuscula nostra dicta est
idem martyr ab ecclesia acceptant.
Iste enim cum octuaginta episcopis in
quodam modo pro vinctis sub
cipriano in civitate Carthaginiensi
celebrata dixit hereticos et blasphemos
non posse baptizari et quod baptizatus
ab hereticis collatus est laqueus
diabolicus in quo ipse non tenetur eo
quod ecclesia operum determinat in hereticis
in die. Et factum est in multis sanctis
diebus ut quoniam quem in hac materia
egregius doctor Augustinus edidit li
brum que de vincto baptismo no
nuavit de quo martire idem Augustinus
dicit. Ego in hac sanctitate Ciprianum
eidem ad heresim nisi me romani
sinodus retraxisset et subdit quod
dicta cipriani non approbo cumque mar
tiris veneror. Cumque ingenium
laudo quia nec ecclesia approbat
ubi male sensit hoc purgatum
et igne passionis hoc tunc
ubi bene attendendum est excellentis
simi doctor Augustinus opus et do
minum et perinde memorie re
tinendum libenter si quid tunc per
statem tunc propter excellentiam
ingenii sancti fuisse opus
quoniam sancti et gloriosissimi martiris
Cipriani quod tunc non fecit propter

romani sinodus que operum illius
determinavit nec ausus fuit dicta
Cipriani approbare que non approbaverat
ecclesia. Si tantus doctor et tam ex
cellentissimus ingenii ac sanctissime
vite et ingens sanctus non fuit ausus sequi
tam sanctissimum et profundissimum
martirem stante in operum determina
tione ecclesia quid faciemus nos
miseri hominuli qui vix scimus
alphabeta quoniam habentur
non dico profunda scripturarum indagari
inquit prudentie mee insistero
certa certum vix hominis quodam
sancti et excellentis ingenii sancti
aut sensum nostrum ponemus et au
ferimus sine et determinatione ecclesie
catholice absit hoc a nobis et a
cordibus cunctorum prope fidelium
predicta ad artem primum de dicto mar
tiris non quod volumus in hac ma
teria negare si ut expectat quod non
in omnibus eius doctrina est sequenda
dicendum igitur quod nec in ista ante
nec in omnibus aliis sequentibus
quocumque predictus martir nec implicite
nec explicitate ponit aut de quibus
veneris prope quod ad laicos et de
precepto Christi aut demandato aus
de in hac ante loquitur de sa
cerdotibus et celebrantibus quibus
dominus precepit facere in quoniam
ratione sue mortis quod per quia
loquitur in prima persona qui est
episcopus et ex loquens et scribens
episcopis quibus utique preceptum fuit
ut facerent in quoniam martiris mortem
domini. Unde dicit quod si a domino pre
cipitur ut quocumque biberimus
in quoniam domini hanc faciemus
hanc autem reprehensionem faciat
predictus martir aliis episcopis non
deorum vix nec dominus prope quod
ad ipsum laicalem si quia in pri
mitiva ecclesia multi sacerdotes

De quoniam layca utrumque per se nec in tota
illa ante facit mentionem de vino

¶

multa aberrabat tam et a ce-
lebratione huius sacri / qua circa
dispensationem eiusdem ad plures
aliqui hostia sanguine intinctam
populo porrigebant / alii vas
vino apponebant et vinum per
summebant vas vobis dabant
quantibus laycis et infirmis
in sacario reponerent et huius
panem lincem musto tinctum
per totum annum fudabant / et in hoc
sacrificii aqua partem eius laua-
tes loturam illam munificerant
alii lac dabant per sanguine usque de
ose. dicitur in. dicitur et cetera. Cum
omne tamen. Et idem igitur aduocatus
et multis alia hic sanctus martir
fieri per modum a christo traditum
in instructionem et oblationem huius sacri
mysterii zelo accensus per se
spiritus respondit tamquam eos ad
quos pertinebat alios corrigere et ad
viam ducere veritatem. Et hoc est
totalis et vera intentio predicti mar-
tiris tam in parte ante quam in
omnibus sequentibus per doctrinam
loco suo et predicta per quod ea que
in se habet ponens omnia falsa sunt
quia non sequuntur ex intentione
dicti doctoris.

¶ Alius ad autem. Iohannis vi. Vasi
manducant. Cum. Vasa. de
lira dicitur dabo quod est preceptum
de sacrali sumptione nullo tamen modo
est preceptum de utroque per ut dicitur
est et clare ostensum. Et tamen inten-
tionem. Vasa. de lira qui ponit vasa
ut alii allegantur est. Vasa in hunc
modum. Vasa est intelligendum quod talis
hic sacrum sub utraque specie fidelibus
sit communicandum sed in hoc modo
sacerdotibus est sumendum licet enim
in puncto etiam per se sub utraque specie
quantum in per quod a perinde ordinatum
est ut ad quod per se vinum propter
periculum effusibile.

¶ Item ad sanctum. Iohannis quod
inducit in quibus super quod
similiter dicitur quod nihil conclu-
dit de utroque specie sicut glossa inter-
linearum nullam mentionem facit de
specie vini. Item inducit sanctum
Iohannis sermonem per et cum antequam
recitat per Congruum patet quod
qua ante sanctus doctor nec in
vis nec in sua nec in quocumque
signo explicite vel implicite fa-
cit mentionem de vino aut de ra-
specie. Et quantum ad antequam. Iohannis
visi manducant. Sermonem repeti-
tum est quod si intelligatur de sacrali
plenus cadit preceptum ad carnes
et sanguinem et non ad species sacrales
quia propter correlative que infer-
unt quod aliquid refert per utramque
speciem false et male inferunt quia
in toto processu ille doctor non
facit mentionem de utroque specie sed solum
de corpore et sanguine christi alibi
alibi vobis sine determinatione de
sacra ordinare ordinata ante ni-
hil concludit quo ad utramque
speciem.

¶ Alius inducit eundem doctorum
in eodem sermonem quod specialis
simul et sacralis manducatio
corporis et sanguinis christi est utilior
et salubrior sola manducatione
speciali quod utroque concedo uterque
in hoc nihil facit ad utramque
speciem.

¶ Item ad paschum que indu-
cit in tractatu suo de corpore
christi dicitur primo quod dicitur doctor
nullam facit mentionem de pre-
cepto aut necessitate deinde ipse
loquitur in persona laycorum
de sola manducatione cum dicit
et comedimus et de modo quo sa-
cerdotes officium dicunt sacrum
sed in pane corporis christi et potus
sanguinis que de agno corporis

Ar
nobis cotidie possidimus sacer-
dotum mature scunt et ad hoc
inducit figuram benedictionis
isaac et benedictionis frumenti
et vini et uine nichil dicta au-
ctas valet ad propositum in sequi-
ptacula solum loquitur de carne
xpi et eius sanguine et nullas
facit mentionem de speciebus et si-
militer concludit ad intentionem ubi
usque per Bernardum magnum
dictum est superius quia loquitur
solum de deficientibus et sacerdo-
tibus et cum hoc de significatione

Item ad Bernardum Bernardum
quem inducit in sermone ad
petrum de corpore xpi primo
dicit quid iste doctor sensit de
illa auctoritate nisi man. et qui
super illud psalmi lxxxviii
dicitur et autem manducate et
carum et bibere eius sanguinem
nisi quare passionibus eius co-
versacionem quam gessit mor-
ne. Unde et in hoc designat id
illibatum altaris sacrum ubi
dum corpus accipimus ut
sicut videtur illa panis forma
in nobis mutare sic nomen per
esse quia in terris sunt tot
versaciones ipsius mutare in nos
et habitare perfidem in cordibus
nostri hoc ille.

Item idem Bernardus in epistola
ad fratres de morte dei ita dicit
Sic enim quicunque hoc sensum
xpi quod proprie pietati coope-
diat quod filius dei finem redemp-
cionis xpi deat et utile ei
sic una saltem aliqua dei
hora passionis ipsius ac redem-
cionis attentius recolligere be-
neficia ad fruendum suauiter
in quiescentia et recolligendo fideliter
in memoria quod est spiritualis man-
ducare corpus xpi et bibere eius

sanguinem in memoriam eius qui omnia
in se accendentibus precepit dicitur hoc facite
in meam commemorationem In quo etiam
propter partem obedientie quod ipsum
sit hominem tante pietatis dei esse
in memorem palam omnibus est
cum anima hominis ab omni sub
quod signo commendatur memoria
nephos sit obliuisci Pro quibus
vis mente per quod predictus doctor
sentiat de illa duplici auctoritate ubi nisi
man. et hoc facite quia a multis inter-
pretatur per panem et spiritualiter Bernardus
ad auctorem suum scilicet quod dominus in
illis xpus ecclesie sponsus sue et colub
dulcissime hoc dotalicium scilicet corpus
et sanguinem suum indulget sub sacra-
mentis sue passionis et mortis memo-
riam et quod cotidie frequentantur et
in ecclesia per operationem et misterium
sacerdotum per omnes fideles tam
vires quia defunctis. Non enim omnia
que xpus dimisit ecclesie corpus co-
venit singuli de ecclesia ceteroquin
cum xpus dimisit ecclesie sacerdotum
secundum quod omnes essent sacerdotes
omnes prophetice omnes apostoli pastores et
doctores quod per scriptum est manifeste quod
non omnes sacerdotes nec omnes prophete
et et in omnia xpus indulget ecclesie
sue sponse cum quod dicit apostolus quod
quod dedit apostolos et in confirmationem
sacerdotum in opus misterii in edificandis
corpus xpi Similiter in corpore naturali
oculus datus est non sibi soli sed corpori
nec in omnia membra sunt oculus
Similiter xpus hoc dotalicium in
quod est memoriale sue mortis
indulget ecclesie in persona sacerdotum
non solum sibi sed toti ecclesie deserv-
rent.

Hic idem Bernardus
idem si precepit referendū est quod illud
preceptum quo xpus precepit apostolis

primus
 Summum eos in sacerdotes ordinauit
 dicens hec facite in meam memoriam
 ubi precepit qd totum hunc sacrum in
 pane et vino qd ad solos pntes sa-
 cerdotes qd quid pceptum si vincer-
 sos fideles obligaret sequitur qd ob-
 laia maris et semine debent et pos-
 sent hec sacrum conficere qd omnia sunt
 et abscondum et eorum enim:

Item adducit dnm qd nullam
 mentem facit de duplici spe si imo
 dicit qd sacrum hec e de necessitate salu-
 tis ratione pcepti dmi et ad ecclesie qd
 quo no sequitur qd utraqz spes sit
 de precepto:

Item ad cardinatum pntem
 hndrie dnm qd ipse expressit ap-
 probat ritum romane ecclesie
 et consuetudinem vna qd ipse uol-
 salum am no reprobatur qd utaqz se-
 nsi si accidisset am fore illicitum
 illoquin assimularetur cum mu-
 to no valenti latere et cum duo
 sunt officia sapientis scilicet meditari
 et defendere veritatem et scilicet ab-
 nupium detestari. In illud ve-
 ritatem meditari gultur mem-
 et labia mea detestabuntur inipm
 utiqz no fuisse doctor veritatis si vi-
 sa iniquitate no cum fuisse dete-
 status. Quod igitur consuetudines
 ecclesie romane quoque narrat cum
 et fuisse rationibus nec cum rep-
 hendit ut decesset doctor catho-
 nicus in fine auctoris eius. Nam ita de
 ecclesia in romana in usu hz solum
 vnu calicem offerre p qd quod cor-
 ppi fere narratio ne forte p negli-
 gentiam que leuiter posset qtinge
 in misarando in multitudine ipi sa-
 crum corpus xpi fidelibus quibuslibet
 aliquid effunderetur de ipso sacro
 quale pialum no e in misaracione
 corpus xpi fidelibus in dispendio et ita

populo sacrum sanguis no misrat
 quibus fieri posset licite iuxta scp-
 turam canoniam hec ordinatio
 Volens ipse idem in pcedentibus no
 dicit qd utraqz spes sit de necessitate a
 de precepto xpi s qd iuxta legem sine
 scripturam canoniam licite possit
 sub utraqz spe communicari supple-
 no obsequio consuetudine et statu
 to ecclesie in opm vltius nigr po-
 nens induat qd multum auctoritas
 eet in iura fidel et alios conformari
 ecclesie primitiue et ad hoc induat
 auctorem beate monie infra octas
 ascensionis dmi dicens pfectum
 vite magister nrm e ecclesie pmi-
 tiue actus imitari ad id induat
 aplm qui dicebat fideles debere
 imitari eos et debere parare et te-
 nere traditiones quas didicerat
 sine pfirmari sine p eplam et qd
 dnm qd si praxis xpi et qm no
 obligat sub precepto multumqz pra-
 xis aplorum aut primitiue ecclesie
 nam praxis et qm xpi no ob-
 ligat de necessitate salutis ad ipm
 imitandum in omnibus suis actionibus
 et operationibus qd p inducitur
 in singulis quibus opm opm
 xpi nam no tenemur de necessitate
 xpi imitari in opibus supralibus
 ut pote in facendis miraculis
 Similiter nec in omnibus opibus
 moralibus ut pote in his que p-
 tinent ad pfectum nisi quis se
 sponte voto ipso asseruit ut e
 paupertas. castitas. obia et hmoi
 que si ratione exempli obligaret
 utiqz omnes christiani ad pfecta ob-
 ligarentur et omnes diuites et in-
 mris opati ceteri in statu damp-
 nationis qd e omnis heremus
 Summum xpus renouauit xl. diebus
 et noctibus no fuit piam domum
 sponte pmissit se crucifigi et multa
 alia pati in quibus imitari non

tenentur de necessitate. Alioquin ob
heretia sicut sunt eo qd heretici es
sent in statu dampnationis qui
in predictis xpi no sequuntur. Sicut
in sacralibus et ceremonialibus
xpus p misit se et tunc octava
die in templo putari pascha
vetus celebrat et ut ad matrem
veniamus he ineffabile faciem
de quo e sumo in pmi ipse dñs
in cena offerat et p alios cibos
ipm tradidit edendum discipulis
In quibus omnibus ecclesia nec
imitatur xpm nec tenet imi
tari ymo tenetur no imitari
Et pari ratione no tenetur nec
obligatur ex ratione praxis vel
exempli imitari xpm in qñ
sub utraq spe Si igitur praxis
xpi et eorū no obligat sub p
cepto multo magis praxis aploz
aut pmitine eccle Si ne igit
in pmitina ecclesia sunt hic mo
quidam laicos sub utraq spe
vltis in tota ecclesia siue pialis
in aliquibus ecclyis ut quiter
tenent omnes quia no pt suffi
plari hunc modum fuisse vlt
nec aliques aploz dedisse
quoz sub utraq spe ex cepto aplo
he in corinthiis pmitente no
tñ sequitur qd et tunc ita deat
si aut obfudri tunc xpugnant
libi ut declaratum e sic vel sic
si mandaverit aut pcepit
Ad antem vñ Bede dñm pmo q
nullam facit mentionem de he factis
deinde q ipse loquitur de imitatione
vite in moribus nec necessitate
imponit si imitat ad pfectum
dicit pfectum vite magisterium
e eccle pmitine actus imitari
no autem dicit necm vite magi
sterium. Et multa em in pmitina
ecclesia fiebant ad que tñ moderna
no obligatur ex cepto Et ut ex

emplariter dicat legi quidem in acti
bus aploz in q ca q multitudinis
credentium erat cor vñd et anima
vna naq quisq corum que posside
bat aliquid suū esse dicebat si erant
illis omnia quia et q offererat pna
corum que vendebant et ponebat
ante pedes aploz dñdabatur
qd singulis pnt tunc opus fuit he
quid tunc fiebat si tñ no ex cepto
naq de necessitate salutis nec tenentur
omnes fideles ad hmod quitatez pau
lus em commisit thymotheum act
xvi ex cepti pcepit qd gentiles co
verti ad fidem abspicerent a sanguine
et suffragio cictuū vñ que tñ sine
pulo obmittunt tunc nullū ipoz
sit de necessitate salutis Similiter sacer
dotes tunc licite dicebant vñd
no aut pna tpe et multa alia fie
bant in pmitina ecclesia no licite
no sunt et sic dñm est de quione
utriusq speciei. . .
Item in pmitina ecclesia qd omnib
videtur licitum erat baptizare
pducere et hmod vñ in brof in
epla ad ephes Et ipse dedit quo dñs a
postolos ita dicit ut crederet plebs
et multiplicaretur omnibus inter mi
na concessum e et eunt et baptiz
et scripturas in ecclesia explanare at
vbi omnia loca triumphosa fuerit in
ecclesia quentacula qñtula sunt et ra
tiones ac cetera officia in actus or
dinata seq quia si omis ead posset
irrationabile ee et vulgaris res ut
vilissima videretur hec ille pñ pñ
magi pponens praxim dicte eccle
pmitine volens diligenter qfirmare
et ptractare inducit multa qñ et
pmo qñ corinthioz apud quos
viguit qñ pñ calias pñ ex cepta
apli pauli colligitur qñ qñ dñm
qd sicut praxis xpi qñ sub utraq
offerat et tradidit discipulis no obligat
ex necessitate aut ex cepto sic multo magis

p^{rius}

omni formidat et pavoris corrunder
obligabit ecclesiam ad sic uel sic facies
Uterius induat practica et auctor
dionysii scribentis de ecclesiastica re
iactura cas de eucha. a. q. d. q. d.
d. d. q. p. dicta scilicet p. h. u. b. et summa
theologus fuit discipulus pauli et
h. g. et attente nadone p. ma. i.
in p. m. i. u. a. ecclesia g. r. e. a. ab aplo
suscepit q. s. u. e. t. u. d. m. e. r. v. t. r. u. s. s. p.
e. a. c. i. e. a. m. f. u. a. n. u. t. u. s. q. a. d. p. u. t. e. m.
d. i. e. m. r. e. d. i. o. n. i. s. i. u. s. q. s. u. e. t. u. d. m. e. r. g. r. o. r.
s. e. q. u. e. n. s. l. o. q. u. i. t. i. n. p. d. i. c. t. a. s. u. a. a. n. t. e.
e. t. g. l. o. s. a. e. u. s. d. e. p. d. i. c. t. a. q. u. i. o. n. u. t.
u. s. q. p. p. e. i. i. n. n. u. l. l. a. i. n. p. t. e. i. l. l. u. s. a. n.
t. i. s. u. l. l. e. i. n. t. o. t. o. i. l. l. o. c. a. s. i. m. o. n. e. a. m.
t. o. t. a. s. u. a. d. o. c. t. r. i. n. a. b. t. u. s. d. i. o. n. i. s. i. u. s. d. i. c. t.
i. l. l. a. m. q. u. i. o. r. e. e. n. e. a. m. u. l. d. e. p. r. e.
p. t. o. x. p. o. d. e. t. p. q. u. i. s. p. i. p. a. m. n. i. c. h. i. l.
t. o. n. u. e. r. i. t. a. t. e. r. c. a. t. h. o. l. i. c. a. e. t. c. e. l. l. i. c. o.
s. u. e. t. u. d. i. n. e. m. q. c. l. u. d. i. t. u. r. u. l. d. d. i. n. i.
a. d. d. i. c. t. a. m. a. n. t. e. m. d. i. o. n. i. s. i. u. s. s. i. a. n. t. d. e.
s. a. n. c. t. a. t. h. o. m. a. s. i. n. t. r. a. p. t. e. q. s. i. a. n. t.
s. a. c. e. r. d. o. s. o. f. f. e. r. t. u. n. i. c. a. l. i. c. e. r. p. o. n. u. i.
i. p. s. o. e. t. i. d. e. o. c. a. l. i. x. i. p. s. o. n. o. d. a. t. u. r. s. i. c. u. t.
e. t. s. a. c. e. r. d. o. s. s. a. c. r. i. f. i. c. a. n. s. u. i. u. o. n. c. a. l. i. c. e.
q. u. o. a. d. m. i. s. s. i. o. n. e. m. e. t. r. e. m. i. s. s. i. o. n. e. m. p. e. t. o. r.
o. m. n. i. b. u. s. q. u. i. a. s. s. u. m. i. t. d. e. i. p. s. o. f. i. d. e. e. t. d. e.
u. o. c. a. n. d. i. m. i. d. i. t. e. t. d. i. s. t. r. i. b. u. i. t. s. i. c. u. t. e. i. n.
p. o. n. u. b. u. s. o. r. a. t. e. t. p. o. n. u. b. u. s. o. f. f. e. r. t. u. n. i. o.
e. t. i. p. s. o. m. i. n. i. p. s. o. o. f. f. e. r. n. u. t. s. i. c. u. t. e. n. i. m.
s. a. c. e. r. d. o. s. a. u. t. p. r. o. o. m. n. i. b. u. s. o. r. a. n. s. e. t. o. m. n. i.
t. r. a. n. s. p. a. r. a. n. d. q. u. o. r. t. i. b. i. f. i. d. e. s. c. o. g. n. i.
t. a. e. t. n. o. t. a. d. e. v. o. c. a. o. p. q. u. i. b. u. s. t. i. b. i.
o. f. f. e. r. n. u. t. u. l. q. u. i. t. i. b. i. o. f. f. e. r. n. u. t. h. c.
s. a. c. r. i. f. i. c. i. u. m. l. a. u. d. i. s. r. e. s. i. c. e. t. i. p. e.
s. m. u. l. e. n. s. i. n. p. s. o. n. a. o. m. n. i. o. m. n. i. s. s. m. u. n. t.
t. u. m. i. p. s. o. q. u. i. a. i. p. s. u. s. o. b. l. a. c. i. o. n. i. s. o. s.
f. i. d. e. l. e. s. e. s. s. i. a. m. u. n. t. u. r. p. r. i. n. c. i. p. e. s. p. r. e. n. s. i.
s. i. o. n. i. p. e. t. o. r. n. u. t. e. t. a. n. g. r. i. m. e. n. t. u. m.
g. r. e. e. t. i. n. h. u. i. s. s. a. c. e. r. d. o. s. s. a. c. r. a. a. s. s. i.
m. a. t. a. c. t. i. o. n. e. m. i. n. t. e. r. i. u. s. a. d. o. r. i. g. e. m. q. u. e. i. n. d. u.
a. t. i. n. o. m. e. x. v. i. s. u. p. l. i. b. r. u. m.
m. i. o. r. d. d. i. n. i. q. i. p. e. i. n. t. e. l. l. i. g. o. u. t. p. r. e.

dictum totum Joh. Nisi mandu
cantis de duplici manducatione
sacrali scilicet et p. uali in ead. m. t. r.
dictum s. u. d. s. i. c. u. t. e. t. p. d. i. c. t. a. a. n. t. i. a. s.
Nisi man. car. si. h. o. r. e. e. x. p. o. s. t.
t. u. m. e. a. u. t. e. r. s. u. p. r. a. q. p. d. i. c. t. a. a. n. t. i. a. s.
s. u. e. i. n. t. e. l. l. i. g. a. t. u. r. d. e. s. a. c. r. a. l. i. m. a. n.
d. u. c. a. t. i. o. n. s. u. e. p. u. a. l. i. n. o. t. i. n. a. d. u. e. r.
s. a. c. r. a. l. i. s. h. i. i. n. t. e. n. t. u. m. q. u. t. r. a. q. s. p. e. c.
c. a. d. a. t. s. u. b. p. r. e. c. e. p. t. o. i. n. t. u. n. q. s. i. g. n. u.
n. u. l. l. a. m. e. n. t. i. o. s. f. i. t. d. e. s. p. e. c. i. b. u. s. p. a. n. i. s.
e. t. u. i. n. i. u. i. n. i. s. i. p. d. i. c. t. u. s. d. o. c. t. o. r. u. l. d.
q. u. o. d. i. c. t. a. a. n. t. i. e. u. l. d. q. u. a. l. i. s. d. i. c. t. i. s.
e. u. s. d. e. m. t. r. a. h. e. t. u. r. a. d. q. u. i. o. r. u. l. u. s. q.
p. e. i. t. u. n. c. d. d. i. n. i. e. s. s. e. t. q. i. p. e. l. o. q. u. i. t.
e. n. i. m. q. s. u. e. t. u. d. i. n. e. r. g. r. e. c. o. r. t. u. m. i. p. e.
g. r. e. c. o. r. f. u. i. t. n. a. t. o. n. a. p. u. d. q. u. o. s.
u. t. d. i. c. t. u. m. e. s. u. i. t. e. t. e. q. s. u. e. t. u. d. o.
v. t. r. u. s. q. s. p. e. i. h. o. c. t. i. n. a. l. i. q. u. o. d. i. c. a. t.
e. a. m. e. s. s. e. d. e. n. e. c. i. t. a. t. e. a. u. t. p. r. e.
c. e. p. t. o. x. p. i. d. e. m. d. e. i. n. d. u. a. t. p. r. a.
c. t. i. c. a. m. b. t. i. d. o. n. a. t. i. a. l. l. e. g. a. n. s.
b. t. u. s. g. r. e. g. o. r. i. u. m. e. t. p. a. s. s. i. o. n. a. l. e. r. e.
d. i. c. e. n. d. i. q. b. t. u. s. g. r. e. g. o. r. i. u. s. n. u. l. l. a. m.
m. e. n. t. i. o. n. e. m. i. n. l. o. c. o. p. r. e. a. l. l. e. g. a. t. o. f. a.
c. i. t. d. e. s. a. n. g. u. e. s. i. s. a. l. m. i. n. i. d. e. r. e. p. a.
c. i. o. n. e. c. a. l. i. a. s. e. t. a. d. h. y. p. o. t. a. s. l. e. g. e.
d. e. s. u. e. e. d. i. c. e. n. d. i. q. b. t. u. s. d. o. n. a. t. o.
u. n. s. t. r. a. b. a. t. a. p. l. i. s. s. a. n. g. u. e. r. e. z. m. i.
q. s. u. e. t. u. d. i. n. e. r. q. u. e. t. u. n. c. i. n. e. c. c. l. i. a.
s. u. a. t. e. n. e. b. a. t. u. r. e. t. z. m. i. q. q. u. i. d. a. z.
d. i. c. u. t. p. r. e. t. p. d. i. c. t. u. m. s. c. a. n. d. a. l. i. u.
q. s. i. b. i. q. u. i. g. e. r. i. t. i. n. p. d. i. c. t. a. f. r. a. c. t. i. o. n. e.
h. i. c. t. p. u. n. t. a. u. l. i. m. u. r. e. p. a. u. l. t. d. e.
m. i. s. e. r. i. c. o. d. i. c. t. a. m. a. r. t. i. r. r. e. p. i. t. p. o. p. u.
l. o. m. i. n. i. s. t. r. a. r. e. h. c. s. a. c. r. i. n. s. u. b. u. n. a.
s. p. e. c. i. e. e. l. i. u. s. e. x. e. m. p. l. o. c. h. i. p. t. e. r.
s. i. m. i. l. i. a. s. c. a. n. d. a. l. a. e. t. a. l. i. a. q. u. e.
e. n. u. n. t. a. s. i. n. t. r. e. p. m. i. t. s. i. m. i. l. i. t. e. r.
f. a. c. i. t. e. e. t. q. u. i. a. p. d. i. c. t. a. m. a. r. t. i. r.
n. o. a. s. s. e. r. m. a. b. a. t. n. e. q. d. o. c. t. a. t.
d. u. p. l. i. c. e. m. s. p. e. m. e. d. e. s. a. l. u. t. i. s.
u. e. r. i. t. a. t. e. a. u. t. d. e. p. r. e. c. e. p. t. o. x. p. i.
I. d. e. o. n. o. p. l. u. s. q. c. l. u. d. i. n. t. a. d. u. s. a. m.
o. s. s. u. o. q. u. a. f. e. c. i. u. t. o. s. s. x. p. i.
e. t. a. l. i. o. r. u. m. s. i. t. o. r. q. u. i. s. b. v. l. i. q.

spe he sacm ministrant Item
ad id q induit de scto thoma q
vz dyatom qnt dispensare sang
nem xpi fidelibus dñm q doctor
stus ibidem desebit actq quos in
sacris constituti ex officio vpoz
exequi pnt etna ppter si esset
qfuetudo uel si catha no saluiss
optio q sanguis xpi sub spe vni
populo ministraret vtiqz dya
con ex officio possent ministrare
vñ q de scto laurenco legitur
et allegatur p bñm augm. Et
hoc nichil facit ad propositum
de necessitate et pcepto vtriusq
speciei.

Alterius ad leonem papam di
cend q pdictus leo ppaupit
contra manicheos qui negabat
xpm resurrexisse a mortuis et
p qñs uel diem dñicm volebat
celebrare Et in contemptum dñice
resurrectionis et eccle dei illo
die ieiunabant. Et de qñm he
reticis loquit q ad legendam
suam infidelitatem ministrabat
se quiculis xpianoz et mñm
qm latere amplius no poterat
Indigno oē silando se esse catho
licos corpus xpi recipiebant san
guinez antez xpo haurire de
calice omno declinabant exi
mantes no dñm xpm resurre
xisse s ipm ad qñt mortuum
ē. Idco q exsequenti ardebant
corpus eius sine sanguine exsere
Et ppter illam infidelitatem xpo
sanguinem omno cauebant reci
pere ab altari. No go ē similis
ratio in illis et in illis xpidelis
catholicis quia illi ppter dñm
in fidelitatem sanguinem volebat
capē tñ antez ppter qfuetudiez
et pceptum eccle laudabiliter et
ex causis neccis et rationabilibz

introducunt et vltimis pz q in
dicta ante leo papa nullas inecom
faat de neccitate aut de pcepto
quare nichil facit ad propositum ad
qd proband cam aduersari mñm
duchut et p qñs no sequit qñi
cantes sub pma spe et calicez hau
rere declinantes dicunt sacrilegi
amici qmittere nec ex a societate
stomus sunt expellendi et exco
municandi nec ad ipis tanquā
ab exat est declinand ut ingre
ponens ex dicta ante leonib in
fert quia nec qñio calicis ē pre
cepta et p qñs nec grande scelus
contra legem dei qmittunt quā
tes sub vna spe nec sub ē nec adh
causa in nobis sicut sub erat in
illis hereticis de quibz leo papa
loquebatur potuisset donñq pro
ponens honestius miserere qñ
intendebat uel saltem honestate
meaz tñm maiori pacia subpor
tare Deinde ad antez gregori
loquitur in dicta ante de sanguine
dñi et no de spe vni qñ sanguis
vere et complete sumitur sub pa
spe et bibitur et sup vtrqz ppter
pñm quia et ore corpis sumit
et vē sub spe panis et ex ore cor
dis hauritur Similiter ad ram exd
dicitur dñm ē q ex sub pma spe
sanguis xpi p ora fidelium sumit
vltius ad antez dñm et pmo
ad illam que getur de qse dñs n
quia pñus dñm q ang loquit
fidelibus et populis invitans eos
ad qñm sacri pceptum magis s
nomine calicis no rñm sacralis su
mptionis s ratione significatio
s ration contenti et effecti qñ
sanguis appatur vñ rñm resige
ri et letitie pñalis q manite
minuitur cum dicit et nos pñ
ieiunia pñ labores pñ qñmili
tatem et qñcom tam in nomine

xpi tamq[ue] ad calicem venis[se] q[uod] d[icitur]
 p[er] anxietatem et labores p[er]itis
 seculi tamq[ue] ad refrigerium et tamq[ue]
 ad q[ui]etatem sp[irit]ualem ad calicem
 venis[se] Et n[on] inter aut tamq[ue] ad
 calicem et n[on] simpl[iter] ad calicem
 venis[se] ad inuicem q[uod] n[on] deserta
 li calice s[ed] de eo q[uod] p[er] calicem p[er]itur
 intelligit q[uod] c[on]sequencia v[er]ba decla
 rat cum dicit et uos q[ui] es[is] in
 mensa et in calice nobiscum vos
 es[is] Et em[en]d[um] p[er] plus in calice simul
 cum sacerdotibus inquit plus
 xpo quigitur qui p[er] aquam et
 700 em[en]d[um] aqua in calice misce[re]
 ut plus xpo suo capiti vni[us] s[im]ul
 g[er]atur Et cum vni[us] s[im]ul s[im]ul
 em[en]d[um] h[ic] summus simul bibis n[on]
 ibi s[im]ul s[ed] quod plus simul bibat
 nobiscum delectus ad inuicem quia
 simul bi vni[us] d[icitur] igit[ur] laici bi
 bere nobiscum quia simul vni[us]
 nobiscum caritate quicquid p[er]sequi
 p[er] man[us] q[uod] ang[elus] n[on] dicit ab te
 q[uod] plus bibat de calice sacrali q[uod]
 audit p[er] illud q[uod] dicit tamq[ue] ad cali
 cem venis[se] et p[er] illud cum de
 clarat simul bibimus p[er] simul
 vni[us] quare s[im]iliter posset d[icitur]
 q[uod] ang[elus] ibi loquit[ur] de bibere et su
 mptione misce[re] ut p[er] illud simul
 bibimus quia simul vni[us] s[im]ul
 in caritate dei quia fideles efficiunt
 vna vita in xpo et cum xpo et
 q[uod] sic debeat intelligi dicta auctas
 quia passus auditur p[er] subsequenter
 auctem nulli ambigend[um] e[st] vni[us]
 quicq[ue] sibi corpus et sanguis
 d[omi]ni p[er]p[et]uam p[er]cipi fieri ut
 fuit sup[er]ius allegatum Item ad
 s[im]iliter auctem eius doctoris
 que ponit in de q[ui]e d[icitur] in d[omi]ni
 frangitur hostia et d[icitur] q[uod] h[ic]
 auctas om[n]is m[od]o de sacrificantib[us]

sacerdotibus ad quos p[er]tinet
 xpi passio[n]em suis m[er]itis
 et actibus rep[er]ire nam d[icitur]
 e[st] q[uod] aplis et eorum successor[um]
 sacerdotibus dicta sunt illa v[er]ba
 hoc facite in mea[m] q[uod] memorato[r]
 q[uod] igit[ur] illa auctas sic intelligat[ur]
 p[er] q[uod] v[er]ba in eadem postis et
 debite ponderatis nam d[icitur] du
 frangitur hostia p[er] ante q[uod] ho
 stia frangi[er]e a sacerdotib[us] et n[on]
 a laicis que fractio nichil aliud
 est quaz corp[us] d[omi]ni in cruce
 immolaco[n]e et frangi[er]e ante in
 h[ic] p[er]tes in d[omi]ni p[er] h[ic] corp[us]
 xpi misce[re] ut p[er] m[od]um d[icitur]
 p[er] quartu[m] lib[er]u[m] s[im]ul s[im]ul
 igit[ur] p[er] p[er]dictam fractio[n]em que fit
 p[er] sacerdotem vni[us] cruce veni
 corp[us] xpi designatur Sic
 et p[er] p[er]tes vni[us] et carum de ca
 lice in os sacerdotis fidelis fu
 sionem co[m]p[er]se effusio sanguis
 xpi in cruce facta p[er] m[od]u[m] re
 conciliaco[n]is ad deum p[er]tur
 vni[us] et in s[im]il[iter] p[er]dicta duo q[uod] m[od]u[m]
 vni[us] v[er]ba d[icitur] frangitur hostia
 d[omi]ni sanguis de calice mora
 fidelium funditur ut ad eundem
 vni[us] p[er]tine designaret s[im]iliter
 fractio[n]em et sanguis s[im]ul p[er]p[et]uam
 s[im]iliter ad sacerdotem pro sano t[em]p[or]e
 intellectu eius q[uod] d[icitur] m[od]u[m]
 et multi alij sancti doctores
 n[on] d[icitur] e[st] id q[uod] d[icitur] Gwilhelmus
 p[er]sien de sacris p[ar]te t[em]p[or]e si a s[im]il[iter]
 aliqui d[icitur] q[uod] sanguis ille sanctis
 s[im]iliter mora fidelium funditur
 intellige q[uod] n[on] fundi[er]e s[im]iliter
 et h[ic] cum ip[s]o et in ip[s]o sacro
 corp[us] t[em]p[or]e e[st] n[on] extra h[ic] e[st]
 et ma ut sup[er]ius declaratum
 e[st] sanguis xpi eius m[od]u[m]
 h[ic] co[m]p[er]endi q[uod] m[od]u[m] ad v[er]itatem

sub speciebus vini quem h; sub
speciebus panis quia sub utrisque
panis et in corpore in verbis
et non contra vinum quod nec corpus
manducatur nec sanguis bibitur
sed huius actus ipse ad speciem transmutatur
sub quibus vere et ipse utriusque
sunt caro sanguis et sanguis huius
et in conversione aliter et aliter
vel dicendum quod et si indenter
intelligatur de omnibus fidelibus
vinum est in quoniam unus species
quod sanguis christi in ora fidelium
funditur sub speciebus panis quod
tamen non aliter modum san-
guinis christi habeat quod sub speciebus
vini quod sub speciebus panis
tamen nec hic nec ibi sit effusio
sed intra venas corporis inclusio
ita bene sub speciebus panis in
ora fidelium funditur sicut
sub speciebus vini ubi sicut pre-
dicta factio hostie in altari
non est nisi species tamen et non
corpus christi cum sit intransigibile
et impassibile et incorruptibile
Sic et nec illa effusio est san-
guinis christi eadem ratione sed
tamen species vini quod sub
quibusque speciebus tradatur fide-
libus semper sanguis christi in
ora ipsorum funditur eodem sane
intelligendo quo dictum est ultimum
dicendum est ad antea que indu-
cuntur ex dictis sancti martiris
Cypriani et coelestis eiusdem
et primo ad primam quod dictus mar-
tir non respondit episcopus quia
sub una specie ipso iuraret
homo in tota doctrina predicti
martiris et in omnibus epistolis suis
in quod respicitur nec in verbis
nec in sensu quod ipse tractavit
maxime vinum vel duplicis speciei

an vinum cadat sub precepto christi vel
quod ipse dicat duplicem speciem esse
de precepto christi sed quod in calice do-
mimo sanctificando et plebi mini-
strando non habet faciebant quod ipse
spiritus fecerat sed vinum cum aqua
tamen mixtum offendendo sed vel lat-
et vinum vel vas ad ministrando
vel aliquid aliud offendendo et scilicet
sed et ministrando populo contra
ritum et modum a christo tradi-
tum et ideo reprehendendi erant
quia graviter errabant vel for-
te quia calicem non consecrabant
aut forte aqua vinum non misce-
bant offerre aut populo sub una
specie contra consuetudinem et statuta
ecclesie non est errare et ita non re-
prehensibile immo laudabile
et multo magis cum nichil agatur
in calice domimo sanctificando quod
christus non fecit in quo totum error
predictorum consistebat Si enim
in sanctificando et consecrando ca-
licem domini consecrassent vinum et
aquam sicut christus fecit et sicut
nunc ecclesia facit licet aliter populo
per consecratam hostiam iuraret
non consecratum vinum vel aquam
sicut nunc facimus non fuissent
tamen reprehensibiles nisi magis quod
venissent consuetudinem ecclesie ad-
eram antea eiusdem domini quod loquor
martir in consuetudinem quod
habebat in ecclesia cum presidebat
et sicut tunc necesse erat et utile
in quotidiana pugna contra
summe ecclesie sacrum iuxta mo-
rem ecclesie sub utraque specie sic
et nunc valde utile esset et est
fidelibus sepius accipere hoc divini
missam sacram sub una specie
qua armant contra infancias
quod miserabilis videri pericula

et temptationes quas iam antixps
 suos nuntios paxcepit et g
 lissime producere nec unq erit
 armati fideles sub vna spe simi
 tes quas essent illi qui idem et ta
 tumdem simiebant sub vtraq et
 vtrq optime facit ad ppositum au
 ctas eiusdem martiris loquentis
 de pressura et de tpebus antixpi
 quia xpi milites hys grauissimis
 tpebus fide in corrupta et veritate
 robusta debent se pax ad ppendi
 fortiter et ut armentur et fortifi
 centur debent cotidie pualiter fide
 et deuotione calicem dñi bibere
 et sepe ad sacralen quior vni
 penen sub qua vera caro xpi et
 vera sanguis xpi cum ceteris
 acornitibus gnetur accedere
 que ad modum et ad quior sub du
 plici spe de qua idem martir lo
 quebatur ppter qfuetudines que
 tunc in ecclesia sua habebat fideles
 deuotissime accedebant qd iam
 eiusd dñi q dictus martir loqui
 de quione simplr nec est sensus
 q tunc aliqui sacerdotes nuntia
 sent militatur pro xpo hostiam
 hys sine vno et q ppter hē ipos
 rependeret s quia denegabant
 eis simplr sacrm vtitur aut magis
 pntis sanguis et poculi ppter simi
 tudinem effundendi sanguis in
 martirio qd quartus eiusd martir
 dicendum q calix dñi letificat tur
 bam no rōn spernus s ratione
 rerum ut sepe dictum ē Et ideo
 sine sub vna spe sine sub dupli
 catur fideles et deuote sep
 letificat turbam qma vō tēp
 pediti martir qfuetudo erat dupl
 pen Idē ex quo calix dabat pto
 debebat dari eo mō quo xpus

vz vnu cum aqua mixtum
 ppter significatōem nam aqua po
 pulum sū que mixta in calice
 quiorū populi ad xpm sū
 q vtrq no faciebant illi quos
 dicta martir reprehendebat et ob
 hoc errabant vnde nūto erat
 reprehendendi cum aut dicitur
 veritas dñica ē dñm q verum
 ē q xpus scorsim panes et
 scorsim vnu tradidit no tñ
 sic pcepit laicos tradendi nec
 de hac vitate loquitur hic mar
 tir s de vitate sanguis sine vni
 et aque que in calice debet offer
 ri et p tunc populo tradi quod
 veritatem no sequebant illi qui
 hic reprehendunt quia uel lac
 offerrebant uel aqua no admi
 stebant uel aliquē aliu erro
 rem coproducis in offerendo et
 imitando amittebant qd aliud
 q qui ex contemptu dimittebant
 tunc bibere sanguē x quasi
 erubescētes errabat et grauit
 peccabant tunc ex contemptu tū
 quia qdā qfuetudines ecclesie fa
 ciebat Et ex hoc signū erat
 modice deuotionis et modica fer
 uoris qui ad sustinendū martir
 maxime requiritur Similiter
 et nūc dicere possumus q sang
 uem pro xpo effundere non
 poterunt qui sanguinem xpi
 sub dupli spe sicut sunt sacer
 dotes uel sub vna ut laici san
 guem xpi bibere erubescunt
 faciam quoniam contempnentes
 qd autem que sub vno fulge
 in allegatur dñi pmo q nulla
 facit mentionem de uitate aut de
 pcepto xpi nec fiat mentionem
 de quoniam laici quare in nullo
 ad iherosē supragat Et ad uer
 tendum q pedita ciuitas sub
 nomine fulgenay allegata non

est illius antiquissimi doctoris
cuius auctoritas in magna venera-
tione habetur apud ecclesiasticos
doctores quod per tam ordinata
allegatione dicte auctoritatis quas
et ex suspecta doctrina que in
dicta auctoritate videtur contineri
ut refert magister Thomas an-
gelicus qui doctrinam Wicleff ple-
nissime legit optime intellexit
et fortissime atque acerrime ut
verus ecclesie catholice filius et
doctor catholicus impugnavit
hunc fulgentium Wicleff voca-
bat magni et inbrosi uel
saltem magni et inbrosi di-
scipulum. Alii uero subsequentes
Wicleff et hunc eundem
vocaunt et vocant infidelem
et hunc uero Valerianum. Alii autem
vocat et imputant fulgentium
hunc autem flam denotatorem
dicte auctoritatis et alios fortasse dede-
runt Wicleff ut propter auctoritatem
dictorum doctorum quorum falsam
normam assunt facilius va-
leant simplices et incautas
mentes decipere per uerba dicta
auctoritatis esse Berengarium qui ali-
quod male sensit de ueritate huius
sacramenti et uocatio habetur de
hys. Dis. 11. Ego Berengarius
qui ut refert magister Thomas
in hoc a dampnate memorie
Wicleff differabat quia dicebat
in hoc sacramento per ascensionem panis
et uini substantiam remanere simul cum
uero corpore et sanguine domini
in idem uinum. Wicleff uero totum
amouit substantiam et ueritatem corporis
et ab hoc sacramento ita dicebat in eo
de asino et fermentato significari
inquit panem illo dicit ecclesia
non in eo quod offertur et ascendit.

in eo quod descendit ut dictum est
conficitur gramine. Nam in eo quod
scaturit non uinum in idem corpus
domini fit sed est transfusum in se. Ubi dei
president passionis. Item enim
in hoc fit et uideff. Eius uero
etiam in dampnationem est videtur at-
fuisse predictum. Berengarius tunc
Christum ut potest pendit quia que in
prohemio ponitur libri eiusdem
Christum de corpore et sanguine domini
in qua eundem redarguit de errore
suo que tenebat in eo de cuba
et faterne rogat ut errores suos
corrigat per 20 quod dicta auctoritas
non sit magni fulgentii propter sus-
pectam doctrinam in ea contentam
Nam manifeste sapit errorem
Berengarii qui posuit substantiam pa-
nis et uini simul cum substantia corporis
christi in hoc sacramento remanere. Unde
dicit uinum prius carni et sangui-
nibus de uero uinum assumptum
et panem ac uinum quod in altari sunt
medius interueniens uinum effi-
cit sacramentum. Et quia apte hic per
Berengium dicit quod uinum prius medium
interueniens de carne et sanguine
et panem ac uinum uinum efficit sacramentum
quod est contra fidem catholicam.
Item dicitur error per uerba sequentia
tunc dicit quod cum in ora fidelium sacer-
dos distribuit panem et uinum
absumitur et transit plus ante
uinum cum uinito sibi uero prius
et in celo et in hominibus integer
permanet et in assumptum. Et
item dicit quod in ora fidelium sacer-
dos distribuit panem et uinum
quod uno est a fide ecclesie alienum
Ex quo manifeste colligitur quod dictus
auctor cuius est dicta auctoritas et
multe alie similes nec ante
Ambrosius magnus fuit nec eius
discipulus nec fide insidens nec

etate magnus fulgenius sicut potius
berengarius quia in fide deus
et aeternus uel for
te aliquis eius berengarius disci
pulus in errore quapropter sumptu
neganda e huiusmodi auctoritas et cetera
similes cum carum auctore labo
randum in esset ut huiusmodi auctoritas
berengarius magnus fulgenius et aliorum
ut manifestior fieret sacrilega ma
hac uicissitudine qui non desistit
sacra scriptura et catholicorum do
ctorum sententiam per dicitur sensum
legi signum eius fulgenius tractatu
de fide incarnationis filii dei. Iust
libellum eius de quibus quibus
ad ferendum catholicum semper dya
conum et nihil de huiusmodi suspecta do
ctrina ualuit deprehendere indi
cis eius preclarissimi et glorio
sissimi doctoris:

In antiqua missalia sicut quia missa
lia antiqua continent rubricas
et notulas in consuetudine primi
tue ecclesie in qua in aliquo loco
consuetudo erat quoniam unusquisque
per quo ad ipsum nec in illa
notula dicitur quod sic si debebat con
cessitate aut ex precepto et ut clau
dauo retineatur adducunt anti
qua missalia adducamus et nos an
tiquissima in quibus rubrica et no
tula de officio diei pascebat sentiat
et ponit quod illo die coram et sanguis
non dicitur ascendere si quod hostia ascendit
die facta sola sicut per panem debeat
sumi a sacerdote quod si tali ac tale
die sufficit toti ecclesie sub sola specie
panis corpus christi et sanguis summe
multo magis sufficit sic sumere
laicis et tunc dilato si fuisset pre
ceptum christi semper sumere sub utraque
specie nequaquam ecclesia tali die in
qua maxime christo passo operatur

et conformatur in prima in ieiun
iis in uigiliis in pignationibus
et in aliis primis sanctis et deuo
tis operibus pretermittit preceptum
christi adimplere per permissum
deus a tantis temporibus tam pio
lose errare ecclesiam et in tali die
in qua maxime fideles et po
pulus christianus simul congregatur
et christo domino conueniunt
cordibus afficitur et compatitur
ad relationem. In de lura quod fideles
antiquitus in utraque specie qui
tabant et quod sic dabatur fidelibus
in primitua ecclesia sepe concessum
est et conceditur. Hec in. De lura
dicit aut refert quod si facerent
ex precepto christi. Similiter ad. Vil
helmus de monte laudino di
cend est quod ipse refert quod ipse suo
in multis locis quicquid cum
panis et uino et cum toto sa
cro sane intelligendo per panem sicut
et uino ipsas species sacrales no
tari dicit doctor quod in illis multis
locis fieret quod quod sub utraque
specie ex precepto christi. Similiter ad id
quod nicolaus de lura dicit quod per
apostolos suos fecit et facit dominus
sicut quoniam in ministerio omnibus
christianis porcionem diffusit. Unde
dicitur sicut sub una specie sicut sub
duplici interpretatur quia et sub
una specie. Unde et perfectum quoniam
in carnis christi et sanguis in
stratur nec dicitur quod sub utraque
specie christus precepit omnibus christia
nis ministrare. Et idem dicens
est ad auctorem eiusdem de multi
plicatione. Unde quod dicitur auctorem
sancti agnoscere. In qua facit
mentionem de dispensatione sang
nis per diabolos et de facto lau
et auctorem augustinum qui inducit
dictum sancti marci in romana
ecclesia christi sanguinem dispensasse
dictum est superius in responsione

ad quendam auctorem dicti san-
ti Thomae

Sed iam ad auctores duorum
conclitorum quas iam addu-
xit dicendum est. Et primo ad de-
cretum galii. Partagmen quod
dicitur quod eukaria ut dicitur est
supra in quibus decreto duo
decimus galii toletanum ipse acci-
pit hostiam. In quibus accipit pro
toto sacro hostia. Et et sang-
ne. Unde quod dicitur in mico-
rie ostendit eukaria accipit solo
sangne. tota ergo difficultas haec
decreti remanet in hoc. Quod
infundatur quia infunditur per-
tinet ad liquidam materiam. Quia
dicitur quod illud dicitur infunditur re-
ducatur ad eukaria. ut sit sensus
infundatur. et in mittere. non
sub specie vini quia non dicitur hoc
canon. sed sub specie panis vel
eius eukariae nomen trahatur ad
vini infunditur ut videtur sit sensus
originem infundatur eukaria. sed
sub specie vini vel quod videtur sit
in propria significatione et per
simplicitatem. De toto sacro intel-
ligatur ut sit sensus quod datur
sacram sub specie panis ratione
nominis eukariae et sub specie vini
ratione. unde infunditur. Et quocumque
modo intelligatur nullum in quo veni-
ens sequitur nec aduersarius
habet intentum quia galium dis-
ponatur ad inspirationem sacrorum
et consuetudinem que tunc maxime
affertur et partagmen si suadet
nec dicit ille canon quod ideo sit
sensus galium infunditur quia
esset preceptum christi aut magis
cuiusque apostolorum quod statutum et
preceptum concilii eo quo non
emanabat originaliter ex pre-

cepto et obligationem christi potuit ra-
tionabilibus et iustis de causis per con-
suetudinem vel per decreta sanctorum
pontificum aut et quod quorum quia
simul sequentium abrogantibus illud
autem quod adducitur. De galio quod
toletanum dicitur quod nulla mentio fit ibi
de speciebus sed tamen de corpore et sanguine
dicitur nunc que duo plene et perfecte
sunt sub specie panis. Porro
et finaliter adducit dominus ponens
tres rationes quarum rationum omnes
maiores ponens quod dicitur. Et per de-
claramus. Unde quod ponitur reducenda
est ad memoriam distinctionis posita a
principio responsionis ad auctores
inductas penitus dicebatur enim
ibi quod in quodamlibet sub et mens
duo erant attendenda. videlicet ipsa quod
cum se considerata non habito res admodum
vel ad duplicem speciem. Quia quod
quod dedit dari sub una vel sub
dupli specie populo laicali vel non
officientibus. Quia ad primam quod dicitur
est inter ipsum et me. Et quod quod
diuissime eukaria est multum utilis
et necessaria christifidelibus et quod in multis
effectus. Quia efficit in accipientibus
et similibus. Digne et quod quod
multorum doctorum intentionem et opus
cadit sub precepto omnibus christifidelibus
usum rationis et discretionis. Quia
tibus et tunc disponitur putat dedit et
aggruit honori et reuerentiae tanti
sacri. Et ad quod sensum quod
sibi omnes auctores sanctorum collen-
tes utilitates et effectus. Quia diu-
nissimi sacri et eas et que ne-
cessitatem aut preceptum videntur
imponere. Et sicut ad quod sensum
quod dedit sibi omnes ponens suas motus
et auctores quibus probat eas. Et
quod ad tunc. Et quod sit utile vel ne-
cessarium aut de precepto christi su-
mere dicitur sacrum magis sub

Duplici spe qua sub una nisi inquit
ecclie consuetudo uel statutum ma-
gis ad unum modum uel ad alium
declinaret negari et tunc finaliter
negari quia nulla auctoritas in tota sua
positione posita siue sit auctoritas
scripturarum scripturarum siue magister sit
aut doctorum nec impliat nec co-
pliat nec aliquo modo dicit inuit
aut prestat preceptum xpi declinaret
magis duplicem speciem quam unam
uel ex in quoniam uel sumptionem lau-
corum uel non officium non per
quod in omnibus huiusmodi argumentationibus
sub palamatur arguendo a sum-
ad rationem quid in in ipas ultimus
rationibus auctoribus quas adducit ad
probandum mores suas ut plurimum
potius faciunt sub una spe quas
procedit sicut e panes de celis de
dicta et et panis candidissime et
Item de quibus siue de impens
quas rex fecit filio suo in quibus
nulla sit mencio de uno aut de po-
tu tanquam de impimenti ad sacrum
quod ille impie pfigurabat ex quo
nullos geludat ueritas aut pre-
ceptum utriusque speciem et hoc dicta
sunt de tria parte et ultima et per
quod de tota positione quas dictus
dominus ponens posuit hoc coram
sacro concilio. Basilien in spiritu sancto
legittime congregato per defensione co-
munis laicalis seu non officium
sub utraque spe in qua responsionem
et defensionem consuetudinis ecclie ca-
tholice si quid magis sufficit positum
e pmi et benivolentia desiderio
correctionis et nichilominus dicta
subiecto correctioni et emendationi
huius sacre fidei qualis smodi Ba-
silien et ex toto corde ad heros pro-
testationi pme in pncipio huius actus p-
miseris laudis omnipotens dei cui sit
laus et honor et gloria pmi in secula secula
seculorum amen

Profuali confirmatione veritate
catholice et consuetudinis co-
munis sub una spe quoniam
auctoritas ipas pmi actus
videndum e pmi et pmi
que est rerum omni magistra
quod quid possit vbi ecclia catho-
lica et ea que pmi ad fidei
et regimen christifidelium et an-
omnia presupponendum e quod ecclia
christifidelium non e minor auctoritas
sub lege civilia quia sunt synago-
ga iudeorum sub lege moysi
et primo autem quod non solum
in lege veteri synagoga uel in
ea dispositus pro ipse propter legem
dei noua statuta traditionis et
ceremonias statuit si et ea
precepta diuina dispensant quod pla-
ne induitur et declarat pmi
et primo hester in eo ubi iudei
confiterentur quartam decimam
diem maza esse sollempnem festum
eum ibidem quod quod synagoga que erat in
morte omni iudeorum sub lege
asueo decemum mutata sunt
in synagoga saluti tunc statum
fuit in quatuordecima mensis die
quatuordecim enim omni leticia inter
dies festos celebraret ut in postea
agnoscatur et et paulo per omnes
autem provincia et ciuitas que
noluit sollempnitatem huius e p-
cepta gladio et igne perat ut
habetur ultimo capitulo ibidem preceptum
igitur die huius festivitatis non
erat legis diuine si unanimi
consensu populi statum e et tentum
vniuersaliter in lege veteri per
iudeos et tenetur omni anno usque
ad pentecostem Item iudas ma-
chabeus et fratres eius et omnia
ecclia ista confiterentur ut agatur
dies dedicationis altaris habano
in annu per dies octo pmi
et huiusmodi panis quoque confiterentur
cantores et sumos sacerdotes primo

palippon pvochulta hmoi pa
luta terimonias et ordinatos
diligens lector in veteri lege per
cipiet sine qm qsensu populi
factas et ordinatas sine etiam
pticularum in signis in psonaz
gratas et acceptas deo quicadmod
hatur de Jonadap pte recabite
taz de quo legitur He xxxv
ubi hatur q deo pcepit Jennie
ut intraret in domum recabitaz
et inductis recabitis in domum
dum daret illis vinum ad bibend
Et eadem Jennie iuxta vnu dñi
facienti ruderunt recabite Hi
domo dñi no bibemus vinum nos
et domus nra intermure id quos
gemmas dixit Eui bibere no vlt
iuxta vnu dñi vobis oblatum
vinum ruderunt quia pr ut
Jonadap filius rechab nobis
ostendit q no edificemus domos
no colamus agros aut vineas
et no bibamus vinum eternum
Et ita fmez eius capituli lauda
uit domus obedienciaz recabite
et pminum adducendo dixit p
eo q obedimut recabite pcepto
patris sui Jonadap no deficiat
homo de domo recabite in
sempiternum Ecce quia apte de
claratur q est pter legem dei
sicut facit pticularibz psonis et
ordinatibz vel psonis semp in
in bonum et in his que tendunt
ad pfectum quicadmod fecit Jo
nadap filius Rechab huius pre
ceptum ipse domus appbavit
q vtiq no fecisset si no placuisset
ei qñtimus vo ad immutacionem
duorum pceptorum in veteri le
ge pr quia lig conuicio pntis
pntis pcepta sunt ut Gen xvi
qñ dñs apparuit abrahe nona
quinta nonem annorum coexistenti
dicens ad eum Ego dñs omnip

ambula coram me et ego pfectus
ponam fedus meum inter me et
te Et infra statuas q pactum meum
inter me et te et inter semen tuum
p te in generationibus suis fide semp
terno Et infra tu qo custodias pa
ctum meum et semen tuum p te
in generationibus suis hoc pactum
est q finabitur Enimadetur quod
omne masculinum et civitas car
nem puchi vni ut sit signum fidei
inter me et vos Iusans octo diez
civitas datur in vobis omne mascu
linum in generationibus vris Ecce
pactum meum in carne vna in
fedus eternum Masculi cuius puchi
taro civitas no sunt delectabitur ad
illa de populo suo quia pactum
meum irritum fiat Ecce fedus
eternum ecce pactum sempiternum
inter deum et vna pte et civitas
et semen eius in generationibus suis
p pntem pte p altera Michilom
moyses cum de egipto filios isrl de
duccet tam strite ad duo pceptum
civitas datur p annos quadraginta in
deserto ob causam labonis itineris pte
terminis vo em filii isrl leguntur de
civitas in deserto si p qia eos qo
suel duxerat in terram promissio
transjordanem ibi in galgalis sem in
colle pntem iuxta pceptum
domini eos civitas datur Iosue vntem
legitur pntem machaboz in ca q ma
thias cum sua societate no obpauit
q dies sabbati fuisse tam de lege nre
quam de lege scripto stritissime pre
cepta q stabierunt sz iudeis q no
sabbat em legem ut pugnarent
contra gentes est dicens sabbatoz
Item Leuiti octavo legitur q pntis
pntis lantib no sabbat qo po
in ad manducand et in dauid cum
pntis suis tpe nre lantib apud abima
lech sacerdotem eis usus fuit iuxta
pntem regum xxx est xx et luc vi

Sic demum spemem eueniunt quem
 dominus precepit si per moysen dicens
Numi xvi cao et fac spemem eueniunt
 et pone eum pro signo. Statim ex
 istis rebus quibus regnum xpi cao destr
 uunt sic enim refert scriptura de eo stat
 quod erat bonum coram domino iuxta ora
 que fecerat dauid per eius ipse dissi
 pault excessa et contriuit statuas
 et succidit lucos. Quod si per spemem
 eueniunt que fecerat moyses siquid
 usque ad illud tempus filii israel ado
 lebant ei incensum. Quod quibus et
 quoduisque aliis exemplis veteris
 legis satis manifeste colligitur quod si
 in magis iudeorum uel eiusdem guber
 nationibus uel aliis patriarchis hanc
 statuta cerimonialia ordinationes sa
 lueret et excoertis et rationabilibus
 causis et diuinis legem interpretari
 et ad hoc immutare aut tollere aut
 suspendere pro tempore multo magis
 hoc licet et licet ecclesie catholice et
 eius soli pontifici ipse scilicet qui totius
 ecclesie curam gerit qui non est minor
 auctoritate in populo christi quam fuit mo
 yses in populo iudeorum maxime
 cum ipse christus indefectibiliter assi
 stentiam suam et spiritus sancti ecclesie ca
 tholice promissit dicens et loquens
 apostolis. Ecce ego uobiscum sum usque
 ad consummationem seculi. Et similiter lo
 quens de assistentia spiritus sancti. Quod
 xpi dixit pactum autem spiritus sancti
 que mittet per me nomen meum ille
 uos docebit omnia et suggeret uos
 omnia quecumque dixere uobis et ne
 quis exanimet quod solis apostolis et non
 futuris ecclesie rectoribus sit hoc dictum.
 Ideo Joan xvi dominus dicit. Ego ro
 gabo patrem et alium paritum da
 bit uobis ut maneat uobiscum
 in eternum spiritum ueritatis. Per igitur
 ecclesia catholica statuta et ordinationes
 facere propter ea que in lege christi et

preesse continentur et ex ipso lege
 christi interpretari et excoertis et ra
 tionabilibus causis prolocorum et
 temporum varietate precepta eius et
 ordinationes suspendere tollere
 aut immutare pro tempore quod in multis
 factum est quia iniqui preceptum
 in uirtute aut in ipsa usque ad
 ab ecclesia sublatum est aut in
 mutatum et hoc hoc ostenditur
 quod si et quod in contrariis specie
 fuisse de precepto christi quod in multis
 ostenditur quia in multis uis est ipsa
 ecclesia catholica excoertis causis
 potuisset immutare aut tollere
 multo magis quam moyses ad
 risonem uel matthei sabbatum
 que tam strictissime diuina lege
 obseruari mandabatur et ritum
 unius per statueret et hoc magis
 in materia omni quoniam aduer
 sarios si uenerent nobiscum
 in acceptum quod sit ecclesia catholica
 quia in multis ostenditur negare
 preeminentiam legis et uis et
 ecclesie catholice ad legem moysi
 cum et synagogam iudeorum. Sed
 iam ad ea que ecclesia catholica
 in preceptum stat statuit et ordina
 uit oculos dirigamus preteritorum
 memoria mentes moueat. In
 de preteritis et futuris cogitac. In
 multis quod manifestum est in biblia
 que est fundamentum totius fidei
 in et ecclesie discipline robur et
 auctoritatem accepisse et ex acceptatione
 et approbatione ecclesie uis in repa
 et in nouatione. Et sic scribe magni
 sacerdotis cuius in nouatione per multa
 tempora ante christi aduentum fuerat
 per synagogam iudeorum accepta
 et approbata. Insuper manifestum
 est multos in eodem uoluntate libris
 contineri qui apud iudeos in ante
 non habentur sed inter apocryphos co
 putantur qui tamen a patribus nostris
 in eadem ueneratione et aucte

quid sit et ceteri et hie vtiq; no
nisi extra dione et acceptatione
vltis ecclesie catholice quib; contra
dicere nullos licet p'maciter p'p't
cum multi e'v'ia p'p'terunt ut
h'etur d'f. xv in de or'is ut pote
Bartholomeus. Nicodemus et q'
plures alij de quib; dictum e' in su
priorib; tamen ecclesia catholica o
mnib; alijs p'p'tis quatuor t'm
acceptavit app'avit et manente
ab in f'ma veneratione h'et vo
luit et q' p'dicti libri diuine legis
tam veteris q'm noui testamenti
antem ab ecclesia habeat patet
p' gregorium doctorem in iur' q'
q'ia p'p'tim h'etionem ita d'ic
tem Nicodemus p'p'to lib'z antias
exigencium q'sensio e' p' successo
res ap'lorum q'aliorm; q' r'aba
rata nobis aduersa e' Et it'm
no ordem e'v'is nisi me catho
lice ecclesie antias comonet q'ter
quis quatuordecim e'p'las pauli
in antie h'ndas statuit et quib;
q'ldam reseruit nam et vna
laodicensibus scripsit de qua v'e
met ap'lis f'at m'entio m'ed collo
ren in cas in fine vbi d'iat et
ea que laodicensium e' nobis le
gatur. S'it ad apud p'lics dubiu
fuit quis cas que ad h'os e' e'p'las
scripserit quis cas scripsit pau
lo ap'lo cum p'lics et e' m'edem
e'p'le ad senecam legantur quib;
cas renouit et no cum ceteris
in antie habentur vtiq; h'et
omna antie salus ecclesie gesta s'it
q'mq; et antias ap'licas canoni
cas actiu ap'lorum et ip'ocalip
sum. Solus inter canonicas et
diuinos libros h'et voluit statuit
et ordinauit Item cum plures
bibliam in latinum translulert
sine de h'etico sine de greco solus
in n'r. p'edimmi gloriosissimi t'm

statas ecclesie ante ante p'etur t'm
igitur omnis n'r antias in affirmat
sacritate catholica et aduersa falsite
q'sitanda ortum h'et a fonte p'p'te
p'p'turaz vtiq; multis fortius h'et
ab ecclesia catholica que et ipas p'p'tu
ras sacras tradidit et statuit in an
te h'ndas p'p'ta q'lo. ordinaria p'
totam bibliam libri p'p'torum doctor
ambrosii aug' p'edimmi aliorum
leges diuiles de cetera de ceteris et
omnes alie p'p'te que inter xpi
anos in antie h'etur in alimide h'et
antem nisi ab ecclesia et in t'm valet
q'mm ab ecclesia app'antur aut sal
tem sup'inetur et p'mittunt q'm
antem ecclesie vniuersitates et p'p'tia
p'udata sunt gradus magales et
doctorales in diuini facultate ordi
nati et concessi sunt in e'v'dem de
m'q; q'ita et fidem ecclesia catho
statuit ordinauit et p'missibile be
ritate tenenda mandauit manente
liquet vram licet op'scriptis sacris
q'at e' p'uitatem in diuino tamen
q' singuli in p'uitate op'ites p'sone
nommant h'et ecclesia catholica ordi
nauit et statuit In sup' q' in xpo
no s'it due p'sone ut quidaz h'et
licorum p'p'terunt in op'scriptur
manifeste no h'etur h'et p' doctores
suos ecclesia declarant S'it q' in xpo
n'r dei d'icetur Item n'r in cano
ne sacre p'p'te rep'itur q' p'mulus
reccens reccenter baptisati qui nec
corde credit ad m'p'tiam nec ore co
fiteatur ad salutem n'r fideles et or
dentes q'p'itetur. Nicodemus ecclesia
ita de p'ndant et statuit q' quicq;
negare h'et ausus fuit ap'erta vtiq;
inducit h'et h'et p'ndant in h'et
de baptismo p'ncipum vbi ponit
parulos baptisatos p'fecto in n'r
credencium n'r de q'suetudine
antiqua canonica et p'udatissima
paruli baptisati fideles vocantur

pung

et infra inter credentes igitur baptizatos
parvulos inuicem nec ullos indicare
aliter audebis si non vis aptus esse
hæreticus quod idcirco hinc videri etiam
nolo eis sine ipsa fide et sine sacro
hinc fidei promittere vitam eternam
Et infra nam rationatores eorum salis
pelagianorum ad hoc videntur compelli
lere si aucte repræsentant ecclesie nec no
dicam prius homines obstruantur fidei
runt infanciam lacrimis tamquam flumino
pertransiunt. et per quod ecclesia fundit
Ibidem fidem que ex canone scripturæ
non hæretur. Item nullus canon biblicus
te docet quod si aliquis mortuus fuit
et non crediderit quod illis saluetur immo
hæretur. Opponitur. vlt. cap. qm. ne
crediderit et baptizatus fuit saluus erit
qui vero non crediderit condemnabitur
Et nichilominus fides ecclesie statuit ut
quis fidelis firmiter credat parvuli
nisi baptismum. et si aucte usum ra
tionis memoratur saluari firmiter
credat parvulum baptismum. Inde
enim et ponitur in canone xv. q. pa.
per voluntate credere nec propter prius
quod originaliter habuit agere prius
sacram fidei quod est secundum baptismum. Inde
rationis etiam eorum capax esse non
potest sufficere ad salutem. Item sola
auctoritas ecclesie statuit ut compantes
in baptismo parvuli fidem prius res
ponderant loco ecclesie et quod fides ecclesie
suppleat parvulo sic baptismo quia
sua ad etatem non pervenit ad salutem
et auctoritas ecclesie nobis instituit ut
parvuli priorum pedes ad fidem
veniant priorum corda credant
priorum linguas in baptismo res
ponderant et fidem confitentur. Inde
in libro in de libero arbitrio et hæc
de qse. dis. iii. illud perscrutari hoc
solent sacrum baptismum. Inde quod prodest
parvulis cum eo accepto plerumque
inordinatur priusquam quidquam
poterint cognoscere. Quia in re satis patet

recte quod credimus prodesse parvuli
his fidem eorum a quibus ostenditur
afferitur et hoc ecclesie commendat
auctoritas ut per quosque sentiat quid
sibi prodesse sua fides quod in malorum
quosque beneficio qui ipsam non duntaxat
sunt potestatem comedat. Inde super
in scriptis legimus in sacris libris quod
apostoli symbolum. Inde quod in divinis
hinc divinis subsilencio dicitur
quod sunt aut fecerunt vel indu
odetum articulos distinxerunt
et in fides tenent et credunt
immò et nominant ipsi symbolum
sunt apostolorum et hoc non nisi aucte
ecclesie et ipsa concilia. Inde in
et aucte et articulus de descensu
spiritus ad inferos tenetur firmiter
et creditur ipsi. Inde sacramentum
alium. Inde in et in multis
symbolum edidit in quo plura
fidem gubernantia declarant quod
et publice et apta voce ubique
in multis ecclesiis catholicis dicitur
et cantatur cum per modum articuli
sunt de processione spiritus sancti
a filio ecclesia addidit cum aucte
et symbolum. Inde in
in multis officiis cantatur. Inde in
vobis ecclesia catholica de his que
ad fidem pervenit interpretata
sunt declarant opposueruntque ma
nifestat confutatio in inuicibilibus
hæresibus ad quas evadendas
non sufficeret typus nec manus
ad scribendum ligna ad narrandum
valeret in quorum confutationem
tam veritates fidei elucidate ma
nifestate et apte fuerunt que prius
latebant in opaco quod sunt hæreses
confutata. Inde in confutata descen
damus ad ea que eadem ecclesia
catholica etiam divina precepta et
sacra immutavit et cum licet
in lege veteri prohibita fuissent
lege divina inuicibilibus visibilibus

nedm^{us} ip^sus dei s^{ed} quorūq^{ue}
scōrum hōmⁱⁿū nec de p^{ro} p^{ro}
scriptis sive veteris sive nō
in testamēti gressa licētia eis
faciendi aut fabricandi repatur
nichilomin^{us} eccl^{esi}a cathol^{ica} edo
cta a sp^{iritu} s^{an}cto nedm^{us} p^{ro}misit
nūmo statuit et ordinavit ut
vener^{es} magnos xpi glorio
sissime sue matris et ceterorū
scōrum sicut quāq^{ue} manu dū
crentur hōmⁱⁿes ad memora
dum et recordandū gesta et fa
cta n^{ost}ri ihu xpi et aliorū scōrū
ut sic q^{ui}ntarent ad eorū invita
tōem et ut eorū sepius imp
lorarent p^{ro} se suisq^{ue} vni^{us} et
defunctis suffragia et amol^{ia}
insup^{er} licet dies sabbati fuerit
strictissime ad obsuandū et custo
diendū p^{re}cepta et mandata n^{ost}ra
gen^{eris} n^{ost}ri cā^u vbi legitur q^{uod} post
creacionē s^{ex} dierū cessavit
dom^{inus} die septimo ab omⁿi ope
q^{uod} patrauerat et benedixit di
ei septimo atq^{ue} in lege scripta
p^{er} modū in l^{it}erū sempiternū
q^{ui}statuit subdmⁱⁿic^{is} p^{er} omⁿes dies
hūic septimū a cunctis gene
racionib^{us} celebrandū obsuandū
v^{er}ū et collectorem liquorū in die
sabbati mandavit dom^{inus} capi
tulis obrim^{us} n^{ost}ri mⁱⁿū xpi et p^{ro}
firmiori ratificacōe seu q^{ui}statu
tissime voluntatē et p^{er} diligen
tiori custodia sp^{iritu}ali munim^{us}
q^{ui}signavit h^{oc} p^{re}ceptū dicens
memento ut diem sabbati fan
ctifices nullūq^{ue} em^{us} aliorū p^{re}
ceptorū tante memorie sig
nificauerit qui dies magna sub
custodia et religione obsuandū
sem^{per} hūic fuit et custoditū
et t^{em}p^{or}e ap^{osto}lorū ut longe p^{er}
obsuandū et nichilq^{ue} p^{re}ceptū

reuerētiā et beneficiū dūce resur
rectionis dictū dies sabbati op^{er}pla
q^{ui}ntitudine eccl^{esi}e v^{er}is fuit in diem
dūm^{us} q^{ui}ntatū p^{er}ter anteq^{uam} cūq^{ue}
nūq^{ue} scripture sac^{re} veteris et nō
in testamēti Item dom^{inus} p^{re}cepit
Exodi xv in l^{it}erū sempiternū
q^{ui}bus fidelis populus celebraret pas
cha dū ad vesp^{er}um die xpi nūq^{ue}
p^{er} mⁱⁿū q^{ui} p^{re}ceptū et eccl^{esi}a cath^{olica}
p^{er} mⁱⁿū t^{em}p^{or}a p^{er} obsuandū dander^{et}
sp^{iritu} s^{an}cto dūce sive lingūq^{ue} s^{an}ctue
auct^{orit}ate p^{re}dictū ritū nūmo ad t^{em}p^{or}
p^{er} auct^{orit}ate p^{er}mutavit h^{oc} ut inq^{ui}
pascha n^{ost}ri cū pascha iudeorū
coincideret et sem^{per} in die dūm^{us} ce
lebratur Item ut sup^{er} hūm^{us} est
in p^{ri}ncipio licet et nūmo in lege fuit
strictissime mandata obsuandū fuit
q^{uod} ip^se d^{eu}s n^{ost}ri ihu xpi et ceteris
et omⁿib^{us} ap^{osto}li et ceteris p^{er} ascensionē
dūm^{us} fuit obsuandū nichilomin^{us} ab
alia auct^{orit}ate scriptū ap^{osto}li eam in mu
tavit auct^{orit}ate sp^{iritu}s s^{an}cti eccl^{esi}e d^{eu}s
et gubernavit et h^{oc} actū v^{er}
vbi dixit petrus quid temptatis
d^{eu}m imponere iugū sup^{er} cerui
cem discipulorū q^{ui} n^{ost}ri p^{re}ter mⁱⁿ
n^{ost}ri nos portare potuim^{us} s^{ed} p^{er} q^{ui}
dūm^{us} n^{ost}ri ihu xpi nedm^{us} saluari
queadmodū et illi v^{er}ū et iⁿfra p^{er}
tuerunt ap^{osto}li eam omⁿis deb^{et} tolli
st^{an}tes epl^{isto}lam ad fideles q^{ui} erat
antiochie p^{er} manus pauli et bar
nabe dicentes visum ē sp^{iritu} s^{an}cto
et nobis nichil v^{er}ū nobis impone
re q^{ui}az h^{oc} nūcā et q^{ui}az
manūte audiat p^{er}as eccl^{esi}e et ve
ritas indefectibilis in hūis que fi
dei sunt et v^{er}itatis ad salutem
et paul^{us} ad Collos^{os} v^{er}ū p^{er} de
tūm et statuit ap^{osto}lorū int^{er} hū
et nūm^{us} xpi vobis in nullo
praderit vbi apparet totalis ablatio
nūmo amⁱⁿhilacō et nūm^{us} que

sub pena mortis lata ab ipso domino
 eteruam ob suam a domino. Item in
 nunc terminone erant in lege veti
 precepte ob suam a domino quas apli
 p[ro]modum et ecclesia susceperunt q[uo]d
 certis rationabilibus causis. Item v[er]ba
 mutaciones factas etia precepta xpi
 et sacra nunc legis et p[ri]mo etia sa
 cram[en]ti bap[ti]smi q[uo]d ip[s]e communi[ca]t[i]o in
 nova lege succedit. Nam domus
 in istis xpus ascendens in celu[m]
 precepit aplis ut vlt. It[em] docete
 omnes gentes baptizantes eas in
 nomine p[at]ris et filii et sp[irit]us sancti
 in quib[us] vis dedit eis et similitudine
 formaz bap[ti]smi et in p[er]sona cor
 tota ecclesie et in no[n] p[er] longum t[em]p[us]
 ip[s]e apli et ecclesia dimittendo dicta
 formaz. In nomine p[at]ris et filii et sp[irit]us
 sancti baptizabant t[em]p[or]e in nomine xpi
 dicentes Te baptizo in nomine d[omi]ni n[ost]ri
 ihu xpi. Cum aut[em] h[ec] nomen ihu
 xpus dicit vna p[er]sona t[em]p[or]e duar[um]
 itaz h[ec] aut[em] nomina p[at]er et filius et
 sp[irit]us sanctus dicunt tres p[er]sonas in vna
 natura t[em]p[or]e patet maximaz esse
 d[ist]inctum inter has duas formaz bap[ti]
 smi in nomine p[at]ris et filii et sp[irit]us
 sancti et in nomine xpi. Et t[em]p[or]e t[em]p[or]e
 ip[s]e et licet in rem et essentiam
 idem sit bap[ti]smus qui fiebat p[ri]mo et
 nunc. In nomine p[at]ris et filii et sp[irit]us
 sancti et in nomine xpi. Et t[em]p[or]e t[em]p[or]e
 v[er]ba d[icit] ut si quis n[on] in nomine xpi
 baptizetur no[n] bap[ti]zet ut d[icit] scilicet
 thomas in t[ri]a p[ar]te n[on] preter n[on]
 tendimus e de mutacionib[us] factis in
 ecclesia etia h[ec] sacra[men]ti bap[ti]smi tam
 quo ad t[em]p[us] bap[ti]smi quaz quo ad ta
 tem baptizandor[um] quaz et quo ad
 p[er]sonas que possunt h[ec] sacra[men]ti n[on]
 serare. In p[ri]mo eni[m] h[ec] sacra[men]ti bap[ti]smi
 h[ab]ebant t[em]p[or]e illi qui p[er] se sciebant
 fidem interrogati respondere. Et p[er]
 modum ne parvuli et alii usu ca

rentes rationis sub essent p[ri]mo
 dampnato[rum] ecclesia promittit etia
 coram bap[ti]smi et et sup[er]ta
 ctum e. Item et ecclesia pro
 statuto q[uo]d preter vigiliis pasce
 et penthecostes nullas solemp
 nes bap[ti]smi celebraret omnes q[uo]d
 ad dictas vigiliis excludere n[on]
 arde bap[ti]smi suarentur nec q[uo]d
 doctrina xpi et e[ss]entia nec et
 q[uo]d doctrina alicuius ap[osto]lor[um] h[ab]etur
 q[uo]d preter q[uo]d aliquis h[ab]eat p[re]ter
 baptizandi exco[m]m[un]icatio[n]is ecclesie
 quor[um] statum p[re]figurabat apli
 quos solum dictum e. It[em] bap
 tizantes et et nichilq[uam] in u[er]ba
 articulo marce et femine pagani
 iudei et genti p[ri]mo bap[ti]ze dimo
 suant formaz n[on] et interior
 ecclesie v[er]ba h[ec] certe quia sic decla
 rat ecclesia sic ordinauit et quia
 sic ei placuit suaz anteq[uam] omib[us]
 quare in u[er]ba articulo. It[em]
 no[n] modica mutacio et in sacra
 matrimonii et successio[n]is t[em]p[or]e
 ante ecclesie facta e. Nam in p[ri]mo
 sue institutio[n]is erat illi inuicem
 ita q[uo]d masculus et femina uterq[ue]
 et germani poterant sitire ma
 trimonialit[er] copulari et p[er] ali
 quidam multiplicatio[n]is quoniam
 quib[us] ordinatio[n]is sunt ut in p[ri]ma
 linea q[uo]d sanguinitat[is] q[uo]d trahetur
 deinde p[er] habundanter multi
 plicatio[n]is usum h[ec] artando
 sacra ordinatio[n]is exstitit ut non
 in p[ro]p[ri]etate quaz in quanta
 linea q[uo]d sanguinitat[is] poss[et] ma
 trimonium contrahi. Et quib[us]
 p[er] q[uo]d certis usus sacro[rum] q[uo]d dicitur
 paucitas homin[um] qui t[em]p[or]e multum
 exco[m]m[un]icatio[n]is causis de negatu[r] et po
 tuit et inno[n] ita sunt q[uo]d in p[ri]mi
 tua ecclesia q[uo]d ad h[ec] pauca ho[m]ines
 erant xpiani dabatur eubac[ar]ia
 et in fidelib[us] p[er]is sub v[er]ba p[er]one

emenda piala quod panas co
cedebatur nunc multitudine dene
gabatur Item quibus deo in
lege ne qm qe mironi sacm
instituebatur statueret qd vna
viri tunc vna esset vxor et co
ntz qm n qm pms sttus dixit
p adam relinquet ho patrem
suum et matrem suam et ad heredit
vxori sue et sequit et erunt duo
in carne vna nichilominus hec
lex mutata fuit in scis patribz
etis ut in la macti qm pms
simul duas vxores habuit in
abraham simul et iacob qm
alijs et sub lege qstitus in quo
lex vetus vxorum pluralitate
videtur apphase Sz ad venete
lege nona in qua pfecto cuncta
qppuntur mutata e lex imp
tior atq mironi et reducta
ad potem institum et honesta
orem ut vms vne et co tunc
qungantur in figura xpi et
eccle vnce sponse sue de quoz
mironi ait aplus ad eph vo
sacm he sz mironi magnu
e dico aut in xpo et eccle hac
antez reductio ad psumu sa
hms nullo mo legimus reductu
Ex quoq vis sacris scrib nisi co
stituto et qstetudine eccle nec
audebit quis dicere q tpe legis
ne et legis moysayce no fuerit
in homibz vbi mironi aut
q vxor fuit aliud sacm ma
trimoni a sacro legis gre ppe
ditum xpo in ewno loquentis
de hmo sacro et de qm uox
homo no sepat Item sacm
mironi et sacm pme morn
lege nali sz moysayce et ewna
loam habuerunt quibus in
usu fuerint multu mmutata

Ar
Item papii xpo ca de vtroq q ha
bitantibz fratribz germanis simul
vno moriente absq liberis vxor
desuncti alteri no imbat sz accipiat
eius fr eius ut suscitet fratris sui
semet q et in noua lege ad aliqd
hms fertur p durasse que tandem
lex nulla ad he scriptura pmonete
et eccle qstetudine et statum
sublata e qm patuitur et phibe
q sponsus no possit contrahere mudo
mum cum aliqua q sanguina sponse
mortue usq ad qmutum gradum
q sanguineat qclusiue Item sal
uator n dnm ihu xpu sent vxo
precedentibus ad eum phariseis ad
ipm temptans et ab eo qnenti
Si licet homi diuulge vxore suam
ex quacuz causa ipe hanc qom
respondit Dico vobis quia quacuz
diuulserit vxorem suam ex quacuz
causa nisi ob rtm fornicationis et
aliam diuulget mectatur Et in
nichilominus scda eccle cathora no so
ex hac ca sz ex pluibz alijs per
mittit et facit rationabiliter diuor
cia fieri ut in frigidis et malefici
atis de affnibz qcaus hest et plu
ribz alijs caus Ecce quot et qnte
mutationes tra tam magnu et
neam sacm ante eccle qtingent
Item in sacro pme q ab adam
in paradiso incepit et debet durare
usq ad qsumatoz scilicet sile mutatio
magna scda e in successione tpm
nam cum qfessio sit pars pncipal
pme tpe legis ne ad eam tunc
deo faciendaz mental tenebant
succedente vbi lege moysayce vbi
he homines obligabant ad qfessioz
cerimoniales qstetum pnt per
aliqd sacrificium homines manife
stabant se he uel illo pto scilicet
quise ut hetur leuita in et vto
capitulis et ut hetur eodem libro

xviii. ^{pm} Sacerdotes positis manibus
 super caput hyra homines filiorum israel
 confitebantur iniquitates suas adveniente
 veritate evincere legem et confessionem
 vocalem de universis cogitationibus
 locutionibus opibus et omissionibus
 clare distincte faciendo instituit ecclesia
 sacerdoti autem et iurisdictionem quam
 in sacro non ut homo sed ut deo simul
 offensam quamque honoris confessionis
 sub formalibus et operabilibus
 penis precipiendo et mandando sa-
 cerdoti ne quoquo signo aut voce
 prodatur aut revelet peccata confessionis
 de qua quid confessionis finis et par-
 titus solus sic sacre et amictula-
 riter fieri debeat sacerdoti nulla
 in scriptis sacris habetur traditio nisi
 quod ad sic agendum spiritus sanctus movet
 et dixerit ecclesiam que nihil aliud
 originari fundat se mandate clauum
 que ipse ecclesie ab ipso domino tradite sunt
 dicente petro tibi dabo claves regni
 reformis et ad omnes ligaveris etc. Et
 Iohannes pro quorum remissione peccata
 remittuntur eis et quorum retinentur
 retenta sunt anima igitur sacerdotes
 debent remittere peccata utique oratione
 quodammodo et spiritu sancto ducunt scilicet
 ecclesia confessionem ut promittitur sacra-
 patuit et ordinavit Item de sacra-
 menti ordinis videtur ecclesia addidisse nam
 in primitiva ecclesia erant tunc duo
 ordines diaconatus scilicet et sacerdotum
 et in beati Iohannis idem tunc erat
 episcopus et sacerdos quo ad nomen
 non antequam ad rem quod tunc
 non est Item de sacra omniissime
 eucharistie multa videntur addi-
 ta vel immutata nam forma qua
 calice offertur in multis ecclesiis in
 propria forma vox reperitur per
 peccatum ex omnibus dictis ecclesiis
 afflata et in ea sunt aliqua addita

et in operatione hodie ecclesia ad-
 didit hanc dictionem cum Iohannes
 christus instituit hoc sacramentum et in-
 stituit per cenam et tunc ecclesia
 in mutavit et ordinavit ut
 non nisi diebus et de mane ce-
 lebraretur et ministraret nisi
 in necessitate articulo mori-
 tuente et errore de abusu
 legalium Leo papa ordinavit
 ut ipse in fine confessionis
 licet christus offerat in asinus
 ad quem ritum per modum cessan-
 te dicto errore ecclesia reversa
 deinde ecclesia ordinavit ritum
 et modum hoc sacramentum celebrandum
 cum talibus ordinibus episcopis et
 clericis sacris missis signis
 vestibus sacris in vasis offertur
 in ecclesia in altari cum luminari-
 bus cum assistentibus et aliis qui
 per devotionem et sollemnitate tanti
 sacri sunt de quibus per singula dis-
 curre longum esset item in
 pluribus que apostoli patrum et
 ipsius successorum et ipsius varia-
 tem fuit et mutatio nam apostoli
 in talibus et ceteris ordinibus cele-
 brato de quo habetur in actibus pro
 sublata damnatione et omnibus
 quoddammodo ceremoniis veteris
 legis statuit ut fideles debent
 tunc abstinere ab immolatione simula-
 crorum sanguine suffragato et for-
 matione et immolatione statim per
 predictam sublationem et immola-
 tionem paulus apostolus tradidit
 theophanem qui ex parte gen-
 tili natus fuerat propter vitare
 scandalum iudeorum qui erat
 in illis locis ut habetur in actibus
 xv. Insuper per dictum quidem
 de cessatione legalium apostoli
 et seniores qui erant illis ad-
 veniente paulo propter scandalum
 evitandum susceperunt ad huc

cerimonias legales et noluerunt ut paulus ascendens in templum purificaret se et sanctificaret tamquam ambulans et custodiens legem et hactenus actum xxi et per predicta et scriptis preceptis que per epistolas tradita erant servanda quod consuetudo ecclesie in mutavit ita quod predictis quatuor primo et quarto manentibus illis de non edendo de immolatis simulacris synodis et de custodiendo se a fornicatione et tunc mutata sunt que ad sanguinem edum et suffocatum Item paulus apostolus dicit oportet episcopum unum uxorem et in quibus videtur preceptum apostoli includi et hoc et est ratione significatio bigamie semper est amplexus irregularitas Et in his omnia papa et multo magis ecclesia per ipsum et de facto dispensat in bigamia non obstante precepto predicti apostoli non dicit scilicet doctor in his de per ipsum in responsione addita antequam pauli et quoniam ad ea que sunt de necessitate sacramentorum et fidei nec ecclesia nec papa potest dispensare si in aliis que sunt de constitutionibus apostolorum cum ecclesia tunc habet eandem potestatem statuendi et desituendi quia tunc habet potestatem per eum qui privatim tenet in ecclesia dispensare Augustinus et lucas ipsa dispensant cum paenitentiano Episcopo qui erat bigamus Item scilicet nostra ecclesia docuit signum sacratissime crucis in fronte deungere ipsa docuit in cordis signo benedictiones si sacramentorum operationes pro defensione et contra insidias malignorum primo saltem et aquam benedicere et ea in simul misceere ipsa docuit fons

tes baptismatis benedicere per gratiam nonne fidelium ad sacramenta percipiendi ad doctrinam divinam audiendam addidit una miseria pagenda et ad laudandum specialiter ecclesias fabricari munimenta ubi fideles sepeliantur ordinare et coequas mortuorum facere et omnes istum ritum ecclesia suam ipsa admittit que per singula explicare dico nobis potius deficeret quam materia dicendi in quibus in mutationibus faciendis scilicet nostra ecclesia per locorum tempus et personarum varietatem quoniam habuit a deo et a christo domino manifestet fides asseritur deum esse omnipotentem omnipotentem eternum in variabilem et omnimode incommutabilem ipse incommutabilis et immobilis in omni gentium et diversitatem temporis varias leges dedit ut aliter hoc in statu non aliter in tempore legis et aliter in statu gratie salvaretur non quod esset alia fides quam tunc si una et eadem per quam omnis nostra ab eis usque ad ultimum inferni deo placuerunt quia cum apostoli una fides uno baptisma unus deus omnipotens et ita licet semper eadem fides mansit ceremonias et proparationes fidei ipse deus immobilis et invariabilis in varietate temporis variavit tempore et dominus in ignis christus noster et omnis omni actum ecclesie in assumpta humanitate suas strictissimas constitutiones et sua precepta iuxta qualitates temporis per informationem ecclesie inmutavit ita ut hactenus matthei per hoc in et lucas per dominum ignis christus noster discipulos ad predicandum precepit eis ut non fiant sacculum nec peram Et sic precepit eis in viam gentium ne abierint et in civitates samaritanorum ne intrarent

Nichilominus mutata qd dicitur tpm et
 ipe dominus mutavit sua pcepta
 etenim instante passionis tpe quo
 enim optebat sua pntia corporali su
 os relinquere discipulos pluma
 pcepta relaxavit Nam luc² xxii
 ait qm nisi vos sine saculo et si
 pera nunquid aliquid desint vob
 responderunt nichil Tunc xpus
 dixit eis vnum autem dico vobis
 qm qz sacculum tollat sile et pe
 ram et p q resurrectionis suam asse
 sura in celum quos ante suam
 passionem tmo ad iudeas miserat mit
 tit in vnumqz vnum dicens eaz
 ult. Itc in vnum vnumqz p dca
 te eum omni creatur Et sileat ult
 Itc docete omnes gentes baptizab
 eos et qz vnumqz exemplis di
 vinitus et xpi hominis scia vltis actia
 edocta Nichilominus a xpo et a spu
 scto directa cum fiat nichil velle
 semper nec xpm dny nisi salutem
 animi et omnia pcepta patula co
 ntilia et alia ad huc vnu et solum
 finem ordinari predictas mutatio
 nes variaciones patula ceremonias fecit
 statuit et ordinavit Si igit ecclesia
 catholica tot et tanta docta et di
 recta in spu scto fiat in pteritum
 statuit et ordinavit nunc scd et ra
 tionabilis et sine reprehension ac
 cet in dno xpo et a plias pcept
 mutaciones et interpretaciones fecerit
 quos tam infames et ebetis ingem
 audet asserere ecclesia coramona
 bilibus et urgentibus causis no potu
 isse quoz duplex speciei mutare
 in quom vna pcepta cum nec sit
 de pcepto xpi nec aliqd detrimetio
 nectant no ofende utos sic sinuendo
 Si em mutavit apli forma bap
 tismi que dicit cenar sacra ut si qd
 tunc in illa forma qua ipi apli bap

tizabant baptizet no cet baptizet
 quito magis pfecta imitare
 vel tollere vnam spem que se
 tenet ex pte me et ex qua nihil
 essentia sacra de p dicitur nec ex
 sinuendi grē si tot et tanta sita
 sunt tam etia hē sacra quam
 etia alia ante ecclesie xpi
 pfecto videtur cur et qm om
 et vnum qm sacra ecclesia non
 possit pati ut sit vel sic su
 matur Et si queratur qm
 aut ubi aut quo tpe ante co
 stantem qalium sunt dny
 speciei vna ante ecclesie
 facta mutatio respondendum
 ē rursus et hanc dī nra
 ecclesiastica ubi dicit qd ecclesia
 institutionem quasdam scriptur
 quasdam vero aplice traditioni
 pdecessores ministerio asse
 matus accepimus quasdam
 de qsvetudine roboratas ap
 probavit usus qm par ita
 et idem vtriusqz pietatis de
 effectus Et infra enūtiatis plu
 bz de qm auctor et loca et tpe
 ignorant sub iugit hē et alia
 in hunc modum no pauca in
 tanta ac missa tradition apli
 ribus ecclesiastico more ac re
 uerentia diligencia sunt in mi
 nisterio obfervata magis silen
 cio quam publicata scripto tunc
 modi sunt in mutatio Sabbati
 et paschalis festivitatis crucis
 signatio aque et salis benedic
 tio multoz pceptor et ceri
 moniar veteris legis in mu
 tatio multa qd que nūc in
 sacrificiis sunt ut ē forma
 qscramentis talibus benedictio
 fontium baptismat et multa
 quoz qm sola qsvetudo vltis
 ecclesie auctem tribuit et ē ex
 quo vna speciei tunc imutatio

et auctor et tempus atq; locus ig-
norantur et usq; ad ostendam
galimus sola ei rationabilis
consuetudo et scilicet doctorum
comprobatio auctem prebent
qua per modum appellente
aduersariorum in partem ydem
sacrosanctum galimus appro-
bavit et ut per modum non
ut consuetudo tamen sicut ut statutum
et ordinatio ecclesie vltis vene-
raretur quod laudem omnipotis
dei qui est benedictus in scula
saeculorum amen

Primitus iste articulus de co-
munionem utriusque speciei
feria quarta dimissionis apo-
stolorum que fuit xv. Iulij
Chillessimoquadringentesimo
Tricesimo tercio Basilien tpe
Concilij: --

Septem regule ad habenda-
rum verum sensum sacra-
scripturarum: --

Ultimo vero et finali pro-
facione dictarum auctum et ali-
orum quas pro se adducunt
aduersarii notande sunt dili-
genter septem regule que se-
quuntur. Primo itaq; sciendum
quod quamvis plures auctes sacre
scripture et et sanctorum loquantur
videnter de quoniam sub utraque
specie panis scilicet et vini non
tamen precludunt preceptum
nec dicunt quomodo quoniam sub
utraque specie quo ad laycos esse
de necessitate salutis vel de precepto
christi et omnino quomodo auctes
adducuntur per se frivole et

inimiciter nichil quod contra catholicam
veritatem concludentes tunc sunt
auctes scripti. I. Cor. ii que videnter
loquuntur tam de sacerdotibus quam
entibus quare laycos. In quo tamen
nullum preceptum expressum
ut plane patuit loco suo. Idem
de ipso superius ageretur in parti-
ali. Secundo sciam quod auctes tam sacre
scripture quam et doctorum multorum
facientes mentem de quoniam sub utraque
specie continentem in se preceptum vel
vini quare preceptum ut in pluribus
loquitur et sunt intelligende de sa-
cerdotibus sacrificantibus quorum
est officium hoc sacramentum et sub utraque
specie sumere propter perfectam signi-
ficationem et reputationem divine pas-
sionis et mortis spiritualis et effec-
tionis complete et aliorum que in
hoc sacramento reputantur non autem
de quoniam laycorum quorum cape
et sumere est solum inter effica-
cium et non propter reputationem
tunc est auctes christi qui solus apostolus
quos in sacerdotes instituit pre-
cepit ut faciant sub utraque specie
in suam commemorationem hoc modo
et intelligitur canon pape Gelasii
compromissus de quo in locis suis
dictum sunt superius. Tercio sciam
quod auctes scripti si que forte sunt
loquentes de quomodo quoniam sub utraque
specie et quare preceptum vel vini
preceptum quo ad laycos restring-
ende sunt ad tempus illud in quo
mos ille in ecclesia servabatur con-
suetudo enim ecclesie que sunt ex
causa rationabili originem sive
sunt qualis sunt in tota ecclesia
sive in aliqua sui parte notabili

utpote in una natione uel regno siue
 et in una provincia aut diocesi unus
 huius obligatio legis et precepti nec
 alium particulari scienter licet contra
 eam agere aut ipsam sua sponte p
 terire in loco ubi quiter obfervatur
conferat autem ad casulam pbrum
 quod mos ipsi dei et instituta maiore
 p lege tenenda sunt et sicut pvari
 catores legum diuinarum ita qtemp
 torum consuetudinem ecclesiarum coher
 cendi sunt quia ppter si quis legum
 in originali sine gratia ecclesia conf
 morem ipsorum in armis conficeret
 peccaret ut dicunt doctores quiter
 et capitulo Si gratia apud nos ageret
 in fermentato ppter diuersam consue
 tudinem ecclesiarum quia igitur ita xpus
 subduplii specie discipulis in ultia
 cena ministravit hoc factum mul
 ti sequuntur hunc ritum te
 nuerunt et in multis ecclesiis indi
 cante quo ad sacrificantes huius
 est p inuicibili consuetudine et pro
 lege iniqua in hoc consuetudo mi
 nistrandi laycis sub utraque specie fuit
 in ecclesia omnino quia eorum tpe a
 apostolorum legitur factum in ca
 quod erant pscuerantes fideles in doc
 na apostolorum et quicquid fracionem
 panis et orationis et in fine capiti
 quod erant fideles frangentes panes
 circa domos ecclesie quod utique de pane
 sacramentali doctores intelligunt
 et pater magister hystoriarum in hystoria
 scolastica ubi nulla mentio fit de
 vino aut de potu nec est verisimile
 quod in tanta re ab hoc ritu ecclesia
 tam generaliter recessisset nisi in ali
 quibus quod aliquo pcedente dedu
 cto ex apostolis et primitiua ecclesia et
 rationabilibus et iuris causis co
 currentibus et cunctis igitur loquens
 sub precepto de laycis qfrangere de fuit

ad quos et ad ecclesias in quibus
 huius consuetudo pro lege habebat
 quia consuetudine cessante cessat
 obligatio huius autem et veri
 tas quia quicquid antea vera pota
 tim cessante causa veritatis eius
 cessat veritas et allegatio eius
 sicut ipsa xpus est incarnatus quia
 fuit vera quia causa veritatis
 ipsius fuit futuri tpe quod non diu
 adveniret Si iam futuro ptime
 tempe adveniente et xpo na
 to id ipsius veritatis ablata est
 et p quod ipse ptime remanet
 flos quia non est vera xpus est
 incarnatus huius igitur antea huius
 doctorum non erant vere nisi
 consuetudine unius legis et pre
 cepta huius cessante consuetudine
 eorum veritas cessavit et alle
 gatio et valde diligenter est aduer
 tendum quod multi doctorum catho
 licorum p aduersarios allegatorum
 et ita modo de omnibus aliis loquens
 de huiusmodi quoniam sub utraque spe
 dicunt eam indenter quo ad ob
 esse de precepto xpi aut de necessitate
 salutis ita quod una species non suffi
 ciat sine alia nec aliqua an
 tium p aduersarium adductarum
 dictum preceptum xpi intendit
 quoniam aut p tendit contrario
 at multi doctores catholici dicunt
 quoniam diuiniissime eucharistie
 non ascientibus summe sufficit sub
 una specie ut in superioribus diffuse
 ostensum est quarto non quod an
 tibus tam sacre scripture quam aliorum
 doctorum que videntur facere
 mentem de sumptione huius sacri
 subduplii specie quo ad laycos
 uel indenter quo ad omnes dupli
 modo loquitur uel noua re
 assumentes uel noua specie
 et in pmi Joh. vi nisi man
 ducatis carnem filii hominis

et biberitis eius sanguinem non
habitis vitam in vobis factum enim
et sanguis sunt res huius mundi
et ea que conuali aut reali co
munitate consistuntur ad hoc quod
sedi per Choron et uocantur
enim manducabitis panem hunc
et calicem bibetis mortem domini
et panis enim et calix qui vi
um continent et pro vino accipit
sicut sepe ostendit patet ut
norma per huius mundi
hanc autem locutionem diligens
lector hanc diuinam attendat quoniam
in antea que est communis per
iniquam aut raro uenerit
notam precepti ad hunc vinum
cepti hunc per quia possit de
hendi quod huius mundi sumptus per
cadat et obliget ad preceptum
ostendit quod huius mundi sumptus sub
utraque specie non est de necessitate
salutis et per quod de precepto do
minico quod si forte in aliqua au
cte doctor alicuius reprobum sunt
ad precedente munere regulam
recurrere uel saltem ad eam
que in loco ultimo adducitur
que est finalis resolutio omni
in antea uero que consistit communis
rerum sepe immo sepius
reperitur preceptum uel in ipsis
terminis uel in equivalentibus sic
per in primo et nisi manducate
et in de sacrali manducatione
dicta antea intelligitur ad decla
randum quod ex precepto diuino te
quibus fidelis christianus tenet
tamque huius mundi panis sive
spiritus sive et realiter et in
sacris continentur et cum utraque
res uere et integre sub qual
perimus continentur perfecte adim
plet preceptum quicquid subest

uel sub una accipit specie quod preceptum
rem non per se determinat et per hanc
aduerentiam multe antea et ra
tiones aduersariorum euacuantur
immò ipse totale principale funda
mentum sed nisi manet et penitus
eneruat et immò scilicet quod in antea
scriptur et scilicet per manducationem
corpus et bibitionem sanguinis intelligit
in quali sumptus utriusque quod utique
ita uere et integre fit sub una so
la specie sicut sub utraque cuius sub
quali utraque per se sumpta tota et in
teger Christus continentur ut declaratum
est et et si ad preteritum locutionem
attendamus non ipse sanguis in
calice bibitur sed sola uini species cui
sub specie uini emulget modum sa
guinis Christi hanc ostendit que est
omnino sub specie panis eternum
sicut sub specie panis sanguis et est
intra corpus Christi et intra uenas ipse
inclusus sicut per omnia et sub specie
vini quia non est effusus extra corpus
aut a corpore diuisus sicut per species
designatur immemoriam diuine pas
sionis sepe itaque scriptur et docto
res sancti loquentes de hoc sacro
et in quod sub una specie continentur
manducationis et bibitionis terminis
per sumptionem ad significandum fidelibus
quod sub sola specie panis sumunt corpus
et sanguinem Christi uere et realiter
et non aliter sub ambabus quia sub
una carum uere magis efficaciter
Secundo et intelligendum quod multe
antea facientes mentionem de quoniam
laicali sub utraque potius specialiter
intelligende sunt quia facit ut
de multis patet quod et sacerdotes
in altari in aspectu populi consistunt
sub duplici specie et similiter sumunt
in memoriam diuine passionis tunc
populus assistens fide et deuotione

manducat et bibit cor et sanguis
 dñi pñat in sinceritate fidei p reco-
 gitationes bonas et sanctas medi-
 tationes macerando et hauriendo oē
 cordis et se xpo uiuendo p affectum
 amoris hunc modum actualis ma-
 ducationis pñalis qui tercius fuit
 supius assignatus tangit dñg ut
 quid parat ventrem et dentes arde
 et maducati tñ que modum illas
 autem nisi man car si hō ē xpo
 ut dñg ut clare ostensum ē loco
 suo Septimo et ultimo nōd quā
 auctas tñqñq sancti aut doctoris
 hī efficacia ad aliquid probandum
 aut qñdendum autem in aliqua
 nā fidem aut salutem animarum
 qñdente nisi inquitum doctrine ecclie
 qñdret aut ab ecclia apparetur
 ubi aut qñdum aut dñdum hīet
 aliquid totum ut fñm repudiā et
 inutile Et hī ideo quia nō doctrine
 doctorum ecclia subiatur s qñ do-
 ctina ipor ecclie tamqñ indeficienti
 regule que errare nō p ut carissi-
 me mīatū ē in cō hīod mīam
 dñdante vñ et ang contra Epīam
 fundamenti nō solum doctrine doctor
 s et ipi cñdū pñetur ecclia dñdū
 nō credem mīq nisi me ecclie auctas
 quonēt et tñm omī plura repñat
 septa cñdū quā quatuor ut pñte
 cñdree thome et multoz aliorū
 illa mīdūm optinuerūt autem
 que ipa ecclia appñat et illa re-
 probata sūt que ipa repñat qñ
 et omīs doctores ecclie suas doctrinas
 mīto ecclie iudicio submiserunt et
 submittunt cotidie sic et paulus
 Gal 20 nō obpñ q cñm sūm a
 xpo reuelatō hīss tñ ut autenti-
 taretur ascendit ut barnaba vñm
 ubi pro tñm ecclia pñapaliter repñe-
 bat et qñlūt cum illis scz appñs

et alijs in quibz ecclia qñsabat
 et scz sūm cum illis qui videbat
 esse aliquis cñm ne forte in
 vacuum curret aut curress Et
 igitur ecclie qñsuetudo obtemperat
 generaliter annulis retro tñpō
 ut nō sacrificantes sub una specie
 qñtēt sūt q dicta qñsuetudo
 pñalia qñlia appñata et de-
 clarata nō esse contra dñm
 voluntatem aut xpo pñptum
 manifestum ē omīz autem
 tñqñq doctoris qñdūqñ sñ
 aut ingēmo aut sapia pñdū
 qñ hanc qñsuetudine et statutu
 ecclie mīdū posse qñdēre quā
 pñter si addñdū aliqua auctas
 tñ pñqñ pñdū regulare
 nō posset satis si ad pñm ma-
 xime pñter pñm aduersant
 Respondens fidelis catholicus ad
 hanc vñm regulā tamqñ
 ad portum tutissimū qñsuetudo
 quā vñm hī ecclie sole ut ait
 dñm in disputatō cñm lucā
 fñam omī aduersariōz ang-
 mentatōm rñolos fñale po-
 terit de sñate dñd lñm omīptis
 dei exaltatōm fidei catholice si-
 mī ē positiōis et rñsio mīgr
 Joñm de Ragusio sacre theologie
 professor ordinis sñm pñdator
 fñde in sacro gñali Basiliē
 qñlio ad dicta mīgr Joñm de
 Rockizano Bohēmī in articulo
 quomīs sub vñm pñe Anno
 dñi mō cōo pñmō rñ

Sermo per mīgrm Jeronm
 de praga als cñm sñm in ecclia
 Basiliē Cathedrali coram con-
 alio in octava pasche factus
 Anno dñi mīlesimo quadringē-
 tesimoticesimotercio:—

Hec est victoria que vincit
mundum fides vera hanc
originaliter scribitur quia
Joh 1° et legitur in actibus
omne hodie reuerendissimum
et potentissimum in xpo pater
et dominus mei metuendi vera lumen
et cardines celi quia mandata
sub sequens apostoli qui sic inquit
omnia quecumque facit in vobis
in ope. In nomine domini ihesu christi
facite hoc Collocat in transsum
tione in e non licet xpus q. v. q. re
in nomine omnipotentis dei patris
qui ab initio seculi verumque de
nichilo q. dicit creaturam angeli
tam pater et humanam de summa
trinitate carissime firmiter sic in nomine
filii eius domini nostri ihesu christi qui
cum in forma dei esset non rapinam
arbitratus est esse se equali
lem deo quia nati semper sunt
et est equalis deo. Thome huius
habet semetipsum huius inuentus
ut homo quia sic in virginis
utero suscepit hominem ut nec pater
hominis deus est nec sine deo homo
quoniam nec humanitas sit di
uinitas nec diuinitas sit huma
nitas nam non sunt confuse in
eo ite quod una sit persona quod
deus et homo unus est christus ut
ait in simbolo beatus athanasius
In cuius nomine omne genus fle
tatur celestium terrestrium et
infernorum ad patrem rogamus
in nomine sancti spiritus qui a patre et
filio una non pluribus personarum
procedit sicut greci flet suspicant
et errant. Si unita est spiritalis
procedit de summa trinitate et si
catholica ratio unica qui quid
spiritus sanctus ubi vult spirat et vocat
eius audis si ueritas vni venit

aut quid vadit Joh 1° et quia in or
atione ordinata causa nati quod ar
tificialis est aliquid efficiens aliquid re
cipiens aliquid proveniens huius est
in actu scilicet personarum qui actus per
sonarum et valde sublimis est hanc tam
natura requiruntur itam quoniam in
omni amore gentium deus ipse deus per
pater agere in actus personarum tran
scendit facultates nati intelligentie
tam angelice quam humane quia
est de illo qui est superior omni na
tione ut habetur in libro de causis
propositione sexta cui alludit procul
philosophus pone centesima xpus sui
libri qui sic inquit propter sublimem
viam inordinabilem est et inagnoscibilem
est ab omnibus sensibus multum in
ordinabile erit a me eo quod vite mee
negligentia et finis impia
sunt quod aduersus personam tuam in pu
ria tantorum patrum et doctorum ducum
faciem facultatem quidam dixerunt
impia mee de putari et venari
dari peto nam ut ait beatus gregorius
in libro sexto nullus prope finem
quintilibus inquit meus doctrina pal
leat grandis est impia doce velle
meliores in eo nati vbi vni sue
rectitudinis ad mittunt eo quod au
ditori non agunt vni et medicam
vires per dunt qui sanis membris
apponitur et sic gregorius vni ut au
dam quid loquatur in me damus
deus meum qui loquitur pacem in
plebem suam et super sanctos suos
proferunt super eos qui queruntur
ad cor per prophetam de divina co
sensus nati ac via paria ceptum
progrederet iter quod ut facilius im
petramus pro spiritus sancti impetanda
gratia mente propria salutatione
angelica dicamus que ne maria et
hec est victoria que vincit mundum

fidelis vna ubi terna Penendissim
 pres quia her sacrosancta sinodus
 Bas pro reformacione vltis ecclesie
 in capite quia in membris aggregata
 e qd de re formaton morum ac de
 nobis ipis hoderimus fmo reddenda
 e qd qd pataculum facti sumus mudo
 angelis et hominibz pma ad choram
 et nare vtens vis bli aug⁹ de vita
 clitorum et hetur transsumptue
 in deat. xii. q. i. in her va nolo qd
 aliquis inueniat in nobis male vi
 uendi occasionem pnderimus enim
 bona ut ait aplos no solum cora
 deo si et hominibz quia ppter nos
 nra e bona nobis qfacina et
 ppter alios nra e uel bona fama
 celus e em nome bonu quas
 vngentia ptaosa Etia vni vni
 qui qfideis qfac sue negligit fa
 maz suaz crudelis e Igitur vis
 sacerdos uel epus aut prelatus in
 amore dno psumidit in xpo re
 gulat in pmo dilatat scientis
 pme et vendit optinet ut mor
 pabu suo possit e pfectu tenet
 qa quia amor dei sui et p xpm
 deuotitate requiritur ad pfectionem
 tugh sacerdotis epi aut prelatus
 quo ppter pmo in optimo quicta
 quo ad xpm in xpo regulat subiecto
 p fion excluditur subiecti ad obiect
 huius o pmi in adiecto Inchoatur
 autem amor dei inchoatur in ho
 deauitate dei ca^o xviii a contemptu
 sui pmi ob diuiaz glam od null
 potius reportat quas fauores nro
 fma bti Joh Crisostomus in ope per
 fecto sic dicens celus e odid
 ppe deum quas amor ppter semet
 pmi hunc fme qsonat Canon
 p. q. m. in her va celus e pati
 p vitale et qd et qfinaat illa in

azata vitas est v Beati cit
 cum maledixit vobis hoies
 et hoc e qd notatur in vob
 thet eple hodiernae passim
 her e victoria et in quibus
 ame sic videtur introductis
 Triplos nota victoria Ep⁹ nax
 victoria fidei catho⁹ que vin
 cit mundum et mundi sapiam
 et feda victoria vnde honeste
 que vmat mundum et mundi co
 cupiam Ep⁹ et fua victoria
 sane doctrine que vmat ind
 et mundi ignoranciam ad
 pmo dno qd e victoria fidei
 catholice que vmat mundum id e
 mundi sapiam pe ad cor⁹ l
 Romme fecit pultiam deo sapias
 huius mundi quia ubi multa e
 sapia ibi multa e indignatio
Etia pmo vni forte quib
 ordet aploem fuisse fidelem
 quia in libro de celo et mundo
 Enaimus nro extollit no huius
 respectum sancte fuitat qm
 ulliqua in via cognovit sic
 et auarro esset fidelis eo qd in
 bucollic⁹ dicit mto deo impare
 gaudet hac ration et plo cit
 xpianus quia scripsit de vo
 et tepa dng⁹ no p filio dei si
 pquadam ydiali ration sic di
 temus et tragicum de xpo
 fuisse locutum quia et in p
 sona heraulis et hci occurrunt
Egoq rehta morte cum po
 llyb redy huius namq ppo catho
 ros et pagani et in fideles
 ut ait bti aug⁹ cum pluribz
 dyb sacrificare paxerunt et
 papiua dicta a sacris litteris
 mutuantibz dyabolica falsita
 te inuenerunt Idco bti Joh⁹
 in regula ad Gustachum sic ait

Maleficti qui declinant a mandatis
 tuis p^{ro} c. xxxi. Insup^{er} enim mi
 nus deputati ligabuntur in inf
 erno dicente p^{ro}pheta declinantes
 antea in obligationes adducti so
 nus cum operantes iniquitate p^{ro} c.
 xxxv. tunc si q^{ui} dicit ligatus
 manibus eorum et pedibus pro
 iate eos in tenebras exteriores ibi
 erit fletus et stridor denerunt
 p^{ro} c. xxxi. Et m^ult^o quia ut ait b^eatus
 greg^{orius} et b^eatus x^pi q^{ui} m^ult^o p^{ro}p^{ri}e
 ubi sic dicitur q^{ui} mali prelati tot
 mortibus digni sunt q^{ui} p^{ro}diaones
 et o^{mn}ia ad subditos transfuserunt
 nam qui bona fecerunt et me
 liora desiderant noⁿ cadent in
 op^{er}atu dei q^{ui}ta inquit canon p^{ro} c.
 q^{ui} c. xⁱ in bona. S^{ed} de malis sa
 cerdotibus et prelatibus v^{er}o p^{ro}phete
 ita ceciderunt sapientes sunt
 ut faciant mala bene aut facere
 nescierunt. Item in. Et ratio
 est quia omnis malus prelatus noⁿ
 sinit intelligere ut bene ageret p^{ro} c.
 xxxv. Et qu^o p^{ro} p^{ro} n^{on}cia sit re
 formacio sancte m^ult^o ecc^{le}sie tam
 in capite q^{ui}m in membris que q^{ui}
 reformatio si debito ordine pro
 cessit facilis erit. Et aut debito
 ordo reformationis. Unde mo^{do} ut
 hec sacrasa sⁱⁿod^{us} p^{ri}mo et p^{ri}mo
 iuxta p^{re}ceptum apli. Exprimite
 vetus fermentum q^{ui} corruptum
 totam massam ecc^{le}sie. Et antea
 triplos istos venenosus fermentum
 v^{er}o tri^{um} m^ult^o detestande vendicio
 nes beneficia^{rum} et sacro^{rum}
 sinomate et sacri lege comedere
 hec sunt triplos vetus fermentum
 venenosum in m^ult^o venenum aspi
 dum insaniabile. De quo dicitur
 de v^{er}o p^{ro} c. xxxi. hec triplos vene
 nosum et sacrilegium fermentum

corruptum Bohemias inclitum
 regnu^m et Bohemos q^{ui}dam bo
 nos multum malos sunt hereticos
 Et quia hec sacra sⁱⁿod^{us} est sup^{er}
 papam in certis casibus m^ult^o
 stancien galio declaratis q^{ui} nullo
 sane fidei negare d^{icit} p^{ro} c. galio
 p^{ro} c. et tenetur expurgare q^{ui} mod
 vetus fermentum ab ecc^{le}sia dei
 et facilliter alia p^{ro}culavaria refor
 mabuntur ad triumphum sc^{ilicet}
 iuris ecc^{le}sie quia hec est victoria
 que vincit mundum. Et hec q^{ui}
 ad p^{ri}ma^m p^{ro}tem t^{er}re. Proxi^{mo} sⁱⁿod^{us}
 et brevis q^{ui} est alia victoria vite
 honeste que vincit mundum. n^{on}
 gaudiam quia omne q^{ui} est in
 mundo aut est gaudium carnis a
 oculorum aut sup^{er}bia vite p^{ro}
 petri in p^{ro} c. sacerdos aut p^{re}
 latus coⁿ gaudium carnis acin
 gatur balteus castitatis sicut
 scribitur luce in. Sicut lumbi
 v^{est}ri p^{re}incti. Et in canone de
 p^{ri}ma di. i. q^{ui} m^ult^o sⁱⁿod^{us} S^{ed} ut ait
 b^eatus i^{oh} sup^{er} est non solum
 proditor est veritatis qui p^{ro}venit
 mendacium loqui^{ti} s^{ed} et ille
 hic est q^{ui} ego libere v^{er}o v^{er}o
 domini in ap^{osto}l^{is} in habes et
 tu qui doctrina^m tenent nicolaitas
 que et p^{ri}ma^m agant nicolaitas
 nam heretici sunt dicti a nico
 lao dyacono qui fuit v^{er}o o^{mn}is
 p^{ro}tem dyaconus ab aplis ordinatus
 actum in uel v^{er}o sⁱⁿod^{us} nicolaus
 dyaconus statim p^{ro} d^{omi}no a^{sc}ensioⁿis
 p^{ro}dicant omnes mulieres debe
 esse omnes more brutorum ani
 malium. De hac doctrina doctor
 hugo sup^{er} ap^{osto}l^{is} ait c^{on} v^{er}o sⁱⁿod^{us}
 hodie prelati et sacerdotes de se
 cta nicolaitarum qui se turpit
 luxurie subdunt omnes mulieres
 et si noⁿ affectu quia noⁿ p^{ro}nt actu

in et voluntate quicquid de quo
dicit canon dicitur xxxv sub hoc va
papiendo mandamus ut nullus
audiat missam presbiteri que sat
hic quicquidam. In hoc sita suad
subpena excommunicationis et pna
deceat Exceperunt quillo que
dicitur placuit episcopo presbiteros
et diacones absolvere a mulieribus
quod nisi fecerint excommunicentur et ab
ecclesia suo remouantur officio. Et ita
assignat apostolus ad cor. vi. ne
scitis quod membra vstra templum
sunt sancti spiritus et corpus habitet
in vobis tollite ergo membra vestra
faciens membra vestra abstinere
ne rogo quatenus christi ad beatitudinem
perducatur. Beatus Hieronymus epistola xlii ad
dilectum ait quid facies cum
femina qui ad alteram cum christo
fabulatur vanam femina est ianua
diaboli via iniquitatis et sceleris
promissio periculis quia cum a pro
pina accenderis ab ea sicut
pupula ab igne ego iudico si
femine cum sacerdotibus habitant
non de eis visumur diaboli quia
ferreas mentes libido de viat
per hoc propter tuum iniquam uelut
terant pedes mulieris. Hoc quod
et dicitur in canone xxxv dicitur talis
hospitium nec sufficit excusando
dicere latere sacerdoti cum femina
conspiciat in una domo habitare
quia in angulo non omnes qui in
una sorore sunt sorores mee
sunt et dicitur in decreto dicitur hoc
vi. ca. legimus sacerdotes namque
et prelati in conspectu dei mundum
corde debent deo miseriari. Item
dicitur de vita et honestate clericorum
ca. ut clericorum vitam si sacerdos
et prelati otiosi sunt car
nali concupiscentia quod expandi se
credit in missa. Item scriptum
sit omnia mundum mundum in

mundis ante et conuincimus
nichil est mundum ut dicitur in
canone xxxv dicitur propositum
Beatus Hieronymus ait vehementer
ecclesiam dei deserunt meliores
sanctos quam sacerdotes inueniri
Et dicitur in decreto vii. quod in
qualis cuius ergo rei dixerim e
quales homines malos sacerdotes
nisi aque que est in fonte bap
tismatis. Hec aqua baptismatis
perit abluens illos ad regna
celorum transmittit et ipsa per
ea in ecclesia effunditur. Beatus
gregorius in omni christi adposi
tum sit dicente per nos si quis
fideles ad sacramentum baptismatis per
ueniunt nostris precibus benedictis
per impositionem manuum nostrarum
spiritum sanctum recipiunt. Et ecce ipse
ad regnum pertingunt nosque de
orsum tendimus. Egregerunt
electi ex parte de manibus sanctis
ad regna celorum. Et ecce ipse
perprobam vitam ad inferni
tormenta festinat. Sed quia semper
luxuria sequitur gulam sicut filia
mitem. Hinc est quod Iovinianum
romane urbis monachum factum
est hereticum quia comestiones et
ebrietates non esse peccata mortalia
publice Rome predicabat ut pro
bat Hieronymus in libro contra Iovinianum
monachum et hereticum
cum in eo sacris canonibus con
stitutum sit ut prelati presbiteri
aut diaconi ebrietati penitus
aut esset ad nullo officio aut
certe de gradetur ut dicitur in
decreto dicitur xxxv. Tales namque
sacerdotes et mali prelati cum
holocaustis uiolenti cum filiis
hereticis uiolenti cum sanctis de

demoniaci cum golia gigantes he-
 liseni sub sanant. Iob q. p. m. ut
 gina salomonis palladia p. b. q. p.
 lara querunt. de q. m. q. Iob m. e. r.
 qua p. p. a. sic ait. Eclia p. a. r. p. m.
 r. p. e. b. e. p. i. p. r. i. a. t. i. et abbates qui
 d. e. l. i. c. i. o. s. a. s. s. i. m. i. t. et m. l. a. n. t. i. s. e. p. u. l.
 s. u. i. s. s. e. p. o. s. s. e. f. u. a. r. e. c. a. s. a. t. a. t. e. a. r.
 d. m. u. t. p. p. h. e. t. a. s. f. u. i. o. d. e. s. c. r. i. b. i. t. q. u. a. s.
 t. i. m. e. n. d. a. s. u. n. t. p. p. a. o. s. e. d. o. m. u. s. l. a.
 n. t. a. q. u. i. a. et e. p. u. l. e. o. q. u. i. s. i. t. i. s.
 l. a. b. o. r. i. b. u. s. p. r. o. c. u. r. a. t. e. et c. o. n. f. u. s. i. o.
 et i. n. g. n. a. m. i. a. e. d. i. c. e. n. d. i. x. p. m. p. a. u.
 p. e. m. s. i. c. i. e. n. t. e. m. et i. n. d. i. m. f. a. r. s.
 c. o. r. p. o. s. p. d. i. c. a. r. e. et i. e. m. m. o. r. d. o. c.
 n. a. m. r. u. d. e. n. t. i. b. u. s. b. n. a. s. t. i. m. e. n. c. i. a.
 o. r. a. p. r. o. f. e. r. e. d. e. m. q. s. i. e. p. i. et p. r. e.
 l. a. t. i. l. o. c. u. m. a. p. l. o. r. e. t. e. n. e. n. t. n. i. m. o. q. u.
 t. e. n. e. n. t. d. i. x. x. x. v. e. t. t. e. n. o. s. o. l. u. m.
 d. i. g. n. i. t. a. t. e. s. i. p. o. r. i. s. i. f. q. u. i. s. a. c. o. m. i. p. o. r. e.
 h. u. m. i. l. i. t. a. t. e. s. et v. i. t. e. s. a. n. c. t. i. t. a. t. e. m.
 m. i. n. t. e. n. t. u. r. h. e. n. o. e. g. o. s. i. b. n. u. s. g. r. a. t.
 t. a. m. g. u. i. q. a. s. s. i. g. n. a. n. s. et h. e. t. u. r.
 i. n. c. a. d. i. l. p. o. x. o. m. i. n. h. e. t. v. a. n. e. m. o.
 i. n. c. e. l. i. a. d. e. i. m. a. g. i. s. n. o. c. e. t. q. u. a. m.
 m. a. l. u. s. p. r. e. l. a. t. o. q. u. i. p. v. s. e. a. g. e. n. s.
 s. t. a. t. u. m. et l. o. c. u. m. p. r. e. l. a. t. i. t. e. n. e. n. t.
 p. t. a. t. e. m. a. u. t. e. z. t. l. e. m. n. e. m. o. r. e. p. r. e.
 h. e. n. d. e. r. e. p. r. e. s. u. m. a. t. Et a. d. m. a. l. u.
 d. o. m. i. c. u. l. p. a. v. e. h. e. m. e. n. t. e. r. o. p. t. e. n.
 d. i. t. u. r. q. u. i. p. p. t. e. r. d. i. g. n. i. t. a. t. i. s. o. f. f. i. c. i. u. m.
 p. t. a. s. h. o. n. o. r. a. t. a. r. e. u. e. r. e. t. p. r. e. s. u. m.
 i. u. t. d. i. a. t. o. r. i. s. q. u. i. n. t. e. t. h. i. c. o. r. n.
 h. o. n. o. r. e. p. l. e. g. o. s. a. l. e. s. m. a. l. i. p.
 l. a. i. et v. i. c. i. o. s. i. n. u. g. i. s. n. o. c. e. n. t. i. n.
 c. e. l. i. a. d. e. i. q. u. a. m. p. r. o. s. u. m. I. g. i. t. u. r.
 p. r. e. f. o. r. m. a. c. i. o. n. s. a. l. i. s. c. e. l. i. a. s. t. a. et
 s. e. c. u. l. a. r. i. s. o. p. u. s. p. r. o. d. e. t. u. r. et h. e. s. a.
 l. e. m. g. a. l. u. m. d. i. g. e. r. e. t. v. i. c. i. o. s. d. o.
 c. t. o. s. b. o. n. e. f. a. m. e. et b. o. n. e. v. i. t. e. q. u.
 p. s. i. n. g. u. l. a. s. p. r. o. v. i. n. c. i. a. s. o. r. d. i. n. a. r. e. t.
 v. i. s. i. t. a. t. o. r. e. s. i. s. t. a. d. f. u. t. u. r. u. m. c. o. n.
 a. l. u. m. s. u. a. p. l. e. n. a. a. n. i. m. e. f. u. n. g. e. t. u. s.
 a. d. o. b. t. e. n. d. u. m. p. n. a. n. d. u. m. c. o. n. g. e. s.

accessus singulorum tam platorum
 quod subditorum omni appellacione
 remota Et quos notabiles quinnas
 et rebelles et in corrigibiles in
 venient a suis dignitatibus et be-
 neficiis amoverent hoc enim esset
 honesta victoria que honeste vite
 et quissacoms vinct indum r. n. d. i.
 quissacoms et h. e. d. e. s. i. c. o. p. r. i. t. a. o.
 et breuiter q. e. victoria sane do-
 ctume que vinct indum r. n. d. i.
 ignoranciam. in b. n. u. s. Iob u. s.
 prologo b. n. u. s. s. i. c. a. u. t. h. e. a. r. u. s. t. a.
 t. a. s. s. o. l. u. m. s. i. b. i. p. r. o. d. e. s. t. et q. s. c. o. n. f. i.
 c. a. t. c. e. l. i. a. s. i. n. v. i. t. e. i. n. i. l. o. t. a. n. t. u. m.
 n. o. c. e. t. s. i. d. e. s. t. r. u. e. n. t. i. b. u. s. p. s. a. a. m. n. o.
 r. e. s. i. s. t. a. t. h. e. l. a. b. o. r. a. n. d. u. s. e. i. t. a. q. s. a. c. e. r.
 d. o. c. t. u. s. et p. r. e. l. a. t. i. s. i. n. i. s. i. d. o. r. e.
 h. i. o. s. u. a. r. e. et h. e. t. u. r. i. n. d. e. c. r. e. t. o. d. i.
 x. x. x. v. u. t. i. g. n. o. r. a. n. c. i. a. s. a. s. e. q. u. a. s. i.
 q. u. i. d. a. m. p. e. s. t. e. m. a. b. i. c. i. a. t. n. e. d. u. m.
 p. i. g. n. o. r. a. n. c. i. a. s. a. l. i. s. d. u. c. a. t. u. m. c. e.
 c. i. t. a. t. i. s. p. r. a. r. e. r. e. p. i. n. t. s. u. m. u. l. v. i. t. a. s.
 i. n. f. o. n. d. a. m. c. a. d. a. n. t. h. a. m. i. n. a.
 p. o. s. s. o. l. u. m. q. u. i. i. g. n. o. r. a. t. i. g. n. o. r. a. b. i.
 q. u. i. n. q. d. e. i. l. l. o. d. i. c. t. u. m. e. q. u. i. n. o.
 v. o. l. u. i. t. i. n. t. e. l. l. i. g. e. r. e. u. t. b. e. n. e. a. g. e. t.
 b. n. u. s. c. i. n. g. l. i. b. r. o. q. u. e. s. t. i. o. n. u. m. s. i. c.
 d. i. c. e. n. t. e. v. i. o. o. m. i. s. i. g. n. o. r. a. s. e. a. p. e.
 n. a. m. i. n. u. m. s. h. i. l. e. e. m. i. g. n. o. r. a. s.
 a. p. e. n. a. o. c. u. s. a. n. p. o. t. u. n. t. q. u. i. q. d.
 d. i. s. c. e. t. n. o. i. n. v. e. n. i. t. h. i. l. i. a. n. t. e. r. i. g.
 n. o. s. c. i. n. o. p. t. q. u. i. h. i. a. q. u. o. d. i. s. c. e. r. e. t.
 s. i. v. o. l. u. i. s. s. e. t. s. i. o. p. e. r. a. m. n. o. d. e. b. i. t.
 d. e. q. u. i. s. d. i. c. i. t. h. a. n. o. n. p. a. q. i. v. i. l. i. s.
 s. i. n. g. r. e. p. u. t. a. n. d. o. c. e. l. i. a. s. p. r. e. l. a. t. o.
 i. n. s. i. a. l. i. o. s. p. r. e. c. e. l. l. a. t. s. a. a. u. e. l. s. e. h. e.
 q. u. o. s. o. l. o. o. f. f. i. d. i. g. n. i. t. a. t. e. a. l. i. s.
 p. r. e. s. t. a. n. c. i. o. r. h. a. m. i. n. a. s. i. n. a. q. u. e. m.
 p. r. i. m. o. m. a. t. h. a. t. e. p. u. t. e. l. l. e. c. t. o. q. u. i. s. i. c.
 s. e. h. i. a. d. c. a. q. u. e. s. u. n. t. n. e. m. a. n. i.
 f. e. s. s. i. m. a. s. i. c. u. t. o. c. u. l. u. s. v. e. s. p. i. l. o. s.
 a. d. s. o. l. e. m. q. u. i. t. o. m. a. g. i. s. u. r. t. i. n. t. e. l.
 l. a. t. u. a. l. e. s. o. c. u. l. i. a. d. c. o. g. n. o. s. c. e. n. d. a. s.
 l. u. c. e. m. d. i. u. n. e. v. o. l. u. n. t. a. t. i. s. i. s. i. n. o. n.

p disponentes stellarz media q
dno fuit illata quappter de
canon m di xxxviii sicut fell
as celi no extinguit hox po
nentes prelatoz et sacerdotum
ingentes firmanento sane se
pture no d obfcurare mundana
iniquitas hinc e q dauid pa
ssono pns sancti accepit do
m fac et p oca regni admi
nistracom assaltu e n reg v
Sic et domus pns posuit vni
m ore ppe et p oca qstuit ad
sup gentes et regna etc pmo
ppter qd bns petrus aplos ad
prelatis ecclie scriberet pa pe
tr zo inquit pati esse debetis
reddere racom omni poscenti
vos de ea fide et spe que e m
vobis hinc dicti rom assignate
bto greg et hatur indeare di
plm Sic rector vbi de pcoms
officium accipit qusq ad sa
cerdotum accedit et Sacer
dos go et prelatus ignorans
et nescius quos clamores da
bit pconato m figura hinc mo
nfi m exodo pcepit ut sa
cerdos thabernaculum ingre
diens tntinabilis ambiat Sai
ptum quippe e ut audiat so
nitus qn sacerdos thabnacum
ingrediat ut no moratur
sine sonitu ingrediens thaber
naculum moritur quia inq
tra se nisi iudicis doat si
plato sine sonitu site pduatio
et exemplis edificacionis mee
fat de qno dicit canon indeare
ho hoi Statimq ne illis ecclia
regenda tradatur qui lthm
tradicionu nescy et hnmilit
sunt ignari ty valde absmdu

sit ut impii ingris rudes pferat
emitis Si go plature aut dicit
tatis mte hntat desiderium qstio
di Jodm ad rusticum monachum
sic vme et multo tpe diste et
ut alios possis docere et ratio
nabilem hostiam offerre deo
ne forte fias miles antiquaz
sis tiro ne pns sis mgr qua
disapulus ne doctor error p q
inveniar quaz doctor possis
ee veritate hoc Jod et hatur
m cae xvi q 1 r Sic vme pfito
rum no misit nos domus bap
tizare s exire ut ait aplos r
hinc dicti assignante bto greg
m omie pcom m hoc va est
aliud fies q me de vita platoz
affligit vehementer cum qm
me pter accuso ad collora q
negotia dyssi sumq et aliud
ex offo suscepimq az aliud m
acton ex hibemus relinqunt
naq diu hinc que nobis qmissi
sunt et tacemq m pns actioibz
iacent et coruacionis manu
no extendimq quotidie p mul
tas nequicias peccat et eos ne
gligenter ad infernu cotidie
tendere vide mq S; quo nos
vitam valeamus corrigere
alienam qui negligimq et mra
fueris namq secularibz intenti
tanto insensibiliores qnto m
hinc que folis sunt audiosos
esse videmur Ita ut digne
terra clamare poterit contra
nos quia fructus eius absq
pecunia manducamus Job xxxi
Tra naq; z m bns greg conf
suo possessorem clamat qudo
populo terre nris mpe contra
prelatum uel epm inuermat
qui tollit stipendia alienanti

et non erogat thalentiū in debet
go quibz epus et prelatus pda
subditorum suorum delinquendo
no dissimulare s; de iudicare ut
quos timor dei a malo no reuo
cat tpalis pena a malo coheret
at ite in qdā in canone de vita
et ho. ditorum et de elatione
sunt in cunctis tales namq;
malos predatos domus no vo
cat pastores s; fures et latrones
quā hodie in ecclesia sunt prelati
qui postquam no intrant nec
intrant nec alios sunt intro
re sed propter dolor sunt qui si
memore assenti sunt beneficia
sua ut pote ptece uel ptece
obsequio quodam trahit et co
pelli ad suscipiendas dignitates
et epatus sanctiores et liades
asuevit tam pessimi et displi
ti rudes et illati se ultra inge
runt ad easdem et preferunt
indigni dignioribus et inuales
utilioribus ordo posterq; et ideo
vndiq; labor et dolor angustia
et qfuso ecclesiarum dilapidatio
religionis deformatio vbi cor
ruptio Ita et in nro clamat
ppta a vna capite usq; ad pla
tam pedis nulla ē sanitas q;
omne dectmanit et inuiles fa
ci sunt no ē qui facit bonum
no ē usq; ad vnu s; mut etem
q; dolenter refero platorum
aliq; commendari no possessores s;
raptores qui ecclesias et mona
stia qmenda deuorant et spoliat
sunt aliqui titulum ptece
latus dignitatem epatus et mo
lymenta decanatus istur ad
insatationes abbatiarū obven
tiones portatū facultates cano
nicatū et pbendatū distentiones

quā inospariosa res ista recte si et
vnu homo qus vñ capita de
ipis et qus similibz scribit bñs
pcedimus ad iannasim papam
et hētur inde pā q; n in hēc vā
dēcios inquit illos comēnt et
clie ppendis militare quig pūu
nel pūuquorum nulla bona su
fraguntur qui ante de bonis
parentum aut opibus sustentari
pnt si qd paupm ē accipiunt
sacilegium profecto qmittunt
qec bñs qdō et ista ē tā de pte
tionis totius vñs eccle vñ aulacia
insatiabilis prelatorum et ambi
tio inoprobilis plurimoz bene
ficiorum et commendatū pūm
em de pnt satum clitorum
vnu em tot beneficia optinet
vñ plures honeste et comode
possunt sustentari tūterum vñ
de pnt monasteria et religiones
dum quid commendari comedut
monasteria omni campanili et omes
tam monasteria tam mobilez
quā immobilez dilapidant et
qfunt obq; em in sacra vrbe
romana quasi omnia illa sita
et famosa solempnia monasteria
deserta sunt p tales qmendas
quibusq; qcessus et sili vñc pau
ca in italia Et ut de pluribz ali
quid pferam Ego scio monasteriū
in italia in quo sunt quinquaginta
monachi et xl calices et plures
et felix re ppa quid dedit in co
mendam tūdam que ego no
in ille vñ qmendarum no p
multa tpa p acceptam illius mo
stern qmendam satum illos vñ
talices no solum exhibet s; deuora
ut sili et omis qvento libros
insup et vendidit campanas ad
nutriendos suos equos et canes
omne sane ment negare poterit

Quod multiplicas et irrationa-
biles in quabilibus quicundas
nimis dyablis ppetuo fore dam-
pandas neq; eim in illo tenet
bili extremis iudicis die libera-
bit eos titulo quicende. Ad infa-
libus monasterijs p quicendis
descriptis nec sacrificio laudis
honorificabit deum nec missarum
solempnia celebrant. Si passeres
implent mysteria hominum ultra
tes tectum monasteriorum ut ve-
rificetur propheta. Passer inveni-
si bi domus et turtur in domum ubi
reponat pullos suos. Quare ad
epilogum breuiter me queritis
supplicio peto et obsecro in domo
nolite claudere viscera pietatis
et compassionis erga dilectissimas
mitem vitam que vos genuit
fuit et altat sciam scilicet catholice
catholicam que hinc diebus luget
et plangit et lacrimos vocibus
queritur dicens filios carissimi
et ipso premit me. I sane primo
vino spoliant et vulnerant
me. Sanctorum in. Ea propter ego
viri vni scilicet ecclesia sui. Vtque pu-
lar dilectionis et timoris. Secunda
propter quod quoniam dilectissimi filii mi-
hi in hoc sacro quali Basilienensi con-
cilio aggregati congregate tanta in-
iuriam in me vni scilicet ecclesie vni
dicantes quocumque principes contra
infideles hereticos opponite vos
tanquam murum pro domo dei
deleat vitem sponsi ecclesie. Vnde
unde de solaciorum non enim est propter
pugna sponsum nri filij dei qui
in cruce exposito latere me despo-
sant sanguine suo pretioso et quod
non vni est pugna sponsum dei. Vnde palissimus
p filij nri qui exposito spualibus pre-
lati cardines orbis emmaria celi
stelle luminantes lucant opera

Ar
vra scilicet exemplaria coram
omnibus hominibus que vos ipos
beatos facere poteritis tamquam
populum acceptabilem scitatis
res honorum operum et vobis sub
ditos edificare poteritis pro bonum
omni quibus vni fructuose et scilicet
presidentie duplicem qui apostolo
pollicetur consequi possitis sa-
lutem fructum gratiam scilicet in
hoc nam sculo et gloriam in futuro
quam vobis et nobis miserico-
diter credere dignetur. Iste vni
in scilicet scilicet eternam
benedictus amen

Indultis reuen-
dissimi pres-
biteri illustissime p-
rincipis cele-
stium iudicij
doctissimi viri venerabiles q-
uorantes famosi regni. Basile-
nic profundam preclaram et
veram positionem de quoniam diu-
nissime ecclesie pro qua ostensum
est non esse de necessitate salutis nec
preceptum a christo salvatore quos
cuiusque non efficientes sanctos quoniam
accipe sub vni quocumque specie scilicet panis
et vini. Jam propter patientes
aures accommodare facite quicquid
silencium ut diu primo qui ut
spero de regalibus scilicet vni
in hoc diuio ecclesie libere currat
nulla subtilia speret ab ore di-
centis neque sub est ingenium
neque hoc patitur nra debet siphon
dicta inueni primo rei rem sub
iectus non res primo vni
de primis pectorum futura sit
oratio in ea ut in moralibus

Ista sedam in sum fecit magister Egidius
Carleus sacre theologie professor
de ramis Cameracensis

scdus

hunc et figuratiter procedendum
 et tunc manus ad opus ponere
 temptam quorsum oculos quor
 sum articularum digitorum scilicet
 quorsum denique animi volentiam
 pandus nesciebam absulit
 se lata iura et angustia erat loci
 ingenium parsa valde et collig
 endi vobis non erat quod non ne
 cessitate rei intelligeret quod mea
 pendat salus orbis et signant
 talis hunc ecclesie vltra quod credi potest
 tremor et timor venerunt super
 me et avertunt me tenebre
 et propter populum a domino ut ori
 retur in sol. vitas pergerem ad
 opus meum et ad operam mea
 usque ad vespam et finem huius
 actus hoc dicit Revela oculos meos
 et considerabo mirabilia opera tua
 per te vixi non miratur aliquis quod
 revelacionem peto oculorum propter
 vno populo Rex salomon sapiam
 poposcat ut sciret interiorum et
 exteriorum suum et ego bonus et timens
 preparationem populi vniuersi sumus
 sapientie non querat Ille de populo
 humilis regnare acturus erat
 nec in viribus suis fuit confisus
 et eo per salute operarioz per quos
 domus in quibus opus sanguinem
 fudit pace et unitate laborem
 aspicit ut qui quoniam duos
 parietes iudeorum et gentium in
 in vno angulani lapide christo ihesu
 iungat et nos in vinculo spiritus
 et caritatis sperabo in virtute mea
 magna certe michi cura est
 nobis et hoc famosum atque inclitum
 regnum bohemorum gallic me re
 gnom olim amicum gallicum
 et sociare in federe sempiternum
 pacis et ut vnamus de cetero

Quia in domo domini vniuersos di
 lectos propter deum venerandos
 nuncios bohemorum oratos volumus
 ut si aliter sapia quo ad aliqua
 quas ipse in articulo de punitio
 pectorum publicorum non mouant
 eorum respondet animi namque enim ad
 rosas veniunt nisi per medum
 pharum nec quibus respicit nisi
 se ingessent exercitum apum
 namque in difficilibus nisi per diffi
 cultatem veritas lucebit si in hoc non
 modicus labor non est tenuis gloria
 aperiri oculos mentis peto propter
 dignissimi quoniam visio ostensa non est
 et cum non plene intelligo cala
 mitatem ecclesie mente reuolues
 cum super eam plorarem plautu
 magno ut ait ferrenas vidi ol
lam succensam et facies eius
a facie aquilonis et quoniam in talia
opus est in visione dixit deo Re
vela oculos meos et considerabo
mirabilia opera tua de lege dico
ut intelligo que nam sit hec olla
succensa que succensio que facies
con facies aquilonis olla huius
sacra fide sui modi nec non et horum
venetabilium oratorum bohemorum
cogitatio est in qua ut olla incepta
accepta et amata reponit siquid
multa pomibilibus est omnia fieri ut
agens omnia facere succensio de
for et zelus est facies quod anterior
pars est capitis est intentio non
in quare accipitur aquilo rigido
frigida et sicra aqua ut per prophetam
ferrenas tepatur pandit omne
malum est petra carent enim caloe
gre et humore pietat Cogitatio
itaque huius sacri galii et pincud
venetabilium oratorum bohemorum
succenditur et huius cogitationis
intentio vbi est contra petra re
posita in petra in olla cogitatio

^{cl}
vires ptes communis et viri ven-
erabiles pfecto qdurunt qm
aduersus ea zelus affectum
vroz qmotus e qz que admod
ignis in aliena ma. vrit et he
pitat ita quidm in pta zelus
accenditur turbidus e et iniqui
ctus Et sicut ignis in pta ma
iam no ignis carbo aut ignis
lucet e no vritur s lucens non
agitatur s quietus ita ad zelus
opibus ptiis in meditatione cele
stium pmanet lucidus e non
vrit no laborat s in ardore
arsat de quo ppha ps xxxviii
in meditatione mea exarsit
ignis qui vob succensor e olle
faber e qui sufflauit sub ea pr
imas ipe e venerabilis pponas
articulm de pntion pctor p
nas romu pctor et andm ad
retulit sufflauit que arant dms
ad vos nst ut ollam ardente
amplius succenderet de quo is
ayas ait lms Ecce ego aram fa
brum sufflautes in igne primas
ut pferentes in opus suu vas
adco dilectm meo faber q suffla
uit primas succendit ut olla ipa
pene resoluta liquefat s sicut
cum vidit oparios flamas q
desistere ut vas pferat opus suu
aqua mittit in ignem neqz tamc
succendere desinit ita ad zelu
venerabilis pponit ad modu ve
hemeter videm adqustionem vi
tiorum timens cum vrit et
ipius olle vram aqua moderate
rationis qm ignis zeli ut ali
faber mitte curam videm quib
q flama ultra formam effu
debatu cubitis multis succen
derant eam valde pn ego in
telligens excessum pculosum

inno Otile in vita ee nequid nimis
pceda q male misrat omnia in
petus potius officio diffusi nusto
pami antidotam aqua adiger
attuli ut aliquid ex ambobz nob
medm fieret medm em dat
domus pat medus vniuentum
ad bapm pphm In medio do
ctorum in medio duoz aut
pm qgregatoz in nomine suo
in medio discipuloz suoz dnm
dixit pax vobis No e go pax
nisi in medio igit ad qutemita
tem venerandi pponit ad me
dm temptabo redire ut ad pa
cem veluag hinc in camino
ignis est ut in pta ma dms p
gatis viaorum rubiginibus
et combustis ignis celestiu deside
riorum ardeat suauiter hinc
domus suffata hinc succendit
hinc domus agitat de quo ipe
loquit luce vii Ignem veni mit
tere in terram et quid volo nisi ut
ardeat. ideo ignem misit in terram
qm iuxta va legis deus ignis
qsumens e deus emulatur qui
in rubo ardenti apparuit qui ductor
fuit pti in columpna ignis per
noctem hinc nuptum est vni
cuangelia pphete pphane x Erit lu
men istu in igne et sicut in flam
ma ignis luceat ignis iste ob
secro domine in corde meo ut reue
lentur oculi mei ut qfiderem
mirabilia delege tua ardeat ad
qsumptum pctor ut va ignis
pferam et sit fmo meo ut
facula ardens ut illo ollaz cor
p venerabilis pponentes supra
modum qm in se sunt suc
censam nec fuisse faciam nec
extinguam s appo aque mode
rationis feruore cordis in cor
rectione temperet et igitur clo

1583

quoniam frigida quoniamat quibus refor-
tione fite ecclesie ad dei laudem per
acta zelus domus dei ultra non
trepidat nec primas deum suff-
lare uoce habeamus in pui s.
fuerant fidelibus ecclesia sua quasi
luminaria in firmamento et tunc
in lumine sortis statorum fulgeant
ut stelle in perpetuas eternitates pre-
stante domino ihu qui e lucerna
eius qui cum patre et spiritu sancto
e deus benedictus in secula amen

Indelationem veritatis haterie
secundi articuli qui est de p
none pator publicor m p ppar
te venerabilium orator militi
regni Bohemie ppositi ventur
et vitales mpta vices ostensura
vna ptestatcom vnaq suplica
com ut pponentes raao induant
protestor q iam dicenda submit
to correctioni et emendationi h
sacroscite smodi affirmans quod
affirmans dicabit negans quod
negabit a sua qfessione nullatq
quaz diu videro distessura Suppli
co cum omni reuerencia ut dice
da vnumersi cum omni mansuetu
dine suscipiant scientes q nqz au
turgido uel indignandi uel teme
rario pposito s in ppa leuitat et
inviscenda caritatis zelus domus
dei hant faciemus me suscipere
regit indispas ptes reuendissimi
militi domini ac viri p celebris
prolatum articulum sub hac ppa
pcta mortalia publica et qntum
sonabilis fieri pt prolata ciliq
de ordinaones legi dei contrarie
in qntatibz ppianor et quolibet
pau cordem debite nota dicta
lucn smie legis p xpi fides tam
pnaltes qm ptares pnt qgrut
vtrsq sunt cohibenda corripienda
castiganda et pposse eudem pellen

Sa deducendo cū pponere ppe vñ
 dilatus multa inferunt s; de pta
 te legib; humane p quos et quo
 pta publica et sacra qñqñ si
 pē sint corripenda de ptiis pre
 latorum et sacerdotum de iudi
 genant et ab solutionib; et exco
 municationib; de pgrinationib; et ve
 nerationib; reliquar; et excessib;
 ita illas de plurib; alijs scelerib;
 intuscat et confusq; gñgentib;
 sacerdotes ipos et ipos fideles mñ;
 igitur hanc latam et spaciosam
 ad tria pñcta breuiabo pñm
 est de pñmitione pctor; publicor;
 et de veritate tenenda etia vñam
 spalem mñm hinc pposito aliqua
 attingentes Sedus pñctabit
 p quod fieri debeat pctor; publi
 cor; pñmicio. Tñus satisfiat pro
 posse rationibus pñponente in
 ductis et cit mudente de aliquo
 penm exposit et excessib; nar
 ratib; cum inductione ut etia her
 fiat debita p reformationem pñsio
 Tñm ad pñm de pñmitione
 pctor; puator; nō ē magna diffi
 cultas huiusmodi ut in articulo pro
 ponitur quia d; qñqñ rationa
 biliter si pē pñata tñ de illis dñ
 dicitur in pñtatione mē de pñmitione
 publicor; pñm; ē qd q pñm;
 mortale multas h; de pñmitione
 nō em h; diffinitionem dñcentem
 quot quid ē nam multa sunt
 ena nō hñca quiditate; uel es
 sencia; ut sunt puaciones et
 negaciones et sic descriptiones
 pñi mortalis sunt pñmiones ma
 loris satisfactionis itaq; dñtur
 a bñt lñg; quatuor de pñmitione
 pñi mortalis pñma pñm; mor
 tale ē dicta pñm; uel gñpñstia;
 contra legem dei bñda pñm; qd
 voluntas retinendi uel qd; iusticia

equiuocationem videndum non est im-
 pugnabile nam se ipse impugnat no-
 nis quod est quod de una maiorem
 ordinando ab origine legimus sic
 hoc prima propositio ponenda
 est legem eterna in summo omni prin-
 cipe cum in mundo diuina pro-
 uidentia regatur necesse est in gu-
 bernante esse dictamen practicum
 omni ab eo Director ut quod a ra-
 tione practica artis in arte pro-
 cessit sic sua prouidentia in ipso
 ut finem ultimum reducat de qua
 dicit beatus augustinus libro de libere
 arbitrio lex que summa ratio no-
 minatur non potest aliquando intelligi
 nisi in immutabili eterna quod videtur
 Et idem de vera religione dicit
 mente nostra accessa est videre legem
 veritatis in mutabilibus si omne
 in mutabile dicitur eternum pone-
 da est ergo lex eterna ab hac deinde
 in nobis lex non velut quodam par-
 ticipatio eius per quam inclinamur
 ad ipsos actus et finem ducimur
 de qua super illud Romanorum in em-
 gentes que legem non habent nar-
 ra que legis sunt faciunt homines
 legem non habentes sub ipsa sunt
 lex dicit glossa et si non habent legem
 scriptam habent in legem naturalem
 quia quisque intelligit et sibi tuus
 quod bonum et quod malum hoc
 est impressio de qua supra in pro-
 priis signatum est super nos lumen
 voluntatis tui domine de hoc et dicit
 magister libro secundum quod habet quod
 fabili atque sublimi rerum admini-
 stratione que fit per diuinam pro-
 uidentiam quasi transcripta est lex
 naturalis in animis rationabilem
 Secunda propositio ultra legem
 eternam et legem naturalem
 est poni legem humanam

Humana enim ratio non potest participare
 ad plenum dictamen rationis diuine
 si solo modo et imperfecte ac cum ob-
 scuram respondentiam ut loquitur
 liberius magnus Ideo sicut ex
 parte rationis speculative per naturalem
 participationem diuine sapientie inest no-
 bis aliquorum quodam principiorum
 cognitio non antequam tamen veritatem
 sicut in diuina sapientia continetur sic et
 ex parte rationis practice naturalem homo
 participat legem in eternam cum quibus
 principia quod non antequam im-
 plicantes directiones singulorum
 que in eterna lege continentur
 Vnde necesse est quod ratio humana
 procedat ad particulares quasdam
 legum sanctiones et hoc dicitur
 lex humana Sic dixerunt quidam
 quod initium a natura est perfectum de-
 inde quodammodo in consuetudinem
 consuetudine rationis venerunt
 per ea res a natura perfectas a consue-
 tudine probatas legum metus
 et religio sanxit prima ratio
 naturalem legis humane suntur
 consummationem rationis nostre que
 de singulis agendum non potest
 iudicium ferre ex solis principibus
 practicas legis nostre Et illas tangit
 sanctus thomas per a re quod per
 ar in iure preterea et si re-
 fulgentie legis eterne in nobis
 et super illam rationalis creatur
 infusi rationis diuini sunt quodam
 naturalis inclinatio sit in nobis ad
 virtutes perfectas in est per aliquas
 disciplinas que perfectio proprie
 consistit in trahendo hominem ab
 indebitis delectationibus ad quas
 per se omnes maxime inueniuntur
 Ideo necesse est hanc disciplinam
 habere ab alia et quod in bene
 dispositis ad virtutes per bona dis-
 positione sua consuetudine

uel dūmo mune sufficit discipli-
na pena que ē p'monitiones
ad vicia in p'prie qui vis non
facere morientur nec uicia est
disciplina coactua p'v'm aut
metum ut sic malefac' desistat
dentq' ceteris vitam quietam
et tandem mediante assuetudine
ad hanc p'ducant ut volunta-
rie faciant q' a principio me-
tu implerūt illis vero disciplina
ē disciplina legum et rō tangit
abto thoma p'a 2^a q' lxxxv
ar. p'o in pe. et duc v'ic differt
q' vna sunt p'ncipia cognicōm
alia p'ncipia actōm Ex p'na rōn
sequit' q' p'cepta legis humane
dūant' q' p'ceptis legis nē per
modum q' d'icōm cōp'ncipis
ut q' illo p'ncipio legis nē qui
male facit ē p'nnendū dūat'
p'ceptum q' tali uel tali pena
ē p'nnendū aliqua cō dūat'
tur cōp'ceptis legis nē p' modum
q' d'icōm cōp'ncipis ut q' illo
p'ncipio legis nē nullū
malum sit faciendū dūat' illud
p'ceptum legis humane nō est
occidendū s'q' p'a ante et c'
que derivantur p' modum con-
clusionum cōp'ceptis legis nē
sunt cōp'ncipis vigores sūt
nō solum quia lege sunt posita
s' cō q' lege nature que vero
derivatur cōp'ceptis legis nē
sunt cōp'ncipis p' modum de-
t'minationis cum nō sunt inclusi-
vi illis ut sunt cōclusiones in
p'ncipis sūt q' sola lege huma-
na vigores sūt in s'ma a thoma
p'a 2^a q' lxxxv ar. iij in pe.
Et infra q' lxxxvix ar. iij et iij
ondit q' licet lex dūa ordinet ho-
mīes ad deum et ad homīes et v'ic

q' in q'm p'tineat ad dictam legem
nē ad q'd p'tinent p'cepta mora-
lia in optant hoc dūa p'cepta mo-
ralia de t'minā det'minatōm h'ns
que ordmant homīes in deum s'c'd
ē in lege veteri p' t'rimonialia
det'minatio v'ic in h'ns que ordnat
homīes ad invicem facta ē in lege
ip'a p' iudicialia et h'ns det'ma-
ciōis t'rimonialium et iudicialium
necitas fuit quia v'ic nō mo-
uent sufficienter ad opus vnde
cō hoc p'cepto deo ē adorandū
sine p'ncipio et religiosus aff-
ectus nescibat exire in opus s' aut
ut inspirat' vnicuiq' ut factum
ē ante legem datam aut h'ns
cō p'a p' t'rimonialium sūt de-
t'minatum sūt adoratum ē s' p'a
necitas ē tunc ideo cō q' cō
p'ceptis nō s'unt facta nō
mactabent' de alijs que sūt
legis ite et moralium si non
fuss' det'minatum p' q'a qua pe-
na sūt aut mact' aut homi-
nada 2^a de singulis p'nnendū
erat iudeo nō nisi p'o arbitrio
s'auisset penam infligere ideo
ut d'icōm ordo homī ad invicem
et pax s'aretur oportuit iudici-
alia p'cepta sup' addere mōlibus
videtis cōm q' ad illud de obser-
uatione sabbati q' in g'uali q' ad
actum colendi morale et quo
mones nō h'ns qua pena p'nn-
endū erat q'm ligna colligerat
in sabbato dūm cōsuluit Et iij
Josue sup' furtu d'icōm q' non
s'm' furtum d'icōm s' furtum
de anathemate Jericho r'usm
p'ecit a domo q'm v'ic t'rimo-
nialia legis veteris sūt mor-
tua et mortifera et iudicialia
eiusdem mortua nō sūt sub
lege gr'e esse leges humanas

secundus

que precepta moralia legis dunt
et talia p dnuacionem ab illa de
tuncarent alioquin iudex qd
sepe nesciret furem homicidam
adulterum qua pena punire
sicut sciens qd currendu e si ne
sciens quid cursum nullaret in
iudicet qd ideo posita sunt
ut no de piciantur leges huma
ne si omis teneantur necessarie
que in fin bone sunt inquitum
dunt legis rectitudinem et iusticia
imitantur.

Tercia propositio quod omnia
precepta moralia et maxime
publica sunt a quolibet fidei detesta
da no tñ omnia pnt puniri lege
humana pma ptem conclusionis
suppono. 2m pbo sic iudicioru
bo et qm dicit qd los debet esse
honesti iuxta possibilitatem in nra
in consuetudine patre loco tempore
q qveniens nra utilis manife
sta ne aliquid p obstatat in ca
pacione qmcat nullo pñato comodo
si p qm utilitate omi conscripta
qd hoc go q p qm utilitate omi
fertur deducatur conclusio sic expo
nenda est homibz in cor con
ditionu go in duobz homi mo
res dunt se leges sunt ferende no
in varietate tp in sunt inuitade
tunc sit igit no cades condicio p
factorum et m p factor et aliqua
sunt possibilia pfectis que no in
pfectis legislator qui multitudinem
pre e qui et fert legem in qua
quiter maior p e in p factor
tunc intento est tunc pnt bonos
possibilia multitudini debet pre
tipere alioquin faceret eos de
tiores tunc transgreduntur p
fectionis precepta illa go pnt
habet a quibus possibile e facilliter

multitudinem abstinere et que in
innocentio quitatis alia vob que
no sunt hmod tollerant et pmit
tit qd et thoma pa re q lo
xxvi de 20. in pe Si vob mul
titudini in qua maior p reguli
e m p factor difficilia precepta
et leuora aut m gaudia phibet
minis vellet in iuge et eliceret
sanguinem rebellionis et qtempa
aut turbacionis pacis si ipd et
multitudini pfectionis uel p factor
induct ponet vnu nouu in
vob veteres quid sequetur nisi
qd domus dicitur in Confignu
vob et vnu effunderetur quia
veteri dediti vobis emittit dunt
ad nouu vitam vnu p factor
preceptis attarent ad peiora la
berentur et vnu maledictoru
pfectionis pmpensione effunderetur
qd qd pto doctore am pñit vbi
supra ead q ar ad 2m in fur
ta homicidia adulteriu et que
qntabant polluciam et a quibus
multitudo p facilliter abstinere
Humana et ciuilibz los prohibet
simplicem aut fornicacionem aut pñu
menciu si fiat vob in vob licet sit
pctus mortale et dunt marceat
offensiuu tollerant nam p ipm no
turbatur pollucia nec pñu mul
titudinem lusi bz de hanc et volup
tatibus deuitam facile e abstinere
dicit em qd in epla ad coriam
vnt mero epianus cito de pñuat
in libidines et quid pñuob aut
de libeo pñu in temperancie qdus
e inno pñuio penalis qñus
pñu occasionem daret maioribz
cñibus et pñu in polluciam
grauis scandalum. Item in q
de hoc pto loquens libro de or
dine ut thomas refert aut anfert
meretricis de rebz humanis et

omnia turbabis libidinis Item
ad tollerantiam iudeorum scriptum
est p^{ro} l^{ib}um domus ostendit in
sup^{er} micos ne occidas eos et tamen
sunt mali igitur et de hac vero
tollerantia sic dicit thomas 2^a
2^e q^{uestio} 10^a ar^t 1° in p^{er} h^{um}anu
m m^{en}tem d^{iv}inatur a d^{iv}ino et
ip^{so} d^{iv}ino m^{en}tem d^{iv}ino ante q^{uam}
sit omⁿip^{ot} et s^{im}il^{iter} bonus p^{ro}mit
tit t^u aliqua malafieri in v^{er}bo
quia ea p^{ro}hibere posset ne eis sub
latis maiora bona tolleranda vel
et penora mala sequant^{ur} sic go
in regimine h^{um}ano que p^{ro}mit
tente aliqua mala tollerant^{ur} ne
aliqua bona tollantur vel etiam
ne aliqua penora mala macta
tur et legat^{ur} ibidem in libro d^{iv}o
d^{iv}ino d^{iv}ente aufer^{re} m^{en}tem et
ut supra sic go in fideles tollera
ri p^{ro}mit quibus p^{ro}cedit vel p^{ro}pter
aliquod bonu^m q^{uod} eis p^{ro}cedit
vel p^{ro}pter aliqd^{am} malum q^{uod} vitat^{ur}
q^{uod} hoc autem q^{uod} iudei ritus su
os observant in quib^{us} olim p^{re}
figurabatur fidei veritas quam
tenebant hoc bonu^m p^{ro}cedit q^{uod}
testimoniu^m fidei m^{en}te habes ab
h^{os}pitibus et q^{uod} in figura n^{om}is re
p^{re}s^{en}tatur ad ordⁱⁿem et id^e in suis
ritibus tolleratur q^{uod} h^{os}pitibus
qui nihil veritatis aut utilitatis
afferunt noⁿ sunt aliqua^m tollera
de nisi forte ad aliqd^{am} malum
vitand^{um} s^{ed} ad vitand^{um} sta
d^{iv}inu^m vel d^{iv}inu^m q^{uod} hoc poss^{et}
provenire vel impedire salu
tis eor^{um} qui sic tollerati paulatim
convertuntur ad fidem p^{ro}pter h^{ec}em
et hereticor^{um} et paganor^{um} rit^{us}
etiam tollerant^{ur} q^{uod} erat mag^{is}
infidelium multitudo hoc ille
Item greg^{orius} d^{icit} de iudeis et
hebr^{eis} in decret^{is} di^{visio}ni^{bus} l^{ib}ri c^{ap}it^{uli} q^{uod} m^{en}tem

sui ca^{usa} d^{iv}is^{io}ne f^{er}uitates suas sic
ath^{en}ensis ip^{so} et p^{ro}es eor^{um} plen
ga colentes retro t^{em}p^{or}e tenuer^{unt}
liberam h^{ab}ent ob f^{er}uendi cel^{er}ia
d^{iv}is^{io}ne licentiam Item t^{em}p^{or}e p^{ro}mo
ho^{mo} delibero arbitrio l^{ib}er h^{um}ana
noⁿ p^{ot} omnia que male sunt
p^{ro}mit^{tere} vel p^{ro}hibere quia d^{iv}o
auferre nollet omnia male tol
lerentur etiam plura bona et
impediretur utilitas q^{uod} m^{en}tem p^{ro}cedit
idem eodem libro ait q^{uod} p^{ro}mo
que regendum civitatibus f^{er}it
multa q^{uod} d^{iv}is^{io}ne at^{que} m^{en}tem relinquit
que p^{ro} d^{iv}is^{io}ne p^{ro}videntiam indicat
neq^{ue} quia omnia facit id^eo que
facit in p^{ro}b^{an}da sunt v^{er}bi si noⁿ
omnia mala publica posset pe
naliter p^{ro}mit^{tere} t^u q^{uod} m^{en}tem p^{ro}hibet
et p^{ro}mit^{tere} que v^{er}bi in alio^{rum} noⁿ
m^{en}tem p^{ro}cedit p^{ro}cedit itam ang^{ust}
ut alio^{rum} recitat in suo tercio p^{ro}mo
in libro de d^{iv}is^{io}ne cord^{is} d^{iv}is^{io}ne in fla
g^{ra}ti^one et facinor^{is} ut d^{icit} q^{uod} fla
g^{ra}ti^one sunt qui p^{ro}cedit in se fa
cinor^{is} qui p^{ro}cedit in alio^{rum} eis
nocendo et contra h^{ec} qui noⁿ
t^{em}p^{or}e p^{ro}cedit d^{iv}is^{io}ne sunt leges ut
ait de medio rep^{re}s^{en}tant^{ur} ut saluat
sunt velut membra putrida in
torpe societatis h^{um}ane et id^eo
a p^{ro}cedit sunt ab s^{an}d^{iv}endi p^{ro}mo
tercia sic d^{icit} i^usid^{iv}o^{rum} v^{er}bo libro
et h^{um}ano^{rum} facit sunt leges ut at^{que}
metu h^{um}ana co^herent audacia
puta que sit inter m^{en}tem in
nocentia et in m^{en}tem m^{en}tem for
m^{en}dato sup^{er}fluo ref^{er}ent^{ur} noⁿ
tendi facultas cogit inter d^{iv}is^{io}ne
l^{ib}er h^{um}ana noⁿ nulla legem
civ^{il}em observare in q^{uod} d^{iv}is^{io}ne
l^{ib}er p^{ro}mo p^{ro}cedit in v^{er}bo et p^{ro}cedit
et compelle intrare ut m^{en}tem
d^{iv}is^{io}ne m^{en}tem et h^{ec} test^{is} d^{iv}is^{io}ne ang^{ust}
ad v^{er}itatem d^{iv}is^{io}ne d^{iv}is^{io}ne

Hec aut punitus mea fama erat
 nemini ad unitatem xpi esse cogit
 vo em agendum disputacione
 pugnaudum ratione vincendo
 ne victos catholicos hinc quo
 aptos helios nonerit / s. h. c. opio
 mea no contra dicendum vis s.
 demonstrandum supabatur opem-
 plus charon em legimus terror quo
 pro mulgandis reges finit deo
 in timore ita profuit ut tunc alij
 dicant Jam hoc voluimus s. deo
 gras qui nobis occasionem pbit
 et dilacione morulas amputat
 tili dicant h. c. et vni Jam factus
 si nescio quia qua q. s. u. d. me te
 nebamur gras deo qui vniola
 nra disrupit tili dicant nescie
 ramus h. c. esse veritates nec cas
 de se volebamus s. ad cam co
 gnoscendam natus fuit mten-
 tos gras domo qui negligencia
 nram simulo error occussit tili
 dicant nos falsi minores terribi
 mur mterare quos falsos esse ne
 sciebamus nisi mterare nram
 haremus nisi regiremus gras
 deo qui predicationem nram fla
 gello absculit op. p. deo aut qua
 varia et magna de ecclesia sua
 mendax fama iactant tili di
 cant putabamus quid nichil
 mteresse vbi fidem xpi teneamus
 s. gras deo qui nos a diuisione
 collegit et h. c. vni deo q. g. ne
 ut in unitate colatur opendit
 hermant go reges terre xpo
 leges edendo pro xpo h. c. aug.
 Ex quo sequi q. illa mala que
 ego humana p. mittit ad vitand
 maus malum et maxime illa
 que sunt etia delectatib. tactus
 gustus sicut e. sum. fornicatio
 et mag. p. c. loquendo sumptus

metritud tene. posse restringere
 puta q. ad locum ut metritud
 no sunt in loco honesto ciuitatis
 s. in loco quasi perquiliu vbi sunt
 purgamenta ciuitatis nec sunt
 in locis puatis ne mferendum
 patetur s. in loco puato et me
 lius videretur fortasse in subur
 bis ciuitatis quum ad p. gressu
 nec t. p. mittantur p. vicos et
 plateas ciuitatis no t. habere a
 que s. s. a. onces cum vni s. p. p. t. t. t.
 quum adornatu ne p. t. a. s. o. s. u. a. u.
 vestimentis ne a. n. o. u. e. l. a. r. g. e. t. o. c. a.
 p. t. a. s. u. l. g. e. a. n. t. n. o. i. n. t. o. r. t. e. m. b. u. s.
 n. o. i. n. o. p. t. i. s. t. a. c. a. p. i. l. l. a. t. u. r. a. v. i. d. e.
 a. n. t. u. r. a. b. h. o. m. i. b. u. s. n. o. t. i. n. i. c. a. s. a. d.
 t. e. r. r. a. m. h. a. b. e. a. n. t. n. o. r. e. d. i. m. i. n. u. l. a.
 m. i. t. t. e. n. e. u. t. q. u. i. d. l. o. q. u. i. v. i. d. e. a. n. t.
 i. d. e. e. b. e. r. o. e. t. m. i. t. t. e. m. a. t. r. e. s. i. q. u. e.
 p. l. o. g. e. m. h. u. m. a. n. a. s. c. i. u. i. l. e. m. f. e. r. i.
 d. e. b. e. t. u. t. n. o. s. i. c. u. t. l. i. c. i. t. u. m. e. t. p. e. p. i. s.
 m. a. n. e. a. t. i. n. v. i. d. i. b. u. s. s. i. t. a. n. q. u. a. m.
 m. a. l. u. m. l. i. c. e. t. n. u. q. a. d. v. i. t. a. n. d. u. m.
 m. a. i. o. r. a. i. t. a. u. t. q. u. i. d. p. o. s. s. i. b. i. l. e. e.
 i. n. s. o. l. e. n. n. a. r. e. p. m. a. t. u. r. n. e. i. n. l. o. c. o.
 p. m. i. t. t. a. n. t. m. e. r. e. t. i. c. e. s. m. a. n. e. a. d. q. u. e.
 p. a. t. e. a. t. a. l. i. u. n. d. e. l. i. c. i. t. u. s. a. c. c. e. s. s. u. s.
 p. e. l. l. a. n. t. u. r. g. o. o. m. n. o. a. d. o. m. i. b. u. s.
 m. a. t. r. a. m. o. r. u. s. s. u. p. h. a. r. u. m. e. t. l. o. c. a. b. a. l.
 l. i. a. l. i. b. u. s. n. e. s. u. b. p. r. e. t. e. x. t. u. a. l. i. c. i. u. s.
 l. i. c. i. t. i. p. e. c. c. a. t. u. r. l. i. c. e. n. a. u. s. q. u. i. n. i. m. o.
 n. e. p. m. i. t. t. a. n. t. u. r. s. i. m. i. l. i. h. i. t. u. v. t. i.
 u. t. h. o. n. e. s. t. e. m. u. l. i. e. r. e. s. t. e. n. e. t. u. r.
 i. n. s. u. p. l. o. c. o. c. i. u. i. l. i. s. d. e. l. e. c. t. a. c. i. o. n. e. s. q. u.
 s. a. u. s. t. e. m. p. a. r. e. p. p. o. s. s. e. s. i. n. e. t. h. a. b. e. r.
 n. a. s. v. i. n. s. a. u. r. i. l. i. t. e. r. e. t. i. n. m. u. r. g. i.
 t. a. n. d. o. f. r. a. g. m. e. n. t. e. n. t. n. e. c. i. l. l. u. c. t. a. p. o. l.
 l. a. r. n. a. u. t. a. l. i. b. i. a. c. c. e. d. a. n. t. n. a. p. t. e.
 r. e. a. n. t. i. l. l. u. c. f. e. m. i. n. e. s. u. s. p. e. c. t. e. a. c. c. e. s. s. u.
 n. e. t. h. a. b. e. r. n. a. r. i. v. i. n. a. s. o. p. h. i. s. t. i. c. e.
 n. e. a. d. c. o. s. a. c. c. e. d. e. n. t. i. b. u. s. f. a. l. s. a. o. f. f. e.
 r. a. n. t. a. r. t. i. f. i. c. i. a. m. a. l. o. r. u. m. e. t. g. e.
 n. e. r. a. l. i. t. e. r. p. t. p. r. o. h. i. b. e. r. e. h. u. m. a. n. a.
 l. o. c. o. e. t. p. m. i. t. t. e. b. i. n. i. a. p. a. t. a. m. o. r. i. a.

publica aquibus facile ē multare
ab sinceris tribus garentibus sē
iurisdictionem tō natione et pāis
salua de quibus infra dicet alia
tollerat et pmittit ppter qd hōs
legislatores fiat ut edificatores in
lipsis insula. Et em lipsis insu
la in qua cum regula plurimū
edificare or eo q sunt ibi dūm
sunt lapides tūc malos frangi
biles quā ppter eorum nodos
rectificati. Itaq ibi regula edifi
canti plurimū ē ut ad durissos
lapides nodos flatatur et rur
sus rectificetur nō omēs sē enoz
mēs tūc sitates deuitans hē ē
doctrina principis peripeticoz
et alib in Ethicoz a quo sicut ac
teris ut ait Aug. tanquā ab in
mptis possessoribz catholica pnt
extorquere veritates sic fuit
donno in timore lōs hūmāna
sic tūc dicit a lege dū lōs hū
mana ut nō pmiat omne
mortale pctū qd facit in hoc
sēto uel alia lōs dū in macula
ta. Et tū aliqua tūc licite p
pūire mortis supplicio nec
in hē qtra dicit euangelice
legi ut pponens eo posuit pbat
hē sic glosa interlucan. sup
illo exo xpo nō occides dicit
Iudeos nō occidit rem sē lōs in
uenit q ante iusticie hoc li
cet qmā si nulla ante liceret
supflue dūisset sē lōs hē glō
nō ē pcepti iudicialis nūc
mortu sē moralis in lege grē
manent in vigore nam nū
q dicit Babi Salomon ut re
citāt nicolaus de lira in isto
pcepto homicidii phibetur
alia vō mala que corpi homis

aut rebus eius pnt inferri p
hibentur pceptis iudicialibus
Item scriptum ē pūbioz vñ
p nūc reges regnant et legum
aditōres rē deus aut p omide
tūc sit actor vite et mortis hā
beat impūm ipō dicente deus.
vñ. Ego occidam et ego vi
uere faciam pūiam et ego sa
uabo go reges quibz ipē con
cessit regnare hē pnt facē per
uiciatū sē mortem inferre
Item ad Roman. pō dicit de co
mittentibz grāma mortalia qui
agnit talia digni sunt morti
sē de iudice dicitur in iacobeano
q dei iudex ē go quos deus
iudicant ad mortem pnt iudex
licite iustificare et maxime illos
qui p legem dūc ad iudiciū
sunt morti tūc q dicitur luce
vñ. Iudicos meos qui nolunt
nūc regnare sup eos adducite
hūc et interficite ante me. Itē
ad Roman. vñ dicit de tempo
rali principe nō sūc causa glā
diniū portat dei em iudex
ē vñ dūc in manū ei qui malū
facit go maleficiū occidendo
nō peccat cum facit autem
iusticie qmā sic dei iudex
ē. Item Ciprianus sup illo de
vñ. vñ si audieris in vna
deanitatibz tūc dicentes ea
firmamus dūc aliens iustificā
necabis homēs qui sunt in
ciuitate. ecce gladiū dicit hūc
pcepti memor. Chasanas
pō coactoz nūc qnt fecit illū
qui sup altare sacrificabat
si ante aduentum xpi hēc
pcepta sunt qūto magis pō
aduentum xpi sūt obfunda

et si dicatur qd nō sit suauitatis
 hē preceptum quia iudiciale et
 p qns mortuū est qd ea rōne
 qua iudiciale erit nō sit suauit
 in ea parte qua in noua lege
 fundamentū ē sicut oppositū
 ē op vīs apli cū pōmā pmo
 tū et xpm Et sicut statim pate
 bit in vīs saluatoris implicite
 qstentur licite pē impleri cum
 plus bñs cūqz in deuitate de
 dicit cum quibz iuste occidit loq
 occidit nō tu ait ad iudicē rur
 sus dicit 729 ad ripam non
 ē crudelitas p deo punire si pe
 tas et qd de pūaone vltimū su
 phas sē mortis intelligat apparet
 quia premisit legi vīdētis pñ
 necesse autem hēre zelum Si
 monis cananei qui in duos ma
 gos zaroū et azphaxat ignitos
 ppe nōs extorpsit petri seuerita
 tem manum et zaphuram tr
 uidentem pauli conspiciat qui
 eluaz magnū eterna seueri
 tate dampnatū Et hūc submi
 git vō ē crudelitas rē Et p qst
 vā submittit vñ de vtro p m
 Si fr tuus et amicus et vxor
 que in sinu tuo dormit de pra
 uare voluerit veritate erit
 manus tua sup vās et effu
 des sanguis ipōz Item aug
 in pmon dno in monte ait hē
 lūdē multos morte affat ppa
 manu et igne dū multo mpe
 toto quem qstāt spū scō re
 pletum sicut dē luce pmo de
Joanē Baptā Ipe pcedat ante
 illum in spū et veritate hēre
 et alii multi magni et dūcōs
 spū asilendo rebus humanis
 nō temere id fecerunt Item

idem in eisdem vīs apli petri
 ananias et vxor eius sicut in
 actibus aplōz legimus ex am
 mēb readermut Ex quo simit
 rāo qd si in plenitudine tps
 nullum licet occide petrus
 autem nō occidisset aut ut qm
 dē suam mortis nō pūuigūz
 adduco p qst pte rationes hēre
 pandi de hālis doctoris vīe
 fragabilis pma si sompna le
 uores pene inferende sunt ali
 cū pāpā tū p illas nō dūm
 corrigitur si addit pūte culpe
 qstūaam manifestum est
 qd cum qstūaam sit grā pām
 multo qstūaam debet ac scire
 pena aut qstūaam remane
 bit impunita quia go ac scire
 debet pē quātūz qstūaam ac
 scire pē de vīe quātūz pena
 dūare nāe qd ut ipā uel sit
 mors corpālis uel aqūalis illi
 tūm mors corpālis nō sit pena
 infinita p hanc viam a flagell
 leuēqz veniunt ad grāuā a grā
 uibus ad vīera ab illis ad tor
 menta a tormentis ad ipām mor
 tem p similia qstūaam dēmetā
 Secūda rāo cum pporāales
 sunt culpe et pene illis debite si
 aliam culpe et pene debetur fla
 gellāo duplo maiori culpe duplo
 maior flagellāo debetur et sit
 mdecuplo et centuplo si tanta po
 terit esse flagellāo qd inducet
 mortem go mors corpālis pro
 aliqua culpa pē infligi Tercia
 rāo occidens homicidū iuste
 aut puniendū ē pena mortis
 aut mōri Si pū hētur mētū
 si mōri aut finit mōri a mfi
 nite nō nō rē qd nō succeditur

71
equalitas pene ad culpam con
illud in quantitate delicti ent
et plagarum modus Et contra
illud ipok xxiii primum glo
viciant se et in delictis suis
tibi date ei tormentum et luctu
si finite minor ad huc id est sit
dum quibus dampnant aliquem
in mille marcas no suffir punit
resatiendo vna sic ut in pposito
et uarta ratio aut mors corporis
maior omni culpa aut si no qm
go nupit e deus qm cam nupit
vit toto humano qm p qmestoz
fructu ligni sciencie boni et mali
nupit e xpus qm cam nupit
antipod sicut de za thessalonicen
sedo quem domus ihus interficiat
pud oris sui Si in go infernpt
licite pro aliqua culpa no valet
q dicitur dum cot v. dixisse Ego
autem dico vobis omnia no resiste
malo Nam sicut dicitur no n
phibetur vndicta que fit in corra
tionem Et ita aut idem officium
dicte possent bono animo nupit
quid illud et quid loq intelligunt go
phibita nimia psonalis vndicta
da libidine vndicta no iniuria
dei vel eccle vndictanda zelo iusti
ne nec illud qd allegant. qd dicit
sa de phibitione eradicationis et
zamorim valet Nam hoc facit do
mus ut pcedat tribus no ut pcedat
zranus in detrimentum tribus et
suspicionis nullatenus crete sicut
sunt si si opus e pmorem corpa
lem vndictandi rursus nec phib
ut domus sicut eradicationis zra
morum si eradicationis gualen. du
biam et suspitiam ne in ambiguo
videntur ut emt solium et tibi
am dms sunt in herba pcedo
nupit aliqua dicitur dicitur ille
pander maleficia pt interfici du

plia causa aut quia ho aut quia
maleficus si interficiatur quia homo
interficiatur odio psonae et sic phibet
ibi no occides si quia maleficus
interficiatur occiditur odio malefice
et amore iusticie Et tunc dicitur
vendum at occiditur ab illo qui
habet autem ut a p iudice seculari
et sic no phibetur ibi no occides
aut ab illo qui no h. pstat et
phibetur cum dicitur no occides
no go e illicitum occide malefi
cum in eo q maleficus ab eo qui
habet autem immo in hoc ille est
dei minister teste bto Thommo
ho ino sup exatidem dicitur
qui malos punit in eo q mali
sunt et h. cam interfectionis et
pstatem ut occidat pessimos mpter
dei e scilicet Thomab. za re q. lo
in de v et zo in pe. dicitur
q pcedat pnt licite occidi p salute
locus rei publice ad qua quilibet
compatur ut pars vni sicut mem
brum putridum p salute corporis
licite pt a corpe pcedi sicut
pcedat pntiosus rei publice et in
factus qui versimiliter sanari no
pt ppter salutem boni corporis quibus
laudabiliter et salubriter occidit
modicum em fumentum totum
massam corrumpit pma qd p v
hospitens pmo libro titulo xxv
idem dicit in sa q alexander
et thomas et rursus de eodem
vi libro xiiii de ira idem sentit
Exo xxi infontem et infontem
no occides Exo vii em suis pt
h. clia et in hoc qd dicit docto
res vnde nescio vn venit hoc
advenio nisi ut maior licentia
datur fingere volentibus nona
tanta selege humana data sit
quia pponens in celo suo vide
am negligere quo ad coram
castigationem et expulsiore pcedat

secundum

publicorum aut puerorum unius
tempore in quodam notabili
ubi dicitur per antea aliqui existeret
dictis modis perita casagaudi aut
corrigendi occasio accipiat in
iudicialia legis pueri non obli-
gia aut in humanas leges le-
gi cunctis dysonas nos morti su-
plias pueri illud pueri ad-
migung ubi videtur dicitur cas le-
gi cunctis dysonas implat de
mortis supplias cum in audient
saluatorem nostrum hanc fecit nunc
manu ipso petrum fecisse aut a
domino petrum pueri in manu
et zacharia audientis auctes
veteris et novi testamenti ac doctor
fidorum cum rationibus diffialibus
aliosandri

Eum ad eorum intentionem magis ac-
cedo ponens hanc viam quod
licet omnia perita mortalia sunt
quid lege expresse vel implat
prohibita non in omnia perita mortalia
publice ab homine sunt ordinata
nunc quia legis penaliter per
iudicium puniendae prima per quod
nota est de quibus dicitur qui est in ipso
sunt iudex aliqua in lege veteri
permittit multa quod multo magis
quod homo permittit tunc potest
occidit et remissio lege diuina
perpetua aut prohibita per apostolum
primo homines occidendo egrediuntur
peccant nam augustinus contra fau-
sum loquens contra illum et
et de petro qui abstridit auricu-
lam malitiam suam dicit quod
quod non diu regnum assumptat
hic sinagoga ipse ecclesie veteris
non detestabili immunitate sed cunctis
dabili anno sitate iusticie regu-
lam excessit uterque odio impi-
tatis alienae si ille fraterno ipse
diuino in illud petrum moysi non
legitur a domino puerum unum

per quod ducatur ipse hanc ab eo
accipit item videri est de se ma-
la et licet deus facere possit de re
non tua quod sit tua quia est domus
vniuersorum in fieri non potest ut quod
in se voluntatem malitiam licet sit
non potest in lege veteri non puni-
ebatur unum ad contra nos permittit
tebatur de utroque enim per se
est non fenerabatur sed tuo ad videri
peritiam nec fruges nequitiam
aliam rem si alieno non dicitur
velut sapiendo aliquid in se
permittendo in se poterat allegare
de repudio videri in veteri lege
quod videri permittebatur et utique
doctores tenent erat petrum mortale
in propter varietates opinionum di-
uino item iniquitas seu inuesti-
gatio adulterii per sacrificium zelotie
per si hanc non zelo iusticie et tenent
ac cum supplicationem fieret erat
petrum mortale publicum in non
permittebatur in lege illa unum
videri v. loq. sacerdotum zelotie fuit
instituta in iure modum si per
zelotie peritiam videri contra
uxorem suam que vel polluta est
que vel falsa suspitione appetit
ad sacerdotem et offert oblationem
per erat ibi duplex actus unus
sacerdotis qui in diuinam iustici-
am quasi coactus offerebat ne vir-
peius faceret puta ne suspitionem
sue relictam uxorem interficeret et
ipse actus erat acceptus deo et appro-
batus oculus actus erat per zelotie
per concitatus et hic si sine presum-
ptione probabili aut quod inuidia
vel alio inordinato affectu pro-
cedebat erat malus in per missum
ad eo non approbatus de illo arguit
ratio item occisio filie nepte fuit
mortale petrum publicum dicit enim
sanctus in veteri per quod in iudica-
te per missum restituere fidem in turpi

voto muta deactum qd manite
vomite ne facias impia e pmissio
que scelere adimpletur in no legi
punita fuisse adeo q ante sunt
pccati pz alimide qd hoc q in
tamentum sit futurum requi
runtur tunc qmutes q iudicium
iusticia et veritas sicut scriptum
e Genie in iudab vult dñs
In iusticia iudico et veritate pro
missio ante illa caruit iudicio
discretiois et fuit eius implac
missa et impla Item sapientie
et scriptum e misere omnes
omnia potes et dissimulas pecc
domi ppter pccatum diligis eum
omnia que sunt et nihil odi
sa coram que fecisti et pz pa
uca parte aut omnes qui tua sunt
domine qui ammas amas Exo
pz deum no semp punire pro
peccato si parere aliquid Exo
dictur Si dixeris impio morte
morieris et egerit pccatum apcto
suo fecerit q iudicium et iusticia
et sequi vita vinct et no mori
etur omnia peccata sua que peccavit
no imputabuntur ei Item glosa
oz sup illud ps c In matutino
questiabant omnes peccatores terre
ut dicerent Secumtate omnes
operantes iniquitatem dicit sic
in psona xpi Tempus nunc e nro
uox e omnia manifesta sunt in
hac nocte habundant temptatores
in qua ptranserunt bestie filie
et catuli leonum et dñali querunt
estans sibi In hac go nocte pcc
corvigo tollero si in matutino ad
dies iudicij ad venit et omnia e
runt aptha que modo sunt occu
pta interficiantur omnes peccatores
terre et mali mitterentur in igne
eternum vel interficiantur et
puniantur in matutinis iudicij

interficiendos Item nicolaus de
lira dicit sup illo Exo xxi Si qd
occiderit p iudicium p pccatum
suum et p iudicium abaltari inco ciet
les omni ut moriatur pena homi
nisi inter de interfecit iudei pccato
dictur occiderit pccatum suum non
inter de interfecit gentilibus loquit
ut dicit Rabin Salom qm p iudicium
ad occidat interficiat et qd ha
beatur si ad ipm q fugisset de al
tari et Si sacerdos occiderit qd ha
beatur nisi officium iudicandi
mepisset quo casu opetabitur
oplementum iusticie quo pacto
traheretur ad ultorem et si loc
sacer erat refugium in aliquo
casibus inter quos erat homici
dium gentilibus qd erat mortale
et interdictum publicum in non
punitur si homicida q fugisset
ad altare Exo pbat qclusio
qntestimonibus legis vnde Job
viii domus et saluator nri dicit
mulier in adulterio deprehense
sibi oblate Nemo te qdempnauit
mulier nec ego te qdempnabo
nocenter in tua indignatione
remisit cum go xpi actio nostra
sit instructio ut allegant ppo
neus articulum de qmone dñi
inssime eucharistie aliqua crima
sunt ab homine misericorditer re
laxanda uel p iudicium no puni
enda pcca pccati samaritanorum
nolentium recipere iacobum et go
hannem sunt mortale et notorium
et notorium in no sunt pccata
trans eum indignati discipuli
trent Vis ignis descendat de
celo et consumat eos Respondit
domus resatis tunc pñs epis
filii luc xii iunior et z natus
sermatis in agro quas firi vole
bant eradicare et dicebant vis

Sond

ymus et colligimus ea domus re
 spondit ite pinte ea ac se usq
 ad messum ne colligentes zizania
 simul eradiat cum eis et tritici
 ut vni ex qua parabola apparet
 qd mali tollerandi sunt inter bo
 nos donec sine periculo bonorum
 poterint ab eis separari qd est ad
 messum finalis iudicii Sic enim dicit
 ihesus illam exponit dicens ager
 e mundi bonum semen qd sunt filii
 regni zizania filii nequam mess
 eis e consummatio seculi messores
 angeli pmissus scriptum e ubi
 supra est vni simile e regnum
 celorum sagene misse in mari
 et omni que piscium aggregant
 qua cum impleta est ducentes
 et secus litus sedentes elogernit
 bonos in vasa sua malos autem
 foras miserunt regnum celorum
 e milita hie ecclesia et hoc e filius
 sagene misse in mari tempestu
 os qd hinc mundi qd pisces bonos
 et malos hie e iustos et iniustos
 nam dicitur i facies hominis qd
 pisces maris implebitur illa sage
 na dum erit impletus mib elatoz
 ductur cum de vita corruptibili
 transiunt ad incorruptibiles qd
 fiet in consummatione seculi bonorum
 piscium in vasis retentio et ele
 tio malorum et iustoz pmiatio
 in regno dei et iniustoz torura
 et compedes et alia gehenne su
 plicia et hec omnia patent ex op
 positione saluatoris qui ait qd
 sic est in consummatione seculi exiit
 angeli et separabunt malos de
 medio iustorum et mittent eos
 in carnium ignis ibi est fletus
 et stridor denerunt go usq ad
 consummationem seculi in sagena eccle
 militantis erunt filii boni et mali

in sup illo sic dicit greg ut hoc
 in oppositione recitat sancta ecclesia
 sagene comparatur quia et psta
 toribus e quassa et pcam quassa
 ad eternum regnum trahit apulis
 seculi fluctibus ne eterne morte
 psumit mergatur que ex omni
 que piscium aggregat quia ad
 ptoz demum sapientes et fa
 tuos liberos et filios diuites
 et pauperes fortes et infirmos
 vocat p q pauca sequi sicut em
 mare scdm ita seculi finis signat
 littus maris in quo in fine boni pi
 sces in vasis eliguntur mali pro
 iectuntur foras et hinc em ma
 los bonos qd q inter quasi p m
 los pisces fidei sagene qmuct
 s littus indicat sagene eccle quid
 traheret et hoc e qd iacob dicit
 ut thomas recitat dum sagena
 extrahetur ad littus tunc vni se
 remendoz piscium iudicium demo
 strabitur iterum id appet in un
 pais quas fecit rex regnum dei
 p filio in quibz vocati sunt bo
 ni et mali et implete nuptie ui
 sas et iniusti nam dicit vni
 Egressi sui aggregant omnes
 quos inveniunt bonos et malos
 quia in ecclesia militanti admix
 ti sunt boni cum malis Sic go
 in ecclesia militante sunt simul
 boni et mali s in ecclesia termin
 pstante soli boni ppta in domus
 intrasset qd erit generalit in
 finali iudicio et ptiar in morte
 singlz hominis et vidisset homines
 no hinc vespem nuptialem
 s caritatis rex precepit eis et
 mitti in tenebras optiores ibi
 est fletus et stridor denerunt qd q
 simul sunt boni et mali in ecclesia
 militante dicit sponsa Cant 1
 Sicut inquit lie hinc inter pmas
 sit et amica mea int filias pter

et ppx dicit ipa veritas simile e
regnum celorum decem virgini
bus que acceperunt lampadas exi
erunt obviam sponso et sponse
quinqz autz erant fatue et quinqz
prudentes si quinqz fatue acceperunt
lampadas no fumpserunt oleu
secum prudentes vo acceperunt
oleum in vas suis cum lampada
bus regnum hoc celorum no
e ecclesia triumphans quia ab ea
nulla fatuus accipitur egi ecclesia
militans in qua sunt virgines
prudentes et fatue igitur boni et
mali go no omne pccatum est pccatum
de ea pellitur aut expellitur pccata
apok y scriptum e angeli ephefi
ecclesie memor esto vni exodit age
p manum et pma opa fac sui ante
venio tibi et moncho andelabrum
de loco sup nisi pmas egeris minge
lo te pccatum et epus ecclesie ephefi me
intelligere debemus in qd e maleqz
po labia sacerdotis custodiunt scias
et legem de ore eius requirunt
quia angelus dno odatus e ipse
pccaverat nam monetur ut agat
pmanum et in no expellitur a do
hanc si monetur ut memor sit
vni cadent et pmas agat et pma
opera faciat ut no monatur ande
labrum eius nam andelabrum
angelis doctrina sacerdotalis uel ho
nor pccatis quem gestabat intelligi
malus go mteuunt e in ecclesia mi
litante no go pccatum p qd ma
lus e pellendus e immo sustinendus
ad tempus et tale viam esse possit
q pminendus et expellendus esset de
officio p omni ad quem spectat et
tale q pminendus ut p qd videtur
pccata sup maledictum sicut que
tribus annis finitum no attulit
dicit bns angel lo de vo dno finem
ppxi sicut est humanum genus

quintum ad multos hies anni in
quibus illa no facit fructum trix
ipa sunt ante legem sub lege et
sub gra in quibus humanum genus
ad multos instructuosum fuit
puta sicut meritorum spibz
maledictio e illa dicitur pma que
in finali iudicio fulminabit igitur
hec ille dno anno s q tpe legis
evange ad huc no dimittit pccatum
dicitur nam luce xiii p cultorem
domae dr dimittit eam et hanc
usqz dnm fodam et illam et
mittam pccata p qd hies annos
sustinet quia p qd scilicet pccatum
toror arduus sola folia no fructu
boni opis hies in ignem eternum
mittetur parat go domus multi
in ecclesia pccatis go et homo pccare
debet et no nulla mala per
mittere sicut tollerari pccata
pccata pccata pccata pccata
in illud quod pccata pccata pccata
pccata de eo namqz usque in
scriptum e tamquam agnus ad
occisionem ductus coram iudice
se no aperuit os suum de cuius
pccata qd ad pccata minias aut
bns greg omne pccatum sup illo
Ioh ann Ego glam meam non
quero e qui querat et iudicat
illatas qumelas pccatis iudicio
refnat ut p pphetam nobis in
sumat quintum pccantes e de
benus dnm se vltima no vlt
ipe q iudicat Item no qumelas
scribas et phariseos no pccati
pccata abundancia caritatis suadet
turbis ut obediat ipis tamqz
ita male publica committerent
dicens illis est pccatum Super
cathedram monsi sederunt
scribe et pharisei que dicunt
facite Ex pccati apocryphi ma
nifesta est conclusio nam illi

malorum quibus praeiudicium cumque sal
ua pace habetur. Sic quod pro pace sal
uanda tollerandi sunt quique mali
inimici et quod a corruptione malorum pro
pace saluanda est quod et in illis
rigor iuris relaxetur ad vitandam
contentionem per illud per quod unum
quodque ubi quibus per se aut
quod quicquid ab utraque parte est iudi
candum omni iudicio per se quod
tempore necessitate pro pace facit
rationem decernimus peruenire quod
gestimus est ibi tollerant per quod
ad statum assumptum suo me
ropolitano ius quia ut ait a
populus prima quod si quod
videtur quod sub est nos talon
non habemus consuetudinem per quod
conclusio auctoritatis per quod
puta non omnia per publica mal
talia sunt ab homine ordinata me
diante legis penaliter vel iudicio
punienda quodam enim illorum
sunt que sine periculo bonorum
puniri non possunt ab homine ut ai
unt in multitudine sunt boni et ma
li et non possunt discerni ipsi ab illis
et illa sunt per puniendum ab homine
si tamen per illa permissione non sequi
maius scandalum quod oppro
batione quodam sine periculo scilicet
habet ecclesie aut quibus turbationibus
puniri non possunt ut per principis
aut alius qui sociam habet filium
habetur quod et sunt mala
illi cui permissio de iure quod
habet illa quod non per habet et filia
sunt que per hominem non permissa
ordinata me diante legis illud
per dictamen est sine utraque
refertur usque ad messem. Con
sequenter id in parabola de sementibus
bonos et malos per se et iuncte
et in imperio filii regis in quibus
sunt boni et mali de signat
habet declaratio ideo facta est

ne videatur. Sicut per dicitur in
ordere talia non est per hominem
iudicialiter castiganda. Et ut videtur
agnitor ordinis ecclesie militat
ponendo in ea bonos et malos
sunt tamen per illis unus deus
una fides unus baptisma una
caritas ad per beatitudinem conclusionis est
augustinus et libro contra epistolam per
memiam dicentis hoc de scriptis
sanctis preferimus ut non facile
apparere quidquam grauius est sa
crilegio scilicet quia in per
sente civitate nulla est in pace ne
cessitas cum sibi nequaquam per
nocituros malos boni ideo tollunt
ne per se ingratum ab eis ad
discipline severitatem consideratio
respondende pacis refrenat aut
differt quod tamen scilicet oportet cum
apparet sine volente scilicet ad
salubrem correctionem posse aliquo
ecclesiastico iudicio videri. Item
idem respondens etiam per principem
secundum libro contra epistolam per memiam
donasce cathaginensis quod ad
lud persequentes ipsos ad ducimus
de his qui dicunt quod non est bonum
et quod bonum est nequam qui po
nunt lucem tenebras et tenebras
lucem qui dicunt dulce amarum
et amarum dulce. Concludit per
multa quisque quod vel quod per
arguendo corrigi vel quod non per cor
rigere saluo pacis omnis eo
cludit concludere non per equitate
improbat firmitate supportat
habet est pacificus et illo male
dicto quod dicit scriptura de his
qui dicunt quod bonum est nequam
et quod nequam est bonum et omnino
liber prorsus secum per penitus
alienis per idem in eadem
respondens ad illud persequentes
per memiam in ipsa positum
inquit valet manus dei saluos

scilicet

facere aut aggrauabit aurum ne
 exaudiet si delicta vira distempnit
 inter medium vni et dei ut vbi
 omnes fuerunt sed mali inter bonos
 ob sunt bonis sicut nec palca f
 rumentis donec veniet dominus
 arce ferens ventilabre in manu
 sua ut mundet arcam suam frum
 ta autem sua recondit in horreu
 suum palcas vero oburit igni in
 extinguibili sicut hoc non sunt bo
 nis tanta multitudo sceleratorum
 qui perzechielem docti sunt illis
 si qui gemebant et merebant fa
 tuora populi que fiebant in medio
 eorum. in eos qui coram deo non
poterant nec ab unitate populi dei
se nullas seperare volebant in
merito innocentissime tollerare
sue signari meruerunt et in il
lorum peccatorum vastatione
interitu liberari hoc ille item
in nro ho con eplam pueniam
sup illo pa dicit vbi si quis stat
nomatur in vobis et e fornic
tor vel idolo seruens aut auarus
aut ebriosus aut rapax nec qd
am ex cibum sumere dicit in
suma qd non precepit solo sepa
cordis Nam id aplus alibi dicit
Si quis vos vocauit confideli
et nolitis ut omnia que vobis
apponitur manducate nichil ut
rogantes et sic punit quom
fidis cum infideli et pns pro
hibuit quom fidis cum fidei
peccare mo ab omni malo se sepa
ndum e corde go plus phibet
puta sepaon corpalem quaz
cum infideli pmitit dicit igit
in suma cuius qd se sepaendum
st corpe ab his de quib loquit
apls in si sine pculo scismatis
fieri pt aut em in forma pms

quos semper christianorum inter ecclesie uni
 tati qstatuorum in aliquo tali pe
 catorum sunt deprehensos ut ana
 themate dignus habeat fiat hoc
 vbi hoc proclum scismatis nullu
 est vbi vbi se non cognouit talis
 criminosus ipse se erant foras et
 ipa voluntate ab ecclesie unitate
 dirimuntur nam tunc non e meto
 eradicaudi intium itaqz qd ut
 ang in forma ita cuiusqz emen
 notum e ut omibz qccabile
 apparat ut nichil prius nulla
 uel no tales hant defensores per
 quos posset scisma contingere non
 dormiat seueritas discipline tunc
 sine lesione unitatis ecclesie pt fieri
 vindicta ex quo ecclesia ab illo tunc
 e aliena Ido dicit aplus si quis
ad dram ab alijs notandam item
nomatur ad ostendendum qd tunc
e notum et famosum tunc sub
inquit in forma neqz em pt e
salubris a multis correptis nisi
tum ille corripitur qui no h pda
multitudines cum vbi id morbo
plurimos occupauit nichil aliud
bonis restat qua dolor et gemitu
et Idco aplus cum iam multos
compisset in inuidia luxuria
et fornicationibz inquinatos non
iam precepit et cum illis cibum
no fnerit in ea epla 12 c. sicut
fecerat pns nec dici poterit si
quis fornicator nomat in vobis
et ppter multos si dicit ne uti
cum venero humiliet me deq
et lugram multos ex his qui
ante peccauit et no egerunt
pnam sup in inuidia et luxu
ria Aliquis aut ineposus d
bitis ang qd scilia sepaonib
et inania sunt et pculosa at
sacilega quia et impia sunt
et superba et plus pstant
infirmos bonos qd corrigant
amisos malos item his qd

sup illo de viciis vni de septem gen-
tibus interueniendi usq; ad intersec-
tionem aut pacenter tollerandi sit
mali vbi aliqui inueniunt boni
iuxta illud dictum ad abraham
Gen xviii Si sunt in ciuitate so-
domorum decem iusti no delebo eam
propter illos Item dicitur 2 cor 13
si ad abraham aut ipsa metropol-
tua pater Iesus pro ca salem tercio
relinqua et nunc gehia Iherosolimis qd
pellere no valuit et manserunt
cum eis in scandalum omnes q
viciorum sic ipse q peccata aliqua
per homines hic no puniuntur sed
refrangentur vindicanda significatio
est in dauid qui peccatum iocab no pu-
niuit si salomon vindicandum
refrangent ut qd manu fortis
ex se no punit verus salomon
opus multum no relinquit
sup isto capitulo po dicitur vnde
te malum qd vobis ipsis in fecit
ho con eplam perueniam dicit
enim in fine q vbi quis impedit
separe malos a congregatione ecclesie
si a seipso auferat malum non
eis corde misceatur si qd qd no suf-
ficiat ubi no impeditur declarat
cum infert aliquis inpositio
et dicit sic in forma quia propter
quosdam etia contempserunt ecclesie
dei disciplinam ut malos cum
quis no peccat et quis no sanctus
desistat mouere corrigere arguere
si cor tamen gerit personam et pax
ecclesie patitur ut cor a separatione
sacrorum possit queramus separe
no alieno malo peccat si suo ipsa
quippe in tanta re negligentia
grane malum est Et ideo sic
apostolus amonet si auferat ma-
lum a seipso no solum auferat
audaciam amittendi aut pes-
sionem querendi si cor pigritia
corrigendi et negligentia vindi-

Ar-
candi adhibita prudentia et obe-
dientia in eo q precipit dominus
ne frumenta ledantur hoc ille go
si pax ecclesie turbaretur aut frum-
menta lederentur cessanda est
apostolus propterea angeli sup illo
2 cor vni vbi sunt qui te accusa-
bant nemo te contempnit nec
ego te contempnabo aut Iherosolimis
vocem iusticie quia dixit dominus
qui vni est sine peccato pater in illa
mittat lapidem audiamus vocem
mansuetudinis dixit enim iherosolimis
nec ego te contempnabo a quo te
forte dampnari timuisti quia
in me peccatum no inuenisti quid est
dne fauces go peccatis et sic no pla-
ne attende quid scis vade et am-
plius noli peccare go et dominus
dampnabit si peccatum no homines
nam si peccatorum actor et dicit
vade vnde ut vis de mea libera-
tione esto secunda ego te quicunque
peccatis et a gehenna et infini-
toribus liberabo no sic dixit
intendant go qui amant in dno
mansuetudinem et timeant verita-
tem etiam dulcis et ratio dominus
amplius pater timor sup illo
2 cor sic dicit ad hunc modum epla
2 cor 13 exierunt si qui accusabant
adulteram exierunt foras et
remansit solus iherosolimis et mulier
pater bene ait q exierunt foras
qui volebant cum xpo et pater
vltra est inter mysteria denique dif-
ferentibus illis remansit solus
iherosolimis et mulier in medio pater
donatus pater solus remanet
iherosolimis no potest sic quicunque hominum
cum xpo et que ut pater con-
ducit solum sic unum est xpi
qui tulit peccata mundi meruit
et mulier ab solui q recedentibus
iherosolimis mansit sola cum xpo vnde

lector dñia iusticia et clemencia
 xpi cum accusatur nra caput
 xpi nra mat eleuat ubi desiat
 accusator Ita nullum dampnari
 vult et absolui omnes ecce hic
 aut nemo te lapidabit quod utiqz in
 rogat qui videbat si interrogat no
 bis no nostemus no ee lapidatum
 fiducie quo xpi smas temperant
 ut iudei de absolucione mulieris ca
 lumniam inuicti possent si in
 se magis calumpnia retorquerent
 si queri uellent diuinitatem enim mlti
 no absolunt quia de erat accu
 sator no quia innocentia appa
 ret go querent qui por erat a
 psecutione tñs et ab excocon
 suplici desatit addit aut deinde
 vade emendauit rem no tñen
 absoluit Item semoni sua culpa
 dampnatur si unusquisqz tñen
 suu odent et se inapict qdemp
 nare delictum etenim occiditur cul
 pa punitur ubi culpa deponit
 absolucio e pena peti quide
 go vade et amplius noli peccare
 he e eo quo xpus se redemit
 corrigat grad qua pena no e
 mendamur hec ambrosius quia
 aucte apparet aliqd peccatum non
 ee a xpo punitum qritime lo
 quendo i semina istam adultera
 no ee lapidatam ut leo mbe
 bat Ceterum sup illo iestis
 tñs pñs estis filij dicit Beda
 reprehendit domus no qm pro
 phete scilicet ignoranciam vñdi
 candi que ad huc erat in rudi
 bus animaduertens eos no amoc
 correptionis s odio desiderare ita
 q pa ca qua eos docuit quid ee
 diligere proximu sicut seipm
 misso spu scto no defuerunt
 tales vñdite quam multo
 roribus qua in veteri testamento

quia sequit filius hominis no venit
 animas perdere s saluare q dicit
 et vos qui eius spu signati estis
 etia acti eius inuicemini nunc
 pñs qsilentes s in futuro iuste in
 dicantes Item sup eod sic loquit
 Ambrosius No enim semp in eos qui
 peccauit est p iudicand quia no
 nisi amplius prodest clemencia
 tibi ad pacem lapsi ad corracon
 deniqz samaritanis atqz arde
 runt aqua loco he igitur acci
 Item 3os sup illo vñs vñs col
 ligimus ea qd de zizanib dicit
 ut datur loca pñe et monemur
 uesato apntemqz fitem qz sicut
 pt ut ille qui hodie no xio dap
 uatus e dogmate tras respiciat
 et de fendere incipiat veritatem
 vñ subditur ne forte colligentes
 zizania eradicetis et triticum
Tris aut sup eodem ait Futura
 e pñorum dilectio etenim sustinet
 zizaniam euellere q mirat cor
 de semine sollicitum qd hoc enim
 solm respiciunt no ut aliquis
 pñatur s ut seminata no pñant
 Quid autem domus responderit
 subditur et ait via 3os vñ dca
 hoc dicit videtur hoc ee contra
 rium illi pcepto auferre malu
 de medio vñs si enim pñibetur
 eradicato et usq ad messem te
 nenda e pacia quo ciendi sunt
 quidam de medio vñs et si mlt
 triticum et zizaniam q nob lo
 lum appellamus quidni erga
 e et ut dñm calamus venit
 ad pñam grandis similitudo
 e et in distribuendo aut nulla
 aut pñis filis esumato pñis
 uet go dñs ne tibi quid ambi
 gum est cito suam proferamus
 s dei iudicio resuennus pñis at
 quare aliqui in ecclesia sunt mlti dñm

C1r

tollerandi quia tales sunt utiles
bonis siue ut peccata exerceantur
siue ut illorum compaction magna
eius exhortatio fiat sicut dicit aug⁹
de q⁹onibus exortat⁹ aut quia be
ne docent puta quia domus hnt
sue aut interpretationis scripturaz
aut aliud que omnia dant ad utili
tatem no recitantes s⁹ ecclesie teste
aplo 1 2 Cor⁹ vii ppter q⁹ sepulch⁹
dima disposition bonis mali sunt
p⁹mixti ubi em⁹ erant monses
et aaron ibi sunt m⁹muratores
sacilegi ubi zacharias amon
et ceteri scilicet ibi sunt anima et a
m⁹phas ubi xpus et discipuli ibi
indas scribe et pharisei ppter q⁹
attendenda sunt d⁹u id⁹ salua
tor⁹ v⁹a q⁹uq⁹ docuit a quibus
nos obfuerat debeatibus d⁹ixit
em⁹ attendite a falsis pphetis qui
veniunt ad vos in vestimentis
ovium intus erunt autem sicut lu
pi rapaces et vii no d⁹ixit au
tem aris q⁹u⁹ licet vera dicant
querunt que sua sunt et mali
sunt vno de his qui sup⁹ calthe
drum monsi sedebant quia vere
docebant d⁹ixit d⁹uc d⁹ixit fac
te vnde mali vni recte docentes
videntur tollerandi m⁹dm vni
q⁹ illorum et ceterorum p⁹ta publica
sunt p⁹nuenda tribo q⁹u⁹ rectis
s⁹ in iudic⁹ com⁹ et pace
salua de m⁹ iudic⁹ d⁹ixit aug⁹
sup⁹ illo v⁹o de his qui foris sunt
quid nichil attinet iudicabit in
his qui int⁹ sunt. i. fidelibus pu
tredo e⁹ a me reseranda loquit⁹
ibi in p⁹sona iudicis puta ap⁹
De hoc videtur in s⁹do p⁹nueto
De com⁹ d⁹ixit idem aug⁹
sup⁹ illo 2 Cor⁹ vii q⁹u⁹ mandu
cat indigne iudicium sibi man
ducet et bibit s⁹ m⁹gnit no tibi
sane si m⁹dm apud te accusator

si veris documentis testis q⁹ qui
atur coherere corripe q⁹u⁹ m⁹dm de
grada iudicium siquid⁹ humanum
procedere d⁹ de causis manifestis
tum ho⁹ t⁹ videat ea que patet
vno 2 Cor⁹ vii id⁹ p⁹nueto
de crimine d⁹ q⁹u⁹ m⁹dm de pa
te salua d⁹ixit aug⁹ in libro
contra eplam parmeniani ad
illud ysaye lx recedite recedite
exite inde in mundum no tange
p⁹aduersarios allegatum d⁹ixit
in⁹ in mundum no tangit qui ad
petm nulli consentit ex⁹ ante
inde ut salua sit em⁹ in apud
deum si c⁹ disciplinas corripie
di et arguendi salua pace negli
gat itam qui vult corpar quasi
manifestos malos deserere pi
ritua deserit latentes bonos
quos inop⁹tos et incognitos co
gitur accusare d⁹u⁹ sep⁹com
suam conatur deserere nul
lis interpositis d⁹ixit tam laude
patientie mali tollerant⁹ ne igno
ti boni dampnent⁹ Sic ysayas
ipse qui d⁹ixit recedite recedite exite
inde in mundum no tangere
in medio mundi populi polluta
et labia habent⁹ corpar⁹ hntant
gemas ab in⁹do populo non
discessit domus n⁹ra qui d⁹ixit o
d⁹u⁹ q⁹u⁹ia vanitatis et cum fan
no v⁹o no introibo no reliquid
corpe omnes malos vno re
probaturum sentent⁹ p⁹ v⁹o
venerabatur no go corpalis
recessus ubi salua pace ecclesie
fieri no p⁹ e⁹ necesse s⁹ p⁹ualis
ut malis no q⁹u⁹entia q⁹u⁹or
de galis in thia p⁹te tangit ip⁹a
sub alia forma dicens q⁹ adu⁹
ficiendum in legem requirunt
plura s⁹ m⁹dm causa m⁹dm
ordo m⁹dm annus iusta causa

secundus

ut q̄ reus inuenit iustia quia d̄
Exo xxiii Innocentes et iustos
 nō occides iustq̄ ordo ut occides
 q̄ ptatem et reus sit q̄ dicitur dec
 mine habeat maḡ ptatem uel a
 dūa ante que ē in lege uel ab
 eius voluntate s̄ dei intellecta
 p̄ in p̄uacōm eternam qm̄ dicit
 ego probet p̄ miracula aut sacra
 scripturaz p̄uacōm sit ei de ne
 cessitate credendū propt̄a dicit
auḡ sup̄ d̄t n̄rō c̄e officium
 dicit p̄t m̄p̄l̄en quo m̄d̄o quo
 l̄o et c̄umbros sup̄ illud p̄o d̄r
v̄ modicum fermentum tota mas
 sam corrum̄pit si quis p̄t̄ez nō
 q̄ quem sit reus abire uel
 probare nō valet in iudic̄o ē et
 iudic̄o nō ē sine accusatore damp
 nare sicut p̄p̄s ne iudam ab
 icit iustq̄ dūm ut fiat solū a
 more iustie nō libidine v̄ndicte
 de appetitu p̄uacōm in q̄m d̄o
 iustie nō libidine v̄ndicte sup̄
Exod̄ q̄m m̄p̄l̄ez iudic̄o occidit
 quem sit a iudic̄o debuisse occidi
 p̄fecto si id sponte facit homicida
 ē si enim c̄it̄ occidit quē sit a iu
 dice debuisse occidi q̄ hoc tria sūt
 nōcia ad iustam p̄uacōm q̄cūq̄
 dūm deducitur sic iudic̄o gent
 in iudicando vices legi de v̄tōm
 p̄mo em̄ d̄r audite illos s̄ p̄l̄m
 q̄d iustum est iudicare sine cuius
 sit ille sine p̄grina nulla erit
 distantia p̄sonaz ita p̄m̄ audiet
 ut maḡm̄ ut accipietis tūq̄
 quaz p̄sonam quia dei iudic̄o
 ē debet q̄o iudic̄o q̄o em̄ in
 dūm̄ dei ē in tribus se q̄f̄d̄re
 in ptate in veritate et bonitate
 ut ptas referatur ad ordinem
 iustum / veritas ad iustaz causā
 bonitas ad iustum animū hoc
Exo xxiii iustum̄ tūm̄ dicit
 p̄m̄de de omni plebe viros

potentes timentes deum in quo
 sit veritas et qui oderunt auaritia
 potentes timentes deum ecce p̄m̄
 in quo sit veritas ecce em̄ qui
 oderunt auaritia ecce em̄ p̄m̄
Deut̄o vi repetitur sub alia forma
 em̄ d̄r date vobis viros sapi
 entes et graves quoz querit̄
 sit p̄bata in tribus v̄is ut po
 nam eos principes iusticia m̄te
 veritas in querit̄ p̄bata boni
 tas in p̄ncipatū ptas vbi v̄d̄ alter
 p̄dictoz s̄ iudic̄o quic̄o et p̄o
 salua de facit nō poterunt p̄tā
 publica p̄m̄m̄ q̄m̄ si p̄m̄l̄endū
 nō ē ista subiectas nō debet in iu
 d̄re iudic̄o si em̄ nō possunt
 manifestis iudic̄is probari esto
 q̄ sūt iudici ut p̄sone singulari
 nota nō poterunt p̄m̄m̄ q̄m̄ in
 dūm̄ h̄m̄m̄ p̄testimonis
 manifestis procedere d̄r si sine
 p̄uacōm s̄ iudic̄is aut turbacionis
 c̄it̄ iudic̄o q̄cūq̄ nō p̄t̄ res
 sandum ē a p̄nali p̄uacōm
 et iudic̄o ut ē in p̄tō mult̄is
 aut p̄m̄p̄is quem sequi mul
 tudo h̄m̄m̄ auḡ eplā ad ame
 liam̄ de p̄tō mult̄is ostē
 dens q̄ nō s̄uērit em̄ c̄a agend̄
 ē aliqui dicit nō asperere q̄m̄
 estimo nō dūm̄ nō imperiose
 p̄tā multitudinis aut p̄uacōm
 q̄suetudinis corripicnda sūt p̄tā
 tolluntur maḡ docendo quam
 v̄m̄endo maḡ mouendo q̄m̄
 m̄m̄ando q̄m̄ em̄ agend̄ ē em̄
 multitudinis ut si quid n̄m̄at̄
 em̄ colore fiat de scriptis ne
 nos in m̄a ptate s̄ dūm̄ in
 m̄o p̄m̄one timentur hoc auḡ
 ad v̄i iste tres q̄d̄icōnes sūt
 p̄tā publica mortalia p̄t̄ p̄
 h̄m̄ Exo quoz p̄r q̄ h̄c l̄uo dicit
 d̄o nō defenduntur p̄tā em̄
 tribus s̄ iudic̄o q̄m̄icōne

et pax salua gērentibz satisfi-
entia pēta mortalia publica
est puniēda s̄ nō q̄ creditur pēta
pūiri absq; ordine m̄ aut m̄
detrimētum ecclie uel bonis
articulis autz ppositum multū
m̄ volutū r̄p̄o equiuocatio-
nibus compositione uel diuisione
possit em̄ h̄c sensum uerū et
s̄lisus p̄los p̄nt in fine s̄c̄t p̄nt
deklarabitur et qm̄ magis p̄p̄o
baonibus et notabilibus quam
ex seie finior articuli p̄ponens
intendit dicere om̄ia pēta mor-
talia publica esse arguēda cor-
ripicēda castiganda et expellēda
p̄missa ut auditis in ap̄atu
qm̄q; sancte sm̄odi nar̄am q̄
correctioni et emendationi ad
deuoto corde submitto hoc de
primo p̄ncto:—

Item ad corum intencōz p̄nctū
ubi vidēdum ē p̄ quos et q̄no
p̄ quos correctio et castigatio et
expulsio ē faciēda Nam dicit
articulus sit pēta mortalia publi-
ca et q̄ r̄aonā s̄ p̄ p̄nata
aliqua de ordinatōibz legi dei cō-
trarie in q̄ntitatibus xp̄ianoz
et quoz statu corz debite m̄o
dictamen dñe legis p̄ xpi s̄
delet tam p̄nales quā seculares
p̄nt q̄gunt vtr̄q; sunt cohibe-
da corripicēda castiganda et
p̄posse expellēda Et qm̄ d̄ux
ē modz correctionis et castiga-
tionis p̄nq; q̄ fraternā cōte-
pādens / et ē alius ex aucto-
et p̄tate erunt dñe q̄clusos
p̄ma de fraternā et ē talis
qm̄q; fidelis p̄t et in casu tē-
quē p̄nt s̄m̄ saltem p̄na-
lis alim̄ corripe cor̄p̄on
fraternā / fundat̄ autz correctio
ista in v̄b saluatoris dñi m̄

istū xpi cōt v̄m Si peccant
m̄te s̄ t̄m̄s v̄ade et coripe eū
m̄t tē et ip̄m solū / ordo aut
f̄nandz ē in illa de quo subd̄r
si te audient luat̄ eis s̄m̄
tū / si autz te nō audient ad
hibe tecum v̄m uel duos ut in
ore duoz uel t̄m̄ tēp̄monū
s̄et om̄e v̄m q̄ si nō audient
dic ecclie / si autz ecclia nō au-
dient sit ē sicut et̄m̄ et pu-
blicanus q̄ correctio ista sit
h̄ata p̄ q̄ triplici lege n̄ali
scripta et ḡre cōn̄ali quā
legis n̄e p̄ceptum ē h̄c fa-
cias alijs q̄ tibi vis fieri r̄
q̄d velle debet tibi s̄ debet
autz velle ut alius te corri-
gat qm̄ peccas ut te em̄des
q̄o debet tu hoc v̄manq; face
Ex lege septa v̄am de v̄ro
v̄m d̄ r̄o p̄tēbis bonem
aut oner errantes s̄ reduces
fr̄ tuo / et si nō ē fr̄ater p̄m̄q;
tū uel nōsi em̄ dñe m̄
domū tuā et c̄it apud te qm̄
eam querat s̄ tū et recipiat
s̄l̄r facias de asino et de vesti-
mento et de om̄ re fr̄is tui
que p̄erit si inueneris eam
nō negligas quasi alienam
Et istū si videns asinū fr̄at̄
tu aut bonem cecidisse m̄ua
nō despicias s̄ subleuabis d̄o
eo h̄c de benignitate legis ad
fr̄am ob f̄nanda erant q̄ si
de brutis p̄p̄m̄oz debebat
alter esse sollicitz q̄nto ma-
gis de proximo errante pro
p̄tā scriptum ē Eccl̄a v̄m
v̄m̄q; mandant d̄m̄o
de proximo suo v̄c illoz cor̄p̄
ip̄o sunt semp nō sunt ab̄stose

ab oculis illius quicquid aut curat
neglectam a proximo in lege
preceptam secundum 28. ad Eu
genium deplorabat dices in
effectu cadit anima suavit' ei
cadit anima non e qui reuertet ad
ex lege gratie p' totum allegatu
ut xxviii Si peccant mte frat
tuis vade et corripe eum mte
te et ipm solum glo aut audit
eam esse licitam qui dicit per
tantum zelo iusticie corrigamus
et penitenti ius ca mte pan
damus 28. b. c. l. i. de cor
rectione et gratia ponit quatuor
causas cur occidenda e frater
na correctio p'ma ut peccator suu
peccatu et se cognoscat p' iudicem
xxix Rega et correctio t' b' m
sapient' vñ no correpti q'
si ignorat peccata sua alios con
fundunt p'tea sequi' p'ne qui
dimittit voluntati sue o'fundet
inter suam Secunda ut de peccato
cognito dolorem et pudorem et
timorem habeat Tercia ut peccator
se de formem ex peccato videns re
formari desideret et deum oret
ne in tali fortitate p'maneat cor
ta ut si corripiens correpto no
p'seiat tñ sibi valet ut peccatu
effugiet et multum acquirit
vñ xxviii moralium ca. xx. q. i.
dicit caritatis zelus mala que
corrigere no valet mte p'are
no desinat ne se p'haez dehu
quencium ex o'sensu t'atutu
tatis adiciat Et aug' de cor
rectione et gratia ait sive de pecca
tione corripimus quia si alig
paas e que corripimus requi
estet sup eum pax vñ s'mat
ad nos reuertetur q' vera sit in
precepto in affirmatio que ob

ligat semper si no prosemper
si propter et loco et alijs et in
stantib' p' ex t'p'tu saluatoris
dicentis corripe ubi manifeste
videt' impare glo ibi ait ita
peccat qui fratri suu videt' pec
care et tacet sicut qui peccandi
no indulget s' p'ceptum e indul
gere peccanti q'o et corripere
peccantem Et aug' in l. i. de vñ
dui sic ait Si negligis corri
gere peccator factus es eo qui
peccat secundum 28. ad Eu
genium az. ii. m. pe. de
duat q' sit in p'cepto corra
tionis qui e frater emendatio ad hoc
autem ordinatur correctio fra
terna sicut ista que e paterna
ut p'hibeone pene et v'tute
iusticie quib' ordina' ad bonu
que et dicit q' e n'cia fraterna
correctio vñ q' ad emendato
ris ordinatur et h'c in quarto
magis declarat d' xxviii o'sen
dendo q' p' p'cepta legis d'mie
suffi' homines in vita ordinant
et queadmodu in operatu est
duplex ordo vñ locus ordatus
adducunt alius p'nam ordatus
ad se invicem sicut in xpiana co
versacon duplex e ordo vñ
singulorum ad prelatum alig
singulorum ordatus adducunt alig
p'nam ordatus ad invicem p'nu
p'mo ordinem omnes p'ndere
debent ad illud ad q'd prelati
rata intencio v'satur et ad huc
finem debet prelatu eos dirigere
iuxta m' vñusquisq' alteri au
xilium prebere d' ad bonum
suum q'sequebuntur sicut q'o tenet
subditi prelatu suo obedientia
exhibere et illi curam subdit
sollicitudinis m'p'ari ita q' d'
ad invicem ferre auxilium non

solum in corporalibus immo ma-
gis in spiritualibus hoc sunt de obli-
gatione ad correctionem fraternam
et Hilberti in quarto suo Richardi
de media villa Hospitum in sua su-
ma et omni doctorum: -

Hic ubi dicitur aliquos audias
dicitur ergo de vobis domini annuo
ut quid domus nra non negligat
munitem nra pda non querendo
quid reprehendas fructuendo qd
corrigas debemus enim amando
corripere non nocendi cupiditate
sed studio corrigendi. Hic autem
dicit sic Considerandum autem qd
quod domus enim qui gressantur
ad eum qui gressatus est dicit sic
cum dicit si recordatus fueris qd fr-
tuus es aliquis aduersum te vade
reconciliari fratri tuo quod enim
qui iniuste passus est non debet
dimittere proinde sicut ibi dimittit
te nobis debita nra sicut et nos
dimittimus debitoribus nris licet
oporteat alium modum nam
enim qui gressatus est dicit ad eum
qui gressatus est. Idem dicit si peca-
uit inter fr- tuus vade quia enim
ille qui iniuste fecit non facile
veniret ad conciliationem veram
datis. Hinc qui passus est aduersum
fratrem et non sinit fr- corrigi
qd fr- est. Idem autem vade corri-
pe enim Item idem non dicit dicit
accusa neque mone pa neque vindi-
ctas optete sed argue et reme-
mora sibi peccatum dicit quod
eo passus es ipse enim nra et be-
nignitas detinetur ebrius factus
qd graui sompno vni or te
qui sanus es ad illum qui
egrotat adire. Et dicit Item
autem dicit in qd si peccauit in
nos fr- nra et in qualis causa
nos lesit dimittendi habemus

Ar
ptatem immo necessitate qua papi-
ut debitoribus nris dimittas p-
qd et hic dicitur si peccauit inter
fr- tuus fr- Rursus dicit Item
autem papi et arguit qui pas-
sus est iniurias et non alii quia
ille qui fecit iniuriam ab omni
suecans sustinet et maxime cum
solus enim corripit cum enim
qui vinctam oportere debebat
hic salutis videtur diligenter
hic maxime hoc enim p- p-
facere ut tu op vobis istas et quod
domus p- missus quod accedat qd solus
iniuriam passus habeat delin-
quentem corripere cum nro docto-
res cum hoc competat cum p-
et notum fr- enim certis causis
nris dicens est qd hoc qd dicit inter
non inter solum cum te tanquam
iniurias sustentanti nisi dicit qd fr-
deo sine alio. Item dicit iniurias
si inter et inter sciente vni ang-
quod scias fr- tuum esse corrip-
endum inter te et ipsum solum
aliqui vbi coram omnibus quod autem
qd facere debeamus iniuriam si
peccauit inter fr- tuus corripere
enim inter te et ipsum solum quod
quia inter peccauit tu scis quia
peccauit quia enim secretum sunt
qd inter peccauit secretum quod
cum corrigis que peccauit nra
si solus noster quia peccauit inter
et enim vbi coram omnibus ar-
guere non est corruptor sed probi-
tor. Hec dicit Item si in sunt oculi
ta pda fr- vni hic locum qd
dicit domus si peccauit inter fr-
tuus qd enim te publice offendit
te iam non solum inter peccat
sed et in alios quos turbat ex-
clusionem sequitur. Item qd si
prioris put inferiores corripere

secundus

at correptioni fraternam et contra sub
 diti superiores et semper dicitur. fratres si
 debitis circumspectis suis indulgentia
 sit sic nempe prelati et fratres
 et de pre et superior et superior di
 gnitate uel officio per beneficium
 fr. fide religione aut ne aformi
 tate quia prelati et superior
 et inferior ei reuerentiam et ho
 norem quia potest amorem quia
 fr. ad uitium et ita si peccat cor
 reptionem in q. p. vi. scriptum
est fr. qui iniuriat a fr. et d.
autem hoc correptione fratres con
ditiones inaphne dnm superiores
ab inferioribus corripuntur ut d.
aug. de correctione pmo d. hre
discretionem et debitam diligentiam
ut q. p. et p. b. l. t. r. d. b. t.
eius emendatio 2o d. hre subie
ctionem et debitam reuerentiam nec no
fiat no temerario et cum p. ma
3o d. hre dilectionem et benivolentiam
ut no fiat causa diffama
tionis et detractionis ppter de
fectum p. me dnt inferiores in
reparari si sine discretionem debita
superiores corrigant et in q. m.
lege missum erat bestiam que
montem tangeret lapidari Exo.
10 ppter defectum re ora sunt
p. c. s. nam cum est de genere
sacerdotali in quosdam p. r. s.
humeris debet portare archam
dni Thomas in mo. d. q. t. age
archam no erat leuitate si sacer
dotum ideo p. c. s. fuit quia
officiu superior usurpauit et in
utraq. responsione appetit q. r. r.
neuter se hnt ideo p. c. s. fuit
ppter q. d. in totu in d. g.
po. r. ppter temeritate p. c. s.
et a domo ppter defectum tercie
charia soror moysi fuit p. c. s.

lepra quia causa uirum rationis
 aut detractionis infirmitas contra
 moysen ut habetur in numen vi.
capitulo.
In fero 2o cum discretionem magna
quoniam correptione facienda est ad qua
tuor si quis inspiciendus est ut dicit
Albertus magnus in mo. s. m. d.
sc. ad quantatem culpe delinquentis
ad spem emendationis ad statum
personae que ad mouet et ad zelum
qui mouet corripientes si culpa
est leuis et tunc ne turbatio q.
mor sequatur no tenetur corri
gere quia penitus sequitur Item
si p. b. l. t. r. d. b. t. de emendatione
no tenetur corrigere quia nichil
faceret nisi pronotare ad penitus
ad huc si p. c. s. est alio p. s. o. e. cum
reuerentia et confessione delicti d.
potius amorem quam corripere et
rogare potius quam in corpore p. r.
to si uidet se committere et inobedire
moueri uel aliqua alia radice
tunc no d. facere quia tales sato
promittunt in da q. t. m. e. l. e.
et tunc committunt malo factu est
maius malum et ita est discretio
optima h. c. c. Albertus magnus d. c.
infero q. correptione inferior a su
prioribus d. aliqui ee leuis d. q. n.
aspera inq. in d. o. m. o. c. a. t. e.
dulcedine hospitii in sua summa
distinguit et p. tem d. a. t. h. o. m. a.
in mo. s. i. inq. p. c. s. f. i. a. t. q. o.
ignorancia uel infirmitate d.
corripere leuiter et moderate p. t.
h. c. c. d. i. a. t. t. h. o. m. a. s. u. b. i. s. u. p. s. a. l.
l. a. t. s. v. i. d. i. p. o. c. u. p. a. t. o. s. i. n. t. h. o. m. o.
in aliquo delicto uos qui p. n. a. l. e. s.
estis infirmis quoniam in sp. l. e. u. i.
tatis dnm p. c. s. f. i. t. c. o. p. a. s. s. i. o. n. e.
et sup. inducta mala q. s. u. e. t. u. d. i. n. e.
tunc est corripicndi partim leuiter

et p[er]m[od]o dicit q[uod] dicit q[uod] mentator
p[ri]mo et h[oc]m[od]o iuuenis inquit
passio[n]is sectator n[on] solum p[er]
suasione[m] et monitione[m] corri-
piendus e[st] sed et obprobria et q[ui]n-
melys frequenter indiget vnde
Solias licet mouet filios suos iu-
uene[m] quos nonerat inque age
quia n[on] intulit obprobria aut
q[ui]nuchias d[icit] n[on] corripuisse n[on]
suffir p[er] Reg[is] x[risti] q[uod] p[er]m[od]o q[uod] ut
titur q[uod] dicitur et p[er]m[od]o malicia
Tunc corripicnd[us] e[st] dicit greg[orius]
in pastoral[is] n[on] nulla p[ec]c[ata] sunt
vehementer increpanda ut cum
culpa ab autore n[on] cognoscit[ur] q[ui]n
sit ponder[is] ab increpantis ore sen-
tiatur hoc et dicit thomas pre-
terea q[uod] p[er]m[od]o increpand[us] dicitur
vnde est aut corripientes sunt
iuuenes aut senes Si iuuenes de-
bent corripere aut moue[re] h[uius]m[od]i
Si senes corripiant moderate
et mature al[io]s senes reuenter p[er]
latos h[uius]m[od]i Si v[er]o corripientes
sunt p[re]lati corripiant senes ob-
secrando iuuenes h[uius]m[od]i monedo
in th[om]as i[st]o seniore[m] ne incre-
pauis s[ed] obsecra ut p[re]m iuuenes
ut s[er]u[us] d[icit] q[uod] p[er]m[od]o antea generosus
e[st] am[us] h[uius]m[od]i facilius dicit
qua[rum] tractatur ut dicit Seneca
In omni correctione aliquid mi-
sericordie e[st] mansuetudinis ut car-
itas q[uod] qua ut ex radice correctio
p[er]cedere d[icit]ur s[em]p[er] fulgat
Ideo Seneca ait in p[ro]p[ri]is s[em]p[er]
oburgacione[m] aliquid blandicie ad-
miste. In fero quarto q[uod] h[oc] q[uod] cor-
rectio est p[re]cepta q[uod] obligat n[on]
p[er] s[em]p[er] s[ed] p[er] aliquo t[em]p[or]e quia e[st] p[re]-
ceptum affirmatiu[um] tria autem sunt
q[uod] p[er]m[od]o corripientes que d[icit]ur esse
et ea op[or]te correpti q[uod] q[uod] o[ra]

sentibus obligat alias n[on] p[ri]mo
e[st] et p[er]m[od]o cognicom e[st] p[er]m[od]o p[er]m[od]o
interrogat uel vitup[er]at q[uod] q[uod] cum
interrogans corripere n[on] est
mansuetudo in corripicndo In p[er]m[od]o
S[ed] q[uod] sup[er] uenerit mansuetu-
do et corripimur Tunc e[st] q[uod]
in alios n[on] sit tanta aptitudo ad
corripicnd[us] quia si alij que boni
uel meliores assunt aut p[ec]catori
magis familiarib[us] et p[er]m[od]o o[ra]
simulant q[uod] magis p[er]ficiunt p[er]m[od]o
n[on] obligatur i[st]e p[re]sertim nisi
verisimili[ter] app[er]et q[uod] ip[s]i om[n]es ne-
gligerent Sic em[im] p[er]m[od]o obliga-
retur itam tunc sibi q[uod] p[er]m[od]o illud
in Reg[is] x[risti] Tunc i[st]o in v[er]m[us]
i[st]em qui si lapsus fuit est a[n]i-
ma pro anima illius p[er]m[od]o r[ati]o[n]i
sitorum q[uod] p[er]m[od]o p[ec]cat[ur] e[st] p[er]m[od]o de
correctione al[io]s ut dicitur e[st] n[on]
obligatur item corripere p[ri]mo
In th[om]as arguere de visorem ne o-
derit te cum q[uod] s[un]t p[er]m[od]o sit mor-
tale itam dicitur si te audierit
luat[ur] e[st] s[em]p[er] tunc si non
tandem dicit ecc[lesi]e p[er]m[od]o q[uod] libera-
quis a veniali n[on] e[st] luat[ur] quis
e[st] q[uod] p[er]m[od]o de m[er]ito ecc[lesi]e
Tunc q[uod] n[on] e[st] p[er]m[od]o maior[is] oppor-
tunitatis in corripicndo dicit em[im]
Aug[ustinus] p[er]m[od]o de ciuitate dei qui obur-
gand[us] male agentib[us] p[er]m[od]o
quia t[em]p[us] opportunius inquit
n[on] e[st] occasio cupiditatis s[ed] q[uod] s[un]t
caritatis h[oc] s[un]t q[uod] illo doctore
Tres autem causas tangit beatus
th[om]as 2a 2e q[uesti]o[n]e p[er]m[od]o ad
p[ri]m[um] q[uod] d[icit]ur r[ati]o[n]e de media
villa quo p[ri]mo merito a cor-
rectione fraterna quis se ab-
stinet si oportunit[us] t[em]p[us] op[or]-
tetur In 2o cum p[ec]c[ata] mor-
tali d[icit]ur p[ro]bat[ur] sit se posse
s[em]p[er] p[ec]cator[is] emendare in

secunda

ptiali quo aut metu amittendi
aliquid tale non corripit in eo cum
pato veniali. Quia non habet spem p
babilem de emendatione sine peccato
ut unus inhiat iste qui habet corrip
pe tpalibus sequitur ex hoc Ex quo
ipa correptione ordinata est ad emen
dationem peccantis ordo si peccata
sunt occulta a saluatore datus
suando est si a monitione caritatis
peccans ipse non paruit itaque si
monitus non paruit aut acquiescit
est ultra procedens supposito disposi
tione et dimittendis ante dictis
aduocanda est cum uno testis vel duo
quos speremus probabiliter velle
concepto prodesse non obesse quos si
non audierit dicendum est ecclesie et
prelato ut dicta peccata quibus sicut ubi
vna leuis medicina non proficit ad sa
lutem corporis adhibenda est fortior
et tunc magis grauetur iusque quoniam
fieri potest sic in sanatione spirituali ubi
secreta monitio non sufficit ad gra
uiora procedendum est quod sit ante
sub unus assumitur vel duo qui
triplici ratione ad vocantur primo
ut videant de ut testes sunt amo
nitionis sic de ut negantes corrip
tione et prelato comitatur possens
etiam non in eo genere peccatis intelligit
concilium quale est tunc ordo est
obseruandus primo si delinques
monendus est caritative si non acquiescit
est dicendum est prelato ut est pua
ta persona quia nulla est qui ma
gis debeat illi prodesse quam per
sona prelati si sit enim non audit
adhibenda est unus testis vel duo
ad illum monendum et si illos non
audierit dicendum est prelato ut in
dicta et si coram illo correptione ne
gavit quoniam est per testes ad
hibitos quia scriptum est more
duorum vel trium stat omne verbum

Quicquid ordinem tangit Thomas in
quarto et quod dicendum est prelato ante
testem adhibendum ut tunc est pua
ta persona habet ab omni in regula
quod in aliquo secreto vel priuato peccato
non est obseruandus iste ordo denotante
ut si quis tractaret de peccato cum
talis aut de subitendo plene in fi
de aut in moribus non statim proce
dendum est ad denunciationem talis a
monitionis secreta premissa ut in
pediat tantum nocuum tantum
nisi quis firmiter confirmaret
quod per solam secretam a monitionem
posset quod mali impedire non
tunc tamen ordinem propter fit quanta
lia peccata non sunt solum in te si
et in alios si in illis peccatis que tamen
nocent peccanti directe et per se
aut per alio ordo habet de prelatibus a
ordinis cum quoniam peccatis oc
cultis per quas moniti caritative
et humiliter ac reuerenter noluit ac
quiescere correptionem sit procedendum
ad denunciationem dicit albertus sup
ius quod non et dicit in forma sic
in de vi in q. 102. idem ordo
obseruandus est in correptione cumque
homo cadit in rationem per rationem
cuiusdam opinionis dicitur in
quidam quod ad omnes ostendat
si ad omnes prelatos et ad mo
nitionem in denunciationem non procedens
in aliis antequam potest procedere in de
nunciationem ut supra dictum est
et in articulo peronem ubi habet correptionem
non fraternam sit omni in omni de
sic in solutione omnis homo omni
homo cum reuerentia et man
suetudine tenetur ad monere
et corrigere de delicto si non vel
terminus potest denunciare si est in ob
dicendum quia si prelato superius
est non habet iudicem ibi loquitur
de summo prelato specialiter et c.

ratum dixerat vlt de omni plato
quidquid sit manifestum e q ubi
prelatus monito no obediit licet
ad superiorem si heat recurrere quis
posset no est ad plm recurrere
putat pponere coram eadem
ha pta sua arguendo nisi im
minet fidei periculum ut q inter
doctores exemplificant adde posse
et in periculo scismatis et correptionis
morum in ecclesia p malam doctrinam
Non dicit thomas 2a 2e q xxxviii
ar. iii ad iii q in faciem resistere
coram omnibz oportet modum fra
terne correptionis et ideo si paulus
petrum no reprehendisset nisi ali
quo eet par q ad fidei defensionem
s in occulto ammonere et reuertere
he pt et ille qui no e par vñ
Cyprianus ad Collos vltimo scribit ut
platum sui ammonerent cum dicit
dicit ecclesio vide misterium qd
accepisti in domino ut illud implas
Sciendum tñ q si imminet fidei
periculum et publice eent plati
a subditis arguendi vñ et paulus
qui erat subditus petro p p min
uens periculum scandalum et fidei
publice petrum arguit et sicut
glo. augustinus dicit ad Gal 2o
Ipe petrus maioribz exemplum
prebuit ut si tibi rectum transi
tens reliquisset no de dignetur
et a pastoribus corrigi ha thomas
ibid in mo vñ de viis sicut
in summa respondendo ad viii q 2
que e de reprehensione petri a
paulo dicens inquit q paulus
resistit in faciem petri coram omibz
sicut ibidem ad Gal 2o dicit hoc
autem qo redit modum fraternae
correptionis que prelatis a sub
ditis debetur non em prelati a
subditis coram plebe seu multi

tudine s qm in puato communi
sunt nisi imminet periculum fidei
tunc em prelati minor fieret si in
fidelitate laboraret s et subditis
maior ibidem dicit Richardus de
media villa dicit hoc vltius q fra
terna correptio potant preteritis
publicis locum q et dicit thomas
publica reprehensio solius qns
que dicta sunt de prelatis dicit
em sic sanctus thomas 2a 2e q x
xxxviii ar. viii in pe. 22 nesierat
em verum in correptione fraternae
secreta amonitio q uitate pre
cepti debeat precedere de mactat
distingvendi e inquit qnt em
pta sunt publica aut occulta si
quid sunt publica no tñ adhibe
dum e remedium ei qui peccat
ut ut melior fiat s et alius
in quoz notitiam devenit ut no
scandalizaretur Et ideo illa pta
sunt publice arguenda q illud
po thomas v. peccantes coram
omibz argue ut ceteri timore
hant qd nte de pccis publicis
ut dicit augustinus de viis dñi ibi
dicit sanctus thomas q remedium
ut melior fiat sibi adhibendum
e et he fit p correptionem suam
sicut q coram omnibz arguitur
remedium e alius me ipm
in culpa sequantur et ut de re
publica tollatur scandalum In
fero scoto q cum prelati p bti
et ecclesiastici sint superiores laycos
no e fraternae correptionis facienda
eis coram multitudinem tantoz
de pccis et publicis psonalibus
neq et fidei neq subuersioz
morum p malam doctrinam
directe qternentibz ut p illam
inducant layci ad subjectionem
obediencie respectu sacerdotum

scdm

Iudicium ponit ultra pmissa q
 no dnt iudicia longa ad subtrahend
 obediencia pntibus et malis
 malicia psonali qm qd sit pub
 lica p p illud Exo. xx honora
 patrem tuum qd no iute tñ de pre
 carnali s de pñali iute et illud
 pceptum morale e ideo semp
 manet lxx et dicebat de vñom
 qm supbieat nolens obedire
 sacerdotis impio qui co tpe mi
 nistrat domo dco suo qd deacto
 iudicio morietur qd ille et auisset
 malum de iudicio isrl q nucta q
 populus audiret timebit ut no
 deinceps in timeat p supbiaz
 qnamq ante qd pceptum quia
 iudiciale erat sit mortuū rāo in
 pcepti manet s de obediendo sa
 cerdotis impio nam hoc mora
 le e quia pceptum honorae pntes
 nec vñ dicere q qd solm iute
 debent. Nam dicit alio de hat
 m tñ pte sue sume q malo p
 lato quādiu ab ecclia tolleratur
 debetur honor et quādiu male
 presidat quousq ab ecclia de po
 natu ut bene presidens dñ hñ
 et intellige de malicia psonali
 p cor m istud p illud Exo. xx
Sup cathedram moysi sederunt
scribe et pharisei que dicunt sa
cte et pā petri 20 Subditi estote
 in omni timori dñi vñs no tñ
 bonis et modestis s et dycolis
 hec e em grā si p qdam susti
 net quib tristiaas paciens nūq
 p et auctib sctor doctor dñat
 telliphoro papa septimo abto pe
 tro ex copulo bñ dñg deacto
 suo t 20 ipi qui ppo ore corpa
 dñi qficiunt ab omib snt ob
 diendi et timendi et no dilacra
 di aut de trahendi et a quibus
 plus dñi se benedict saluari

et institui cupit nullatenus dñs eos
 argueret nec vñs in cor accusa
 com suscipi plus tñ ab eis dñcudo
 e et corpienda no ipd a populo
 quia no e discipulus sup ingem
 appet qd q populo dñs obedire sa
 cerdotib et no se subtrahere ab cor
 obediencia Item greg Nazare
 21 lio de Epiphaniis p q mcdm
 de iud et docet illud quo subie
 ctos et oportet eos qui accedunt
 ad gram qns quā dispensacio
 iustitior dei pmissa e maxie
 et si dogmate aliqua sibi ul sa
 pia pñditi viderant nemo dñi
 milet bapm nemo qdempnat
 nans certe pñdicatorib fidei et
 dispensatorib grē resistat atq
 repugnet s cum omni humilitate
 et veneracion subiciat hec ille
Proterea Crisostomus sup epla
 ad thym omelia secunda
 dñat resas quid e sacerdos
 qm angelus dei e no em res sui
 ipm snt loqui si qtempseñs
 no em qdempñs s em qm
 introiunt em dñm et m
 manifestum e q dñs introiunt
 em nisi hanc habebat suspiciōm
 pñs tua euacuata e si em nichil
 agit dñs pñm neq lamacm
 hec neq mñsterns participas neq
 benedictionib fruens p omib
 antez opus e idem hec ille pro
 fecto hec sñā in illo vñ saluator
 fundata e qm vos audit me au
 dit et qui vos pñt me pñt for
 te dñt qm pñt ideo publice
 malis sacerdotib no obedio q
 ppter suam maliciam publicam
 dominum sup me pñdiderunt
 putas queso dominum m ta
 vitate fundari si hec credis cum
 certi ee no possim de alio sñt
 in caritate ad nec de nobis ipis

si quis sapiente teste qui ait sapie
re nemo sat an amore uel odio
dignus sit et aplo qui dicit 1 cor
m nichil michi qstus sum si no
in hoc iustificatus sum certi esse
no possumus de aliquo sicut verq
domus et ita no solum spualia
dominia ambigua erunt si et
tpalia q si dicatur immo certici
mus dona aliquod publicu ptem
mortale quirit si sic dicitur ante
dominium spuale aut tpale in
caritate no fundatur cum per
mortale occultum quib dominum
no amittit porro ideo q pmoz
tale publicum no amittit do
minum saltem p ptem psona
le q fidem no corrumpit aut
ecclesiaz no scindit uel bonos mo
res p malam doctrinam directe
no punit dignitates et domna
sunt a de providencia derivate
nam ad romam xpi dicitur qui
ptati resistit Et pmo vni de
Eterna sapia cum nunc omnia
gubernantur p me reges regn
ant et legibus qditors iuxta de
cermit go quis domus dedit
ptatem et impia illi veri sunt
dno constat aut domus mch
facere malum homines regnat
sup plm ad pli afflictom Job
xxviii qm regnare facit ho
mies in potitatem ppter pta pli
igitur tales quibus sunt mali
culpa psonali in dno sunt qd
manifestum e in angelis qd
si p gaudi qm iatna Gardis et
landiae eduerfus em illos e
pos domus quatuor reuelat
quaz aliq no sunt pto ve
mali immo mortali et in adque

epi sunt et no ipso facto depositi
preterea miselimus in glo sup
ulto 1 cor n ut sciamus que a
deo donata sunt nobis aut multi
hnt dno pms dei et nesciendo a
quo hnt impia vanitate iactant
nemo domus dei dicitur qui danti
e ingrat? Item iuxta sup po lo
vi versu pmo ait alia sunt bo
na que dat deq munus sum q
mit iniam non em soli boni
plenas hnt domus rebus natis
aut soli boni salui facti sunt ab
egritudine hanc iuxta qm dicit
si dno dat pctoribz fidelibus
in qua et infidelibus larga
dedit impia immo et infidelem
sup plm suu regnare qstuit
p in rabudor? Erat em ille
idolator si et rex qstuit a dno
sup plm suu isrl pccantes Je
mle siquis xxviii scriptum est
Ego feci homines terram et nunc
ta et que sunt sup facies terre
in fortitudine mea magna et
in brachio meo potens et dedi eis
cui placuit in oculis meis et iur
itaq dedi omes terras ipas myma
nu rabuchodonosor regis babi
lonis fmi mei in sup et bestias
agri dedi illi ut fmanit ei omis
gentes et filio eius et filio filii
eius videtis quo deq omis pre
fecit in regem terre isrl sicut
de ipis ppha loquit in totu na
solum enim si filium et filium
filii ne potes dici q deq hoc
videtur facere p iussu qz
domus addidit fmi mei et bestias
agri dedi ei in hnt ad hnt
idolatre dedit domus regna
re usane em xlv scriptum
e hoc dicit domus xpo in to aro

secundus

aug apprehendi dexteram ut subi-
ciam ante faciem eius gentes et dor-
sa regnum veritatem sequi et ibi dabo
tibi thesaurum absconditum in archa
na secretorum. Item in commentario
hunc hunc aut hunc dexteram appre-
hendit et tenuit ut nullus fortitu-
dine valeret resistere legamus zeno
finitis octavo librum tunc mar-
tis hunc et pheciam usque cer-
nens implentem que enim finitas
illi non paruit quibus non regnum
terra subicit qui in unum primum in
conspugnabiles non illius obsidione
subiecti sunt. Hec ille amplius
resat erat inuisus et inuisa fidei
tunc domus domus sui affirmant tunc
aut reddite cesari que sunt cesari
philatus et erat inquisitum in
iustificans in fauorem iudeorum
tunc suam pietatem apparuit tunc
aut datum et de super ipta dicit
aug hunc de quibusdam veteri et
nomine testamenti dei imaginem
hunc rex sicut episcopus nisi quando
go in ea traditione manet et hono-
randa si non propter se vel propter or-
dinem unde gentilem in pietate
tunc positum honoramus licet non
quibus sit hunc ille pro quo in rege
personam distinguunt aug ab omni
Si sunt peccator nec persona metum pro
uari in bonis dei si quia est rex
possitio metum hunc dei bona ad
valida honores excessus ab homine
et a deo visiones et sompna pro
inde idem in libro de ciuitate dei
capitulum xxxvii dicit in effectu quod idem
deus dedit regna piis et impiis ut
marco pessimo impiis et gano
pino et optimo christiano et Ju-
liano apostate pro quo quod unum deum
non fundatur in gratia gratum fa-
ciens si in diuina providencia sit

in causa efficiente tunc propter oculis
tas nobis causae sue eterne sapientie
manifestissimas bene malis vult
et in deum male penaliter vero
bonis cum antea visum est in sequi
conclusionem sacerdotes populo non esse
subiectos apparuit irrationabile ip-
sos coram populo de peccatis suis per-
sonabilibus publicis arguere in po-
tatem eorum detegere et cordium
ipso per se manifestis sceleribus
contra rem ut dixit ponens deum
tunc non sunt in subiectionem per falsam
doctrinam in quo casu possent
argui publice coram populo ut
supra dictum est.

Sequitur ex precedenti quod sub-
ditus populus non potest licite sub-
trahere decimas et oblationes a
malis sacerdotibus publice ma-
lita personali nec in occulto a
uariis hoc facere volentibus quod
noluit tales impune in peccatis quod
tunc facerent dando ut dicitur ipta
opus sustentant in dantem pro ditoribus
deditque ei buccellam panis et fe-
cit enim principem mensae sue et ad-
huc erat sacerdos. Item deus percutit
gentiles in orbe hereticos impios
christianos ita ut Job dicat habun-
dant thabernacula predomni et au-
dacter provocant deum cum ipse de-
derit in manibus eorum Job non
et vitas ipsa hoc autem in solem
suum facit oriri super bonos et ma-
los et pluit super iustos et ini-
quos. Item aug tractatu oratione de
diuina qui incipit beatissimus a
postolis ait et semper panem caris-
simi quo venter impletur quo
cor cotidie reficitur ipsum panem
videtis dare deum non solum
laudatoribus suis qui facit solem
suum oriri super bonos et malos

et pluit super iustos et iniustos lau-
des. pascat te blasphemias. pas-
cat te. si non te mutabis. dampnat
te. Item go panem ipsum accipi-
unt boni et mali a deo putas
non est alter panis hoc ille Item
idem prima parte sermone de quali-
tate elemosine. qui incipit. Sunt
qui dicunt da mihi et ne suscipi-
as peccatorem illa enim ob hoc dicta
sunt ne cuiquam peccatori bene facias
propterea quia peccator si quia hoc est itaque
utrumque preceptum tenetis non
ad vindictam remissus nec ad sub-
ueniendum omnis enim qui ration-
em arguit peccatorem quid aliud quam
non vult esse peccator odit go in
illo quod odit deum ut perimat Item
hoc fecit et libere quod deus fecit pe-
ccatorem aut homo fecit ipse homo
nec deus Item infra bene fac hu-
mili propter hoc quod humilis est et
ne debeat impio propter hoc quod im-
pio est quod et altissimus odit pecca-
tores et impius reddit vindictam
quia non solum in propter hoc quod
peccatores sunt et impius verum
et quod homines facit oriri solem
super bonos et malos et pluit
super iustos et iniustos Ita nulli
hominum claudenda est via nulli
peccatori impunita relaxanda hoc
chug. Ex quo patet quod potest dari ma-
lus non tamen mitti malicia ideo
potest reddi de re utique iniuste
debite nec ideo mittitur malicia
nam soluitur quia debite et quod
illi sunt sacerdotes non autem qui
amari Item Job 9 in querentibus
super illo Item Item Reddite que
sunt cesari cesari minimum tri-
butum et pecuniam et que sunt
dei deo. et decimas hoc Job 9

Item autem cesar tubertus erat
hannus successor tyranni et heres
sacerdotes infideles avari et in-
malis perimacibus ad pietatem in do-
les in mortem domini iniquiter medi-
tantes et tamen illis decimas domino
miseret dari Si illis dande sunt tamen
non sacerdotibus et si malis tamen fide-
libus. Rursus ibi in a motacionibus
super illo si esurierit unus tuus ab-
illum si sult potum da illi aut
noli negare quod dominus nulli negat
quidam sit blasphemus et impius
hoc enim faciens carbonem aggregat
super caput eius ut cum sibi carbo-
nes intelligerent perindebitur tamen
miseret aggregari exaudiat eos hoc
est queritatur et diligit te quem
habuerat aliqui possumus Item ibi
deus nulli negat et blasphemus
et impius et inquit ipse tribat ini-
ustos suos contra se ipsum non
sed contra seipsum eis gratitudo
domini et suorum eis abesse potest
ad penam domini aut gratitudo ser-
uis eius crescit ad gloriam quia non
non peccatorem pascat ut amplius
peccet si ut amplius gratia domini
merito a delicto quiescat hoc Job 9
Item autem super Iohannes omnia
exponit Item manducat meum pa-
nem omnia alia inquit dimittit
tenet hoc. vnde sufficiens erat
enim sed iudam de tunc et quiter
posuit Christus qui ame nutritus
est qui a patre mensam quicquid
hoc autem dixit erudies eos qui
male faciunt benefacere et
si manserunt insaniabiliter gen-
tes nam illis bene faciendum non
obstant malicia docet dominus igitur
ut ait ipse Item Si vos zelum
habetis correctionibus viciorum utinam

adus

rum suam censetur dicens qd iusticia
tam multitudinem populi vicia de
ri arguantur et nupent iudica
bit p'm' populus illa esse lata
ideo ut eis q'sulatur n'ary e' o'ibz
talibus publice coram populo q'
ire dico qd no h' unde rationat'
agueratur Nam dca p'missa docet
nam saluator insequendo Sacri
dotes delinquentes publice p'bis
p'sonalibus p't fraternalliter cum
renencia honore et mansuetudine
corripere adhibitis debitis c'nsan
cijs qd si illius no audient adhibe
at v'nd' uel duos testes qd si non
audierit dicat ecc'ie r' p'elato
ecc'ie qui est superior sacerdos de
linquentis si ille neglexit p't ad
superiorem recte usq' ad summum
pontificem que si rursus deside
rijs in correptionem ipsa iudicant
h' p'suali recursu q'uale q'alinum
qd requisitum et debite corrige
dum informatum nullatq' defia
et speciali eadem em' p'icia para
clit' p'us setus ei ad e' et opus
qui p'onsant suam ecc'iam catho
licam in concilio generali rep'ed
tatam nullatq' errare p'mittat
qua sibi deponant in fide in
m'ia et miserationibz usq' in sen
p'iternu p'ter qd in mox reforma
tione nunquam e' ambigendum
q'alinum generale tramite verita
tis nunq'm relictus hoc t'm refat
ut omis puritate amator q'aliore
q'alinum celebrat'om toto corde
et ope p'curat ecce legem d'nd' ecc'
mandatum d'nd' de correptione fra
terna ecce practiam horum
contra maliciam sacerdotum p'
sonalem quia si in fide aut doctri
na errarent et p'uerterent po
pulum h' modo si mores sanctos

documentis malis interent c'ntere
aliter et p'cedens ut dictu' est
ut p'cederent solim' in te si in
omibz op'ibus ubi v'o obm'ittere
celebratio q'ualium co'aliore qd
deus a'ntat rem'ndu' e' p'dicatio
v'i dei maxime ad clerum f'ita
in illa q'ualis co'probratio v'icior
cleri ne unq'm p'ntent insipien
tes v'ia sibi licere ad p'lm v'o
co'probratio v'icior cleri no v'
co'pediens nisi cum magno mo
deramine et diligenti v'oz t'p'at'
fiat ne plus clero in f'eto in f'ile
tio fiat et abiciat omes renencia
et obediencia ubi t'm p'babilitate
apparet p'lm errare credendo
v'ia cleri iam no e' v'ia e' et
p' veras doctrinas ei succedendum
si h'c dictis m'is euenire p'mag'
p'te p'li no p'misit d'nd' no
go agnendi sunt mali sacerdo
tes malicia p'sone coram populo
p'ter hoc v'ltia p'missa h'ant
v'mcam facio ration' ordo fratrie
correctionis o'ndit qd ab ea itur
in correptionem paternam sen iudi
cariam d'nd' illa no suffiat
nam p' correptionem ulter te et
illius unus uel duo testes adq'
bentur et q'vincatur iam cor
rept' coram iudice p'ca si ne
gant p'ca de ecc'ie r' p'elato uel
v'li ecc'ie in negligencia pre
latorum si illam no audierit
co'quincat' uel q'vincat' e' p'deo
sit tibi sicut d'p'm' et publi
catus p'gitur ubi fraterna
correctio no suffiat curritur
ad iudicem ut qui nolens cor
rigi nolens corrigat' cho'zo pro
p'uenis ut p'ca apparet
no e' iudex sacerdotum nec
h' amare aut clanc' ecc'ie

¶ pocius pastores et ecclesia vltis
seu galunus cum reputans it
corrigendo coram populo ma
lum sacerdotem legem corrato
fraternae quibus transgreditur et no
ingreditur ordinem iudiciae
ptatis go hoc non est fac
idum.

Secunda qdo soli hntes au
ctem a lege diuina volunta
te p inspiratione seu reuelato
cognita aut ab aliquo illorum
comissi put hnt in quob statu
corrigere iudiciali subditorum
suoꝝ pcta mortalia publica
¶ ita qdo p^r lege diuina p^raxi
xpo aplorum et eccle p^rmitte
deat lib^r galioꝝ ysidori et
fitor p^rim et antioq fitorum
doctoꝝ se fundauit in lege di
uina p^r et p^rimo ex^rtemonum
veteris testamenti Exo 18 for
p^rim e^r d^rim quid hebreus
facit altari iniuriam et mon
ses iniuriantes corripet aut
corrupti quib te q^ratuit udi
tem sup nos inquit no vis
nie interficere sicut interficisti
eligiption d^ring^r con faustum
diat sup uiterfation egipai per
monsen chonseb no detestabili
in manu te s^r emendabili amio
stare iustitia regulam excessit
quia no d^r a d^rno p^rncipatu ac
ceperat ut p^rus allegatum e^r q^red
sic d^ramus quietum iuuenes diat
multi doctores q^r sunt doctet n^rdu
meus qui dixerat se saulez occidi
se licet mentiretur et no occidi
no Reg^r p^ro dixit illi iuueni q^rre
no minui manus tuas mitte
ut occides xpm d^rim Et pauloꝝ
dixit Sanguis suus sup caput

tuū sit iussitq^r enim messia hoc
antez no scisset si sibi hnt^r sau
lum occidisse no go illi hnt q^r
saul et malus et repbat^r a d^rno
ne regnaret Tercio p^rioꝝ xxx
d^r p^rua monetur terra et q^rtu
no pt supmere p^rim e^r p^rim
cum regnare cepit hoc autem
ficeret si subditi uellent defecto
supioꝝ publicos p^r iusticiaz vindi
care qm v^ro orbis turbatio mala
e^r hoc no licet ap^rto p^ro h^roꝝ
¶ p^rbeta d^r deus iudicium tuū regi
da et iusticiam tuaz filio regis
ibi iudicium iustiae q^ruitti p^ratur
¶ p^rbeta no tūq^r s^r regi aut filio re
gis uel h^rus qui iuste alijs pre
sunt Tercio p^rioꝝ xxx sapiens
aut no deceat stultum deliac na
fmo d^rare p^rncipibus Exo illis
p^r subditos no debere supioꝝ
pcta p^r iusticiam corrigere casti
gare aut punire Item iusticie
d^r d^r p^rus scilicet v^riquid glabi
securis contra eum qui sciat ni
a aut exaltabit^r ferra con eum
a quo trahitur q^rno si elenetur
virga con leuantez se et exalte
baculus qui vtiq^r lignū e^r licet
antez hoc dictum sit con p^ruari
catorib^r d^rmoꝝ mandatoꝝ q^r
p^r ex p^ruicia con pene d^rmitib^r
comate rationali in pt ex p^rom
de iusticiantib^r in supioꝝ de
licta eoz cupientes subitulo i
stare vindicare p^rur^rus ut al
legatum sunt inobediens sacer
dotib^r in p^romovebatur in lege
exquo v^ro q^r morale accipiendo
e^r q^r sacerdotib^r ex^ruit in h^ris
que bene precipimus populus
tenetur obedire no go h^r po
pulus eoz pcta p^rsonalia per

omni humanæ creature propter deum
specificando aut cum submisit
regi qui prestanti sunt duobus
qui ab eo missi ad vindictam ma-
lestorum laudem vero bonorum
quia sic est voluntas dei si dicit
quod bonis parendum est non malis
quia illud dicit prima petri 2. ser-
ui subditi estote in omni timore
domini vestri non timetis bonis et non
desitis sed et discitis consequenter
copiamus christi apostolorum et primitie
ecclesie sic copiamus christi christus
vni tui non omnibus dixit sed per
pasce oves meas Jo. ult. datus
vni non pluribus autem vlem
corrigendi peccata subditorum et in
utilibus eorum nutriendi item
copiamus apostolorum petri solo tan-
quam caput aliorum dominus simul
in ananiam et saphiram pro-
mulgavit quod defraudaverat
de pretio agri metati de spiritu
sancto ut h. act. 5. v. 3. In quo p.
quod superior habet ferre iudicium aut
promulgare Act. 1. cum simon
magus offerret petrum apostolis
ut haberet potestatem dandi spiritum sa-
nctum per impositionem manuum solo
petro ut princeps aliorum legi cum
corripuisse improbos dicens pe-
cunia tua tecum sit in perditionem
Act. 1. v. 1. propterea cum paulo
percutus esset ananias simul
sacerdos iudeorum dixisset percu-
cet paries de albato. Et quibus
assensum opposuisset sic summo
pontifici maledixit. Unde vesti-
ebantur fides quod princeps ecclesie sacer-
dotum per hoc se excusans de ma-
ledicti. Per iuramentum ostendens quod
superiores non sunt maledicti in
ferenda et multorum corporales

pene per inferiores de his apostolis vis
habetur Act. 1. v. 1. per nec enim quod pau-
lo restat in faciem petro nam h.
Gall. 2. v. 1. cum venisset cephas an-
thiochiam restitit ei in faciem quod
irreprehensibilis erat quod cum
superior peccat in fidei sit in-
ferior in hac parte et subditi non
lappi sunt superiores ut dicit thos
in 1. di. 1. v. 1. vel magis gloriam
sequendo dicit quod in defensione
fidei paulus fuit par petro dicit
cum glossa super illo restitit ei in
faciem ut par. Ita dicit Richardus
de media villa in 1. di. 1. v. 1.
in una responsione tangit alia
que thomas dicit in 4. q. 1. affirmat
ut ubi eminet periculum fidei in-
ferior potest superiores et publice
arguere ut dicit thomas 2. a.
re inmet supra sicut ante in
fine quibus corollarium dictum est
Et hoc maxime dicit vni esse
quod periculum est in mora nec di-
lacionem retinendi ad superiores
periculum patitur ita dicit de pa-
ritate petri et pauli in defensione
fidei Aug. de anchora libro de
paritate ecclesiastica q. 1. v. 1. ar. no.
ad 1. v. 1. ubi ostendit quod paulus fuit
maior petro maior et equalis
propter quod in bulla ipse paulus ut dicit
ponitur addidit equalis in
officio predicacionis et fidei de-
fensione Aug. in hac antea repre-
hensione fides tangebat quod
ad cessacionem legalium vni ad
gall. 2. v. 1. per va assumpta se-
de petro non enim ambulat ad
veritates eorum ille go ultra
praxim apostolorum praxim ut
sit dicta et vni nichaelis ar-
changelus qui dominum cum diabolo
de corpore monsi alititatem noluit

imperare si dno impandi reser
uauit de hoc em sic hr in epla
inde cu michael archangelus al
tricare cum dyabolo disputans
de corpore monsi no e ausus iudi
cium inferre blasphemie si dno
impet tibi dno si pnucom noluit
archangelus in dyam sine ante
supioris scz dei coere si dno
resnamt cum homines no sunt
meliores archangelis nec delin
quentes penores dyas vmbat
maloz no dnt coere si supio
ribus resnare possi co praxi p
mitiue ecclie satisfiale id dedu
ci posset p multa sufficiant aut
duo qda que si no sunt de pmo
pmitiue ecclie sunt in satis de
ecclia pmitia vnu e qstantum
magni de quo in 2o ho hystoie
triptite dz qz epus me dissiden
tibz et libellos famosos contra
se inuicem Constantino offen
tibz tpe antez aut dno qstant
vos sacerdotes et pntes dedit
vobis de nobis iudicandi Idco
nos a vobis recte iudicamr vos
antez no potestis iudicari ab ho
nibz ppter qd me vos solius
dei co pitate iudicm et vna in
gra quecuqz sunt ad illud dno
refructur exame vos epas nobis
dati dy et inuicem e ut homo
iudicat deos si ille solus de quo
scriptum pso lxxxv dco sciat
in synagoga deoz in medio aut
deos d iudicat cilind con e dco
dosi ga bti ambrom co quq
appet pncipes seculares opianis
sumos iudicibz ecclie paruisse
quasi alicui corz mali essent
sicut patuit in pmo cpo Ex
his antez que in libro qalioz
nsideri gntur p qcto in epla

scdus

elementis ppe ad Jacobu fratrem
dno de morte scti petri dia epus
a solo dno iudicandos aut remu
uendos et no ab alijs ee licet
quia sui sunt et no alij iudicat
fmd et quis e qui alij iudicat
fmd nam si ita no patimtur ho
mines nec deq deoz nec dno do
nuantur hoc nullatenus patitur
Item enalisto ppa in cod libro
qalioz nsideri narrat de acto
suo ix ait no e itaqz a plebe a
a vlgaribz homibz arguendo
epus vel accusando licet et sit
in ordinato qma promittit sub
ditoz supom a deo vna rectoz
et transsumptiue hr q vn vo
e Item de acto alexandri
pim in cod ho qalioz nsideri
de relatum Insup e ad hunc
scti aplice sctis apitem cui sum
mar de positione canyaz et oia
negotia eccliaz ab ipso tradita
sunt quasi ad caput ipoz dicte
pncipi aploz petro In es petro
et sup hanc petram edificabo
eccliam meam qz quid emuli
xpi emst qz scti ecclie insidia
tores sacerdotes dno ad iudices
publicos accusare psumunt cum
magis aplos xpianoz causas
ad ecclias deferri et ibi delima
ri precipiat taliter preuicacoz
pnuicati sunt in deum suum
et no obaudiunt precepta eius
amplius in conuallo quali pui
scm et hr in cao nullq iudicm
de foro competentis sic sunt diffi
nitum nullq iudicm presbri
aut dyaconis aut clericum d
mores ecclie sine p missu pon
tificis p se distingere aut con
demnare presumat qd si sciat
ab ecclia dei cui iniuriam irro
gare dno scatur tam d in sit

sequestrato quousque rationum suarum
recognoscant et emendent / sunt
casus spales in quibus iudex secularis
potest iudicare contra quos notantur per
faciem et alios doctores in dicto
nullus de foro competenti rursus
quod dignitas episcopalis sit maior in
prius exceptis specialibus que episcopus
ab eo recipit debeat. **Innocentius**
tercius illustri imperatori constantino
in capitulo solue de maiestate
et obedientia. Item ex deo et scilicet
primum apparet quod primo in deo
dicitur. **Deus** dicitur **gregorius** nazarenus
imperatoribus constantinopolitanis
quod eorum potestas legi christi subiecta
est potestati ecclesiastica ideo non debent re
ecclesiasticorum delicta a principibus
secularibus puniri et multare
a populo vel alijs christifidelibus
Item in quod vñ. c. lantus dicit laus
eos non accusasse episcopos attentius
obseruatum est et constitutum quia
non sunt eiusdem generacionis et op
do quibus in se sunt. Item xx. q.
v. non frustra de ab augustinus ad ma
cedoninum non frustra instituta sunt
potestas regis ubi cognitor vngu
le carnifias arma militum discipli
na diuinas seueritas boni pacis
hinc omnia ipsa modos suos causas
utilitates rationes. Hec cum tunc
et mali coercentur et benequiti
inter malos vñ in hoc per quod
solam auctoritatem publicam puniunt
potestas publica per iusticiam puniri
Postremo auctoribus scriptorum doctorum
lege diuina veraciter se fundam
cum per quod po. per augustinus primo
de ciuitate dei et recitat thomas
in glo. super eam. vñ. c. c. andreas
quia dictum est antiquus non occi
det qui autem occidit reus erit

iudicio dicit enim sic nequaquam tanta
hoc preceptum fecerunt qui auctores
deus bella gesserunt ad personam gentis
publice potestas iustissime rationis
improbo stultitatem morte punierunt
et abraham non solum non est cul
patus crudelitatis tunc vñ. c. p.
laudatus est nomine pietatis quod non
hinc filium obedienter occidere
hinc quod opamitur quos deus
occidi iubet sine lege data sine ad
personam pro tpe oppressa missioni
non aut ipse occidit qui iustitiam
dat iubenti sicut ad inimicum
gladios utenti. Et tunc ex quo per
quod solum ad hunc auctorem sine a
lege sine speciali iussu dei potest pe
nam per iusticiam inferre. Item
id. super eam. eodem casu de non
prohibetur vñ. c. que sit ad cor
com. s. h. c. enim non quod nisi ei
tunc potestas ex ordine data est. Rursus
id. primo de ciuitate dei aut qui sit
aliqua publica administratio ma
lestiam infliccit homicida reputa
bitur. Item id. super eam. vñ. c. a.
officia vñ. c. p. bono animo
impleri quod iudex et quod hoc per
tertia gregorius super de vñ. c. xxv. Si
intrauit segetem proximi tui
franges spicas et manum querebas
falce autem non mittes dicit at
falce iudicij mittere potest quibus
in eam rem que alteri videtur
esse subiecta opus per probata co
clusio quod soli iustes auctor ad diuina
voluntate per inspirationem seu re
uelationem cognita aut ab aliquo
illorum qui iussi sunt licite in quolibet
statu corrigere iudiciali. Publi
corum suorum potestas mortalia pu
blica. Ex quo per quod potestas puniri
non potest nisi a iustis iudicibus et
quia iudicium humanum potest

scdm

In eo manifestis or qd asit comitum
 or et ut in pmo pmo deductu
 fuit qd fiat absq turbation boni
 quib ydco or et qd sit pax salua
 hns igit tribus acurrentibz qd
 mo pmo et qd declarat qd
 iurisdiction comitum pax salua
 pda publica sunt punienda ali
 ab no nisi ubi malus scandalu
 oritur qd dissimulation pmo
 pda quaz qd turbation pax acce
 aut boni quib sicut et dictu fuit
 in pmo pmo qd qd qd done
 infero pmo qd pda publica p
 sonalia platorum sacerdotu et
 alioz ecclesiasticoz p ppsidelo
 lantoz no sunt punienda et qd
 examen diuine legis p cohibito
 pene exceptis casibus et pauas
 infra dicend qd quaz nec et huc
 eis nisi ab ecclesia pax esset con
 cessum hoc pbatum est si fuerit
 ostensum qd no sunt lantoz quo
 ad ea subditi hoc autem sic p po
 ante legem scriptam 2o in lege
 2o sub ewm pte legem in regno
 egypti sub pharaone manifestum
 est qd sacerdotes qd omni regali
 actione fuisse liberos qd enim
 omnes essent pharaonis impio subie
 cti et in similitud subacti sola tra
 sacerdotum p mansit libera huc gen
 xlvij In lege vob no reputur
 sacerdotes populo et subiecti immo
 con naz diffinitio quoniam ad
 sacerdotis pendebat arbitrio eiq
 obediend leg mbebat sub pena
 mortis de vob xlvij scriptum si
 difficile et ambiguum apud te in
 dictu p ppxis int sanguis et sa
 nguinem causam et eam lepram
 et no lepram et iudiciu intra
 portas tuas va v3 variat surge

et ascende ad locum que elegit
 dñs deq tuus veniesq ad sacer
 dotes leuitici quib et ad iudices
 qui sunt p illo tpe quereb qd ab eis
 qui iudicabunt iudici vitate et
 facies qd cuq dñs int qui pmut
 bo quereb elegerit dñs hanc
 pauas mpostib qui aut supbi
 erit nolens obedire sacerdotis
 impio qui eo tpe ad iudicat dñs
 deo tuo qd dearto iudicis morie
 ho ille sub ewm aut sacerdotu
 liberum e ab omni pte seculari
 qd ad cor psonas maxime p
 illud est vbi vbi pps inter
 rogauit petrum a quibus reges
 accipunt tributum an a filiis an
 ab alienis Respondit petrus ab alie
 nis Et dñs qd filij sunt liberi p
 huc intelligens a pla discipulis et
 cor successores esse liberos a sub
 iectio tiali p qd soluit tbatu
 fuit ne scandalizaret qd actores
 tributoz ydco dñs ne scandalizet
 eos vade ad mare et mitte ha
 mud et omni pisces qui pns as
 cendit tolle et aplo ore eius mve
 nies pateram illam sumes da
 eis pme et pte eccie p3 catia ab
 psonas liberas et attributis et
 alijs oneribz pncipum teneoz
 iug aut ut recitat thomas in
 glo sup etim vbi cao sup illo
 vo qd filij sunt liberi sicut dñs
 s3 pps in omni regno filios et
 liberos i no et fatigales multo
 qd magis liberi dñt et in quoz
 regno teneo filij regni illius
 sub quo sunt omnia regna terre
 ydco v3 in cad glo. sic dñs dñs
 aut in et in carnem et in
 spm filius erat regis uel qd da
 uid stirpe gnato uel omni p
 v3 qd pda qd regu filij no
 debebat vigen aut ibid sicut

fide xpi prudentia quare nec ren-
unt. ^{71r} ~~Butum~~ nec sunt ubi dicit
si p^us ondet se no esse obnoxium
et tunc dat quorum unum facit se
dare tributum ut illi si exactors
no scandalizarent. Et autem q^uos
tendit se liberum ut no scandali-
zentur discipuli et origen et ita
dico cativos liberos a subiectio-
populari et omni laycor^u quo ad
p^usonas et actus eor^u p^usonales p^u-
q^um necitas casibus in responde-
do q^uo p^umend^u ut p^us dicitur e-
ut no scandalizent discipulorum
d^um successores si putarent aliq^us
dicere velle sacerdotes dei qui re-
uera sunt medi^u inter deum et po-
pulum eoquo fit ut dicant^u os dei
et os populi os dei p^uco q^u man-
data eius populo opponit os p^upli
quia p^uas offerunt et sacrificia
pro p^ulo subiectos e^u quo admi-
nistrant p^unuicium cui^u fidei
p^umano laborare antea multi-
plicare. Et quia hoc e^u falsum
iudicand^u p^unto sup^u sedeo vile ne-
mpe et captivum esset sacerdotum
si indisciplinatus et quer^u a terra
laycis esset subiectum nec aliud
sibi qua^u dolend^u e^ut sup^u p^uma
babylonice confusions igitur eoquo
subditi no sunt laycis modo dicto
no sunt ab eis taliter p^unuicendi
infero secundo q^u licet q^uib^u p^upo-
fidelis possit iudicari iudicio dis-
crecionis de p^uctis publicis sacerdotu^u
et alior^u ecclesiar^u t^u null^u cor^u
p^ut iudicari iudicio q^udem p^unat^u
aut diffinicionis ut e^u act^u iusticie
de p^uctis publicis p^usonalib^u cor^u
no imp^u ex p^uesso p^uma p^us appo-
nente videtur q^uadenda et e^ut
nota satis. Nam tale iudiciu^u non
prohibetur de p^umo d^u de sup^uiori

za p^us p^u q^u hoc q^u tale iudiciu^u
no d^u fieri nisi de inferiorib^u ost^u
usum e^u antea q^u sacerdotes non
sunt inferiores p^up^u fidelib^u laycis
p^u r^u audite quid dicat Johannes
Trif sup^u m^utm in ope p^ufecto omne
p^ul^u et loqui^u p^up^uularib^u omelia
e^u fmo quippe ad p^ulm^u vos inquit
qui sedetis in ecclesia q^u sacerdotu^u
iudices et no auditores aliena
discutentes et p^ua no q^usiderantes
iudicate de sacerdotib^u sicut vos
omnib^u auditib^u et no omib^u facit^u
q^u auditib^u sic sacerdotes omnes
docent et no faciunt q^u docent
nam in omnib^u hominib^u digni-
tas quib^u d^unsa e^u omni autem
na una e^u hominib^u em ab initio
creati sunt p^uter se p^uca antea
sacerdotes ordinati sunt p^uter vos
p^uta na cor^u v^uor^u e^u ordinatio
aut v^uor^u v^ura q^um si benedixe-
runt lucrum e^u cor^u si bene-
docuerunt v^urum accipite. acci-
pite q^u q^u v^urum e^u et nolite distu-
lere q^u alienu^u e^u sicut em sacer-
dotes e^u infideles docent p^uter
fideles melius iudicantes p^uter
bonos etiam malos vone q^um
p^uter malos e^u bonos negligere
Sic et vos p^uter bonos sacerdo-
tes e^u malos honorate nec
p^uter malos e^u bonos q^udem p^u-
natis melius e^u em in i^usta pre-
pare malis q^um bonis i^usta
subtrahere frequenter em de
malo homine bona doctrina pro-
cedit ecce vilis terre p^uiosum
aurum p^uduat et inq^u p^uter
vilem terram p^uiosum aurum
q^utemperat no si sicut aurum eli-
gitur et terra relinquit^u sic vos
accipite doctrinam et mores re-
linquite hec Trif Apparet q^uisa

Idus

ante qd de moribus no hnt iudicac
nam ppter pta psonalia sacerdos
no reditur par aut inferior lan
tas Ceterum idem Cris sup Job
morali seu omelia hoxvi sic inq
iuc no e dicere in cathedra mo
ysi sederunt sarbe et pharisen
et sacerdotes in ea que xpi illius
em suscepit magister doctri
nam Idcirco aplos ait p xpo e
gatom si iniquum no videas in
his que fons sunt principibz
vniuersos corruentes et genere
meliores existentes chulioribus
om et vita et prudencia hnt
qui iudicant eos si in ppter em
qui dicit iudices nichil foris
ex cogitant si venerant sinam
regis et si quisamqz abiecto fuit
qui accepit principatum denud
si vbi homo intro misit e bta
timor ut intro misato obediamz
intro misante dno qtempnemz
emz qui intro misat e et com
ra bnt et decem milibz obpro
bris lamabimz et fies no stas
phibiti iudicare aduersus sacerdo
tes linguam exacuimz Ecce ar
guit Cris a maior p lars xpi
nos no iudicare debere nigras q
phibiti sunt iudicare fies sine
pares qm dicit duxit vni no
lite iudicare et no iudicabimz
de quo antez iudicio indigat pz
ex sequitibz quia subingit nolite
qdempnare et no qdempnabimz
vn imperando tale iudicium
psumptum uel vsurpatum apo
pulo qd ei no qvenit de sacer
dotibus dicit id Cris sup sda e
pla ad thion omelia 2a et ait
Si debemus qdamare vita p
cipancium vi debemus esse in
transfators ingroz et que sur

sunt infens sicut sursum pedes
infens caput Et richardus idem
hao ho dialogorum et quid inquit
Sacerdotes in veteri testamento ha
debant ptem no curandi s ostendi
tm eos quos ostabat fuisse iudatos
et nosti qd ibi innumebat labor at
hy s in no no testamento no cor
leptam s inmundiciamz memimz
no ex parte probandi s omz vata
mundandi optinent ptem ppter
qui despicunt magis nichil rei
qua dathan et abiron videntur
digni q maior supplicio quam
illi nec valet q diceret aliquis
domus maiestatis xpus ihus co
cessit populo iudeorum iudicare
denud et opibz ems Idcirco Job
p. Si no facio opa pris mei no
lite michi credere Quo go non
potuit xpi fideles de suis ministris
iudicare quia de dno h p hnt
h inquit no valet nam domus
no dixit Si no facio opa pris mei
iudicate me s dixit nolite michi
credere Ecce opa erant mira que
sunt testimonia veritatis et doct
ne p dicationis Concessit go xpus
ut ppter miracula uideri crederet
no ut vitam cum opibus iudica
rent quarta bnt quarta in pasto
rali don c v ait Idcirco monendi
sunt subditi ne ppositorum suoz
vitam temere iudicat si quid for
tass eos agere qprehensibiliter
vident ne vnd recte mala redar
gunt inde p elacionibz pulsimz
in psumdiora mergant amino
nendi sunt ne cum culpas pre
positorum considerant con eos
audaciores fiant Sz si qua valde
sunt corum pma sic apud eos
diuidunt ut in dno timore co
stricti ferre sub eis ingruunt reuen
tie no reuolunt qd nichil ostendunt

si dabit factum ad medium redu-
cimus Saul qui quippe persecutor
cum ad purgandum ventus spe-
luncam fuit ingressus illic viris
suis datus merat qui iam longo
spe persecutionis eius tollerabat cu-
q. viri sui ad feriendum eum ac-
cederent fragit eos cum rationibus
dicens quia manus in xpm dnu
mittere no audeat qui in occulte
surripit ora q. claudis eius ab-
stulit quid p. saul nisi mali rectores
quid p. dnm nisi boni subditi desig-
nantur p. multa dicit p. q. d. d.
p. assit cor sui eo q. abscondit ora
claudis saul facta quippe p. pos-
torum oris gladio ferenda no
sunt et miramur reprehende-
da iudicantur et si q. con. co-
uel in minimis lingua labitur
nec e. ut p. afflictiones p. uie-
cor p. matur. Ecce quem et si iudi-
cio discretione de manifestis iudi-
care possint inferiores no in iudi-
cio condempnationis aut diffiniao-
que est actio iusticie et h. e. q. d.
xxv. moralium. ca. xv. super
illo Job qm regnare facit homines
in potestate quia inquit rectores sunt
iudicem suu magna cautela sub-
ditorum e. no temere vitas iudi-
care regnum neq. frustra p.
semetipm dora eb immulatoz
iudit cathedras vendendum colum-
bas euerit iunior signans quia
p. ingros quib. iudicat vita ple-
bunz s. p. semetipm facta opa
nuat ingros. Tercio misero ppter
maliciam no multoz sine ecclia
factorz sine laycoz no pt licite se
aliqua natio ab unitate totius
residui orbis xpiani separe putab
se eccliam ee hic duo dnr p. m.

q. no e. putandi q. ecclia catholica
sit in unica regione. Secunda qd
unica natio se ab alijs diuide no d.
ppter multoz pta publica p. m.
p. sicut arguit d. aug. p. m. l. s.
q. tra eplam p. maniam dicit em
domus abrahe in semine tuo bene-
dicentur omnes gentes terre p. eo q.
audunt abraham p. tuis vocem
meam ad iacob dicit Ego sum
deus abrahe p. tui et d. n. saar
ne timeas terram em sup quam
dormis tibi dabo et semini tuo et
erit semen tuu sicut arena maris
et replebitur in mare et in affri-
con et in aquilonem et in orientem
et benedicentur tunc omnes tribus terre
et in semine tuo et ne de iudeis di-
ctum putetur quid sit semen a-
brahe in quo benedicende sunt omnes
gentes ap. l. s. exponit dicitur abra-
he dicte sunt p. missiones et semi-
eius no dicit et semibz tanquam
multis sed tanq. in uno et semini
tuo qui e. xpus. in xpo q. omnes
gentes benedictionis q. titas tanta
ante p. missionem e. tanta exhibitu
veritate et no pudebit dicere ad pu-
gillum orbis illa h. s. d. d. esse
coactam. h. e. aug. porro sic
aug. arguit d. in parabola zira-
morum ait q. p. famulas seminant
semen simbonum in agro p. po-
nens ante ipse illas ait qui se-
minant bonu semen e. filius ho-
agez e. m. d. bonu semen h. s. s.
filius regni ziranus v. s. s. filii
nequam q. xpus filius regni
posuit illud in agro. i. mudo no
in aliqua p. n. cula tre aut mas-
fira ut arguit aug. in fine
p. m. libri contra eplam p. m.
am. si in toto orbe ab ortu solis
usq. ad occasum hoc d. d. v. l. s.

declarantur per nos cum aut si qd
 vobis dixerit ecce hic est xpus et
 in ista pte mundi aut illic suple
 e fides catholica nolite credere si di
 xerint vobis ecce et certum e hoc
 in dogmate ppor nolite credere sed
 a fide ecclie si dixerint in penita
 bilibus e v qd in doctus oculor
 hereticor nolite credere e go fides
 catholica p q eius publicam sicut
 fulgor q p ab oriente occidet
 hic em exponit blus Joh qd va
 putat recitat in glosa super ioh
 xxi et blus aug de questionibz
 ewangelic dicit q occidens et oriet
 totum orbem voluit significare
 p quem futura erat ecclia iherosol
 de simulatione cap xvi dicit sancta
 ecclia ideo d catholica q vlt p
 totum mundum sit diffusa qd totu
 em ecclie in pibus mundi coacta
 tur qd no in toto orbe diffusa qd
 panditur item id vni li ecclie
 or ecclia grece d vocatio latine
 catholica d vltis candi sunt ho
 norm sup vlti candi iiii duo
 vbera tua sunt duo gemelli capite
 gemelli que partuntur in liliis
Sancti aug de fide ad petrum
 p pma go p correlari za q pma
 natio no se d diuidere a reliqua
 pte orbis ppter pta publica mul
 torum satis sunt in pma pnto
 deducta et qd ppter pta publica
 particularia et no fidem qd certum
 vni qd sine pnto scismatis boni
 a malis recedere no pnt corpa
 dnt corpa pnta manere recede
 vo spu ne se pnt malor qsent
 aut hic em apls dicit ad phi
 lip no qm facite sine numina
 tiombz et qdicationibz ut sitis
 sine querela et simplices sibi dei
 sine reprehensione in medio na
 tiombz prave et pnerse ut quos
 lucetis sicut lina in mundo vni

mte qnuentes tunc aut sup Joh
 et qd xpus q vni dicit qd qd
 vlt dnt ur ihus xpus fratres
 hmi ad mone ecclie suam qd vni
 pntum s miam inter duodecim
 hic voluit nisi ut malos tolles
 ne corq dnt diuidamz ecce inter
 fctos e mias ecce fur mias et
 ne qdendas fur e et sacrilegus
 no qualiscunq fur s loculorum
 dntor et sacor iustro quarto
 q ecclia militans no e de quini
 statu absq mixtura malor cum
 bonis s hoc xpus e ecclie trim
 panti q t sentire vident qui
 in rigide no saluo ordine m
 nec pace pnta omia mala pu
 blica voluit de quitatibz pntior
 et in quibz statu pntare p coram
 pntum in li contra eplam
 pntiam dntem inter omia
 quq cor sacrilegus tunc apparet
 nullo se loco magis aperit q
 mco q ausus e ecce iam illud
Jemie pnta pone vni pntent
 homibz quom donat pnt non
 solum eccliam e s et tales quales
 p vltimas ventilator ecclie pta
 ventura e vni illud Jemie pnt
 quid palus ad tritum dicit pnt
 qd ad pntiam et complicibus
 qd dnt si eis m qualiscunq
 sensus qmianus in quid in agro
 dnt p quid palus tritum quid
 in alio radice portantur in quid
 in arca vbi pariter tritum vntur
 s vbi in horreo quid palus ad
 tritum vmet pntiam snt
 ventilabrum in manu sua et
 mundabit arcam suam in fructu
 recondens in horreum palus
 vbi qdmet igni inextinguibili
 nam in aliam similitudinem
 omie tritum omniore et omis
 palus qdmet nomine signatur
 que dnt pntum gra submo

pastore pascuntur s. veniet filius
hominis cum angelis suis et con-
gregabuntur omnes gentes ante
eum et separabit eos ab invicem
sicut pastor separat oves ab edris
Tunc implebitur propheta quod
paleris ad triticum qm no potest
pascua quib edris et omnib ppe
et idem aug⁹ donatus ita re-
spondit ad ppositum in tractatu
pomi lxxvi s. iustitiam quid
volus a nobis si boni sumus in
ecclesia xpi frumenta sumus si
mali in ecclesia xpi sumus palca
sumus in ab area no recedimus
tu quis vento temptationis vola-
si foras quid es triticum non
toluit vento ex area qd go v
es agnosce quid es et infra q
aut sumus ille noluit ad que ge-
minis de malis in dictum e id
Sup cathedram moysi sederunt
scribe et pharisei quecuq dicit
facite no lite facere que faciunt
videt q in cathedra moysi cui suc-
cessit cathedra xpi sedent et ma-
li et hi dicendo bona no absint
auditorib quare tu ppter malos
ipsum cathedram dimisisti si bo-
na loquor et bona facio seque-
re si aut no facio qd dico habet
galilum dm qd dico q autem
facio noli facere in a cathedra
catholica noli distodere hanc
nam nisi in ecclesia e ppa
q tepatur remigis sup illo cyt
vol accesserunt ad eum sc
xpi in ecclesia et claudi in templo
et sanant eos dicens q in
templo sanantur s. q homines
no nisi in ecclesia sanari possunt
data e ppa ligandi at solvendi

in ecclesia sunt celi et claudi ubi
virgen in templo em dei in ecclesia
no sunt homines videntes nam re-
cte ambulantes si quia intelligunt
q nullus e opus nisi xpi ut sa-
nentur accedentes ad vultu dei sa-
nantur hoc ille et h. in glosa
et h. in expositi xxi ubi super
hoc dicta sunt ut ostendatur veri-
tas tenenda et ppositum et luy
de pntem pctor publicor et
falsitas repnatur ut apparat
equivocitas et multiplicatas co-
positionis et divisionis in illo
quod voluit h. armis involuconu
et tunc em sunt iste ppa mor-
talia publica et q rationabiliter
si p ppa filia de ordinariis
legi dei quare in qntatib ppa
normis et in quib statu cornder
debet mota dictamen dunc legis
p xpi fideles tam pnales quam
seculares put agunt utiq sunt
cohibenda corrigenda castiganda
et posse eisdem ppendenda pmo em
illud complerem q rationabiliter
fieri potest de terminare cohibitionem cor-
reptionem et pctor publicor et pri-
uatorum ut sit sensus ppa pu-
blica et ppa alie q de ordina-
aones legi dei contrarie sunt cor-
rigenda cohibenda castiganda
sunt et sine restrictione in moralibus
indefinite vltibus equipollent sunt
aut sine restrictione dicere omnia
ppa publica ee cohibenda corrige-
da et opusum e in pmo pmi-
do esse ppa de cohibitione correptione
et loquatur que sit ante iustitiam
Si vo de correptione cohibitione et
fina loquimur sit ppa dnm in
ad noticiam aliorum venerint sunt
cohibenda et sicut et publica ppa
psonalia nec optime appone illas

[adus]

responsum quod rationari si potest ad po-
tatem suam magis quam ad publica-
rum ipsam varam determinat potest
esse compositum aut diuisum ut sciunt
laici preterea etiam hoc quod dicitur iuxta
dictamen diuine legis in mandatum
aliqua quare obmittitur mencio
legum humanarum que sunt licite
et regulant homines iudicem quasi
regula homogenea et ipsa nulla
enim qui vitam agnoscit ambi-
git quoniam lex humana habet vim
obligatorem a lege dei si quare ob-
mittitur finis de lege humana non
bene videtur nisi quod ponens inten-
dat tamen penales quam seculares
omnia per solam legem diuinam certu-
m est et dispositum magis quod
puniendi vicio et leges humanas
quod ad hoc non esse necessarias aut uti-
les quod finis esse monstratum est et
hi visum et quod puniendi sunt
pena publica lege diuina in primo
puncto Item in articulo hoc opusculum
pnt agnoscit vtriusque licet in superficie
rationabiliter possumus iudicatur
et hi obstatum per hoc enim uestitur
quod antea penales aut seculares
habent pena arguitur corrigere cohibere
per predicta hi satis arbitror ostendisse
vitalem Itemque etiam illud quod dicitur
sunt cohibenda corrigenda casti-
ganda et posse ab eis repellenda
latet equiuocum nam cohibere
corrigere castigare et pulsio potest
dicere actus correctionis fratris ne-
uel iudicarie Item hi posse potest
determinare omnia ista quatuor per
principia cohibenda castiganda cor-
rigenda et repellenda et hoc ma-
gis ipse quod in eadem cathedra
ponitur si dicantur actus correctionis
fraternae sive hoc quod dicitur posse
debent omnia ista quatuor prin-

cia sive solum vltimum videretur
penes quo ad hoc esse verum nisi fiat
sed de peccatis infidelitatis aut aliter
rem publicam directe turbantibus
et populum christianum sicut patuit
in prima actione secundi puncti si di-
cat actus correctionis iudicarie
et hi posse determinat omnia quatuor
principia sic non bene videtur quod pos-
sit articulus habere vitales quo ad he-
rum seculares nichil habeat iuris-
dictionis in ecclesiasticas personas si de-
terminat solum vltimum principium
repellendum sicut falsus est articulus
quo ad prima principia cohibenda
corrigenda castiganda ipsam finem
et non ostensum est in secunda actione
secundi puncti seculares seculan-
cos habere autem iudicarias cohi-
bendi arguendi et castigandi potestatem
publica sacerdotum potestatem persona-
lia etiam ista per quod verum est et quod
falsus est articulus propositus patet
et etiam primo correlatum eadem
ambiguitas quod ad tamen partem
vbi dicitur si penales et seculares
ratores et eorum officio modis
ipsis contingit in quibusdam christi-
anorum in quibus statu cor sunt co-
hibenda corrigenda castiganda
et posse ab eis repellenda per maiorem
et est verum in qua dicitur de ordina-
tione et pena mortalia ante dicta
tamen sit prohibita sub pena damp-
nationis eterne propter nulla lucra
mundi sunt defendenda et fouenda
quibus autem apud fideles mentibus
ut aliqua mortalia foueant aut
defendant licet tollerent aliqua
punitant per cohibitionem penam in-
punita secundum coram quod oppressum
de cohibitionem correctionem castigatorem
et pulsione fraternam que si sit
a lege caritatis loquitur vnde est nisi
de peccatis infidelitatis aut alio ecclesie

autem publicam interrogante fiet
 exceptio et in casu ubi mora est
 facienda quia in tali casu omnis
 secreta ammonitione est ad pub
 licam denunciationem procedendum ad
 vitandum periculum ut de terminatio
 e in secundo puncto est enim cor
 relatum hoc in forma dicta pta
 et de ordinationibus in quibus
 christianorum et quod statu cor
 dem non solum per rectores predictos
 sed per omnes qualiter christifideles tam
 priuales quam seculares debite mo
 dis ipsis agnitionibus ex se co
 rritatis sunt corripienda castiganda
 et posse ab eis pellenda et nullis
 fouenda aut defendenda Tam
 coram e in forma peccantibus
 rectoribus tam priualibus quam
 secularibus uel aliis cuiuslibet sta
 tus superioribus subditi fideles licite
 pnt illos uel maliciae corum
 tantatue arguere in potestatem cor
 detegere et corum manifestis
 sceleribus etiam coram aliis pu
 blicis contra ne istud quo ad p
 pter que loquitur de reprehension
 fima superiorum e vni sicut ad
 ptem qd in potestatem cor possunt
 subditi detegere et cor manifeste
 sus sceleribus contra ne criminalibus
 si intelligat coram suis superioribus
 vni ad huc e sicut si intelligat coram
 non superioribus sicut magis appar
 et aliquis sceleribus e fima et ope
 ra e falsitas in 2o puncto vnde
 rior enim non huius ptem sui superioris
 denunciare nisi superiori illi ut ad
 secreta monicio non sufficiat per
 medium denunciationis veniat
 de correctione pena et fraternita
 s nec huius sui superioris accusat
 nisi coram iudice suo nec idcirco
 hoc dicitur facere et dicere pta superior
 coram populo ut ille videret

habeat et resipiscat a malo nam
 ipse infamare e malum et non
 sunt facienda mala ut bona euen
 ant dicit apostolus cor quia per hunc
 modum anq tolleretur ueterumidia
 ab eo que in coram e timor in
 gloriamus de hac ma satis ex
 tense dictum e videtur coram se
 dicam inducere e quartum cor
 relatum in forma quanta ma
 la sunt in quibus et rectores
 sui tales scabini iudices sine pa
 rores qnt et omnes quia christi
 fides tam priuales quam seculares
 illa totis conantibus modis ipso
 agnitionibus neglexunt arguere
 et prohibere peccata delinquentia gra
 uissima reddunt rationem illud cor
 relatum e valde multiplex si intel
 ligatur de rectoribus et paribus
 quo ad suos subditos referendo sin
 gula singulis ordo coram e vni
 si fiat per iurisdiccione subditorum et per
 hoc intelligat scabini et iudices se
 culares quia non cohibent corre
 perunt et pte iudicia ecclia
 suos fima e ut patuit in 2o pu
 ncto si intelligatur de cohibitione
 et fima e vni si tunc neglexunt cor
 rigere illo modo tpe quo coram
 fima obligat quis ad fideles non
 iudices si de iudiciale pte neglex
 cor loquatur coram fima e si de
 fraternit correctionis neglectu intel
 ligatur e vni modo ut statum
 dicto huius de 2o puncto Ad iurisdiccione
tenus punctum ut vno ordine
respondam ad rationes ponit
 veritas ipa ostendenda e qd
 aliquis dictis ipius fima dictu
 ipius et si non in forma tunc inef
 factum et fima de pte a pena
 et culpa fide sunt et per papam
 sunt venales et indulgentie non
 sunt in lege dei similitudo pauci

scdus

dicenda sunt de absolutionibus a pe-
na et a culpa / qd qd ipse no est
quibz modus qd dendi absolutiones
a summo pontifice Et si aliqua bul-
le sub tali forma duntur subrepti-
ce adsumitur impetrare Ideo quia
curia Romanus hunc scilicet qm
no hz duntur em quiter doctores
magr sumaz xpm di hz vult d
altissimos in summa doctor scilicet
scilicet thomas Bonaventura Scotus
et Richardus de media villa qd
solus de remittit culpam pccat
Sacerdos ante vi clauum solu
ad hoc agit aut p modum impet-
rati ad huc gratia no attinge
do s ad cam disponendo ut duntur
aliqui Ant qd pacto sumo aut ali
loquuntur Et ideo no pt sumo pon-
tifice a culpa absolueri vi clauum
nisi sicut sacerdotes subditos suos
hoc e ad hanc remissionem pccati
rationem clauum disponere illam
videre esse a deo factam ppter pe-
ne tpalis remittere et ut habent
doctores s in summa sumo ponti-
fice qd dicit qd rationali causa ple-
nariam omni pccatorum indulge-
ntiam aut relaxationem aliqua pccati
minuat pccat Et ad hunc qd
ad plenariam pccatorum indulgentiam
nihilgo saluo iudicio meliori in-
dulgenciam penaz pccati debita-
rum qd hunc em sensu dicit qd
sacerdos dimittit pccata et caam
eodem mo quo dicitur e de verita-
tate at et alijs excoisibus tact
no e aliquid opus dicit nisi qd
tollendi sunt pccati ad indul-
gentias ondo qd sunt fundate
in lege dei Ad qd deducend suppo-
nend e qd indulgentia duntur re-
laxationem penae debite s qd
saluetur summa iusticia et qui pcc-
tauit quia debitor e soluat aut

alius satisfaciat pccat p indulgen-
tiam pena relaxetur pccat qd
qd qd multa alius ipa applicantur
qd pccat qd dicitur qd in acta
esse theraur qd multoz xpi et
ecclesie et statz xpus em p pccat
passionem no tui satisfact p culpa
pccat pccat s qd s merint qd al-
tationem no in se s in homi fide et
de votis et pccat corpis glorificationem
et nomen qd e sup omne nomen
Iuxta vni apli ad philipp 2o qd
miliant semetipsum factis obedi-
ntis usq ad mortem ppter qd et deo
illius exaltant et donant illi
nomen qd e sup omne nomen
ut in nomine ihu omne genu
flectat celestium terrestrium et in-
ferno 2m qd doctores dclant
in 2o sumaz pulcherrime meruit
et nobis ianue celestis apertam
passio em em quia a summo
suffragio sunt cohibita et a volun-
tate eius accepta sunt infinite
bona ideo excois debitorum quo
adam erat obligatus p pccato suo
Illud vob qd multa debita solutum
e remanet in therauro ecclesie
fate principalem radicem therau-
ri qd abundantia merito pas-
sionis xpi de quo scriptum e 2o
no Si quis pccatit advocatus
semper apud patrem ihu xpm
iuxta et ipse e pccat propter
ceteris mris no pccat aut tui
s pccat mundi fides et ecclesie
et caritas eius videtur multo
Sancti pccat qui sup excois
nunt hns multo cumulant
et multa Et hns omis in gazo
pccat pccat ecclesie reposuit
Et hns qd qd multoz ecclesie
therauros 2m qd scriptum e 2o
pccat sapia et disciplina minor
dunt et qd supplantu est illi

44.
fides et mansuetudo ad imple
bit thezaurus illius. Vnde in pau
tis videtur id unde sit indulge
tia. Etiam in lege dei veritate
fundatur. Patet autem cur fieri
debeat indulgentia audite in co
munitatibus humanis et polli
tis thezaurus publicus propter duo
erogari. Primum est propter principis glo
riam et honorem ut faciunt
reges curiales et fecit rex asve
rus hester. Secundum propter quatuor
necessitates vel utilitates. Primum quia
lectur quintas stipendia et dona
tuna proferuntur militibus pro ea
pugnantibus. Secundum quia thezaurus ecclesie
ab his qui sunt eum dispensare
duplex causa est erogari. Primum
propter dei gloriam et honorem qui
per multum relict in seculis eius
honorantur ante sancti in co
structione basilicarum et quatuordecim
tionum virtutum suarum et finones
et predicatio sancta. Secunda causa
propter quatuor utilitates ecclesie. Ut
est defensio terre sancte defen
sio fidei et summa. Propter istas causas
in que thezaurus ecclesie per indul
gentias quatuor videtur non aquo
cunq; licet tunc nec per quatuor
causa distribui potest aut debet. Si
subtribus conditionibus quatuor ad
conditionibus assignatis. Primum quia sit
in offensa auctoritatis. Secundum quia sit in su
stipiente caritas. Tertium quia sit in cau
sa pietatis non restat nisi aliud
videre. Quartum quia auctoritas offerendi
sit in lege dei fundata. Auctoritas
ista quatuor videtur summo pontifici
sive bonis sit sive malis. Sed tunc
ab ecclesia tolleretur. Primum non
omnino vite offert indulgentias
si oportet aliis quibus datum est
quod datur specialiter. Secundum dicitur
facere indulgentias. Dico igitur

Ar
quia per istas summo pontifici quatuor
gradus et inferioribus particulariter
fundatur in hoc passu scripture
propter istas ubi dominus loquitur petro
illam gloriam quatuor facientem
cum dicit tu es christus filius dei
vini cui dicit dominus tibi dabo claves
regni celorum. Dominus subdit quatuor
tunc ligamus super terram erit li
gatum et in celis et quatuor sol
uent super terram. Et si nullus
vellet aliquis solum de absolu
tione peccatorum et ligacione pene
et satisfactorie. Hec in per Augusti
sumus in quatuor et ab omnibus do
ctoribus et apponente hunc ar
ticulum. Quia auctoritas cognoscendi
apetit prelatibus ecclesie nec hoc ne
gat proponentes. Licet multos octo
sus narravit. Et illa auctoritas pe
tali. Ibi fundatur ut dicit magister
et doctores. Secundo tunc quia illud quod
tunc ligamus super terram et non so
ad prelatem clauimus in foro co
science aut auctoritate si ad multa
alia extendatur. Primum ecclesia dicitur
per canonica et scriptura scripturam
acceptant et talem declarant qua
tuor eorum. Secundum per canonica lu
cam et Iohannem autenticant non
aliorum apostolorum aut discipu
lorum ut nicodemus. Item biblia
innotatam per scriptam seban
ipa ecclesia recepit. Ab eadem trans
lacio. Primum aliis premissis
accepta. Et eadem auctoritas glossa
ordinaria super biblia. Libri et
broz. Tunc per canonica. Gregorius
ambrosius. Quatuor sumus permissis
ubi collata sunt. Et hoc auctoritas
in canone non alibi qua hic tibi
dabo claves regni celorum
quatuor ligamus. Et petrus apostolus
formam baptismi a christo traditus
mutavit in istam. Ego te baptizo

secundus

secundus

in nomine dñi nri ihu xpi Et hoc
fecit ut in nomine xpi pñs odiosu
fieret amale pñs notiam nomis
dñi ihu in cordibus fidelium etia
hac forma diuina redit ad in
stitutum dñi formam a petro da
tam ubi data fuit hoc pñs in
tandi formam a saluatore inpi
tutum Et ubi etia sunt pñs
formam a petro datam mutare
determino domus dñi septimum die
aplicat sñs dñi omibus sancti
ficavit Gen 20 pñs hanc die sab
bati pñs in lege pñs ut
ut colligentes ligna in sabba
mandant lapidari pñs Et
hanc pñs in ewñs cum alijs pre
ceptis decalogi appbavit et pñs
hoc apli et ecclia catholica dñi
pñs hoc obfervant pñs pñs ecclia
hanc obfervantiam mutant in
obfervantiam dñi dñe sñs die
octavo pñs domus pñs celat
pñs pñs die mens pñs avepe
in vespem tanqua in legitimum
sempiternum Exo. xv et sic ecclia
obfervant temen pñs dñs pñs
semp die dñi celebranda inpi
ta e pñs pñs xv et dñs
pñs pñs pñs pñs et apli in co
cilio celebrato appbavit in dñi
pñs Comedere immolatum simla
pñs. sanguis. suffocatum at for
nicari pñs modum ecclia pñs
pñs et quarto mutant in et
hunc appet quo multa mutant
ecclia que a dñi xpi et pñs
ecclia erant pñs pñs pñs
mionis qñs tepe apls magnus
e ratione sue significacionis sñs
quacionis xpi et ecclie in statu
innocencie in institutum set impa
diso delictum in pñs admi
st qñs et germanos fil pñs
mionis copulari masculum sñs

et femina pñs denegatum est
de pñs linea qñs pñs pñs
multiplicato humano gñe ecclia pñs
hanc usq ad quartam linea con
sanguineat nclufme pñs in
lege veteri mortuo viro pñs
frater ducebat uxore pñs defuncti
ut pñs et hoc
obfervant e aliqd in lege nona
pñs introduca publice honesta
tis in pñs pñs e virum co
trahece cum aliqua qñs
sue pñs usq ad quintum gñm
exclufme pñs pñs pñs
sa defuncti frans Ecclia
ecclia aliqua mutant pñs
forma qñs sanguis est
alia ab ea qua in ewñs
licet pñs pñs pñs
in qñs corpus illas quacion
e pñs pñs papa ait qñs ali
quo tpe pñs dñs
con legalibus / officibatur in fer
mentato / mñs no licet hñs in
ecclia pñs erant tñs duo
ordines sacri sñs diaconato et sa
cerdotum Et pñs id erat epe
pñs et vñs pñs dñs
nomine appellabantur hoc nunt
fuit mutata in sacro pñs qñs
ad finem duraturum et ab initio
lapsus humani facta e mutatio
In lege enñs pñs confessio
mentalis soli dñs in lege veteri
obligabantur homines ad qñs
cerimonias ita qñs aliquo pñs
sao homines ostenderent se pñs
hoc vel illo pñs Sacerdotes vñs
illi manibz postis sub corum qñs
qñs pñs filioz pñs
in lege gñs quia sacerdotes que
nit remittere pñs modo pñs
ut pñs pñs pñs
qñs pñs pñs ab
soluat inpiant ecclia videtis
quo fere in omibz sacra mentis

8

9

10

11

12

no

multa mutant ecclesiā si nō po-
tuit nec valuit qd fecit nec int-
esset ob seruandum qd absurdū
ab hominibz indicatur si potuit
vbi in scriptura sacra sibi data ē
et ita et legi dei ptas et nō re-
puitur spalius ad ista ēē qd essum/
qm p illud dictum petro et suc-
cessoribus eius / qd cūqz ligauis
sup terram et vnam nō dixit dñs
qd cūqz ligauis aut solueris ab
soluendo. pnam uniuersum.
exequendo. ab ea soluendo. Et
qd cūqz ligauis sup terram et nō
dixit qd cūqz ligauis erga ho-
mies s. ut vltim ptatem ei con-
cessam notam ad salutem quā
gñs ostenderet dixit vlt et s.
restriccion / qd cūqz ligauis s. et
ut nō errante sup terram erit
et ligatum in celis et Ecce vbi
fundata ē ptas indulgentias
ostendit ante intentionem pone-
nas omnis euacuam ordo que
est qd in lege dei hē ē in scrip-
tura veteri et noui testamenti
nō possit repmī auctas spalis et
expressa ad huius indulgentias
distribucionem uel ostendim / sufficiat
sola ecclie auctas / que tenet in
scriptura et vna fundat p. Jh-
annem vbi dominus dicit / p. dñs aut
spus scus que mittet p. in no-
mīe mco / ille vobis docabit omnia
et suggeret vobis omnia quecuqz
dixerō vobis et ne putetur hoc
dictum solis aplis / vbi d. totū ecclie
Ego rogabo patrem et aliud pacti-
um dabit ut maneat vobiscū
in eternū spm vitas que nō
nō p. accipere quia nō mōdet ei
nec sit enim vñ ordo qd ecclia
multa p. facere et fecit / nō
hē ex canone sup hñs spalis et

expressa auctas ecclia nūat inter
fideles p. milos baptizatos / nūat in
q. sub pena hēp vñ Aug. debap-
tismo p. milos / p. milos p. milos
baptizatos p. facto in nūo arden-
tium nō s. qd consuetudine ecclie
antiqua canonica fundatissima
et infra nūo ardentibus baptizatos
p. milos inuicibus nō indicat alit
illos audebis / si nō vñ aptus
ē hēctō ecclia em nūat / ut
comptes in baptismo fidem / p. milos
p. milos respondant et ecclie
auctas ordinauit / ut p. milos per
aliorum pedes ad fidem veniat
p. aliorum corda ardeant / p. aliorum
linguas in baptismo respondant
et fidem faciantur / p. milos ecclia
in vñ cano galio nūo symbolum
edidit p. symbolum a p. milos
auctoritatem et symbolum auctas
nāsi p. milos in toto canone nō
hē qd p. in dñs / aut filius a
spus scus nōmīe p. sona / s. ab ec-
clesia / hē em in illo / qd tres sunt
qui dant testimonium in celo p.
vñ et spus scus / et hñ tres vñ
sunt qui testimonium dant in
celo et cum quērent hēctō / qui
tres s. hñs ecclia quid opor-
ue responderet in portunitate
hēctōrum satisfaciens / inuenit
hoc nomen p. sona / et dñs / tres
p. sona p. retia et si canon bi-
blic dicit beatū Iohannem et m. et
xpd / nō reputat in eo qd dicit
nūo dei / s. hē ecclia de timant
ut dicit nō solūm xpd / sed et
totum .i. nō solūm xpi nūo / s.
et dei nūo / dñs / nō hē qd ca-
none ut illa signacula que in
p. faciendis sacris nō sunt / sunt
facienda / in qd debentur son-
cūm baptismalū / aque bñdite.

Exequiaz defunctorum multorum
que ne tedimn gerent obmillo
que in ecclesia sancta obsequanda
instituit videtur quia sit auctoritas
sancte ecclesie catholice de quocumque
extra faustum hactenus auctoritas
ecclesie impugnatores dicit et h
p1 di q in vides in his tribus
q v3 ecclesie auctoritas que ab ipso
fundatissimus scribis aplos usq
ad hodiernum diem succedentium
pbi met epos serie tot pformum
qfension firmatur Et hris dicit
ut refert Aug de ciuitate dei in
de pte ecclesiastica q 29 q hoi
mortali omni que in celo et in
tra sunt ptem amittit deus
et validior tunc celo ecclesia non
esse nuntiat Hinc nempe hris
q omnia dicta sunt et fidem
submisit ut hris xxviii q 1 h
e fides p beatissime vni dato
q in scriptura sacra no replet
par et coresse pte fundata
qfendi indulgentias ad huc
auctoritate ecclesie que pto pto regi
infallibiliter in his que ptiunt
ad salutem potuit tam piosi
thesauri auersi de miori et de
mno alioquin instituit sicut et
illa que pns memorata sunt
Nec dicatur q auctoritas moderne
ecclesie e mior quam pmitine
qd flm e cum auctoritas multu
ecclesie statuta et instituta non
sequatur sanctitatem vite pof
ficiunt et dignitatem que apal
sunt tunc et tunc huc alis cla
ues h3 mo quid tunc vni Aug
fmo xvi aut pmo dicit
ecclesie pmitine ppassualiter ipi
ecclesie qz tunc xpus et aplice
termit miracula et no modo

sed

de pte pte pte

qua tunc fiant sanitates corporum
modo amma q debent go sufficere
putantibus indulgentias no ee in
lege dei fundatas que dicta sunt
ponant ultra ppi sua dictis et
scriptis doctoz theologoz magnis
fmo wilhelmi chutificodoren
alberti magi thome et aliorum
quoz tanta in ecclesia e reuerentia
ut no liceat oppositum asserere
hinc q omis qm assensu deter
minant aliud dictum ponentis
e pegrinationes p homines inuente
suppliciose sunt idolatri sapie
tes et den ananias nutrites
qd ondo no esse vlt supposito
quid nomen pegrinationis est
em deuasi suo pegrinaco lon
gior recessus ut auiori deuoti
dei adoretur q ille pnt in lege
dei fundate et no p homines in
uente ut dicit ponentis et aliqui
auctoritas mittitur colorare pbo scri
ptum est de vto xvi tribus
vibus appetit p am omne ma
stulmu tui in aspectu dmi dei tui
in loco que elegerit in solempni
tate agnorum et in solempni
tate obdormat et in solempni
tate thabernaculoz Ecce q qole
ge dei ter habebant pegrinari
in vlt filii ysl quoz amio et
q aliquid debent offerri in tem
plo pz nam dicit ibi no appetit
ante dnm vacuus s offeret vng
quqz xvi qd habuit iuxta be
nedictom dmi dei sui q debell
er iuxta hanc regulaz legis
dei ascendit ihus cum paten
tibus suis ad diem festum pa
ste ut hris luc ii vbi texta au
angelica dmi p9 natiuitate
q tunc cum hospia transisset ad
templum supple illo singulis

de pte pte

annis cum putibus dicit et d
uodene in templo doctor chor
invenitur. Item qd no fuit solus
cerimonia p iudeis s p gentibus
p istam zachariam vlt scriptum
Et omnes qui reliqui fuerunt de
vniuersis gentibus que veniunt con
uersi ascendent ab annis in an
ni ut adorent dnm regem co
elestem et celebrent festiuitatem
tabernaculorum et erit qui non
ascendent de familiis terre ad
iherusalem et adorent dnm regem
coelestem no erit sup eos inus
um pphetiam gentiles quida
scenderunt cito p sustitacem
lazari ut adorarent in die fe
sto Joh p m et vir ethiops rei
talit regine ethiopiensium emmisit
venit adorare in iherusalem
vni de insana dicit beda sup
isto passum p vntate et integri
tate meritis vir appellat nec in
nato qui fuit p dicit in scriptura
habebat ut eos co in via lege
no cessabat tunc qd amor in re
ligione gerebat ut aula regia de
relicta de ultimis iudi pabus
veniret ad templum dnm unde
intra nicodem dnm querit inter
pretem lacum xpm querit querit
bat inuenit p dicit pastores ve
nerunt p dicit ad saluatorem or
tuum et tres magi p dicit p fati
sunt adorare regem iudeorum
a solis ortu de qua augustinus in za
phre p mone p mone xxxi dicit
in hys tribus de longinquo isti
p dicit puerum istum no dnm
vni puerum adorant ubi
tunc illum inueniunt miracu
la facientes crucifixerunt istum
membris paruis dnm agnouit
illi in factis magis nec tamq

horum ppterunt hoc dicit actum
de p dicit in ortu saluatoris
quos herodes nupio no mania
ut Jam de p dicit mulieribus
xpm in sepulchrum visitantibus
sub sequentes antea dicit ewista
vespe autem sabbati que lucebat
in prima sabbati venit maria ma
gdalena et altera maria vide
sepulchrum est xpm Super
quo dicit in quietario q dicit
ipa ista mulier in ewista de
scribitur no mendacii signum
ut impu obuiant si sedule visi
tationis officium dnm ad dnm ad
eum recedunt et no paucum a se
sepulchro dnm dnm ab ee uellon
quis hoc ille et e alia antea
de nicodemus qui venit p dicit
visitare sepulchrum dnm ad nup
hura miris et alocis q lib. actum
de ioseph ab arimathia notabili
viro qui inuoluit sindone nuda
dnam corpus hic tunc in ewista
laudatur ipse et dnm no de
dignatus e se p dicit audere disci
pulis duobus euntibus in emaus
Item dicit audire quia virgo
maria in dei visitabat p dicit
consion loca eius passionis et
hoc facit in finem de assumptione
bte marie ad paulam xpm in
quit in omibus e amandus osto
to corde ex tota anima ab ex
tota virtute quibus maxime
in ab ea ardentiis tunc et dnm
erat et filius fortiss qd p mone
amore in loco quo sepulchrum de
m dnm habuisse eam credimus
quatenus hys pascitur interno
amore ab tunc hys namq loco
melius e hinc inde p dicit et
adire possit eius ascensionis ve
stigia et locum sepulture et hoc

resurrectionis seu omnia in quibus
passus e loca nunc nō quo iam
viente inueniret cum mortuus
fuit sius solaretur aspectibus hoc
quippe hū impatiens amor utque
desiderat inuenire secreta igno-
rat siquid iudicium multotiens
recte caret modum nescit nec aliud
cogitare potest quā quod diligit amor nō
capit de impossibilitate solari
nec ex difficultate remedium hoc
Iohannes de qua appetit cum quali devo-
tione et in quanto honore a fide-
libus situm sit sepulcrum dū
ut impleta sit hoc prophetia nō sane
in xl capitulo de illo loquens cuius ait
et erit sepulcrum eius gloriū
de cruce ante dū loquitur Augu-
stinus de visitatione mīnorū capitulo v.
ostendens quod in magna reuerentia
habetur a christiano et dicit sic habet
siquid christiano archana illius
dū crucis quidam velle mo-
numentum quod crucis ipsius ima-
ginationem crucem cognouit quod
et nos omni veneratione dignissimū
fatemur ad recordationem crucis
dei in veneratione dū dū tur-
supra capitulo in cruce quidē hōis
nō sibi patientis imago per quam
salutiferam ihu xpi nobis reno-
natur passio hanc complete hū
militet venerare suppliciter cum
hoc ad memoratam ubi ipm re-
ducit crucifixum hoc ille post hoc
in medietate sequitur notabilis passio
de sessione vocali facienda postea
peregriatio magna commemorat
ad locum ubi dominus celos ascendit
de quo Sulpicius ita loquitur postea
autem mirum ē quia loca est
ille in quo postremo insisterunt
dū vestigia cum in celum dū
nube sublata ē et in mari pau-

mento cum reliqua scilicet parte
nō potuit siquid quicquid appli-
cabantur in solens humana sus-
cipere ita respiceret quod in
ora opponerentur murmuribus
quā et calcat ad plures docu-
mentum per hunc et ut et vesti-
gio impregni remanent et cum
condie ostendunt fides ad dū
calcata dūpiat dampnum tū
arza nō sentit et cū ad hunc su-
perum velut pressis signa vestigis
ita custodit per hunc de peregriatione
ad sepulcrum dū dū et hū lo-
quens tripartite capitulo xv de qua dicit
Cassiodorus Theodosius imperator
per beneficium sibi ad collatū quod
cias referbat pluribus honoribus
xpo sua vota compensans quod
quod suā mendocia ad vltimam
desinunt Et em et ipa notum
habuerat si filiam videret nupta
que tam vltimis ecclesiis ascriptas
quā per singulas ciuitates positas
honorant et cum pergeret et cum
dūmo remanet hoc ille promittit
Iohannes epistolā ad rusticum ipm pe-
git per hunc ad loca sancta
in vltis contra errorem animam
et inuocant per fidem etā peregri-
ationem ad loca sancta dicit em sic
Ita dicit michi conuincit vxor tua
nūc soror atque conserua quod nupta
perceptum apli ex consensu absti-
nentis vos ab ope impatiens
ut vacatis oram et nūc dū
rabies barbarorum et inuincens et
pauitas speraret subiursumandi
testificationem pollicetur ut ad sancta
transmitem loca ad patrem vel
per ea sequeris vel finitibus annis
nam inus fueris ne diligencia
perdisse pcedere quod per dū
propendit macta ē vltis mor-
talium ne cum rapiat per nuptas

spemulens mutare eam qua debue-
tus sequitur per tu vagans in pa-
tria immo non in patria quia palas
perdisisti ista pro te in locis venerabilibus
resurrectionis et crucis amabiliorum
domini saluatoris in quibus parvulus
vagant tui nominis recordatur teque
ad se omnibus habuit ut si non tuo
multo saltem huius solueris fidei
philomus de inde aug libro de dis-
finitionibus recte fidei capitulo in sic in-
quit doctorum corpora et maxime
doctorum nostrorum reliquias ac si christi
membra sincerissime honoranda
et basilicas eorum nomine appel-
latis velud loca sancta domino cul-
tui mancipata effectu piissimo et
deuotione fidelissima adendum
ordinem si quis contra hanc suam
venerit non christianus sed viligantia
hoc ille In Bragen capitulo galio sa-
lutum legitur in hunc modum si
quis per superbiam tamquam perfectum se
estimans conventus qui per loca et
basilicas martirum sunt vel accusant
vel oblationes que ibi celebrantur
penitus esse acriterit memorie
que sanctorum atempnendas anathema
sit Perus aug con faustum ho
zo plus inquit christianis memo-
rias nostris religiosa solempniter
celebrat et ad excitandis multis
et ut multis eorum conspectur atque
omnibus adinuetur Et infra quod
offeritur deo qui martires cora-
nauit ut apud memorias eorum
quos coronant ex parte locorum
ad monitionem maior affectus conur-
gat ad adiuuendum caritatem et
in illos quos mutari possumus
et in illum quo ad mirabile po-
ssimus hoc ille doctorum quod licitum
et caritativum est visitare nostras
memorias et licitum est in locis
illis oblationes facere peregrinatio

vitalem testantur rationes ratione
quas fecerunt beatus instituisse
governum quia plura dicta sanctorum
transco oientis sufficienter pro
base peregrinationis fundamentum
hic in divina scriptura et firma
mentum in sanctis doctoribus per
facto in divina lege se fundantibus
ac nec per hoc esse inventiones
hominum nec suppositas vel iuda-
latriam sapientes nec per se clerici
avaritiam nutriendos quam obla-
ta deo ut dicitur aug offeruntur
et in veteri lege et in lege pre-
cipiuntur nec oblationum clerici
et prebendarii sed possessor vasa fru-
ctuarum in prebenda et dispensator
si per accidens avaritia clerici sem-
mergat hoc malum est hoc per
eos ad quos spectat superiores
sed tamen in prebenda prebendarii per alios
caritativae arguendi modis in
supradictis Preter multa que in
venerationem reliquiarum contingunt
petita ut narravit proponit ut per
expositio carum venalitati facta
spoliatio pauperum peccatorum horrida
et immunda avaricie sacerdotum
et si multa prebenda ponendi aliquid
minimus in eisdem et hoc vult
dicto quod veneratio reliquiarum sanctorum
et sanctorum non est reprehendenda et etiam
ex doctoribus triplicem et ordi-
nationem per prebendam que accitue
sub rationem magne excellentie ut
virginis marie marie et in dei
dulce que ceteris accitue rationem
excellencie exhibetur et quibus
prebenda non est loquendum de dulcia
que exhibetur sanctis ratione
domini quam sic debet et non non
bonis sed et malis sed de ea que
exhibetur sanctis rationem scilicet
hoc debite sanctorum reliquiarum
exhibetur non quasi in quibus minimis

aliquid cum sanctitate consistat si
propter ordines que habuit ad sanctos
quorum sunt reliquie/ sunt enim
doctores in eo quod cultus seu ado-
ratio habet alicui per se in quo aspe-
randum quod adoratur et ratio cui
adoratur quod adoratio suppositum
est vel persona cui adoratur ut lo-
quimur inquit est virtus vel scilicet
debetur antequam alicui per accidens
ratione similitudinis ad eum cui per
se debetur ut cruci christi in imagi-
ni eius et sanctorum et reliquie
adorantur. Hoc est idolatrie
quod cultus latrice nulli sanctorum qui su-
erunt pure creature obsequenda
est idolatria cum de latrice obsequi-
ta idolo sive pure creature quod
aut ratione similitudinis ad aliquem
honor sit obsequenda ut uesti regis
propter regem et de singulis per eo-
rum quod per regem christum de eum pre-
sidentem david oram clamidis paul
percussit cor david dicens quicquid
sit michi deus ne faciam quod res
dno meo christo dnu in regem no-
tengerat sed clamidem preterea
inter divas otinendas christus per
pharaem commemorat quod crucifixus
eius dimisit sibi vestimenta sua
et super vestem sorti obposuit di-
centes dimiserunt sibi vestimenta
mea et super vestem meam misit
sortem quas certe vestes vener-
imus adorabilem. Item in epistola
christi dicit et in gressu sanguine
et in eo et in femore ipsius dno
scriptum erat per regem et dno
duanemus per tota vultus et ad ruf-
simus li. 1. scribit se adorasse
per sepe et facta cunabula salva-
toris Conscendi inquit egyptum
lustram monasteria et in sanctis
adoros apud latrice obsequi per
tunc coacti in bethleem meam

scilicet

quasi sunt ubi adoram per sepe et
sancta cunabula salvatoris. Item
de facta paula in eius epistola
sic ait per rexit bethleem se facta
paula et in dextra parte invenit
petit ad sepulchrum racheel atque
in deperit salvatoris ingrediens
per quam vidit sacrum vultus
diversorum et stabulum in quo
cognovit bos possessorem suum
et asinus prescepit dnu suum per pau-
ca monstrabat se cernere fidei
oculis infantem pannis involutum
vagientem in presepio dnu ma-
gus adorantes et multa ibi de
sublimibus consolationibus ponit
quas sancta paula meretur.
O de adoracione autem crucis christi
aut in magis loquitur dama-
scenus 4to libro suorum suorum rationem
dicens quod adorandum signum christi
ubi ubique fuit illuc et ipse erit
sequitur omnia ergo que deo adiacet
adoramus ipsi veneramus affere-
tes quoniam aut non puto proventum
detrahente veneracioni aut ad-
orationem sanctorum reliquiarum propter
similitudinem quam ad sanctos tunc
sunt hinc si forte quia sunt ossa
vestes aut alia artificialia aut
naturalia multa dicenda de hac vita
et deo abusus antequam aperte narra-
tos vitiosos et reprehensionem indi-
cio libris spirituum et confessioni-
nales proponens vituperat et reuoc-
at non dubium quoniam multa mala
sub hac specie pietatis patentur
puta quiescentis illiciti et ordinati
sanctores audacia peccandi et
multa similia vnde non sunt de
se illate confiterentur ipse in uno
honestatis titulum hinc et pate-
re putat fieri nam si qui inuatur
ante quasi civitas firma per
vnde licet non nempe suffragia

ecclesie presunt omnibus in unitate
cuius ordinibus ex parte caritatis que
non queat que sua sunt si facit ora
quia ut dicitur plus in ex parte mite
tionis hinc quibus applicatur profut
magis quia alius et per hoc in unitate
te concessit uel promissit sunt fra
ternitates ipse ordo quod hoc in scrip
tura sunt fundate itam ut dicit
Deo viro in primis per hanc vocatus
moyses et aaron ait orate dominum
ut auferat iras suas a me et populo
meo et dimittam populum ut
sacrificet dominus et in eodem capitulo ait
Ego dimittam vos ut sacrificetis
domino orate pro me ecce principes
pagani qui orones postulat quo
modo pater se amare negabit si
dicitur iterum apparet de theodoro
cum annis rogant omnia summa
sacerdotem ut oraret pro illo dicitur
barchaboz in Rursus probat quod
apostoli fecerunt homines principes suo
rum suffraganorum primo sic apostoli
episcopos per litteram suam seu epistolam
facit esse principes suorum ordinum
nam sic ei scribit in primo capitulo
ego audiens fidem vestram que est
in domino ihesu et dilectionem in omnes
sanctos non cesso gratias agens pro
vobis memoratus sum faciens in
oracionibus meis non in paulo com
memorat orones si alia meritoria
opera offert facere per philippon nam
in primo capitulo dicit Præcibus ago deo
meis in omni memoria vestra
semper in cunctis oracionibus vestris per
omnibus vobis cum gaudio de
precacionem faciens super quinquaginta
vra in christo xpi a prima die usque
nunc et nunquam quod dicit in cunctis oracionibus
vestris ponitis vobis cum
gaudio de precacionem faciens super
quinquaginta vra in christo xpi a primo
die usque nunc et nunquam quod dicit in omni

71.
tibus oracionibus meis nichilominus de
multiplicate quas sunt vigilas missas
predicationes ieiunia et similia con
cedunt christifidelibus cum facientibus
esse quibus item id ad Collosios 1 sic
ait et scribit Unum gaudeo in poss
essionibus pro vobis adimpleo et que
desunt passioni christi in carne mea
de corpore eius quod est ecclesia nulla
lira fructat non talia permittit qui
to facit apostolus per collosios ita dicit
superiorum in opere perfectio omnia
vra aut libenter audit de quibus quia
christianus non solum per se sed etiam
per alios orat per se cum orare nunc
est per alios ante quod per se orat
nunc est et cogit per alios aut cari
tas fructat oratur dulcior enim
oro ante deum quam nunc rei tra
smittit si quis caritas fructat
commendat eo quia fructat commendat
et deo acceptabilis auditur item
in oracionibus per se impetrat qui se
per alios ecclesie virginum professorum
in domo illarum inferi postula
ut hoc de sua viduitate in fine
dicens obsecro vos per illius aquo
domum hoc accepistis et hinc domi
nima peratur ut me quoque oracionibus
vestris memineritis inferre
cum tota domestica vestra ecclesia et
inter epistolam Augustini in xvi que
est paulini ad Augustinum ait paulinus
omne in christo sanctos quales tibi co
herere non est dubium a nobis
solita commendat nos omnibus sanctis
ut tecum pro vobis orare dignetur
hanc ille et cuncta epistola lxxviii
que est ad peritum dicit commendat
sanctis oracionibus tuis et dies et
noctes meas ut orabis pro vobis
ne diebus intemperanter utamur
ut noctes quo animo tollimus
ut et si ambulamus in medio
vultus mortis nobiscum sit deus

¶ qd humilitas multum reatumpensat
satis

ne tunc minus mala hactenus re
punitur et multa opa beati ge
gorn in quibus petit sociari pre
tibus satorum. Item cum in
selum ipsoius Tarnogem tales
antes valde multas amore bre
uitatis obmittit un no soposma
ta sunt hie fructuorum si xpiani
valia subsidia in abusu inuipo
turpes quesa p horre so qfessiona
les et hias concedere ex causa
nonabili inuipo e Nam et priui
legia de qfessionibus audiendi no
doctorum notabilium reprobat inuipo
appbat data cum sunt no in fauo
rem confessorum aut odum aliq
si in fauorem penitentium et dicit
p pponentem factas cum aliis res
pondendo de sen. qd con dicit qd fact
soluore vnditate aut odio si sunt
inquit obuentatem et in bonum
in gra p manentes sunt recte et
maue si velit dicit qd sua lata
audite odio uel inuidia aut p
vndictam nullo casu teneat hinc
opin dicit cum doctoribus Sctis
thomas in iii di. pmi dicit in
forma qd qm catio inquit p dicit
in mpa dupliciter vno qd pte qd
qm catio qma odio uel ira qd co
municat tunc qm catio nullaten
q effectum sine quibus ille qui
qm ciet pteet qma ille in se pa
tetur quam ipse feriat filios qd
te ipius qm cationis uel qma
causa qm cationis e indebita
uel qma ferit sua in p ordine
p termisso et tunc si sit tunc exor
qpte sine qui sunt et nullam
faat no hie effectum qma no est
qm catio Si antez sinat no amil
let hie effectum suu et de qm catio
humiliter obedire et erit ei admitt
uel ad solucio pteet ad qm cante

uel ad superiorem iudicem recurrere
Si autem contempneret consilio mor
taliter peccaret Contigit aut quia
q e debita qd parte qm cationis que
no e debita qd parte qm cationis sit
autem qm qd falso tunc in iudi
cio probato qm cationis et tunc si
humiliter sustinet humilitatis multum
recompensat qm cationis dicit
in mpa quo sequitur qd qm catio
p falso tunc in pte in iudicio hie
p falsos testes uel confessato cen
setur vbi qm catio in se qd qd
ori ealie militantis tunc e in gra
Nam dicit qd qm cationis dampn
Igitur tunc in tunc dampn qm c
cationis et p qd in casu reputat
vbi qd qm catio qui e in gracia
vbi in dco peccat si nichil pteet
multat de qm cationis qm cationis
vbi et maxime dicit sibi uis
qat de innocencia rei qd qd
autem factas p vno notabili q
pate videtur qd no sit p legem
humanam inferendum aliam
moris supplicium qm cationis respon
dendum e et pmo ad illa qd qd
celi mibus que qd qd ad mar
cellianu comitem dicit cum ale
pandio de hals quibus p illis
sceleratis ang supplicando pa
am vte eis repare poposte
ut no legum seueritatem qua
tales morte plectuntur no sua
ndum esse docuit vnde noto ibi
quatuor pmo qd ang dicit intel
ligere qd in seueritate legum
erant grauiora passuri quam
postebat vitan eis repare
sequi vitan inota legum san
piones amissuri et qd ibi ne for
te sublimitas tua qat eos tan
legum seueritate esse plectendos
ut qualia fecerunt talia pacian
Et qm occiderent aliquos pteet

catolicos erant enim occidentes
donatiste digni erant morte eo
q[ue] supplicat p[ro]nu[n]cia ut s[ed] iustior
dicer[etur] cum eis ager[etur] nam ibi dicit
p[ro]p[ter] his lris obtestor fidem tuam
qua habes in xpo p[ro] ip[s]ius domi
ni ihu xpi m[er]ito ut hoc no[n] fa
cias ideo de m[er]ito hoc petit non
de iusticia t[ame]n dicit q[uo]d dissilare
posset quia no[n] p[ro] suos delata erat
ad comitem p[ro] notarios ad quos
tuende pacis vigilancia p[er]tinebat
Ex quo duo implicite dantur in
telligi p[ri]mo q[uo]d poterat dissilare
ideo q[uo]d faciebat erat opus super
erogandum et si comes no[n] ac
quiescebat s[ed] iusticiam faciebat no[n]
peccabat t[ame]n q[uo]d notari[us] i[us] offi
cium h[ab]uit vigilanciam de salua
da pace rei publice et obistere
i[us] de m[er]ito p[ro]ut res iudicia secu
lari qui p[ot]est facere iusticiam ut p[er]
hoc p[er] illud q[uo]d sequitur n[on] q[uo]d ho
m[in]es iusticiam p[ro]p[ri]am offerri
aut tunc et illud d[icitur] hic notatum
est in quarto q[uo]d ex t[er]cia elicitur et
breuiter q[uo]d consideranti totum illud
capitulum atq[ue] p[er] tunc p[er]fectat
iusticiam ut seueritate legum p[er]
hoc auctat et maxime q[uo]d isti
fauillones erant t[ame]n licet cont[ra]
donatiste nec ex hoc h[ab]et q[uo]d p[er]at
comes si eos occidisset s[ed] amonet
ut faciat misericorditer ad rationem
huius q[uo]d tangit Crisostomus sup[er] g[en]esim
dico q[uo]d duplices sunt modi peccan
tium quib[us] ex ignorantia alij
ex consuetudine uel malicia p[er]at
quib[us] animo uerendum fuit
Alij sine ueremidia cum p[ri]mo
m[er]ito i[us] agendum cum secundu[m]
durus de ip[s]is secundis no[n] loquit[ur]
Crisostomus s[ed] de p[ri]mis ad illud p[ro]p[ter] in
q[uo]d in m[er]ito enunget[ur] et p[ro]tem ad

illud iusticiam uel m[er]ito multum
definitur q[uo]d illa duo uno uo[n] dico
q[uo]d in omni actu d[ist]incto optet ut p[ri]u
dena habeat d[ist]inctum Est enim au
ga d[ist]inctum p[ro] omnes morales d[ist]in
tes in ea quatuor uel et q[uo]d iusticiam
p[ro]dena d[ist]inctum om[n]es simul in
erunt et ita or[atio] e[st] d[ist]incta om[n]i me
diorum ad finem ut nichil minus
fiat hoc dicit sapiens p[ro]p[ter] in hoc
q[uo]d dicit illud d[ist]inctum allegatum
ut m[er]ito temp[er] seueritate iusticie
et iusticia erigat et m[er]ito m[er]ito
illam Crisostomus sup[er] illo ut p[ro]m[iss]i
m[er]ito u[er]ba q[uo]d asserere et dico q[uo]d si ba
cius bene q[uo]d considerentur sunt p[ri]mo
no[n] loquit[ur] de occasione h[er]eticorum
Ex quo sequitur p[ri]mo aut turbato
ecclesie et ego q[uo]d q[uo]d in tali casu
no[n] or[atio] t[ame]n iudicio uindictam dixi
enim p[er]da e[st] p[er]m[itt]enda trib[us] con
currentib[us] s[ed] iusticiam quoniam
et pace salua ex hoc no[n] esset in
p[ro]posito si ubi salua pace fieri possi
erunt occidendi nec oppositum di
cit Crisostomus
Item accedendum e[st] ad p[ri]ncipales
rationes p[ro]ponentis p[ri]mo ad illas per
quas iustus e[st] archiepiscopus probare
ad p[ri]mam ubi d[icitur] q[uo]d d[icitur] p[re]cepit de
v[er]bo p[ro]p[ter] ut filij i[us]t[icie] auferant
malum de medio sui d[ist]inctum cum d[icitur]
p[ro]p[ter]at hominib[us] no[n] p[re]cepit nisi q[uo]d
p[er]ale e[st] homin[um] ut se auferat ma
lum de medio populi iusticiam
quoniam et pace salua q[uo]d d[ist]inctum
bus ut d[ist]inctum e[st] Item dico d[icitur]
tunc in 2o libro con[tra] p[er]m[itt]endum
ep[iscop]um tractantes illud v[er]bum apli
auferite malum ex vobis q[uo]d vobis ma
li salua pacis unitate separari p[ot]est
ab om[n]ib[us] separandi sunt corpora p[ro]p[ter]
hoc fieri no[n] p[ot]est e[st] facilius p[ro]p[ter]
s[ed] no[n] q[uo]d d[ist]inctum illorum p[er]is v[er]u[m]
sic malum auferunt ab eis et si

scdm

no pnt malos separare a congregacione
sua ibi em dicit bñs - iugm in fōia
videmus ne forte no forte frustra
no dixit apls dñs ferte malos a
congregacione vĩa si auferre malu
quodis quia cuiusq; impeditur
ab ecclie congregacione malos separe
si a seipso auferat malum no eis
corde misetur ab ista pualiter no
solum no amittitur malis si se
patur a malis vel zm eundem
Aug^o lio de decem cordis dñdñ
q quid sunt flagitiosi qui no no
rent alijs quid facinorosi qui non
nocent ppter ipos pñs leges pñe
sunt ut satis in posicoe dictum
e pñs ista tollendi sunt de medio
populi p scribendo mactando
aut aliter qmōtis supplicio salus
tribus predictis uny dñm quon
et pae salua et ad hoc ostendendū
e dicit dñm q uferant malum pñ
mox de medio vñ ad xñ leuit.
vñm dñs cum de lra q uñtigi
no odens fñm tñm coram dñe
et odio dissimilas pñm sñm dñe
possit emm destruetz si publice
argue emm hoc e voce oppressa
iuxta illud ex^o xvñm Si pñta
ut nte fr^o e non aut dñt publice
et coram omibz corripe emm cor
reproñ fñm Si autem pñm pu
blice intelligatur correpao fñm in
publico seu iudicio tñm e intelliged
de pñtis que pñt pñare et tñm ta
lis correctio pñt ad iudicem q
equendo ad accusantem denūciando
ad testes pñando et pñ qñ no omnia
pñta e pñt pñm si solum con
currentibz tribus iam dictis.

Ad tñam de vñm xvñm de pñ
hibione mēbñm dñs qñm lege
dñm et olum et mñm mēbñm
e pñbñm in illo pñcepto mo
rali non mēbñm dñm qñm
lege vñm vñm hoc pñceptum de

calogi erat dñm iudiale de pro
hibione mēbñm dñm vñm non
pñbñm ab homine pñbñm tñm
legis hñmne si nte pñt qñm
legem dñm pñbñm hoc qñ
eccliam de mandari vñm em subest
ei potēcia hñm legi ad equata nte
est omne ut fñat qñ malo elicit
hñm ut dñm dñm ne dñm co
hñm tollerat et pñm dñm
in lege vñm pñbñm iudial
hoc pñm no hñm lege hñm
Ratio e zm aliquos dñm qñm
hñm pñbñm iudicis repñdñ
vñm et hoc quia pñm erant
ad odñdñm qñ dñm cordis sui
ad odñdñm eas pñm si mñbñ
te fñm pñm magñm fo
mēntum odñm hñm mñm
antez no lñt nte pñm vñm
repñdñ nte sunt ita facñte odñ
osi in vñm vñm dñm quartam de
de fñm vñm dñm et pñm
bo pñm cum bñm Aug^o cñm dñm
hñm qñm dñm no sunt
qñm argñm vñm et
magñm fñm dñm
qñm fñm no e argñ
mēntatñm pñm si ad hñm de fñm
nñm vñm cñm leprosoz
et dñm vñm genam pñm
hñm querñm pñm e solucio qñ
vñm erant mñm mēntatñm
vñm ad quā erant pñm
pñm lepra mñm e mñm
pñm dñm leprosoz de cñm pñm
pñm ista nñm dñm dñm
vñm qñm vñm fñm
querñm cum illis et mñm
lñm dñm allegñm fñm
sic solno nñm vñm pñm
mñm accipio nñm lepre
pñm hñm ita dñm vñm
vñm mñm sup illud lñm xvñm
dñm mñm qñm in quod
dam castellum dñm ei pñm

71
viri leprosi. leprosi inquit non ab
sordi intelligi possunt quia facie videntur
fidei non habentes varios presentium
errorum non enim vel ab sordibus
impuram suam si primum pura
preferunt in lucem et reliqua ut
ait per eum per leprosum intelligi ma-
la doctrina in moribus talia peccata
non sunt non modo sine correctione ar-
guenda et castiganda si si publica
sunt et per iniquam cohibendi et
punienda de talibus sunt inferiores
publice superiores argueret quoniam
per per peccatum infidelitatis deserunt
esse superiores quo ad hoc et ista
dicta impositione statio aut quoniam
quod peccata infidelitatis et heresim filii
et male doctrine minus graviora
sunt illorum enim ut patet in
delinunt aut hereticorum primo
ut cauere cepit dicit apostolus 1 Thimo.
2 quod in vii gentibus quas populus
dominus confirmat septem peccata
mortalia intelligunt non est ad pro-
positum arguendum si et oppositum et ad
propositum meum vita vel de sacra
scriptura sumpto de Iudicio 1 quod
filii beniamin habitant in iherusalem
non deleuerunt iherosolymam orbem
habitantes Item quod chananeus cepit
habitare cum tribu manassas quod hi
bus effraim non interfecit chana-
neum qui habitabat in garaz et
plura ista in 2o capitulo de Virginitate
est finis domini et ait quod irritum
fecit gens ista pactum meum
quod perigaram cum patribus eorum
et vocem meam audire noluerunt
et ego non delebo gentes quas
dimisit ioseph et mortuus est ut in
ipsis expiat israel verum custodi-
antur vitam domini ut ambulent
in ea sicut custodierunt precepta an-
no appetit quod per misit dominus istas ge-
tes ad exercitum ex quo ex parte

timus accipitur ex quo appetit quod mali
multi sunt puniendi inter bonos
ad probationem bonorum vel contrarium
in quod dicit apostolus per ad Thimo 2
quod hereses esse ut qui perbat sunt ma-
nifesti fiant ut ut ipse mali per
missi per dominum pacem exortent
ad penitentiam aut ut penitentes re-
suscitent sibi vitam domini in die fu-
roris eius vel alia causa nota
domine dispositioni per ratio facta
est ad propositum meum et oppositum
eius probat enim quod boni tollerant
sermone malos quia filii israel non
deleuerunt iherosolymam per quos in
ponentes peccata vel peccatores intel-
liguntur sicut per filios israel boni
Item filii israel dixerunt quod non
permitterentur esse in populo ce-
ti et claudi grandi aut permo-
naso et per que peccata ut exponit
doctores significantur mali inter
bonos sunt puniendi si tamen ceteri non
sunt vitam et gressu porcorum in
homines esse legitur et per vno
ubi per porcos glo. carnaliter vincti
intelligat et per homines ratio-
nabiliter a quibus demonibus peccata
mortalia expelluntur et per mittunt
a deo intrare porcos hoc est vitas
perduunt elicientes quod quibus de
questionibus dominis lenit. per 1
et de vno. per vno. per vno. per vno. per vno.
et per hoc ostenditur quod dominus ipse omnia
mortalia per puniunt sicut et per quibus
per peccata ista sic homo qui interiora
non indicat quia homo videt ea
que patent primo per vno. per vno. per vno.
omnia exteriora rectificant per de
fectum potencie exterioris nam
non potest ut de de lapidibus et ab-
stinatis suscitare filios abrahe sed
facere fideles credentes et sancte
vmentes quod scripta de vno. per vno.

scdus

dominus dedit preceptum si gement
 go et dico quod illud est vnu et ad
 hanc filius gementis nolens p
 aut nris obdure preceptis lapidaba
 si sensum halem no accipit oppo
 nens quia no vult leges gmentis
 mortis suppliciu inferre licet oppo
 situm pbatum sit glosa in nro
 ymo rapio facit quod dicitur
 sup leuit circa primipmum cali
 xvix qd dicitur in mitemm sm
 liali egyptio et mitemm sensu
 puali ista et qd qui hanc tenet
 et sensum halem gmentalem egi
 ptus e et mitemm qd ista qd
 hanc scit et ptem egyptum
 quia sensum carnalem qd vbi
 hanc tenet et sensum pualem
 ex toto e ista ex mitemm pter hanc
 ex pte pter pualem sensum et
 quo egyptus cadit quia hanc occidit
 ista stat quia pns vniuersat
 totum dicitur e ut patet qd semp
 tura no e intelligenda semp in
 sensum gramaticalem si in sensu
 halem quem pmo pba intelligit
 pns scit in pba mitemm placet
 qd filius gmentis pnucebat
 quia gmentia illa erat graue pe
 catum et iama omni malorum
 pter obicem discipline pterea
 hoc morale hic mitemm ma
 gna cura esset debet ead et hanc
 sancte suad ut mitemm sub discipline
 ardeantur nec mitemm auitas sit re
 missa nec turpat disciplina detq
 ploci talis scolarum ordo ut apu
 eis amor dei et timor virtutum
 honestas et veritas mitemm pnum
 ppa sit doceantur nec ego pta
 publica esse pnuenda si in adfuit
 pducta qd ad pnuitionis mitemm se
 mitemm quito pax salua cum
 alijs debitis mitemm pnuis Adau
 tem ptem pmo fac de di va
 nia in ore tuo et docendo illam

et qd pductor hanc euellere dissipare
 dissipare et descendere va pductor
 vna plantare et edificare vntes
 si quia actus pductionis e actus
 vntis dungi dicitur prudentia et debi
 hanc mitemm factas ibi quib
 quid vbi quibus auxilijs curquo
 qm nam populum mitemm mo
 hanc scandaliset:

Ad autem vntem cam qd dicitur sumpt
 et ad autem dicitur xxxviii
 domus quicquid pastoris quicquid
 mitemm fudit no qd dicitur vbi
 em arguitur negligencia pastor
 dum qd poterunt sanare no sa
 uant et mitemm no qd dicitur
 et de alijs ptem abusus bonorum
 sibi ad vntem qd dicitur subdime
 maledictionis obsecration ptem
 betur:

Ad rones de nouo testamento ad par
 ont xviii ptem si ptem mite
 fr mitemm omni qd dicitur ptem
 sicut ptem loqui em de cor
 aione ptem de qua qd dicitur in pma
 qd dicitur ptem qd e cor
 et quo mitemm e ad illam deaplo
 de dicitur in illam qd dicitur ptem
 mitemm thymothem apls in
 regimine populo tam in cor
 ptem qm ptem qd apls ptem
 quito ptem coram omib
 dico qd illa auitas mitemm de cor
 aione ptem in qm mitemm subdime
 pt corripe arguere castigare uel
 ptem publice uel de ptem
 publico:

Ad rom 1 qd dicitur vii omni auitas
 talis fornicatio et dico illa an
 tem esse ptem nam qd dicitur
 e publica ptem mortalia esse pu
 menda nro ibi dicto et mitemm
 graua mitemm scandalisana
 etiam et turbantia ptem quale
 erat ptem cor 1 de quo loqui
 auitas quia habebat uxores ptem

sin et ut textus h̄ et de lura cō
dicit talis formatio nūq̄ liata f
uit iudicata cō nūlligentes Nam
ab initio mundi aut de lura fuit
hoc cōclusum tamq̄ illatum
p̄ter em̄ reuerentiam ualēz que
d̄ h̄ri ad p̄m et ad n̄rez ipe
due p̄sone a uirgino semp̄ fuit
op̄use tamq̄ de dicta uirgine leg
nālis h̄nt go formatorem t̄z
ab hominibz coram coruittis
p̄mittit apl̄s quia autēz h̄a
bebat a domo et p̄m erat ita
publicum et scandalosum nec
q̄ hoc nullum sequebatur p̄m
l̄m̄ scismatis in eccl̄ia q̄ dedit
eius corpus uocandūz s̄c̄ificanc
ut sp̄s eius cōt̄ ad rōm̄ Thes
salor̄ ultimo scrip̄te et q̄ cōdo
tam s̄m̄ loqū em̄ apl̄s de
fina cōreption̄ q̄ d̄ autem apl̄i
ep̄sc̄ vi Et nos p̄res uolite ad
uac̄indiaz et ipsa ratio ē de di
sciplina p̄ssan̄tias et q̄ cōdo q̄
penitus nec probat q̄ hoc q̄ oīa
p̄ta sunt p̄mittenda cū p̄ s̄c̄o
sup̄ liberos et familiam habeat
regimen uonon̄m̄ et sup̄ oī
trancos non et aliqua possibilia
p̄ta sue familie sufficienter p̄
uere no p̄t q̄ d̄ rōm̄ et v̄m̄
q̄m̄ scandalizant et p̄t diā q̄
mitigatur hoc de scandalo in fide
q̄ fit p̄to infidelitat̄ nam non
diuit̄ t̄m̄ dom̄ qui scandalizant
uim̄ de pusillis ip̄s p̄ter fides
qua in me credunt q̄ l̄os q̄ n̄t
de scandalo acrimo generat̄ et
z̄m̄ greḡ in pastoral̄ et n̄co
de greḡ q̄m̄ sub p̄uictitat̄
p̄t̄e uero uel q̄o ceteros de
seruit̄ melius r̄m̄ malum et
ut em̄ sub exteriori habitu ad
mortem eternam pena q̄str̄m
geret q̄ p̄ter sacra officia in culpa

etens mirabilem seōdet quia
si solus caderet tollerabilior em̄
pena cruciaret q̄m̄ em̄ peccat in
h̄ri religios̄ multos ledit malo
exemplo et illud est de p̄ali p̄to
s̄z n̄ pot̄is ex quo nō p̄t inferi
b̄lis q̄d̄sio de p̄pulsionē p̄toz
Eris q̄foruiter inuit q̄ de p̄ali
p̄to hoc mitigatur nam dicit q̄
autēz q̄m̄m̄ scandalum uocat
ne m̄rens nulli em̄ pusillan̄s
oīo q̄ de p̄m̄m̄ scandalizati
sunt ad illud l̄c̄ x̄p̄ Et ingressus
intemplum et diō q̄ ipsa ratio ē
contra facientem et ip̄os ordinau
p̄ta diat greḡ x̄p̄ moralium
h̄c̄z frustra p̄ seuictip̄m̄ dom̄
et indulgentiam fudit causē
d̄as uendendum columbas euer
tit uim̄z signis quia p̄ maḡos
q̄m̄ iudicat uim̄z p̄l̄m̄ s̄
p̄ seuictip̄m̄ facta q̄m̄ maḡos
ut dictum fuit h̄o go p̄ inferiores
fideles sunt p̄lati p̄mittendi p̄
coribz uene nec p̄ coram
alibz reprehendendi ut diuit̄ op̄
po nens nisi de p̄tis infidelitat̄
scismatis aut male doctrinē dicte
uergentibus in nocturnum alioz
fidelium et illam fuit x̄p̄ de q̄
aut no facit et diō q̄ illa no
probat p̄positum s̄m̄ q̄ a quos
fideles oīa p̄ta sunt corrip̄da
cohibenda castiganda et s̄ q̄ ab
hoc q̄ cōdo ibi z̄m̄ et z̄m̄ et z̄m̄
isto passu et cō p̄to de ḡra
iudic̄ p̄mittenda d̄m̄
uisc̄e a iudicem iniquum q̄m̄
ut p̄bola h̄ uisc̄e uisc̄e
diū disulcerat et ad q̄m̄ no amoc

scilicet

iusdae si cause moleste videretur
 ter de reddiderat no sic vero deus
 si facit et 2c nichil ostendit ad illa
Joh 10 scilicet quia ille apparuit
 et dico cum egredere de roma in
 hoc passu q tollere patris triplicat
 et primo dimittendo facta Joh po
 Ette agnus dei ecce qui tollit peccata
 mundi Seco adiuvando ne fiant
 Ette docendo ad vitam ubi omnia
 fieri no possunt et in omnibus hinc mo
 dis opus tollit peccata mundi Tercio
 bus p multis modis appet magis op
 positum ponentis quas positum
 Et tunc no arguit ad positum q
 e de ecclesia triumphante Item di
 co q tollit peccata quia p omni p peccato
 humani genus soluit in cruce ab
 soluit peccata quia legem in maculata
 omne mortale phibentes insinuat
 hinc manifestum e q peccata aliqua
 pmissit manserunt et p peccata iudeorum
 remanserunt et gentium cruce
 putantibus iudeis scandalum et ge
 ntibus salutem ut dicit apostolus 1a
Cor 1 pmo Seco intellectui hinc illud
 in quo apparuit filius dei ut dissol
 vat opa dei qd illam de epla qd
 de Ecce venit dicit dicit qd istud
 allegamus loquit de ad ventu dmi
 ad iudicium in quo omnia mala
 tunc puniuntur et hoc sonat q
 hortamine subditur hoc quid ar
 gume illos vero salvate deigne
 rapientes hinc e eripientes de igne
 inferni in que sunt impientes
 et incorrigibiles ituri hoc accipit
 de glo de lra in hoc passu videtur
2o Cor 10 pmo Seco dicit cum
 petro de charitate p q modum
 innocenti in qd illud vltima oes
 inobedientiam facit distributionem
 pro gribus singulorum ita ut

modum statu morum si maiorum
 et minorum inobedientia in
 promptu videretur aut in omni
 modo si cordis oris et operis
 si no q opponens q faciat distri
 bucionem p singulis quibus distam
2o Seco in pmo scriptura dicitur
 de dicit vno mo q h e ratio arguit
 de correptione in vo p dicationis
 que fit p modum exhortationis
 de flammationis aut opprobriationis
 que quavis modum correctionis
 fraternae occidat quia fit publice
 in caritate procedit aut pro
 cedere dicit nec p eam puniuntur
 in speciali peccato nec p eam puniuntur
 si reprobantur et miserrimi
 auditores ut pfecti sunt ad omne
 opus bonum hinc no q loquuntur
 indistincte de omni utilitate scilicet
 hinc dicitur inspirate 2c hinc glo
 ordina cum dicitur utilis qd
 addocendum nescientes ad arg
 uendum i. qmendum de malo
 negligentes ad corripiendum
 i. macerandum dicitur in malo
 pipientes ad erudiendum penitentes
 et incipientes dicitur nec opo
 sico aliquid arguit con dicitur
 ad illam ad pmo Seco pmo Seco
 Epus sine tunc esse sunt enim
 multi vaniloqui seductores ma
 xime qui in occasione sunt et
 dico q in decreti dist. 100 v. nunc
 ante crimen quadrupl accipit
 pmo lra p omni delicto sine
 mortali sine veniali sine qd de
 liberatione sine no sicut dicit in ca
 thone vemo sine tunc vult
 2o pite p omni culpa sine
 veniali sine mortali qd de libe
 ratione procedente 2o pite
 pro omni culpa mortali que
 est emialis aut emialis in
 fama de hoc dicit 100. pmo

^{Clr}
e querela i patu accusato et da
impnato dignum hoc modo at
ipitur in totu preallegato Tunc
vō qz pñ sine tunc e quale
auter sic dicitur dñs lxxxvi in
caso plus paulus si quis aut
totus est sine tunc ut e homi
cidium adulterium et aliqua in
mundicia fornicationis furtum
fraus sacrilegium et quatuor sunt
strictissime put e grane pñt
accusato et dampnato digni
ssimu puniendo igit tunc duo
q omne tunc e pñt mortale
si nō contra si solum mortale
capitale dicitur tunc doctores
auter alij enūant vi peccat
tatum s; pñt infidelitatis pñ
tatum contra nām hominidum
tunc lese maiestatis sacrilegiu
incestus conspiratio adulterium
falsu testimonium sumonia usua
dicuntur autem ista e capita
lia quia tunc doctores inducunt
adde capitatoem oculum uel alia
penam tunc leges civiles uel eo
dumatoem depositoem uel aliam
penam tunc leges canonicas
et intra scilicet Thomas 2a 2e
q 1 9o dicitur tunc augr sequi
tem Tulum octo penas quas
infligere solet lex civilis et
sunt mors ubera tallio fuita
vincta oculum dampnum
ignominia et accipiunt ista octo
pene tunc octo que homo maxi
me diligit in hoc q quicq pena
e alia hora pñt illa octo
sunt vita iocunditas integritas
libtas opedita opano patria
bona tpalia fama et hōe e cō
vitem ubera cō iocunditatem
tallio puta oculum pedes et
cō integritatem fuita contra
libertatem vincta cō opo
ditam opacoem oculum cō

pñam dampnum cō tpalia
bona ignominia cō famam hoc
vō qm assignantur in genere
pene tunc canonica suspensio ex
communicatio deposicio intrusio car
ceratio verberatio hoc pñt
sion dicta sunt duo igit adpo
sition q audas apli vera est
pñt pñt e sine tunc e sine
do tunc tunc qñ ad illud sunt
en multi medicantes duo q
totus soluit seipm tunc men em
seductione et subuersione e valde
grane et maxime si sit in fide
vñ nō e nōe in talibus pñt
scitatum momentum si si pñt
in mora pñt addeminatione
coram superior et ubi imminet
ato pñt ut dictum e pñt
qñ quō ad talia coram omib;
quia omib tangit et maxime
in tunc infidelitatis ex quo qui
erat superior desinit e superior
quō ad hoc de istis loquit apli
vñ ad hoc solum loquit ibi tito
epō tunc ex officio incumbit sic
qñ nec de omni tunc nec omi
homo loquitur allegata ra
tione ad Roman vñ Si ma
le fecerit tunc nō em sine causa
princeps. g. p. 2e Et pñt pñt
y Subiecti epōt omi humane
natura pñt deum sine regi
qñ pñt f. d. q. a. c. m. et
qñ 12. tunc em filius quem
nō corripit pñt qñ qñd istis
omni due pñt loquitur de pu
mion iusticie ab homo ut dei
iusticia pñt de ipa diuina iusticia
quia nūc ut pñt filios castigat
iram iuxta prophetam pñt homi
vga ditionis vga regni eius
qñ vō allegat greg. dicitur
qñ pñt qñ domus erit deus
ma et qñ qñd dñpulis qñ
facere signiter hoc ego qñd

secundus

si est ad oppositum et non propositum
 ponitur quia non omnia de moni-
 strantur etiam potuit itam et do-
 mo dicit quod hoc genus demoni-
 orum non eratur nisi in oratione
 et ieiunio iuxta multos docto-
 res signat per hunc luxuriam et reuelat
 sine oratione et ieiunio uel modo-
 rata abstinentia difficile com-
 punitur Et quia populus pro ma-
 gna parte quoniam non iurat oratione
 et ieiunio et hoc rector hoc cogno-
 scit non potest sumere metrum
 si tolleret ad minus malum
 vitandum ad rationes de praxi
 christi apostolorum et primitiue ecclesie
 et istam de praxi christi que dicitur
 clernis et alios arguit et dicit
 quod christus clernis arguebat propter
 eorum infidelitatem quia legem
 veritatis intelligere noluerunt
 perierunt paulum et ceterum quod
 perierunt erat veritatis et quoniam
 per eum infidelitatem quibus possit
 superiores qui sunt sunt superiores ar-
 guere publice ubi tale periculum
 minueret quod non patitur dilatori-
 no in istis personalibus publicis
 punire per iudicium iusticie et
 auctoritatis licet possit fraterna cor-
 rectione secrete arguere superiori
 si opus est de iudicando dicit uult
 quod non omnia opera christi mutantur
 teneantur ut declarat illos
de hac in tercio sunt nempe
tria opera christi quedam potentie
ut miracula quedam sapie ut
iustitias legis et iure et similia
quedam bonitatis et hoc dupliciter
sunt quedam pietatis quedam iusti-
cie primitiue in operibus pote-
cie non uult deus limitari a
nobis immo angelis in hoc quod
in potentia sunt mutant non
perant nec in seculo itam
in hoc quodam perant in seculo

vero uult quod ad opera pietatis
 uel potest misericordes sicut et pater
 de iudicis et hoc autem quo ad opera
 iusticie primitiue nisi quibus conus-
 sa est auctoritas a lege uel inspiratione
 perbat per scripturam uel mi-
 racula itam auctoritas tunc nisi huius au-
 ctorem de operibus actus iusticie quia
 gubernatio est opus dei idcirco
 soli competat gubernare cui deus
 commisit hoc autem tunc per legem aut
 uoluntatem per reuelationem assistent
 quoniam hunc quod religionis est
 imitari quem colimus scilicet christum cui
 dicitur quod quo ad opera bonitatis
 et pietatis ad omnes et iusticie quo
 ad hunc auctoritatem in hoc fallitur
 opponens christum permississe per paulum
 subtractionem aliquos resas abque
 finem hoc facit si per hoc inducere
 uellent quod principes possent tra-
 lia subtrahere ab ecclesia male
 illis utentibus hoc omnis est in sa-
 pientibile quia nullam huius uir-
 tutem in illos ut supra dictum
 est et pulchre declarabit uene-
 rando doctor de ista materia respo-
 sum si quod superiores per subtractionem
 per subtractionem bonorum temporalium
 medium punire hoc quod concedo con-
 cedo quod christus approbavit more
 dulcitatem discipulorum et dulciter
 cordis Concedo et quod angelus per
 caritatem non perit si tradidit vin-
 culis eternis ut dicit Iudas apostolus
 in canonica sua praxim apostolicam
 in primis peritorum quod ut fuit
 allegata de petro et paulo et
 paulo dicitur in de et huius ma-
 gis a paulo coram patre eius ita
 propter que puniunt aut puniunt
 ea dicitur quod dicitur propter puni-
 conuenientie et sapientie in
 multos erant graua et scanda-
 losa ut in ista praxi Iohannis
 baptiste in reuelatione perditionis

p[er] viam p[er]secutionis et p[er]secutionis
si q[uod] hoc no[n] g[e]ludatur omnia p[er]ta mor-
talia publica esse puniend[um] necoia
p[er]miserunt v[er]am erant multa p[er]se-
cuto apli t[em]p[or]e pauli nec legimus p[er]
eum aut alium apl[um] esse p[er]secut[um]
Ballat[is] n[on] s[er]uati no[n] legimus s[er]u[um]
se p[er]mitti p[er] apl[um] pena iustae s[er]u-
ti p[er] p[er]secutionem co[n]cepti ad gallat[is]
mo[do] q[uod] t[em]p[or]e fuit mirum q[uod] t[em]p[or]e
aduersus iudeos q[uod] iudei t[em]p[or]e despi-
ciebantur in co[n]sid[er]atio[n]e m[er]ito[rum] et
vi[bi] nec illud legitur p[er]mitti et fa-
cte multa similia rep[er]iuntur in p[er]-
nita p[ro]pter p[er]secutionem s[er]uati in
eccl[esi]a aut alia occulta nobis t[em]p[or]e
iusta r[ati]o[n]e quo ad p[er]secutionem p[er]mi-
tunt eccl[esi]e allegat q[uod] q[uod] iustas q[uod]
r[ati]o[n]e t[em]p[or]e cum p[ro]p[ri]o apli tradidit
t[em]p[or]e m[er]ito[rum] s[er]uati in m[er]ito[rum] car-
nis p[er] hoc agnoscit q[uod] p[er]ta publica
p[er]mittit d[icit] q[uod] q[uod] s[er]uati t[em]p[or]e non
habetur q[uod] q[uod] iustas co[n]m[un]icatio[n]is
hoc fecerit si apl[us] itam d[icit]ur
sic q[uod] q[uod] absens co[r]p[or]e p[er]s[on]a
p[ro]p[ri]o iudicari ut p[er]s[on]a enim q[uod] iust
opatus e[st] in no[m]i[n]e d[omi]ni in iust
tradere h[uius]m[od]i homin[em] s[er]uati t[em]p[or]e
et iudicari no[n] iudicari et t[em]p[or]e
laus de l[ib]ro d[icit]ur Ego q[uod] q[uod] h[uius]
s[er]uati a d[omi]no sup[er] nos v[er]bi
p[er] q[uod] ipe qui h[ab]eat a[n]i[m]am iudi-
cauit p[re]terea p[ri]mo malor[um] p[er]
s[er]uati de quo d[icit]ur p[ri]mo o[mn]i[n]a
e[st] et sententia e[st] p[er] daniel[em]
a[n]i[m]e sibi adeo data itam iust
Sustinent d[icit]ur p[ri]mo p[er] iust
t[em]p[or]e no[m]i[n]e daniel[is] p[er]secutio aut
popul[um] et in veteri lege mul-
tis co[n]secutiones p[er] p[er]secutionem
in p[er]secutionibus cap[er]e ut in t[em]p[or]e
idolatrie leuit. x. de v[er]bo xvi
et xviii in blasphem[ia] dei leuit.
xxiv. v[er]bi xv. p[ro]p[ri]a co[n]secutio
bati in colligente ligna in illa die
v[er]bi xv. p[ro]p[ri]a co[n]secutio filiorum
ad p[er]secutionem de v[er]bo xvi p[ro]p[ri]a co[n]secutio

v[er]bis de p[ro]p[ri]a de v[er]bo xviii
co[n]secutio f[er]rebat[ur] popul[us] s[er]uati iust
et iudicis sententias p[er]secutionem
d[icit]ur legem ita d[icit]ur de l[ib]ro sup[er] illis
de v[er]bo xvi p[er]secutionem iustitiae cum
inquit iudicari fuit p[er] iudicis al-
legat q[uod] p[er] p[er]secutionem iudeos ab alieni
gen[er]is et t[em]p[or]e hoc si no[n] iust q[uod]
fecerunt sine p[er]secutione alienigenae itam
in subactio[n]e iust d[icit]ur q[uod] iustitiae
et iustitiae co[n]secutio aliquid
et ut d[icit]ur de l[ib]ro in p[er]secutione
adeo co[n]secutio e[st] d[icit]ur v[er]bi
e[st] bonu[m] s[er]uati co[n]secutio et iustitiae
co[n]secutio aliquid actio iust no[n] co[n]-
secutio et no[n] iustitiae d[icit]ur actio
bona e[st] quia adeo voluta s[er]uati
no[n] mala quia odio uel ira aut
alia mala passione co[n]secutio aliquid
siquis p[er]mittit p[er]ta p[er]secutiones ali-
q[uod] p[er]secutiones co[n]m[un]i de p[er]secutione
ut popul[us] iudeos fuit p[er]mittit
p[er] p[er]secutionem iustitiae p[er] de assur
virga furo[rum] mei et p[er] nabuchodonosor
d[icit]ur in p[er]secutione et p[er]secutione
q[uod] iust co[n]secutio iust de p[er]secutione
ut q[uod] p[er]ta co[n]secutionem fuit p[er]
ta p[er]secutiones iust iustitiae faciant se a
deco p[er]mittit p[er]ta h[ab]ere iustitiae
S[er]uati et t[em]p[or]e babiloniae et et si
p[er]mittit iustitiae se co[n]secutio p[er]
cepto p[er]mittit itam filii iust monebat
a d[omi]no quo ad p[er]secutionem et iustitiae
co[n]secutio p[er]mittit quia hoc faciebant
co[n]secutio mandato accepto et ut vo-
luntatem d[omi]ni implebant S[er]uati
enim assur et t[em]p[or]e v[er]bi d[icit]ur no[n]
nente subiebant popul[um] iust si
no[n] ut implebant d[omi]ni voluntatem
iustitiae iustitiae cupiditate aut
alia mala iustitiae hoc faciebant
ideco p[er]mittit ita popul[us] uel
ciuitas no[n] h[ab]ere v[er]bi iustitiae
p[er]mittit penali[ter] p[er]mittit iust
sup[er] hoc accipet a d[omi]no manda-
tum sp[irit]uale et hoc p[er]mittit sacra
scriptura aut miraculo ut sibi off[er]
at d[icit]ur n[on] .

secundus

Auctoritates scripturarum ad primam
 huius super epistolam Iohannis xxviii
 q. v. non putes respondere cum glo.
 quod intelligitur de illis qui sunt
 aliqui patescunt super aliquos vel de
 canonica monitione denunciationis ad
 qua quis tenetur per canoniam de
 denunciatione inter glo. finis coram
 com. de multis vero modis quibus
 patescunt super supra xxviii q. iii duo
 ista ut e. in ep. contra plebem sua
 pauper regenti domum suam dunt
 regenti familiam suam marito
 erga amicum suam pri. erga p.
 leni iudici erga p. v. l. a. n. r. q.
 erga gentem suam id illam de i. u.
 q. v. non vos iudicatis malis o. l. o.
 de qua v. q. iii duo cum glo. q. tota
 ille de denunciatione loquitur et de
 ricta correctione et e. argumentum
 q. quilibet tenetur p. loco ipis et aliis
 circumstantiis aut denunciationem
 testibus factam aut ecclesie si scit
 monito non sufficit. illam ergo
 de suo contentione in fine dicit
 q. cuius ostendit magnitudinem ma
 li coram qui in p. peccant. p. a.
 p. fin. e. pena magna peccantis
 et quia compuncti assunt sibi
 vsus peccandi in qua de duobus
 malis uno malum ad uitandum
 malum tollatur et malum malum
 e. malum totum qua p. a. p. u. t.
 titur malum in p. ne sit malum
 in toto p. ad uitandum scisma
 in ecclesia aut turbationem boni quibus
 aliqua manent ab homine in p. a.
ad illam ergo si ea de qua d. v. ve
 hementer offenditur et xxviii q.
 iii dicit q. illud capitulum loquitur
 de p. u. c. p. a. b. i. d. i. c. a. n. e. et e.
 v. i. cum iudex differt iudicare et
 punire et v. i. deus vehementer
 offenditur. Nota q. vehementer
 designat gravitatem si t. i. salua
 iurisdictione et quicquid hoc facere

possit dei pacem provocat si non si
 ipse salus punire non possit q. d.
 illam ergo ad illam dicit q. e. v. e.
 istas tribus iam q. d. i. r. e. n. t. i. b. a. p. u.
 i. d. i. c. i. o. n. q. u. i. t. i. o. n. et pace seu mi
 lite ecclesie aut rei publice. ad illam
xxviii q. v. regu. vbi dicit
regu. e. p. m. i. d. e. i. p. a. a. n. t. i. s. v. e. r. a.
 e. si arguit ab insufficienti p. u. t.
 e. i. a. n. t. i. s. q. o. f. f. i. c. i. u. m. r. e. g. i. n. i. p. r. o.
 p. m. i. e. f. a. c. i. e. r. e. i. u. d. i. c. i. u. m. et i. u. s. t. i.
 t. i. a. m. s. e. i. n. f. o. r. o. s. u. o. c. e. r. t. o. s. q. c. a. s. u. s.
 v. b. i. m. i. a. b. u. t. l. i. b. e. r. a. r. e. v. i. o. p. r. e. s. s. o. s.
 de manu calum p. u. a. n. c. i. a. n. t. i. p. e. g.
 no pupillo et vidue p. b. e. r. e. a. i. u. o. i.
 l. u. m. i. p. a. s. m. i. t. c. a. q. p. y. d. o. n. a. t. o.
 q. i. n. i. s. t. a. b. e. t. i. n. o. m. i. n. i. b. a. s. u. e. l. e. g. i. s. u. b.
 i. a. c. i. s. p. t. i. n. e. t. f. a. c. i. e. r. e. i. u. d. i. c. i. u. m. s. e. d.
 o. h. o. r. c. o. n. c. l. u. d. i. t. q. o. m. n. i. a. p. e. a. d.
 p. u. n. i. r. e. s. i. s. u. n. t. m. o. r. t. a. l. i. a. p. u. b. l. i. c. a.
 e. t. h. o. r. i. n. s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. r. t. u. d. q. u. i. a. l. e. o.
 h. u. m. a. n. a. n. o. p. r. o. h. i. b. e. t. o. m. n. i. a. t. u. q. u. i. a.
 h. o. m. o. l. e. g. e. m. h. u. m. a. n. a. m. d. i. v. i. n. a. m.
 o. m. n. i. a. p. r. o. h. i. b. e. n. t. e. m. m. o. r. t. a. l. i. a. n. o. p. t.
 s. u. f. f. i. c. i. e. n. t. e. r. o. p. e. r. a. t. i. o. n. d. e. m. a. n. d. a. r. e.
 o. m. n. i. a. s. i. l. i. c. e. t. p. u. n. i. c. e. n. d. o. p. e. n. a. l. i. t. e. r.
 u. t. d. i. c. t. u. m. e. d. e. f. i. a. t. a. u. t. e. m. a. r. g. u. e. n. d. o.
 q. u. i. a. o. h. o. r. q. d. i. n. i. a. l. e. o. o. m. n. i. a.
 m. o. r. t. a. l. i. a. p. r. o. h. i. b. e. t. v. i. d. e. t. u. r. q. u. o. d. e.
 q. i. g. o. i. n. h. o. s. c. a. l. o. p. e. n. a. l. p. u. n. i. a. t.
 q. n. o. q. u. o. d. o. p. t. e. m. q. c. a. l. i. a. n. o. n.
 s. u. b. d. u. n. t. u. r. p. r. a. t. i. s. c. u. l. a. n. q. u. o. a. d. p.
 s. o. n. a. s. i. d. e. o. t. e. t. i. l. l. a. m. xxviii
i. n. l. i. b. r. o. i. u. d. i. c. i. u. m. t. r. a. d. u. n. t. a. n. t. e. z.
p. a. t. o. r. e. s. t. e. i. l. l. a. m. c. o. n. c. l. u. d. o. n. e. i. n. d. e. o.
q. u. o. d. e. a. d. p. o. s. i. t. u. m. p. r. o. d. i. l. l. a. m. J. a. n.
n. i. m. i. i. n. p. l. e. g. o. B. i. b. l. i. e. S. e. c. u. n. d. a. r. u. s. t. i.
a. t. i. s. J. p. a. a. n. t. i. s. u. t. e. d. e. r. e. s. i. s. t. e. n.
d. o. c. o. n. i. m. p. u. g. n. a. t. o. r. e. s. f. i. d. e. i. m. a. x. i. e.
v. a. m. h. o. r. m. o. p. o. t. i. s. s. i. m. e. c. a. l. i. a.
i. n. p. u. g. n. a. t. u. r. e. t. d. e. r. e. s. i. s. t. e. n. c. i. a.
e. i. n. q. u. e. t. e. n. t. e. p. u. n. t. a. o. r. a. n. d. o. c. o. r.
i. p. i. e. n. d. o. a. r. g. u. e. n. d. o. p. u. b. l. i. c. e. s. i.
d. e. i. p. v. e. r. s. o. r. e. s. s. i. e. t. q. u. i. o. p. u. s.
e. s. t. c. u. m. a. l. i. s. c. i. r. c. u. m. s. t. a. n. c. i. a. s. r. e. q. u. i.
s. i. t. u. s. B. o. n. u. m. a. n. t. e. z. o. p. u. s. s. i. t. q. u. o. d.

malum autem multiplicata quod de
detrahibus intelligatur per matre
opere vorum illius capitulum
illam autem greg. in registro
gme francorum cum scriptum sit
Iusticia eleuat gentem et hic dico
quod in illa allegatione appit oppo
nens mentem suam manifestam
qua in celo suo opimo cordato
nam per hoc videtur sentire quod principes
scallatos habent autem puni
endi per publica sacerdotum et
quod debant hoc facere ne domus
manu adferendum potentiam
occidat hoc autem omni est esse
flum in primo correlatio et gregorius
in 2o puncto dico igitur quod an
ctas gregory inter de correctione
opetente sue iurisdictionis puta
si sacerdotes sunt publice mali
et regna suis subditis prohibeat
ne in prebendis sacerdotum dent au
xilium aut fauorem ut feminas
cum quibus impudice peccant
sit et sua auctoritas perferant
de suis dominis alios licet non at
in persona sacerdotum ecclesiasticorum
aliquem actum iurisdictionis ex
ercendo aut inter de correctione
fina sceleris dominus dicit de correc
tione sceleris studiosissime cogitare
ad illam greg. ad Constantiam
regionem gallic et quia summi et
dico quod hoc de iusticia sceleranda aut
allegatur ad casum opitularem
puta quod quidam prebites villas
ecclesie dei iuliani spoliarunt et
nocturnis incendiis cremaverunt
petit igitur gregorius per ut emmenda
presupao et sacrilegium sicut an
cte ecclesiastica ita regia dignitate
talem accipiant ne filii nequam
et membra dyali talia presumat
de cetero attemptare ad illam greg.
in registro dominus scriptum et dico

quod illa loquitur de executione sine ecclesia
sue regem mouendo ut illam quod
equatur aut iudicibus ecclesiasticis
assistent dicit enim vni amputari
similibus facatis quod animalia vicia
sacerdotum et simoniacorum praui
tem iam sed dampnata aut ut se
ripiamus per quod dampnanda et
arguenda illa non ob vni ampu
tari similibus facatis ead illam greg.
Remunere de regimine francorum
Si quis igitur ecclesie quod illam sed acci
piendum ut hoc iuste fiat nam
non sufficit iustam rem facere si in
se dicente scriptura de vtro vni
et in se ipsum est iuste exequens
puta ut sit iusta ordo iusta causa
iusta animus Si iusta ordo non
arguo nisi in subditos et de tunc
quod in illos correat et iuste
si per vni vbi magna populorum
sauges parcendo multitudinem et
secutari detrahendum ut dicitur
Bonifacio et per vni quod in ipsa
prebendis et hoc est quod dicitur est per
quo omnia punienda sunt quod sal
na pace ecclesie per put ut dicit
Blasius in 2o et 3o libro con
firmam puniendam et con fauorem
ut per vni quod 9. quod facit vbi
sic dicitur facit quod omnia sunt pu
nienda quod salua pace ecclesie pa
ri put in quo in dyarao est ad
hibenda quod et delinquentium
multitudo dominus per paciam est ex
pectanda aliqui in paucis est
punienda ut coram oco ceteri
prebentur ead autem greg. in
in ope iustitiae dominus illis est vni
Si oculus tuus scandalizat te
et dico quod illa manite loquitur
de correctione fina et illam quod
ad illam greg. super eum in quod
qui nascitur sit suo et hoc intel
legendum est illa non est ad prohi
bi emm reprehendit pacem

rationabilem qui ut inquit vicia se
mutat negligenter nutrit bonos in
mutat ad malum. no in hoc ego ut
pse agens si ut remanens phibens
ulpute quia nam p zelum que ca
e correctionis et ultioe pcedende
remonet vñ e in q bñs zedmg
in omelia sup illud hoc fma thoe
sup chm v. allegatum sic ait.
omnis qui nascitur fr suo in q
mibusdam codicibus dicitur sine
causa ceteris iudicis diffinitiva sua
e ut ira penitus tollatur. Scipione
dicente qui nascitur fr suo reus
est iudicio Si em iubemur obe
ranti alteram pber maxillam
et iudos iudos amare et orare
p psequitis nos omis ut oia
suo tollatur. addendum e sine ca
qua ira diri insaciam dei no opa
he ille possem dicere q bñs zedmg
no dampnat omes nam cum ali
qua sit msta sicut que e p zelum
hptum e zedmg zedmg zedmg
tue comedit me si tñq qalium
suadet omes nam de corde ppe
lere qd illam in ope mfecto sup
illo est m vade retro sathana
Ex aperito e it dco q vera ep
et mte ut unusquisq modo sibi
quemedi iniurias dei et offensas
hoc e pta mortalia et maxime
que sunt in demy drecte cori
git nec pacatur multa ut pñ
pes p mfliaom pene qd iudicio in
feriores subdit p correctione pñaz
et ita vera sunt modo tacto mpo
sitione illam in fidon de xxm
dis q v. pñapes sculi dñt glosa
sic q he quatuor cala induant
ut pñapes ecclias defendant et
itos no pmittant vñere nacti
opito m aut alus sequitib pñ
inferi q pñapes m pñonab ecclia
scas habeant pñere iudicium m
si in mñibus qui in glosa pñunt

et ad que no pt illud nisi qordi
nacion ecclie et asession pñiali m
subsidiu ecclie. jurisdicm pñq
tum sunt m corrigibiles de qlo x
xxon dis. eos qui ibi em dñ q si
diatom pñ susceptum ordmz vñt
vacare vñonib a sacro ordmz re
monentur i remonendi iudicant
intligo hoc quo a ad admñstracm
qua caracter e mdelibilib offiao
at beneficio carere de cernitur
q si ab epō comomti no se cor
reperint pñapibus indulgentib
licenciis ut corum fennas man
tipent fñtuti Exptu pñ q no
datur ut licentia m pñona dñaco
in mñidico seculari pñatut
et pñ moniom epñ si m fennas
eus et ad huc dñt glosa q hoc
e vñ am epñs coripe am no
poterunt aut suffecerit nam pñ
z eos m fñtutem redigere si pt
si si homo no suffiat tñt utur ad
brachium seculari et m glosaz
pñonib talis fennae dñ pñatut
brachium seculari iudicium m
ecclia quia exquo illa e de fñmi
lia sacerdotib uel diatom pñ dñi
inquit glosa q e de foro ecclie sicut
et alij qui sunt de familia eius ut
lxxxix dis iudicium et xñ q
ñ. Eccliaz fños uel idos cñfñtur
talib fennae de foro ecclie quia rñ
delicti fit qñs de foro altaris ut
v. q m pñatut de qñs mcorrigi
bilibus he hoc sq xxxix q v. de
li quibz secundo casus pñ am
bñom ut lxxxix di. Si qñs pñm
miam. loquitur de mñtuso m pa
pñum petenda ut gra hñmiana
aut populari uel mñitari tñmñtu
licitum e inquit calum hñmano
auxilio a sede aplia pellere. Tñus
casus e cum fidem moliunt ecclia
puertere ut ia di. hñc licet ubi
in fine dñtur de obpñatis et
qñmñat eos ab eisdem aplias se
disibz aut attrahi ad salutem

quoque necesse est aut ne aliorum predictum
esse possit in canones prescriptos
opponi potest de hoc satis dictum est
supra. Quarta completio est casus fal-
sarius et falsi de crimine falsi et falsi-
rios et multos cum ecclesia scisma
faciunt et contempnunt excommunicatos
ut hic xxviii q. ii de legitimis. Secundo
tunc ubi ecclesia potest debeat nec in
potestatem principis. Septimum casu
detrimento transco extra illos et
alios si sunt aliqui a iure deter-
minati nichil in iudicio habent
in dictione hoc est in personarum et
et quod hic in istis articulis ecclesie et in
subsidium ecclesie in iudicio
ut dictum est et id illam de crimi-
noso xxviii q. i. Cum remota
concedo illam nec facit ad propositum
ostendit quod in iudicio in iudicio
culpa recedit ad ventum gratia et
in personarum et antea canonum
et id prius per legem apostolicam antea
xxviii q. ii. Ista est magis con-
opponentem quam per se. Nam si
ecclesia apostolicam antea iura pauli
tradendi sunt satisfactio et excom-
municandi perantes sequitur quod non nisi
hinc antea sicut ille habebat se
reformatos nec nisi per se. Nam
satisfactio ut erat illud facinus
corrupti quod tenebat uxorem pa-
tris aut aliud grave alteri aut
pluribus notum et ferre iudicium
pene et non per quod per mortali
etiam publica nec quibus per pri-
viam punire non enim id illam
de Leone per abicienda xxviii q. ii
illud dicit quod illud talium inter
de tollerantia quoniam quod
catholicorum cum hereticis tollera-
re enim hoc grave per et quia
nullum magis in factum et
bitur et quod agros per quod
hereticam pravitatem in sacerdo-
tes vel epi in illo casu tacentes

cum tunc innotescat tunc innotescat
tendi sunt non valentes latere cum
lupi rapaces gregem in vadunt
be ne tunc eis dicit per illud innotescit
per se. Nam tu hic aut quod quibus
ego te faciam oportere sicut gallo
gallinariam id illam de crimi-
noso. Karbonem episcopo dicit quod hoc est
quia non amore vultis sed innotescit
non odio persone si vultis coram ecclesia
facienda et hoc dixi sepem in re-
puncto nec aliquis concludit quod omnia
per sunt puniendae id illam de crimi-
noso. Id innotescit et dicit quod lo-
qui de per aliis notentur ut
nam dicit de rapacibus denotant
bus pupillis et viduis et quod quoniam
innotescit audiant per per innotescit
illorum et hoc arguit ab
insufficiencia quod non omnia per mor-
talia publica sunt puniendae quod
multa sunt que dicit et per se aliis
nec est facile totam multitudinem
ab illis abstinere et per per talium
cum punitione penali quoniam
facit in pollicia aut scisma in ecclesia
aut aliud grave periculum vel
per sicut dictum est et antea co-
aliorum ad illam de conualio quod
opolo dicit quod a quatuor perhibuit
abstinere fideles sed ab immolatis
idolis sanguine suffocata et forma-
con placet in notescit quod omnia per
mortalia sunt omnia lege perhibita
nam hoc in prima per quod per
puncti dictum est sed non sequitur
quod ideo sunt omnia per homines puni-
enda et id illam de conualio et quod
tunc incestuosi peridi et illud
capitulum loquitur de aliquibus
grambus per puniendum et
flacione pene quia actores illorum
monitis ecclesie nolunt obedire
quia periculari nullos per con-
cludi vult omnia per publica
sunt puniendae per prohibito pene

secundus

Ad illam auctorem 20 palippon 20
vixit qualiter nullo gahoz 20
dico qd appetitiam ad pbandum
vlem omnia pcta 20 po hz oppo
neus nisi qd illo totu destruxerit
altaria que erant in iheru alq un
uersa in quibz ydolus adolebat
in psm subuertentes in ille tpo
solus loquit de destructione ydola
trie et omi pctorum destructio
ad illam 20 palippon 20 vixit qua
Josias vocatus vniuersis 20 dico qd
appetiam accipit opponens ex illo
tis scilicet go Josias cunctas abomin
lationes ab hominationes de vniuersis
regionibus filiorum isrl qd quam
dico qd scriptura no dixit omnia
pcta seu cunctas abhominationes
p quas pcta ydolatrie intelligunt
in multis passibus scripture expe
ctam videtur sonare totu sequi
cum subditur si fecit eos qui residui
curam in isrl fuerint domino deo
suo et idem expressus apert mo
leg 20m in si p ab hominationes
intelligantur pcta mortalia dicit
qd sit distributio acommoda pcta
qd maiora pcta absoluit uel distri
bucio p quibus singulorum in magis
so in pma solucio quia magis
qsonat totu et glase de hira cidias
que tra pbatom aclusione seu
articuli dnr apparet qd de corrup
tione fina assumantur et spaliter
auctas eniga ho pmo con creto
mo gramaticum dico qd loquimur
qd psequenda sunt vicia amore
in pte no libidine vndite ita
ut vicia quia xpo munica pmi
antur no homo 20 arguit de mo
do pmiuione no de pmiuione
vni seu qd modo inferat illa im
tat quale inquit et fit fallacia
In delatione dicit vni bene no
laudum nam pponens delectant
quo vniuersis agnat corripere

pcta mortalia publica nam dicit
qd p dicatoribus pducendo qtem
latius orando uel aliter p mendo
secularibus pncipibus aut iudi
bus in potentiam coactua con
stringendo iuxta legem ciuicaz
quoniam corrumpere et qd obmittens
iuxta sui officium peccat in deo
et p pmiu et qd et quo me sunt
vera ostensum e nisi vellet sola
singulis referre ita ut cum loqui
de pte iudicialia intelligat res
pctu suorum subditorum si de cor
ruptione fraterna intelligere cor
ruptio aliud est sicut monstratum
e qd rationes pmi qredo rationes
que pbat qd pcta mortalia publica
20 no sunt fouenda aut defende
da qd fuit pma ps correlari
qd rationes arguentes con ram
pctem qd p ratoris pnales et se
culares ex eorum officio mod
is arguentibus et qm tibus
xpianorum et quos pctu eorum
sunt corrigenda corripienda casti
ganda et pposse eis pcellenda
qd pnam dicit omi et rex regum
de q omni hoc fecit et hominibus
faciendum in iungit ut qd dist
su veteri et noui testamenti go
rectores id facere debent dico qd
nec omnia pcta mortalia publica
domus pmiunt in lege veteri nec
omnia in lege noua sicut late de
ductum fuit in aclusione pmiu
macti si nec omnia pmiuenda mai
dant in lege noua nmo dixit
luc vi Ecce mitiores sunt et
pr vr mitior e dixit et tunc
vni cum quereret petrus quoniam
fui in eo peccanti esset peccatum
no dico tibi usq septies si usq
septuagies septies Et vni ibi no
ne optuit et te misereri q serui
tui stant et ego tui miseri sum
et iratus domus eius tradidit
eum tortoribus quo ad usq reddet

unusquisque debet sibi sit inquit sal-
uator et per magis celestis faciet
vobis si non remissis unusquisque
sibi suo de cordibus vestris dixit et
apostolus ad Ephesios in Epistola in vobis
benignus in corde donantes in
vultu sicut et deus in christo dona-
vit vobis Et petrus per petrum
in fide autem omnes unanimiter
operantes fraternitatis amatores
in corde similes modesti non redde-
tes malum pro malo nec maledictum
pro maledicto sed caris benedicentes
ponens allegat quod dominus puniit
superbiam in iustis et quibusdam
avaritiam in archa et et ceteris
personis et que ad longum non
revertitur quia credo per in argu-
tum suum desit quia arguit abusus
ficienti vero enim sapienter puniit
petra in istis vel in illis quod in om-
nibus superbia iudicia sua sunt abis-
sus multa et alta per fraudem et
quod invenit eam in dnm ita
dure corripuit ut non solum ho-
mines peccantes sed et rationabilia
propter eos puniit ut in thesau-
ris iericho et ammalibz ama-
lectitum in pecunia simonis
magi in possessionibus egypci
et hoc sicut apertum nobis allegor-
doctor irrefragabilis triplici de
causa scilicet ratione sacramenti thes-
auri iericho Jesus in et amma
lia amalectitum 1 Reg 10. pu-
niunt regem iericho interpretatur
lima et per mundum cuius avaritia
dampnatur cum thesauri
iericho anathematizantur am-
lectite qui interpretantur lingentes
sunt carnalium desideriorum vo-
luptates que debent mortificari
quod denotat in iussione a iustitia
Puniri amalectitum Ratione de
testationis peti pecunia simonis

magis dampna est pro peccato suo
Actum vni. Ratione flagelli pos-
sessiones egypci nostras tradite sunt
grandini Exo. 19. ut in illis pu-
mantur et flagellantur in quorum
amore supra modum delectabatur
Interdum ita peccat deus ut di-
xerit iustos in stuporem dnm
ut dixerit iustos in stupore dnm
non quanta sunt sua clementia cru-
cifixerunt pariter et orabat pro
eis videtis mirabilem dnm disposi-
tionis suam et archam in sa-
tabile confortatum ut non possumus
ad eum dnm non dnm arguimus
pro punitione ab homine Exponitur
dei potius sumens est enim igno-
scendum aut corripienti in pro-
lenitate ex benignitate opti ipso
dicente dicitur amice quia iustus
sum et humilis corde et novem
etis requiem ammalibus vestris Et
per prophetam Joel peccatores vocare
cum dicit Convertimini ad dnm
Deum vestrum quia benignus est
et misericors pater et multe mis-
ericordie et per prophetam Joel
Et cognoscite quoniam amara
est vobis reliquie Deum vestrum
delinquentes fontes aque vine
et foderitis sibi cisternas dissi-
patas in nimio rigore per punitionem
que non valent contemere Jeremias
20 et quas scilicet nunc etiam illas de sa-
biano per 24. deus quod ad hoc
ordinavit vos et dicit quod illud
tam loqui de pena infligenda
con facientes calumpnia sacer-
dotibus et vni eis infirmitatibus
quod per pro Exambrosio per et ex-
stimatorem vram in filie capiti
perceditis. Et dnm crucifigunt
qui enim in suis sacerdotibus
persequuntur quia tribus a crimina-
to de chagrud aut cruaati susti-
net qui vni patitur per tunc ex fine

capituli q̄ opponens subtrahit na-
 p̄ q̄ dicit. Illum vō qui calūp-
 niam vel obprobrium facit ab-
 scidatū sequitur q̄ tacitū fuit
 et dūm in suis sacerdotibz ferat
 hoc ante totū credo et ē cōi-
 opponentes qui dicit videtur apte
 p̄ secularē sacerdotē esse p̄mū
 dō q̄ illam nisi scā in caritate
 xpianorū ē dico q̄ ista ratio de-
 fiat si tendat ad hoc q̄ fornicatio
 simplex et omnia mortalia non
 solūm correptionē fīna aut ḡali
 correptione p̄dicacionis ē cor-
 rumpenda s̄ et p̄ secularē p̄tē
 coercenda et omīo p̄mūda
 aut expellenda de quibz xpī
 anorū p̄ta iniqua ratio defiat
 in duobz p̄mo in hoc q̄ nō dī-
 ugit inter p̄hibitiōem et p̄mittē
 et tamen magna ē dīstīctio fa-
 cienda cum lō dei p̄hibeat omē
 mortale publicū et ut ostensū
 ē nam dēgit paulū omnes
 fornicationes prohibuisse et ex
 hoc concludit q̄ om̄s sūt p̄mūda
 dō defiat in hoc q̄ nō dīstīguat
 p̄tē p̄torū in vno ḡne aut cāz
 quā quia copulacionē fornicatiōis
 dēgit p̄mittē om̄s fornicā-
 tiōis q̄ fieri nō d̄ quia illa quā
 p̄mittit nō sūt sūm fornicatiō
 imo sūt incestus et aliquo contra-
 nām et rēnēciāz ualeū que de-
 betur p̄ri et ex hoc uxori eius
 que ē cum illo vna caro si tendat
 ratio q̄ fornicatiō et alia mortalia
 sūt correptionē fīna corrumpenda
 nō nego imo credo q̄ sūt et q̄
 sit fouenda s̄ duo q̄ ē tollerandi
 sūm mēticimū et p̄mittē
 p̄ter causas ante memoratas pla-
 cet in super illi q̄ omnia p̄ta sūt
 p̄dō sancto dictante p̄hibita s̄ cō-
 alimū ap̄lōz actū vō nō omnia
 p̄hibuit s̄ tū mōz s̄ ab idolat̄

suffocato sanguine et fornicatiō p̄lla
 vero clam et ea que nobis fieri
 nō vltis ne facientis nō ē de canon
 s̄ totū nō ē app̄cia q̄ ē debet
 quia ē vniū p̄cipimū legis ne
 om̄bz utentibus rōn notū talia
 vō nō cadunt sub concilio s̄ in omnia
 p̄ta mortalia p̄hibuit nō tamen
 p̄deo quia essent hic penaliter p̄-
 mūda s̄ in tribunali et foro ad
 equatō dūne iusticie p̄ta in ex-
 tremo iudicio et in foro ostēdē
 de om̄bz mortalibus occurrentibus
 memorie q̄d rationes s̄dī corre-
 larū additas eis p̄mū que nititur
 p̄ter q̄ quibz habent p̄mūda
 p̄ta p̄mo ad p̄mū dēgitatē dō
 ruiturū assunt q̄ p̄mittit cho-
 ruiturū dico q̄ nō sententiando
 p̄mittit s̄ paulū et quia ut dictū
 ē dicit iudicant q̄mōdō hominē
 nō dicit iudicantū nec iudicantē
 ē vniū q̄ hoc facit illis aggregatis
 cum suo p̄ri in vniūdo fidei et ca-
 ritatis et cōsentientibus q̄ si aliq̄s
 ostēdēre velit q̄ illa iudicant
 tūc dicitur q̄ sūt cum paulo an-
 te ante eius nam dicit congrega-
 tis nobis et meo p̄d q̄ allegat
 corrigite iniquos de t̄hess̄ int̄
 de iustitiam exhortatiōna p̄latorū
 et nō quibz cor̄poreis cum
 eos de inobediencia et sup̄tationē
 p̄latorū docuerat ut dicit p̄ter
 de t̄harentasio et p̄ar̄ reuolūtiōne
 et gyrophasorū idē d̄ iniquitatis
 ē cū iustitiam t̄ormitū ante
 quia sufferebant pseudo ap̄lōs q̄
 insipientes dicit eo q̄ in carne glō-
 riabant̄ reprehendit et hoc est
 p̄ale et graue p̄tū contradictorē
 s̄ verorū p̄dicatorū tollerare nō
 h̄i q̄cludit q̄ nulli p̄tores sūt
 tollerandi ex isto q̄d illarū mōz
 s̄ vniū q̄ v̄ remittuntur dicit
 p̄mittit p̄ta p̄ hominē et dicit
 ē supra de q̄cūq̄ nra satis q̄d p̄s

ty dico qd si quis punit deo ad
punitum eius et intentionem mouente
no peccaret. Sic em hret autem
si si punit deo ad actum punit
nomis mouente et no ad intentionem
et caret quia quibus punitio
actio est bona no ty intentione pu
nientis. Itera esto qd quibus pos
sit aliqua pta punire eo ante
no ty ideo punire posset pta de
vicorum cum no sint eis subditi
ut palam factum e nisi ad eo uel
ecclesie sup hoc accipent expressas
ptatem et tunc fieret ante dei
aut ecclesie et deus magis uel ante
hoc faceret qd illam. Secundo
pp xxiii q. ii. tam sacerdotes qd
reliqui fideles et dico qd illud am
nte de correctione fina quo ad
omnes et de iudiciali pte quo
ad sacerdotes dnm et aut si maior
rigibiles apparuerunt ab ecclesia se
parentur nam glo. sic dicit hie e
argumentum qd quibus si peccant peccat
ad omnes et sup illo. do sequitur
dicit qd sacerdotes hnt officiu eo
quicquid. et ita hoc ratio e p me
id illam. pp xxiii q. ii. dicitur
te facientis pculdubio et dico
q ipa omnia allegata vera sunt
de difficultate disciplinarum eo negligetia
aut aliqua inordinata uel in
discreta affectione qd aliqd huius
modi passi no ante de obmittendis
seueritatem iusticie occaus ratio
nabilibus pta vera sunt de ne
gligencia punitiois ptoz turba
timus bona qd pntas possit et
corum a quibus facile e plebimus
multitudines abstinere qd horum
uo ptoz punitio obmittitur p fa
lute boni quibus aut ad penora vi
tandi et no negliget. Neglectio em
e obmissio eius qd quibus sit et
pt facere et ad hoc tenetur p
potens ante humana pta no
pt omnia mortalia punire nec

omnia recte dirigere. Pro quo fit qd
cauet maiora et punit exco
muniore quam mortalia relinquit
dmo exco aut in foro qstionae
uel finalitatis rationes tero corla
ry ad illam cum qd pz ex lege
correctionis fine et concedo qd
superiores put ab inferioribus corripi
correctione fina si no ut oppones
intelligit inductione s. ut demerito
pp de pte monitionis fiat cor
populo si qd fieri coram suo sup
ori. Et sic si sumus pontifex pto
peccet psonali qd scate cum qd
uilitate et reuerencia moueri si
uolit acquiescere pp ad hibitionem
unius aut duorum testium poterit
denunciare. Quoniam quali si no
fit no e alter recursus. res est
deo committenda et pco orandum
qd hoc qd de pto allegat dico qd in
grego in omelia ut thomas in
opositione huius passus recitat no
submittit se xpud correctionem pti
q coram probat se ptoz non
esse pti aut pensate ante man
ifestudine dei no de dignat eo
ratione ostendere se ptoz no ee
qui ex vultu diuinitatis ptoz
poterit iustificare. Ad dicit de moy
se dico qd iusmodi sunt ptoz na
dicatur in testu eudi galimus mod
no correpto quia no peccant de
band dicens qd illa correpto quid
fecit mattham fuit fina et co. Ita
tham in pualibus erat maior da
uid. 2. q. a. Nos si quibus par
parem et maior morem et co
possit ipsum exercere debitis se
uatis et iustitiam de resistencia
pauli erga petrum qd fuit p
blice ian. dicitur e imminet
eus magnud pculum fidei nam
petrus pna simulatione inducet
ad ob pntiam legatum con
veritatem eum de Salomone

sed

qui deposuit abrahā sacerdotem
 dicitur primo cum de lra fecit diu
 in scriptum seu diuina voluntate
 quia aspirauerat coram ipso sa
 moner et diuina ordinatoz atq
 dauid pns eius et ut impletur
 fmo diu quem locuta ē sup domo
 heli sicut et dicitur in totu di
 cem 2o q sacerdotum ewāg
 succedit magis de sacerdotio mel
 chisedech quaz leuita p hā atestate
 cum ait Tu es sacerdos in eternu
 in ordinem melchisedech No em
 hereditate possidetur sanctuarium
 dei nō nec in lege s sola diuina
 vocatō quib ad illud assumitur
 nō putum fauore ptea et magi
 sedech nō legitur habuisse patres
 aut inter erat em leuiticum sa
 cerdotum satis simile et ad illud
 p reges assumebant idē nō nūq
 si ab officio potuit regem salo
 moner et abrahā deponi nō regi
 bus sacerdotum ewāg nō ē
 obnoxium idē nec reges put
 tale insituer uel destituere aut
 uiridie punire et hec ipa desue
 reptione sacerdoti ewāg magis
 sacerdotio melchisedech proban
 q hoc q lex nē q fiat p ewāg
 lex vō monsi euacuatur p am
 saltim quo ad ceremonialia et ui
 dualia moralia vō que manent
 pntent ad legem nē translatio
 go legis nūq insulatōm sacerdo
 in sicut cōm aplūs dicit ad he
 bicos septimo Translatō sacerdoti
 nē ē ut legis inslatio fiat Ex
 quo go lex nē in qua sunt sacer
 dotum melchisedech nō ē trans
 lata et lex moysi translata ē
 sine euacuata in qua erat sa
 cerdotum leuiticum habes uir
 tutes illas et emic dicit
 tota populo et sacerdotib nū
 et dicit q aliud ē deo lacrimosus

querimus facit ppter pta sacer
 dotum illud ē quoniam pta coram
 populo arguere pūm et mēdum
 maxime diu nō hē ad superiores
 homines recursus sed nō licet
 p pta psonalibus prelatoz pū
 faciat plus nō em qd illa in
 superiores sepe vident illicite et dicit
 q inferiores opor q nō inuigilat
 uiridie seu opitate superior quia
 nō pnt nec illos licite penatiter
 punire superiores nō sunt qseruen
 tes qd hoc ppositum dicit glosa
 in illucan ibi qui p dicit et q in
 iudicōm et qforuiter dicit ad hoc
 nec caret scrupulo societatis ocul
 te qui manifeste facinori de sunt
 obman si p dicit glosa et opo
 extra desen opcon quante ad ca
 pitulum go allegatum p respo
 deri facientis procul dubio dicit
 lxxvii qd illaz de ggo 2o q
 vii. Sicut inquit laudabile dicit
 q illud capitulum loquit de coronatō
 opante Nam ibi gregorius mē
 tat dpos in conatō in pūm qre
 gatos ut pmatem clemenciam
 inforuiter sacerdotum pma
 puniant aut iudicent et non
 faciat ad ppositum pponunt q uise
 riore corrigunt p inslatōm pene
 superiores et lāna et lāna pūm
 gis ad ppositum mēm quia talis
 correatio sit p superiores qd illam
 de lconē n. q. vii. dicitur nos si
 opetenter aliquit agimus et dicit
 cum doctoribus q hec submissio
 sunt pfectionis et nō debiti adde
 ctum allegatum q hoc sit du
 binum q incipit nos si mē m
 petenter aliquit agimus et ubi
 induatur Balaam ppta re
 prehensio ab azma in quo per
 Balaam superior inferior pama
 nte dicit q hoc nō audit in se
 riore opante reprehende posse
 superiores nec superiores sese subicere

scilicet

in p[ro]p[ri]is & p[ro]p[ri]is indicent e[st] de c[on]d[em]n[atione]
 iudicio comp[ar]ationis accipient[ur].
 Nam s[ic] s[ic] & s[ic] p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um in
 dicent subtra[hi]gentes se ab eccl[esi]a
 gradu s[ed] quo ad opa et que ep[iscop]o
 quoniam n[on] o[mn]es iudicent
 comp[ar]at[i]o[n]e h[ec] e[st] meliores layci co[m]p[ar]ati
 ad ep[iscop]os malos o[mn]es p[ro]p[ri]os
 comp[ar]at[i]o[n]e malam esse v[er]it[as] ep[iscop]o
 talium d[icitu]r illam in die iudicij h[ab]e
 bit e[st] d[icitu]r q[uo]d ista ratio arguit de iudicio
 ascensionis aut comp[ar]ationis
 et p[er] q[uo]d transfert se in eadem ra
 tione ad iudicium d[icitu]r q[uo]d
 quo surgit sequens cor[re]ctio f[aci]t
 De salomone deponente de iudicij
 sacerdotes de danieli iudicante duos
 iniquos p[ro]p[ri]os et de nabu
 chodonozor d[icitu]r e[st] quia p[ro]p[ri]o
 nens d[icitu]r q[uo]d in hoc nabu chodonozor
 n[on] reprobatur d[icitu]r q[uo]d o[mn]es
 n[on] laudantur ex h[ec] r[ati]o d[icitu]r q[uo]d
 d[icitu]r in v[er]bo quo ad iudicij f[aci]t
 q[uo]d ad actum quia coop[er]ab[atur] d[icitu]r
 f[aci]t d[icitu]r et licet a d[eo] d[icitu]r f[aci]t
 eius hoc e[st] quia dedit ei d[icitu]r et
 q[uo]d q[uo]d d[icitu]r ad actum licet n[on] quo
 ad iudicij f[aci]t d[icitu]r De t[em]p[or]e et ve
 pesiano d[icitu]r q[uo]d iusto dei iudicio pu
 nitur sacerdotes et q[ui]tatores v[er]it[as]
 quia occiderunt filium dei et ve
 siderunt in suum p[ro]p[ri]um et t[em]p[or]e
 n[on] et ut impletur v[er]b[um] d[icitu]r q[uo]d
 d[icitu]r venient t[em]p[or]e d[icitu]r te val
 lo coagustabunt te ad terram pro
 sternent te eo q[uo]d n[on] cognovisti t[em]p[or]e
 visitationis tue Et p[er] t[em]p[or]e l[oc]o mon
 si impleta erat et figura cessa
 nerat quare et sacerdotum erat
 em[er]it iam sinagoga ducta ad t[em]p[or]e
 ulum De t[em]p[or]e d[icitu]r q[uo]d erat
 t[em]p[or]e in p[ro]p[ri]is sup[er]ior d[icitu]r q[uo]d
 refert De damaso d[icitu]r q[uo]d ista
 occasio fuit p[ro]p[ri]a infamato sup[er]

fama aut potius sup[er] infama de
 lubrico carnis et nulla negat q[uo]d
 inferiores possunt cum reuerentia su
 p[er]iores arguere finaliter aut eis
 infamiam clamorosa[m] infamare
 s[ed] negand[um] e[st] q[uo]d licet eis publice
 totam populo in p[ro]p[ri]is reprehen
 dere aut de tractore infamare
 q[uo]d ualiter v[er]o de illis de p[ro]p[ri]is
 agend[um] sit d[icitu]r e[st] in fine p[ro]p[ri]is
 q[uo]d s[ed] p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is q[uo]d r[ati]o[n]es
 quarti cor[re]ctarij p[ro]p[ri]is ad r[ati]o[n]es
 de p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is
 non factam a d[eo] con[tra] negligen
 tiam rector[um] p[ro]p[ri]is in officio
 p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is
 et hoc e[st] manifeste inuitat an
 ctas apli p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is v[er]o si q[uo]d
 suoz et maxime domesticorum
 curam n[on] h[ab]ere fidem negant et
 e[st] infideli deterior et hoc nichil
 facit ad p[ro]p[ri]is de p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is
 infamie sup[er]iorum p[ro]p[ri]is inferiores
 et eccl[esi]asticos p[ro]p[ri]is scabiosos
 et iudices aut q[ui]tates ad illud
 frigen omelia v[er]o sup[er] ioseph di
 centis q[uo]d sacerdotes et istam
 omnia q[uo]d e[st] arguit em[er]it negligen
 tiam sup[er]iorum in officio p[ro]p[ri]is
 et p[ro]p[ri]is inferiores s[ed] sepe
 d[icitu]r e[st] n[on] e[st] negligere obmille
 corrigere q[uo]d quib[us] r[ati]o[n]es emen
 dare n[on] possit v[er]o rector p[ro]p[ri]is
 p[ro]p[ri]is publica gladio v[er]o et ante
 infamie t[em]p[or]e corrigere p[ro]p[ri]is
 q[uo]d v[er]o p[ro]p[ri]is p[ro]p[ri]is n[on] p[ro]p[ri]is
 castigare v[er]o dei de t[em]p[or]e
 illam de rectorib[us] secularib[us] v[er]o
 p[ro]p[ri]is v[er]o tangi p[ro]p[ri]is cornu
 si mala in q[ui]tates n[on] cohibue
 rint et ad frigen ibi p[ro]p[ri]is
 peccat et p[ro]p[ri]is o[mn]es d[icitu]r

q p pto populi pncipes mēdū
pūmuntur quia ppter negligē
ciam correctionis populi mul
tudo licentior sit ad malum
et pēlmior qm̄ anteq̄ curaz po
puli pnceps suscepit si culpabi
li obmissione pta pūiserit m̄
pūita reus erit insolentiae co
tales autem fortass̄ fuerē prin
cipes populi qui nūm̄ uiderent
fīnas mās missas ex concilio B
alaam ad casta filioz isrl̄ ut
ppter eas pplus peccaret et uin
teretur qui ab eodem maledi
ci nō poterat nō cōhibuit po
pulum ad eas accedere cū uis
zambri s̄ coram filijs isrl̄ le
gatur accessisse ad dōrbi madi
anitem filiam et cum ea pec
care nō erubuit Et nichilomin
repūm̄ vni p alio pūmunt in
terdūm̄ absq̄ pto tribus caus
ut dicit alēdr pma ē opata
tio solitudinis caritatis ut nō
fūm̄ quisq̄ se obpnet a pto p
se s̄ vniq̄ ne et ipi p illo pūm
untur Secunda causa ē osten
sio unitatis que d̄ esse qūm̄
ad vnicūm societatis ramp
pter pti achor dicitur ē pec
cavit populus Tercia causa
ē detestatio pti et ostenfio ma
gnitudinis eius ut videatur
qm̄ peccaret multitudo s̄ uel
illud faciēdo qm̄ vniq̄ sit agē
do tūm̄ peccant Thomas vo
za ze q̄ conterfima ar. iij. ad
pūm̄ dicit q̄ tribus modis
vniq̄ pro alio aliqui pūmunt
pmos quia ē aliquis alius
ut filius pūmunt pro pto pa
tris 2o p̄ detractionē vniq̄ in

alium aut quia vniq̄ alius imi
tatur aut p modum multū ut sub
diti p pto pncipis ut in pūm̄
populi p pto dandū mīant p
pūm̄ 2o Reg xxiij. ppter q̄
dicit qm̄ quicquid delirant reges
plectuntur adhm̄ Tercio ad comē
dandū unitatē humane societatis
et vniq̄ et bonis p malis in
eodem societate patitur pūm̄
pūm̄ modis satis manifestis
ē nō inq̄ aliquis sine culpa sua
pūm̄ solet tūm̄ dīa q̄ si sine cul
pa nō tūm̄ sine causa pūmunt
verumptēn pūm̄ filioz isrl̄
nō sine culpa cor̄ estimandū
forte ē fuisse pūm̄ pro pto po
puli quia corrigere negligēt
cūm̄ possent ut tangit origen
ante Aug et q̄ vñ dīu nec
mārepantes rectores nec sui nec
suoz carum q̄ntes Concedo rur
sus et illam qui de vniūm̄ heli
loquit et comitān angeli eccle
siae ppter cor̄ negligētiam in
correctionē suoz dīam q̄do illos
et qui in leuīs et quilegē dī
inferior ordm̄ culpe et dī
itab̄ vīdori hō iūo de pūm̄ bo
no vera est de obmittentib̄ do
ctnam̄ miserie et saeculo cor̄
reparationis fraternitatis vniq̄ p
nas purgare dīm̄ et qm̄ libet
cūm̄ aliis tūm̄ pūm̄ obli
gantur et maxime de illis
qui pastoralis dignitatis aut
vocationis officio ad hoc ser
uius tenentur pta aplūs i
Agor vs Agornith arguit q̄
nō corripuerunt illum noto
rium fornicatorem correctionē
fina de quo se facta ē mēcio
posuit ponens quatuor cau
sas ppter quas castiganda cor

secundum

ripienda sunt peccata primo quia
 populus videns peccatores non puniri
 vel argui peccata et publice
 credunt ea que committunt non esse
 peccata vel non tam gravia sicut in se
 sunt. Secundo quia ipsi allicuntur
 ad peccandum similibus peccatis tunc
 quia facilius ad aliqua graviora
 ruit. Quarto quia una civitas
 coram deo propter publicos peccatores
 dampnatur ut populus ipse propter for-
 nicatos cum iudicant. Nulla pro-
 fecto sane mentis quam dicat peccata
 mortalia publica esse punienda di-
 centes enim oppositum fautores erunt
 enim ac in eo iudicio seniori di-
 sapientia accendi quia omnia facientes
 eo quod non paucorum actores essent sed
 omnes que sub potestate illius erant
 doctrine licentibus agentibus. Propono
 non quod multa peccata publica sunt puni-
 enda per iudicium pene ab his
 qui iurisdictionem habent super illos et in
 hoc ponens et ego non sumus dis-
 cordes differimus aut quod potius eo
 articulo correlatis notabilibus et ra-
 tionibus accipere in quatuor primo
 quia ponit omnia peccata publica mor-
 talia esse punienda per iudicium et
 hoc apparet quia in articulo dicit
 peccata mortalia publica et indefini-
 te et tales in moralibus regulari-
 equivalent universalibus et ratio
 nibus ad eundem per declarationem
 que incipit per quia ego divina
 id apparet et ego pono oppositum.
 Secundo quia ponit quod a quolibet
 fidei peccata mortalia publica quorum
 cumque tam clericorum quam seculorum
 sunt publice coram quibus-
 cunque caritative arguenda per
 officio correlatis et tertio et eo
 declarationem ante correlaria que in-
 cipit per et oppositionem dei et ego

pono oppositum. Tunc quia ponit quod
 peccata publica mortalia superiorum sunt
 punienda et coram populo et hoc
 apparet et tunc correlatis et rationibus
 et eo declarationem que incipit sunt
 multa alia peccata prelatorum. Et
 ego dico quod peccata clericorum specialia
 illi statui non sunt populo iudicandi
 in eo predicationis immoderate
 immo cum magna discretione et so-
 bene ubi facienti et puta si venisset
 milititer populus accederet ea que
 sacerdotes committunt non esse peccata
 aut minoria quam sunt aut capere
 usum peccandi ab eis aut aliquis
 aliud simile rationes hinc loco
 suo tangunt. Quarto quia ponit
 quod peccata mortalia publica corumque
 sunt per prelatos seculares caritative
 punienda et hoc ubi correlatis et
 aut qualis reprehensio per predicationem
 ubi dei non sufficeret apparet eode-
 declarationem que incipit per quia ego
 divina et ego pono oppositum quod
 ad id subiectos dico enim quod peccata
 clericorum non sunt penatiter per iudices
 seculares corrigenda aut coram
 eis arguenda nisi et per in fide
 aut subiectione morum et falsam
 doctrinam in casibus exceptis a
 iure in una responsione specialiter
 et ut ibi exponat aut si aliqui
 alii sunt a iure excessi hoc enim et so-
 lum per in illos quod eis creditur
 et indulget et quod hoc non per in
 illos est in favorem iurisdictionis
 ecclesiasticæ. Alioquin ecclesia si per alii
 seculari subiaceret cum fletu cla-
 mare deberet illud. Tercio
 per facta est quasi vidua. Tunc gen-
 tium princeps primatibus facta est
 sub tribulo. Item plorans plo-
 rant in nocte et lacrimis eum in
 maxillis eius. Ita vero que pono
 ad id sub dicta ponentis potestatem

in possessione declarata sunt addit
 ponens q^d quodam p^{re}ta publica
 mortalia in q^untatibus nō p^{re}hibe
 buntur tandem maiores in p^{re}de
 et cum plebe erunt in p^{re}culo da
 mpnationis q^d nō apparet vera
 de p^{re}de nō subditorum modo sibi
 competentis illis s^{ed} correctione fr
 na quia ga illos alius modus
 eis nō venit et quāvis p^{re}tores
 inquit inter alios q^untes suo q^uo
 alios aliquo attrahant nō t^unt
 omⁿes ut contagiosi sicut em di
 ctum ē ante sunt quib^{us} flagitio
 si r^um doctrinas d^{ic}untur h^{ic} de
 decem cord^e et 20 de doctrina va
 na Et quib^{us} famulosi p^{re}mi sūt
 qui nō nocent aliis Sed sūt qui
 nocent contagiosa iⁿ p^{re}ta sūt
 h^{ic}ses et s^{er}sinaia mala doctrina in
 moribus defensiones uel op^{er}usa
 tiones publice in p^{re}de mātānta
 ad alior^{um} ad p^{re}atand^{um} et similia
 taliter p^{re}atantes d^{ic}untur ones mor
 bide q^utagiose p^{re}atantes alijs p^{re}at
 ratis nō tales sūt illi in p^{re}de tho
 re et q^uib^{us} n^{on} p^{re}atant nāq^{ue} s^{er}sinaia
 alios ad s^{er}sinaia p^{re}atantes
 v^{er}o bene d^{ic}untur p^{re}atorem r^uddite
 atq^{ue} abernatius in p^{re}de homi
 ne s^{ed} infecti cor^{um} p^{re}at^{is} inmolua
 ni in cor^{um} p^{re}at^{is} de illis dicit
 I^{er}o sup^{er} I^{er}emiam polluit cor^{um}
 p^{re}at^{is} plus sūt cor^{um} one mor
 bida v^{er}o sup^{er} g^{ro}o in p^{re}at^{is} d^{ic}untur
 v^{er}o allegatur v^{er}o d^{ic}untur ab eod^{em} et
 ab eod^{em} q^uo p^{re}at^{is} sūt allegat^{is}
 et ad hoc r^{es}ponsum ē de negli
 gentia sacerdotum ap^{er}uillam
 inate aut timore p^{re}ta p^{re}ta
 arguere d^{ic}untur v^{er}o p^{re}at^{is}
 linguas corrigendos q^uo p^{re}at^{is}
 c^{er}ato ob^{er}uissiois aliq^uo venit

ita dei sup^{er} populum ē magis
 ad oppositum intencionis p^{re}ponet^{ur}
 quā ad p^{re}positum quia p^{re} hoc ord^{er}
 auctas sacerdotum sup^{er} alijs
 quoz ē suis subditis v^{er}am salut^{em}
 ondere Ex q^uo defectu granter
 p^{re}atant nō go sub^{er}uunt iudicio
 diffinitionis secularium Circa p^{re}ta
 p^{re}ta p^{re}ta et sacerdotum quia
 tā r^une sūt populi sacerdotes
 mali aut p^{re}pones Et g^{ro}o alle
 ganit et ex hoc q^uo d^{ic}untur q^uo cor^{um}
 p^{re}ta sūt maxime arguenda
 dico q^uo hoc sūt vera t^u nō m^{er}it^{ur}
 d^{ic}untur q^uo p^{re}ta p^{re}ta p^{re}ta iudicio
 nō p^{re} p^{re}ta coram populo
 nisi cum moderamine et sobria
 gravitate v^{er}o nisi e^{er}o et in
 populo credenti q^uo talia licet
 d^{ic}untur em talia p^{re}ta s^{er}u^{er} de te
 p^{re}ta in se p^{re} nō r^{es}pendo cidat
 tor^{um} coram populo libere et
 sine freno ut p^{re}atant d^{ic}untur p^{re}ta
 uent^{ur} nō p^{re}ta r^{es}pondit ut
 d^{ic}untur coram alijs corrigendo Et
 go arguenda p^{re}ta p^{re}ta et sa
 cerdotum p^{re}ta r^{es}pondit et cor
 r^{es}pondit s^{er}u^{er} a quoz vbi nō
 suffiat p^{re}atand^{um} sūt est v^{er}o
 in p^{re}ta form^{is} saluator^{um} ad h^{ic}
 bendus ē v^{er}o r^{es}pondit uel duo
 et coram alijs r^{es}pondit ē ut de
 s^{er}u^{er} q^uo si nō audierit d^{ic}untur
 ē c^{er}u^{er} r^{es}pondit et si neglexerit
 ab eo p^{re} ad sup^{er}orem p^{re} s^{er}u^{er}
 pontificem rei q^uo si d^{ic}untur aut
 in p^{re}atant d^{ic}untur ē c^{er}u^{er} r^{es}pondit
 Donatio g^{ro}ali q^uo ut d^{ic}untur q^uo
 r^{es}pondit nullat^{ur} ad m^{er}it^{ur} r^{es}pondit
 d^{ic}untur ē Si conciliū nō au
 dierit sūt tibi sūt c^{er}u^{er} et
 publicanis q^uo q^uo q^uo
 a c^{er}u^{er} fidelium q^uo nō sūt
 op^{er}u^{er} l^{er}u^{er} in sacerdot^{um}

Sunt et arguenda peccata predicta
runt per predatores et generaliter
reprehendenda si potius in ser-
monibus ad clerum et ibi dunt
modum suauiter et agendum
emplastrum opietatem et iustitia
assequendi est pietas assequatur
et maius iustitia ut per assequatur su-
moniam prauitatem in clero
et dunt statibus aggrauant et
ego piter illam allegant ipse
ponens multa dicta scilicet hoc
mortiferum vix reprobandum
que sane intellecta et ipse accep-
to pateriens diuersos modos sermone
qui veni sunt

Accedo ad rationes quia pbat vi-
debatur fictas et absolucio apena
et a culpa et in lege dei non esse
fundatas indulgentias primo illud
insane etas popule mei qui te
bini dicunt ipse te decipiunt et
assimulo illud Genue vi. Amabat
qntom filie populi mei ad igno-
mia dicentes pax pax et non est
pax Item illud Ecce vii. De qui
assimulo pulchros subonum cubito
manus et faciunt euacua sub
capite vniuersae etatis ad capien-
das animas ut capent aias po-
puli mei vniuersabant animas
eorum et violabant me ad populum
meum ppter pugillum ordei et
fragmen panis ut sufficeret aias
que non morimur et vniuersabant
animas que non vniuersabant
pilo credenti mendacis id dicit
quo ad absolucio a pena et a cul-
pa quod non est quibus magis tradendi
ipso modo eos si dantur sub modo
remissionis omni peccatorum et omni
penarum per peccatis debitorum aut alia
partis illarum Et tunc dicit Et habet
tres rationes quod peccat principium loq-

untur enim de seducendo popu-
lum per falsam consolationem aut in-
tuitu gratie captande aut auaritia
scilicet et cum applicat adpositum
absolucionum et indulgentiarum
supponit quod sunt mendacia et sedi-
ciones et hoc est probandum nunc
probari non potest quod haec sunt menda-
cia quoniam veritates sunt et pater
fructuose ad vitam salutis si in ser-
uatur debita ordo et moderatio
honestas in eis et quasi vide argue-
asupponit ad inferius affirmatio et
hic locus non est in bonos arguit
enim equaliter pastores in in-
ultis ut dicendo populo scelerato
quod bonus est dicendo affligende plebi
quod est pax et multa etiam per tyralibus
recipiendis fugientibus seducunt
illam quo seducunt nunc ipso pro-
posito de absolucionibus et indul-
gentiis

Item ad rationes cum pugnare pro-
cedamus ad primam assumit illud
cor. xvi. Ecce p dicit vobis si go-
dixit nobis et dico quod ista avaritia
non intelligit adpositum non enim
est cum deum aut scilicet colentes
et ecclesias ex deuotione visitantes
Et cum eos qui dicunt ecclesiam
catholicam esse in aliquo angulo
terre aut fidei catholicam in ali-
qua particulari regione sicut per
exposiciones Jeremii et Aug.
supius ostensum est etiam iam Is.
p. pastores et dico quod istud pbat
dixit quia rectores populi pro-
uocabant populum ad querendum
dum contra fidem suam et locum
que elegerat siquidem in veteri
lege erat locus determinatus in iuda
ubi oportebat adorare nec con-
ferre in iuda erat vera cultus
dei sed idolatria tunc in ipso
notus in iuda dicit in ipso magis

nomen eius propterea mutare po-
pulum ut adorarent alibi q̄ in
terra Iuda erat cū seducere. Hic
quia venit plenitudo t̄pis colitur
deus ab ortu solis usq; ad occasum
quasi ubiq; pro fide eius sanguine
martirū ma rubricata ē terra to
phibere visitare loca s̄ctorū et ex
spali deuotionē ppter p̄siam p̄gno
rum suoz id corpm et cinerem
ibi conuincim̄ eos ibi querē hoc
prohibere videtur inuicem
Iam secunda de palyp̄on p̄mo
fuit ara q̄ bonum ē in aspectu
et dicit q̄da phibuit idolatriā
q̄stigit idola lucos succidit et p
orauit imo p̄cepit adorare dñm
in istis placuit dco non autem
p̄gnationē phibuit ter in anno
zm q̄ erat in lege dñi p̄ceptū
Ipe em̄ solusset legem et hoc
est q̄ dicitur in textu allegato
Subuertit altaria p̄griū cul
tus et idolatrie et ex cetera et co
fregit statuas lucosq; succidit ac
p̄cepit Iude ut quērent dñm
deum p̄tem suorum et ex illa
clausula p̄cepit Iude ut quēret
et sequitur q̄ implicite p̄cepit
p̄gnationē populo in istis ibi
em̄ spali et excellētia non
causas p̄ma ad op̄itandū s̄ctorū
imitationē et ppter auidēdā
deuotionē et ut s̄ctorū meritis
fideles xpi societur q̄ta ut cor
orombz adiuentur q̄ta ut
sunt adorandū deum p̄q̄ me
moreb̄ s̄pota ut satis fiat hōm
s̄ctorū p̄ corum laboribz s̄p
tima ut ex s̄ctorū p̄na coram
an̄o cēlia intilem̄ splēdida
octima ut cēlie obediunt om̄
p̄ p̄nam p̄gnatio eis inuigi
et obediendo satis faciunt p̄p̄tis

quō igitur prohiberi put̄ pere
grinationes ad quas dco vocat
vocat dco monsen ad rubinū
ardentem et distalcatū accedit
Iam saul et ad cinerem pro
phetarū venisset p̄phare cepit
q̄o facient s̄ctorū reliquie b̄ra
in requie manencia q̄ morta
linū viatorū q̄ fecit p̄na Iam
aliquis linum s̄ctorū visitare
phibebitur et accessum erat au
dire p̄phetas Iam modica ē em
recreatio mētiū deuotarum
relicta q̄q; cēlia sua domestica
alia loca s̄cta uel sanctos dei
suos accessit ip̄o corpore et
petat et contemplari ad oculū
uel de eo qui mortem suā in
loco elegit se p̄m notat Aug
Iam de cura p̄ mortuis agenda
dicens cas̄ imo dñm p̄m̄ m̄to
sit ubi ponat corpus mortui
sui qui p̄ p̄u eius dco supplicat
quia et p̄cedens affectus loam
eligit s̄ctū et illuc corp̄e p̄ito
recordat̄ fact̄ em̄ qui p̄esse
iat renouat et auget affectū
hoc ille p̄ hoc ad illud sapientie
Confide et dco q̄ loquū de p̄
manencia et quiete cordis
ex eius iniquitudine finit hō
m̄es vagi mobiles et instā
biles ad om̄e opus bonū hoc
em̄ mala instabilitas s̄ deuo
te p̄gnantes q̄fidunt in dco
manent in loco suo s̄ in dco
suo in quo m̄st̄ zm dñm
s̄pturaz manere phibet h̄s
corpore ambulet zm q̄ dicit
quidam dēlm̄ nō am̄ mu
tat qui transmare curritis
illam q̄ dñs n̄r ih̄s xpus

scilicet

peregrinationem illam solemnem
 que erat in iherusalem in anno
 reuocant seu spualem intelligit
 hinc dederit cum allegat illud Job
11. 16. hinc crede nunc venit hoc
 quod nec in monte nec in iherusalem ado-
 rabitis preterea dico quod dñs de modo
 colendi eum illam insinuat quod non
 ceremonias legis quod in monte sy-
 on usque tunc fidebat et colendo si in
 spiritu et doctrina erunt uirtute uideo
 magis in Epistola prima ad iherosolimitanos
 etiam ait ubique quid domus et non
 quod tunc loco uel clauditur qui co-
 dicit omnia et eum a ueris adorato-
 ribus in spiritu et uirtute orat ut in omni
 loco exaudient in occulto et in visi-
 bilitate et coronet uirtutibus ad ipsa que
 hominibus nota sunt quibus per galilaeam
 eius per sententiam quare in aliis lo-
 cis hoc inuadibile fiat et malis non
 fiant quibus enim notissima est san-
 ctitas loci ubi sancti felices corpus
 quod tunc est quo uolui ut pergerent quod
 inde nobis facilius fidei usque scribit per
 quod quod cor aliquo diuinitas sunt pro
 palatium uiam et nos non uimus quod
 diuinitas apud memoriam sanctorum ubi in-
 uisibiliter et terribiliter demones assistent
 sunt quedam qui ad eum locum uene-
 rat ut flumini mirando decipit impulsio
 fuisse assistentem furtim et quod absente
 rat reddere in unum et non affrica
 martibus plena est et tunc in usque primo
 hic talia fieri sicut enim apostolus dicit
 non habet sancti sunt dona curacionum
 nec omnes sunt diuinationum spiritum
 nec in omnibus membris sanctorum ipsa
 uoluit fieri ille qui diuinitas per uiam
 tunc per uirtute hoc ille Ex quo per
 quod licet sit ubique deus nec uno solo
 templo colat tunc dignatus est ad honorem
 alios sancti uirtutibus facere uno lo-
 co et non alio et alia hic et alia ibi
 uiam et de sancto fortunato libro primo

Dialogorum capitulo xxviii dicit Augustinus
 quod in nulla de eius uita diuina
 cum uirtute usque ad cor illius ut uir-
 tutum documenta tenent demoni-
 acos quousque absoluerit egros curae
 quousque exsistat petitur ut uirtutibus
 assueuerat hoc in desuenerat facere
 hoc apud mortua ossa in desuenerat
 assueuerat hoc ille itaque peregrinatio
 in montem syon et ciuitatem iherosolimam
 per doctrinam saluatoris non est damp-
 nata sed ad intelligendum spualem
 declarata ut queratur deus et sanctorum
 suffragia postulentur ibi deuotio
 spualis et sanctitatis succensu ignis
 accendit et hoc est quod dicit mulier
 samaritane uenit hora et nunc
 est quod ueri adoratores adorabunt
 preterea in spiritu et uirtute nec occa-
 sione peregrinationis ubique sicut
 si ex caritate fiant putet quod ipse
 prosequas esse ottemperandas nec
 sicut tunc illo signali sinagoga
 prebentur licet tunc in anno et
 astensum in iherusalem Concedo tunc quod pe-
 grinationes absque deuotione caritatis
 modicum aut nihil prosunt ad me-
 ritum uite eterne et hoc est quod dicit
Augustinus de uisibilibus diuinitas sine uisibili
 ubi ipso corpore inquit in pellitur quibus
 ad christum uenire si desiderio colligat
 et tunc dicit ipse tunc super illo
 nemo potest uenire ad me nisi pater
 meum traxerit illum cum autem non
 ambulando ad christum currimus sed
 credendo et quod dicit Ioannis dicit
 tunc super illo tunc christum nolite credere
 nolite credere solum est enim in
 paruo loco uel ab abscondito querere
 qui totius mundi lumen est dicit
 quod non est cor peregrinationes si con-
 putantes ecclesiam catholicam aut
 fidem esse in una parua regione
 ut dicitur et quod dicit Bede
 super illo tunc Exequere et dicit
Exequere me non tam in resu perdit
 quod in operatione mori et dicit quod

om̃ e nam pegrinatio corporis
sine spali p̃uigredine deuotionis
parum prodest iuxta dictum ap̃li
h̃ ad thimot̃. iiii. Donatio cor
palis cum modicum utilis e me
tas ad omnia valet Warraunt po
uens multa p̃ta et abusus tra
pegrinationes quos no distingo
si p̃uto e vera et illi omnino
no vno posse tollendi sunt hoc
no viciat pegrinationes qui sit
bone f̃e caritate et aliis ar
cumsecutis debitis nisi em̃cent
bone no essent app̃ate a sc̃is
peribus igit̃ cum sint p̃doctores
sanctos iustificat p̃z q̃ sint in
te hoc e p̃batur nam delecto
papa tercio a petro uel eius co
adutore d̃r in cronica h̃etini
Sit hic dictus pontifex scribens
omnibus populis app̃bat et come
ndat pegrinationes ad sanctos
et maxime ad iunna sancti petri
asserens q̃ validior e ad salutes
sti petri visitas qua duoz an
nostrum ieiunium et illos cum
anathemate operatur qui visi
tationem ap̃loz impediunt uel dis
wadent hoc ibi Siquid ip̃s v
tutibus et abiecto q̃tingit male
uti ut dicunt doctores nam d̃t
ap̃lus h̃ca inflat si no ut in p̃o
climente cronica cur e no potuit
aliqui male ut ut obiato pegr
nationibus p̃p̃ p̃dita veniend̃ e
ad obiato tra veneracionem p̃t̃az
reliquar̃ q̃d autem p̃uocem̃
Exota de reliquis et veneracion
setoz Cum q̃o q̃ quib̃ q̃da
illud doctum p̃hibet̃ enunc
antique reliquie extra cassam
trahantur propter turpe questu
aut ut vendantur et ne deuotio
numete sine aucte sedis ap̃lie
venerentur p̃ hoc d̃co ad illud q̃d

denominate e nam si aucte sedis
predicte hoc app̃batum e pegrina
tio et q̃sequenter veneratio ita
laudabilis e Si no fieri no debet
ad auctem Cris̃m̃ more nup
facto sup̃ ept̃m̃ in x̃m̃ cao de vo
bis scribe et p̃hansen ypoicite t̃e
dico q̃ Cris̃ nup̃bat fauorem Cris̃
tianum sep̃t̃ilora p̃iosa op̃ba
pampm̃ qui illos emiserat ut re
leberent sibi no semp̃iterm̃ p̃nta
tes salute felicem vitam in meo
r̃ne hom̃ debere retinendi ut in
nori ratione arguendi sunt qui
basilicas extrahunt de bonis alic
ius velut em̃ interfectores filioz
ante faciem patris computat illos
sapient̃ nam d̃icit ept̃ia x̃p̃o
m̃ Qui offert sacrificiū de substantia
paupe quasi qui victimat filium
in conspectu patris non licet iudicio
deservire debere antiquas de ac
clesias ut uone edificentur si obre
uenciam dei et sc̃toz de p̃o mo
numenta edificat matrib̃ et aliis
dei suis pro suis laudabile est
si quid Beda ornatum sepulchrum
dom̃ h̃o ṽho sup̃ ept̃a ept̃a
ita d̃icens de monum̃to d̃ni ferunt
qui in iura etate de ṽt̃m̃ b̃rita
nam venerunt q̃ dom̃q̃ sunt totum
da de substantia rupe op̃ata tante
altitudinis ut intra assistens ho
vis manum extenta culmen possit
attingere finali inquit soloz at
eius monum̃enti ac locum in
bicundo et alio d̃it e p̃mixto
Ecce dom̃q̃ et sepulchrum dom̃i
speciosa et ampla atq̃ honorata
a morte d̃ni ab ap̃is et xp̃iside
libus qui ept̃ inter f̃icunt̃ nup̃
delimus ip̃m sepulchrum a dom̃e
venerunt Narrat hoc f̃ic̃e sc̃to
ambrosius eleuam̃ regim̃q̃ sc̃to
709 sanctos paulam̃ celiq̃ s̃ti
q̃ plurimos audite de decore sepulchri

scilicet

ste maie huius bñi pñmum
 in fūone de assumptione ipis ad
 paulam et Eustorgium dicentem
 honrat sepulchrum eius cernenti
 bus nobis usq; ad pñm in vallibus
 Jozaphat medioq; vallibus ē inter
 montem syon et montes oliveti
 portamq; et tu o paula apposa
 ubi in eius honore fabricata ē eccā
 mira lapideo tabillatu in qua se
 pulsa fuisse ut scire potestis ab oib; q;
 ibidem pñatur. Et nūc vacuum
 ē cernentib; auditur. Et tñc
 vi de Jofanne Bapta q; discipuli ve
 nerunt et tulerunt corpus eius
 et posuit illud in monumento refert
 Beda quid Jozephus et eusebius
 de hac reserperunt s; de venera
 sepulchro Jofius de hac sepulchra
 pñ 1 veneracione fidelium et ma
 tuloz trebis gauru in Epitaphio
 sancte paula qualiter illud venit
 pñe docet Joz q; qñ bñm
 obmittit delegat pñā pñatorum
 et sacerdotum in obmissioni cul
 pati pñacionis vi do et pñbion
 volentium pñare in nō qñcā
 do lantos nullus mortalis qñas
 sub vtraq; pñ s; panis et vini
 In hñdo dñā multa sup dñm
 et bonis tñalibus ad que rñere
 pñe nō oz cum quib; hñm pñ
 articuloz pñssimos habcat defen
 sioz. Tetigit et de sñā lata pñe
 re Alexandrum papam quib; pñ
 pñacione vi dei pñbion qñtra
 clausa et pñqñales actas ē
 pñsus de sñā qñancā qñā lata
 qñtra quicūq; lantos subvtraq;
 pñe de hñc defensione domoz
 tñalium p papam et ceteros pñ
 lator quib; nias pñbus meis
 memoratis defendendis remitto
 Tetigit vñ de electione cruciatē q;
 bohemos et in fñm in sacerdo
 tes si faciant sanguis cornu

uel nō vñ qñ quētib; pacem
 occasionē sunt amputande mñoz
 socius hat nūc de hac re sup pñe
 arbitrio sñm docet em me ille
 qui dat claudite rños pñsat pñā
 ta biberunt qñm de bulla alqñā
 dñ fecit mñcom pñdicationē re
 pñngentib; et sub mñm qñ ma
 nant pñ et maxime ob mñm
 bone laudabilis et sancte mñmo
 ne Jofnes hñs ut pñā pñe pa
 gñe hat for mñm et pñca
 torem vñq; cñvñm vñm bo
 num mñm et catholicum au
 ultis annis in regno nñō mñā et
 moribus et fama laudabiliter
 compbatum debebat ut salua pa
 ce loquer pñoneb isā sub nñe
 qui gestorm in sacro qñancā
 conatio nolēbat appbacionē au
 dire debebat subnñere isā cñm
 Jofnes hñs articulos rñpbatos
 et dampnatos sub modio positos
 esse cupiebat qñ desiderat con
 cordiam pñerite litis acta nō re
 ferat dicam sola veritate motz
 teste deo qñ qñā qñā nñā
 mñā fidei errare nō pñt aut que
 qñancā qñm Jofnes hñs
 pñter suas asseraciones erroneas
 dampnamit nullq; dñctore cñm
 pñatholicū hat aut cñvñō pñe
 dicatore. Nec Jofnem vñdñff
 rñq; errores gravissimū sunt qñoz
 nō nulli pñto errores aut
 qñoz hñctoz pelagū mñi
 chen donati Berangē mñ
 siliam hñctoz et qñoz dñm
 aliorum sapunt si opus fñt
 ad plenū dñctandoz dñm an
 nra tñā dampnati fuere cñd
 forte qñ si pñoneb articulos Jo
 hñs vñdñff et Jofnes hñs
 attendisset et libros corum le
 gisset ut patres qui sñnt nobis
 cñm in qñancā dñctoz non

Jofnes
hñs

posse eos fateri catholicos. Sed non
no minus nobis ostendat coram
septis loquitur catholicos et magis
aliter nris me universitatis p[ro]f[ess]i
ens qui v[er]itatem suam pluribus
agnovit elationem suam no[m]i[n]i modis
tam t[ri]duo sustinentes in repetitione
p[er]m[ission]e facta iusto. B[er]do pariter
ad omne quare ad omib[us] volente
autem ita d[ic]o ne inante gloriare
soli regentes. Na[m] sciamus et in pau
co i[n]no se illi subiacerunt illius in
menaa v[er]a rep[re]sentantes no[n] em dig
num indicabatur gravissimos pa
t[er]es in t[he]ologie et doctorum
facultatibus p[ro]fessores setam leu
p[er]one debere opponere. Ego aut
tunc offit[ur] v[er]bi finem p[ro]p[ri]um
q[ue]stionem suam v[er]bi ita ut recessit
hospite in salutate et n[on] sibi erat
alioquin aliqua inobene dicta co
actus fuisse renovare ista p[re]tor
no[n] amaro animo quib[us] suscipiat
Nam h[ec] id[em] dicta sunt ne dicta
p[re]sente opponente de illorum iusta
ordinandant si veritas que a me
dicta e[st] a me elucescit nec michi
nouu[m] e[st] p[ro]p[ri]os occasi[on]em sumpsisse
credendi aliam p[ro] sua ap[er]te sa
nitate iudicium em similia p[re]ior
bus g[er]erunt v[er]bi acut[us] talibus
e[st] indulgendum d[ic]o p[ro]pter p[er]m[ission]em
p[re]tatis xpi quasi i[n]sc[ri]ptu[m] in imple
tatem labuntur. Consequenter me
tem suam p[ro]ponens ap[er]it de modo
reprehensionis p[re]tor[um] publicor[um]
p[re]latorum et sacerdotum p[er] v[er]am
p[re]dicationem et alias. d[ic]it em q[uo]d
omnia talia sunt in p[re]dicatione p[er]
sacerdotes et alios modis p[er] om[n]es
xpi fideles. n[on] q[uo]d coram statu co
petit data p[re]m[issa] caritative ar
guenda et detegenda. c[ir]ca cora
clero et populo resoluenda dicta
sua t[er]s[us] modos correctionum
p[ro] p[re]tor[um] et h[ec] quib[us] modis ut

Tr
dicit suos co[m]m[un]iter p[ri]mo modis
e[st] correctionis fraternae et h[ec] op[er]at
xpi fideles o[mn]ibus. Secundo mod[us]
e[st] correctio p[er] v[er]am iustitiam et h[ec] co
petit iudicibus. T[er]tius mod[us] e[st] cor
rectionis g[ra]tis in p[re]dicatione et h[ec]
op[er]at p[re]dicatoribus. Et t[er]s[us] mod[us]
et ap[er]t[us] quis n[on] statim competat
quod igitur p[er]ta p[re]latorum et sacer
dotum sunt p[er] om[n]es corrigenda
correctione f[er]ia d[ic]tum e[st] et ibi ta
ctum q[uo]d p[er]ta corum p[er]sonalia non
sunt arguenda coram multitudi[n]e
et sufficiente deductum q[uo]d h[ec] e[st]
p[ro]pter mittere ordinem fraternae
correctionis et q[uo]d hoc rationabiliter
fieri no[n] d[ic]it nisi in casibus ibi d[ic]it
de correctione p[ro]p[ri]a p[re]tatis que
a pluribus d[ic]itur p[ri]ma p[ri]ma et
deductum e[st] sufficiente[m] p[er] l[ic]entia[m]
iudicis ecclesiasticis no[n] put[ur] p[er] in
dicium p[re]dictis aut p[re]t[er]is publicis
p[ri]m[is] t[em]p[or]is no[n] sunt p[er] in iudicium
nisi in certis casibus tactis in una
reppositione et ad h[ec] ante ecc[lesi]e
de correctione v[er]bi g[ra]tis que fit p[er]
p[re]dicatores quia lacus illas de
ducat iam d[ic]i. Et it[em] d[ic]o q[uo]d
coram clero hoc fieri p[ot]est plane
iuxta exigentiam transgressionis
aliqui d[ic]it aliqui suam t[er]m[in]em aliqui
mixtum ut t[em]p[or]is p[ro]p[ri]at aut
p[er]one coram populo d[ic]o ut p[re]s
tium doctoribus q[uo]d no[n] e[st] facienda
de p[re]t[er]is p[re]latorum p[er]sonalibus
et sacerdotum nisi cum magno
moderamine v[er]um et compe
tent[is] l[ic]entia et cum r[ati]o iudi
cat hoc e[st] faciendum q[uo]d forte
esset v[er]bi populus occasi[on]em accep
ta a iura sacerdotum crederet
taliam p[er]ta iam no[n] esse p[er]ta aut
no[n] tam g[ra]via ut sunt co[m] q[uo]d
imprimis iudet talia q[ui]nti et h[ec]
p[er] l[ic]entia populi p[ro]babiliter p[re]dicator
m[un]do q[ui]nti aut v[er]bi populus

scilicet

sine verecundia similia sacerdotibus
petraret. Dico 2o qd p[er]m[issionem] infidelitatis
prelatorum aut sacerdotum
si qd eet/et p[er] malam doctrinam
populum interficeret/et p[er]inde po-
pulo predicando/et instruendo po-
pulo ut se a talibus obfuerit/sic d[icitur]
saluator fecit d[icitur] p[er]dicabat eum
dicens attendite a falsis p[ro]phetis qui
veniunt ad vos in vestimentis ou-
ium/intrinsus autem sunt lupi rapa-
tores. Dico 2o qd p[er]m[issionem] sollicitudinis
ad malum quo populum sacerdo-
tes comoverent ad peccandum vel
in deum vel in proximum in irre-
verentiam ecclesie aut inobedientiam
principum tale esse publice populo
de utiandum et coram eo agnendum
hoc fecit et domus cum aut cor-
vi canete oframento p[er]harisom
et p[er]ducere. Et idem h[ic] d[icitur] v[er]bi
et bene p[er]harisom p[er]harisei
en[im] interpretantur d[icitur] d[icitur] d[icitur]
vel violenti aut dissipantes/sacer-
dotes autem sic suadentes populo
essent adeo p[er] p[er]m[issionem] d[icitur] d[icitur]
populum adeo suo/gravem infer-
rent iniurie et veritati violenti-
nam et dissiparent p[er]fecto rem
publicam que no[n] tam v[er]is con-
stat quam in v[er]bis. Dico quarto
Si sacerdotes amitterent publice
p[er] quibus in iudicio seculari expon-
tione iuris c[on]tra si subiciuntur
illos posset p[er]dicator coram iudi-
cibus ip[s]is ap[er]te in cum de pro-
testatione de no[n] tenendo ad penas
singulis patet quia p[er]ta publica
h[ab]ite p[oss]unt denunciari ad iudices
competentes nam sicut supra
in 2o p[ri]mo dictum fuit/tenere
d[icitur] ad h[ab]eri debet no[n] solu[m]
peccanti s[ed] alios ne scandalizent
et maxime hoc fit cum denuncia-
t[ur] p[er]m[issionem] h[ic] qui p[oss]unt p[er]inde. Dico

quinto/qd p[er]ta p[er]sonalia alia a p[re]-
missis/aut ad illa r[ati]onabilib[us] p[re]latorum
aut sacerdotum/no[n] videntur in
p[re]dicatione coram populo detegenda
palat[er] et referendo ad p[re]sumpti-
onem nisi ut habitum e[st] d[icitur]
actus em p[re]dicationis p[er]sonate
procedere d[icitur] ad emendationem ne-
d[icitur] peccantium s[ed] et a p[er]sona
quig peccata narrantur. Sic em
faciendo peccantes gravem subdit
scandalizarent/et verecundia esset
eis ablata. Subdit v[er]o iudice
superior cognoscentes eos q[ui] temp-
uerunt peccando/q[ui] sanas v[er]bi
aut p[er]ones p[re]dicatores lederet plu-
res superiores s[ed] et inferiores d[icitur]
em nominando esse v[er]bis in v[er]bo
s[ed] et d[icitur] eloquio ut no[n] solu[m]
p[er]ona multos s[ed] nec recta quid
innie et inordinata p[er]ferantur
qua sepe d[icitur] d[icitur] v[er]bis p[er]ditur
cum apud audientiam coram loqua-
tis incauta oportunitate le-
nabitur. H[ic] em e[st] qd in veste sacer-
dotis erant timentabula ut sonus
p[re]dicationis eius audiret[ur] frant
et illis innotat malapropia in quib[us]
v[er]bis fidelium designatur p[er]
qd signa ut talis sit p[re]dicatio sa-
cerdotis et tam d[icitur] ut non
fundatur v[er]itatem v[er]itatis. H[ic]
in sua q[ui]tur a greg[orio] 2o ca-
p[itu]lo p[ar]tialis su[m] et v[er]bi d[icitur] d[icitur]
tor. Si d[icitur] v[er]bi q[ui]ta et fama
simul esse no[n] p[oss]unt p[ro]nenda est
fame q[ui]ta v[er]bi e[st] ceteris p[ar]ti-
bus s[ed] q[ui]tae succurrendum e[st]
p[er] p[ro]p[ri]a fama recurrere ad su-
periores. Et ita d[icitur] doctores
cum op[er]et proced[ere] ad denuncia-
tio[n]em ad inferiores. Item cum ac-
ditur f[er]re v[er]bi conf[ess]io[n]em/sancti-
et illius p[er]ter scandalum et po-
puli quia illi superiorum aut
superiores corrigere v[er]o v[er] et in
eos q[ui] temp[er]at aliter faciendo

in vita psonalia publica a pmissis
 et in pditione totum populo
 facta publice arguendo et paliter
 referendo ad statum ecclesiasticum ad
 imperio et no modeste et sobrie
 sentitur ipa inconvencencia pmo
 sacerdotes infamantur et sunt in-
 videnti amisso suo honore et pro
 cliviores ad mala et corum pa-
 tis qui dignissimus e leditur et
 cognitur recedere quasi ab homi-
 bus Secunda pmo Si lesens cum
 iniuste infugam queritur pmo
 boni ppter malos diffamatos sca-
 daliscentur et tunc currit pena
 con scandalisantes de quocumq
 vni qm scandalisavit vnu de
 pmissis ipis qm in me credunt
 Statu siquid sacerdoti lesosoni
 in isto statu scandalisari necesse
 est et cetera. Quartum subditum
 et qtempnit pmo pastores ppter
 malam coram vitam/palam p-
 sis predicationem et si qtempnit
 eos qtempnit dnu sacerdotum
 vni xpm luce x. qm vob per-
 mit. Et qm me pnt pnt et m
 qui misit me armatum sacer-
 dotes sunt populo odiosi nam
 qtempnit mox surgit odium
 et rancor vni pmo centesimo octo
 locuti sunt adversum me lingua
 dolosa et pmo odii et tunc
 derunt me. Sextum populus
 paratur pmo ad malitiam
 ad superiores et irreverentia ma-
 xime quia multi valde oculo
 sunt etiam infestis pnt et pmo
 libro cliq laicos opido infestis
 tradit antiquitas vni ita dnu ve-
 nit sup eos qm q septim est
 dictum qo xpm peccavimus in
 quitatem facimus impie egimus
 recessimus et declinamus a man-
 datis tuis no obedimus finis tuis
 prophetis qui locuti sunt in noie

tuo regibus vni principibus vni
 patribus vni omnibus populis
 tibi domine iustitia nobis aut con-
 fusio facci sicut hodie Sacerdotes
 autem mali si in recte docent sui
 dei dnu et ppter quia alia et a co-
 gnitione populi longe posita ma-
 aut erit aut modestia ipa mala
 sit apparet quia dicit dominus de
 sacerdotibus in mortem sua con-
 purantibus avaris que dicunt fa-
 cite Septimum inconvencias e sub-
 tractio decimarum oblationum et aliorum
 reddituum debitorum sacerdotibus
 venio enim inimico in ratione
 dati vel accepti libenter quicquid
 et in hoc populus mandatum dei
 pmanetur quia exaltat in septu-
 e Inferte omnes decimas in horum
 meum ut sit abus in domo mea
 et optatum quia pa cor. ix. d.
 Si nobis spiritualia seminamus magis
 e si nos carnalia vna metamus
 quasi dicat no e qm de vobis
 vni lex dicit no alligabis os bo-
 vis triturantis et qd illud ppter
 prelatos et sacerdotes pditionem
 dicitur sit ppter quia sequit vni
 de bobus cura e deo an propter
 nos vni qd dicit vna ppter nos
 septim e ad utilitates quas dicit
 opponens sequi ex tali publica p-
 ditione coram populo con ceteris
 dico qd et si pactionem aliqua uti-
 litas accideret ppter sequerentur
 plura mala. Consequens enim illa ge-
 neralis nisi moderamen maxi-
 mum et cautela ad essent inducit
 ex se inferiorum ad superiores con-
 temptum et alia que dicta sunt
 ppter ostendens quia sobrie loquor
 e de superiorum defectibus coram
 inferioribus ut maneat deus co-
 ramus apud illos dicit vni
 v. Et qd xxi dicit nolite vni
 te nos confirmate facta tuncq

¶ **Inc**

proximorum videtur que sunt digna
reprehensione velle defendere
si quod ita uelimus filios dei pnaliter
premi et discipulos erga magistram
seniores et ac piores ut nullape
nitentia temeritate ad eorum vitas
non dicamus diu diu diu si nec
saltem temeritate reprehendam pro
filiis ista non accedat predicator ne
glepisse correctionem sibi competentes
quod officio dnm in clero sufficienter
in predicatione pda eum annuncia
uerit et eo quod coram populo non
fecerit quia hoc sibi non pceptum
qm predicatori ppe dicit dominus
nunc hunc annuncia populo scilicet
eorum et domini iacob pda coram
non dicit sic domini iacob coram
alio pda coram si dicit domini
iacob pda coram item speculatores
erubescit ne dixit si amicauebis
impio et ille non fuerit conuersus
ab impietate sua et a via sua im
pia ipse quod in iniquitate sua
morietur tu autem anima tua
liberasti non dixit si amicauebis
coram populo impio et dicit rationes
quas probat quod pda p latorem
et sacerdotum sunt coram populo
publice predicanda et dicit pma ppe
arguit clerum coram turba Jo.
viii dnm ait vos quod dicitis pater
estis dico omni de lira quod opus est
clerum arguit quia infidelis ait
nam auctore fidei dnm nrm
ism xpm nolebat occidere et hunc
est quod subditur in tex. allegato
quia voluit me interficere et nec
legere coram populo hoc euertit
Est clerum etiam p pda
com corrigere si rectare quo
opus est et figurati et turbis
predicabat et ipse casus est ex
plius pante nec uolo dicit quod ubi

est clero et populus in vna co
gregati quia quia vna vtrique
statui competentia possunt debite
reprobare si uoluerit nunc est de
viciis psonalibus et pntibus statu
clericali pntibus quod talia ma
xime ad illum referendo non sit
publice coram populo denuncian
da nisi modo pmissa et dicit ror apls
pcepit et dicit quod vni est quod apls
loquitur tunc motus est si non sit
pda coram omnibus statibus vna
cleri si dicit pda vni nra oport
tune importune argue obse
mcrepa in omni pda et arguit
ratio ab insufficienti et dicit tunc
ppe isti sacerdotes rursus et dicit
quod daniel pntes occidit nam
illi sollicitabant ad malum mul
lieres et enim dnm pmo surfa
cebat filabus isrl et ille tunc
loquebantur nobis et ille casus
fuit exceptus ita de helia dnm
nam ppe Baal male docebat
p nro pmo et dicit quod quartam
habet tota ante et pnam rationem
quod et est casus exceptus et quod pnt
dicitur et dicit quod quartam habet qntu
com ecclesie factam de minciare
et dicit quod hoc est p mulgare con
stitutionem ecclesie si hoc non est pre
dicare illa enim constitutio deni
tando notorios quibdam et
penalis pene aut non inferunt
p legem nisi contra transgressores
et non puniunt boni pntis
vicio p predatorem coram laycis
et boni scandalizantur quia p
cam non se committunt a malis p
ticulariter et dicit quod totam hanc clero
inobedientes et concedo totum
cui swadeo valde pda cleri
publica pntis p suos iudices
quod sit cum ppter inobedientiam
canonica monitione pcedente quod

Ar
quidam aut alia pena iuris ut
suspensione interuisioni incarcerationi
depositionis puniuntur. Ratio autem
scilicet visa est quod licet publice
et laicos videntibus punire cler-
icos et non vice clerici coram illis
in predicatione detegere sine magno
voto moderamine. Ad septimam
patet vni dicentium etiam in his
et concedo istam rationem et exordium
Ad octauam clerici publice et singu-
lariter alii clerici imponit et dico
quod clerici imponens aliter manifesta-
tione in appellationibus hoc facit co-
ram suo iudice. Ita dico quod clerici
sacerdotes per fratres nunc correptos
sciant si non corrigantur per
suo superiorem denudari et hoc est
via tenenda in correctione clericorum.
Ad nonam licet ut quidam dicunt
et dico quod aliqui clerici
per publice punire immo dicunt
iura quod per iudicem seculari
curie puniri sicut alii et falsum
et de aliis non sequitur quod ideo
licet in predicatione coram populo
non sit infamari aut de infamia
ratio quia predicatione est actus cari-
tatis punicio in predicatione aut
alia publica est actus iusticie et
iusticie est quod publica etiam non
sunt occulta punitione corrigenda
Iam in punitione per iusticiam solo
reus infamia in predicatione coram
populo non solus qui peccat sed
boni propter eum quia non disten-
ditur singulariter in voce predi-
cationis sicut in iudicio. Ad decimam
quod dicit et dico quod non est illicitum
scribere quod licitum est perferre. In
quo dicit illos scribas et phariseos
dicit per eos quod veritatem non cognou-
erunt neque tempus visitationis sue
arguit et coram turba quid
mirum est si hoc scripserunt eo

angelus et d. undecimus dicit ibi et
Iam dixi quod contra clerum infide-
lem predicant cum erat sacerdos
transfendimus cum translatio legis
ita contra sacerdotes infideles si qui
essent liceret predicatorum populum
movere immo etiam quod christi-
delis posset illi contra dicere ma-
xime ubi inueniunt fidei periculum
posuit proponens multa signa
per mortales in aspectu in
gestu in colloquio et aliis que
non necessarium ad memoriam re-
ducere puto quoniam illa lucide nar-
rant et memoriter intelleximus
ut etiam: -

Iam dictis cupiens finem impone-
re. Quatuor dicit in ista correptione
et punitione per totum publicum
inter nos gentes per totam pe-
possum sub epologo repetit. Prima
quia ponit omnia peccata morta-
lia publica et punienda per
corruptionem penam quod dicit ad dicit
corruptionis fine et ego perbam
oppono habeo enim legem diuinam
per totum christi apostolorum et primitiue
ecclesie antequam sacerdotum canonum et
dicta per totum dicitur. Secunda
quod dicit se in lege diuina verum
fundamentum ut audias. Tercia
quia ponit quod a quibus christi-
deli peccata mortalia publica per totum
et sacerdotum data coram per totum
sunt publice coram laicis argu-
enda. Et ego posui oppositum habeo
doctores Gilbertum Richardum
de media villa. Thomas opacem
et non multos alios qui dicunt quod
responde coram omnibus in facie su-
periori inferiorem non deat et quod
paulus hoc petro non fecisset si
aliquis par ei fuisset qui ad fidei
defensionem. Et ita dicit quod ista ad
habere de eum quod diffusi modo
narratum est. Tercia dicitur quia

secundus

ponit qd pda mortalia publica p
lator et sacerdotum sunt pda
et coram populo Et ego dixi qd
pda psonalia et coram palia illi pa
tu no sunt populo inuicanda per
pda com mmoderate si cum pda
etate et dyaconum dnm ratio iudicat
coram eo hoc ee facit dxi p
sonalia ad dxi pctor pto dxi
recte nocent ut e mfiditas. et
mala doctrina in moribus dxi
palia illi statu quia quia pda
illis et populo pt pda cor ar
queret coram populo pt et a q
sunt dxi populi mfiditas mo
supus oppresso qd psonalia et
pda statu ecclesiasticorum mmodera
te aut cum oppressio uel mpro
coram populo no sunt p pda
tores arguenda pda ad em no
fit p pda vno pone si multa
mo multitudine mde et leuiter
arguenda e ut dxi btus dxi
cpia ad dxi pntus pus allegata
Et quia illis con finem mfiditas
e mfiditas et em ad coram
et emendationem et illis foret ad
confusionem magnam quarta dxi
quia ponit qd pda mortalia pu
blica quorum sunt p pda
seculares coactiue pntenda ubi
coram fna aut qualis repte
genio p pda com dxi de no suf
ficeret et m qd ponit de pda
platoz sacerdotum et adia cor
quia dxiat vlr quorum sunt
ego posui opm et ondi qd pda
psonalia ecclesiasticorum pote que
nap fidem aut bonos mores co
se mfiditas aut subuerit per
doctrina coceptis et mfiditas
a uir pda seculari confessio
sunt p cam penatiter pntenda
et habeo scripturam sacra pra
xim xpi apioz sacros cano
nes et dxi pctor doctor se m
lege divina vider se fundan

rum ut in secunda conclusion
pda puncti dxi pbatum est
sunt alie dxi pda quia negat
legem humanam posse hanc pu
nire reos mortis supplicio Et ego
pbaui opm dxi dxi e quia
negat indulgentias et dxi eas
in lege dei no ee fundatas Ego
aut pbaui eas fundatas
in dei lege hanc et ante et eccie
fuisse mfiditas ad magnam
utilitatem fidei m ad honorem
dei et eccie pfectum dxi dxi
quia dxiat pda coceptis et opm
venerunt hominum mfiditas scire et
supra com Ego pbaui opm et
ondi qd in lege vana fuerunt
mfiditas et pcepte et a xpo
saluatore obfuate et a sanctis sal
hanc vltate et satis coceptis si
audis dxi dxi qd ponit
qd hanc fundatum no vident a
domo nro xpi xpo mfiditas
neq ab oculis coceptis aut vlt
tate si magis videntur detestande
cum p dxi xphismata ego dei suf
ficiens ad plm fidelem regendu
qtempna Et ego dixi et pbaui
opm et qd hanc sunt in scriptura
fundate dxi dxi mter nos est
in absolutionibus et coceptis
mibus ut audis excessus ag
grauant tui ignes zeli succen
dit ut si ita foret ut vlt eccie
veritatis tunc tunc mfiditas
ignobilis con nobiliter puer con
sonem dxius eet putens dxi
nom ad dxi scandalor. Sur
rexo igit ut ignes mfiditas no
coceptis coceptis pctor no
tolerem si ordinarer hanc mfiditas
coceptis que p me dxi e aqua
flamas sub olla de qua abini
no renitens ut pda p dxi
ar dxi si succubent p mfiditas
no qsmant corrigant pda p
mancat eccie ordo et debito

E

Rūſio q̄
 tēus ar
 uauū ſū
 p̄ ingreſſu
 henricū
 ſaiſer
 ordiſ b
 ſuratori

finis locutis remittit consolanda
 mea nisi consolationes dei lecti
 cassent cum cum p[er]ta p[er]ta ob
 rem p[er]em finaliter in eius po
 suit exuberantia qui dat omnia
 affluenter fac 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 45

deus qui tunc deditur em dms
p ppham loquit Et dmsi em et
reduxi em et reddi em conspo
lacione Secus ysidore de summo bono
ho no cao xv talis sit a domo
reducto pt apte cum pba dicere
pvenit suus tunc cor sui ut o
ret te pdr Reg vñ sic nabuchodo
nozor ppa multa sua exigente
culpa a deo delicta tunc reductus
e et restituta figura p pma i intel
ligencia humana daniel imo qd
datus petiuit cum ait Cor mui
dms circa m me deo sacus qd bñ
mundo corde qm ipi demm vide
bunt cor v. que visio tota mces
e que visio summi boni finale
et eternum gaudium e quam
nobis qredat qui imperat et
regnat amen.

Quadmodum deo et na m qd
agunt frustra si m nans no
deficiunt nec habundant nisi
pfluis ita imitator vtriusq pnt
ipe ex alto qcesserit no m super
fluis habundare nec m nans de
ficere pono si mota mas p dms
ponentes mptatib notando quod
obscura posita declaro obmissa sup
plebo Si a veritate devia argue
do emendabo mota aplicam do
ctrinam ut sit veritas doctor ex
hortari potens m doctrina et eos
qui corrigunt arguere obtulit
domus ponens venerabilis vltiq
m sua ppositon emthmemata ita
que intendo declaro mptat arg
uendo sic xpus mandat qd go
qd e faciendum xpus p qibet
hoc go hoc no e faciendū bene se
no antea sequit de puro homine
sic papa mandat hoc go qd e
faciendū pp p qibet qd go qd no
e faciendū nisi addito ipso medio
Et m lege dei se videtur fundat
obtulit m pmo notabili d m pba

esse vñ dei sz ihm xpm qui est
verus deus et homo et vñ m qd
testamentum ibi defm p em
qmssim mntendo supplete dem
reps quodam mntulit que mntodo
constantet redarguere uel modi
ficare et veritatem credi nam
adducere quoz pñ e pante p
fectionis sunt va dei qd eis nil
huc addere nec subtrahere m
q causa r mne populi sit ma
xime e culpa maloz sacerdotu
lucidus qd declaro pter ma
la multa de sacerdotibus domi
m ro notabili enarrata vbi ad
ditur qd nemo m ecclesia amplius
nocet nec ecclesiam semdit pnt
sacerdotes mali hoc mntendo mo
dificare m notabili ro qd debet
caritur pceptum vbi mter multa
redarguenda sunt qd msta pñ
q no obfnata qdly dei obligat
no obfnantes ad pñm veniale
sunt pcepti ad morale m qd e
pceptum dms cuius dñatōis et
pñterio libe pducere vñ dei ita
q sub pcepto obligans no pñca
tem ad pñm morale cadit actq
pñcandi m ipis In quarto pro
posuit sup vñ libere qd dñatōis
et pñterio libantur ad pñcandum
dms suscipiunt dñatōis et p
ñterio ordmē legitime Et
q ex tunc nullum impedimētū
illegittimū obistere debet m
legem dms mō ihm xpi pñ co
reprehendit qd mstantes pñm
m si pñcantes pñm mnt sunt
et altissimū multiplicatōis Con
sequenter pba vñ pñca vñm
dñm vñm ponens pñat ar
cūctibz et ratio mba sibi qñtis
Et mnt pñm istam qñtis No
obstante mntōis aut pñensa ex
qñtōis lata iam aut mnta
sacerdos dñi sz fideliter et libere

teraus

unū dñi amicare qz dñs dñs magis
quā hominibz obedire qd dñs rō q
sacerdos dimittens fidelem p̄dica-
tōm ppter hominū m̄hibitiōem seu
p̄tensam cōquiritatiōem ē apud
deum cōquiritatiō quia tales nō
sunt mandati dñi et qd
maledicte et cōquiritati et sunt
hōc p̄me vitatis que dñs ē cum
ad utroqz q̄stanter reprobanda
rō qd sacerdotes dñi in p̄dicatione
fidelem nō dñt obmittere ppter
scandalum p̄sorum qd qd nō
solum sacerdotes mōrtē s̄ et p̄re-
lati mōrtē tenentur fideliter v̄
dñi amicare hōc est dicendū
matēria:—

Intequam harrum difficultatē
declinā aggrēdiar p̄supponā
recoquitiōem ignorantiā mee et in
becillitatis notoriā quā recognosco
corde et confiteor ore nichilominus
eo michi in mūdo colla obediētiā
submittens iugo v̄tē hinc resumo
quā cū dñi agnus quā salutem
animarū querimus in qua omnis
nra sufficiētiā qd dñs ē qui p̄misit
dñm p̄tentiū ante regē et p̄sides
nolite cogitare quō aut quid loqua-
mini dñs inter multa dabit eis
vobis in illa hora quid loquimini
dñs inter multa in nra p̄fector
p̄m qd omnia p̄ me v̄nq̄ dicta et
in futurū dicenda iudicā et diffini-
tōm hūmāno s̄cō s̄cō genaraliū q̄libz
basiliensium s̄cō et plene submitto
credens et q̄stiens quicquid ip̄a s̄cō
s̄cō adit et q̄stetur ad s̄cō s̄cō
nd dñs qd amicitia altissimū qd
m̄tē reuocō et retracto p̄no dicto
hri desiderans r̄m qd nō ē m̄tē
mee p̄armū aurum offendit
cula v̄a p̄ferre aut saluū qd u-
ctū venerabilū auditorū m̄tē
ti regni. Bōhemie quoniam modo
p̄ndicare qd si ex lapsu lingue

attinget eum venarū posulo q̄
indiget lingua seu maxilla in
thano et freno rationis seu in
pio voluntatē nō q̄stidat q̄mbo
p̄tensationibz in quibz sequiū ma-
teriārum quasi inuocat acriter
tis p̄suppositis p̄dicatōrū ordinis
ego iūmū p̄dicatōrū in dei de-
fensū iuxta ar̄l in s̄cō quē
adduxit venerabilis v̄lricus
dominus ponens m̄tē reginō
hemie orator r̄m formā per
ip̄m s̄cōm p̄fector intendo
Et ideo si formalitate aliquā ex-
gressus fuero nō michi qd foras
vestigabō talē ponentis ē iuxta
v̄m dei dñs xpi et a p̄loz a sa-
cerdotibz dñi libē ac s̄cō impedi-
mento fideliter et veraciter dñi
p̄dicar et amican iuxta r̄m
deductōr domus v̄lricus ponens
v̄nq̄ talē hūmāno ordinē p̄mo
notabilia dñi agnosco t̄mōr dñi
s̄cōm p̄mittendo rō ar̄l dñi
amittendo r̄m qd ordinē v̄n
p̄cessus ē forma mei p̄cessus
hōc p̄missō qd ne dñm p̄bub
p̄bub si et ar̄l p̄bationibz dñi
r̄m dñi in s̄cō ne dñm v̄s si
et intencōm p̄t qd v̄s colligere
potui iūmū dñi Et in p̄hemio sue
collationis m̄tē cetera ip̄a fuerūt
v̄a eiusdē q̄stid ē argumētū in
fallibile h̄c mandat iūmū xpus
qd hōc ē faciendū h̄c p̄hibet h̄c
opus qd nō ē faciendū de p̄mo
autē hōmē infallibiliter nō sit
sequi de forma nō sequi v̄l hōc
mandat romanus pontifex hōc
dicit Eugēnius papa qd v̄m a
faciendū s̄cō addito ip̄o medio b̄n
sequi h̄c dicit romanus pontifex
et in scriptura canonica se fundat
veraciter qd h̄c ē v̄m a faciendū
Et quāq̄ in sup̄fac videri tute
dicta s̄cō quia p̄me quē possunt m̄tē

tertius

no hz ptaem confacendi corpus v
 vni nisi confectur in pnterim
 quams possit gubernare corpus v
 mstentur et si no habeat sacerdo
 cu gradum ut deducit vch. l. c. i.
q de anhoā hō de ecclia ptae
q in arto n. qm q quadiu papa
 ē fidelis qm si in moribz sit ma
 lus pē et dī dī sancta aut sancti
 sing vō qm ex vite mto sicut
 opus dī scilicet scorum si ex panti
 ficandi alios officio sic em rui
 vni dicit domus ad monasteriu
 et filii tui et domus pns tui porta
 bitis iniquitatem sanctuam et in
 translatōem antiquam. l. p. o. t. a.
 mstentur dī. Sicut ptae scōz
 vbi clare pē q cō hominibz ptae
 dī. sancti ex officio quia mones
 tery familia signati sunt portae
 iniquitatis sanctuaris et sicut
 ptae scōz si sanctuarium quoq
 q iniquitatem et si sancti sit quo
 qut ptae vch. l. c. i. Thomas de ual
den l. o. n. c. o. p. x. v. i. sic et con
 cilia qualia dicunt sancta et san
 ctissima nō a sanctitate psonar
 mibi conueniunt si cōplemētū me
 offitū sanctificandi et infallibilis
 sistentia pns sancti. Sic et ecclia
 catholica dicit sancta nō pē sancti
 tatem omī conueniunt in ea qm
 sunt multi ptores si ppter eius
 sanctissima officia ppter sacra
 sanctitates conueniunt in ea qm em
 talia dī. sancta ex ope opante
 si ope opato qdō scilicet oritū in
 epla qm modica directa nescio
 que incipit religioso ad dō ama
 bili nominat papam sanctissimū
 ac venerandissimū filii sacrum
 quāle concilium filii sancti. 709
 papam vocat sanctissimū quā
 sanctitatis sue magnificandū in
 libro qui intitulatur de gestis ro
 manoz pontificum in principio sē

bens ad damasum papam. Et tunc
 q papa mōne talis dī. sepe ap
 pssimile nominatur. Sicut scilicet
 sing nō quasi extra pntem vlc
 etnaliter qstibus dī. scilicet
 si ppter ad mirandam sue pntis
 excellenciam que pē xpm attin
 git. Quid quid em pntis quicquid
 qit sacralis quicquid dispensacio
 celestis a xpo capite ecclie qm pta
 ē ipa ecclia dī. pta et papa in
 fide nō errante totum ē eius
 dispensationem qm pntis. Sicut et
 dī. hylarius impatorē constan
 tium ppter auctem imperialem san
 ctissimū incipiant in epla sua
 ad eum de fide et dī. hylarius
 quibz scribens dī. et sacerdo
 tibus malis quos de summa et
 multis excessibus redarguit bea
 tissimos et sanctissimos pntes nō
 inuit in libro suo pastoralis que
 de obsequiis dī. pntis intitulat
 pntis qd dī. q si papa aliquid
 mandat faciendum q nō ē cō
 legem dei cōpresse aut cōi sta
 tata aliqua scōz pntis. Et dī.
 si se hīat in lege dei veraciter nō
 fundat ei obediendū ē hinc dī.
 dī. pntis et epus calixandus
 in l. o. t. c. i. a. u. r. o. z. ut membra ma
 uerimus in capite nō aplico tū
 nō romanorū pontificum a quo
 modum ē querere quid arde et
 quid tenere debeamus ipm venera
 tes ipm rogantes p omibz qm
 ipm solus ē repēdēde corrigē
 statuere disponere ligare et solue
 re illius qui ipm edificant et
 nulli alij qd pntis ē plene si ipi
 soli dedit cui omīs mte dī. hylarius
 caput inclinant et pntes indi
 tanqū ipi illud xpo obediunt. hē
 ille hylarius inter scilicet dī. hylarius
 omibz doctoribz sup illo. pntis
 omibz uicibz scribentibz et bī. hylarius
 in pntis in libro ad Eugeniū dī. dī.

papa malus ē et prelati mali seu
 pessimi sunt. Respondet dominus sup
 cathedram moysi sederunt scribe et
 pharisei omnia que vobis diximus
 facite. Item opa eorum nolite facere
 ut xxvmo. Et cum vicarius nunc
 datus inquit. Abdicite possibiles vobis
 non tamen bonis si et discipulis. Prima pars
1° dicitur rōm assignat bñs 7° 2°
ho 20 cor. 7° commendat dicens Ep
 psc et diaconus non sunt meritorum
 nomina si officiorum non enim dicit
 si quis episcopus desiderat bonum
 gradum desiderat si bonum opus
 desiderat eo quod in maiori ordine
 constitutus possit si velit occidere omni
 operandarium. Hec virtutum hec
 ille per bñs bñs sup. cā. p. m. o.
 xvmo. Dominus precipiente et dicente
 que dicunt facite per quod quidam se
 be quamvis pharisei quamvis pto
 res maxime propter cathedras in moysi
 si ad eos quoque nichilominus pertinere
 quod dicit. Qui vos audit me audit
 et qui vos spernit me spernit. Hec ille
 per go quod sit de illa argumetatione
 sententiā papa mandat. Hec go hec
 ē faciendū. Etiam si se non fundet eo
 preesse in divina lege. Et in de pro
 hemio dñi ponentis.
Post hoc expedito p. hemio do
 nna pponens tra. articulum ma
 rit pone notabilia et sunt p. m.
 notabile tra. illud complexum vñ
 dei in summa dixit vñ dei dupli
 penum utiq. rōm accipiendo pro
 ipm xpo deo vero et homine p. o.
 ponim vñ veritatis quod locutus est
 dominus per suos angelos per has voces
 per filium suū et per sanctos suos aplos
 et in scriptis reliquis ad futura tpa
 Et ideo dicebat se vñ rōm in p. o.
 pto illo complexo vñ dei. Et q. d.
 istud non sit reprehensibile quod ad
 ea que dicta sunt. Et tñ repre
 hensibile propter ea que obmissa sunt

unde dico sunt cum vñce addi vñ
 modum quod s. vñ dei ē vñ in spi
 ratum hoc cum modo or. ut vñ
 dei p. dicatorum si non vult dñce p. m.
 in errorem pñ dico quod tñ ē vñ
 dei non solum in dñcia tñ et q.
 aratum si ē inspiratum. Et hoc
 ē genuinum vñ p. natum aliud
 publicum. Pmo inquit ē vñ
 dei vñto dñcia et incompant
 s. inspiratum p. natum et p. sonus
 p. natus de quibus veritas aplūs
 pñ scto inspirati locuti sunt. Ho
 vñce dei. Et p. o. Audiam quid
 loquatur in me dominus dei hanc
 aplūs et eius virtutes copressit
 omnis doctrina dñcia inspirata
 utilis ē ad docendum ad arguendū
 ad corripiendū ad erudendū ut per
 factū sit homo dei ad omne opus
 bonū instructū. Ad 1° q. m. o. tñ
1° ho sunt go sanctorum scripta
doctorum quorum prudentissima scia
explicabat scripturę secretā ab ali
quo valipendendi si q. a deo vene
randā quia ē regula quod eodem
pñ scripturę sacra exponitur
quo sunt inspirata. Et eleganter
aplūs audit dñcia quod opus ad co
simulacrum scto dedit quos aplūs
quos p. o. tñ. Et ne ibi ardetur
ce scia q. aliorum scripturę non cent
a deo subdit quos vñ doctores
cuius modi sunt scripturę factorum
Greg. Ambros. Chrys. 7° 2° m.
q. q. hos bñ 2° bñ p. acti 2° home
et aliorum multorum. Et non raro
innotat quibus p. cū dubio pñ
scia aplūs intellectus seu pñ
ut intelligent scripturę quatenus
in p. o. sensu quod sacra scripturę
ē grāda apertē et ad quē
hōm. cōpantem redigēt alia
quā quo deo p. cepisset de vñ
1° m. In his que sunt ambigua

terius

et si scilicet refugium est ad sanctos
 leuitas quibus et ad iudices qui sunt
 illo tpe et facies quicunque dixerunt
 ubi qui presunt loco qui que de
 git datus et docuerunt te iuxta
 legem eius sequeris et si uis illos
 non desinabis adducere neque ad simi
 larem ubi quoniam sub iugum qui
 autem supbia nolens obedire sa
 cerdotis impio qui eo tpe iurat
 domino deo suo et deacto iudicis
 morietur homo ille et auferas
 malum de domo ista. Amicus pro
pulus audiens timebit ut nullus
denique timeat supbia 30q. dy
xx. in ca. Sancta romana ecclesia
 multa sanctorum doctorum ciuitate opu
 stula iam ab ecclesia acceptata et
 soli sibi ad iudicandam reserata Et
 subdicitur propter doctores ibi non eo
 presides sed et aliorum doctorum pri
 orum doctorum qui in nullo a sancto
 oficio romane ecclesie delinunt
 nec ab eius fide et predicatione semoti
 sunt. Alii autem moderni non cau
 uerunt ad legendum quod dicitur et ad
 impugnandum et aspergunt personis
 si in eis aliquid ueritati dissonum
 reperiatur in quod modum huius iugis
 data sua et aliorum exponere dicitur
 acuta domus inopia ad formulatu
 neque quorum disputaciones quauis
 catholicorum et laudatorum hominum uolunt
 scripturas canonicas hinc deuenire
 ita ut nobis non liceat salua hono
 rificencia que illis hominibus debetur
 aliquid in eorum scriptis reprobari
 atque repueri si forte inueniretur quod ali
 tulerunt quia uitas huius diuino ad
 uerbio uel ab aliis intellecta uel
 a nobis namque talis inquit ego sum
 in scriptis aliorum quales uolo esse
 intellectores in uicis libris. Ecce
ille Est go ui dei inspiratus ad
predicandum uicem sanctis doctoribus

in edificationem corporis christi in istis
 quibus aut domino ipso enim uos
 estis qui loquimini si spiritus prius
 ueri qui loquitur in uobis utique
 huius dicere possit spiritus domini loquitur
 et per me et finis eius plurimorum
 mentem. Et per xxv. et hinc per
uato Ex quibus clauso q. et illud
 non est uere dictum ubi dicit dominus
 ponens unum dei esse tantum per
 fectioris quod nichil possit ei addi
 uel subtrahi. Quia licet ea copia
 uari et dubia eugenica diceret
 miam et talibus promittitur mer
 ces magna dicit sapientia quoniam clu
 adant me uitam eternam habe
 bunt. Ecce xxv. et hinc per
 habere id quod est ueritas scripturae
 si licet addere quod est per uis elucida
 tione quod tam pulchre ostendit dominus
 in oppositum pabole etiam prius
 dicit ubi sit aut huius quod quod sol
 licite in hac ipsa oppositum dicitur
 pensare debetis quia si uos uos
 semper unum agimus inuicem uolueris
 celi demonia spiritus diuinas signi
 rare dicemus quod ostendit foris
 uobis uos uos dubitaret unum et
 id dominus per semetipsum dignatus est ex
 ponere quod dicitur ut dicitur et ut
 scitis et rerum significaciones
 querere in his que et per semetipsum
 uoluit explanare. Exponendo go
quod dixit figuratiue se loqui in
uit quod certos uos redderet ui
uobis in fragilitas uoz illius
figuris apert hinc ille :
Quia in comum adducit qui ad
diderit id quod salu faciat comum
aut per fidem perpet prout impe
deklaratum est :
Quia unum ad illud unum inspiratu
unum dei aptissime nominati et per
omnia predicatoribus unum dei uicem
quod est inspiratus publicum et augu

generalis galie litime congregati
sanctum et deactum eius antea
dus sibi ascriptis dicens collationem
apostolorum qui vos audit me au
dit et qui vos spernit me spernit
p. Qui sui promissit assistentia dicit
ubi congregati sunt duo vel tres
in nomine meo in medio eorum
sum et de aggregatione qualiter
galie intelligendi exponit be
atus celestius in epistola ad synodum
episcoporum transmissa ut refert
ysidorus in libro consiliorum hoc quoque
plus id saluator noster unum con
silio apostolorum promittit in persona ecclesie
et hoc multa habeo vobis dicere
si non potestis portare meo pacis
autem pater scitis que mittit pater
in nomine meo ille vos docebit
omnia et suggeret vobis omnia que
cumque dixero vobis Joh. vii. et
ne hoc credatur dicta personis
apostolorum tunc ait cap. xvi. Ego roga
bo patrem et alium pacis dabit
vobis spiritum veritatis ut maneat
vobiscum in eternum quod in epistola
ille spiritus sanctus omnibus congrega
tionibus qualiter consiliorum
et omnia ibi conclusa sunt va. per
sancti Joh. de delectatione seu deter
minatione sancti consilii non sibi apostoli
sed spiritui sancto attribuerunt pla
uit inquit nobis et spiritui sancto
act. vi. unde cavendum est ne
ab infirmatione et sua finali ha
sacri galie generalis Basiliensis in
spiritu sancto litime congregati quippe
se alienum reddat ne contra dei suam
videatur recalcitrare va. spiritus sancti
ab negare et a catholice ecclesie se
se unione separare hoc modica con
scripsi residua refutans replicans
et si conuget fraternali consabi
lacioni unde concludere prout pos
sumus quod distinctionem hanc illud co
plectum vobis dei inique complice
posuit ponens ad in edificatione

corpius misera optat ad unum et
vo inspirato va. sed non solum per
consilia prima sed et omnia alia a san
ctis patribus instituta custodienda
et recipienda mandant et distunt
dy. xvi. scilicet romana ecclesia.
De inde ad rem notabile procedendo
super illo complexo a sacerdotibus
domini distinctionem domini ponens de
sacerdotibus bonis et malis post
multa vitia malorum sacerdotum e
narrata et quod nemo amplius in
ecclesia dei quam sacerdotes mali
quod nulli homines sic studuerint ecclesie
dei sicut sacerdotes mali et quia
tanta mala enarrant de malis et
pauciora bona de bonis dicta sub
sequencia placet et presbiteri mali
non solum boni sunt magnifice
honorandi et reuendendi ne videantur
omni prout quos gloriosus deus sibi
specialiter elegit ex gentibus mundi
non ad confirmandum eos in malo sed
et ad reuocandum presbiteros ma
los et confirmandum bonos et docen
dum cunctos in qua honorificam
maiestatem spiritus domini presbiteros
ecclesie et primo quod veteri testamento
ben. ix. ubi dicitur quod nos incho
natus vno dormimur detecto ve
nimus in habernaculis
suis quod cum vidisset etiam filius
suis non enim texit sed duobus fra
tribus amicitiam dedit vobis sem et
rapit videntes auertebant facies
suis et pallio vincta patris co
operuerunt super quo beatus quod
ait et in me et ego qui filii verenda
patris sui prociatibus dorso pallibus
faciebatur auersis veniendo operuit
nisi quod bonis subditis sic presbiteros
suo mala duplicent ut ab aliis
nota occultentur et prout in aliis
deferunt quia dimittentes facti
et venerantes magister nolunt
videre quod tegunt et nota quod prout

opprobrium semen etiam maledixit
 si duobus preter regentes benedixit
 hanc maledictionem fuge voluit pau-
 tissimo impator constantino de quo
 in ecclesiastica historia lib. 4. ca. 3. nar-
 ratum dicitur. Si ipse oculis vidisset
 sacerdotem dei aut aliquem eorum
 qui monasteria huiusmodi curant
 peccantes claudere magis opprobriare
 et cooperire eum ne ab aliquo vi-
 deretur hoc autem opus adhuc in
 vita preter se recompenfavit quia
 per modum in bellis felicissimus fuit
 ut dicit beatus crugus de civitate dei lib.
 20. id. oppressit domum papam
 Exo. xxv. dicitur ne detrahatur et pri-
 apud populum tui non maledicatur gloria
 et sacerdotibus et ecclesie doctoribus
 qui populum principatur. Nam cum
 dicitur detrahatur perversa sit in illo
 et perversior. Item de vobis v. honora
 preter tuum et mercedem tuam ut longo
 vices tpe gloria huiusmodi maximum
 et primum mandatum in altera tha-
 bula honora se preter corporalem
 et spiritalem officio pietatis et honore
 Alit mercedem et ecclesiam. Item de
 Ignorantia nro perversitas destructionis
 ubi cum assignans ait facies sa-
 cerdotum non erubuerunt nam se
 non miseri sunt gloria nro demum
 in sacerdotibus suis contempsit
 nec demum in eis reueriti sunt. Item
 dicitur sunt a facie domini quia por-
 tantes sunt. Et alia gloria nro quod ter-
 ribile est sacerdotibus contempne nec
 faciem eorum erubescere. Illis mo-
 nitis et videntibus a sceleribus
 non cessare. Item de dauid
 qui quibus saul faceret malum in quod
 vinctus erat in regem et confectus
 et coram populo nudum depositum
 eundem iniquis graviter dehonora-
 vit in speculum in papilionem et ubique
 semper peperat. Item de perversis
 xxv. et c. vobis. Item de beato crugus

quod per saul nisi mali retores quod
 per dauid nisi boni subditi signant. Sa-
 ul ventrem purgare et pranos pro-
 pios conceptum in corde malitiam
 usque ad operum miseri odoris co-
 tendere et cogitata apud se noxia
 factis operibus consequendum malum
 quem tamen dauid ferre metuit quia
 per se subditi mentes ab omni peste
 detractionis abstinentes propositum
 vitam nullo gladio lingue percutit
 et cum ab inspectum eos reprehe-
 dunt etiam et si quis propter infirmi-
 tatem se abstinere vult per extreme
 ma quedam atque odiora propositum
 mala si tamen humiliter loquuntur et quasi
 oram claudis silenter incidunt
 quia plati dignitati saltem et muno-
 die et latenter derogant quasi
 regis suppositi vestem secant si
 tamen ad senectus redigunt seque
 detestissimum in laetationem repre-
 hendunt. Insup. canonico tepanto
 et primo per christi facta et usque naz-
 cot vno sonato a se leproso ait
 vade unde te sacerdotibus quos sti-
 uit per tunc pessimos et offer magis
 nung quod precepit mones in testam
 illis. Item gloria exultat ad sacerdotibus
 propter humilitatem ut sacerdotibus
 deferat honorem. Item per illud luce
 xv. Item audite vos sacerdotibus
 super quod dicitur crugus libro de baptismo
 rone sodomite et effugere erant
 gentiles peiores quo in dei quibus
 domus dixit tollerabilis erit so-
 domus in die iudicii quia vobis
 et quibus propheta dixit iustificati
 sodomas. Item in operatione ad vos in-
 iustificati est. Item in idcirco facit
 una que apud iudeos erat qua-
 les et ipsi erant. Illa erat que
 domus quod ipse suscepit et ad
 ea celebranda leprosos quos ipse
 mundavit misit. Et sequitur adde-
 sacra et in bonis domibus illis
 quibus erant et in malis peioribus
 qua sunt etiam quod quod prelati

malicia solumus periora sunt tunc
sacra^{ta} erant in vrisq; integra
et diuina hoc ille hoc tunc expressus
habetur in vo xpi est xpmo sup
albedinam monsi sederunt scilicet
et pharisei omnia quicunq; dixerunt
vobis facite in vo opa corz nolite
te facere ubi Christus dicit sicut autem
de tra eligitur et tra relinquitur
sic et auditores doctrinam suscipiant
et mores relinquant ut frequenter
em de homine malo procedit bona
doctrina hoc expressus dominus do
cuit qui in dani multis honori
bus decorantur etiam em sciet
em et p ditorum p ditorum et fu
rem inno vocant em diuina
nichilominus in tu em honorant
q; p tatem sup omnia demonia ha
beret et ut languores curaret
et ante faciem suam p daret et
baptizaret h^c in b^{at} em f^{at}
e ut discamus no contempnere
scilicet collegia si coniungat aliquem
malum inter eos repm nullum
em e nec vnq; fuit sanctus col
legium dicit scilicet Thomas super
Job v^l sicut collegium ap^loz in
quo in vnus inuenta e p ditor et
lacio Idem dicit sanctus Thomas 2^a
2^e q^u c^u ar^o no q^u p^lati no hono
rantur ppter excellentiam virtutis si
ppter excellentiam virtutis in qm
sunt ministri dei et in eis etiam
honoratur tota communitas cui
presunt:
Sunt aut septem nobiles cause quae
populus dei multum d^r honorat
sacerdotes p^{ma} quia enim qui
mundum orant soli dectus ad
ducere queunt in altari missam
celebrando quia discipulis quos
in sacerdotes consecravit d^{ns} ait
in cena h^c facite in mem^o quicunq;
ra^om luce xxii Secunda quia eis
omnia septem sacra^{ta} velut medi

cinas contra omnes anime morbos
p^{ur} et eo officio commendant quia
sacellarii erant sancti soli h^u
curam gerere put de samaitano
tangit luce v Tercia quia soli
sunt autem ligandi et soluendi
a p^lib et ab aduersariis in
illud est xxii amen dico vobis
qd^{cu}q; ligatis sup^{er} terram erit
ligatum et in celis et qd^{cu}q;
soluitis soluta sunt ap^larta q^u
de ordinib^{us} corum eo q^u sunt in
p^li ecc^lie etiam e q^u efficacia
populo et animabus foraminatur
quia qm ministri ecc^lie quidq;
faciunt celebrando vel h^umoⁱ po
t^lis vitem gerunt de quo ad
heb^{us} v^o Amis n^uq; pontifex eo
h^umoⁱ assumptis p^l h^umoⁱ con
stituitur in h^umoⁱ que sunt adden
ut offerat dona et sacrificia pro
p^lis Amis quia in animabus
et corpibus p^l septem ordines dis
tinctos quos quib^{us} sacerdos reci
pit deo amplius consecrati sunt
et p^l quib^{us} distinctos caract^{er}es sup
lantos h^umoⁱ impressos ppter septem
ordines p^l q^u p^lia petri no d^r
vos autem sancta genus etiam
regale sacerdotum genus sancta
populus acquisitionis Secunda quia
p^luency ecc^lie sunt et doctores de
quib^{us} est v^o vos esab sup^{er} mundi
et sal^u terre Ultima quia p^luency
corum solim benedicuntur oia
que in cultum dei h^umoⁱ consecran
sunt ecc^lie altaria vestes eucha
ristia m^urom 2^e de silib^{us} h^umoⁱ aut
domus qui vos p^lnt me p^lermit
et qui vos audit me audit luc
v Amis go sacerdotes no audit
si p^lnt atz vita sua neglecta dis
cunt nimis sacerdotum opa re
mirum si domus tales cade per
mittit ut etiam ecc^lia o^ltem
nent sacra et finaliter infideles
morianur ut deducit b^{at} h^umoⁱ

pma q̄ i multigradu pnt cetera
 ipud correlatum domo vltis
 ponens sub intulit causa rime
 populi fit maxime culpa ma
 lorum sacerdotum circa que
 dicta ipaz ppono q̄lor et siml
 ita q̄tingit nō h̄i ē vlt vñ q̄
 rime populi causa fit maxime
 sacerdotum maloz culpa q̄
 imo sepe ex malicia populi pa
 pvenit sibi rma et p̄li de illis
 degentibz degenerate pmittit
 adeo sacerdotum a bonis moribz
 hanc p̄bo p̄lre 2o rōn 2o ante
 hoc p̄tando em iudicam nōm
 fore q̄ma nō videtur aliud di
 ctum q̄m rma populi pro
 venit ex malicia cleroz nisi q̄cle
 rus detur ad ma nūb gladii la
 corum ne p̄ant rima p̄ter
 excessus cleroz vñ ipaz p̄li
 tiōibz volens detmare nūm
 pma accedo p̄lrem hoc mō depm
 tūm doctoribz allegorizantibz
 illum totum Gen 1° In p̄ncipio
 creavit deus celum et terram. Et
 nūdo supior r celo nūm stellis et
 residuo p̄lm nūdo inferiori salis
 terre nūm plantis copando sicut
 apte posuim q̄ hoc q̄ sicut rō
 p̄bos inferior nūdo a celo et stellis
 gubernatur p̄ta tota vltus residui
 populi a clero dependere h̄i et au
 geri at ad vltimū felicitatis sue
 dirigi q̄m go rctō laicalis sub
 ordinatō ē cetui clericali tanquā
 suo ingrati ut ab illo doctus il
 lūmētur virtutibus roborē et fr
 uctibus replatur. Ideo clero de quo
 scriptum ē regale sacerdotum q̄
 electum congrue respectu laical
 populi celum ē plenum stellis
 magnis et parvis fixis et errati
 cis. Stelle maiores p̄latoz maiores
 subditos quoz quibz compent p̄l
 lib fixis sicut h̄i qui ad etas dioc̄

nel procliam sunt limitati ad il
 limitandi illos quibus ip̄s sunt
 p̄fati ut eos ex alto sacrae illment
 fructus salutis fecundent. Stelle
 autem erratice sunt p̄dicatores p
 mūdum discurrentes sicut em qui
 qui docti fuerunt quasi stelle erūt
 in p̄ctas eternitates. Daniel p̄n
 sicut go mūdum ē nō p̄ q̄ rō
 hūmāz et dispositōm stellarum
 celi bonam et malam altat et dis
 ponitur. Hic inferior mūdus que
 menter nō distonemēt p̄ta se
 pe p̄ter defectus et mēditos re
 p̄cto in mūdum stellarum alle
 goricū firmamenti q̄d ē clerus
 vāns turbatur molestus inferior
 populus vñ q̄ sicut nō omnia
 inferior mūdi in comoda com
 fluentia supior p̄venit s̄ se
 p̄ssime ab inferiori ut si ip̄a infe
 riora supior influxum nō recipi
 mit vbi et q̄n debent vel si per
 vapores et nubes ab infra asce
 dentes abscondunt stelle. Et p̄q̄n
 debitu corz impeditur influxus in
 ip̄a inferiora nē sicut terra et aq̄
 eclipsant lunam et luna solem
 ita terreni populi ecata volup
 tas et auaricia eclipsant p̄tatem
 secularem. Que eis vñs tene
 brosa facta eclipsat sepe p̄tatem
 p̄nalem vñ scire a seculo q̄ sit
 exorbitantia et de ordinacione
 inferiorum mūdi tam in na
 turalibus quam in moralibus
 nō semp in p̄tate sunt de ordina
 cioni cuius stellarum. Et qui
 contra illas sentinut magnam
 celo iniuriam faciunt ut dicit
 stus Aug⁹ De lio de ciuitate dei
cap 1° Ita nō ē vñ dicere q̄ oibz
 rma populi proueniat ex mor
 dinatō cleri q̄m imo sciret
 clerus esse r̄glatissimū et p̄lm
 deordinatū sicut fuit in p̄ntia

ecclesia ubi erat ecclesia clerus sanctus
 sing et populus tunc plenus
 iussu apud meo ita fuit tpe moni
 qui fuit sacerdos et rector filiorum
 optimus et tunc populus fuit durus
 tenuis et dominus multum flagellatus
 propter peccata sua pro et multo scilicet
 fuissent decessi si non monachis suis
 dominum scilicet in confusione in co
 spectu dei in super tpe xpi et apostolorum
 et scilicet mirum qui omnes fuerunt
 optimi et pessimi populi multi 20
 hoc probat non rime pro ma
 xime proveniunt ex peccatis populi non
 illud per te visitabo in virga peccata
 eorum et in verberibus iniquitatem
 eorum 21 maxima causa rime
 populi e malicia sui liberi arbi
 trii cum nemo ad peccandum pos
 sit cogi nec e peccati nisi iniquum
 voluntarium saltem actuale go
 no semper causa rime populi
 sunt sacerdotes mali s malicia
 in malum s sui arbitrii 20 sic
 ea que sepe sunt divina pmissio
 ex malicia pro maligni non sunt
 attribuenda clero innocenti s ple
 rique rime et plaga in populis
 proveniunt divina pmissio a spi
 ritibus malignis mota illud per te
 visitabo in virga peccata eorum
 sue indignationem et tribulationem
 in missionem per angelos malos 20
 sic illa delicta non clero imponenda
 que committunt populi et sufficienter
 arguuntur per prelatos nec ab eis sus
 ciipiunt talium peccatorum exemplum
 s infinita peccata committunt apostoli
 quorum nullum quis videt in sa
 cerdotibus nemo publice arguit
 ab eis in pueris et pueris in
 confessionibus go si aliqua peccant
 pro illis rime non e culpa cleri
 sed e exigencia diuini et
 tpe beati Gregorii et ambrosii fuit
 clerus bonus et regulatus et multi

quos sunt sancti canonizati et tunc
 tunc tot sunt rime in populis
 q beatus Gregorius monitus redime ad
 ventus scribit divina signa in ciu
 ascripta de ruinis bellorum pestilen
 tiarum et seditionum ante diem
 iudicii ventura sunt in tribus com
 plecta go tales rime non sunt clero
 ascribende quarto sic ille rime
 non sunt quocumque modo attribuende
 que nec ex populi nec cleri culpa
 stantur euenire s sic e q multa
 flagella dei eueniunt multis non
 propter auguriam culpam s dei gloriam
 ostendendam sicut etiam nata sunt
 de quo dominus ait neque hic peccat
 neque putes eius s ut manifeste
 gla dei per ipsum Job 19 sic et scilicet
 Job creditur multum flagellatus
 non q ipse vel aliquis alius hoc
 demeruerit s ut patet sue virtutis
 toti mundo innotesceret 21 beatus
 Gregorius Job primo go ut per ultio
 sic illa que sepe proveniunt ex
 caus naturalibus et si tota mundo
 esset optimus non sunt sacerdotibus
 p maxime imponenda s ita e
 de sterilitate terre de aeris inter
 pestate pestilenciis immunitate
 que et similia sepe ex caus naturalibus
 proveniunt hominibus go non e tutum
 dicere omnes rime populorum ex
 culpa sacerdotum euenire Tercio
 de p antibus sacre scripture et
 primo Job xxxiii dicitur deus re
 quare facit iniquitatem pro peccata
 populi ubi dicit beatus Gregorius mo
 raliu libro xxxv ubi quod dicit
 per prophetam dicit dabo tibi regem
 in furore meo et auferam in in
 dignatione mea 21 quid go nobis
 illos peresse depreciamus quorum regi
 mina super nos ex furore domini susci
 piunt Si autem cum multa subduo
 multa regemur tribuimus ut
 sepe qui boni videntur accepto

terius

regime mox mutantur. Sic de sa-
 le septima eo punit quia cor eius
 dignitate mutavit. Quia inquit pa-
 uisus est in oculis tuis caput
 in istis factus est quare go scissima
 lina in oculis domini. Sic go p qua-
 litate subditorum disponitur corda
 rectorum ut sepe punito gregi de-
 linquat vita pastorem. Et sequi-
 demus certum est quod ita sibi mutet
 rectorum vita quantum et plebini
 ut et sepe ex culpa pastorum de-
 tenor fiat vita plebini. Et sepe
 ex vita plebini mutetur vita pa-
 storum. De quo hunc quod propter peccata
 populi quique efficiunt sacerdotes
 boni mali quia non inveniunt habere
 bonos. sicut malum corpus non
 inveniunt habere caput bonum. In eo
 formiter loquitur beatus ysidorus de
 summo bono libro nono. eo quod inquit
 eius propheta dicit dabo tibi regem
 in furore meo. De quo in mente
 claret bonam malamque potestatem
 a deo ordinari. Sed bonam deo pro-
 prio malam irritis. Reges qui
 boni sunt minus esse dei quam
 vero mali scelus esse populi
 vram cum merita plebini dis-
 ponit vita rectorum. Inascentem u-
 deo talem rectorem populi sus-
 ciunt qualem pro peccato me-
 ruerunt. Non inquit et p mali-
 tia plebis reges mutantur. Et
 qui ante videbantur boni accepto
 regno finit inquit. Et hoc non
 eo propter peccatum dicit punito plebini
 disponitur a deo vita rectorum. Quod
 dandum peccant in quodam prin-
 cipium qui eo multo plebis pre-
 dicanitur. Hec ille. Beatus gregorius
vi. q. i. inudacter fortasse aliquis
dicitur cum quod scriptum est d. i. q.
non semper principes populi ecclesie
p dei arbitrium datur. si put me
vita ura de possunt si mali st

acta in ad opa maligna in
 conspectu dei datur nobis prin-
 ceps cum cor nostrum. Et hoc tibi de-
 scriptum probabo. Audi namque
 quid dominus dicit fecerunt sibi re-
 gem p me principe et non p
 consilium meum. Et hoc videtur
 dictum de saule que utique ipse
 dominus elegerat et regem fieri
 iusserat. si quidem non cum dei vo-
 luntate vel consilio constitutum.
 Tale quoque aliquid intelligimus et
 in ecclesiis fieri quod p multis aut
 in vo aut in ope potens a
 deo tribuitur rector ecclesie aut
 si malignum faciat populum in
 conspectu domini talis ecclesie datur
 in deo sub quo fame et sitim
 populus patitur. Hec ille. Ecce
 qua lucide claret. quod non omne
 malum rime populi excul-
 pa premet sacerdotum ma-
 lorum. p hoc patet potest quod re-
 spondens sit ad amicos p dominum
 opponentes inductas et multas
 similes scilicet. Bede super cantica xxxi
 dicit. et ideo dominus de templo
erat vendentes quia cause
rime populi maxime sunt
sacerdotum culpa. id est. alle
gat gregorius inter istos. Sili-
audias iam mentes. beatus gregorius
et ita posset de aliis exempli-
ficare. nunc in finit. beatus grego-
rius. et omnis rime populi esset
exculpa clari. sicut nec dominus
ponens ultro. vir si indefinit
in posint et tanto canalis quod
non inquit simplices audientes ne-
scientes inter. velle et pliciae
disenigve seducunt. p deo scim
quod in deo loquendi doctores. et quod sic
sepe in scriptis peris finit
p toto et eo ita et in proposito
quod dicitur maxime id est sepe
et p magna pte sicut et quiter

171r

De ductione duo sunt notanda primum
de scia in quolibet presbitero requisita et
si requiramus quod minor scia sufficiat sa-
cerdoti ad sacerdotium quia ad p-
dicandum requiratur habere pro-
ptum in de originali successionem
presbiterorum qui se succedant ordi-
nariis primis predicatoribus quorum
fuit officium p-ri dei predicatorum
illorum mundus sicut apostoli et tunc
discipuli christi ad p-ri non va-
lenti Thome in quarto secundum
dis. xxviii q. in quarta scia requi-
ritur in ordinando in ratione
ad p-ri actum scilicet ad antea talach
no. Labia sacerdotis custodiant
sciam et legem de manu eius
requirant unde volens sequi
sacerdotibus hec va intelliguntur
dicit quod decurrit tunc sacerdos in
quibus si duos actus vnde p-riales
sup corpus xpi vni et alium
sciam sup corpus xpi misti-
um Sedus actus dependet a
p-ri si non gubilitur Et ideo ali-
qui sacerdotum p-ri monent quibus
p-ri actus tenentur quibus sicut
religiosi quos ammaz cura no
gubilitur et a talium ore non
requiritur eos si solus quod sacra-
ta gubiant Et ideo talibus sufficit si tunc
habcant de scia quod ea que ad sa-
crata spectant rite p-ri fieri possunt
sicut in vitas p-ri multi simpli-
cissimi presbiteri legunt fuisse qui
vite erant sanctissime filii antea
p-ri monent ad alium actum qui
e sup corpus xpi mistum et
a talium ore populo legem
requit p-ri in illis scia legis esse
dicit non quod ut sciant omnes diffi-
ciles quod legem quia in huius
dicit recursus ad superiores si Sed
sciant ea que populus tenetur
scire vel credere de lege si ad su-

priores sacerdotes pnt ut co-
 ca que difficultates in lege face
 possunt sciunt et tanto magis
 quibz in gradu altiori collocant
 hoc ille dicit etiam si magis qd cordat
 domus alberti magnus ead. dicit
 dicens distinguendum videtur in iudi-
 m ordinandis. Et in eis ordinibus
 sumunt eo sola deuotione ut mona-
 chi et alij religiosi quidam alij re-
 cipunt ordines ut in illis mini-
 strent populo vā et sacra mini-
 strando seu dispensando ut religio-
 si quid et illi qui sunt intitulati
 ad curam animarū de pmissis ad
 huc distinguendum puto aut cum
 hnt curam animarū in suis ordinibus
 ut abbates et qd essores ab abbati-
 bus opitibus aut nō hnt nec ha-
 bebunt. Si vō hnt id iudicium
 videtur de eis qd de alijs hntibus
 curam animarū. Si aut nō hnt
 ut hnt qui causa deuotionis tñ
 ordinem suscipiunt videtur in iudi-
 qd nō tenentur nisi ut sciunt pro
 ministratione psalmorum et lectionum
 et illorum distinctiones que postea
 grammatice addiscuntur. Si autem
 officium suscipiunt docendi obbene-
 ficio ut clerici intitulantur vel proprio
 fessione ut quidam religiosi dicendi
 videtur qd tenentur plura scire
 et ea recte et que in grasso sunt
 exponenda pto in fide et moribus
 que rudimenta christiane fidei vānt
 et ut in alijs detinent casus et
 questiones in concilia superiorum
 vñ omnes inquit amicos in dictis
 in contrariis inter quas et cā
 allegata epistolā nō intelligo de hā
 modi ordinibus. Et ad hūc
 sciunt sē distinguendi quid mo-
 rale quid veniale in quibus
 et qui ar. sollempnificati sunt

ab ecclesia et cōtra talia hāc et talia
 in eo iudicio nō tenentur scire
 nisi sit in altiori gradu opitibus
 hāc albertus concordat hūc op-
 em hō pmo pñbica 2a de pñbica
 ordinandis paragrapho mō. Et
 tñ sub paragrapho mō regula
 vbi in summa satis et vñ cor-
 dare. Et in mō in paragrapho
 ultimo in dñs in summo. Et multi
 sunt alij ad id scribentes quorū
 dicta obmitto hūc qd scribe breui-
 grad. Et ob hūc distinctionem
 tam estimo moluisse hanc
 consuetudinem que in antiquissis
 ecclesijs obfuerat sicut in eadē
 tenens in qua quādam dñs pro
 monachi ad gradum sacerdota-
 lem fñt si nō hñt beneficium cu-
 ratum pñmittit hñc et qñs hñt
 practica ecclesie et si vñqz bene-
 ficiū curatum adipiscat se de
 nouo ad examen manifestare
 seu putare quia oī vñqz potuit
 populo pñdicare et sacra mini-
 strare ad que pñs nō sunt ob-
 ligati. Et de istis sacerdotibus
 sicut ad curam animarū de or-
 dinandis dñt canon. Ignorancia
 dñs xxxviii. Ignorancia vir-
 tute malore maxime in
 sacerdotibus de vitanda ē qui
 docendi officium in pñs dei susce-
 perunt nō loquuntur qd nisi tñ
 de curatis qd ostendit capm se
 quens ex galio toletano dicens
 qñ pñs in pñs ordinandis
 libellum officiorū ab epō susci-
 piunt ut ad ecclesias sibi depu-
 tatas instructi accedant. Et est
 libellus officiorū liber in quo
 officium pñs officendi bapti-
 sandi et sacra ministrandi con-
 tinetur ut dicit glo ibid. Et sic pñs

bñm dei :
 Quoniam ad rem suam quod operatur
 originali successione presbiterorum
 duo quod sicut soli pontifices vel
 episcopi sunt ordinarii successores
 apostolorum quoniam sunt multi alii
 prelati in ecclesia dei. Ita soli pres-
 biteri curati succedunt bonis
 discipulis. Unde quoniam sunt multi
 alii presbiteri et diaconi. Primum
 originarius est gladius lucis ubi dicitur
 sic sicut in apostolis preest forma
 episcoporum ita in bonis discipulis
 figura relictur minorum presbiterorum
 et scilicet claret. Iste vero in
 nouo ubi sic dicitur. Videntes apostoli
 messiam esse multum et operarios
 paucos rogauerunt dominum messis
 ut mitteret operarios in messem
 suam. Unde ab eis electi sunt boni
 discipuli quorum typum mo-
 gerunt presbiteri et qui in cornibus
 locati sunt constituti in ecclesia. Et de
 quibus sacerdotibus hoc intelligitur
 ubi constituitur in capitulo perfecti
 decem ubi dicitur sic simpliciter
 de maioribus et minoribus sacerdotibus
 distans in nouo testamento ab ipso
 christo sumpsit ordinem qui non
 apostolos tanquam maiores sacerdotes
 et bonos discipulos et minores
 sacerdotes instituit. Ita quod veri
 pastores sunt episcopi cum sit plebs
 in sunt pastores substituti aut
 cooperatores instituti. Item dicit
 dominus doctor. Et dicitur. Et dicitur
 in hoc de ecclesia. prout est in nouo
 testamento. prout soli curati qui sunt

et ordinem p[re]s[bi]teri successit
 h[oc]on[em] discipulis s[ecundu]m illud q[uo]d sit
 p[ro] omnia similitudo s[ecundu]m multas
 drab[as] quod[am] re[sp]ecto q[uo]d venientias
 p[ri]ma e[st] in p[re]s[en]te d[omi]ni m[en]te
 p[ro]ut cu[m] discipuli a x[p]o p[re]s[en]t[em]
 d[omi]num q[ui] dictu[m] e[st] eis luc[as]
 x. Ecce dedi vobis p[otes]tate[m] cal-
 c[an]di sup[er] serpentes et scorpio[n]es
 et sup[er] omnes v[er]tutes v[er]minum et
 nichil v[er]it[as] no[n] v[er]it[as] ac si dicit
 dedi vobis p[otes]tate[m] calc[an]di om[n]e[m]
 genn[us] inuider[um] p[ri]mu[m] ab[se]ss[us]
 corp[or]ibus fugandi. Et h[oc] ne p[er]-
 tectur esse dictu[m] debet s[ecundu]m
 exponit b[eat]us Cris[ostomus]. Ite[m] autem
 reputant p[re]s[bi]teri curati in p[ar]te[m]
 amissionem v[er]bi et p[er] que[m] deus
 nos seu s[er]pentes. et p[er]ta[m] expellat
 ex p[er]tentibus. Ite[m] in amissionem
 officio q[uo]d h[oc]on[em] discipuli receperunt
 q[ui] dictu[m] e[st] eis In quacunq[ue] domi-
 nian[ti]bus p[ri]mu[m] d[omi]ne pax h[ab]et
 domini. Ite[m] cu[m] bonor[um] om[n]i pax
 n[ost]ra e[st] s[ecundu]m qua[m] t[er]ra mania. Ite[m]
 x[p]us iussit discipulos pacem p[ro]-
 offerre tanq[uam] bonor[um] om[n]i amicitia[m]
 quor[um] multos eos faciebat ut dicit
 b[eat]us Cris[ostomus]. Hoc autem reputant cu-
 rati p[re]s[bi]teri in ew[angel]iis p[re]dica-
 tione in qua p[ri]mo amissionem e[st]
 pax iuxta illud ad rom[anos] x. Ite[m]
 p[er]fecti pedes ew[angel]isancium
 pacem ew[angel]isancium bona d[e]i
 in caritatis vinculo q[uo]d h[oc]on[em] re-
 ceperunt q[ui] b[eat]i missi sunt in o[mn]es
 ciuitates et locos. In signum
 q[uo]d qui caritate[m] dei et p[ro]ximi no[n]
 h[ab]ent officiu[m] p[re]dicationis nullatenus
 assumere debent ut b[eat]us greg[orius]
 dicit istud totum reputat p[re]s[bi]teri
 in p[re]s[en]tis cure suscepcionem p[er] qua[m]
 p[er]tin[et] a munda et v[er]it[as] p[er]tin[et]
 tenent exponere v[er]it[as] in h[oc]

noris primo qd septuaginta duo
 discipuli suscepunt dnm reuerſi ad
 gaudia dixerunt. Domine et demo
nia submittit nobis in nomine tuo
ut dicat gla. Gaudebant em qd
 sublimis effecti terribiles demones
 et homines facti sunt. Et autem
 reputat pſor in subditore iurisdic
 tione qd quis si bene pſmit eis di
 gni duplici debent huius honore
 ut dicit apſus pma ad thimot
 v. Reputat go discipulos xpi dñi
 sacerdotes curati hoc modo quibus
 et sit dissimilitudo quia isti no
 pnt facere mirabilia sicut illi
 nec illi habebat deſignatas pro
 chias sicut isti si pſuabant in omni
 loco quo erat xpus venturus
 luce x. Ex quo sic ity arguo qd
 lib tñi quent ex officio ordinare
 pſicare qui succedunt apſis et
 pſon9 discipulis si nulli eis suc
 cedunt nisi tñi qd et curati go
 dyaconib9 et no curatis pſorib9 no
 quent nullo pcepto dñi act9 pre
 dicationis. Et tñi de nobili ro per
 maxime in hac mda optimo ad
 isto sequi qd totum vñi fñda
 mentum e debile et a veritate ar
 noſum. Vbi dixeris sup notabili
 libe. Et libertas pſicandi qſerit
 ad no tñi dyacono et pſorib9 p
 mſeſum qd in sua ordinatione
 et qd tale officiu debent libe qſe
 qui irrequiſitis nino uolentib9
 prelatis pſ ex iam dictis luce me
 ridiana clarus. Et ipud proba
 sic impidit omne qd qſerit pſe
 bitero in collatione ſacri ordinis
 aut rñi caracter e aut ante
 clauum si neut9 eorum dat
 pſbitero libertatem actus pſuadi
 nisi habeat curam quippi popli

go no quent sibi pſicare ratione
 accepti ordinis per mſum qd
 et pſumptu dſolatur p maiori qz
 rñi omni teologo. Solam in ſa
 terdaco no conferitur nisi duplo
 ptas una sup cor9 xpi dñi illud
 ad qſaciend et huius virtute caracter
 ſacerdotalis. Alia sup cor9 xpi
 ſicium que e ptas clauum ſcilicet
 potencia ligandi et ſolnendi et ſta
 diſcernendi inter lepram et lepram
 que ſua dñi nom dyaconi si antea
 diſcernendi in foro qſie quaz
 pſus no hnt et excoſecution ubi
 uſq no hnt pſtatem nisi in mda
 apſam et ſibi mſpſat accipiat
 vñi ſicut ceteri paribus no poſſi
 miſſam celebrare si hoſtiar apſam
 quaſi mda no hnt requiſitam
 ita nec pt abſolvere uel ligare
 niſi pſm ſibi quippi. i. mda
 requiſitam accipiat nam omib9
 aco homi ſeu nalis ſunt requiſit
 potenciaz qua fiat ita requirit
 mda in qua fiat. No plus legi
 ego conferri pſorib9 p qd nini
 ſeſum in collatione caracter et
 clauum ſacerdotalium. Et pſ
 maior timor pſ de vñi qd po
 no vñi clauum quia ut dictu
 e vñi clauum ſacerdoti e in
 ligando et ſolnendo et diſcerne
 do in foro conſeſi. Hic nulla
 ſit mentio de pſicatione qd no
 pt rite dia qd tñi ſacerdoti
 habeat libertatem pſicandi ro
 nec rñi caracter qd pſ ex de
 ſcripton eius que e triplex ut qſt
 allega. Ita qm ſuadit diſ m
 pma e caracter ſignu e diſ
 tinctiu quo quib9 ab ali9 diſu
 ditur et ad ad ſuade dñi
 uel ſuſcipiend reputatur. Huius
 caracter eſt ſignu ſacrum quo
 fidei et pſatis dñor et ſacra

ordinacionis fidelium datus a
diuina bonitudine. Ita e. Car
acter e. distinctio a caractere eterno
impressa anime rationali diuina
gratia assignans trinitatem creatam
trinitati eterni et distinguens a
no figurat. In statum fidei et
operat. Diligenter intuenti singulas
particulas harum descriptio q.
nulla eorum implet predicandi
actum libere. Ergo ratione caracte
ris ut caracter e. nullus h. antea
excedi actum predicacionis. Con
firmatur. Apli in cena dno utitur
caracter. ex operacione sacerdotali
no recipiunt potatem libe. ubiq.
predicandi go. na. mo. p. b. n. illam
p. cipunt ratione. Ep. alis. m. p. t. e. n.
tenet q. quia in cena dno sunt
operati in p. b. n. p. q. ueniam. r. a. c. o.
et recipiunt caracterem sacerdotalem.
h. in die pasce p. q. dedit eis pota
tem predicandi dicens. Hic est uisus
me. v. n. e. s. p. r. et ego mitto vos.
Joh. xxi. Et dicit sanctus Thomas
q. in illa cena no. dedit eis d. n. s.
nisi actum principalem sacerdotis
s. q. faciendi corpus xpi. v. n. s. h.
p. q. in die resurrectionis sup. addit
aliam potatem s. ligandi et solue
di dicens. Qui ligat p. m. s. c. i. t. u. m. q. u. o. r.
remiseritis p. c. t. a. remittuntur eis.
Joh. xx. In q. s. m. a. z. d. i. s. v. o. m.
vbi vult p. o. t. e. s. q. forte p. t. e. r. h. a. b.
distinctas potates caracteris et
clauimus. y. ad huc. h. o. d. i. c. m. i. n. u. a.
sacerdotibus. d. i. p. l. o. s. caracter. v. n. q.
q. n. d. n. s. dat sibi calicem in pa
tena. h. c. d. r. caracter. ordinis. h. i. q.
q. n. d. n. s. imponit sacerdoti ma
nus. dicens. Accipite p. m. s. c. i. t. u. m.
qui dicitur caracter. clauis. u. n. s. p. s.
ante. legitur. q. i. m. p. m. a. a. l. i. q. u. i. s.
alius caracter. v. t. u. t. e. a. n. i. s. i. b. i. c. o.
feratur. libertas. v. b. i. c. i. n. n. q. p. r. e.

dicandi. Et de his habebimus po
ca. clarius et prolixius in cor
relatio. articuli principalis que e.
ma. a. r. t. i. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. s. q. u. e. e. p. r. i. m. u. m.
in ordine correlacionum. Et tunc
de nobili. 20. f.
Circa 3m. notabile dno ponent
sup. illo. v. o. d. i. c. i. t. p. o. n. e. n. s. d. e. b. e. r. e.
capi. p. r. e. c. e. p. t. u. m. I. t. a. q. c. o. n. c. e. p. t. o.
d. n. i. s. a. c. c. e. d. o. t. e. s. e. s. s. e. n. t. o. b. l. i. g. a. t. i. v.
d. e. i. p. d. i. c. a. r. e. d. e. q. u. o. p. o. v. i. d. e. b. i. t. u. r.
in ma. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. q. u. e. e. m. a. a. r. t. i.
v. b. i. c. e. t. n. o. t. a. m. u. t. v. n. u. d. s. i. l. e. n. t. i. o. n. o.
p. t. e. r. m. i. t. t. e. n. d. u. m. s. q. q. h. o. c. e. s. t.
d. i. f. f. e. r. e. n. c. i. a. i. n. t. e. r. p. r. e. c. e. p. t. u. m. e. t. c. o. n. s. i.
l. i. u. m. q. p. r. e. c. e. p. t. u. m. d. i. c. i. t. e. d. o. c. t. r. i. n. a.
s. e. n. s. u. s. t. a. t. u. m. o. b. l. i. g. a. n. s. h. o. m. i. n. e. m.
s. u. b. p. e. n. a. p. e. c. c. a. t. i. m. o. r. t. a. l. i. s. c. o. n. s. i. l. i. u. d.
a. n. t. e. r. d. e. i. e. d. o. c. t. r. i. n. a. s. p. a. l. i. s. s. o. l. u.
o. b. l. i. g. a. n. s. s. u. b. p. e. n. a. p. e. c. c. a. t. i. v. e. n. i. a. l. i. s.
I. t. e. m. r. e. s. t. a. t. i. n. y. m. p. u. g. n. a. n. d. u. q. u. o. a. d.
p. t. e. m. r. a. m. q. u. i. a. e. a. v. i. t. a. t. e. o. m. n. i.
d. e. v. i. n. u. m. E. t. d. i. c. o. s. c. i. e. n. t. e. q. o. b. s. e. r. u.
a. c. c. o. n. s. i. l. i. o. r. u. m. d. i. u. i. n. o. r. u. m. i. n. e. n. i. o.
o. s. e. p. t. o. r. u. m. c. a. r. o. n. e. q. u. a. c. o. n. s. i. l. i. a.
s. u. n. t. n. u. l. l. u. m. o. b. l. i. g. a. t. a. d. p. e. c. c. a. t. u. m. v. e.
m. a. l. e. n. i. s. i. t. u. m. e. n. i. m. q. u. i. c. a. f. u. a. c.
v. o. u. l. t. q. u. e. m. a. d. m. o. r. t. a. l. e. r. e. s. p. i. n. g. i. t.
E. t. d. i. c. o. n. o. t. e. r. q. u. i. c. a. f. u. a. c. v. o.
u. n. t. q. u. i. a. i. l. l. i. d. e. m. e. p. s. n. o. s. u. n. t.
c. o. n. s. i. l. i. a. s. i. v. o. t. a. q. u. o. r. u. m. t. r. a. n. s. g. r. e. s. s. i. o.
n. o. e. v. e. n. i. a. l. i. s. s. i. m. o. r. t. a. l. i. s. c. u. l. p. a.
I. n. y. s. t. a. i. l. l. u. d. p. o. t. e. v. o. u. n. t. e. e. t. r. a. d. i.
t. e. g. l. o. b. a. c. i. n. g. d. i. v. o. n. e. e. v. o. l. u. n.
t. a. t. i. s. s. i. r. e. d. d. e. r. e. e. n. e. c. i. t. a. t. e. e. t. d. i.
x. i. n. o. t. a. n. t. e. r. q. t. r. a. n. s. g. r. e. s. s. i. o. c. o. n.
s. i. l. i. o. r. u. m. u. t. c. o. n. s. i. l. i. a. s. u. n. t. n. o. o. b. l. i. g. a. t.
a. d. v. e. n. i. a. l. e. q. u. i. a. s. u. b. c. e. r. t. o. m. o. d. o.
i. n. t. e. l. l. e. c. t. a. n. o. s. u. n. t. c. o. n. s. i. l. i. a. s. i. p.
r. e. c. e. p. t. a. E. t. s. i. c. c. o. r. t. r. a. n. s. g. r. e. s. s. i. o. e.
m. o. r. t. a. l. i. s. n. o. v. e. n. i. a. l. i. s. c. u. l. p. a. p. o.
n. a. m. u. s. s. u. b. q. u. o. v. a. m. c. o. n. s. i. l. i. u. d. e. x.
c. h. t. v. o. e. d. i. l. i. g. i. t. e. m. i. n. i. m. i. d. e. s. a. n. t. e. s.
I. t. e. m. e. p. r. e. c. e. p. t. u. m. q. u. i. n. u. m. a. d. d. i. l. e.
c. t. o. n. u. s. a. f. f. e. c. t. u. m. s. i. q. u. i. d. a. d. l. i. b. e. r. i. s.

effectus est consilium. Quia in eo
 velle gram et gram uicari et
 precepti est si ostendere illis signa be
 inuolentiae hoc pfectionis et con
 silii est ut ad hoc omnes non tenet
 pceptum illud. Si quis te pceptum
 ad unam maxillam pbe et aliam
 est consilium quo ad exteriores qd
 bion s pceptum est quo ad inte
 riorem. An pceptum ut si homo
 patitur sit sustinere et altera per
 cussionem si cedere hoc cederet in
 bonum pcepta corrigere fratrem suum
 delinquentes est consilium si pceptum
 venialiter. Et est pceptum si pceptum
 mortaliter et ubi pceptum sit de eius
 emendatione et ita de aliis multis
 ceteris. Consilium salutis. Tamen
 ppositum ostenditur pmo auctoribus
 de rombo. Et pmo auctoribus dicit
Ysaia con. Iohannem xim. q. 1
 et pceptum. impat qd. impat
 nate est si si non sit pena h. ubi co
 silium datur ostendit arbitrium
 est ergo si in pcepta libertate arbitrii
 consistat consilium non obsequia n. m
 erit pceptum. Sed auctor sacri quatuor
 concilii. Carthageni. quarta dicit
 Consilia dno non pceptum. s. qd. qd.
 tantis sunt exponendo illud. c. m.
 Si quis absulerit tibi iuramentum da
 ei et palmum. Et h. in ca. ibidem.
 Epus. Et auctor pceptum ponentem
 allegata in ca. qd. debetur ubi dicit
 h. ius. Aug. Pcepto dno non obsequia
 pceptum est et consilio si ubi uoluerit
 ius boni adipsos non mali
 quidquid uel aliquid pceptum abis
 ubi pceptum se met inuit pceptum
 Aug. Et aliquid mali non per
 pceptum qui consilia dno non pceptum
 ergo nec venialiter pceptum tunc
 venialiter pceptum sit ad mali
 pceptum. Quia pceptum pceptum archi
 diaconi qui dicit ibi qd. est duplex

consilium pceptum est consilium reuerentie
 et qui hoc non recipit pceptum ut
 dicit testamentum sicut consilium abatur
 in veteri testamento qd. solutus nisi
 aqua lota fuit enim usque ad vespas
 ecclesiarum intrare non pceptum abatur
 Et sic nunc de pceptum dicit quidam
 acclamationem cogit abstine qd. cadit
 sub consilio reuerentie quod ad sacra
 mentum debet hoc h. dicit. Et aliud
 est consilium inquit pceptum cui
 licet non variatur non est pceptum ergo
 in archidiaconi non suare con
 silia quia sunt pceptum qd. qd.
 tamenta non est alia culpa. Alio
 est ad id. Augustinus qui dicit ibi
 hanc et dicit inter pceptum et
 mandatum quia mandatum tenet
 medium inter consilium et p
 ceptum in hoc qd. mandatum est vltra
 consilium et alia pceptum. Mandatum
 datum enim cogit sicut pceptum
 et pceptum si non impletur et in hoc
 inquit differt a consilio mandatum
 Ita qd. si consilium non impletur non
 pceptum ergo nec venialiter. ut ve
 niale pceptum sit utique pceptum. Et
 duo clauso pceptum inter pceptum
 et consilium esse multipliciter dicit
 com. xii. ubi suare consilia non
 obligat fideles ad veniale pceptum
 pceptum ad pceptum pceptum. Distinctio
 est qd. consilium est pceptum ad me
 lions ad qd. non tenentur opam
 nisi uolunt si pceptum est obliga
 tio boni nam ad qd. singuli obli
 gantur et si uolunt. Quia pceptum
 dei pceptum tunc est necessitas
 Quare ubi consilia est pceptum ubi
 similitudo et libertas. Ita qd. consilia
 pceptum ad pceptos pceptum ad per
 ficiendos si pceptum ad imperfectos
 seu imperfectos. Ita pceptum separant
 nos ab illis si consilia a con
 ceptis. Ita pceptum dicit mandatum
 a pcepto pceptum cunctamur omnia

parandi / vita p precepta maxime ne
gaturam ptem fugimus si p consilia p
una attrahimus / ad precepta co
stringimur ex debito ad consilia
non nisi ex voto / a preceptum nu
quid sit consilium / si consilium p vo
tum sit preceptum / si precepta da
ta sunt ad consequendum finem / in prep
ta ordinant ad finem si consilia p
de his que sunt quasi media ap
tissima ad consequendum illum finem
sicut enim ascendere e apud
medium perveniendi ad finem
quod perducit / si precepta sunt
omnes expediencia si consilia non
propter in dispositionem aliquorum quia
eorum effectus ad ea non incli
nantur / Et ideo dominus consilia etiam
proponens semper facit mentionem de
indolentia et hominum ad obsequium
consiliorum datus consilium propter pau
peres et ut vix promittit / Si vis
perfectus esse / Et tunc subdit vade
et vende omnia / Similiter datus
consilia propter caritatem cum dicit
Sunt enim qui seipos casti
munt propter regnum celorum / Et
tamen subdit quoniam potest capere capi
at / Et similiter apostolus prima cor
no promittit consilio virginibus
dicit porro hoc ad utilitatem vo
bis / Non ut laqueum / Verbis
invenit / Et ita per distinctionem inter
consilia et precepta etiam ex
his sequitur patet quod si non
obsequantur consilio non obligat
fideles ad penam veniale etiam p
estribus primo quia cum omnes
doctores penam veniale obligat
facientem se ad aliquam penam
in presenti vel in futuro solven
dam licet non sit gravis et cito
soluta / Si non obsequantur consilio
qui non volunt nullum obligat
ad quandam penam in presenti

aut futuro sustinendam quia in
hoc penitentiarum in imaginem
non obsequantes consilia item
penam solunt quod non videtur in
turre talem culpam venialem
per assumptionem quia penam venia
le dicitur id quod aliqua venia in
diget seu indulgentiarum si non ob
sequantur consilio non indiget
veniam cum nihil mali actus
sit ut dicitur / Et quod ut patet / Et hoc
illud quod est in pura voluntate
hominis non obligat hominem ad di
gendum nec respondendum sub qua
cumque penam penam potest liberare hoc
acceptare vel non acceptare sicut
de consilio est / Quod si non accep
tantur nullum penam meretur
et sic ad id ad quod nemo ob
ligatur nisi ex proprio voto si non
facit nullo modo peccat / Et ad con
silio obsequantem nullus ob
ligatur nisi qui venit ut dicitur
Et quod qui talia non facit consilia
nullo modo peccat pro quo sciamus
quod istud valde periculosum est dicitur
propter quod per penam primo si
non obsequantur consilio obligat
ret ad penam venialem / et penam
venialem ad aliquam penam ob
ligat licet modicam / et penam
venialem obligaret ad duplam
penam / et ad triplicem / et de
inceps / Et valde grave est omnibus
fidelibus qui consilia non faciunt
nec unquam facere volunt quod
tociens penam venialem mereretur
quia graver et diutina penam
finaliter solueret quod non videtur
quod non est verisimile quod
non obsequantur consilio inducat
venialem penam / et quia penam ul
tra hoc multiplicata incommoda
anime infert / Etiam primo cum
manu maculat quod sit negligens

tercius

est si sit aliqua imago depicta
aliqui demigatur videri in p[er]t[ra]ctat[ur]
v[er]o obscuratur ut videri quid pos
sit si no[n] plene dist[er]m[in]i Et ideo p[er]
talem demigra[ti]o[n]em dicit b[eat]us gre
gorius q[uod] veniale obscurat mor
tale demigra[ti]o[n]e De quo co[n]f[ess]io b[eat]us
aug[ustinus] in libro de p[er]na aut p[er]na
venialia si multiplicem[ur] de[re]m[er]em
nem ita co[n]f[ess]io[n]at ut a celestib[us]
p[er]p[et]ratis amplexibus nos separet
Et co[n]p[ar]at b[eat]us aug[ustinus] i[n] re. q[uod]
p[er]p[et]ratis a[n]i[m]e p[er] a[n]i[m]e v[er]o est
dispositio in casu ubi multa veni
alia dispo[n]it ad mortale / 29 esse
it[em] e[st] q[uod] venialia p[er]na minuit
feruore[m] caritat[is] sicut aqua in
ignem p[er]na licet ignem no[n] co
nsumat in feruore[m] illius min
uit / 29 e[st] q[uod] potestas anime in
op[er]ibus bonis lassat sicut q[uod] po
tens sup[er] equum licet no[n] fuerim
bat in e[st] mag[is] promptus ad am
buland[um] / 30 q[uod] retardat ad gl[ori]a[m]
q[uod] homo qui secl[ar]et et posset
scire p[er] mortem euolare co[n]get
ad t[em]p[us] p[er]t[ra]ctat venialia in p[er]p[et]ratis
atoris p[er]t[ra]ctat q[uod] v[er]o tantu[m]
rudelitas e[st] q[uod] o[mn]es has pena
litates vellet au[er]te qui q[uod] silia no[n]
fuerit infligere In sup[er] 30 quia
o[mn]i doctor h[ec] veritas e[st] ut pre
dixi q[uod] p[er]be alteras maxillas e[st]
q[uod] silium et in xpus no[n] fecit q[uod]
xpus veniale p[er]t[ra]ctat co[n] illud
et in q[uod] v[er]o q[uod] vobis arguet me
de p[er]to p[er] v[er]o q[uod] p[er]t[ra]ctat no[n] fe
cit p[er]a p[er]t[ra]ctat no[n] finaliter q[uod] q[uod]
co[n] q[uod] sicut ad reu[er]sionem p[er]t[ra]ctat mor
talib[us] co[n]g[ru]itur de p[er]to act[us] p[er]t[ra]ctat
t[em]p[us] voluntate in p[er]t[ra]ctat abstru
endi Sic quaz p[er]t[ra]ctat veniale in
p[er]t[ra]ctat factum no[n] dimittitur nisi
actu et p[er]t[ra]ctat de p[er]to Constat at
q[uod] no[n] obfuantes consilia ut sic
quaz nec actu recipit nec p[er]t[ra]ctat

intendunt finire ea q[uod] t[em]p[us] ea p[er]
t[ra]ctat venialia mag[is] remittent in
p[er]t[ra]ctat v[er]o si regant longa et acerba
pena a t[em]p[us] hominib[us] p[er] hanc v[er]o
sustinebat q[uod] negat o[mn]ib[us] et tota
cola theolog[us] q[uod] de q[uod] silis apl[us]
loquens ait ut p[er]t[ra]ctat e[st] hoc ad
utilitate[m] vobis d[icit]o no[n] ut laqueu[m]
vobis m[er]eat i[n] ad cor v[er]o in q[uod] v[er]o
p[er]t[ra]ctat responsio ad ea que p[er]t[ra]ctat al
legant d[icit]o xpm q[uod] i[n] q[uod] debet no[n]
h[ec]u[er] v[er]o q[uod] t[em]p[us] p[er]t[ra]ctat consilia
de p[er]t[ra]ctat veniale si in q[uod] si q[uod] silia
no[n] p[er]t[ra]ctat mag[is] bonu[m] ad p[er]t[ra]ctat q[uod]
inquit no[n] mali aliq[uod] p[er]t[ra]ctat Et
hoc co[n] ip[s]u[m] q[uod] no[n] mali aliq[uod]
p[er]t[ra]ctat q[uod] nec veniale p[er]t[ra]ctat Si
milit[er] in ca[ss]o p[er]t[ra]ctat q[uod] co[n]tra
fuit adducit v[er]o d[icit]o q[uod] q[uod] silium
datur offensib[us] arbitrio q[uod] no[n] ob
ligat ad veniale aliq[uod] Insuper
illo op[er]e co[n]p[ar]at xpi et apl[us]
notat p[er]t[ra]ctat q[uod] et ad q[uod] silia q[uod] xpi
et apl[us] et p[er]t[ra]ctat ecc[lesi]e p[er]t[ra]ctat
p[er]t[ra]ctat et co[n] a no[n] obligant p[er]t[ra]ctat
sequela q[uod] q[uod] d[icit]o sicut in p[er]t[ra]ctat
p[er]t[ra]ctat ingem[us] m[er]eat t[em]p[us]
de d[icit]o id[em] m[er]eat sup[er] p[er]t[ra]ctat
quia habentur in alio op[er]iculo
m[er]eat
Epilogus p[er]t[ra]ctat locutionis e[st] h[ec] v[er]
sima q[uod] arguendo sic p[er]t[ra]ctat op[er]is
mandat h[ec] q[uod] h[ec] q[uod] facie[n]dum
no[n] v[er]o q[uod] co[n] forma si forte co[n] v[er]o
q[uod] v[er]o aliq[uod] mandata quod
no[n] vult fieri / quia no[n] mandata
sub forma p[er]t[ra]ctat si p[er]t[ra]ctat aliq[uod]
documenti p[er]t[ra]ctat bene p[er]t[ra]ctat papa
mandat h[ec] et no[n] simulat se co[n]
p[er]t[ra]ctat in lege d[icit]o ut sup[er]
d[icit]o e[st] / q[uod] h[ec] e[st] facie[n]dum quia
quicquid mandata q[uod] lege dei a
aliq[uod] sacris canonib[us] no[n] obli
at licet co[n]p[er]t[ra]ctat h[ec] no[n] q[uod] t[em]p[us]
facie[n]dum e[st] q[uod] ut d[icit]o papa
no[n] e[st] v[er]o ordinib[us] si o[mn]ib[us] et
u[n]i[us] d[icit]o et d[icit]o p[er]t[ra]ctat

et blisimus eo si sit malus dnm
no sit heticus quia hec sibi veni
unt no rōn ulli psonalis s rōne
officij et pstat ac vltis iurisdic
hec etia dicta sunt Circa im
notabile habemus q vñ dei di
minute coressit eo q vñ dei t
cio capim s inspiratum no
posuit q tñ nām est predicatori
bus Ex quo vltius deduxi q vñ
dei inspiratum ē dñs s pri
uatum q dñs p sōs doctores co
pressit et publicavit qd s per
statuta gñalium concilio statu
it et diffinuit Circa hoc qd clu
illud p dñm ponentes adductu
s q vñ dei tante sit pfectionis
q ei nichil addi aut auferri pos
sit sub allegatis pems q licet
sit maxime pfectionis possimus
tñ addere ad declarand licet no de
beat qñm addi Circa rñ no
tabile de sacerdotib dñi distinx
inter curatos et no curatos ope
deb q no curati ord male non
tencntur p dñe vñ dei et q
soli curati p sōs succedunt lxxv
discipulis dñi no m omib rñ
qualitatez s rñ figz et sñm
Ex quo clu q no ē vñ vñ
qñs rñm pñ p venie ocul
pa maloz sacerdotum q sepe p
pta pñ dantur a dō eis sacro
tes et prelati mali vñ dñs po
neus caute cogit q indefinite no
vñ possint Circa rñ notabile
sup illo q dñs vñ dñt illud capies
pceptine asserendo q transgredie
do qñm dñi amittat qñs pe
catum veniale reprobam qñm
tipliciter et vñter oñdo q qñm
xpi no obligat vñ ad pñm ve
niale ceter pñibus s sepe ad
mortale eñm qñm vñt uel m
casu quo qñm pñi hōc est

ma doctore que queso accipite m
corde bono et optimo ut pñm in
thematē ut fructu sequa in pacia
de qua domus ait in pacia vñ
posidēb animas vñm in pñi
p glaz in futo p gram quon:
Sequitur actus sōi dñi m
stifanie multis q modis pa
tes et dñm mei reuendissim olim
dñs loquens voluitatē sue bene
placata pñibus veter testamēti
pandens in pñtis nouissime die
bus istis locis ē nobis in filio suo
vngento ad heb 1 qñm qñm
s virgine cad pr ob vñbrauit
filius impregnauit et pñs sñs
adaptauit ut et sine graua mie
grauida sine corruptione fecunda
sine dolore pñcipa rñm in
fñm qñm qñm voluntate patris
ut dñs in vñm colligeret quos
tand in eterno omne vñm vñ
tus ipe pastor reficeret in locis
sui in hñm dñs dñs pñs
do m hñm vñm agro miserit
s vñtatez et gram et m grāa
et vñtas p hñm vñm facta est
Ioh 1 vñtatez et fidem illuminantez
intellectum et gram et dñm
mstificantez affectu quo sñm
duo m corde bono et optimo re
quisita pñt hñi deduxi pro
thematē verba qñm in corde
bono et optimo audientes vñ
retinent fructum afferunt in
pacia vñ pñs qñm pñm ē pñ
tipale aptificand in corde bono
et optimo pñat declarare rñm ut
amittat modis qñm pñm
demulcia et delectat audientem
animo vñq si audientes vñ
retinent in intellectu ut mstifi
cantur affectu ut delectent re et
tenent tenent memorit et re
mpleant efficaciter vñm vñm

qui vñ dei audierit negligent
quam qui corpus xpi in terra sui
negligentia cadere pñserit. Iq.
Interrogo annis et qui audit
vñ mea et faciat filius est homini
qui edificat domum suam supra pe-
tram firmam. Et vñ sic qñ
neus est ad uersaro tuo. Et vñ
id vñus tuus pñs meo. Et ad
uersariis tuis vñ dei est. Si facis
qñ audis qñ cordasti cum eo. Si at
nō facis ripar cum eo. Et si nō
qñ fuerit te ut facias tradet te
iudici tuo et iudex nūstus et in
carcerem mittent te. Blasius
in lio de deam cordis cao xmo
Et dicitur forte simo lancus
aut usutis clerici. Ecce hoc fa-
cio. Vñ dei me qñdmo sicut pre-
dicat predatus meo ita credo et
ego respondes optime facis si de-
ne te docet ille predatus uel facies
vñm in hñs que pñuent adfides
et ad bonos mores. nullus qñdus
si sequa erretur. augur. docet
in talibus nec ignorancia nec sim-
plicitas excusat aut scus. Thomas
quodlibet 3o arto x. ita cum
diffinit. Si atq dūtor coo pñlo
ducatur pñet uenit excusabitur
si ambo simul in sonam cadut
et vñ. Et qñd go faciat clerici
et populus in surgentibus doctri-
nis insolitis a quibusqñ doctori-
bus publicat. respondet blas
aug. ho 2o de doctrina xpiana
Consule debet regulari fidei qñ
descripturaz loas planioribus
et ecclesie aude precepit et idcir-
dere qñ in ecclesie aude tenetur
publice debet et ad dei mūdā re-
currere et eius illinacōm inqñ
inter implorare dicendo cum pñ
lūpa. Alia oculos meos ne
pñm abidormar in morte omē

cum ecclesia accitate cordis libera
nos domine. Debet et ab hñs pe-
rioribus inquirere vñ em deq
defiact sub nisi impulsando fuer-
nit negligentis. Nam custodit dñs
omē diligentes in pñlo. Custoditqñ
rector salutem et pñget gradie-
tes simo pñ ij. Debet polmus
simul ad santamē qñ reat-
tere et se totos corde qñrito et
illimato deo qñmittere ne insonet
illa vox dñi in tante pñtatis
turbine amibus tam docentium
quaz audientū subiectoz nisi
pñm qñritis omē simul pñbit
qui qñmā luce xpi apñia sepe
doming natus malos pñdicos
malis mittit ut vñq pñtoss
uise dampnet. Aut pñq eusebius
sup illo qñd predicabunt nisi
mittantur ad pñs x. Veni pro
malis mīto pñis anfertur doctri-
na predicator et pñmo mīto
audientis tribuitur pñmo doctoz
In pñte em dñia qñsit ut au-
rolt deq doctine vñ dñe uel
auferre faciat et hoc pñdico
uel audient mīto ut mō pñlpa
plebis auferatur pñmo doctoz
nō vñ pñtoss mīto tribuat
Scus mīdora ho 2o de pñmo bo-
no cao. Almīenclius illis erat
viam vñat nō agnosce qua pñ
agnitam relinquere. 2o pñtoss
Et go qñ audmūt vñ dei
et custodmūt illud lñe x. hoc
est retinere. tenere re. s. qñ imple-
ope ut grām in pñti et glām
sempiternas valeamus reporta-
re quam nobis qñdat ihñs glo-
riosus qui imperat et regn-
at cumen. 2o Conclusio
Hacerdotes dñi qñ xpi et qñ
scolorum nō debent libere et in
impedimēto pñdicare vñm dei

Ar
nisi solita et supra omnes prelatos
quar in sua consecratione sacerdotali
acceperunt se probare possunt et
missos a deo uel id hoc sufficienti
ecclesie prelato simile pondus et
multo fortius et de dyacono ut
infra patebit et hoc ad sensum
oppositiōis eorum. Iud pponit
ita quod restat probanda multar
primo lege diuina et praxi xpi
et praxi aplos et praxi ecclesie
pmitte quibus sanctorum quiborum
secundo doctorum in lege diuina ueritatē
se fundantur circa primum notandum
quod per legem diuinam intelligo legem
quadrifariam eternam mores
eruditionem et canonicam et per quod
per legem eternam nam lex
eterna est ratio summa in summo
principio deo cui semper obtempe
randum est per quas mali nesciam
boni bonam vitam merentur per
quas illa que temporalis est recte fer
tur recteque iudicatur in bonum
hoc primo de libero arbitrio et ibi
dicit ut breuiter tibi notem et
ne legibus copiam leges eterna
est qua iudicatur est ut omnia sunt
ordinatissima et deinde dicit scilicet
Thomas in pa. 2e q. 92. ar. 2o
ubi deducit quod omnes leges feruntur
a deo. Ica dicitur a lege eterna ac
per hoc omnia sunt in ordine de
bito constituta si suum modo regul
antur a lege eterna dicens sic
leges impant quidam rationis diuina
actum in finem ordinatum sunt
at autem quod in omnibus moribus
ordinatur or. quod utique secundum mouetur
dicitur a virtute primi mouetur quod
mouetur secundum non mouetur nisi
quod a primo mouetur. Et per 3. in ar
tificialibus et moralibus praxi
tificialibus quid ratio artificialium
actum dicitur ab architectore

ad inferiores artifices qui manu op
antur. In moralibus et in omnibus
gubernantibus ordinibus quod ratio g
ubernationis dicitur a primo gu
bernatore ad eos et inferiores
sub ordinatos. Cum quod hoc etiam
sit ratio gubernationis in summo
gubernante recte est quod omnis ratio
nec gubernationis que sunt in
inferioribus gubernantibus a lege
eterna ducuntur. Hec ille quod ant
sit ratio et quibus ordo in illuminatione
fidelium suandus quod lege eterna
dicitur. Notandum quod sicut in ecclesia
trinitas ante sunt tres angeli
et iterum quod quare trinitas beatis
suma caput est quare summa il
luminat ipsa trinitas per se summa
mediam et media inferiorem et
non ego. Ita in ecclesia militante
sunt tres status suo modo illam
iuniantes sub uno capite quod est
opus. In quod homo summa ipsa
loco xpi in terris in medio epi
loco aplos in curia loco xxii
discipulorum. Ex quo apparet quod in
diuina principatus ordinem qui recte
ecclesia videtur sunt ordinati ecclesie
doctores ad quos inexcusabiliter
ratione qualitatis sui status pertinet
illuminare populum dei ac ceteros
actus ierarum quod docere scilicet ad pa
pam episcopos et presbiteros uel cor
pora tenentes. Ex hac consideratione
subsequencia consideranda sunt at
tenta mente primum est quodammodo
quedam causa et ratio quare ne
cessent tales uisibiles illuminationes
et inspirationes spiritum ab angelis
que hi olim habundabant. Ratio
est esse quia quod homo facit de
bitum suum ut de salutaribus eru
diatur si non est doctrina in hominibus
qua erudiri possit quibus est ut uis
diuini ordinis iam copiosum

ternus

illuminetur ab angelis et ita et cat
 et e de profundis mysteris diuinis
 que p[er]tra homines p[er] quos erat
 opus illuminacionis modo aut quia
 scia diuina plena e terra et de
 omnibus sufficienter ecclesia xpia
 erudita e q[ui] si diligenter voluit
 facere quoz inter e et diliget
 addiscere que scire dnt pnt ex
 scriptis omnia negocia et omes
 casus n[ost]ros ad salutem salub
 riter expedire et discutere Et ita
 videtur q[ui] expectant iam diu
 nam reuelacionem in casibus et
 ordinis sit temptare deum Ex quo
 deus sufficienter illuminat ecclesiam
 in omni scia diuina p[er]ter et hu
 mania Sedm e q[ui] ad distincionem
 et varietatem p[er]tinet in ecclesia
 reuerentia e n[ost]ra fore q[ui] on
 dit scilicet thomas 2a 2e q[ui] 182
 ardo 1o p[er]ter tria p[ri]mo p[er] se
 ecclesie vltis p[er]fectio sicut em in
 rerum naturalium ordine p[er]fecto
 que in deo uniformiter et sim
 inueniuntur no potuit inuener
 sitate creaturarum rep[er]i nisi dif
 formiter et multipliciter Ita
 ecc[lesi]e multitudo g[r]at[ia] que e in xpo
 ut in capite diu[er]sissime ad eius
 membra redundat ad hoc q[ui] cor
 pus ecclesie sit p[er]fectum et he e q[ui]
 ap[osto]lus dicit ad ap[osto]los in ipe de
 dit quosdam quib[us] ap[osto]los quosd
 autem p[ro]phetas alios v[er]o eu[angel]istas
 alios autem pastores et doctores
 ad assuacionem sc[ilicet] in opus mi
 nisterii in edificacionem corporis
 xpi gl[ori]a f[aci]t quod alii plus alii
 minus dedit hominib[us] dat ad me
 suram ipe v[er]o no ad mensuram
 accepit q[ui]s aut homines dedit
 in opus ministerii ut sc[ilicet] quisq[ue]

posset plene facere opus ministerii
 sibi credite Si em vna omnia no
 p[er]fecte ageret singula hec ille 2o
 p[ro]pter necessitates ar[bit]rii que in
 ecclesia sunt n[ost]re or inquit addi
 uersa officia seu addiueras actio
 nes diuersos homines deputari ad
 hoc q[ui] expediant et sine confu
 singula expediantur Et hec est
 q[ui] ap[osto]lus dicit ad rom[anos] v[er]o sicut
 in vno corpore membra multa
 habemus no aut omnia membra
 eiusdem actum habent Ita multi v
 ni corpus sumus in xpo 2o he
 p[ro]tinet ad dignitates et pulch
 ritudines ecclesie que in quosdam
 ordines consistit p[ri]mo in laudem
 ecclesie q[ui] in p[ro]p[ri]o q[ui] e c[on]tinuata
 varietate gl[ori]e doctrina ap[osto]lorum
 asusio[n]is miris p[ur]itate virginu[m]
 et lamento monachorum seu pe
 nitentiu[m] ornata regna et ecclesia
 q[ui] vna figura regina salua vi
 dens omes sapient[ia] salomonis
 et miracula suorum ordinum q[ui] in
 ministeriu[m] no habet vltra p[ri]m
 2o Reg[um] 2o c[apitulum] v[er]am in magna
 domo no solum sunt vasa au
 rea et argentea s[ed] et lignea et
 fictilia hec scilicet doctor b[ea]t[us] i[er]o[ni]m[us]
 alius v[er]o audit d[omi]n[us] petrus de qua
 ranta[m] q[ui] et i[er]o[ni]m[us] q[ui] ad
 ep[isto]lam in Et p[re]ter p[re]dicta addit
 diuersas rationes alias dicens facta
 e distincio officiorum in ecclesia
 p[ro]pter multa p[ri]mo p[ro]pter myst[er]ia
 corporis integritate[m] 2o illud
 ad cor[inthios] v[er]o Si totum corpus tuum
 oculis vbi auditu[m] 2o p[ro]pter sin
 gulo[rum] membrorum utilitate[m] 3o em
 I cor[inthios] v[er]o v[er]o p[er] d[omi]n[u]m caput pe
 dib[us] v[er]o q[ui]s n[ost]ri n[ost]ri et de
 v[er]o p[ri]mo v[er]o possim[us] solus

onera portare ait ille fidelis no
usq; ad qd refertur qd aplus
ad Epis. m. dicit veritatez fac
ntes in caritate crescamus in illo
sz xpo eo quo totum corq; con
pactum et quoniam p omes in
lecturas subministradonis in
mensuras in opatione vniuersa
membris quia in diuersos qd
ecclie membrorum spectant in
diuersi atq; viros sz et maio
res sicut alij epis alij sacerdoti
bus alij religiosi in exposicio
ne ibid. Item qd in diuersi
statu in ecclia licet no sunt fun
dati p xpm dnm in psona
in terris sunt in fundati per
ipm p expressas similitudines
quar vna e qd apli et lxon di
scipuli no sunt pbr nec dya
coni vsq; ad cenam dnm dnm
em soli apli sunt sacerdotes co
stituti sz de lxon discipulis eo
totu no repung nisi qd forte
matthias qui successit in locu
iude et septem qui eo eis ordi
facti dyaconi p aplos sic sunt
ab aplis ordinati No go e di
cens qd illi qui nec sunt epis
nec plebani no sunt ad dno
introduci cum p fatis neutru
hormu cent dnm a xpo sunt
electi alia via e quia Ex xpo
in dno aut diuersitatem omni
ad eccliam pueniunt volent
opende aut sub silio duo in
agro duo in lecto duo in mola
Alter assimilatur alter relinquit
ubi in aug. hie qd in super
erona q. 46 tres statz ecclie p
tendunt p duos in agro intelli
guntur prelati p quos in

lecto religiosi p grantes in mola
lavi quoz semp vnus assumet
sz bono fine fundus atq; male fi
niens Nam in agro sunt qui
in ecclia laborando presunt in
lecto sunt qui contemplacione in clau
stris vacant deo in mola sunt
sunt qui in mundanis sollicitu
dnibus girant de his et tribus
partibus sz Ex xpo in hie res vi
poc iob et daniel in sua iusti
tia saluabunt animas suas in
blm aug. parte pma pmonu
fione 29 sup lular de vi p
hoc qui archon rexit plati
p danieli qui contemplacione
vacabat religiosi p iob qui
vporata sunt lanci intelligunt
hunc ordinem psta opunt d
fate quod bonu et qm iocund
hitate fies in vno Et que sit
ista unitas subdit sicut vnctu
in capite qd descendit inde hinc
in oram vestimenti eius Nam
vnguentum id pinguedo totius
ecclias sanctitate ut e in ca
pite in xpo homine put con
gruit ecclie ierarchie descen
dit in barbam suaz id in petru
prouid eius vicarium et quic
eius legitimus successor de
hinc in barbam aaron r angli
plati sm ppi legitime succedunt
Et de hinc in vestimentum r ecclia
sacros de hinc in oram vestimenti
r prelati qui sunt extrema p
ecclie ierarchie de quo ordine
ait mellissimus Bn. 20 de aspe
ratione dicens hoc vitem re
pntes hanc formaz que in ter
ris e Exemplar em ecclie sz
neq; em filius pt facere quia
nisi qd vident prem facient
et presunt cum eis sub nomine

monsi sit dictum vide ut omnia
facias cum qdā qd tibi in morte
miratum ē. viderat hē qui di-
cebat vidi ciuitates sanctas nūq̄
nouam descendentes de celo ad
patam sicut sponsam ornata
vno suo Ep̄o em̄ sicut dictam
vno qd sicut illic cherubim et se-
raphim ac cet̄i quiq̄ ordinē us-
q̄ ad archangelos et angelos ordi-
nantur sub vno capite deo q̄ talis
quoq̄ sub vno summo pontifice pri-
mates vel p̄uicē p̄p̄e archiep̄i
Ep̄i p̄sbi uel abbates et reliqui
in hunc modum nō ē p̄uicē
q̄ et deniq̄ h̄ auctorem et deo
ducit originem q̄ si dicit Ep̄us
nolo esse sub archiep̄o et abbas
nolo esse sub Ep̄o hē deo nō ē
nisi tu forte q̄m angelos de ce-
lo audisti dūtem nolo ēē sub ar-
changelo aut q̄ualio quolibet m̄se
vno ordinē aliquem nō sentem
sub ēē cuiq̄ nisi soli deo hēc. 28.
p̄ q̄ summa diligencia uigilā
ē ne hic ordo ierarēq̄ tōn h̄
regulariter ad deū institutis ab ullo
m̄fingē p̄uicē iustitietur
autem et q̄fundetur si quilibet sa-
cerdos qui se nō posset p̄bare a
deo uel prelato eccl̄ie missum
sibi officium p̄dicatōis v̄sūpa-
ret q̄d q̄tridus claret p̄mo q̄
tales ordinem dūntq̄ institutum
iam rē enarratū p̄stituent
q̄ma nec de p̄mo gradu eccl̄ie
illuminatō qui ē papa nec de 2o
qui sunt Ep̄i nec de 3o qui sunt
plebani exiles nec ad h̄c assu-
mptō officii cuiq̄ h̄c sūri
peret cōi ierarēq̄m dūme
sub ordinatōis modū qui est
q̄ uel bonitatē in inferioribus
effulget q̄ superiorē p̄late nō

ducit. Equissima em̄ dūntat h̄c
l̄p̄ ē ut infima p̄ media media
p̄ sup̄ma in deum reducantur et
b̄m dūntat. Sed tales p̄ h̄
q̄ hoc p̄turbarent ordinem eccl̄ie
scimus qui si 26 q̄or uel deat
ad eandē eccl̄iam uenirent et quilibet
eorum p̄dicare uellet nec alter
alteri quilibet p̄ane uentis m̄fingē
p̄t quate q̄ h̄c sequētur sedicōes
in p̄lis cōsuetudines in finibus
et ita in actibus eccl̄ie facit nullo
ordo si sempiternus h̄oror p̄turbat
Ita ē q̄ eadē rē qua sic licet
cuiq̄ dyacono et p̄sbi ubiq̄ p̄
dicare licet et tam libere et sū
impedimento quē p̄sbi s̄cerdotem
ubiq̄ confessiones audire ligat
q̄ q̄m̄are et soluerē omnia sa-
cra m̄fingē q̄ h̄c Ep̄m in quolibet
eccl̄ia ordinem conferre et tot
disturbia m̄fingē q̄d non
nisi h̄oror sine ordine in eccl̄ia
sua ierarēq̄ esset et q̄ h̄ uidi-
rem v̄ eccl̄ia p̄m̄ platū
ubiq̄ m̄fingē q̄ h̄c si q̄
h̄is q̄fuso refellitur et de tēp̄e
a p̄sbi audiamus nam b̄s q̄
in regis ubi scribit romano
im̄patori defensori s̄ciac et h̄c
xl q̄ i p̄ uenit ad nos itam si
vnicuiq̄ Ep̄o m̄fingē nō ser-
uatur quid aliud agitur nisi ut
p̄ nos eccl̄ia q̄ ille ordo qui custo-
diti debuit confundat et sicut
dicit de Ep̄o ita de inferioribus
prelatis et plebanis dicit p̄t ex
tali em̄ q̄fusione ordo h̄onēq̄
q̄ robur tollitur. Ideo dicit b̄s
capitulum 20 de uia boni q̄ma
tanto magis bona sunt quanto
magis ordinata sunt et tātū
magis bona q̄nto magis ordinata
sunt. Et h̄c vi sic m̄fingē v̄
inquit iheriaq̄ deo nō tū illiq̄

ordinacione si est nrm ordinem
intocussim tuncquaq; tenemus
Con qd ad hanc aplis de m. cna
profanantib; pvidens omnia
honeste et ruz ordinem fiant
vobis pa Cor xiii. nunc naq;
adco sunt ordinata sunt sibi
ad Cor xmo Ecce loo eterna p
clusione nra 120 p. qd cad
p legem mosaniam Nam scilicet
pheta Jeremias in vto sancti
ficatq; fuit sacerdos et in ob
latum a dno pdicationis officiu
no solum no importune accep
tauit si et hmlr recusant qd
final acceptaret go glo vca
ta nota maior p. quia in
vno sue pphcie dr va Jeremie
ph. elie de sacerdotib; qui
punt in anathot Et dicit Jer
in plogo Jer qui incipit En
Jeremias ppha dicit fuit em ana
thotib; que est usq; hodie tri
bus disans milibus a iherlm
sacerdos continuis et in vto
matris sanctificatq; minor p.
et no obstante qd fuit tantu
in dnm emm doniq; mitteret
no pns se depredicare officio
nutronisat si nec tunc sibi ac
ceptare deareuerat vno recu
sant dices a a. a. domne dea
Ecce nescio loqui quia puer es
sum vbi dicit scilicet Thomas
ad ppositum cor de presbiter
et omib; no missi no sunt au
diendi ppter psumptam auctez
et quid p multa disturrem; e
zechil fuit sacerdos ut dicit b
Jer in pno eiusd; daniel sa
cerdos ut lxx nupies dicunt
licet nigr hystoria dicit emm

De semine regio pgentium in pno
libri x de multis sanctis dno pro
phetis in lege et ne omib; pphen
ti a noe usq; ad aaron sacerdo
tes fuisse qui in iunior et obla
tionib; pno benedicebant aut nigr
in hystoria scolastica Gen xmo
cap de victoria Abrahe p. hanc
legem ualem in lege scripta dr
nupiat sacerdotes Exo. xxxix
et non si facias ut nigr sa
cerdos aaron consecratur et filij
eius sacerdotes in religione ppe
tua unde tunc nullq; debebat fu
ngi sacerdos nisi de tribu leui
et semine aaron Exo. xvi quia chore
dathan et abiron volebant sibi
vsurpare sacerdotium incensum
offendo terra deglutit eos ut p.
hui xvi. q. constat de omnibus
hys qd licet sacerdotes essent nulli
in se depredationis officio nutroni
sit nisi paliter adco sibi copres
se imponetur qd et signis
patentibus probantur go conclusio
vera que dicit dr sup omnes
ptatem qm sacerdos accipit in
sacerdotali ordinacione requiritur
adhuc ut possit predicare se pro
bare missum adco vel eius vi
cario sz sufficienti eccle prelado
Tercio p. eadem condio go lege
eruat dnr et pmo sic p. qm
missi aplos et lxx discipulos
tamq; aplos aplos septuaginta
tamq; plebanos licet adhuc
no essent tales in figuris cor
proferbant ruz gloriam luce
x. illo no obstante qd ipse eos
missi no obstante qd eam figur
omn; curatorum gerebant ad
huc ostende volens qd aucte
superiorum indigebant aut illis
messis quid multa opari
autem parva rogare go dnm
mess ut mittat operarios in

messen suam ad ad hanc co-
 ponitur de messe p[re]dicacionis vi-
 dei p[er] si quib[us] quare vult roga-
 ri videt glosa q[uod] idco ut s[an]c[t]o
 sua m[en]te p[er]mittam[us] inspiracione[m]
 uel p[er] m[en]tras suos mittat p[re]-
 dicatores in ecclesiam dei cl[er]ico
 multorum doctorum e[st] ut per
 hoc doceat ordinem que[m] o[mn]i-
 bus p[re]dicatib[us] fuare d[icit] ut s[an]c[t]o a sup-
 lon suam ad m[en]s[ur]acionem ope-
 itat p[er]t[ur]at q[uod] ponit ad hanc d[icit] xpi
 in nono vbi h[ec] auctoritas ponit
 sic certum e[st] o[mn]ib[us] q[uod] scilicet
 iohannes bapt[ista] fuit sacerdos q[uod]
 p[ri]mogenitus filius sacerdot[is] miss[us]
 a deo ut testimonium p[re]beret
 de dei filio ut iohannes i. h[ec] q[uod] q[uod]
 spu s[an]cto repleto tante sanctitatis
 erat q[uod] xpus ee potuisset credi-
 ti de p[re]dicacionis officio se intro-
 mittere ausus no[n] fuit donec su-
 pra auctoritas sacerdotalis e[st] co[n]tra
 nona d[icit] missi[on]em recepit
 d[icit] f[aci]m[us] e[st] v[er]u[m] d[icit] sup[er] ioh[ann]em
 in de[st]ro et tunc p[ri]mo incepit
 p[re]dicare ut luce 20 vbi dicit
 donus albert[us] sic ibi data e[st]
 iohanni auctoritas p[re]dicandi nota di-
 at ibi data q[uod] p[ri]us no[n] fuit am-
 licet esset sacerdos sanctissim[us]
 dicit enim ibi p[ri]mo missum ad p[re]-
 dicandum sive que[m] p[re]dicat[ur] missi[on]em
 no[n] h[ab]uiss[et] auctoritatem p[re]dicandi ut
 dicit v[er]u[m] quod ibi co[n]p[ar]atur
 s[an]c[t]us magus p[re]dicandi vbi v[er]u[m] p[re]-
 dicatum auctoritas in iungent[ur] et
 p[re]dicacionis sublimitas et co[n]-
 sequenter op[er]atur albert[us] q[uod] a p[re]dicat[ur]
 se extendit ad o[mn]es alios sacer-
 dotes dicens f[aci]m[us] e[st] v[er]u[m] d[icit] d[icit]
 auctoritas donus e[st] missi[on]em enim
 ad p[re]dicand[um] et non aliter p[re]di-
 catur iuxta illud ad rom[anos] 10 quo
 p[re]dicabunt nisi mittant[ur] h[ic]ille

Quid go nos dicemus qui ultra sa-
 cerdotalem ordina[m] aliam su-
 priorum nolus ap[er]t[ur]e p[er] p[re]dicat[ur]
 sumam et canonice[m] et p[ri]mo
 sic ad hanc in fili un[us] inquit apl[us]
 q[uod] fortare in g[ra] que e[st] in xpo ihu
 i audisi a me p[er] multos t[em]p[or]es h[ec]
 comeda fidelibus hominib[us] qui
 idonei erunt et alios docere
 glo[ria] ihu idonei sunt scientia
 sciencia et vita alios docere illis
 d[icit] p[re]dicacio q[uod] multi quia apti
 reputat nota q[uod] dicit q[uod] uenida
 in totu[m] et q[uod] multi d[icit] in glo[ria] no[n]
 q[uod] quib[us] et sacerdos s[an]c[t]u[m] in-
 gerat s[ed] q[uod] co[n]spectet usq[ue] sibi q[uod] uenit
 tatur officium p[re]dicacionis q[uod]
 dicitur de m[en]s e[st] idoneus p[re]dicat[ur]
 quid et si hoc certitudinalit[er] sciri
 no[n] possit hoc t[ame]n co[n]certis signis
 h[ic] p[er]t[ur]at que ponit v[er]u[m] lib[er] e[st] iuxta
 de aucto[ritate] h[ec] m[en]s ordines in
 ho[mo] de p[re]dicat[ur] e[st] v[er]u[m] q[uod] xv. ar. 20
 p[ri]mo si p[er] enim veritas fidei no[n]
 p[re]dicatur t[ame]n si p[er] enim ecclesie
 mandatum no[n] q[uod] t[em]p[or]e 20
 si p[er] enim p[er]t[ur]at accusat[ur] digni
 toto conatu fugiat[ur] t[ame]n si p[er]
 enim nom[en] v[er]u[m] v[er]u[m] ritus no[n]
 uideatur t[ame]n si p[er] enim et v[er]u[m]
 dei delectabiliter audiat[ur] t[ame]n
 si p[er] enim caritas p[ro]xim[us] no[n] p[er]
 naturam si p[er] enim de op[er]ibus
 bonis mundi g[ra] no[n] queratur
 Sed sic q[uod] cl[er]ic[us] m[en]s b[er]n[ardus]
 apl[us] tam co[n]p[re]sse dedit de
 seipo[no] i cor[inthios] 10 v[er]u[m] co[n]q[uo] sit p[er]
 lus fuit sacerdos ap[er]t[ur]e et do-
 ctor gentium s[ed] ipe noluit se
 extendere ad p[re]dicand[um] nisi t[ame]n
 illuc vbi a xpo sp[irit]ualit[er] fuit mi-
 ssus go nullo licet alibi alibi
 bi p[re]dicare nisi scimus in illo
 loco vbi missum a deo uel plato

se pot ostendere q̄a nota ē / maior
omnibus clara est et maior osten-
detur quāt cū sit vobis aut non
gloriamur in mensuris s; in me-
suram regule quam mensuris ē
nobis deus mensuram ptinge-
di usq; ad vos in cūo xpi ipi
cū sup ostendimus nos in alic
ius laboribus glantes et in alic
na regula / et inarepans eos qui
intermittunt se p̄dicare p̄lis
qui sunt alijs remissi dicit nō
in aliena regula in hys que
sunt p̄pata glari qm aut glo-
riatur in domo gloriatur vō cū
qui scipm commendat ille p̄bat
ē s; quom deq; commendat hē ille
Sensus ē vō gloriatur in mune-
ri r nō ostendimus p̄tatem p̄dici
di ultra mensuram mram quia
deq; voluit q; solis formis pro-
tunc p̄dicaret in ambrosio nec
sup ostendimus r ultra p̄tatem
nobis commissam mram p̄dicam
nō ostendimus mram sup ostende-
re in glōz est ultra quā concedit
ostendi usq; cū ad vos p̄venit
idem p̄tas nobis comissa ad vos
se ostendit Et ita dixit se nō hē
glari in alienis laboribus et in
aliena regula quia nō debuit p̄-
dicare sibi nō q̄miss Et hoc ex
lege divina : +
Est q̄o rō eadem q̄lo deducenda
ex praxi dñi nri ihu xpi p̄ qua
eadem hoc nō ostenditur concto
Et p̄mo in seipō rō in suis aplis
Ihūse quid cū ipē eet sacerdos
Inmissus in vtero nris in p̄o
instanti sue q̄ceptionis q̄secrat
officiū in p̄dicamōis nō q̄cer-
aut nisi dñi ultra omes auctes
sacerdotalem quodamō auctori-
satus esset ita q; spūs sctus cor-
pali sp̄e sicut columba in ipm

descendit Et vox p̄ris intonuit
hic ē filius meq; dilata in quo
michi bene complacui luce 20
Et adiecit ipm audite et v̄m
Sed p; hē id q; ut nos doceret
q̄ntuq; p̄sbyros doctores et scōs
nō hē ius vel p̄ceptum alibi
p̄dicandi nisi quo posset nos mis-
sos probare aut non sum missi
nisi ad oues que p̄ierunt domū
isrl̄ et xv s; ad p̄dicandum
p̄sonaliter nisi in iudeis in glo-
riam licet p̄ aplos p̄dicaret tan-
dem toti mūdo Ecce praxis
xpi in se q̄m audiat q̄o sibi
libere posse p̄dicare vbiq; asse-
rere / rō id in suis aplis p̄uauit
et hoc est ita clara q; nō suffi-
ceret p̄dici doctrina p̄mose nam
domū nri in tēa suos aplos
consecrauit sacerdotes dñi aut
hē facite in meaz q̄mōrāz luce
xxv Et tñ ostendit q; nō suffiat
eis auctas sacerdoti ad p̄dican-
di officium p̄mo in die p̄aste
misit eos ad p̄dicand dāns auctes
Ioh̄ n Sicut misit me omes p̄-
et q̄o misit vos Et illa missiō
nō obstante ut scirent vbi debe-
rent p̄dicare s; ne credet se
in sola iudea debere p̄manere
sicut prius qm p̄cepit eis q;
in vnam gentem nō abirent
itū misit illos dicens Amite
in mūdo vniūsm p̄dicare cūm
omni creatura ebr et est illud
rō sit ad idem q̄m apli cent
sacerdotes et iari bis missi de
nōno ad p̄dicand s; in die p̄ste
sionis et p̄p̄te vniūsm
ad hūc volens docere nō licere
et auct p̄sbro sanctissimo et
doctissimo vbi et qm vellet p̄-
dicare absq; nōna supior q̄mis-
sione que sit spūs scti aucte

aut eis in hora sue ascensionis
 facere quod mittam primum primum
 in vos vos autem sedete in ciuitate
 donec induamini virtute galat
 4. tractans beatus Gregorius in suo pa
 storali capitulo xxvi autem de immundici
 finit quod quos apostolica officio
 no uel etiam prohibet et tamen papam
 no impluit. Medius sibi tantum
 omnis officii papam arrogat
 viam sibi sibi subsequas emenda
 aomus abstinent. Ipa enim veritas
 que repente quos velle roborare
 posset ut omni sequatur daret ne
 missi predicare primum et post
 plene discipulos de predicatione
 virtute inuenerit mandauit eis ut
 in ciuitate sedent donec induant
 virtute galat. Idem scilicet Thomas
 in glossa quia Idem Hugo Idem
 glossa ordinaria facit primum
 Tercio probatur quod galat copra
 xi apostolica qua clare deducit
 quod predicta et primo quod primum a
 populum et copra xi huius
 discipulorum primum arguit primum
 in spali et in quali de omnibus
 ordinum ad spalem primum quo
 rudam apostolorum per licet presbiteri
 essent non tamen aliam predicant
 nisi quo spali dei uel beati petri
 sum pontificis ante fuissent
 missi et primo beatus petrus accidit
 de quo dicit beatus in canonica
 capitulo 20 quod ipse ad huc ueniens
 in carne sibi duos substituit
 quibus presbiteri sunt scilicet linus et
 cletus volens quod ipse cum omni
 ecclesiarum intenderent ita quod non
 predicarent ipse uel petrus uel dei
 predicationi et oroni ac tempore
 lacrimis misereret petrus paulus
 licet a christo missus licet uas
 electionis et sacerdos sanctissimus
 in modum angelus et spiritus et homo

diuinus et in diuinitate primum se non
 fuisse ausum et prohibere predicare
 in asia a christo saluto qui est enim
 quo magis intendit misit ad macedo
 nes ut ibi predicaret et tamen primum deinde
 id sanctus apostolus multos presbiteros
 fecit hinc si nullum quibus mi
 sit Corinthios ad predicandum nisi solu
 thymoteum qui licet presbiter esset tamen
 missionem apostoli expectant nec quicquam
 aliorum ab apostolo non misit ad mace
 ne mittentur gaudeatur auctoritas
 et extollere missionis utilitas unde
 dicit prima corinthios primum ad uos
 thymoteum qui est filius meus ca
 rissimus et fidelis in domino qui
 ratione facit uos uias meas
 in domino quasi dicit et in beatus
 angelus in hoc finem dicit in mote
 finem uos primum enim habeo
 tam nichil unanimes qui finem
 affone pro nobis solita sit nomen
 aliquod cum illa multi erant et
 quod sequitur quibus que sua sunt
 querunt non que ihesu christo et
 ego pastorem uobis mitte uolui
 non mercenarium nam multi
 mercenarii sunt et uix inueniunt
 paulus uero pastorem que mit
 teret inter multos mercenarios
 qui pauci pastores multi merca
 narii hoc ille quod quo claret quod
 preesse quod beatus apostolus sibi refrauit
 autem mittendi predicatorum quos
 uellet et non mittendi quos nol
 let licet sacerdotes essent hi qui
 fecerunt erant ita et nunc fit in
 ecclesia domini plures debent et mul
 tis bonis quoniam mitte ad predicandum
 placeat ultimo beatus charitas et uita
 inis presbiteris non inferior sacerdos
 fuit et non magis optimus factorum dei
 qui quoniam eum strisera ad huc
 missionem petri expectant cum

^{Ar}
ipse discipulus fuit in venis
da in compositione p^{ri}nc canonice
petri sup illo salutit vos marcus
filius meus carissimus dicit marcum
filium nominat quia eius baptis
mate filius dⁱ effectus p^{ri}nc p^{ri}nc
q^{ui} priusq^{ue} marcum de roma ale
xandriam ad euangelizandum
mittet eplam antea scripserat
Ipe antea claudu p^{ri}ncipis petri
et marci romam venit et ipe
marcus descripto romae curio suo ale
xandriam missus est hoc beda p^{ri}nc
praxis ap^{osto}lor^{um} sp^{irit}alis docet ultra
sacerdotu^m antea regine supior^{um}
missionu^m ydem dixerat p^{ri}ncipis cor
dem deducendum g^{ra}ti de ducit
namq^{ue} domus p^{ri}ncipis petrus
de palude ordinis mei p^{re}dicato^{rum}
thecologu^m et iurista quinnu^m m^ulti
tatu de cetero ecclesia p^{re}late ar
to q^{ui}lon r^{eg} q^{ui}ms apli ante
xpi passionis fuit regim^{us} xpi in
met^e subiecti t^u p^{er} q^{ui} g^{ra}ti^{am} eius
ascensionis in p^{re}dicando absolucio
baptizando fuit summo cor^{por}e pon
tifica petro subiecti noⁿ solum x^{rist}
institucioⁿ qui cum omib^{us} p^{re}
fecit dicens pascite oues meas et
ap^{osto}lor^{um} volucione q^{ui} ip^{se} apli
volunt b^{ea}ti petrum ee summu^m
pontificem eorum ut dicunt hu
g^uar^{ius} et ceteru^m et est totu^m dⁱ
v^{er}u^m h^{ab}er^{et} q^{ui}nd^{am} m^ultu^m
nam domus dixerat fiat vnu^m ou
le et vnus pastor Joh^{ann}es x^{rist} et h^uic
vnu^m designans soli petro ait pa
sce oues meas et q^{ui}o p^{er} tunc n^ullu^m
nisi ante petri h^uic oues pasc^{ite}
nec regere vbiu^mq^{ue} p^{ri}nc ip^{se} au
t^{em} fuit vocare alios in p^{ar}te
sollicitudinis s^{ed} pastores q^{ui}admo
ipe ordinauit de successore inde

maplatu^m q^{ui} p^{ri}nc aplis alijs dederit
electioⁿ et omnia cum q^{ui}sensu apl^{orum}
disposuit sicut n^unc papa de q^{ui}llo
q^{ui}ms suoz cardinalium h^uic p^{ri}nc
officiu^m fuit de dⁱuacomb^{us} officialibus
et p^{re}dicato^{rum} ordⁱnare et eos in
officia mittere h^uic electioⁿ alijs
noluit q^{ui}mittere sicut fecit dⁱnu^m
ait Considerate q^{ui} vobis vnus
boni testimoniu^m et eleg^{er}unt se
p^{ri}ncipis p^{ri}ncipis septem dⁱuaco
normu^m dⁱct^{um} in h^uic et mon^{us}
q^{ui}staturu^m sub se p^{ri}ncipis quau^{is}
p^{er} se potu^{is} t^u electioⁿ p^{ro}lo q^{ui}ni
sit dⁱ dⁱct^{um} q^{ui} vobis vnus r^{eg} de
v^{er}o i^{tem} omⁿib^{us} electo et m^ultitu
no ad aliquam r^{eg}ionem p^{ri}nc
n^ultota dei ecclesia optu^{is} t^unt si
ap^{osto}lo et dⁱnu^m ab eius suc
cessore ut dⁱct^{um} clem^{ens} p^{ri}nc p^{ri}nc
for b^{ea}ti petri dⁱct^{um} h^uic p^{ri}nc
idem dⁱct^{um} s^{ed} t^unt q^{ui} dⁱct^{um} p^{ri}nc
dⁱct^{um} x^{rist} ar^{bit} i^{tem} ad p^{ri}nc h^uic p^{ri}nc
ordinis sit equaliter collata aplis
t^u p^{ri}nc vn^um dⁱuacomb^{us} noⁿ est data
eis nisi p^{re}supposita ante dⁱstⁱnc^{ti}oⁿ
petri y^{ta} q^{ui} omⁿia facit t^unt eius
ordⁱnam^{us} ydem contra gentiles
ho^{mo} n^unc r^{eg}o h^uic idem dⁱct^{um} p^{er}
hoc q^{ui} soli petro dⁱct^{um} est p^{er} pas
sion^{em} pascite oues meas et ante
passion^{em} et t^unt q^{ui}ncus q^{ui} p^{ri}nc
f^{er}es tuos et q^{ui}ma sibi soli p^{ri}nc
clau^{es} regim^{us} r^{eg}ionu^m p^{ri}nt dⁱct^{um}
at g^{ra}ti^{am} i^{tem} et concludit di
cens p^{er} hoc excludit^{ur} quorund^{am}
p^{re}sumptuosus error qui se subduc
unt^{ur} ab obediencia et subie
ctione petri successore^m eius pon
tificem romanu^m p^{ri}nc ecc^{les}ie pasto
rem noⁿ recognoscentes hoc ille
idem hugu^{er}ico et ceteru^m n^unc r^{eg}o ita
dicens ydem domus p^{ri}ncipis q^{ui}ni

in tractatu de ecclesia pte cūnau
 ses quā pstatim qdūit omnes
 apialiter datus pūis vltima dēpta
 que est pūis dīstribuamōs soli pe
 trō omīsa ē qmēz qd pstatim
 pūicandū baptīfandū et similes
 receperunt aplī a bto petro p pūa
 scūfionē dūi hō quo ad aūctem
 quia illam apūo receperunt fī
 quo ad aūctōrē cōfūfionē ne
 quib mīttet falcem in mēssēz alie
 nam spūar aut tpatr dūi cūis
 fuit dīoc dūidēre vīnauqz sua
 assignare Nec obstat qd xpūo
 mīst eos in orbem vīnūfūm
 quia ipē mīst mēte mīst dīstīn
 cōm vō petro relīquīt sicut qd
 sue dūīst terram in fīnīculō dī
 tribuamōs quā hī nō petrus
 fī solus xpūo pūo sangūe suo ac
 quīfūit pūi dīat glōza x ad dēp
 x vīntu em dēi factū ē qd pūitū
 erat vīnauqz ad quos in pūca
 tōne dīgeretur ut fīngūh alīqz
 populos hīent de quoz fīde glō
 rīarentur Ecce pūxīus apūo
 pūolomū:—

Item deducendū p pūxīom
 pūon dīstīpūloz Illī em nō le
 gūntur a dōmīo mīstī nīfante
 cūis pūfionē et tūc tūm in mīda
 nō ita ample sicut aplī qmī fūit
 p totam vīdām mīstī fī rēfūctī
 ne alībī pūcarent nīfī quo xpūo
 erat vīntū pūonalīter ad p
 dīcandū nīz lūc x vīn pū pūaf
 cūfionē xpūo ut pūcarent legū
 p aplōs ad hōc offīcīū dēuonō
 elēctī ut dī xxi dīf pū nōnō vīde
 ntes nīquīd aplī mēssēm mīlta
 i totūm mīnū vō cūm illū
 mīdū et opānos pūcos qd
 ipū pūatī erant pūanta mīlta

tudīne quērtēda rogānt dūm
 ut mītteret opānos in mēssēm
 sua et ipū elēgerunt lūxon dīob
 et mīserunt eos ad pūcandū
 vbi dīat hūgūwīn qd dōmīo in
 vācūi tēstāmēto lēuītās pūe in
 pūitūt fī in nōnō p aplōs dīf qd
 dīnācōm Ex quo pū dōlo affūptā
 opūmī aplōz et lūxon dīolōrū
 dē qmīg fūfēbūis in hīstōrīa sua
 scolāfīca hō 20 cāo 1 dīat qd dūo
 pū rēfūrrēcōm suam petro et
 omībī aplīs omēz sādām tradī
 dīt qmī cū vīlterūb lūxon dīf
 apūlīb tradīderunt hīc ille:—
 qūarto pū hīc qdō opūmī cālic
 pūntīue a cūg qd opūrdīo mīcho
 antēb ipē būs clēmēns qmī fūit
 mīmēdīatō fūccēfōr bti petri quē
 būs petro mēt nī fūmū pūntīfī
 cēm cūpūit in artīculō mōrtīs sue
 hīc fēbīt in eplā sua adīacabūm
 vīlūmōz Epūm in fīne eplē dīcēb
 nullūm pūbrm in alīqz qū pū
 vīchīa alīquīd agere dēbēre alī
 qd cūis pūmīssū tūmōs et pūbīos
 pūbī Epūb in omībī abfīq mōra
 obēdīē mīfātūēte dōmīo eūfē dēbē
 dōcēbat hīc ille hūc būs dīonīfīq
 anīopagīta dīfīpūlō bti pūulī dīf
 tūgūwēns tēb ordīnēb fēu tēb d
 tūb pūerārdīqūos attēbūt dīnācōnō
 pūmīgare pūbrō illūmāre fī cūpū
 fūere Itā qd in pūmītuā ecclīa dīxī
 tōmūb dīcēbatur baptīfandōb pūm
 gare i opūrdīzate fī pūbr illūmāt
 dūm baptīzant ipō em mēt ībī
 illūmāre i pūcāre fī dī baptīfātō
 illūmātō quā baptīfātō dīuīna
 lūmīna qūmāntur que fūmīthā
 bītūb vīrtūmū thēolōgīatē fīdēi
 pūe et carītātē que ībī mīfūndū
 dū opūfōfīōm albertī māgūī fīz
 solī Epī erat baptīfātūm pūfīcere

i. pacare et confirmare ita qd po-
 nit quentatores ca. v. in ecclia
 sacra ierarchia p. hoc papa dno
 suis ut dicit charling in q. dno
 mea sua et h. x. q. i. ecclias
 singulas q. n. sedt anno dno
 ato 600 cum p. n. no essent in
 prochie et plebanis sunt epi ob
 p. dno p. prochie ab ep. ab
 et dno a p. v. dno dno suis
 singulos presb. mandas ut
 singuli suis p. n. contenti cent
 et alienos no usurparent q. n.
 multi presbiteri sunt cent.
 p. n. p. hoc qd p. galia anti
 qua et p. omnia idem ordi nob
 p. v. de h. ca. dno qd adme
 to dno concilio gual. latanen h. f.
 sic sunt multa sunt m. b. v. m.
 corpus omnia v. no em. d. ag.
 h. ita sunt ordines in ecclia di
 uer. s. no sunt em. d. actum seu
 idem officium. Nam dno apl. n.
 hos d. dno aplos alios prop
 h. ab. alios doctores q. n. qd do
 ctorum ordo sit p. n. ecclia dei
 no d. q. n. indifferenter officio
 p. d. n. usurpare. Nam dno
 apl. n. p. d. n. nisi multa
 tur. Et vitas ipa p. p. rogare.
 dno n. ut mittat op. n. in
 v. n. suam. Et in ca. dno
 in p. n. p. ma v. d. n. q. n.
 qui p. n. vel no missi p. n. an
 ctem apl. ab sede vel loci ep. su
 scptam publice vel p. n. sibi p.
 d. n. officio usurpauerunt
 excommunicationis vinculo incedunt
 et nisi quatoq. usurpauerunt alia
 p. n. p. n. h. ibi p. n.
 va. signate n. p. n. h. p. n.
 ex galis gualibus ut h. d. f. p.
 vi et h. p. v. et m. n. h. a
 tene. n. d. galis cartaginesib.

po v. et m. n. h. a tene et tene
 et multo v. p. n. in omnibus
 istis q. p. n. vel d. n. aut in
 quocunq. ecclia ordme q. n. fue
 rint si recesserint de ecclis suis
 no dnt suscipi in aliena ecclia sed
 cogi q. p. excommunicationem ut inde ex
 cant et ad sua redeant. Item d.
 v. q. i. epi d. n. cartag. epi
 vel p. n. si causa visitandi ad alia
 eccliam alius epi veniunt in suo
 gradu. i. honore suscipiant et t. n.
 ad v. n. q. n. q. n. ad oblatos
 consecrationem mittentur. g. h. u. g.
 et t. n. d. n. nisi sic mittentur
 eis no licet. v. q. n. n. m. n. p. n.
 q. n. p. n. dnt secum gere. s. n. d.
 missas vel comedaciones sui ep.
 alias no dnt recipi nec ad q. n.
 admitti. d. h. p. n. hortamur. Et
 p. n. qd n. p. n. p. n. concilia
 in loco qd si imploramus
 d. n. s. d. n. m. n. d. n. v. n. t.
 s. fundam. p. n. multa pauca p.
 n. adducam residua p. n. allega
 tur p. n. h. p. n. b. n. em. n. f.
 sup. epla ad ep. d. n. ut accet
 p. n. et multiplicare. inter n. n. a
 omib. q. n. e. et euangelizae
 et b. n. et septuag. in ecclia
 p. n. d. n. v. n. p. n. loca n.
 p. n. f. n. in ecclia quentacula
 q. n. sunt et rectores ac recta
 officia in ecclis ordinata. Nam
 q. n. omib. cad. possent irrob. e.
 et v. n. reb. et v. n. v. n.
 d. n. h. d. n. v. n. b. n. g. n.
 et a. n. v. n. q. n. h. p. n. e.
 m. n. p. n. n. m. n. n. n. n.
 e. n. f. n. m. n. n. n. n. n. n.
 s. n. n. p. n. n. n. n. n. n. n.
 f. n. n. n. n. n. n. n. n. n. n.
 m. n. n. n. n. n. n. n. n. n. n.
 d. n. n. n. n. n. n. n. n. n. n.

boni opus firmitate diuina vitione
 suorum pallens excolere et in ecclesie
 corpus adiuuare querere et per
 suadendo quasi manducando quere
 et exponit glossa hinc et ceteris
 ad hanc de predicatione in dei quam
 nemo de in alienis ecclesiis quere
 si quis hinc in eis absque licentia p
 lati ecclesie illius si bene potest trans
 eundo aliqua de edificatoria occur
 rentibus dicere et eorum in horum
 ecclesie quasi manducando corroborare
 sit tunc blus. Unde super can. ser
 mone hominis inueniuntur quia quia
 quam sibi sumat honorem si qui
 vocatur a deo tamquam aaron et
 apud aut quod predicabunt nisi in
 tantum. Et si quis monachi non ce
 officium docere si lugere ex hinc
 silibus collectis inueniuntur toto recte
 et capio vitem ne demolatur
 vnicuique claret certe namque et ter
 minus est. Quod predicare publice nec
 quod monacho nec nomas quod
 pedit nec non missa licet pons quod
 hoc tamen venie quanta quod de mo
 lo est quod quidam tale nigeratur
 amito tuo siue illud sit tua co
 gitatio siue in missum paugly
 malum dolosum agnosce vitem
 culam et malum subiectione boni
 hoc ille. Sit quanta blus. Thomas
 qui quodlibet xv. q. xxv. in
 nam determinat et quod in missis
 finis monachis si licet predicare
 cuiusque absque licentia plati superioris
 Et respondendo dicit quod nullus qui
 finis doctor vel scitus debet predicare
 absque plati auctoritate quod ma nullum
 agens naturam est agere nisi super
 debent nam sibi inuicem
 predicatio autem publica respicit
 totam ecclesiam. Nota autem ecclesia
 et cura publica ecclesie prelati

missa est et ideo nullus dicitur
 quod requirat auctoritatem publicam nisi
 auctoritate plati hoc ille. Sit quibus
 doctor solenniter licet modernus
 henricus de assia qui parte ultima
 super gen. dicit quod predicatio non pmit
 titur nisi missa per plura gradus sa
 cerdotalium specialiter a deo tamen vel a
 deo per hominem. Unde illud ad rom. x.
 quod predicabunt nisi mittantur filio
 quia pseudo predicatoribus non essent
 prohibendi cum et ipse predicent in
 nomine christi. Et plerumque idem
 quod veri predicatoribus ut clarum est
 insuper inquit et si facientes mi
 racula in nomine christi non debent
 prohiberi quia nullus usurpant
 officium nec cuiusque iniuriuntur
 tamen alienis si publice predicatos
 in diocesi alienis absque canonica mis
 sione prohiberi debent qui episcopi et
 curatores presbiteros usurpant offi
 cium et eis iniuriuntur. Et papa
 declarat quod dicentes se missos a
 deo teneantur hoc probare per scripturam
 ut iohannes vel per miracula ut mon
 tes put iam dictum est ex galore
 determinatione. Sit scriptus veritas angli
 de alio in de ecclesia plati quod homi
 nis non dicens. Et nec episcopus nec p
 resbiter licet predicare nisi missa
 par et licentia auctoritate pape
 nam ad predicandum est actus in
 iurisdictionis licet non recte si ois
 iurisdicatio a papa dependet. Imo
 est signum quod ipse cum christo suam
 perficit dicit et auctoritate sua quilibet
 plerumque suam et sibi quibusque
 gubernat ecclesiam quod sicut alius
 auctoritate superioris nec christus sinit dno
 cessant nec plebanus curati ita nec
 sine auctoritate pape quod venit eis pre
 dicare. Sit per missam hominis. Thomas
 de walde anglia qui per omnia
 quasi in ipso finis quod datur

predicatio putaretur infidelibus et idcirco
fuit omnis pro ea in concilio al
legandi et idem fuit omnis prius
per alios iudices allegati Et ut pre
missi non credatis nos in sua con
fessione quia ambo dicunt quod sa
cerdos vel diaconus ad hoc quod p
dicat debet esse missus si in hoc differi
mus quod vos dicatis et illa missio
sit comandata domino Et commissio
episcopi in collatione ordinis diaconi
vel sacerdotis Et contra hoc militat
que dicta sunt et que dicuntur
reprobant illud dictum sit
unus quibus pariter in suo sacra
li dicitur quod antequam predicandi p
sbi
non datur nisi dominus tunc annuat
sibi quoniam hoc est officium et ante
annuat annuonem nunquam
em de eis in sua ordinatione ite
docte seu predicare doce em et p
dicare pale est officium Episcopi
propter quod in suis consecrationibus
dicitur eis ite predicare populis
Episcopi et etiam doctores in suis di
ocesis instituere quia nulli licet p
dicare in quacunque diocesi nisi de
mandato Episcopi hoc ille
Ita p'tanto scripsi quod hoc opus
dicere in vobis michi p'uit sep
tis regi dicitur em in gelon et
quibus predicator vi dei et non
et in notabili sup' primo lib' dicit
ponens et missio seu licentia da
p'missum Episcopi et a domino quod ad
ordinem diaconatus quibus vel p
biteratis p'mone Concl'usum est
quod comandato xpi tenet predicare
nec possent ab ullo p'hiberi Et
ne videretur hoc mirabile dicitur
scilicet ad rationes quas facitis que
quoniam ad pbandum opus cor que
dixi ad quas respondebo hoc mo
p'ma sunt hoc sacerdos dominus p
qui insagante p't sine palliacea
Episcopi aut prelati predicare vni dei

quod si tenet quia quod magis
obedire deo quam hominibus vo
Respondens quod assumptum vni est si
de sacerdotibus se a p'mo istud insaga
tium ad predicandum p'bare p't omni
p'mo nolite credere p'bate p'bus an
de deo sunt circa istam materiam quia
quid dicunt se p'mo istud insagari
ad predicandum non de quod valde dubio
sum est et p'iculosum hominibus semper
p'mo inspiratum a p'mo sancto
Et quod quod b'm dicitur de re quod
ut aro vo op'mentis humanam
sup' inspiratur a p'mo p'to vno
p'opressam revelationem p'uta p
p'mo p'p'ie vel p' domo dicitur
p'mo et qui hoc ma inspiratur
certissimum est quod non decepti sunt
ut p'edixi nec ulla missio accide
tenentur alii nisi probet se sit
missum vel p'scriptum vel p'mi
mulum debet Episcopi quod in mudo
quo est inspiratus p'mo istam insaga
tionem que videtur insensata que est
nescientes in domum humane mentes
p'cedant ut dicit b'us ang' ho 20
sup' gen' et dicitur quod an talis
insensata sit a deo an a diabolo
facta est difficile ut vix aliquis vi
uens in hoc mundo semper possi
de certis ut dicit b'us b'us sup'
tanta omne p'p'm et hoc p'ter
motum mentis n're et p'mo p'ti
maximam similitudinem et angelis
sathane in angelum lucis trans
figurationem vni quam sustinuit
sit semper credere tales insensatas
a deo venisse p'z quod hoc etiam
p'phete decepti sunt non iniquas
putantes esse p'mo dei cum p't
p'mo loqueretur ut dicit b'us gre
g'us sup' dicitur et dicitur in
aliqua signa quibus dicitur p't
an sit insensata a deo p'mo si sit
q'ferus dominus scriptum p'mo dicit

terius

blus greg moralium xpm supillo
 Job xxxv Bemel loquit deo et id
 ipm no repetit hoc e die deo
 in singulorum cordibus pnat vobis
 no respondet si tale eloquium co
 struit p qd amatoz qomibz satisf
 aat in septuaginta quippe eius do
 quo causas vras singulas si re
 quimus invenio hoc ille / in si illis
 motio appat spualium vroz
 et maxime platorum iudicio in
 Bn ppter hoc paulus co p qd
 reuelatam xpo hnt mittitur
 ad ananiam forniculibz ad petru
 Sic emm mstritur p philip
 pum ut apparet et iudicium
 vroz pualium require docent
 Sicut de hoc plenus in collationibz
 p m h / in e effectus que talis
 interior motu causat nam pub
 diuinus facit homines in q hnt
 floabilem sps diabolicus p sup
 hiosum et p miam vram hnt
 vne duali in blm Bn sup qm
 hitat / in e ordo inspirandi qz
 ordo comocioms pns sancti e q
 loquit pmo in turbine id facit ho
 mnes pauidum timorem et
 pcessum piam fragilitates cognoscit
 et p qd erigit in p m qd contrit at
 dnat sps ut dicunt glorie luce
 et est vltio de hnt boni angeli
 qui vngem beatissimam mram
 et mulieres pnt dea sepulchro
 in e in caritatem p pnc si in
 pnt no trahat supra p am
 mensuram et con dntum ordies
 nam que a deo sunt ordinata
 sunt ad Job xxi / om in con
 pntas psonaz int quas vnt
 si caritatem no mfigit si pacem
 no turbat ut blus Bn rudit
 eundam abbati qui se quibat
 p m dei moni multa talia signa
 p m possent no tam de facie

si tam quedam queture qua ut
 dntum e Gaam de illis vix aliq
 hnt pt in Job ix Si venit ad
 me no vides et si habent non
 intelligam vbi dnt blus gregor
 donec termin alternantim sim
 nescitur accessus recursus q di
 uis ignoratur sps em vbi
 vlt spirat et nescit vbi veniat
 aut quo vadat p m pculum
 e omni p m ardere p pbandi p
 sps si qd deo sunt docet blus Job
 ciuita Si qd qm qm mstant
 ad p dnt ad lucificandam animam
 p m diuinus possit dici p p dnt
 q hoc qd qm p dnt p m
 e Si illi p m moti no monet p m
 factu et desiderio p m si qm in p
 e semp desiderant p m vacare
 et naquaqua officio p dnt
 desunt si uacitate caritate uel in
 p m impio ad hoc aguntur
 arrogantes vbi et qui appetitu
 laudis vane mouent se p m
 ingenuit et occasionem querunt
 ut loqui et docere possint na
 opatant donec vtilitas p m
 uel nitas requirat in e q illi
 qui bene affirmant no se esse q
 hoc alio meliores reputant co
 q p m alio docent p se magis
 reputant sicut vaciter sunt in
 maiori pculo arrogantes antez
 p m alio despicunt se cum
 sapientiores et meliores reputat
 Et de hnt duobus dnt blus greg
 v m moralium Ecce vltis etie
 qm p dnt in amictis que
 dnt solerti cura se m pnt ne in
 eo q recte p dnt vna de actionis
 p m ne vita a lingua discordet
 Et m p m p m se omibz in
 dnt co om amictis vnt Snt
 em q bona que mnotestant ho
 mibz sine pculo vix esse pnt
 et quibus sapientes se esse sentiat

eos ad septimas dicens Joh 10 Si
crutaminis septimas ille testimo-
phibent de me que ante sunt
ille septime audit ipse luce ult
dum appuit discipulis sensum
ut intelligant septimas dicens
oportet impleri in me omnia que
scripta sunt de me in lege mo-
si psalmis et prophetis Et quia
ad septimam testimonio no alle-
gerunt ut essent innoxiales
fecit opa miraculorum quia debe-
bant ipm credere a deo missum
ait em si opa no fecissem que
nemo aliud fecit potestatem no
hrent hunc aut hoc causam
hnt de patre suo Joh 1 Ecce quo
saluator docuit q quicunq se se
a patre ipso instructum ad predica-
dum hnt phare tenentur miraculis
vel scripturis de se ostendit Idem
in suis apus id e predicavit Naz
ut sciamus dum eos misit virtutes
miraculorum eis fuit dicens Ju-
firmos carate lepores mundate
et luce primo:
Eadem etiam fuit praxis apostolorum
qui suam novam doctrinam qsum
amit p miraculorum qsumationem
in cor ult Illi autem pfecti p dca
vnt ubiqz domo cooperante et f
mone affirmante sequentibus signis
Ista et paulus ait corinthios Signa
aplatibus mei facta sunt inter vos
in omni patria signis et virtutibus
hoc e pariter in moribus et pro-
digiis in signis et virtutibus Idem hnt
pmissit certitudinaliter ppha dicens
domus dabit vinu e waltuchis autibus
virtute multa. i. virtute fidei et mi-
raculorum rny oppositum cassiodori
hnt de emmatio conaly lataneus
in lae 4um opimi mudo de hnt
dicens qz si forte quis argute

respondat qz tales invisibili-
tutur a deo et si no visibiliter ab
homine cum invisibilis missio mi-
to sit dignior quam visibilis Et
dula longe potior qm humana
p rationabiliter pt qm omni
illa mior missio sit occulta non
sufficiat inquam p in tm asserere
q sit missus a deo cum hnt quibz
hnt assereret s. oz q asseruat
illam invisibilem missioem per
opationem miraculi vel scripture
testimonium spale p in cum domo
mittere vellet moysen ad filios
isrl in egyptum ut crederent ei
q mitteretur ab ipso dedit eis si-
gnu ut mitteret vgam in colu-
brum et vgam iterum refer-
marat p hnt qz baptis pale
sue missionis testimonio ptulit
descriptis dicens Ego vos clamat
in deserto pate viam dnd sicut
dixit ysayas ppha hnt ibi Et sic
p solutio ad primum:
Secunda fuit regis q subpo-
testate regia qstituta p de i in
sigato pt dare elemosinas cor-
palem indigenti sine spali li-
cencia regis qo multo magis
sacerdos dnd pt licite pducere vinu
dei sine licencia plati cum ele-
mosina pualis sit multo dignior
corpali respondet negando qz
no em e similitudo qd veniens
eam lanci pnt dare elemosina
et in no pnt pducere ordinaria
plate cum sit solus sacerdos of-
ficium xvi. q. 1 qd dicitur in sup
q sacerdos pducet requit q vlt
sacerdotalem autem heat qmis-
sionem spalem ad pducend ut pro-
batum e longe salis superius
s. hnt no e de dando elemosina
corpalem saltem regulariter lo-
quendo qo claudat similitudo

20 quia licet quilibet de quocumque
elemosinam suam possit cum
apud deum singula in ordine
fieri debere non autem est debitus
ordo si semper debet fieri quilibet
sacerdos possit predicare ubi vellet a
sua potestate quocumque ut probatur
et supra ex eterna lege quia
ex eodem fundamento arguere
possemus iniquitate procul est ele
mosina spiritualis quod tunc licet dare
elemosinam corporalem licet celebra
re missam cum maior sit spua
lis elemosina quam corporalis quibus
filiis quod claudius patet quia
dare elemosinam non est prohibitum
sed predicare contra voluntatem pre
lati est prohibitum sub pena excom
municationis in eo. Cum ne utique
dictum est quod et in super non est
simile de pane viatici et de
predicando quia elemosina quod ma
li non sequitur periculum apud susci
pientes eam sicut periculum sepe
videmus sequi ex libertate pre
dicandi propter admixtionem inde
venientem doctrine que assuevit
admissi cum fama vitatibus eloqui
apud eammodum assuevit facere
pastores hereticorum et ideo ecclesia sancta
volens huiusmodi pericula removere
ex proprio sacro edicto ordinavit quod
nullus tribuat panem omnibus
christi publice absque auctoritate superioris
pastoris qui cognoscet quale pabu
lum suis omnibus conveniat. Secundus
Thomas in quarto secundum. xv. soluit. dicitur
de elemosina. q. 2. ar. 2. quod si daretur
elemosinam corporalem non cadat sub
precepto nisi ad huiusmodi necessitatem et utali
cui in necessitate vite sub veniat. Ita ad
doctrinam aliam non obligatur homo
propter debitum officium nisi in hiis
que sunt de necessitate salutis et quod non

est qui instrueret vel qui aliquis
alium errantem videret nisi et
filius alius qui ex officio teneretur
alias autem docere est quilibet et
super exagatio quidam sicut et de
elemosina corporali dictum est hoc
ibi. Tercia ratio vera sunt hoc confirmato
in primo quingens sine speciali prelati li
cencia potest licite quare filios carna
les quod sacerdotes. Unde potest licite ge
nerare filios spirituales per predicationem
in dei sine licencia prelati. Respon
det negando quam propter duplicem
causam quare filios carnales est prin
cipalis finis et bonum inordinabile
finis scilicet quod est institutum in remedium
contra concupiscentiam et secundarius
scilicet quare per predicationem filios spirituales
non est principalis finis sacerdotum. Quia
ut dictum est prius in notabili de
distinctione sacerdotum curatores
et non curatores principalis est actus
sacerdotum corpus christi ubi si sacerdos
est actus super corpus christi missionis
scilicet generare filios spirituales in foro
primarie vel factorum collationis aut ubi
dei predicationis scilicet ista scilicet actus non
venit omnibus sacerdotibus nisi tunc
curatis vel a prelatibus ad hoc ordi
natis ut dicitur idem scilicet Thomas
et Albertus magister. Quid confirmatur
quia sic assumptis penitus est semen
in dei non ad mittere vel suffocare
quam semen corporale. Sic quod me
lius est semen in dei propter et su
sapere quod sustentant filii dei qui
sustinent vel dare semen de quo su
sistent filii carnis. Ideo dicitur dicitur
et. x. quod magis non receperunt vos
nec audierunt sermones vestros quod
culte pulchrum de pedibus vestris quod
dico vobis quod tollerabilius erit illis
seditionem et gonorrhoeam in die
iudicii quam civitati illi reprobo

tercius

Respondetur quod vni quilibet si pre-
 lati vni dei omni suffocarent et
 uerum doctrinam populo subtraherent
 quod vni non sit quod non quilibet sacer-
 dos predicat si magis semen vni dei
 paratur quia per eos ad quos spectat
 si curatos et prelatos missos copi-
 ose seminatur vni si quis tales in-
 pediat vel prohibet ille semen doc-
 trine suffocaret et graueret repen-
 denda est pena admodum beatus Thomas
 scribit ad rusticum monachum
 et asseritur quod. Ecce ego repre-
 hendens quos qui prohibent cura-
 tos ne in parochia eorum predicarent plus
 de doctrina nec subtrahenda est
 sicut hic de semine spuali non suffocari
 do ista dicit beatus Thomas de non
 abstandendo 2° 2^e q. 87 2° pmo
 quod ille dicitur fructuaria doctrina
 non dicitur abstandere cuius officio
 non querunt dispensare nec sibi in-
 iungitur a superioribus sed ille dicitur ab-
 dere ea que officium sibi commissum
 negligit vel pmaueret renunt
 habet infra quod super non quilibet ager se-
 minatur sed a quolibet agricola si tamen ab-
 eo cuius est vel qui ad hoc conductus
 est ista populo non a quolibet sed in-
 struendus est per publicam predicationem
 nisi tamen ab eo cuius est sed curato vel
 qui ad hoc a superioribus conductus est nul-
 lus enim dicitur gerere in aliena regula
 nec in nimis sumis ostendit etiam
 et predicationis actum pena cor-
 reptionis est quod dicitur. Ne mittas falces
 in messem alienam propterea licet se-
 men carnale si in vobis expatum
 seminatur ad habundantiam debitis condi-
 tionibus est multorum ista si seminetur
 in personam prohibitam est fornicatio
 seu adulterium patet ista quod in vni
 dei in ordinatione ecclesie seminare
 in locis quibus sit licitum in adulte-

rium et ibi predicare ubi prohibetur
 est fieri est demerendum immo cogni-
 tione incurrat talis periculum
 ut per delectationem exquiratur.
 Quarta ratio fuit hec cum helias
 et medad noluit eos moyses pro-
 hibere nisi per si dixit quibus dicit
 ut omnes plus prophetet quod est respo-
 deo negando quod. Quia magna
 est diffinitio inter predicare et prophetare
 nam prophetare mulieribus quoniam
 sicut et viris si predicare non potest
 quoniam nisi tamen viris nam non
 licet docere non per multo 1° tho 2°
 nec viris omnibus nisi tamen per scripturas
 regulariter ad missum in casibus
 vni quod si. Secundo quia toti populo
 fuisse utile recepit deinde prophetie
 si non est utile ecclesie quod quilibet sacer-
 dos vellet predicare libere et sicut
 utile omni optarentur propterea
 ad prophetandum non requiritur aliquis
 per se nisi illuminatio mentis prophetie
 dimittitur per limen dimittitur missus
 sicut si ad predicandum plus ad hoc
 requiritur sed missio ad certum locum
 seu personam missio tria importat
 primo autem ex parte mittentis 2°
 idoneitatem ex parte missi 3° de
 finitum locum seu personam ad quem
 mittitur primo est finis aquo 2us
 est finis ad quem 3us medium per
 quod. Secunda est dicitur alberti magni
 super lucam capitulo 10 de missionibus disci-
 pulorum quod super quarto si de quibus
 quicquid dicitur prophetie ex hoc nulla
 distansia sequi posset seu de ordina-
 tio ecclesie. Tercio si si singuli
 presbiteri indruter predicarent ubi
 vellet sequeretur magnus error
 in ecclesia per archidiaconum ut probatum
 est simile de predicare et prophetare 7°
 quia domus quod prophetie per illo in
 mente ubi absque alia probatione
 si qui si domus predicandi non potest
 eo ubi nisi probet se ad hoc missum

Per scripturam uel p miraculum ut di-
ctum est in responsione ad primum
argutum uerum ergo iterum
non est simile: **R**
ultima ratio vera fuit hec. **I**ta licet
facere xpi sacerdotibus sicut aplos
et hoxm discipulis s; illi a xpo nris
si no uenerunt ad petendum li-
centiam predicandi a prelatis uel
alter ad alterum go ita nunc sine
licencia pali licet predicare pbris
Respondeo negando qam qmaliq
apli potuissent predicare sine li-
centia aliorum prelatoz qm ha-
bentur licentiam sui pti s; xpo
no sequitur go q quilibet sacerdos
cum no sit omis talis taliter li-
centia xpo. **E**ciam qa no uel
eo q no omis presbri succedunt
aplis s; solum xpo utz **h**ic xxv
In nouo **I**n actu iurisdictionis **R**e-
spondeo 2o modo illud q pmo
assumit quia ut pbatur est
loco 2o s; praxi aploz et discipuloz
xpo dictum e q apli licet re-
ceperunt a xpo domus inuicem
autem predicandi in quocumq
illius auctis receperunt a beato
petro qm sibi soli tradita fuit
potas pascendi vtr **E**t in eius
distributione meruit discipuli seu
singuli apli adimplendum pre-
ceptum xpi. **I**n cuius signo est
dictum e q apli uolunt petre
esse om corum summus pontifex
put deductum est satis late ibid
Respondeo 3o q apli et discipuli
no indiguerunt petere licentia
a prelatis illis quibus volebant
predicare quia pbare se missos
a deo et p scripturas de xpo pro-
phetas nris impletas qui dice-
bat mittere discipulos de quibus
pba **I**n omnes terras conuen-
tibus eoz **E**t illi p signa mira-

Culor que fecerunt copiose **E**cc. ii.
fuit dno nra ei p altero corum
qui uult predicare absq licencia p-
lati ut audat se missum a deo ut
pbatur est in responsione ad p-
rimam uiam **E**t illi quia illi pre-
lati no sunt superiores aploz
s; apli sunt pti ipoz de quibus
ps **C**onsuetus eos principes sup
omnem terram: **R**

Ad affirmacionem qua assumit cont-
dicta batus paulus aplus uocatus
a xpo ad predicandum no iuit
ad aplos petere licentia ut pz
Gal **R**espondeo q ratio fuit que
dicta e s; quia potuit probare
se a xpo missum inuicem per
signa miraculoz **I**dem dicit scilicet
thomas ad **Gal** 2o **S**z posset di-
cere aliquis paulo qm constat
nobis q tibi sit q missum eum
ingentibus **R**espondet paulus
p opacon xpi sicut em pz q
petrus accepit eum a xpo ppter
miracula que fecit xpus p eum
Ita pz q ego s; paulus ab ipso
accepit s; xpo ppter miracula
que opatus est in me **Q**ui dicit
qmi opatus e petrus. **I** qui petrus
aplin fecit in iudea s; xpus
ipse opatus e michi inter gentes
et me aplin fecit gentium **N**o tñ
totar obmisit s; uenit ad petrum
et contulit s; cum alijs
aplis euangelium uidelicet ad gal
2o **E**pylogus

Ita qdo qdam dno ponat
contraia e vera xpi qd posuit
timore phitany **Q**ui dei a sacer-
dotibus dno no s; libere ac sine
impedimento fideliter predicant
et amant **E**o deducion secum
ita pmo q ordinari pdiato-
res in ecclesia **E**pi et curati sunt

tergus

quia illi succedunt ipse duodecim
apostolis et christi discipulis dominus
et alii gradus in ecclesia non sunt
a dyabolo quia a christo et a veteri te
stamento sunt ut in agro plati
in lecto religiosi in mola lana
per quod iam non est expectanda re
velatio a deo ut manifestet quid
credere debemus. Quia scientia
domini plena est terra et ecclesia suffu
sa omnibus est illustrata per quod
multum decorat ecclesiam dei in
ea esse diversos status sicut deco
rat corpus humanum quod habet diversa
membra quorum quidam habent diversum
sibi proprium actum per quod iste or
do ecclesie debet indefectibiliter
servari ne si quilibet vellet indigne
predicare confunderetur tota mo
narchia principatus ierarchia. In
hoc placuit est auctoribus veteris et
novi testamenti per quod licet apostoli
essent a christo missi ad predicandum
non tamen habuit cuius coram ire quod
voluisset nisi per supposita ante
coram domini ante petri quod
sibi soli dictum est pascite ovem
meas per quod valde placidum
est credere se a spiritu sancto inspiratum
nisi possit hoc per litteras per scripturas
vel miraculum. Unde nulli creditur
quod sit missus ad predicandum a deo
nisi per litteras scripturas vel signo. Hoc
quod in corde bono et optimo
accipite ut fructus optatus valeat
sequi quilibet unus vestrum quod audiat
attente retineat loco cuius qui
ait Si quis diligit me fructum
meum faciet et pater meus diliget
eum et ad eum veniemus et
mansionem apud eum faciemus
in patria gratiam. In futuro gloria
conferendo quam nobis quod datur

istius populi benedictio in secula glo
riosus cimen.

Item pro tertio et actu finali in bea
tissime trinitatis nomine per nos
magis cum omnipotentia aperuit
ora ventorum filii sui vnguenti
cum omnia distas facit ling
uas infantum. Et spiritus sancti pa
cifici cum omni clementia magis sug
gerit dicendorum preces reuerenti
ceterique in omni saluatore presentis
sui. Dominus ipse me te beatissima
dei genitrice cum non de est placet
cum sit in omnipotentia nec in
dustria cum sit in sapientia nec
ad iuvandi facultas cum sit in
totius clementia et in me in mel
lissimum. Unde in quodam sermone
actum in dictis continetur ge
nibus. Item concludens subbreuibz
resumo. Quia ex altera vice itera
ta. Qui in corde bono et optimo
vni audientes retinent fructum
afferunt in pacem ubi pax
docetur primo quod locus congruus
est aptissimus in quo fructificat quod
finit dominus quod sit in corde bono
et optimo. Consequenter quod ob
servanda est modus debitus si audientes
vni retinet finaliter est in con
cludendum si ita facimus quem
consequenter perfructum per fructum
afferunt in pacem. Et quibus est iste
fructus quem intendimus quem que
rimus que domus domus ut repag
certe non alius quam ille que in
pacem expectamus. In hoc nomine
et in motu gratia. Hoc est et in mo
logia eius pacem pacem enia
pacem pacem sancta pacem pacem en
tenia. Item enia sunt pax
in gratia pacem sancta pax est
in amicitia sed pacem enia
sunt pax in gratia vel gloria

artus 30 90

teraus

officiu[m] sacerdotale. Cum op[er]atum
venerabilis p[ro]ponens dixit in notabili
de libertate sup[er] v[er]o libere et p[ro]batu[r]
dictis multorum doctorum p[ri]mo s[an]c[t]i
thome in tractatu de con[tra]mpu[n]i
quantib[us] religionem dicens q[uod] po
testas sacerdotalis ad duo ordinat[ur]
p[ri]mo et p[ri]ncipaliter sup[er] corpus xpi v[er]u[m]
consecrandu[m] et h[uius] p[ar]tis p[ro]p[ri]e
com[un]i statim cum ordina[tur] accipit in
sit defectu in ordinatore vel ordina
to v[er]o ordina[tur] ad corpus xpi in
p[ar]tem p[er] clauces ecclesie que sibi q[ui]nt
h[ab]entur et h[uius] p[ar]tis op[er]atione no[n]
accipit nisi cura sibi q[ui]ntatur vel
nisi ante alius curam h[ab]et sibi
q[ui]ntatur vel hoc agit. Nec t[ame]n p[ar]tis
sacerdotalis frustra datur ei quia h[uius]
op[er]atione in hoc ad quod e[st] p[ar]tis sa
cerdotii p[ri]ncipaliter in p[ar]te h[uius] offi
cium p[re]dicacionis no[n] ordina[tur] ad
aliud nisi ad p[re]dicandu[m]. In om[n]i
p[ri]ncipaliter p[ri]ncipis no[n] debeat esse
mobile ut u[er]ba dicunt. Ex hoc ip[s]o
q[uod] papa q[ui]ntat aliu[m] officiu[m] p[re]
dicandi ille h[uius] op[er]atione officii q[ui]ntat
sit ille h[ec] ibi. Secundo idem de re q[uod] lo
pp[ri]o ar[ti]culo 10 q[uod] dispensacio s[an]ctoru[m]
et doctoru[m] no[n] e[st] facienda ad arbi
triu[m] cuiuslibet s[ed] p[ri]mo et p[ri]ncipaliter i[n] iudic
pensacione dei. Sedano autem ad ar
bitriu[m] superioru[m] p[re]latoru[m] ex
quor[um] p[er]sona datur p[ri]ma cor[am] q[uo] sit
nos existimet homo ut in p[re]s[ent]ia xpi
et dispensatores inferioru[m] dei h[ec] ille
D[omi]n[u]s d[omi]n[u]s i[n] lib[er]tate magnus super
ecclesiam p[er] archiepiscopu[m] ar[ti]culo 20 ubi b[eat]us
monius docet quo ep[iscop]us d[icitur] p[re]dicare
et qui ad baptisma accedit arguit q[uod]
no[n] debuit baptisante[m] inducere ad p[re]
dicandu[m] quia p[re]dicare et baptizare
sunt distincta officia et respondet q[uod]
licet sint distincta officia q[ui]ntant
t[ame]n in relac[i]o[n]e ad vnu[m] p[ri]ncipaliter
a quo descendunt sicut eni[m] i[n] iudic[i]o
p[re]dicandi d[er]iuatur a pontifice in
alios ita et baptisatio sicut dicitur

ad r[ati]o[n]e x[risti] p[er] d[omi]n[u]m nisi multa
v[er]o ponendo v[er]u[m]q[ue] officiu[m] et v[er]u[m]
pontificalis p[er]sonam e[st] intencio sua esse
dare q[uod] v[er]u[m]q[ue] descendit ab ip[s]o h[ec]
ille. Idem p[er] clare p[ar]tes istos in
p[ri]mo s[an]c[t]i. Idem x[risti] ut supra allegatu[m]
e[st] in notabili de distinctione sacerdotii
curatoru[m] et no[n] curatoru[m] quarto
idem ostendit venerabilis c[on]g[regatio] de ancona
ar[ti]culo in l[ib]ro de ecclesia p[ar]te 4 ubi
ar[ti]culo 1 ostendit q[uod] q[uod] p[re]dicare in
p[ar]te e[st] officiu[m] i[n] iudic[i]o et no[n]
p[ar]ti ordinis. Quia et papa claret
qui no[n] e[st] sacerdos p[re]dicare possit
p[er] se et cum hoc aliis officiu[m] p[re]
dicacionis q[ui]ntare s[ed] no[n] possit q[uod]
ordinis nisi p[ri]us e[st] consecratus
Et hoc ideo quia id q[uod] e[st] ordinis
respicit corpus xpi v[er]u[m] s[ed] q[uod] e[st] in
i[n] iudic[i]o respicit cor[am] xpi i[n] iudic[i]o
Et id ar[ti]culo 20 probat q[uod] p[re]dicare no[n]
licet ep[iscop]o vel p[re]s[bi]tero absq[ue] licencia
pape. Quia p[re]dicare e[st] i[n] iudic[i]o
actus s[ed] om[n]is i[n] iudic[i]o d[er]iuata e[st]
ep[iscop]o et p[re]s[bi]tero a papa ad quem
p[ar]t[em] d[er]iuat et p[ar]t[em] d[er]iuat
et tunc suam assignare q[uod] absq[ue] ante
pape no[n] licet eis p[re]dicare. In m[un]do
id p[ar]t[em] s[an]c[t]i p[re]s[bi]teri p[ar]t[em]
v[er]u[m]q[ue] d[er]iuat i[n] iudic[i]o. Qui no[n]
gredit q[uod] q[uod] ordine vel officio sacer
dotali cu[m]q[ue] conuenit p[re]dicare
nisi possit se i[n] iudic[i]o probare p[er]
signa si adeo sit vel imminuta
si a p[re]lato se app[er]t i[n] iudic[i]o. Ex p[ar]te
hoc d[omi]n[u]s i[n] iudic[i]o q[ui]ntat in tra
ctatu de ecclesia p[ar]te videtur vel
le dicens q[uod] p[ar]tis ecclesia i[n] iudic[i]o
aom[n]is no[n] co[n]t[ra]t[ur] in sua latitudine
considerata ne d[er]iuat ad sacramentu[m]
v[er]u[m] s[ed] q[uod] ad alior[um] sacro[rum] admi
nistrac[i]o[n]e inuo ad p[re]dicac[i]o[n]e e[st] q[ui]ntat
sa que om[n]ia respiciunt cor[am] xpi
i[n] iudic[i]o h[uius] mo[n]do e[st] que p[re]
dicare e[st] dicta q[uod] p[re]s[bi]tero in sua conse
cracione no[n] datur nisi d[er]iuat p[ar]tis
s[ed] ordinis et clauis quaz n[on] e[st]
affert libertatem p[re]dicacionis.

Ex isto sequitur in concludendum
scilicet quod non obligatur quilibet sacerdos
ex precepto domini predicare omni dei
et quantum ex dictis patet probatur
in eo super habundantiam et primo
ex lege veteri illud non est presbiteris
preceptum de quo licet excusari possit
si tenentur se licet ab officio predicandi
excusant nihilominus presbiter fuit
ut dictum est quod non fuit hoc pre-
ceptum maior nota est quia pre-
ceptum obligat non facientem ad
petitum mortale/mor. p. p. b. in
greg. in pastoralis et scilicet thom.
in glo. tenne primo ubi excusat
monasterium et tenentem ex amore
dei voluisse contemplationem nisi
scire et usam qui se sponte
obtulit ex amore proximi proficere
et ex nova lege ipsam apostolus p.
fectionem corporis iusticiam dicens di-
xit de presbiteris quod ut dedit quosdam
apostolos alios autem civitates ali-
os pastores et doctores deinde
virtutes exinde gratias curacionum.
opitulationes. gubernaciones ge-
nera ligurarum. unumquod unum
omnibus gratiam curacionum unumquod ob
linguam loquuntur unumquod omnibus
interpretantur. prima cor. xii. ex
quo claret manifeste quod non est
omnibus presbiteris preceptum pre-
dicare cum non sint apostoli nec
omnibus civitate sed predicare est pa-
stare si non omnibus presbiteri sunt pa-
stores cum non habent gregem
sibi commissum. Iuxta illud i. pet.
uno pascite eum qui in vobis
est gregem scilicet vobis commissum
populum non alium. Iubet ergo
et 4to sic dicit presbiteris sufficit ali-
qua sua licet que non sufficiat
ad predicandum ut predictum non
est quilibet sacerdotem esse predi-

catorem per quod anima sua optinet
et sequitur quod quilibet sacerdos qui pre-
dicare sit continue in peto mortali
quod finis est anima legimus de multis
sanctis presbiteris qui fuerunt simplices
nec sciuerunt nisi missam ym-
mortalis vel de beata virgine et fru-
ctum sibi et vivis et defunctis
facere. Ita sic inter actus offi-
cii sacerdotalis principalis est con-
secrare corpus christi vinum et magis
sibi annexum quam predicacionis
officium. si nullus dicit ex precepto
obligari omni ebdomada celebrare
missam aut et in mense missam
et familiaris iuramentum spiritus sancti
si qui totaliter absint a cele-
brando excusantur sicut legitur
in vitis primus de quadam sancto
qui ordinatus unquam pacem celebravit.
Et beatus marcus legitur sibi pollicetur
petem abscondisse ne celebrare possit
dis. 13. et dicit sanctus thomas hoc ex-
refert beatus gregorius in prologo super
marcum quia multorum predicacionis
sic est precepta quod non predicantes ob-
ligentur ad mortale peccatum/oto sic
si quilibet sacerdos teneretur ex precepto
domini predicare populo tunc nullus
talis nisi ex speciali dispensacione
populi domini posset se dare solitudine
vite que teste beato gregorio super eze-
chielam est caritatem dei et proximi
tota mente retinere et ab omni
oracione quiescere et soli condi-
tori desiderio inherere quibus finis
ut de multis sanctis qui mundum
fugerunt in desertis anachoritarum
vitam duxerunt et de aliis presbiteris
reliis qui nunquam predicaverunt si ad
maria magdalena optinuerunt.
vitam seu petem elegerunt luc
x. 22.

quocumque eis libuit et videbitur
et quoniam et ubi hoc faceret infinitas
perturbationes in regno ecclesie et tur-
bare totius ecclesie terrarum et
dumem quod probatum est supra
in primo de eterna lege.
Secundo adducitur apostolus per cor-
10 de nichil si non eximie etiam
Respondet quod multo ipse enim ad pre-
dicandum fuit obligatus et ex-
presse ad hoc a domino legatus
non inquit misit me dominus bapti-
zandum etiam in gloriam bapti-
zandi morem presbiteri si ad predi-
candum bonos excellenter
Vultus I Cor 10 si hoc non
habetur per propositum vultus
Tercio ad illud 2 Thimo 2 vultus dei
non est alligatum duo quod non vultus
nichil videtur facere ad propositum
quia in textum et gloriam adducit
quod apostolus ibi ostendit quod quicquid vultus
culatus esset corpe non tamen fuit li-
gatus more quoniam posset docere
presbiteres vel absentem scripto vultus
dei sic predicando vultus premitte
videm in eorum membris in la-
bore usque ad vincula quasi
sensum et vultus gratia exponit
eandem autem 2o moralium
ca 2001 super illo vultus vibratur
enim dicens hasta sic inquit vultus
vultus dei non est alligatum quia
doctores sancti pro defensione fi-
dei supplicia subeunt ut in eandem
fidem quos valent recipere etiam
inter verba non desistant vultus
idem apostolus ait in quo si vultus
labore usque ad vincula quasi ma-
le opus si vultus dei non est alligatum
quod dicitur. Haste quidem suppliciorum
ferior si tamen vox sagittas emittit
non desit vultus crudelitatis
accipio si corda infidelium vera
loquens transfigo Ideo sancti

tum vultus patienter sustinent
prudenter contra infidelium.
vultus et va et sagittas predi-
cationis reddunt vultus non nunquam
agitur ut ipse qui in persecutione
seuunt non tamen debeat quod cor per
dicatores non emolunt quia per
eorum verba etiam alios
amittunt hoc ille.
Quarto ad illud hunc vultus dicitur
putas est fidelis dispensator et
prudens quem constituit dominus
super familiam suam hoc omnino
non probat propositum quia inter tamen
de curis et prelatibus putat eam
exponit omnes postulantibus nam
dominus multa dixit in parabolis
volens beatus petrus scire an ipse
parabolae tangerent omnes qualiter
vel apostolos parat quoniam dicens domine
ad nos dicit parabolam an ad omnes
Et respondit quod ad eos tamen et ad lo-
ca eorum tenentes unde subdit
quem constituit dominus super familiam
suam ut dicit illud. liberatus non
extraneis si illis. i. sibi quibus quibus
et per intendere quibus platus
innotat illud I Thimo 5. si quis suorum
et maxime domesticorum curam
non egerit fidem negat et est infi-
deli deterior Hinc est quod dominus
dicit Ioh 10. propheta oues vocat non
matrem et ante eas vadit et
oues illius sequuntur Hinc est
et quod paulus dicit etiam 2o atten-
dite vobis et vniuerso gregi in
quos vos posuit spiritus sanctus recto-
res et episcopus quod dicitur illis parate
mini qui regnum vultus sunt co-
missi hoc albertus. Qui alludit
gloriosa. Vade vobis qui dispen-
satores estis in statu hunc missum
palatium quibus de custodia et pascua
ut et alios et vos paratis in
ad ventum iudicis. Et hugo ibidem

terius

domus ostendit fuit sup familiam
suam i ecclesiam ut de illis suis
quibus tenetur qm alienus sibi
em de p u xxviii diligenter agno
scit volumus pcor tui:
Annuit illud ad x ad hio qd p
dica vni respondet ut sup quia
Annuit qd sunt Epus Corinthiorum
ideo dicit aplus ostendit sibi quid
sit officium Epi dicens p dica vni
qz in tua plebe quia illuc te mi
sit et no alibi:
Tunc ad antea veteris testamti
ad duos pmo illud nunc xxviii
flama necesses et qd vox dnu
clamantis et ibid sup montem
excessum et respondet qd illud
pceptum nunciam solum obliga
uit et ipe tenebatur hoc facere
quia se sponte obtulit dnu dnu
ait quem mittam ait ille ecce
ego mitte me nunc vi hoc omni
bus omib pbrs obligat quia
ipe pbr no fuit cum esset dese
me regio si pbr erant detribu
leui qz contra hoc assumpt dnu
Et si aliquis dicat qd fuisse in
pbris pceptum audiat aplm ad
cor xv dicens quem scripta
sunt ad vram doctrinam scripta
sunt Et Jacobi v. Qui alit pte
fret mei et longanimit labor
et pacis et pbrs qui locuti sunt
in nomine dnu respondet qd hoc
no habet qd pcepta data pbrs
obligent diaconos et sacerdotes
nomi testamenti sub pcepto pre
dicant pni dei nec dicunt hoc apli
allegati qz sancto paulus dicit ad
vram doctrinam scripta sunt qz
que e doctrina subdit ut p pacem
et consolatorem scripturam spem ha
beamus p pacem scripturam
i p qd pace in pbris ostensa que

reperit in scriptura sancto spe re
tributionis eterne conapiamus
nos accepturos in glom Et ad
hoc sonant va beati Jacobi allega
ta ubi sic pmittitur patientes qd
estote sicut usq ad adventum dnu
Ecce agricola qd pectat piosum fru
ctum terre patienter ferens donec
accipiat tempamentum Et p sub
dit qd allegas et concludit ecce
beatificamus eos qui sustinuerit
suffragium Job audias et finem
dnu vidias et ecce qd docent
nos pacem suare in adversis
et nichil ad ppositum e plla auctas
autem sup montes excessum as
cende probat directe grum eius
qz intendit qz no esse pceptum
dnu qd pducant singuli pbrs
nisi mittantur in pali qd ostendit
apls aut ad cor v qd no p dca
bunt nisi mittantur sicut scriptum
e qm speciosi sup montes pedes
erigunt pacem ubi qm expon
mris nre vniuersitat colon noster
dicit pedes ut denotet ordinem
pducandi auctas que affluere
qz et pvenire a superioribus vadi
co qd ad solos platos curatos se
extendit de quib dnu greg cam
exponit in pastorali ca xv
addubias em exchiloz
in ca 20 et 22 dicentem fili
bonis speculatorem desite et
sanguinem de manu speculator re
quiram Pno qz speculator popli
p e e qus eius dnu dicit beatus
ysidorus de summo bono ho 20 ca
xxv speculatores ceti omnes
iniqui qz no valentes resipien
do malis plebes qmissas p vni
doctrinam defendere hoc ille qd
ostendit qd decuratus beatus greg
in glosa ait predatorem specu
latorem vocat cui em aliena

cura quoniam speculator dicitur ut
in mentis altitudine sedeat et vo-
cabulum nomen ex actione trahat
Item illud leuitici et beatus sciam
distingueret et et doceret filios israel
et hoc exponit in illam de curat
dicens Sacerdotum est docere et sub
rectos instruere ultimo illud de
utro. xxvi. leges de legibus hinc
coram omnibus israel Respondens quod
illa auctoritas non probat quod omnibus
sacerdotibus conveniat subprecepto
domini predicare quia illa vox dicitur
moyses tunc ioseph quem sibi dominus
substituit qui erat dominus populi inter
ram promissionis et legem de le-
gibus populis ut fuerent cum
ne occiderentur ante ingressum
in terram promissionis et per so-
lucio ad auctores quas adduximus
contra correlatum meum con-
clusionem.

Et ad auctores scriptorum quas adduximus
Respondens primo ad primas que est
beati gregorii dis. vltim. Sic rector
illa soluit sapientiam quod loquitur
de rectoribus et curatis et credo
vobiscum. Illi debent predicare
sibi quoniam dominus dicit sic Rector et
omnino nominat pastores in eodem
capitulo et quicquid de sacerdotibus dicit
ipemet de pastoribus et rectoribus
intelligi ostendit. Ad secundam que est
ibidem in plogo secundum dicitur
quod sacerdotes per se non debent qui pre-
dicare nesciunt nec alii tacere
debent qui sciunt et si non possunt
Respondens dubito bene inquit ita
dixisse Tamen dico nequaquam est
meum bene inquit quod velit aliquis
sacerdotem non curatum absque
missione speciali predicare a deo
vel prelati que et probari possunt
esse alicui quoniam putat ipemet
probat scilicet contra eplam fundamti

Ar
capitulo de docentibus quod quicquid vult predi-
care primo et omnia de eum apostatu
latu et requirendis dicens videtur
quod me doceat manicheus et po-
tissime illum consideremus libere
que fundamti eplam dicitur ubi
totum pene continetur quod creditur
Ferte sic incipit manicheus apostatus
ihesu christi providencia dei patris hoc
sunt salutaria verba a domino promissi
fonte Jam patienter queso atten-
dite quid queramus. Non credo istum
esse apostolum ihesu christi. Queso ergo ne
succedat et maledicere incipiat
veritas enim me scivisse nichil a
nobis platum temere credere
dicens ergo quid sit iste manicheus
videtur apostatus ihesu christi non credo
istum iam dicat aut faciat non
habebis promittendas enim scientia
vitae et nunc quod nescio cogis ut
credam. Et infra capitulo de si
forte eorum aliquis apostatissimus
demonichei apostatu invenire
potius infirmis michi catholici
torum auctorem qui nitentur ut
ibi non credam quia infirmata ius
nec eorum credere poteris quod nisi
illos illi non credideram ita quod
nichil apud me valebit quicquid
inde ptuleris. Et infra illi enim
se eorum credens non invenio
quo et possum credere explor
enim nonnulla que ibi leguntur
non inter se continent nomen mani-
chei in loco autem. Unde qui suc-
cessit in actibus apostolorum legitur
hoc ille. Constat autem quod per
dopali missione non missi ad
predicandum non sunt pastores ve-
res accipiendi ergo nequaquam est
demente bene inquit quod qui curas
non habuit predicare debeant absque
vocatione speciali. Intelligi ergo sua

tercius

vā iam dicta Et ad orosm in fine
 libri s. q. qui nō p̄sunt p̄sbi de
 bent dyponere cum prelato semit
 ti 2c predicare populo si videt
 congruū prelato. Vñ q. dicit in
 aucte debent nō ē debituū neces
 sitatis s. congruitat. quā distincō
 ponit b̄at̄ thomas in pluribus
 locis s. in 4to sūm̄ar̄ dīf. 74 de
 m̄s̄is b̄ap̄m̄ ar. ad p̄m̄ artū
 Et tertia p̄e q. 6 2 ar. nō ad m̄
 quia nō obligant nisi plato vi
 deatur congruere Sic b̄at̄ apl̄s
 ad hūc paul̄s accessit ad p̄ncipem
 sacerdotum et p̄c̄at ab eo lras
 in damascum ut admitteretur
 contra discipulos dū dicit vñ
 ad zam que ē b̄at̄ ioh̄n̄ni sup
 illo textu exchic̄is 30 Si

loquit̄ decur̄at quia
 dicit p̄dicare tenetur sacerdos
 s. p̄batum ē supra ex b̄to thoma
 et th̄berto q. nullus tene p̄di
 care nisi curatus dū ostendat̄
 distincō inter p̄bros curatos et
 nō curatos vel loqū de eo cui
 hoc dom̄s uel prelatus p̄cepit
 sicut p̄p̄e fecit ostensum ē aut
 q. nō ē p̄ceptum dū sacerdotes
 nō curatos p̄dicare cū d̄t̄ que
 ē b̄t̄ ysidori de sūmo bono ho. 2
 ca. 11mo Sacerdotes dampna
 buntur si peccantes nō erudiant
 Respondet q. ad lram loquitur
 decur̄at p̄dlat̄ vñ subdit ita
 medum capituli vñ nulli p̄e
 sules quosdam p̄ p̄tō aconidne
 erant ut penitent̄ s. quasi p̄r
 te vñere debeant ad melī q.
 hortando nō visitant Circa si
 nem capli dicit nōd̄ ab omni
 pontifice vehementer q. tanto
 tanto agat q̄nto dūl̄ a p̄p̄o
 formidat iudicari p̄p̄o quo et

sequentibz s̄m̄ ab antiqui doctores
 sepe p̄ eodem ponit istos t̄m̄os
 Ep̄us p̄sful̄ rator. et sacerdos
 seu p̄sbi sicut ip̄e h̄c facit m̄cō
 ca. quia antiquit̄ p̄cōd̄ c̄sban̄
 quo ad vocabulum licet nō quo
 ad gradum et statum p̄ro quo
 notat ysidori vñ c̄th̄m̄os 2
 ponens p̄p̄m̄ nom̄a c̄clic̄ m̄m̄
 p̄ro et ass̄m̄tur p̄p̄i dīf. cler̄os
 p̄ro p̄ t̄m̄c̄ erant multi p̄sbi nisi
 Ep̄i et curati seculares cler̄ia vo
 cabantur monachi d̄q̄m̄ loqū
 tota cā p̄m̄ q. 1 ostendit enim
 ibi q. h̄c nom̄e Ep̄us s̄ḡt p̄m̄
 q̄as sacerdotes et arch̄ep̄os et
 metropolitānos Illud nom̄e sacer
 dos significabat impatores reges
 Ep̄os et p̄sbrōs quia et reges
 erant pontifices et sacerdotes
 vñ dicit impatores romanorū
 pontifices d̄tos quoz rationes
 et d̄m̄itates p̄p̄m̄t ibi. Ita
 in p̄posito auct̄es s̄toz̄ eod̄em
 t̄m̄os sepe p̄ eodem s̄m̄m̄t 2c
 nō p̄nt trah̄i p̄nc̄ ad sacerdotes
 p̄m̄t̄ t̄p̄is s. p̄ sacerdotibz Ep̄i et
 curati plebam accipunt ad q̄t̄
 que ē d̄m̄p̄m̄ om̄e p̄m̄ Sa
 cerdotes nisi om̄em v̄tatem ma
 nifestant̄ populo d̄b̄m̄t ra
 tōm̄ in die iudic̄i p̄ss̄m̄ respo
 dere ut p̄m̄s In r̄udo q. om̄e
 v̄tatem facit d̄m̄b̄m̄ accōm̄o
 dam et nō v̄lem̄ d̄m̄b̄m̄ q̄
 null̄ sacerdos ē q̄m̄ facit om̄e
 v̄tatem Sic et gl̄o d̄t̄ super
 illo Ep̄us s̄c̄us d̄c̄bit vob̄ ōc̄
 v̄ritatem 2 notiam ad salutem
 Jam̄en p̄l̄ra hoc d̄co ab̄ mani
 f̄stare sit p̄ amonitōm̄ s̄m̄am̄
 et si nō s̄m̄ p̄ p̄dicatōm̄ p̄b̄
 licam h̄anc distincōm̄ n̄m̄it
 gl̄o I ad cor. 2o p̄bi d̄t apl̄us

Sermo meo et predicatio mea non
fuit in pueris humane sapientie
vobis Sermo inquit glo. de que fie
bat in puato predicatio in publico
Ad istam que e. b. greg. disciplin
episcopi respondet q. illa modica
fuit ad rem quia paulus ostendit
se scisse q. sibi preceptum fuit s. q.
denunciare omne q. solum de ista
et quib. cui sit preceptum e. tene
facere. Ad istam que e. b. greg.
omne xxxviii. Nos qui opella
tionibus vniuersi fidelium loqui
de pastoribus sicut ipse erat pa
stor vbi ecclesie. Idem dicit nob
Ad istam que e. aug. in libro de
manichaeos loqui. de curatib.
vbi dicit q. in electis ab ecclesia
missum erunt et baptizandi
remittent. Et infra q. in aut
curam lucrandorum refugit ali
or. c. q. d. q. s. vbi dicit. Ep
nobis celestis seminis in munda
loqui. de episcopo quia dicit nobis
Ista. Idem. Ep. q. alio ant. q. episcopus
nulla rei familiaris ab se tam
reuoct. s. ut locum oroni et
predicationis vbi tunc vacet ex
p. de episcopo loqui. Ad istam q. q.
q. alio tolet. in casu ignorantia
dis. xxxviii. Sciant sacerdotes
scripturas sacras et canones
et omne opus eorum in predicatione
et doctrina consistat loquitur
ad istam de curatib. q. d. p. 2. de po
p. vbi ibidem expressa que sunt
ignorantia maxime vitanda
e. in sacerdotibus qui docendi
officium in populo suscipiunt
Et constat q. illi sunt curati. In
sup. p. tam inuete sequens q.
loqui. de plebanis dicens q. d.
dum ad suas parochias or
dinantur debent recipere libe

officialium et officiorum. Et ita appa
ret q. antea adducte sunt com
petenter innumo veraciter
solute. Et
Expressis sequitur correlatum
terramus s. q. non e. preceptum dya
conibus a domino q. vbi dicitur dya
conum officium predicare populo vbi dei. Aug.
op. in posuit dominus pones p. q. d. b.
hinc que premissa sunt ad predand.
hoc q. p. b. non e. preceptum multo
magis dyaconibus preterea. 2o. Illud
non e. dyaconibus preceptum q. q.
qui non debent absq. permissione pe
nali quia nec p. b. ut p. b. ut
e. in conclusionibus deductione q. dya
cono non e. predicare preceptum a dno
nec sibi predicare licet nisi p. b. se
missum a dno vel eius sufficere
prelato. 3o. sic h. q. d. doctoribus de
iuratur. Illud q. solum sacerdotibus
et prelatis quent regular. hoc
non e. preceptum dyaconibus s.
nec licet eis absq. auctoritate superiorum
Ista e. de actu predicationis vbi dei
q. rer. nulli aggruit nisi in sacer
dotibus et episcopo ut. xvi. q. i. addi
turus q. officium nec preceptum
e. nec aggruit rer. dyaconibus
4o. sic in casu p. l. dis. xxxv. d. t.
Ingruens q. dyaconibus inquam
sunt predicare nisi cum ad offi
cium predicandi fuerant inuicati
vel rogati. Sic enim et non aliter
p. dyaconibus licite predicare dis.
92. In ista. Et casu dyaconibus et
n. 4. 1. Sicut e. 7o. hoc idem posse
dicit dominus vbi parisiensis in suo
sacrali de sacro ordine. q. dya
cono eo q. dnm consecratur sibi in
porrectione eorum non dicitur ac
cipe potatem predicandi s. accipe
potatem legendi cum p. vniuersi
et de finitibus. 6to. b. t. d. thomas

terminus

in 40 diebus dicitur quod diacono non
licet predicare sed tunc baptizans insinuat
quia solus presbiteri et episcopi est
actus predicandi 10. blus. dicitur in 19.
70. ca. cathare. perit. dicitur in 19.
diacono a presbitero eo quod diacono
in e purgare ante baptismum cathare
zizando presbiteri illuminandi bap-
tizando si episcopi per baptismum perficere
predicando et confirmando ergo pre-
dicare non querit diacono officio
vel precepto: —

Per respondet ad ea que in 3. r. d.
ad dicitur per auctorem usidori et h.
per 10. diebus per latus. Et per in 10. m.
40. diebus per 10. d. dicitur latoribus
vetus testamentum ita diaconibus
novum predicare preceptum est. Et hoc
respondet primo in hugone ibidem
quod inter alia diaconus a sacerdote
rogatur vel invitatur ut iam dictum
est 20. in henricum. boit. de heretico
lib. 1. ca. 1. Cum quoniam dicitur
et diaconus non potest predicare nisi
ex delegatione 20. in joanem. theobaldus
in 10. in glo. ca. 1. dicitur et
predicare potest per legem publice legem
evangelii et hoc est verissima responsio
quia diacono est preceptum publice
legem evangelii hoc id affirmat laur.
die 92. in sancta dicens intellige
ex delegatione alias solus presbiter of-
ficiarius est predicare vel inquit hic
predicationem appellat latoris evangelii.
Idem 20. loco asit. (with) durante
in rationali diuino in ca. de dia-
cono ubi de diacono dicitur et pre-
ceptum est sibi predicare i. legem evangelii
publice. Et nota si sit tunc latoris
heretici. vetus diaconi novum te-
stamentum. 20. officium predicationis
esset multum tunc et reputatio
modice et diuini quo ad manum

predicandum: —
Episcopo sequitur quartum concludimus
sed quod valde congruum est multis et multis
sanctis vel missis celebrantibus etiam si non
sint tot populo predicantes probatur mul-
tipliciter primo quia predicatio est plura et
que moderanda et intermittenda si missa
est cotidie quoniam quod propositum va. quod
nota est per maiorem quoniam dicit blus. quod
in quadam omne dispensanda est predica-
tio pro loco que et auditoris capacitate
que si rara sunt non sufficit si assidue
videat ut multis fructibus opus est
si efficiaut aut seneca episcopus christi in
super saluator in trinitate tribus
annis in hoc mundo sunt et tunc pre-
dicant tribus triginta annis tamen
et ad maiorem accedamus que probatur
primo ex decima quoniam que est sancti theobaldi
in 40. diebus per 10. d. Et in nocentio in li. 1.
de missa dicitur et missa est in ecclesia et
quintuplici ratione primo quia oratio per
patam et medicinas contra cotidie
ana patam 20. ut lignum vite semper
sit in medio paradisi 20. ut nobis christus
cotidie unatur sicut et nos a spi-
ritu sancto ut sit apud nos iugis me-
morie domine passionis igitur ut vero
agno loco typi utamur quod inde ad
vesperam conuocandi esurient fa-
mem patientes ut canes in peram
Secundo hoc patet in 2. per heresim
eliminacionem dicitur namque in ratione
nali diuino li. 1. mo. ca. 10. quod dicitur
hereses in dyocesi magna pulu-
larunt per trinitatem impugnabat
ex inuocacione alcuini magistri car-
li magni rogata bonifacii archiepiscopi
magnitimi patientis prima scilicet de tri-
nitate dicebatur missa 2a de sapia
2a feria de per se 14. de caritate
14. de angelis 14. de cruce 14. de
virgine cessante causa illa cessant
hoc ubi hinc est quod propter deuotionem
reuerentiam et sacri nominis plures

sacerdotes solent plures missas eodem
die celebrare sicut de isto leone ipse
legitur quod eandem missam septies ali
qui nomines celebravit ut dicit minima
capitulum ubi prius 20 hoc est ut sicut in
veteri testamento fuit iuge sacerdo
tium quorum maior est unus qui habet
missas celebrare quam presbyter
qui habet predicare quod non populi
quia populus iam fundatus in fide
maior est necessitas providendi de eo
qua negligentie cotidiane purgan
tur augentur et virtutes roboran
tur quod est virtus missae non sic de pre
dicatione ergo etc.

Ad ea que in primis adducta sunt
primo sic Christus tunc semel missam
et plures predicavit ergo videtur ad
magis hoc concludere quod si sacerdos
videtur sepe celebrare et sepe pre
dicare respondetur negando quodammodo
primo quia si omnes presbyteri cotidie
celebrarent missam ad habundantiam de
bitis dispensationis esset valde lau
dabile si si omnes cotidie predicaret
esset confusibile tunc 20 quia Christus
non instituit hoc sacramentum propter seipsum
sed propter perfectum viatorum ut qui
manducarent eum haberent vitam
eternam Joh. vi ergo non oportuit eum
tota die celebrare sicut predicare
Ideo dicit apostolus ad Hebr. 10 una ob
latione consummavit sanctificationem noster
noster Et ideo quia homo cotidie in
dignetur salutiferam eius virtutem per cot
tidie laudabiliter illud sacramentum accipere
Ideo dicit Dominus Luc. 9 ubi docet pa
nem cotidianum petere Aug.
dicit in expositio in libro de virginitate
Hi cotidie accipiunt hoc sacramentum coti
die tibi est hodie tibi Christus cotidie
resurgit hodie enim est Christus Christus resur
git hoc ille prout et dicit scriptum hoc

in 2a parte quod superius dicitur 10 tunc 20 si
unus et si sit primum in intentionem et in
ultimum in operationem eundem autem est
primum ad quem omnia sacramenta ordinantur
in bonum dominum Ieronimus. Et predicatio
Christi fuit dispositio fidelium ad accipere
dominum et ad digne suscipiendum hoc
divinissimum sacramentum quod sicut sepe p
dicare per credendum sacramentum et tunc
semel missae. Sicut licet finis v
nicus sit tamen media ad eundem finem
sunt plura tunc 20 quia missa suo
modo tam plena est mysterio
sicut sol altissimum mare guttis
firmamentum stellis Et sicut alii
empirorum angelis ergo oportuit p
cedere multas dispositiones pre
dicationis ad finaliter credendum
tantum mysterium quod per unicam
celebrationem Christi est institutum tunc 20
quia missa qua Christus celebravit
in memoriale sue passionis insti
tuit sed tamen semel mori debuit ergo
sufficit ergo quod tamen semel celebravit
sed habet in multis locis predicare
et multa documenta in agendis
in credendis canendis glorificandis
tenuendisque tradere que non potuit
unico actu expedire ergo deinde cum
plures predicare et tamen semel missae
Ideo arguit dominus propter inter
omnia officia per vite iustitiam plus
laudanda predicatio quia longe ex
tensius prodest ergo diligentior
vel et diligentior et est sacerdos ad
predicandum sicut ad missandum
Respondetur quod aliud est declinandum
ut ex dictis quia actus missandi
est preceptus omnibus sacerdotibus
et sepe fieri habita comoditate suo
dicente hoc facite in meam mem
oriam quocumque fueritis

tercius

lute xpi ubi in quocensuq; imp
tat multiplicatate missarum quas
actus predicandi non omnibus pceptis
admodum go laudabilibus e sacerdo
tes non sinitos satisfacere pcepto
dini celebrando ad quod sunt ob
ligati quam ppter missa missarum
bus predicando ad quod sunt
aspirati qnsup eo quia missare
e actus ordinis sacralis quez suli
hnt ex caractere sacerdotali set
predicare e actus pure iurisdictionis
no cohane ut pducitur e chagis
antez asringitur sacerdos ad id
qd sibi qvenit exvi ordinis sacer
dotalis qm ad id qd sibi no qve
nit nisi sup veniat qmissio iuris
dictionis facendum tñ qm in casu se no
te et laudabilibus predicare ei qm
bz autem quid missare sz si esset
populus infirmus uel infidelis
deficiens in hys que credere uel
agere tenetur tunc si talis sacer
dos simul utrumq; facere no possi
potius esset ei predicand quid mis
sandum Et tunc dicitur predicare
esse melius quid missare no sinit
et absolute sz stante tali qdione
et in quid cederet pfectus mag
pfecto sz in ordinem ad talem
populum infirmum et agrotante
Sicut vinum in se sit melius quid
aqua in aqua melior e febriatati
vñ tñ ut qnter actus missandi
no repugnat actui predicandi vñ
simul sunt et unus ordinatur
ad alium sicut predicatio ordinatur
ad hoc ut populus deuotus pparet
ad audiendam missam pntius
signum predicatio solet sepe fieri
infra missam ante elevationem
qm quicq; formam predicatio no e
presanior vño in utilior missa

Nam sinit e presanior hns que snt
ad finem sz predicatio e ad finem in
iurisdictionis sz ut celebrantes deuo
tus agunt et aspirantes intus
eius qsequantur effectum seu fru
ctum vñ in scdm Romanaz za pte
q. 1. 1. 1. Effectus sacrificii in
quolibz bonis pparatur in dis
positionem sicut et augli vñus actus
vñus actus actiuor sinit in pa
ente bene disposito ad qm bonam
dispositionem opatur predicatio Et tñ
etiam e q missa frequentata seu
cotidianana e vñ ecclie necessior
qm predicatio cotidianana attenta
ram vulgata doctrina fidei Ex
quo sequitur q ista argumentatio
no valet xpus pluribus predicant
et tñ semel missant go salu
brum e predicare qm missare
vñ in simili forma no sequit
seu valet xpus sepe manduca
uit sepe orauit sepe cubauit
go melius e orare manducare
uel cubare quam predicare uel mis
sare vñ non sequit ibi xpus sepe
predicauit et tñ semel crucifixus
e go utilior e eius predicatio quid
passio quia no arguitur semper
pfecto eo hoc q aliquid multipli
catur in sua spe magis quam p
indivisa quid aliud vñus
magis arguit missam eo q
hmodi multiplicatio indivisibilis
sup quadam defectibilitate siue
indigencia fundatur quia sit
pes no pt petuari in vno in
divisus appetit petuntatez in
multis sibi succedentibus et in
corruptibilibus e hmodi multipli
cacio que tñ no e meterius in
super medio ordinata in fine
ultimo que se hnt ratione
vñus multiplican Sz sinit vñus

qui hz rōm honesta nō multipli-
catur ut clarum ē q̄ma p̄cor
ē condicio finis ultimū qui nō
multiplicatur p̄ individua quam
condicio mediocriū que multi-
plicatur q̄o r̄p̄. 2.
Existo sequitur correlatiū q̄m itē
sz agunt cultui dūmo in eccl̄is
ut sit rationabilis altariū mul-
tiplicatio Cūq̄ em̄ r̄m dūm vult
p̄sēn in suo sacrali tanta sit n̄citas
missacionis q̄ sine illo sacrificio nō
esset suffr p̄prium fidei populo
nec cultui dūmo in eccl̄is hūc
ē ut dicit sc̄tus thomas 2° 2^e q̄
l^o p̄p̄o a^o 1° 40 ad 2^m Temp̄la et
altaria sanctis eriguntur nō q̄m
ip̄s s̄ solum dūm qui nobis et
ip̄is deo q̄t honorē q̄m ut dicit b̄t̄
aug⁹ 8° de civitate dei p̄n sacerdos
sup̄ altari offēns sacrificiū nō dicit
offero tibi sacrificiū petre vel pau-
le s̄ deo et illorū victoris gr̄as
agnū et nos ad unitatē cor-
matamur h̄c sc̄tus thomas h̄c
autem altaria sic ad dei cultum
erigere patres veteres nos docue-
runt nam nec p̄mo s̄ deinde
abrahā isaac et iacob altaria
edificasse leguntur qui nō aliud
nisi lapides erecti intelliguntur
sup̄ quos sacrificia mactabāt
que sup̄posita igne vīa cremabāt
chonses em̄ facit altare delignis
sethū et s̄ altare c̄municatiū
q̄ vestit auro p̄missimo p̄ut l^o 2^e
Exo. xxxv. xxxv. et 2° r̄p̄o Et
p̄mo chacha⁹ 4to iudas macha-
beus et fr̄s eius et vniūsa ec-
cl̄ia q̄ritūt ut dies dedicatiōis
altaris ab auro manū p̄ dies
octo celebretur hūc in p̄b̄o dicitur
constitute diem sollempne in con-

dens usq; ad cornu altaris vt v;
 in diebus festis adeo quemat po
 pulus ad ecclesiam q; fiat conden
 satio r compressio usq; ad cornu
 altaris Ita q; ecclesia impleat p^{ro}p^{ter}
 et cetero Ideo translatio hebraica
 h; in frequentationibus v; populi
 xpiani in q; positione delicta in
 dunt quare 2o moraliter et moraliter
 autem sollempne diem dno in se
 quetatione spiritus qui se assidue
 in eius desiderio affligit qui in
 miz sollempnitat; dies usq; ad
 altaris cornu tendi patitur quia
 tandem nate e ut quicq; se afficiat
 quousq; ad sup^{er}ni sacrificij altitu
 dinem r ad gaudia ptingat eter
 na Hec ille Salon quoq; sicut
 legi 3y Reg vno cao altare au
rem fabricauit dno h; eo antiquis
 p^{ri}oribus altaria modernor; sumpt
 sunt exordinis nempe altare
 et ara aliquoties indenter noce
 nimus Putest ca nam altare
 quasi alta res vel alta ara dici
 in quo sacerdotes uicissim ado
 lebant Porro ex 3a ca hoc alta
 ra constat q; mo ad sacrum
 in yris offendimus Iuxta q; Gen
 8z Edificauit n^{ost}re altare dno
 et tollens decimas p^{ro}ponib; et
 volucribus indus obtulit sup altare
 hoc anteq; sacrum e cora et sanguis
 xpi q; in memoriam passionis
 xpi immolamus Iuxta illud hoc
 facite in meam commemorationem
 2o ad nomen dei inuocandim;
 ibi ad Gen xii Edificauit abra
 ham altare dno et inuocauit
 ibi nomen dno qui apparuit
 ei Hec anteq; inuocato que fit
 sup altare p^{ro}p^{ter} d^{omi}n^um missa ex eo q;
 celestis missus s; xpus a p^{re}ter qui

trans

ipam hostiam consecrat et pendet
a nobis patri mittitur ut p nobis
intercedat 3o ad eam uis missas
in eo scilicet plum dedit illi contra
inimicos potentias et stare fecit ita
altare dulces modulos ex quibus
appet q obiecto dno pponentis nul
la e ubi allegatus contra pluralita
tem altarium illud orice 8o. Chul
tiplicauit effraim altaria ad p
dicandum nec illud eam 3o vi
sitabo sup altaria bethel Et orice
o Tribulus ascendit sup aras cor
de ma omnia illa dicta sunt cont
cos qui edificauerunt altaria ydolis
et immolauerunt demonibus et no deo
dno quos ignorauerunt Et de vtro
orice nos autem no sic si soli deo
vero et scitis eum in glam ipius
qui mirabilis deus in sanctis suis
de pgo ultimo de quo psta dicit
in plurali altaria tua domine vir
tutum rex meo et deus meo pgo
8o ubi dicit bethel sup illo in
terro ad altare dei ad deum qui
lectificat inuentute meas Et scit
qd dam altare sublimis inuisibile
quo no accedit inuisit ad illud al
tare solus ascendit seu accedit
qui ad ipud visibile scum accedit
illuc inueniet vitam sua qui in
illo dixerunt cam suam hoc ille
Et geo ait monu q ad altare mis
sam celebratus sacerdos ascendat
aut introibo ad altare dei Desidero
em et amore superior et inuisibi
lis altari hoc visibile ad ire cum
modestia de eterna no caduca
petitur ut celsitudines humilib
sequatur qd sit illud altare ex
ponit dicens qd deum sz introibo
qui lectificat inuentutez meas Iuce
do em me in uetustate tua aspero

gaudens in ueritate Sic ergo
offeris munus tuum ad altare
part 1o :-
Sequitur correlatum scilicet Cui
usq causa rationabili ipa phibz
actum pditionis uel epus loci
sub sua cognationis tene ob
dure si no uult penam illaz mte
pro ipso declarando hic sunt nona
tria pmd q licet ipse epus loci uel
prelatus phibere ne quib sacer
dos pducet in locis sibi qmissi uel
synagoga in di sancte 2m q in mte
cognationis aliqui debent obedire
et suaz multo timere 2m q
talib cognatio iam lata no me
retur dici ptena si uere et obli
gatorie impensa si pducio ex
causa rationabili sunt phibita
p 2m pmd quia tota ratio domi
pponentis cur illi hoc no possunt
2 q pbr et synagoga obligant
pducere ex pcepto dei et ipd no
pnt con pceptum dei qo in
tali pcepto no est eis obedire
dum et audis ex pceptis
q no e pceptum Et qo illa ro
nulla Et p 2 correlatum q illud
licet pape et epus ita officium
pditionis q licet xpo statue
et phibere et praticare in se
et in suis discipulis Ideo em dicit
uicem xpi in terris sz xpus in
sepo praticant q quibus sacer
dos est a pno qceptionis sue in
stanti in a pditionem triginta an
nis abstinent Iusup in suis aplis
dum eis misit certa loca inuis
maximas partes mundi eis inter
dixit dicens In uiam gentium
ne abierit Et hoxm discipulos
domus reprimuit ne pducant
nisi in omni loco ubi ipse erat
uenturus Pretet et aplos quos
in totum misit mundum ad que

ad certos dies predicare prohibuit
dicens Sedete in ciuitate donec in
duamini virtute euangelio. Simult
apostolus paulus nolens predicare
romanis tandem antiochenis
prohibitus est apud syros. Si ergo tam
licite christus et spiritus sanctus ipsos
prohibuit ne predicarent quoniam et ubi
uellent cur non ipsa ita deprecantur
et synagoga facere possit et hoc
de primo. Secundo sic papa uel episcopus
potest illud promulgare quod dudum
statutum et seruatum est a beato
ecclesia dei. Sed uel ecclesia statuit
repressionem predicationis apostolice
sed in consilio. Venero. Carthagini
ensis Romano et multis alijs
ut in lxvi. et lxviii. distinctionibus ergo si
iam hoc ad praxim ponitur
non est rebellandum. Pictum est enim
episcopi precipitur sub sua excom
municacione non ad mittendos presbiteros
alienos in ecclesijs absque sufficienti
testimonio et licencia sui episcopi. Et
sic in ipso. Tunc ipsud ponit. In
notencia. 29 et acceptauit ecclesia
dei uel quod omnis prohibiti uel non
missi ante suum pontificem aut
episcopo loci non possunt predicare sub pena
excommunicationis et alij. Tunc re
medys ut ibi. Quia uolens dehere
tibus. Tunc excommunicantur ergo
dei tanto tempore a consilio meo
usque nunc licite accepit illa statuta
aut non. Si sic habeo propositum si
non ergo in ecclesia. Vnde scit in
errore quod est contra eum. Porro in
feri non preualebunt aduersus eam
pertermi ego uolens sum usque
ad consummationem seculi. Et ego roga
ui pro te ut non deficiat fides
tua. —
Ad antea in opus inducit prima
est. Beate super illo. Primum a
sumam quod hic precipitur non desiste

a predicatione. Respondens quod loqui de do
ctoribus ecclesie et sunt hi qui ad
predicationis officium sunt instituti
semper premissa auctoritate legitima
quam docendo papam tenent ordi
nem in ecclesia. Et doctores intelli
guntur prelati magni in causa. Ex
muncto. Nam in illa auctoritate non
normantur presbiteri aut synagoga sed soli
doctores. Vnde non probat propositum
illam. Item ad rusticum dico quod lo
quitur de episcopis qui prohibuit mendicantibus
solis promoti curatos in parochia eorum
predicare propriis populis sibi commissis.
Et hoc non licuit ut dist. v. Ecce ego
hec hoc fecimus aggruante si mendicantes
simulante. Et ibi. 2a et 3a. Et ad 4a
dist. 3a. Item ubi dicitur de doctoribus
non sunt tempore predicationis subtrahere
viri dei. Dico quod loquitur ad licentiam
decuratus. Vnde dicit rubrica eiusdem
capituli. Vnde placet sub premissis
non subtrahant. Item dicitur glo
ibidem. Quia in auctoritatibus
istis sed beate et amaret inuente
iam expressum et sepe performiter.
In dictis doctorum sit mencio
de doctoribus. Respondens quod loquitur
aut de doctoribus curatis et de pla
na res talibus enim quod uenit p
dicare nec surgere predicationis
tempore aut de non curatis. Et dicitur
opinio una quod doctoribus sacre
theologie quod uenit predicare ubique
ratione auctoritatis doctrinalis quod sit
licentiam ante ipse sicut episcopus
in tota dyocesi et hoc uult. Tunc
dicitur in li. de ecclesiastica potestate
quod lxviii. Et hoc uidetur pretendere
decretalis de hereticis. Tunc excom
municato dicens. Quod doctorum ordo
est precipuus in ecclesia dei. Vnde
predicationis officium nulli dicitur sibi
usurpare nisi missa. Ex quo vi

ei consulendum est ministe cogni-
tato ut sustineat patienter cogni-
tationem humiliter et devote et qd p
sentet se cogitationem offerens cano-
nicam satisfactionem si in aliquo offe-
dit et instanter petat absolucioem.
Si ita fecerit cit ei ad nihilum ali-
ab si contempneret peccaret mortal-
de sua cogitationibus periculosus vel
p querimoniam con minis-
cogitationes coram suo superiore
ut allegatum e. **¶** Item ad xij
Si ecclesia vbi prohibet sacerdotes
vbiqz predicare vel predari vni dei no
sit cogitatio ptena si veraciter
obligatio impensa p. **¶** Item de p
in vniuerso orbe et consilio ge-
nerali Ita sile dicit de Ep'o in
discretu dno suc. **¶** In vni casibus
quiter xij omes scolam theologor
et iuristar no e sua timenda
p'm q si feratur a no suo iudice
29 si feratur a suo iudice si cogni-
tato publice vnam cogitatio q
quitate no p't 29 si quis cogit
a legato contra intentionem delegat
49 si lata e sua p'missio p
ap'latom 49 casus si ferat a sus-
pensio a plate iurisdictionis 69 si
feratur nulla animam p'missa
et nullo iuris ordine facto. **¶** vni
si sua q'tineat p'tm mortale vel
aliquod q sit contra fidem planu
e autem q nullo istorz modor
cogitatio ista qua p'hibet p'dica-
tes ne vbiqz libere predicent qd
cuqz istorz includit nullus em p't
causare vlem ecclesiam esse contra
intentionem delegantis nec a iuris-
dictione cuius paliquem superiorum
esse suspensam vel iurisdictionem
no factum cum ecclesia in quali co-
alio congregata nullo iurisdictione
positivo ligetur nec p't suare
errorem vel aliquid qd e p'tm

mortale ut pbatum e supius inde
clarando quid sit vni iurisdictionis
sq vni p'us s'ci p'sara g'ualia con-
alia de actum pariformiter de p
et Ep'is e dicendum vbi nullus ob-
vrat p'dictor casu qd si t'lis sinas
cogitationibus p'fert contra eos qui
vbiqz volunt predicare ecclesiam
tranquilitem p'hibere et erro-
rem sempiternu in ecclesia qd hor-
ponere quib dubitat quis talis
sua no debeat sua p'tensa si
veraciter et q obligatione imp-
ensa e. **¶**
¶ Item de p'missio septimii cuius et dedit
doming opponens q'tam e q'sa
cerdotes qm debent aliqui obmit-
tere fidelem vni dei p'dicatione
p'ter scandalum p'formm. **¶** Pro
quo sum q'a que sunt populo p
dicanda sunt triplici d'ia aut em
sunt credenda ut articuli fidei aut
agenda ut moralia dei p'cepta vel
corrigenda ut ea que sunt circa
informatom bonor morum p'la-
tes qd et errores que opponuntur
credibilibus et hys que sunt de in-
tegritate fidei et sacre scripture p
dicator tacere no debet. **¶** Transgres-
siones vero duor mandatoru
cedem tacendo et no p'miciando
cet dampnosum et pesus mala
In p'sona em talium dr. **¶** Item de p
p'p'te tui viderunt tibi falsa et scil-
ta et no opuerunt inquitatem
tuaz quia tales cogitationibus leuod
quasi q'dmua ante peccantibus
miciat dicentes bonu malu et
malum bonu sicut glo ibid dicit
¶ que sunt circa bonor morum
informatom corrigenda quqz
p'ter vitam maioris mali et ne
auditores peiores fiant quqz sunt
dissimulanda ut dicit venib' aug
de alona vbi sup q. 101. ar. 8. qd
hys elias q in duobz casibz licet
p't p'dicator vni dei tace et no p'dicare

pinguis ad praevendendum malum ma-
 lus qd qd pmonere suo sequere bonu
 puta scisma uel rebellio contra fides
 uel contra precepta dei aut superioru
 Non enim licet uel saltem no tene
 predicator populo predicare que videt
 finaliter magis quo ad singulos de
 semine qua ex sua predicatione pfiere
 iuxta illud cot vñ nolite sanctu
 dare caribus vñ expositum btor
 Aug⁹ et Cris⁹ ibid⁹ vñ dicit btor
 109 sup vñ pphas et asseruntur
 n⁹ q⁹ 2⁹ qm go vñ ecclesia prudens
 atq intelligens multas impietates
 in ea que vocatur domus dei esse
 cognovit et no solum multas s
 et fortes et que opprimunt iusticia
 et in fin doctore rabiem pcessisse ut
 accipiant pccatum in iudiciu et ora
 pnummeribz faciant paupes deti-
 nent in portis et audire qtemp-
 nant taceat in illo tpe ne det scitu
 ranibus et nittas margaritas an
 portos qui quersi gaudent eas et
 mittentur Femaz dicentes Solo
 sedebam quia repleti amaritudine
 hec ille hoc et discipulos domus
 docuit Iniquitatem domus intravit
 dicit pax huic domui Qui autem
 no recepit vos exite de illa ciui-
 tate et puluerem pedum vrorum
 excutientes Item si persecuti vos fue-
 rint in vna ciuitate fugite in alia
 in btoribus in ho 20 con eplam
 pmemari et asseruntur pccati qm
 no pt salubre esse correctio nisi ad
 ille corripitur qui no hz socia mul-
 titudinem Eum vero idem morbo
 plurimos occupant nichil aliud
 bonis restat qua dolor et gemitu
 Reuera cum contagio peccandi mul-
 titudine in vaserit discipline diu-
 ne sena mia nata e vñ conalia
 separacionis idem excommunicationis tunc
 inania sunt et pcciosa atq sacri-
 lega quia inopia et supbia sunt
 et plus perturbant infirmos
 bonos qua corrigat auersos malos

hec ille et hoc e qm p^o domus
 dicit de seipo qd multu et humiliat
 sum et filii a bonis s; que non
 docuit quia salubrem ammonitionem
 recipere no poterant qui qtemonem
 semina pgeriebant in expositis
 cassiodori et dolor mentis renouat
 e s; pcontemptu et obstinatione
 malorum s; renouat e p dampno
 bonorum qui amittunt pastum vi
 dei in hugonem hec et de praxi
 aplos exponit btor erug⁹ super
 illo p^o et vitas tua usq ad mibos
 dicens p mibos intelligimus doctor
 veritat⁹ omib portantes ista car-
 nem caliginosam per quos de q
 thoruscant miraculis et tonat pre-
 ceptis de quib dicit domus p^o p^oana
 mandabo mibibz meis ne pluant
 sup eam vñ sup vnam malam
 hec e plebem iudaicam ymbrem
 r mandabo aplis meis ut deserat
 iudeos et no illis erunt et hec ille
 In eug figuraz scilicet paulus et th^o
 tens vetili sunt a p^o s^o loqui
 vñ in asia et cum volebat in bñ
 thima no p^o misit eos sp^o s^o s^o
 s; misit eos ad macedonos et ad p^o
 Scilicet itaq e si scandalu oriat⁹
 ex doctrina predicator inter audientes
 qd exponit allegandem de galis in
 fine 2e p^o s^o Si omib scandalizat⁹
 vñ dicit scilicet thomas 2a 2e q^o xl
 in ar^o vii q^o que sunt de necessitate
 salutis obmitti no debent p^o tunc
 tunc scandalum s; in hñs que de
 necessitate salutis no sunt dicend⁹ vñ
 qd scandalum qd ex hñs oritur
 quibz pcedit ex malicia cum s; ali
 qui volunt impedire hños quia
 ha bona scandalum q mittendo
 et hoc est scandalum phariseorum
 qui de doctrina xpi scandalizabant
 qd et qtempnec⁹ domus docuit
 et xv. qm vñ scandalum pro-
 cedit ex infirmitate uel ignorantia

et hinc est scandalum pusilloz
ppter qd sunt pualia opa uel oc
cultanda uel etiam interdum dif
ferenda ubi pualium no nunt
net quousqz reddita ratione hinc
scandalum cesset Si autem p qd
ditam rom hinc scandalum dicit
no videtur nisi qd malicia esse
et ppter ipm no sunt hinc pua
lia opa dimittenda in diat idem
et in qd suaz dif. plm. c. 10. v. 1.
qz licet iniqua flm sit docendum
et in actz docendi aliqui licet diffe
rendo ppter melius sz ppter scdm
dalum pusilloz pfnand. qm
rom reddit ibid. dñs patriarcha
de palude dicens qz doctrina ad
sit elemosina pualis ad publican
dam misiam altius no e dimi
ttenda qm auditur qd qd ea sequi
pualis pfectz e qd nudo autem
qda flm pfectz no sequi sed ma
gis irritas audientis iam no
e bonu puale et ideo si ad huc
dimittit ppter scandalum audi
entis no obmittit qd ptime ha
beat rom boni pualis hoc ille
et p hoc sunt soluta que ad
duat doming pponens p parte sua
prima intelligunt dñm standa
lum nascitur de hys que ad sa
lutem audientiu spectant sine
qum saluari no possent qm
em ppter scandalum p vformm
no e obmittend vñ dei ut di
ctum e vñ go sunt tutu illaz
occlusionem ponere absolute et
sine nea distinctione
Cultum correlatum dñs pponens
dixit no solum sacerdotes mi
nores sz et prelati maiores
teneantur fideliter vñ dei an
nunciare qd qd declandm
dico qd prelati et psbri tenent
p se uel p alios ad vñ dei fide

annunciad. No tñ ita tenentur
predicare quim in casibz a ad
mno possunt licet supportari pro
quo nōd qz in quibz casibz pre
lati maiores pnt licet obmittē
in dei pdicatōm et p alios sup
plere pñm e si sunt impēdite
lingue uel impēdior lingue
p. Exo. 4. de monse que dñs
qstiat supremu platm in
smagoga ait dñs vñ ad eloqz
abben emdigtrus glō dñat
in hebreos grailez et tennez
vocem hñt et nūc erat cla
morosa voce vñ qma regio
fastu ppe accedere no pmitteba
Insup ibidem dñs ait aaron
fr tuus leuitos sao qd eloqz
sit ipe loquetur p te ad pplm
et erit os tuu tu autem eris
ci in hñb que addem pmet
ubi glō sup illo ipe loquetur
p te hic sub auditur ad pplm
indiat in monse principatu
in aaron msterm simili
de causa btub valerius apus
sto vntencio dyatono vñ
dei ad prediand conuist qm
vntenciu passionis seu hystolaz
in acta legum quidaz
btm enigm sarpisse dicit vñ
sic dñatur vntencio nobilis
genere sz fide et religione
nobilior btu valeriu Epi dñs
comus fuit qm apus qma
impēdior erat lingue vñ
suas conuist et ipe orom et
contemplatōm vacabat vñ
et ipe valerius vntencio ait
Jan dudum tibi fili kmie vñ
dei curam conuistam et mñ
quoz pro fide qua apanus
responsa qm mto Sed casus
e si nosat lingwagin popu
li plene dñat in vita beati

tercius

Aug¹ dicitur quia sepius posside-
 re Salamef Epus ut ait Cas-
 siodorus lib. de illustribus viris
 dicit enim ibi quod situs vir valerio
 nponens Epus ordinatus beati
Aug¹ in p¹bit¹ vir pius et de-
 mus timens exultabat et deo
 grās agebat propter quas fre-
 quenter fudisset deo exaudi-
 tas a deo narrabat ut sibi di-
 vinitus hoc concederetur tunc qui
 posset deo dei et doctrina salu-
 bri ceteris dei edificare cui rei
 se homo nā grās nūq¹ q¹ la-
 tina lingua et literis instructus
 nūq¹ vālem providebat p¹ deo eis
 p¹bit¹ s¹ beato Aug¹ p¹bit¹ tra-
 didit se coram in ecclesia eūm
 p¹bit¹ et frequenter p¹tra-
 hendi cōm v¹sum quid et rō
 suadentes africanaz ceteraz
 hoc ibi p¹bit¹ Aug¹ ad
 huc v¹mente valerio nō suaf-
 sit s¹ ei accessit v¹ q¹ i¹ nō at-
 terius cōm ē si sit infirmus
 uel nimis senex tunc enim
 p¹sacerdotes p¹dicatio et alia
 opa sacerdotalia explei pos-
 sent s¹ pontificalia p¹ Ep¹os
 vicarios nō em infirmitate
 s¹ Ep¹us depom ne afflictio
 afflicto sup¹ addatur s¹ p¹alios
 suppleri que p¹ em mūne put-
 p¹fi ut p¹ autib¹ multis v¹
 q¹ i¹ scripsit michi et sequētib¹
 ap¹ib¹ exuaret si ad concordāz
 distordantes laborat Ep¹ enim
 officiū Ep¹ distordantes tēz
 clericos quā laycos concordā-
 re ut p¹ d¹ 90. p¹ totum vbi
 exconcilio p¹bit¹ q¹ dicit¹
 p¹bit¹ c¹ Ep¹ ut distor-
 tes s¹ s¹ue clericos s¹ue lay-

cos magis ad pacem q¹ ad iu-
 dicium cōhercant et ibi dicit
 Innocentius 29 p¹bit¹ ut Ep¹
 ad solūm deum et ad salutē p¹li-
 b¹tes respectum om¹ tepiditate
 se posita ad pacem firmiter tenen-
 dam intuitu sibi op¹ et auxi-
 lium prebeant neq¹ huc alicui¹
 odio uel amore p¹bit¹ q¹ si
 quib¹ in hoc dei ope tepid¹ m¹bit¹
 fuit dampnū p¹ dignitatē m¹bit¹
 rat s¹us oppressis hoc ille p¹bit¹
 q¹ paup¹ibus s¹us op¹ tenetur
 subvenire et p¹bit¹ op¹ d¹is
 insistere vbi versile ē q¹ ma-
 iorem fructum faciant quā si
 p¹ tunc p¹bit¹ de quib¹
 d¹is lxxviii p¹bit¹ et cō se-
 quenti et d¹is lxxviii vbi scribit
 b¹us greg¹ marianū Ep¹ q¹
 citandum quia videbat¹ ab dor-
 misse eo q¹ pauperibus nō succu-
 rebat nec alienam iniuriam
 p¹am credebatur et d¹is lxxviii
 p¹bit¹ Ep¹ defendere oppressos et resistere op¹
 sionibus om¹ ad se q¹ fugiendū
 p¹bit¹ glo¹ 24 Reg¹ nō vbi l¹a
 h¹ q¹ adomas sup¹ h¹ mod¹ m¹bit¹
 cōm h¹uit p¹bit¹ nāq¹ salo-
 moni 1000. qui onera portabat
 et 8000. lactamoz in monte
 absq¹ p¹bit¹ qui p¹erant singulis
 op¹ibus t¹ia m¹lia et 200 p¹re-
 cipientes p¹lo dicit adomas
 domū nūq¹ exelsus h¹ c¹ p¹bit¹
 qui op¹is templi p¹bit¹ ut or-
 dinet q¹q¹ mensibus singuli ad
 op¹and¹ transcant quib¹q¹ ad en-
 rand¹ domū suam redeant tū
 p¹bit¹ m¹entes cōm
 familiāz informat ut distordat
 q¹ ad q¹ suam exaudiat
 quasi ad p¹am domū m¹bit¹
 reuerti ut orom¹ et ieiunio

supra visitatore et mistori dig
sit uel qm optat etiam edificare
predicando uel alia officia pcta
tis prestando et subdit glo. Non
q pars in monte lapides scinde
bunt pars onera portabant dui
sa sunt em tp onera pps sancti
et quid maiorem docendi et pro
teruos arguendi operatio hnt
Amidam mitoris adconsolandi
pusillanices consistunt Amidaz ut
q virtute predi ad opus domg
Suo qvenimut hnt ibi Ex quo pz
q Epi et prelati rite a pdicationis
officio seu actu sunt coisati dnu
in uanis et arduis pro sibi quibz
sax ouium et rerum occupantur
distractionibus hnt si quis in
sistat sacre scripture studio seu opo
sitione ut ex pto thoma quia pro
tunc proficit pluribus et pdica
tores docet alijs pdicare dntem
in qnt? qz licet in casu necessitatis
saluberris sit epis et doctoribus relict
pprie officio salutis animarum pch
tancum intendere qz in sumpt
e magis utile et mitorum sacre
scripture studio insistere et ita doctri
nas pplarum no intendere Nam
ratio demrat q melius e eos eru
dire de ptinentibus ad salutem qui
in se et in alijs pficere put qua
hys qui tunc sibi psumt Insuper
in quibz artifices videmus q semp
melius hnt qui disponit de artificio
et dr architector q alijs qui manu
operantur pny ipe et maiori pteo
aduatur In edificio autem spuali p
quasi manualis operari qui pctu
lariter insistent tunc ammar pu
ta sacra mstrando uel aliquid qm
pticulariter operando qz quasi pu
lipales artifices sunt Epi et doc
tores qui nupant et disponunt

et docent alios quare operari debeat
Sic qz sunt melius e docere sa
crum scripturam qua mterde pre
dicationi si bona intention fiat
Vn ad thomam 20 hoc commendat
fidelibus hominibus qui idonei erunt
et alios docere et quasi hos itaqz
simul comprehendit capitulum inter
cetera dicens de de officio iudic
ordinari hnt pntatara que ad
salutem animarum spectant ppa ppa
pabulum vi dei pmaxime nosta
ei pntem quia sicut cor in mali
ta anima spuali cibo nutritur
co q no in solo pane uiuit homo
si in omni uo qd procedit de ore
dei Vn cum sepe qtingat q Epi
ppter occupationes multiplices
uel inualitudines corporales aut
hospales incursum seu occasionem
alias ne dicamus defectum scie
q in eis repland e omno nec
de cetero tollerandum p seipos
no sufficiunt mstrare populo
Vn dei maxime p amplas di
oct et diffusas guali opitacione
sanguinis ut Epus viros idoneos
ad pte pdicationis officium salu
briter consequendi assumant poten
tes in ope et pmon et msta Vn
papius tam in cathedra hnt qm
in alijs cathis q ventualibz viros
idoneos ordinari quos Epi coad
iutores et cooperatoris possint hnt
no solum in pdicationis officio
Vn et in audiendis confessionibus
et penitentijs in mngendis acce
teris que ad salutem ptinent
animarum :
Ad ea que in opny allegant do
mng pponens qz et in pmitina
ecclesia tam apli qm Exon disci
puli p se predicant et in bonis
ornis nunc Epi et inferiores
pstri successerunt ut dicitur macta

ternus

dis xpi. In nono Respondeo qd vñ
e qd isti in loca cornu suasserunt
no tñ sequit ex hoc qd sicut illi per
sonaliter p mundum distulerunt
et vbiq predicant ita et ipsi fac
tencantur. Et suffiat qd in casibz
prescriptis p alios idoneos ad hoc
deputatos fiat Et ita quibz in sua
diocesi prouideat utz qd dicitur: **Epilogus** hinc locutione conclusus
ut fiant valentes quid deputi
actu scimus afferant ipsa opiam
dictis eliamitur pmd qd no ra
tione ordinis sacerdotalis s rñ
cogitue. Jurisdictionis competit
pluribus p bñs actz publice pre
dicacionis apud officium pdicaco
re e a sacerdotio distinctu qd no
omibz sacerdotibz q venit et c
alijs qm sacerdotibz competere
ex pali qmission potit xñ qd no
e pceptum dñi quibz p bñs
libere pdicare vñ dei qd multi
sancti sunt qui tñ magis pdicant
nec omib p bñs succedut apls n
tñ dñi hñs solis pcept dñi pre
dicare e vñ regni dei / xñ dñi
xpm sepe pdicare ad instruendū
populum in credendis et agendis
et tñ celebrare semel ad nuptie
dñi hñ mñm in quoniam dñi
vñce sue passionis / qm si esset
plus ad huc infidelis et conuer
tendus forte illi esset nārior p
dicatio qm missio vbi ambo p
fici nō possent s qd dñi rān
fide divulgata vñs ecclie p salute
tam vñor qm defunctor vñior
e mñse celebratio qm pdicatio
qm q venit dñi cultz augme
to esse pluralitate altarum ra
tionabilem in statu ecclie apm
ut sancti uel ydolis immolentur
s ut vñ dñi glificem et nñ

sanctis eius laudemus om ut dñi
no vñt suam opmationis maut
tere esset vñe predicare vñq si
phibito sit a sufficienti prelato ecclie
qma talis sñia p multa gñalia cō
alia e dictata nec interim errant
sancta vñs ecclia / Am opmatione
sñia q mñse lata e timenda ne
exemptu fiat valida / qm ppter
scandalum puerorum sepe qd pre
termittendum dei vñ presertim
m eo qm predicare no e obligatus
aut in hñs que sunt de necessitate
salutis / qm Epd et plati maiores
no sunt sic ad pdicandum obligati
qm ex certis caus sunt sepius rāo
nar supportati rñ male e veritas
arli s qd sacerdotes et diaconi sñli
et m dñm nō debent libe et m
pdmico pdicare vñ dñi hñs que
bñd dñi accipite in corde bono
pfidem illuminantem credendo et optio
p gram iustificantiem retinendo tenendo
corde et re pfaciendo ope ut fructu
reportemus in pñā vere pñs qd
ipñia pñs enaa am vñs pñ
pñs sñā cum pñm pñs enaa
ma am dñi et omibz sanctis eius
Sic mñt finaliter pacem xpi opto
vobis quā obtulit sñs discipulis
resurgens conuictus in glā mñor
talitat quā nobis pñe dignet
cui omne genua flecta curua dñi
cum pñ et pñ sñs regnat p scula
Amē Et quāmodū in pñō ita
nñt in fine hñ scripta hñs pñs
sancti hñodi offero correctioni q
admodum extra locum conaly in
desinenter me subica alme matris
mee vñuersitatis colon determinā
cioni et dñsioni: **Se replicatio**
Reuēdisimū pñs dñi pñtissimū
dñi dñm terre dñm dñm
presules doctores opm mñti re
gñi Bohemie oratores egregi in
xpi pñs singuli pñolendi Et si
uxta sacri canonis vñtate omnia

se replicatio

suus debent quoniam tunc xpm q
m si cetera nam omnia tunc sunt
et suus patris transierunt vniuersa
sub sole Et nunc ut sit tam pbe
cognitum quam locus et tunc ad
aptare finem aut socrate teste ma
cobio de qvmo saturnaliu mpmo
quia ha vis cohibenda e eloquae
et orator tpm psonae q moderatoz
qisat non em semp et apud omes
eodem mo loquedum Tullius de ora
toze ho zo qm pbs tpus et locus
id cogant ut in hoc conalio stoz
et aggregatoz dñ oratores regni bo
hemie qui iam toñ prius p me
hic enarratam catholicam veritate
p modum replere dubia no nulla
eructantur In ma de vi dei pre
dicatoz in gñali Idco pom m
exhortatoz assua va tpi pñi et ma
currenti congrua luc xi ex cur
currentis dñce exorata. Hi qui
audunt vñ dei et custodiunt illud
ubi beda ven lis pro aut tuo cam
que vñ dei corpale generare me
ruerat s et omnes qui id vñm
spuar auditu fidei conape et boni
opis custodia uel in suo uel in pro
pinoz corde pare et quasi alere
pauuerunt assit esse beatos In
claret duo esse congrua auditori
nata quorum pñi e obedientia
doalis beati qui audunt vñ dei
pseuerantia finalis Et custo
diunt illud p mo n ch andi
tori dñm finem sgrint obedientia
doalis hic em bi sunt qui audunt
vñ dei bi namq q z membru
ex hoc dñt qñ actz sibi pñus est
in optimu virtutis eius in nullo
impedita hic em beati dñti sunt
oculi qui viderunt filium dei luc
x et beatus venter beataq uera
que pñm nutrierunt ibidem 20 dit
domus libertus magnus et vea
sic beata aures que qñ foris per
cipit auditu fidei conapit et bi opis

custodia pñat dictus thomas in qto
otima hic em qui audit va ma
et facit ea assimilabit vñ sapienti
et vñ hic in qua sapientis e qui
edificat domum suam. et actum supra
petram. et fidei fortitudinem hic aut
sultus dñal e qui edificat domum
suam. ro us impios supra eternam
et inconsuetam infidelitatis aut st
eternales homines qui dñr arena
ppter perilitatem et quia sibi no
coherent s sunt p diuersas opinioes
diuisi et quia sunt in inabiles ex
pom stus et ibidem et sequitur
dñal ante finem e qui audit va
dei et no facit ea va em que an
duntur et no sunt sepata sunt
et dñsa et idco assimilantur re
ne hic at domus dñali destruata
e p ppm ita tales sup arenas sim
dñi cadunt et e ruina eius ma
gna si de fundamento fidei aliquid
ruine fuit passus hic et sup
arenam em que fluida e et in
vnam copulam no pt redigi ois
hētorum pñi fundatur pñe di
ficatur ut corruat ibidem et et
ibidem et vere magna ruina hic
hōm in omem dimensionem
magnitudinis longa quia mult
in foueam culpe tandem in baratz
cadet gehemie eterne que magna
e quia irremediabilis e ex qmento
ven lis hinc ruina hic e intelligit
da magna quia dictus e domus
audientibus et no facientibus et
maledicti in ignem eternum et ibi
habemus lata qñ in pluribus blaudat
et sensu illabentem voluptatu
illicite significantur quibz pñi
fides quidem fides rñus patentibz
in vadefat pñ quas flumioz par
sus. et grauioz aviditatu motus
incurrit ut exinde tota ventorum
vñ dñflantem desemat. et unius

terans

dyat p'tatis spūs miseratur hilarus
 ibidem p'mua magna alta quia
 totius fidei et omni articuloz colli
 sua et in em vniū fidei articu
 lum discordit nullum suū credit
 si totius fidem abnegant adeo q
 nec hū fidei retinet in formis
 aut formate fidei tū situs 2 hōr
2° 2^a 3^a 4^a 5^a 6^a 7^a 8^a 9^a 10^a 11^a 12^a
 dicens p'p' cūqz hūis rerum
 dependet orationi formali obiecti
 qua sublata p'p' hūis remanere
 nō p't fidei autē sine formate
 aut informis obiectum formale
 ē veritas p'ma tū qua manife
 statur in scripturis sacris et doctrina
 ecclie p'm quicūqz nō inheret doct
 ne ecclie que p'cedit a veritate p'a
 in scripturis sacris manifestata sūt
 infallibili d'mne regule ille nō h
 hūis fidei si ea que sūt fidei
 alios tenet qm p'fidem s'z populoz
 ille em qui inheret doctrine ecclie
 tanquā regule infallibili ille oibz
 assentit que ecclia docet 2 hōr
 si de hūis que ecclia docet que vlt
 tenet que nō vlt nō tenet nō
 iam inheret doctrine ecclie tanq
 regule infallibili si p'p' voluntati
 hōc scūs doctor p'm q'cludit q' sit
 p'm mortale contrariat caritati
 ita discordare vniū articulum co
 trariatur fidei si caritas nō re
 manet in hōme p'q' vniū p'm
 mortale q' nōqz fides manet p'q
 qm hōmo vniū articulum discor
 dit Et in fine dicit Sic ē de p'f'e
 credere sicut de p'f'ate obedire si
 ad p'f'ate obedire deo requiritur
 obsequia omni mandatorū suorū
 aqua decidit p'mūqz omni p'c
 ceptum frangit et in em in vno
 offendit factus ē omni reus dicitur
fat rectis mō go vob singulos

p' deum sanctum p' deum vniū
 p' deum vniū p' videra nūc dei
 nri p' vlna et sanguinem xpi q't
 determinationi scē ecclie incedendo
 et agendis plene sūnt et plane
 vob submittat 2 hōr em ē regla
 infallibilis in rebus cūqz fides nō
 deficit sūt p'm Contrariū per
 te inferi nō p'ualcbunt 2 hōr
Extra qm qui reprobū sūt d'mno
eternē dampnationis p'bit sūt
extra caritatem salus nulli hōm
sūt Gen vno et in alimūde asce
 dere conatur fur ē et latro pa
 tibus infernalibz trucidandus
Joh vno Sicut d'mo beati nunt
 in spe tandem in re qui hōc vniū
 dei audiunt et faciunt nō aut
 auditores legis tū si p'f'ores iusti
 ficabuntur id 2° 3° Si quis p'
 monem meum p'auerit mor
 tem nō gustabit in eternū Joh
vno 2 hōr finaliter q' auditori
 vi dei agunt ne d'm obediētia
 doctis ut faciat si cō p'f'enerāia
 finalis ne deficiat Et custodiunt
 illud dicit thema Item finis
 tuus custodit ea in custodiendis
 illis retributio multa p'p' p'mo
 Custodit magna ea nō ad p'p'us
 si usqz in vltimū vite pacimus
 miale deuotione versetur p'p'o
 nit ibidem p'p'odora Sic qui
 ex deo ē vā de audit p'p'ia vob
 nō audit q'm ex deo nō q'as
Joh vno Natura ex deo nō vīas
 ex deo hōc em eis dictum ē qui
 nō solum p'p'ia vīas ē erant vāz
 hōc quūc erat omibz si cōmū
 p'p'ogniti quia nō sūt creditū
 ea fide qua possent ap'ctorem
 oblatione liberati 2 hōr 2 hōr
 super eodem Si qui sūt p'p'ogniti
 alio nomie p'p'iti p'p'f'ato qui
 nō audiunt vniū dei ut custodiant

illud teste beato Augustino in sermone qui
intitulatur d. lxxx. de personis suis
ho. x. cap. primo ubi inter cetera spe
rit signa ostendere volens quib
possit secrete considerare se de nra
predestinatorum consistere inquit sic
porro inter ea que fiduciam pre
stant et miam spei vnde illud ma
gnu e vnu dei qui ex deo est
va dei audit non multos sicut
dum audientes inuenies ac si in
crist ad eos pertineant que dicuntur
no intrare cor suu no discutere
mores suos no cogitare si forte
qd audiant dictum sit propter eos
magis autem si forte finis dei vnu
et efficax qui suo et no eius qui
loquitur arbitrio fertur vbi nunc
voluit si magis manifeste aduersus
illa vicia processerit quibus sese il
li seruauit alligatos dissoluit
et auertant oculos cordis aut
quali ad inuentione palliant vicia
et seruant nisi semetipsos in his
inquit salutis signa no videro ma
gis autem vereor ne forte propter
no audiant vnu dei quia no ipi
ex deo hoc Augustinus quibus qd Babilo
condemnat sunt quibus vnu ex deo
sunt pmi et si va dei audiant
no custodiunt fidei et si audiant
perfecte et ex parte custodiunt Et
hoc vera dra inter electos et p
prios et signa probabilia consistunt
qui enim ex deo sunt ita va dei
audiant qd p signa sue predestinatio
padiunt put ex vniu doctores
colligunt qm e qd vtile respice
doctores hostes derunt carnem
mundum et diabolum qd enim
nam e ex deo vnu mundu
Job Sed si in hoc modo no
tunc se mansuere si hospite viator

considerat si diuine affluant cor
no apponet si de rebus huiusmodi
quito magis potest vnu semper in celo
laxamizans ut pote se de hoc modo
no esse recognoscens dicens cum
aplo no homo hic inuenerunt
talem si futuram inquirimus Augustinus
Si ei omnia cooperantur in bonum
pro spe ad inuentionem aduersa ada
morem peccata peccata ad similia
cum ut in pppis sit cauor in ad
uersis patientior in recordare peccator
suorum in oculis suis vultus in peni
tendo seruencior in aliorum compas
sione defectum promptior Si le
em diligentibus deum omnia
cooperantur in bonum quibus et in pro
positum vocati sunt sancti ad res
vnu Augustinus addita uicem
consue recurrere delicta uuentut
sue deplangere pro et aliorum
se iudicio submittere ne forte rea
sit peccati mortalis ubi et in quo
additur esse iusta Sic qd a peccatis
continere dignos pme fructus
agere et ardua vite opa exere
que summari de duat Beatus Augustinus
ubi prius quillo Job vbi dicitur
sunt qui testimonium dant in
terra spiritus aqua et sanguis
spiritus contribulatio aqua lamenta
tionis et sanguis amoris in in
tuitu xpi sanguis gignat apertis
delictis et similibus ibid Beatus Augustinus
quibus potest dicere ego sum de de
ctis et ego sum de predestinatis
ad vitam ego sum de nro ele
ctorum reclamante scriptura
Nescit homo an amore uel
odio dignus sit certitudinem
utiqz no habemus si spei fiduciam
consolatur nos ne dubitationis
anxietate cruciemur propter qd
data sunt signa quibus et iudicia

ternus

manifesta sanctitatis ut indubitabile
 sit enim esse de nro clator in quo
 illa signa pmanuerunt. Hec ille
 contra quia cum in babilonis
 filiorum presitiamus multa sunt
 signa ut pote quia multa eis p
 peca succedunt qui ducent dies
 suos in bonis et in punito ad in
 ferna descendunt sub flagellis hinc
 nudi no ingenuitate si magis in
 durari pcut pparao tunc nudi
 rati cor finaliter perit. Hic
 quens ratiuatio in mortale sit
 ratiuatio frequens infirmorum
 significat mortem vicinas velle
 gtentari de bonis pns vite et
 eterna vita carere. Tamen sin
 gulare signu q homo opus
 sit i ad dnam pfinalen impu
 tentia pntat e q nuptuaria
 alano pntucl erroris pseuerat
 pferunt in semo cum iam no sit
 spes vite sue longue. Quibus
 valde pntestenda e sma dnd
 Job vno. Theriamini in pntis de
stis Quia ratio subditur vos es
 pre dno epus et desideria
 patris vri vultis facere. Et que
 sunt illa desideria subdit ille
 em hominada erat ab initio et
 in vitate no pcut vite iustae
 et vitas in co no e. Doctrina sa
 na in oppositum pntat. Thome
 ibidem. Hic em qui a veritate
 doctrine seu fidei paulatim de
 cidunt finar in pntis suis dece
 dunt put illud nomen vni in
 dnat de quo quociens vna tra
 subtrahit totiens significatio per
 mutatur. Non sic dicitur nocturne
 pntis placet rectis si quia
 altale figit. Sicut tra pars anni
 si duo male sonant. Hic est

Haec dco vni qz i lris et sua si
 significatio placet rectis. Hic si tol
 latur vltima tra s qz residue
 faciunt veru qz figit altale. Si
 tollatur tra s v manet ver que
 e maius. Hic r tollitur no nisi
 ve relinquit. Ita si p q memo
 ria v vitas r relinquit in
 veritate no statur s mors in pntis
 q sequitur. Vel si q maior pre
 lator v voluntati et impio r
 resistitur et rcalatrat mors
 bona raro acquiritur. Qui no
 obediunt sacerdotis impio mor
 te moriatur homo ille. De vto
vmo pacem go et veritatez
diligite aut domus omni et
si fecerit deus pacis et dilato
erit vobiscum. Et iuxta thema
 pfatum beati eritis. Si vni dei
 qd audiet ope et corde custodi
 eritis. Vni in spe tandem
 in re. Ad nos concedat qui
 clementissimus deus vivit et
 regnat amen.
 In pntis acta istam qaz herna
 dat pntis istis go faciemus
 hoc pntis pntis istis go non
 faciemus. Sicut domus pntis
 seu replicans qz satis notabile
 e apud se. Et tra illam qaz
 imitauerunt. Estimo inquit qz
 cogitavit ipam esse quasi sin
 dametum posuimus nre. Hic
 ego dedi sibi aliam cam in scri
 ptis utpote qz talis modus ar
 guendi posset esse causa er
 roz et seductionis multoz
 dicentibus pntis ee precepta
 que no sunt et no esse que
 et si bene qsidero hoc est
 totum inter nos pntis qd
 vos dicitis quare populu
 subvtraz spene esse pntis
 xpi. Et pntis debe dno

et p[ro]p[ri]os e[ss]e p[re]ceptum xpi cibolere
omnia p[ar]ta mortalia publica esse
m[an]data xpi q[ui]a xpi n[on] h[ab]et
domini aule e[ss]e p[re]ceptum xpi
Et neutrum horum ego credo
e[ss]e p[re]ceptum xpi Et quia tanta
ortina erat inter xpi p[re]ceptor
cognitio[m] diuersitas p[ro]p[ri]o p[re]cepto
p[ar]ta Et nos scire p[er]tere debet
Da michi nullum ut discam ma
data tua v[er]o illa d[omi]ni que v[er]it[as]
facbat s[ed] intellige inter ea que
videntur esse dei p[re]cepta et n[on]
sunt ut sciamus que sit d[omi]ni
et discere p[ro]p[ri]o iam licet sufficiat
declaram[us] ad h[oc] ita idem red
dam r[ati]o[n]em duplicem quare p[ar]ta
e[ss]e q[ui]a n[on] omne v[er]um xpi h[ab]et n[on]
tam seu formam p[re]cepti e[ss]e p[re]
ceptum xpi p[re]ceptule s[um]mendu[m]
v[er]o dicitur xxv q. iij p[ar]te
ut dicens p[re]ceptum dei e[ss]e multi
p[ar]te d[omi]ni qu[od] p[ar]it factu[m] et
voluntate[m] ut diliges d[omi]n[u]m deum
tuu[m] qu[od] voluntate[m] et n[on] factu[m]
ut d[omi]n[u]s p[ar]it c[on]trahe immolac
filium suu[m] et t[un]c noluit enim
immolari v[er]o dicitur in libro
de p[re]ceptis v[er]o enim voluit
qui quoniam p[er] filio immolandu[m]
obtulit s[ed] temptant p[re]m q[ui]a dei
p[re]cepta p[er]ferret filio Et n[on] ita v[er]o
n[on] ita n[on] inquit manu[m] tua[m] in p[er]
e[ss]e nec facias illi quid[am] affectu
t[un]c inquit n[on] effectus q[ui]a
temptant mente[m] tua[m] si c[on]tra filio
dilectissimo n[on] parat[us] p[ro]pter me
v[er]o q[ui]a n[on] v[er]o enim q[ui]a qu[od] s[un]t
et n[on] voluntate[m] ut d[omi]n[u]s v[er]
p[ar]it ut filij isrl accomodaret
vasa aurea et argentea abegi
p[er]is v[er]o t[un]c voluit p[er] h[oc] ut ali
q[ui]s s[um]merent pollicendi carib[us]
Aug[ustinus] in h[oc] q[ui]a et assuit p[er]m

q. v. dixit d[omi]n[u]s quare n[on]q[ue]
voluntate[m] n[on]q[ue] factu[m] p[ar]ta
q[ui]a aliquid n[on] factu[m] p[ar]it ut
ibi s[ed] oculus tuus scandalizet
te / erue enim p[er]bi n[on] oculus
erui s[ed] intentio praua p[ar]it
coradi Et ibid[em] p[ar]it d[omi]n[u]s qu[od]
ut q[ui]a ut in c[on]tra que s[un]t
ut / qu[od] ut temptat ut h[oc] de
p[re]cepto c[on]trahe / qu[od] ut in p[ar]te
ut ibi diliges d[omi]n[u]m deum tuu[m]
h[oc] ille h[oc] et alludit d[omi]n[u]s
ille doctor antiquus g[ra]tis ordi
nis mei p[re]dicato[r] inq[ui]t h[oc] h[oc]
sup[er] illo h[oc] ego s[un]t que ut ob
suetis p[ar]m[us] in p[ri]mo regule
beati Aug[ustinus] dicens q[ui]a qu[od]
reputat in v[er]is d[omi]n[u]s que s[un]t
in modum et intentione[m] p[re]cepti
ut e[ss]e illud h[oc] e[ss]e p[re]ceptum inq[ui]
ut diligat in v[er]is qu[od] d[omi]n[u]s v[er]
que s[un]t p[re]ceptum n[on] in modo
s[ed] in intentione[m] ut illud v[er]o factu[m]
facias qu[od] d[omi]n[u]s que s[un]t modu[m]
p[re]cepti s[ed] n[on] in intentione[m] ut q[ui]
illud de s[an]cti[n]a s[un]t et multi
c[on]tra v[er] p[re]ceptis eis ne cuiq[ue] d[omi]n[u]s
q[ui]a eis audeat d[omi]n[u]s q[ui]a inten
deret eos d[omi]n[u]s p[er] h[oc] obligare
ad mortale et q[ui]a p[er]tassent mor
taliter p[re]dicando miracula plus
et plus q[ui]a plus et plus p[re]
cipiebat ut tacerent h[oc] ille Et
infra dicit in ex[em]p[lo] cor vi p[ar]it
eis ne quid tollent in via nisi
vgam t[un]c illud v[er] p[re]cipiendi
potius importat intentione[m] volu
tatis q[ui]a v[er]itatem p[re]cepti Et infra
Scriptura sacra cor[inthios] i[n]to loquit[ur]
t[un]c qu[od] d[omi]n[u]s reputant s[un]t p[re]cepta s[un]
luc vi Am[en] d[omi]n[u]s Si quis te per
cussent ad unam maxilla[m] p[re]
be ei alteram q[ui]a s[un]t e[ss]e Et ad
d[omi]n[u]s in eodem co[n]tra h[oc] d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s

nihil inde pantes licet sit idem mo
dus loquendi in est preceptum hoc
ille patet go iam tam multipli
ostensum qd no omne vni xpi
qus notam precepti hz voluente
et intentionem precepti et p qus no
obligat ad faciendū. Exsup habu
danti antez idem deducit qd qd
monus vtriusqz testamenti pmo
sic nam ben 20 domus precept
ptoplasus dicens regate et ul
implamini et replete terram
et tñ noluit quid homines hoc
precepto obligari s; solius aliqz
de multitudine quos tñ no opo
sit in specie vn dicit scilicet xpus
pa 2e q. 172. azo 20. ad pmo
tam preceptum hz rem debiti s;
in p aliquod esse debitum pmo
ita ut implicatur a quoz et hoc
debitum sine pto pteri no pt
alind e debitum implendū a mul
titudine et vltia em sunt multi
tudini necā ad que implenda
vnus homo no suffiat preceptum
go legis nē datum homi de co
messione nē e qd ab vnoquoqz
impleatur diliter em et didu
q suari no possi s; preceptum datū
de gñacōi repiat totam multiez
homi cui nē e no solius qd
multiplice corpa s; et spualiter
pfiat Et ideo suffiaenter pūde
humane multitudini Si quidaz
gñacōi multitudini opam deat
quidam spuali ab illa carnali ab
pmentes et qtemplatōi vacant
ad totus humani gñis pulcritu
dinem et salū. Sicut moxatū q
dam casia aipodunt quidam
signa deferunt quidaz gladiis
deceant que omia debita sunt
s; p vnu impleri no pnt hē ille
bedo sic sumū et maximum
mandatum pteris et noue legē

no hnt intentionem precepti co modo
p omia quo s; notam precepti ergo
no obligat ad faciendū. tñ no
tam precepti s; tñ tñ intentionem pre
cepti et assumptum p² quia id
diliget dñm deum tñl qd tota cor
de tuo et tota anima tua tota v
tute et qonibz viribus tuis est
sumū et pmo et maximum mā
datum dñi et tñ illud no obligat
viatorem aliquem tñ formam
offert go hē ppositum et assump
tum p² quia tñ theologos mul
tos quoz sumū qd dñi domus pe
trus de palude priaroz 20 pūde
dy xpm q. 24 illud preceptū ali
quo pceptū aliquo qd dñi et
aliquo pmittitur pceptū em dñi
pmo quo ad gñitū et pationē
animi qma caritas pata e qm
et qd pt qd tota corde diligere 20
pceptū quo ad actum dupliciter
vnos pūatue ut homo nihil co
trahat nec contrahere animo
ponat qd caritati obuiet qd est
solius pctū mortale qd dñi qd dñi
et hē qm ad actum caritatis qm
est possibile et debitis cōmūstātiis
q suat vto em qd pcepto tenet
homo qñtū pt qd tota corde di
ligere quia no tenetur face omia
bona que pt s; qñto plura bona
facit et gñus plus dilget
tanto melius sibi erit Et quia
qñtū dñi de meliori ideo
pmo e qñtū. Sicut illud
q dñi pt manus tua constant
opare 20 pmittitur s; quo ad
actum pceptū et no interruptū
Sic em e in pūis et nobis
quoz nūc no e in pcepto nec
in consilio cum sit nobis immo
impossible q tunc erit facile et de
lectabile q no cessamus nocte
die dñi dicere Sctus sctus sanctus
ysa. vi. hē ille Tercio sic dñi

nr p vni impatiu dicit ad Ju
dam qd facit hoc facit uis Joh
om Et tn noluit p hoc pperere
ut traderet enim iudeis alias
uidas no pcessit s pceptum dnd
implet vñ dicit ibi blus cing
No pceptit facit s p dicit no
tam impuicem p fidei seruendo
q ad salutem fidei mui seruando
Et Cris hoc em q dicit qd facit
facit uis no pperit e neque
q silantib s approbantis et osten
dent qm ipse noluit sua p dicit
impedire hoc ille Et go ista for
ma qdenda qd mandat xpus
sub ppa nota et intentione pcepti
go qd e facit qd loquimur si ma
dat sub nota pcepti et no volu
tate seu intentione pcepti no semp
obligat ad faciend ut exp dicit
clare e deductum Secda ratio
ad idem e ppter multiplic et q
mutam acceptam huius tnd
mandare uel pperit accipit em
vno pnt mandare uel pperere
idem e q rogare Sic accipit
blus greg 1 q 1 filium dicens
filium vñ mandatis ad sac
ordinem pmoueri glo dicit qd
mandatis i rogatis uel suppli
catis Sic em mandat minor
maiori 11 q 1. Rogo vbi blus
greg scribit Rogo idem monco
nequissim opunitate psumat co
municare vbi rogo p m pma
do pceptum em glo m chonem
em quos habentis caros 38 q
1 omni laus vbi Imo dicit
qm ptem digni nolens absq
no admittitur ad sacros ordines
s si nolens sit uel casu canones
pripunt clericos fieri glo huius
et dicit qd pperunt i pmissit
xxx 1 q 1. Hac rone vbi dicit
Cris et e pma ad 20 m huius

rone aplus pceptit sedas ad ire m
prias ppter motum uicaz homi glo
pcepti i pmissit dicit 17 qm ptem
et 18 dicit dno sco vbi Idem sicut
ad damasceno qm illos ad pri
mos gradus canones reducere pre
cipiunt quos pme pcessit satisfac
re vbi et dicit qd pperunt i p
mittunt xxx 1 q 1. hoc ipm
zo no pperit seu mandare idem
e q consuleret sic accipit xxx 1
q 1. No est vbi dicit blus cing
sup aplam ad gal 120 e contra p
ceptum dnd inare et dicit qd contra
pceptum i consilium quia illud
est v. nolite inare e qd consilium
in Bartholomeum et laur. Et
in blus cing vocat illud pceptum
qo pperere id e q temptare sit
uibendo significans que fieri
sepe volumus s opprimendo obse
querimus sicut de Abraham
dictum e ut Gen xxx Et est
Richardus de duodecim pndictis
xxx 1 q 1. pperunt qo pperere
idem e q inuenerunt sicut xpus
pceptit caris caris ne cuiquam
dicent et ip magis ac magis
miraculum p dicit qd 120 vbi
sancti hylarius Silencium dnd
caris impant quia aploz erat
ipm p dicit Et blus Idem
Idem qm ppter humilitatez
fugientis iactantiae glam hoc p
ceptat Et illi ppter memoriam
gre no pnt tacere beneficium
Et blus greg 10 moralium
muerendum nobis e quid sit
q ipse omnipotens cui e hoc velle q
posse et taceri Virtutes suas voluit
et tn ab eis qui illam sunt q
uirtutis indicantur nisi q p m s sub
sequibus qm dedit ut ip qm
Virtutes suas occultari desiderent
et tn ut alijs corum exemplo

proficiant prodantur mūti occultet
 go studio nēitate publicen et cor
 occultatio sit custodia ppa corum
 publicatio sit utilitas aliena hōie
 Ex pphabitis satis patere p quare
 dixim istam qnā apud me nō
 valere Ex quibus et sequit ap
 illud nō ē vñ qd domus replicat
 hic publice dixit si in scriptis in
 nō tradidit sz qd illud adductum
 de qbraham nō fuit pceptū fte
 ptatio probat pceptum qz dicitur
Gen xxv Teniptavit de qbra
ham dno qd fuit pceptum et tep
tatio simul nō obligans nisi ut
pdictum ē Nam qd fuit pceptū
pter ea que dicta sunt dicit scilicet
Romas xā 2c q. 104 2o mō
 ad pnu arm. Ideo dicit et totū
 mpatue tolle filiu tuū et offe
 res illum Tolle et offeres sunt
 vā pceptū Deceas curatis me
 rum qcordat et qam mād appbat
 grates qd quia in hoc soluit debi
 tum Et qd dicit nos laborare in
 equiuoco qz ego intelligo dema
 dato mpatue ipse de pfecto dubi
 to valde quia nō pbat hoc te
 stimonio sacre scripture iuxta re
 gulam Admuni ad demetadem
p ipm adductum contra ppe au
tem scripture sacre testimonium
 nō hñs eadem facilitate q temp
 nitur qua p et Consequenter
 arestat se in illa qā ip mādāt
 hoc et in lege dei saltem se ex
 presse nō fundat dnm mo cōis
 mandatum dñi nō papiat nec
 cōis sacroz conilioz gñalium
 statuta quodam go hē ē faach
 pndet in Gen scripture sacre
 anteq nō hñs eadem facilitate
 qtenipitur qua p Confirmat
 exemplariter ppa mādāt vne

remidim galimū transferri ad
 Bononiam go hoc est faciendum
 hoc ille ad pnu respondet qd hē
 ē multum irrationabilē dicitur
 quia sum pontifex atz pda
 torum maiorum deacta qstatu
 tiones tēre qd ipse sanxione
 in pdictis rñy penarēt casibz
 tanq leges qd dei caritate dñatibz
 debemus veneranda atz obediēdo
 suscipere nō illas redarguere
 aut humano sensu distatere put
 alina tur mea vniuersitas colomen
 deducit hoc mō pmo ductu nāl
 lñs vniuersitatis em pt ea adque
 eius ptas aut ciuitas se ex
 tendit ppter qd videmus qd pñci
 pes sup ciuitates in sibi subiectos
 faciunt leges iura et statuta
 cum ptate coactma imponētes
 ea subditis suanda Cum igit
 vniuersus ip et alii eccle rectores
 suppleat vicem xpi ptatem au
 ctis qd omittēdo quibz forent
 ptores qcluditur clare qd cor
 ordinationibz tanq a deo ema
 nentibus reuēter sit obediēdo
 Cui alludit alia regula formosa
 Nam qui dat principale dat et
 accessorium amonem Et rurſ
 alia regula dicit Cum ē finis
 illius ē dissonē de medio ad fi
 nem Cum go rectores ciuitatis
 instituntur ad pacificand vitz
 subditoz ad mōicem hoc anteq
 requit qd eis pfigatur aliqua
 regula seu disciplina viuendi
 contingit autem hoc p qstatu
 p legibus latis a rectoribz qd
 go nēitate quibz ciuitas requit
 rectores et leges seu qstatu
 ab eis latis pfecta vñ ciuitat
 pmissē veritati corrūdet illud
 autē qd cūm qmēdatum
 sup cathedram moysi sederūt
 scribe et pharisei quicūqz

^{Ar}
dixit vobis facite volens salua
tor expresse q^d ordinaones seu
q^dstiones suoz p^relatoz subditi
teneantur recipere et obediendo
cas querari p^rendit q^d ad idem
q^d domus petro ait ap^d cuq^q sol
ueris sup^r terram ratificabitur
in celis ac si dixeret mandata
et statuta que manant ex p^rate
mea quia in re memoriter
e attendendi q^d xpus fuit no
ue legis institutor veterem im
plens cessavit autem legalia
et iudicialia remanentibus p^rceptis
moralibus veteris legis que ob
ligant noⁿ ex vi illius legis s^c
ex vi inspirationis eoz in cordibus
m^ris et in illud apli ad Ro^m 2°
Ann em gentes que legem
noⁿ h^{ab}ent naturaliter ea que
legis sunt faciunt quod leges
noⁿ habentes ip^si sibi sunt leges qui
ostendunt opus legis scriptum in
cordibus suis domus go q^d tunc
at moralia p^rcepta in noua
lege sup^r addit ante sacra et
consilia noⁿ autem instituit aliq^u
p^rcepta ceremonialia aut iudi
cialia h^{ec} autem quia iusticia
noⁿ vacat obnoxius p^rcedamus
nam hoc ip^so nos scite voluit
q^d p^relatis et p^rincipibus q^uisq^{ue}
institue tales ordinaones ita
suos p^r ut pensatis locis et p^r
sonarum q^uadomibus et alijs tam
p^rincipibus videntur congruere et
expedire p^r in idem inueniunt
dicit ap^d in vob^{is} audit me audit
Et qui vob^{is} p^rmit me p^rmit Ex
quo plane sequit^r correlare
fa^{ctum} p^rimum est d^{omi}ni voluntati il
los repugnare qui de acta
de actales ceterisq^{ue} ordinaones
appnantes tanq^{uam} autenticas ren

minut recipere et honorare ita
autem p^relatoz a deo est et p^r d^{omi}n^{us}
est repellere p^relatoz et dei au
tem / omⁿis est q^d nullo p^r se le
gitime ab obediencia p^re in p^re
dictis casibus subtrahere q^d p^r
nam saluator n^r domus ih^{esu}s
xpus p^r sua p^rap^rionis meruit
iudicialiam p^rates sup^r omniem
n^raturam iuxta illud ap^d vlt^{im}
data est michi omnis p^ras in celo
et in terra in glo^{ria} dicit super
illo v^{er}bo p^romⁿis domabit^r a mari
usq^{ue} ad mare et a quib^{us} sine terre
diffundetur et tam late dilatabit^r
ecclesia vicarius autem xpi est papa
in nullo p^r se subtrahere ab obediencia
eius de iure sicut nullo
p^r se de iure subtrahere ab obediencia
dei s^c sicut xpus recepit ap^dre
dicationem et scriptum ecclesie geⁿer^{al}
ap^dre egrediens sup^r omes p^rincipa
tibus et p^rates et sup^r omne q^u
cunq^{ue} est ut ei genua cuncta cur
uentur sicut p^re petro et eius suc
cessoribus plenissimam p^ratem co
misit ut dicit in illis p^rincipia alle
luandus in li^{bro} thezaurorum omⁿis est
q^d p^re et ap^dre malo in fide t^u
firmo q^d tunc tollatur ab ecclesia est
obediendum et p^r p^rima petri 2°
obedite inquit ip^sa petro p^rontis
v^{er}bis noⁿ t^{am} bonis et modestis sed
etiam dyscolis q^uos autem domus
replicans imper^{at} negant et p^rono
erant et p^r p^ro d^{omi}n^{us} p^rimo au
ite alia p^rdicta nam sup^r illo v^{er}bo
vos p^rim^{us} d^{omi}n^{us} amma p^ratibus
sublimioribus subdita est dicit gloria
p^ratibus bonis vel malis in co
q^u sublimiores sunt obediendum
est si go obediencia et subiectio de
betur alicui ratione p^ratibus sub
limior^{um} quadiu durat in papa
talio sublimior p^ras tam d^{omi}n^{us} d^{omi}n^{us}

pmanet in omibz subditis eius sicut
 loco et obedientia quia dum durat
 manet causa sicut pmanere et ef-
 factus. Hec p hoc rōn nam pta
 placens est domo grē gratis da-
 te nō domo grē gratum sancti
 sicut tale domo grē gratis date nō
 tollitur in pta p aliquid petiti sicut
 pto dicitur nō opponitur. Et dicitur
 respondet qd qd mea nō sequitur
 pta translati concilium addono
 niam qd faciendū quia addidi dū
 mō contra quendam qualia gallice
 decreta nō mandaret de quorum
 nō ē gallicū sacrum. Consequenter
 qd in eo sapiens illam translatiōem
 prohibuit putat clare et late in respo-
 sione data p pntē sacre grāle co-
 cilium pntē ambasciatoribz dū
 ipse videte potestis. Consequenter
 replicans inuoluit contra hoc qd
 dixi qd ipse ppter admirandā sue
 ptatis excellenciam ipse xpm at-
 tingit dicens qd vñ est sicut dī
 scit celum a terra et sicut attin-
 git terre ipse celum. Ego autē osten-
 dam meum dictum ēē vñ pro
 quo sciam qd ex scriptis meis nō hē
 ipam esse equalis ptati. Et xpo
 qd sumam in terminis hēat univē-
 sionis ptatem vñ rōn grammaticā
 ppe ē ad vñ positum ut dicit
 catholicus et comparatur ppe or-
 xing vñ dicit qd in ppe nō dicit
 equalitatem nec paritatem si quidam
 appropinquatē ex celis similitu-
 dines et univērsionis. Ipse dicit
 dūc angē in hō gressio. Quon-
 domne fecisti vñ ppe te sicut ange-
 licam creaturam et aliud ppe in
 celis sicut ināy ipam pmanē. Et dī-
 rum ē qd nec angelus ē equalis
 deo nec mā nichil sicut rōn siliū

et pporationis maioris. Et ppe deum
 angelus quia inter omnes crea-
 turas deo silior in pncipalior sue
 bonitatis in esse nali. Et ideo dicit
 Ezechiel enim signaculū similitudinis
 qd exponens domū alberti dicit
 sigillū profunditatis pma mā
 vñ rōn sue potencialitatis et spolia-
 tionis actualitatis. Et ppe nichil re-
 bene dixi qd ideo ipse ppe xpm
 attingit quia quicquid ptatis quicquid
 grē sacramentalis quicquid dispensa-
 tionis celestis a xpo capite ecclie
 quicquid ē ipse ecclia dispersa et
 papa in fide nō errante totum ē
 eius dispensationi commissum pro
 quo sciendum qd petrus successit
 xpo nō qd ipse esset xps. Successit
 em vñ ipse alteri et vñ ē ipse
 nec vñ altero maior. si petrus
 nō successit xpo qd est equalis
 xpo in psona. Nō em dūm qd
 sunt plures xpi quorū vñs suc-
 cedat alteri sicut dūm qd sunt
 plures ipse quorū vñs succedat
 alteri. Nam sicut aliqui quibz
 dicunt. In multi nobis hō nō est
 nisi vñs. Sed patet ex quo omnia
 et nos in illo et vñs. Hūc xps
 p quem omnia et nos p ipm ut
 dicit aplūs. 1 ad cor vñs ē
 dicit qd petrus xpo et quibz aliis
 ipse succedit sicut ut vicario eius
 in officio et ptate iurisdicō ecclie.
 Nō in psona qd sicut ante quo
 ptas pape ppe xpm attingit ita
 qd ei nulla in terminis ptas com-
 pari pte. Dicit qd tripla maioritate
 ptas ipse maior ē omni alia au-
 tē ecclia ecclia segregata et
 pma maioritate dignitatis et ma-
 ioritate causalitatis et et ma-
 ioritate auctoritatis dignitatis quid maior
 ē ptas ipse omni alia et ma sic

^{Ar}
Dicit beatus Chrysostomus et ponitur
de vi. dis. ca. duo sunt quippe
runt no tam passim e p'mmo
quia regia p'tate alior e ordo sa
cerdotalis videmus em colla regu
et p'ncipum submitti gemibus sa
cerdotum et ab eis benedici et in
ungi Et in aplm ad hebr vncib
sqz vlla contradicton v'm e q' p'
qui minor e a maiore benedicitur
p'z et hoc p' hugonem de sacro
vatore 2o libro de sacrament p'te
2a vbi d'it ingruit duplicem p'ta
tem p'ncipalem et secularem Et s'
dit q' q'm vita p'ncipalis dignior
e q'ma terrena et p'us q'm corp'
tantum p'ncipalis p'tas terrena p'ta
tem et secularem honore et digni
tate precedit. Secda p'tas ipe e ma
ior omni alia p'tate maiori
causalitat' q'ma eius p'tas causat
omnes aliam p'tatem q'mam
do asseruando et iudicando vnde
d'it x'p'us d'is q' aug' ordinis digni
tatem et p'tatem romani ponti
ficis q' instituit et confirmare
eius v'o p'tatem solus x'pus sum
davit et confirmavit nullius
naqz p'tatis d'co t'p'alis uel p'ncipalis
e ipius asseruato nisi solus elc
co ipius ipe uel de eius aucte
Secda p'tas ipe e maior omni
alia maiori aucte q'ma nul
lius impator' regis uel alterius
legis uel alia statuta robor' uel
firmitate esse censetur nisi q'm
sint p' auctem ipe asseruato et
app'ate de vi. d'it aug' et ponit
dis. q' quiaqz legibus impator
que p' voluntate dei ferunt obsequi
no vlt acquit grande p'mm
q'mcuqz autem legibus impator
que contra legem dei et volun
tatem feruntur obsequi no vlt
acquit grande p'mm q'mcuqz

tantum auctas ecclesie et romani pon
tificis ut q'mq' d'it con. Eplam sim
damenti Ego inq' crediderim curio
si no crediderim ecclesie 2 si me ecclesie
auctas no compelleret. De hinc vbi
d'it i'p'am d'it sanctissim' uel beatis
sim' et in moribus malum d'it
hinc de duplici sanctitate s'z inuote
ne et sacrali Ego dico addendam
p'em tercia' que triphana e s'z
sacralis religionis et q'mitatis p'me
De sanctitate sacralis d'it de 4o non
vob' Simachus i'p'a q'm' em s'ctm
dubitet et que ap'co tante digni
tat' extollit q'm quo si desint bona
acquisita p' meritum sufficiunt que
a loci p'decessore p'stantur aut
em claros ad hoc festigia erigit
aut q'm eriguntur illustrant hoc
ille vbi d'it Gregorius et concordat
glo' q'z suffiat quo ad subditos eu
reputare sanctum nisi constet de
contrario p'm no refertur ad dem
sanctitas s' ad estimacionem bonor
subditor' De secda s'z sanctitate re
ligionis ostendit sanctus thomas
2a 2e q. 81 aro vltimo q'z sanctitas
idem e quodammodo q' religio d' no
men sanctitatis videtur quodam
modo impare vno immediat' et
hinc significacionem competit nome
gricum q' em agnos quasi sine
terra q'mo impat' firmitatem
v'n apud antiquos sancta diceba'
que legibus erant munita ut
violari no deberent v'n et d'z aliq'
sanctum quia e lege firmatu
potest et in latinos hoc nome
sanctus ad immediat' p'me ut
intelligatur sancto quasi sanguine
tinctus eo q' antiquis illi qui pu
rificare volebant sanguine hostie
tingebantur ut isidorus d'it in
libro etymoz Et vtraqz significacio
competit ut sanctitas attribuat
his qui diuino cultu applicantur.

terans

Ita qd no solum homines si et tem
pla et vasa et alia hmodi sanctifi
cantur dicuntur qd hoc qd dmo cultui
applicatur hoc ille de za s3 staba
te publice iustiae dicit emendando
mch p ipatetia ut allegat emendat
thomas ibid q. 80 ar. 1mo pnter
cetera iustiae amissa pnt sancti
tatem quia p mulgatores iustiae
publice sancti psmi debent Ex
quibz sic arguo qd omnes hie mto
psmi s3 sancti qui e m statu et
hiesiasice dignitatis elevati quo
ad pmo qui e dmo cultui appli
cati quo ad m qui e mpter iustie
publice quo ad m si pnt ut pnt e
hmodi m smu anqz hore consutu
tus go ipe no incongrue dia pt
sanctissimus et si sit m moribz ma
lo donec no sit ita iudicatus si aboli
cchia tollatqz deinde quia pmi di
xi esse pntes sanctissimu ab offi
cio sanctificandi dicit qd antoime
no pt sanctificare nisi deo et qd
condicio antioxi Ego sanctifico
Et dicit qd hie indiget declaracon qd
est duplex duplex sanctificaco au
toritativa s3 formalis et illa solus
deus sanctificat et vni e qd dicitur
mstralis que dicitur sanctificaco pontifi
calis seu sacerdotalis et illa quent
ipab hie e qd dicitur antioxi ita dicitur
sacerdotes sanctificare vni hie qd
no de bapmo p muloz vni hie sinez
dathecummos per signu xpi et oroz
manus qz nupositionis pnto sancti
ficari et qd accipiunt quibus no
sit corpus xpi e hie sanctu et
sanctas quia ubi quqz almit qz
sacm e hie ille et loquit de eu
legys Et Cris m ope m pfecto
ome pmi lantqz sacramenti pane
offert ut sacerdos accipiens san
ctificat et ei prgat et em panis
et offentis est opd autz sancti
ficatum e beneficium e sacerdos

hac ille Item dicitur sup Exchm
plm ubi dicit de pmiis aboz
cam quare sacerdotibz offeruntur
dicit ad mngit proclamando de sa
cerdotali dignitate m benedico
re Exyas p3 quo licet vni sit
sanctissimus a quo omnes sanctitas
et p quibz omnia actua sanctificaco ori
gnaliter a sanctissimo deo Sicut
gom yas et m aliis omnibz qz for
miter sicut e vita veritas vito
re tamen p medum sacerdotis
tamqm msa demm et qm m
populum qd statum sanctificaco
ita opatur qd benedico sacerdot
ut dicit Cris dicitur et rona
biles ut dicitur hie sanctificaco
dicuntur cape Et rationabiles
ut dicitur hie de cathecummos quae
magna e illa dignitas sacerdo
talis m pntm xpm quia
p signu et va et orones qm
les no eadem sanctificaco set
mstrali opari pnt alii sicut qd
Si go opponens bene pperisset
qualiter ipd ubi xpi vicario at
tribuo sanctificacois officium
no fuisse opus tantis supflue
tibz prebando qd sit condico an
tioxi dicit aliquem sacerdotem
sine prelato ego sanctifico naz
sanctificaco pt dupliciter alicui
attribui vno antoime et illa qd
ppria deo m illud leuit Ego
domus qui sanctifico vos et qd
attribuere sanctificacois alicui
pnto homi m qm m dignitate
qstatuto e qd dicit antioxi qd
sanctificaco seu sanctificaco con
venit alicui mstraliter sine m
prialiter et hoc mo quent sa
cerdotibus et prelatis sanctifica
cionis officium et hoc m sacra
mentoz dispensaco ad sancti
ficacois amie Sic attribuere pre
latis et sacerdotibz sanctificaco

officium no e condico antixpi seu
opus eius s; uogare opus antixpi
verissimū mīnī xpi qmā sūb co
cessio mīstis uogāt p̄tatem ubi
notandum q; sanctus thomas n. 2
q. 1. 1. 2. 2. loquendo quō am
petat mīstis ecclie coopari xpo
in mīstis sanctificationis anima
rūm pōnēdo quāz mōdos coope
randi alicui agentī dīat cō qm
mōdum qm est ut disponens ma
telam ad effectum p̄ncipalis a
gentis suscipiendus dīat sic apz
sic disponere q̄tingit dīp̄r uel
coope opante sūc dīcēdo sūc
mēdo zc homīes coopant dēo
in p̄torz remissione dēi m̄q̄nt
ap̄līz coadiutores sūmz uel co
parte opato sūc qm cōfert sa
cra que disponit ad grām p̄ qua
fit remissio p̄torz et hēc e coop
eratio mīstis que mīstis ec
clie cōspicit De qmā 1. 2. 2. 2. m̄p
Sic nos cōspicit homo ut mī
stros xpi et dispensatores mī
stis dēi p̄dōne ius sancti
ficationis dīat Arif. 1. 2. 2. 2. dēdī
tate sacerdotali p̄ ipos sacerdotes
xpm mōdum p̄ ipos filios dēi cō
mīgū et p̄ ipos mēbra beati
capitis efficiunt quō go nobis
ip̄i nō solum rēndū magis
quā mīstis aut reges s; et nō
magis erunt honora bīlores
qm̄ parentes hēc ille et p̄p̄ta
ip̄a m̄q̄ bene p̄specta m̄fert dē
m̄q̄ replians dīcēs q; p̄pter
ip̄a excellēcia p̄tatis attributa
sequuntur apud simplices mīmo
et alīq; et apud doctos multa
mōdermēcia et mōdmatib;
respectus obīa mōdmatā pro
p̄rao usq; ad ostula p̄dūm bēa
tornū vō sic faciebāt p̄trū
verq; xpi vicarius et rēpōndēdo

q; illa reuēcia que fit sūmo pō
tīstā nō e mōdmatā s; e sūc p̄tate
excellēcia condignā dīat em̄
sanctus thomas 2. 2. 2. 2. q. 1. 2. 2. 2. 2.
et triplos e virtus iustīe s; religio
que debetur dēo p̄tatis que debet
patre et p̄tibus q̄b̄suācia per
quā ut tulius dīat homīes alī
quā dīgnitate antecedentes quod
cultu rēndunt et de hac obīdīcia
dīat ip̄e ibīdem q. 1. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2.
honor sēmp debetur alicui p̄pter
alīq; excellēciam uel sūp̄iori
tatem mīmo dīat s; p̄lati sūp̄
mali nō honorant p̄pter excellē
ciam ip̄e virtutis s; p̄pter excellē
ciam dīgnitatis qm̄ sūnt dēi
mīstis et ex mōb honoratur
tota qm̄tas cui p̄sunt Ex qno
clīao q; xpm tulius honor e co
bīdīcia reuēciae m̄testimonium
virtutis q̄d̄ autem cōtingit dīp̄r
fieri p̄mo m̄testimonium sūc p̄p̄e
et q̄d̄ sūi grā sūdo m̄testimonium
virtutis alterius et grā altius
dīp̄r go p̄t cōbīdīci honor ip̄o
pape p̄mo m̄testimonium virtutis sūc
p̄p̄e et grā sūc bonitatis et sūm
tūtatē 2o m̄testimonium virtutis xpi
et grā xpi cuiq; vicarius cōspicit
iuxta illud 1. 2. 2. 2. 2. 2. 2. 2. Sic nos
cōspicit homo ut mīstros xpi
q̄d̄ adū go e vicarius et q̄d̄ adū
nō desunt esse p̄p̄a dato q; s; t.
apte malus honor papalis sibi
subrahendus nō e qm̄ forte
figuram ante suam p̄stom dīat
m̄dmo p̄harizem m̄ariam mag
dalenam ostulāri pedes eius p̄
misit et p̄p̄ rēp̄ratom suā ut
mulieres accēderent et tēdēt
pedes eius qm̄ m̄ signū q; ip̄a
nō e s; xpo illū honorē m̄
attribuat crucem supra pedem
m̄p̄dālibus genit quasi non

terius

suos pedes si crucem in honore cruci
fixi tunc locum in terris tenet
et crucem illam ostulanda offert
Et quid mirum si hoc sit summo
pontifici in honorem xpi cum
etiam fiat quibusdam regibus in
recognicionem tpalis domini hinc
de sancto polycarpo de libro m^o c^o
thasice hystorie ca^o xmo policar
pus no solum ab aplis eruditus et
cum hinc qui viderunt dominum si et
ab aplis ordinatus et summeorum
adie. Spus de eadem ibidem de ap
cum martirizari debuit de posito se
mor indumento ac zona resoluta
calciamenta si pedibus temptabat
de dicit que inq^u nisi a reliquis quib
cumq^{ue} fide ac devotione summe
morum p^{er}venientibus resolu con
sueverunt Ita namq^{ue} in omni etat
reliqua vita sua venerabiliter ab om
nibus colebatur ita e estimandum
q^{uod} ipa filium tante obediencie in
osculo pedum detineat quia more
p^{er}summi patris ad osculum man
et oris seu maxille subito suscipit
Ita ob est q^{uod} de petro obiit quia
petrus prohibuit no id eo q^{uod} ho
mor ille no sibi deberetur si quia
cum petro et alij apli facerent
multa miracula ardebant esse di
ab aliquo gentilibus sicut p^{er} act
xmo de paulo et barnaba ubi
facto miraculo ita claudum que
dam turbe clamantes eos ee de
ob volebant eis sacrificare seu
thuisicare Et ideo hac ratione non
p^{er}mitterent se debito et honore
venerari Et ne in ipso aliqui
de petro sic sensissent in dicit glo
sup^{er} no adorant eum Sic ado
rant eum ut deum q^{uod} sunt in
pina no nequa non enim cum
hoc angelus docuit si doctorem
scilicet petrum de iuravit et ideo di
cebat fornicio surge nam et eo

ipse homo sum In eadem nra m^ure
hendo contra hoc q^{uod} dixi concilia
g^{ra}lia dia sancta et sanctissima et
ibi dico inquit dato q^{uod} sit aliquod
g^{ra}le g^{ra}lum et omib^{us} p^{er}one mibi
conites sunt no sancte in d^{ic}to fac
et p^{er}us scus illi concilio infallibiliter
assiat cum dicitur cap^o 1° Spiritus
em sanctus discipline effugiet fictum
si si bene recolo dixit in isto publi
co auditois no possim videre quo
spus scus assiat illis et et id q^{uod} dico
nondum q^{uod} ipse itaq^{ue} no subiacet hu
manis iudiciis quia nemo scit
an amore uel odio dignus sit immo
vix possit uel nullatenus p^{er}sumedus
quia no e verissile immo et in
d^{ic}to crudele op^{er}ari singulos
et malos in p^{ri}mo scito congregatos
quia domus usq^{ue} huc reseruant
sibi septem milia virorum qui non
curantur gemma sua coram baal
ad. 2° no et 2° cap^o 1° vnde
dico q^{uod} ad man^{us} in se q^{uod} concilio
g^{ra}le legitime aggregatum in
n^{on}is addendis ad salutem defice
no p^{er} etiam si p^{re}lati sint mali
q^{uod} p^{er} deus et na no deficiunt
in n^{on}is si saluti h^umanum g^{ra}us
no sufficienter videretur p^{er}sum
si g^{ra}lia g^{ra}lia possent deficere
in h^uis que sunt de n^{on}itate salut
go h^umo concilia g^{ra}lia in h^uis
que sunt de n^{on}itate salut^{is} defice
no p^{er}it q^{uod} videtur nota maior
p^{er} p^{ri}mo p^{er} omib^{us} p^{er}ios quib^{us} h^uant
p^{er} maxima reputant in n^{on}alib^{us}
p^{er} diuam et p^{er} videntem et ag^{ra}
h^umanum p^{er} videntem p^{er} ostem
di quia p^{er}ter hoc collata sunt
sacra sacra scriptura diuinitus e
reuelata v^{er}o e incarnatum
et minor p^{er} quia p^{er} salute h^uam
g^{ra}us o^{mn}is esse aliquam regulam
inobliquabilem et indefectibilem
seu indeclinabilem ad qua h^umanum

genus habeat recursum in archetypis
quia sine fide impole e place deo ut
dicit apostolus alias no esset eides suf
ficienter p nism ab optimo legisla
tore xpo sz nullus pticular homo
e hmgd sufficiens regula cum pos
sit in fide errare ut et papa aliqu
fecit go oz dicere qd hatur recur
sus ad eccliam vltm aut ad cona
lium gntale qum go ecclia vltis
no possit in vnu congregari in
separat ppter eum amplitudinem
p totum vniuersum sequi qd hmo
regula ad qua hr recursum hunc
cessitate fidei e conuincum genale
legittime congregatum eccliaz vltis
reputans go sequi qd conuincum
gntale in hns que sunt denitate
salutis errare no pt pponimus
lectu non e qd culpa origi
nali et eo excellencia credendaz
credenda transcendunt humanaz
facultatem qd eo requiritur sup na
lis concursus ad corum reuelaco
et hnt in scriptura qtuam non
in euidenter et sufficienter p quos
Idco pmissum e de certo medio
sz facere certus qd in se e in
illas pms tradiciones in celebra
tionibus conuincum gntali qd qd
pt deduci qd in conuincum congregati
no sunt ppe qui loquuntur spūs
eius scilicet loqui in eis in hns que
detinuerunt in fide hanc quoque
uisum e sufficienter posita exte
riori forma spūs scilicet residuum
opatur Ex pali em pvidencia dei
quam hz de salute homi videtur
inferendum qd si forma ad opta
fuerit spūs scilicet hnt suam
efficaciam veritatem reuelandi
qntuaz em in hns essent inqti
in malicia no tolleretur efficaciaz
spūs sancti quia pt ee organum
spūs scilicet sicut pporionabili asma

Balaam locuta est in ipse quia magis
spūs sanctus locutus est Et quidam
Balaam in xpo et xpm vocatus
abalath ut malediceret populo cui be
nedixit deus Et ipse benedixit licet
coactus Ita in conuincum gntali in malis et
iniquis prelatis male viuentibus
spūs sanctus loquens veritatem hoc suum
datur ut predictum e in pvidencia
dei denans de vno sine qsequendo
qd no est nisi gntali gntali daretur
infallibilis auctoritas no obstant in
mistror malicia ymo cum Balaam
auduit qd Balaam benedixit pps
dei ait Quid e qd agis quia ut ma
ledictis vocari te Respondit no possu
alind loqui nisi qd iussit dominus Ita
similiter ubi agitur de mstracione po
puli qrenumq inualefceret malicia
platorum pnt dicere cum Balaam
Non possumus dicere nisi qd dominus
iussit Iterum 2o respondit Balaam
Benedictionem prohibere no valio no
e inquit deus ut homo ut mienat
re No autem e ut videtur qd de
spaliori mo regit eccliam sua qua
ante mstracionem pps suu rexit
Idco dixit cuth vlt vobiscum sum
omnes diebus usq ad qfirmacionem
seculi Et eiusd xpi porte inferi
no prealebunt adversus eam hoc e
eccliam qua conuincum generale
reputat ymo p q adventu suu
in carne cum sacerdos sinagoge
mali cent et generato praua
et adultera vocaret nichilominus
dixit turbis qruandq vobis di
permut facite qd quo euidenter
cludi pt qd ea que sacerdotes
seu prelatis noue legis in conuincum
gntali congregati p q publicacionem
e vni dicit in hns que sunt
fidei et denitate salutis tenenda
sunt cum amplius sunt illinati
et spalius eis spūs sanctus assistat
qua sacerdotibus sinagoge et ad

tertius

hoc deseruunt omnes exposiciones
 quas replicat adduxit sup illo sup
 cathedram moysi sederunt scribe
 et pharisen usqz eas intuenti et ubi
 soluciones harum auctoritatum apni
 vos audit me audit et aliaz p me
 adductaz quia concedit eas de con
 cilio generalibz et intelligi licet
 et de fidelibus aliis in nomine dñi
 congregat possent exponi et in
 ipe et antihonomatice de concilio
 qualibus ista et intelligenda scto
 auctoribus ostenditur. Sic em dicit
 beatus celestinus in epistola ad smos
 ephepsiam transmissa ut refert
 in psalms in hoc concilio pñs pñi
 iudicat pñiaz congregato sacro
 huius certum est em qd legimus
 pñi vñtas ipa mentis ang meo
 e ista sñda vbi duo vel tres cong
 gati fuerint in nomine meo ibi et
 ego sum in medio eorum. Et cum
 ita sit quia hinc bñm nro pñs
 scilicet no de e qñto magis nunc
 esse credamus in quentum turbe
 scto. Sanctio namq concilium est
 pñbita veneracione collecta in quo
 nunc aplorum firmitissime illius
 quia legimus congregacionis appa
 enda reuerencia est. Et id in psalms
 in eodem libro in gesas et sñodi
 collectam inquit vñ valde nōm
 et pñxi vñam et vñam queme
 multitudinem hñs sñe dñe fides
 que dicit pñi fuerint duo vel tres
 collecti in nomine meo ibi ego sum
 in medio eorum. Et do em beatus
 sancte trinitas dñi unitates hñc sacro
 niter et concilio et ita tanq ante
 spectum dei in medio vñi fidem
 meam pñi. Pro quo pz qd beatus
 papa celestinus cum reuerentiaz hñdaz
 esse dicit congregacioni concilioque
 debetur collegio aplorū ut pote in

cuius medio ipse xpus assistat pñs
 sancta et ipsa trinitas tota hñc est
 qd beatus celestinus comparat concilio au
 ctōm soli ut sicut sol suo ardore omni
 vñulorum hñmores desiccat ita
 sacrum galium sua auctoritate omnes
 contrariam supat argumetaciones
 inquit em in fine disputacionis
 contra luciferianū poteram omibz
 tuarum disputacionū vñulos vños
 ecclesie sole siccare de auctoritate galii
 epistolae loquens. Idem dñs sap p
 spūs scilicet no hñat in corpore
 subdito pñs pñs pñs pñs pñs
 pñs in quibz dñs dñs
 qd xpus aro vñ qd sapientia se con
 fert in animas dñi pñs pñs
 ipam dei sapia inhabitet et scilicet
 homines faciat et dei amicos. Hoc
 solū qñ ad effectum et nō or
 qd sanctum faciat vel dei amicum
 et confert se in mentes malorū
 quos pñs pñs pñs pñs
 dñs pñs vñi mñr dñs pñs
 pñs hñc pñs tñ illis et
 concessam qui doctrina et vñas
 aplorum suavit dñs pñs pñs
 pñs illi heretici qui vñtū hñ
 tñari et cum arguit pñs pñs
 malivolam animas nō introibit
 sapias dñs qd nñt illa auctoritas qñ
 ad inhabitantem grām et nō ad
 comparationem grē gratis date pñs
 ita istam magis sic assistit pñs ego
 dixi qd illud nō ē vere dictū vñ
 dei tenet ē pñs qd nichil
 posset eis addi vel subtrahi dico
 inquit si istud nō ē vñ dñm
 nec illud de vñs qd pñs addit
 ad vñ quod vñs loquor neque
 offeretis ab eo. Et respondit ne
 gando illam qd dñs quia
 auctoritas ē vñ et qñs pñs auctoritas
 sit vñ illud pñs qñs esse vere dictū
 qd vñs dei nichil licet addi vel

71r
subtrahi per quia in his cingit
in libro de vera religione capitulo xix
in his que sunt fidei talis est rela
tuanda quod falsa et dampnata sunt
sunt repudianda vera autem et app
bata semper sunt tenenda dubia
autem tam diu credenda sunt quia
diu aliquid docet ratio nisi con
trarium aliquid recipiat sancte
mris ecclesie antea posse quod per
ecclesiam uel sanctos doctores ali
quid super addere super illa que sunt
fidei super per intelligi uno quod
ad dubiorum interpretationem et ter
minationem filios quod ad oculorum
et implicitorum explanationem utroque
autem modo autem modo per addi scriptura
sanctae hanc super ea que sunt fidei
transi aliqua sunt dubia et
obscura in fide ad predictos per
tinet interpretari per quorum et per
scriptum pape uel generalis concilii
determinationem hereticum est per
manenter contrarium asserere per
dicit Innocentius et per quod in libro
quodam fidei ratio ventilata ar
bitror omnes fides et coeque non
sunt nisi ad petrum et sui no
minis et honorem auctoritatem referre
debere quod eandem antea perat
implicita et occulta in fide pro
pter et etate congruentia quod
plicare et declarare ut quod in se
riores ecclesie filii implicitate et oc
culte credant per modum quod
plicate et publice perfitantur per
autem quod sit fides per quia
dicit sequi scripturam canonice
et flammam et dicta scripturam que
adducit ad idem per alio quia
sacra scriptura promittit prima
opponentibus eam dicens et
per quod in elucidant me vi
tam eternam habent et re

placens eisdem doctoribus debitam
circulitatem subtrahit ubi cumque
sibi placet ut quod suis responsis
quod non sequitur si va sunt sua scilicet quod quod
ba sancte scriptura sunt flammantes
quod dico ad primam de vtro in no
addit ad vtrum quod loquor nec aufer
ratis dicit gloria dicit norma equi
tatis et omnium heresim perhibet de
bitum enim recte doctrine aliquid pre
intentionis addere uel aliquid
veritas subtrahere via enim regia
incedendum non adducitur
uel sumptum quia recte via dicit
et uisi ambulabunt in eis et
nichilominus de lura inquit non
sederant et hic quod hic perhibet
adducit de peruanis intellectum
logis non autem adducit declarans
aut elucidans in quod per se per
per quod in elucidant me vitam
eternam habent Similiter super
illo sermone dei ignitus dicit glo
ut heretici qui corrumpunt scripturas
ne eis quodantur et beatus quod
ibidem nec corrumpas dogma
sacramentum scripturarum dicit quod
heretici ne eis quodantur fecisse
noscentur et lura nec addas
quod quod sit eis contrarium
per in et multo addere illa quod
faciunt ad vtrum elucidanda si
niliter super dicto Johanne et per
ultimo dicit gloria et uia quod
faciat in astra et qui per suis er
roribus fouendos aliquid adde
rent uel diminuerent supponit
exequutionem et lura ibidem si
quod apposuerit et discrepancia
sunt faciebant heretici qui tempe
illo addabant discrepancia a
veritate et uiam et aliquid mi
nuabant de ea veritate dicitur
per ante marianum non fuisse
per hoc in non concluditur quod

possent aliqua addi licet que faciat
ad declarandam totam sententiam
Et sic fecerunt doctores sancti hanc
ille non est ergo verisimile si scilicet
credidissent se peccasse quod tantis
laboribus expositioni scripturarum
intendissent:
Ira et notabile ubi dixi prela-
tos malos et bonos magnifice-
rent officii honorandos Et postquam
septem causas adduxi quas ad
hanc ubi dixi Idcirco quia dixi
ipsi soli sunt autem ligandi et
soluendi a peccatis et illud est primum
Primumque ligantis et contra hoc
arguit replicans ipso soli sacer-
dotes sunt autem ligandi sol-
uendi a peccatis et christum sic
quia per filium et spiritum sanctum sunt
autem ligandi et soluenda
peccatis ergo et Item Christus homo
et ipse sunt alii quia sacerdotes
ergo et videte quid quo ostendit
se autem facit scripture intelligi
aliter quam Christus suis discipulis
innuit Et hoc enim allegam sibi
illam autem per primum et secundum
quod ligantis super terram et liga-
turus et melius et sua autem sal-
uator ut noluit intelligi de bea-
titudine quia cum in apostolorum
non comparat si nec de laicis dis-
ponentibus se per gratiam si de a-
pulis et eorum successoribus per
sacri ordinis sacerdotalis suscep-
tionem dico ergo quod ista quia non videtur
nitas sed autem absolventi a
peccatis actus ergo non soli sacerdo-
tes quia est equivoce in his
ut, quod dicitur ponit enim omnes
qui me intelligunt quod intellexi de
autem quam sunt soli sacerdotes
qui sunt homines separati per
ordinationes et primum non de
trinitate vel Christo homini dico ergo

aliqua primum est quod soli sacerdotes
sunt autem clauilum in foris primum
de qua loquor in proposito et est beatus
ambrosius ubi ait super hoc primum
hoc ubi sunt ligandi et soluendi so-
li sacerdotibus concessum est ubi
scilicet et Thomas in quarto secundum disputationem xix
quod dicit quod illa clavis que se ex-
tendit ad ipsum celum inuoluit et
mouendo impedimenta introitus
intellectus per dimissionem peccati vocat
clavis ordinis et hanc sacerdotes
sunt quia ipsi soli ordinant pro
populo in his que directe sunt
ad deum Secundo dico quod laici et si
se disponere possunt ad primum reme-
dium. Nullus tamen videtur est quod dicit
opponens quod hoc habeant au-
tem ligandi et soluendi dispo-
sitione quia ipse est paucissimus
modus loquendi usitatus a docto-
ribus Idcirco et opponens non au-
debat enim nominare qui istum
modum adinuenit nam como
loquendi doctorum catholicorum
non habemus nisi triplicem autem
ligandi et soluendi ut ponit
scilicet et Thomas in quarto disputationem xix una
est autem et est solus dei qui per
virtute patris dimittit etiam excel-
lentie quia solus Christus homo
sed qui in isto excellenti sue passio-
nis operatur salutem nostram de qua
apostolus in primo ad corinthios habet clauem et
claudit et nemo aperit aperit et
nemo claudit Tercia est imperij
et ipsam non debet habere trinitas in-
creata cum sit principale agens
et non instrumentale aut ministrale
remissio peccatorum nec Christus
cum sit caput ecclesie in quo per
excellenciam plenitudinis est
patris illa sed soli sacerdotes habent
qui ministri dicuntur Christo et de
tali loquendum in postea in ma-
iorem illud ambrosius habet ubi sunt

ligandi et soluendi solum sacer
dotibus egressum. Unde quoniam licet
addideretur quarta pars se dispo
sitiva anima quoniamque laicus se
disponit ad primam tamen sibi non co
venit illa civitas christi de qua ego
loquebar quod cumque ligatus super
terram est ligatus et in celis
ut primum quod assumpsit christus
homo sed autem dimittendi potest
quod non soli sacerdotes per opus
quod necessitas est quia alia ratio
christus et alia ratio sacerdotis
hinc autem ligandi et soluendi
a potest anima ut sunt sancti spiritus
ubi supra virtus aliquid agendi
est in ipso et in ipse agente non
eodem sed in ipse agente personae
probantes clauum quod nobis ha
benimus et aliorum sacerdotum virtus
est in instrumentalibus sed in christo est sicut in
ipse agente ad salutem nostram
per autem quid magis? Deus est
sed per ministerium magis est hoc clauus
autem de ratione sua operum potestatem
tem aperiri et soluendi secula
videndi sine aliquid aperiat quod
principale agens sine quasi mi
ster. Et ideo in christo oportet ponere
clauem sed altero modo quod sit
in eius ministerio. Et ideo dicitur quod
clauem excellentiae et tamen de illo
assumpsit ulterius contra quod
tamen ubi dicit sacerdotes esse ho
norandos eo quod de eorum orationibus
etiam est quod efficaciam pro populo
et annuabatur foraminibus. Ubi dicit
quod si orationes sacerdotum debeat
esse efficaces pro populo oportet quod
ipsi sacerdotes deo placeant per
volumina opera aliaque ipsius deum
provocant ad deteriora. Sicut quod
hoc est sicut scriptum est quod est bene con
gruum sed non simpliciter oportet ut sit

Ar
necesse anima dicit tamen in isto se
intendit dicitur per se suffragia
que sunt per malos inquit duo
sunt quod in primo ipsum opus operatum
sicut sacerdotum altaris et anima
nra sacra operibus efficaciam
hinc absque opere operante quod equal
operentur per quosdam sicut quoniam
ad hoc suffragia per malos facta
desinunt per finem christum quod ad opus
operans et distinguendum est quia
operans peccatorum suffragia sancti
sunt quoniam consideramus ut est eius
et nullomodo meritoria et potest
nec sibi nec aliis christum quoniam
est altius quod dupliciter contingit primo
inquitur peccator faciens suffragia
gerit personam totius ecclesie sicut
sacerdos dicit magis quoniam
mortuorum. Et quia ille intelligit
facere cuius nomine vel vice sit
ut per dyonysium in primo capitulo cele
stis hierarchie. Unde est quod suffragia
talibus sacerdotibus quoniam sit peccator
per desinunt profuit quasi opus
sola ecclesie facta cuius ipse minister
est christum quod agit ut minister altaris
opus eius minister est magis pri
ncipalis agens per quoniam ille
qui agit ut minister alterius non
sit minister merendi actio tamen eius
potest et meritoria ratione principalis
agentis sicut si finis in peccato coram
quodamque opus nunc facit opere
cepto deo caritatem habet quoniam
si aliquis in caritate decedens
precipiat sibi suffragia fieri vel
alterius precipiat caritatem habet
illa suffragia valende desinunt
quoniam illi per quos finit in peccato
operantur magis tamen valerent
si in caritate essent quia tamen
quod duabus partibus opera illa me
ritoria essent quod gregorius

tercibus

Inm JB qui displicet adorandum
 mittitur irati iudicis animus
 ad deteriora provocatur. Respon
 det sanctus thomas qd quibus go
 pte eius qui displicet oro pator
 no sit accepta in ratione altius emg
 vice vel nupio agitur pt esse deo
 accepta. Et p hunc modum soluit
 alie auctes quia oro quia sacerdos
 facit sibi no prodest nisi sit in ca
 ritate prodest in aliis inquit
 e mister publico eccle xpi quia
 male dicit in illa sua positione
 qd oz sacerdotem deo placere per
 bona opa si debeat deaudiri pro
 populo. Preterea accedens adposi
 tionem ubi dixi solos curatos oz
 dmare p q prelatos maiores sz
 fpos debere predicare et religio
 sol eo voto sue professionis qui
 ad hoc sunt ascripti dicit qd ipe
 pones pcuratur instanciam pro
 ipe quo no erant curati et qd eccle
 et proinde adhuc no erant diuise
 in quid si soli fpo succedunt
 apls et soli curati. Expon distib
 quorum successores sunt maiores
 presbiteri et no curati. Pro quo
 fundametalis discussio. Dico ptea
 que imper dixi in sua replicatione
 pftum cum vno e duobz hohemibz
 supplicavit hie declarari et in scriptis
 tradi. Quod go et a vobis dicit
 vltice et Inm domus in veteri
 testamento no instituit qd copres
 se legatur nisi qd aaron summum
 pontificem maiores sacerdotes et
 levitas. In go curatores quos dauid
 instituit. In eo illa distinctio sa
 cerdotum qd additum hoxm thum
 habent et alij no. i. palippon xmo
 Respondeo go qd omnis status eccle
 est a domino nro ihu xpo institutus

teste aplo ad Eph vno vnicuiqz da
 ta e gratia xpi mensuram dona
 tionis xpi ppter qd dicit scriptura
 ascendens in altum dedit dona
 hominibus. Et que sunt illa dona
 subdit et ipe dedit quosdam quidam
 aplos quosdam aut pphas alios
 vbi civitas alios pastores et do
 ctore ad asinuationem fidei in opus
 misterii in edificationem corporis xpi
 qd e eccle. Et eadem sententia hetur
 1 Cor xii. Ex quo pz qd hec per
 fecta et completa statum distib
 maxime in hora ascensionis
 dno a dno instituta e ut notant
 va pmissa allegata illud scilicet
 ascendens in altum dedit dona
 hominibus. Ex quo item sequi qd dis
 tinctio et varietas statum in eccle
 gradu et dignitate no est ph
 ex institutione eccle aut emg
 pui hominis aucte pcessit quare
 nec eam destrucere pt. Et dicit
 quo xpus ipos status instituit cu
 no nisi aplos xii et hoxm reli
 quit discipulos respondens in glori
 amocron 24. Ipe dedit quia se
 ascendit ut adimpleret omnia
 omnia inquit implevit quia ipe
 dedit. i. gratis instituit no coru
 militas quosdam quibz aplos sz
 xii p dicationis sue viarios hie
 vno. Elegit inquit xii quos et
 aplos nominavit quosdam aut
 pphas sz futura p dicentes sicut
 agabriel et xxi. vel pphas i stri
 phuras exponentes. Et xmo
 dicit in eccle que erat antequo
 que pte. i. doctores filios vbi
 civitas. i. ewangelij emmationes
 ut vbi. Synagoga. Et vbi vbi
 septores ut civitate inior. Ego
 em inquit in hie ewangelij dabo
 vbi. hie filios aut pastores et
 doctores ut fpos qui pastunt
 xpo et docent vbi. iuxta illud

Ar
Femine 30 Dabo eis pastores in
cor meum et pastorem vos scia
et doctrina Et nunc **xxx** Ite fa
ciat a te vltra volare doctorem
tuum vel dico 30 qd ipe xpus hac
diversitatem perarant dedit et
instituit virtualiter dum spm sctm
misit visibiliter qui docuit aplos
et eorum successores quidamq;
status ecclesie officio congruet
pnt ipe saluator pmissit aplis
suis ad huc inquit multa h
vobis dicere si no potes potae
mo pacito autem sps sancto
que mittet pr in nomine meo
ille vobis docebit omnia et suggeret
vobis omnia quicunq; dixeris vo
bis et ne acciderit eis solus di
ctum si cō posteris eorum suc
cessoribus ait Ego mittas vob
spm vltat qui docebit voboz
vltatem ut sit vobiscum in fine
Joh 14 Sic em xpus p platos
dr ecclesiam perarant institui
tuisse teste aplo Et ego si quid
donavi in psona xpi donavi
Et hē qd dicit dominus per archa
petri de palude de ecclesiastica
pate qd clusione zacharia
invenimus ad xpus dedit
pastores dando pmiū et vlt
pastorem inuente dicendo p
pate oues meas et p illis
alios pculares Sicut et h
Aug⁹ in lio de consensu euāg
onduis xpm euāg scripsisse
qd in euāg qmiserat scribere
duens omnibus discipulis su
is tamqm membris sui cor
pis qd xpus caput Ita qd cū
illi scripsissent que ille ostendit
Et dixit nequaquam ē addm qd
ipe no scripsit qm quid mem
bra eius id opata sunt quod

Sutante capite cognouit quid
qd em ille de suis dictis et factis
nos lege voluit Hc scribendum
illis tamqm sub manibz nupat
hēc ille Vn in psona platos
eccle dicit dominus Qui vos au
dit me audit luce 30 Cūq; rōm
subdit aplis vbi pū dicens
Ex quo sz xpo capite eccle to
tū corpus eccle compactime
p omē inuicturam submisit
r qm p qmācom fidelis vniū
quiat et submisit alteri bonū
qd hē a xpo capite vbi subdit in
opacom in mensuram vngauq;
membri qmā in gradus mēbroz
eccle competunt Diversis diū
actis maiores sz et minores sūt
aly actz eorum aly sacerdotū
aly religiosorum rōm in oposi
com vñ hē de lra ibidem Sicut
alia ē opaco rōmā membri alia
opaco oculi alia pedis et vte
p ipm xpm ē hoc totū qmā
ipe augmentū corpus sui facit
et hoc qd ad pfectū eorum
qui iam sūt de corpe ipe dicit
tendens in edificatōm sui rōm qd
xpus accipitur pro capite cum
membris et hoc quātm ad illos
qui no dūm sūt de corpe eccle
put dicit In hoc ibid Sedo sup
ponendum qd pmissa officiorū
valētū regitūa sit ierarchia dypa
seu subordinatio et vna sit p
auctas supma exp institution
et no tū humana s; diuina aucte
Iuxta illud **Joh 14** pte oues
meas pū licet aplis dicit de
dit quosdam aplos quosdam pro
phetas no normando palem
enimēnam singulariter tamē
presupposuit illud p xpm qd
presse factū pū ad inuendūm

tercio

illud qd dictum e pmissit vnicuique
 scilicet data e gra xpi mensura dona
 aonibz xpi quasi diceret qd vni plus
 et alteri minus donatum e cu omni sup
 numm regimem ecclesiasticum sit quissu
 78co dicit idem aplis 2a cor 12 Non
 inmensum glanur et xpi mensura
 regule qua mensus nobis deo vbi
 gloria dicit vsurpans sibi regimem
 omnium sine quissione xpi aut sui
 vnam uel ptatem sibi commissam vlt
 tui sibi preponit ostendentes non
 xpi mensuram regule s; in mensu
 glanur hcc ibi. Exmissi inferitur
 qd xpi statum aplicum sunt tra
 qua ecclesie ipis aplis succedere
 duosunt s; cardinales Epi et re
 ligiosi pro quo sciend qd apli put
 triplr considerari vnos put sunt xpi
 ascensores ante suam ascensionem
 alios put facti sunt pastores diffi p
 mundum predicantes 2co avocato
 rum pto usq ad finem iuxta
 modum et quisationis pmo in fin
 considerari put apli ut sunt xpi asse
 sores pmo et p qd beato petro asse
 derunt ut domestici et familiarissimi
 amici et secretarii et hoc mo succe
 dunt eis renendissimi ptes dno ar
 dinales quasi domestici pape consilarii
 et assessores s; quantum ad xpi statu
 Epi succedunt aplis et notant apls
 distinguens status ecclesie quia ad
 distinguunt status distinguunt statum
 pastoralis cui incumbit cura ani
 marum pcculorum a statu aplico
 ad que pertat regimem et ordinatio
 totius ecclesie gualiter et iuxta hac
 finam dicit 1a cor 12 s; cas fac
 sancta qd papa s; se inter cardinales
 emicare ration status aplici in quo
 sunt ordinando eum a pastoralis
 statu licet et in statu aplico sunt
 pastores et status in se sunt diversi

et pus sunt in statu aplico p xpi
 iustitiam quam in pastoralis et petre
 quia ante passionem omibz duobus
 sunt apli s; p passionem institutus
 e petrus a xpo omis pastor et tunc
 status pastoralis e ordinatus ad
 aplico status ante fuisse petro go
 et sui successores vtrq retinuit statu
 s; cardinales apli cum dimittat
 Et ista diversitas inter iunc vacatos
 cardinales et archiepos qui in sta
 tu aplico valde mo succedunt aplis
 notatur in glo in 1a cor 12 super
 illud fidelibus dictum omnia vna
 sunt sine apollo qui erat epus
 corum sine cephas i petro qui
 omnibz maior erat Ex quo sequit
 aliqua pmo qd ad statum cardina
 lum quantum tantum tanquam
 ad statum aplicum pmo ptinet
 vna cum papa regimem et or
 dinatio totius ecclesie nam sicut
 pfecto status apalis in hoc consi
 stat xpi statum thoin 2a 2e ad qm
 voluntaria obligatio se obligat
 ad hoc qd curam p xpi gerat
 et saluti corum in sicut in cor
 qui suo apali regimem pati sunt
 quissi ita pfecto statu cardinala
 tum in hoc consistat qd caritate
 se obligant ut cum capite suo v
 vicario gualiter fidem et optam
 tatem usq ad sanguis effusionem
 defendant In cuius signum capellu
 rubrum portare debent s; sequitur
 2o qd cardinales sunt in statu per
 fectionis aliorum quia sit gualis sta
 tus pastoralis quia inferiores
 pastores tenent se exponere pro
 grege particulari s; cardinales
 tenentur se exponere p ecclesia
 vbi qd e pfectus quia bonum
 quito qm tanto dms ut dicit
 p qus 1a cor 12 sequit ex co de qd

sedem apostolicam sive papam et cardinales preterea sedibus particularibus preterea declaratis videretur nunc aut videretur ad salutem sive quod ad finem sive quod ad utile regimen ecclesie militantis quia in hoc succedunt petro et ceteris apostolis quod ad statum apostolicum primum de quo dictum est Emiles docte omnes gentes per vltro En ubi obicitur quod cardinales diaconi ipsi succedunt apostolis cum omnes sint presbyteri respondetur quod non succedunt in ordine presbyteratus in succedunt in ordine diaconatus et nichilominus succedunt eis quantum ad ordinem peractionum cardinalatus ad intellectum superius declaratum ubi quod ad hoc cardinales diaconi non solum iure predicto sed et laudabili et approbata consuetudine iam precepta precedunt episcopos licet ordo episcopalis dignior sit ordine diaconatus sicut in gratia archidiaconus licet non sit presbyter in parte pluribus presbyteris suo archidiaconatus ordine reuerentius subiectus xxv dicitur per latius Et sic cardinales et non episcopi precedunt episcopos quia comparantur senatoribus qui erant prius per imperatorem et dicebantur patres scripti de hoc per archidiaconum de officio legationis capitulo 10 si scilicet scilicet ad rem statum apostolorum putant diuisi sunt a petro per universum mundum succedunt eis ipse ipse cum omnibus hiis qui sub hoc nomine episcopus designantur comprehendendi De quo dicit Ysaia hio scio de natus terminum capo omo de clericali ordo inquit quod quod patet et in patriarchis archiepiscopis metropolitans atque episcopis patriarcha greca lingua sumus primus interpretatur quod primus apostolicus

retrahit locum Et ideo quod sumus honor fungitur tali nomine censetur sicut in nuncius anticus alexandrinus archiepiscopus greco vocabulo dicitur quod sit sumus episcopus tenet enim vicem apostolicam et presidet tam metropolitans quam episcopis ceteris metropolitans autem a mensura civitatum vocati sunt singulis enim provinciis preminent quorum auctoritate et doctrina ceteri sacerdotes subiacent sicut sive quibus reliquis episcopis nihil agere licet sollicitudo enim totius provincie ipsius commissa est quibus autem superius designati ordinis uno eademque vocabulo episcopi nominantur si ideo privato nomine quibus videtur propter distationem prelatum quia sunt accepti patriarcha per principum archiepiscopus enim princeps archiepiscopus princeps episcoporum sicut metropolitans a mensura civitatum licet ille dicitur notat domingus opponens una clausulam quia dicit me et pretermisisse in capitulo de archiepiscopis ubi dicitur quod talis distatione sumpta estavana gentilitate quod noluit notari respondens quod nomen ista flamme et archiepiscopos et in gentilitate reperit si gradus eis correspondentes beatus petrus et apostoli a christo receperunt Et ideo nomen per manserunt et in distatione ecclesie dignitatis cesserunt vel cum sancto thoma ubi arguit magister dicitur per omnes ritus ecclesie non magis confirmari ritum gentilium quia ritum iudeorum quod est respondet quod ritus iudeorum non erat diffusus in diversis regibus et provinciis sed in una gente Et ideo non oportebat quod sub eo qui habebat potatem principalem alii pontifices distinguerentur si ecclesie ritus sicut et gentilium per diversas

terius

nationes diffunditur et ideo optuit
 qd qm ad hoc magis gentilibus ritibus
 quam iudeorum status ecclesie refor-
 metur pñ licet ordo iste ecclesiasticus
 quo ad distinctionem graduum prelatos
 sit ritibus conformis gentilibus non
 sequi qd sit malus aut vanus aut
 non ad id institutus qm ecclesia consi-
 tata ē opus huius pñe s; gentilitate
 et iudeorum pñ ritibus ecclesie modo
 capitur qd qd formitate vñq modo
 alterius putat dicit hugo hō pñ de
 sacramentis parte in cāo mo hō
 ille qd hñ ordines ab eis pñ et
 sanctis aplis effluunt putat testatur
 et beatus clemens in qd allegat hu-
 go ubi prius qd hñ in libro illius in
 principio qui solent inscribi de acta po-
 tificum dicit em sic in illis ciuitati-
 bus in quibus apud et hñ pñ fla-
 mines eorum atq pñ leges doctores
 erant epōz pñates pñi uel patri-
 archas qui reliquos pñorum iudices
 et maiores quociens uoce foret nego-
 cia in fide agerent et in dñi volun-
 tatem sicut sancti aspirant apli ita ut
 ne quis in iure pñtaretur diffini-
 rent in illis autem ciuitatibus in
 quibus dudum apud pñtates erat
 et hñ eorum archiepiscopus quos
 hñ monachos tenebant quā memoratos
 pñates et hñ epōs in pñi pñceptu
 qui nō in pñatum s; archiepiscopus
 nonne fructus hñ ille ex quo pñ
 qd aplis hñ gradus succedunt quo
 ad statum eorum pñtum ad hñm
 statum aplorum s; pñtationis quer-
 rationis ab succedunt religiosi vñ
 de xvi q. i. qd ante qd monachi aplorū
 figuram teneant et hoc qñtum ad pñ-
 orum remissionem ut qd pñt gloria
 pro quo sñm qd reputare statum xpi
 et aplorum pñt intelligi dupliciter
 vñ mo essentialiter et omib qui ob-
 ligant se ad pñtationis opa in tria
 vota essentialia reputant xpi et

aplorum pñtationis statum sñbilit-
 em in vñ pñ omib nazarenis qui
 volebant se domino consecrare voto
 se asprungebant ad pñtationis opa
 pñtum qd ad hoc qd omib religiosi
 vota se obligant asprungentes se
 ad opa sup exortationis in illa
 tria essentialia vota essentialia repñ-
 tant xpi et aplorum pñtationis
 statum cum apli prius fuerint
 vocati ad statum religionis in illa
 tria vota sicut de voto aplorū infra
 dicitur Nam mox vocati ad xpm
 relictis omnib secuti sunt em in
 xpi mo sñm quo vñ dicit crisostomus
 tria sunt que relinquere debent
 venientes ad xpm pñmo sñb nūm
 diales que pñtationem intelligunt
 et opationes carnales que pñtationem
 intelligunt et renūciationes pñna-
 les que pñtationem intelligunt hoc
 ille sñdo insinuat et in dñm
 sñm modum viuendi in volunta-
 ria paupertate sñm sñm de religi-
 osi xpi et aplorum pñtationis sta-
 tum reputant pro quo sciendum
 qd ad pñtationis statum nulla re-
 quiritur forma quid nō est
 caritatis pñtatio efficienter vñ sñd
 votorum principalium pñtatio
 obligatio in pñtatione corporalis in uigi-
 liis et ieiuniis opatione et re-
 gulari obseruatio essentialiter
 ante xpm et aplorū modi viuendi
 imitatio pñtum qd ad caritatis
 pñtationem epi sunt in pñtatione statu
 et alib pñtationem em pontificalis
 statu caritatem pñtationem in ar-
 quistam nō acquirendam pñtum
 vñ ad hñm votorum pñtationem
 pñtationem obligatio omnes re-
 ligiosi qui ad illa se obligant
 sunt equaliter in pñtationis statu
 pñtum ad corporalem opationem
 monachi et professores reguli sñi
 benedicti arioni viuendi in modo

terius

eis succedunt clerici quilibet nomen
 et inferiores prelati seu clerici que
 admodum de hoc scribunt doctores
 antiqui sufficit in ad pms qm in con
 cilio palædomen statutum e ut
 aliqui presbri ordinari possint
 si in martirio pusi fuerint hys
 d. Reminisc ubi dicit glo q mar
 tirmus vocatur ubi reposita sit
 reliquie martirmus et constat
 satis q illi fuissent male illuc
 limitati si fuissent ad pducendum
 ubiq obligati et ita no successer
 unt hys nisi in actu pnapa
 li qui e actus celebrat sacerdo
 tis sup corpus xpi vñ pmissa
 deductione lacus presertim in h
 ultimo pincto declassen nisi
 infirmitate gravato fuisset casu
 que tacta sunt p bona domoz
 Bohemoz dxi quia ex hys cor
 rigere pnt et debent inter mul
 ta pincta p dnm replicare hoc
 duo pmi ubi dicit q no hemus
 copiose in scriptura canonica q
 opus constituit petrm sumu
 pontificem aplorum 2m q di
 xit ibid in statu ecclie pmitte
 no fuisse nisi tm duos gradus
 sc dyaconatu et psbato q
 idem erat in pmitua ecclia sa
 cerdos qui et sps et qm hoc
 duo sunt ostensa copiose ce sta
 nimate supus tm pncipion cui
 dencia De pmo sam q petrus
 a xpo posito e supra aplos tanq
 pncps et platus orz q ex scri
 ptura canonica pz ubi doming
 ait petro pasc oves meas ubi
 dicit Crisostomus em erat aplo
 rmus petrus et ob discipulor
 et verteo collegy In et nega
 tom delecta quallit ei placon
 fm et negatom quib ei no ex

pbat Si dicit Si diligis me pre
 sbe sribus Idem Crisostomus
 aplorum ait petrus a filio super
 omnes qui fidei sunt pntes acc
 pit no ut moyses in gente sua
 s in universo orbe Et ita pz q
 soli petro dictum e illud vñ pa
 sce oves meas Et ita ego bene
 addidi in soli licet in totu cñm
 no habeatur nec addidi ut vba
 totus s ut doctores opponere
 solent vñ eadem ad id Beato bñ
 ad Eugenium inquit que subte
 sunt que sunt illa si querias certe
 orbem opemdm e ei qui for
 te vellet coplone que non
 pntent ad tuam curam Et pau
 lopo Itaq tu et heres et orbis
 hereditas Et infra si indagemus
 quib sis vñ quam psonam in
 ecclia dei geras es em sacerdos
 magnus sumus pontifex tu pñ
 cepi hñ tu heres aplor Et
 infra tu es cui claves tradite
 sunt cui oves credite sunt Snt
 quib et alij reli ianitores et
 gregum pastores s tu tm glori
 qnto differencus utrumq pntet
 nomen hereditati Snt illi sibi as
 signatas greges singuli singulas
 tibi universe credite sunt necno
 omni s et pastorm tu unus
 omni omni pastor pñ id pbat
 quer ex vo dñi tui em no duo
 sporm s et aplorm sic ab
 solute et indistincte tote qmisse
 sunt oves si me amas petre
 pasc oves meas inquit plane
 no designasse aliquas s desig
 nasse omes et reliqua que ibi
 sequuntur adpositum istud ad
 ca ubi replicans volens ostende
 positum suu arguit pmo ex
 canone in novo dñi pñ ubi dr

q omnes apli sunt partes quia pa
rem honorem et potatem a domino
recepimus Respondet q vñ e de pte
te ordinis sacerdotalis pmo et pta
lis tandem que nō recepit magis
et magis Et nō est vñ de pte Jur
isdictionis ut declaratum ē etiam
hic et in positione mea conuult
doctoribus Et p hoc sunt solute
anctes alie quas adduat quia
dominus omnibz dixit simul hoc fa
cite in meas memoracionem loqui
de pte ordinis Similiter illud
accipite spm scm et Et quia dixit
dominus replicans q illud pascite
oues meas nō sūt dictum soli petro
si sibi in psona aliorum In oppo
nō ostendere veritatem Nam totū
sibi soli ostendit dictū Dixit ille
petro Simon Joh diligis me plus
hñs pascite oues meas Et q soli
petro dictum sit illud vñ pascite
oues meas et q p hoc petro sit
constitutus summus pontifex totius ecclie
p p subsequa dicit cñ super
eodem vñ bñs Petrus et Paulus
alexandrinus ut inuicem in dñia
in capite nro aplio throno roma
norum pontifice a quo nrm ē que
re quid ardere et quid tenere de
beamus Ipm venerantes ipm
rogantes pro omnibus qm ipius
solus ē reprehendere corrigere
statue disponere solvere et ligare
loco illius qui ipm edificauit et
nulli alii q sum ē plenū s ipm
soli dedit cui omes iure dñis ca
put inuicem et pñates in dñi
tanqñ domus ihu xpo obediunt
hcc ille Sup eodem Joh vñ dñs
dicit theophilus pñito prandio
missionis omni mundi petro
commendat nō alijs vñ dñs dñm
igitur prandissent dicit simoni

petro ihu Simon Johis diligis
me plus hñs pascite oues meas tā
qm nō esset vñ ostendit petrus
ostendit amorem suū in xpm
in si esset pastor fidelis sub pñape
omni pastorum hcc ille Nicolaus
delmra dixit simoni petro vobis
ei beneficium spale conferre Simon
Johis diligis me plus hñs pascite
oues meas hcc ille Petrus thomas
dicit sic pascite oues meas ut sic
nō possit dia xpianus qui dicit
se nō esse sub cura istius pastoris
sē petri Iuxta illud Et ecclesie
pastor vñus erat omni vñ Et
orbe pmo ponent sibi caput vñ
petro antea hcc offamur congrue
omnibus intermissis mittit pma
zin Crisostomus et omnes aplorum cat
os discipulorum et verteret colle
gm hcc ille Bonia Et queritur
cur alij discipuli transierunt
qui dñm diligebant ppter quid
a solo petro quesitum ē dedila
tione Ratio vna est inquit quia
sibi cura erat grēque spaliter co
mittenda inter alios ydeo ab
eo spaliter dedilator querit ille
gat Crisostomus ut iam dictum est
Item scilicet thomas contra gentiles
libro iijō cao lxxv quia domus
corpalem puritatem ecclie erat sub
tractura optuit ut aliam qmittat
qui loca sui vñs ecclie gereret
curam hñc ē q petro dixit an
ascensionis pascite oues meas Joh
vñ dñs et ante passionem et tu ihu
queris confirmare frēs tuos luce
xpm Et ei soli promissit Tibi da
bo clauces regni celorum qñt pñ
ut onderet quo pñas ecclie ponit
ad alios esset diuina adq seruanda
ecclie vñtatem hcc ille Quia
reprehensibile autē sit qm co ma
gis solo enarrare quo sperabam

terius

replicantiem providentiaorem fuisse
 dicitur enim quod in ecclesia primitiva idem
 fuit episcopus et sacerdos fuit heresis
 arrianorum ut dicit beatus Augustinus
 libro de heresibus capitulo primo quoniam
 quia desideratum episcopatum a
 dipisti non potuit dispensando episcopatum
 tandem dicitur presbiterum ab episcopo
 nulla deinde debere discerni conditio
 status thomas de re quod est de ratione
 deo videtur primum quod in nomine omnium
 presbiteri et episcopi non semper distingui
 videbantur quia sepe in scriptura
 sacra per eundem personam sunt rem
 semper sunt inter eos distinctio etiam
 ipse apostolus quod hoc antequam quod alle
 gat apostolus et in eadem sententia de presbitero
 deo quod ubi apostolus allegat regulam
 episcopalem dicens 1 ad corinthios
imo Si quis episcopatum desiderat
 bonum opus desiderat et episcopus
 irreprehensibilem et de deo dicitur
 per ea loquitur de presbiteris necesse
 non facit hoc ideo factum est quod ibi
 fuit presbiter et episcopus sed quia illa do
 ctрина qua ibi tradidit episcopo etiam
 venit et presbitero ubi dicit 1 Timotheo
ibidem omne vir in opus bonum et
 totus sic disputans de episcopo et de
 signis eos dicens que quid habere
 a quibus autem abstinere et etor
 dinem presbiterorum dimitte ad duos
 transiit quid videtur quod non multum
 se medium est etiam huius sacerdotes
 imperium susceperunt et presbiteros
 ecclesie et que de presbiteris dicit hoc et
 presbiteri conveniunt intransfacionem
 enim sola super eos ascenderunt et hoc
 solo videntur superhabundare presbiteris
 hoc ille et de idem gregorius inquit
 quare tacuit de presbiteris ideo quia in
 ordinatione episcopi comprehenduntur
 presbiteri quoniam enim episcopus presbiter
 est et huius non omnes presbiteri episcopi hoc

ille et quod nullo modo fuit alia necessitas
 apostoli quia quod alterius gradus esset presbiteri
 et episcopi per ibidem canonem dicitur
 non negligere gratiam que inter eos
 que data est tibi per prophetiam cum
 impositione manuum presbiteri que
 quod quod credis hic apostolus dixisse presbiterum
 inquit simplicem sacerdotem non
 ita fuisse presbiterum dicit illi episcopus
ubi dicit in compositione omne in
ibidem cum impositione manuum
 presbiteri non de presbiteris sed de episcopis dicit
 ubi dicit enim presbiter episcopus utique in
 usabant hoc ille ecce quod si necesse
 non convenienter intrinsecus essent et
 consecrassent episcopus si non quod distincti
 ab episcopis presbiteri et ipse apostolus sicut
 et supra dictum est de patriarchis
 archiepiscopis et ceteris et allegat
1 Timotheo dicit quod olim nichil per eos
 et quia non dicit 1 Timotheo quod non esset
 distinctio inter episcopum et presbiterum
 et quod quod galio sacerdotum re
 gebatur ecclesia non obstat quod dicit
 quod quod galio sacerdotum actum
 est quoniam precesset omnibus quia
 nihilominus hoc iubente domino
 factum est et non magis episcopo supra
 presbiteros extiterunt ubi dicit ibidem
1 Timotheo in epistola ad alexandrum
 et alexandrie a marco
 evocata usque ad herodam et duo
 iussim episcopos presbiteri esse semper
 vni eligant et in episcopatu
 gradu collocabant que episcopus non
 mutabant quoniam si obdatis duos
 aut eligant esse quem indusuri
 orem nominat et archidiaconum
 mutarent hoc ille et assentur
1 Timotheo in capitulo legimus et dicit ibidem
1 Timotheo super usum huius super
 illo textu 1 Timotheo sic illa exem
 quod civitates infra christi porro
 qui ab adventu christi et romano
 impio prophetiam differunt quod
 civitates vel legem domini que in

alexandrina p^{ri}mo interpretat^{ur}
e uel quinq^{ue} ecc^{le}sie ordines p^{ro}p^{ri}os
presb^{ro}s dyaconos fideles cathol^{os}
m^ultos seruauit h^{oc} ille p^{ro}p^{ri}us aut^{em}
sicut idem 709 d^{icitur} q^{uod} legimus
idem sacerdotem et et p^{ro}p^{ri}um in
telligend^{um} est in m^ultiplicationem
noⁿ in rem ut exponit hugo
et arch^{idiaconus} d^{icitur} in ysb^{er}g in libro
officior^{um} de statu clericali ca^po 120
de sacerdotibus scribit q^{uod} mon^{ach}us
figura^m xpi in ueteri testam^{en}to
gerabat et uere p^{ro} omnia xpi q^{ui}
sunt similitudo mediator^{um} ueri
qui est inter deum et homin^{es}
ih^{esu}s xpus qui est uer^{us} dux
popul^{orum} uer^{us} princeps sacer
dotum et dom^{us} pontificum cui
est honor et gloria in secula
seculorum amen: est
clar^{us} sum^{us} sacerdos qui p^{ri}mo in
lege sacerdotali nomen accepit p^{ri}
mus q^{uod} pontificali stola indutus
victimas obtulit et infra quolo
co contemplari o^{mn}es aaron sum^{us}
sacerdotem. i. p^{ro}p^{ri}um fuisse et
filios eius p^{ro}p^{ri}os figuram
monstrasse fuerunt emⁱⁿ filii a
aron et ip^{si} sacerdotes quib^{us} m^ultis
y^{er}are deb^{er}uissent leuite sicut
sum^{us} sacerdos h^{oc} ibi et ca^po
vmo dicit p^{ro}p^{ri}os ordo p^{ro}p^{ri}os
dum^{us} sumpsit a filiis aaron ut
dictum est q^{ui} emⁱⁿ sacerdotes vo
cantur in ueteri testam^{en}to q^{ui} s^{unt}
qui uic^{em} ap^{osto}lantur p^{ro}p^{ri}os et qui
m^ultiplicant^{ur} p^{ri}ncipes sacerdo
tum nunc p^{ro}p^{ri}os nomina^m h^{oc} ibi
et ibidem itam paul^{us} ap^{osto}lus
eosdem p^{ro}p^{ri}os ut u^{er}os sacerdotes
sub nomine p^{ro}p^{ri}um ita assen^{dit}
loquens ad titum q^{ui} inquit
rei gra^{ti}a reliqui te ut ea que de
sunt torvigas et constituas per
ciuitates p^{ro}p^{ri}os que admodum

Ar

q^{uod} tibi disposui si quis sine tunc
est et q^{uod} emⁱⁿ p^{ro}p^{ri}um sine tunc esse
quosua^m et d^{icitur} p^{ro}p^{ri}os sub
p^{ro}p^{ri}os nomine taxari un^{um} et ad h^{oc}
de ordinatione p^{ro}p^{ri}os et dyaconi scri
bit de p^{ro}p^{ri}os o^{mn}es tacuit quia eos
in p^{ro}p^{ri}um nomine comprehendit
Secund^{um} emⁱⁿ p^{ri}mo q^{uod} tunc est q^{uod}
sicut et ad philipp^{um} p^{ro}p^{ri}os et dyaco
nibus scribit cum una ciuitas pl^{ur}
ueres p^{ro}p^{ri}os h^{oc} noⁿ possit et in
actibus ap^{osto}lorum p^{ro}p^{ri}os ecc^{le}sie
ir^{re}limas aggregauit quia n^{on} tota
aut uibete g^{er}egem in qua uos
spe^{re} p^{ro}p^{ri}os ordinauit p^{ro}p^{ri}os unde
et iam tales in ecc^{le}sia p^{ro}p^{ri}os
q^{ui}ntuendos esse sicut p^{ro}p^{ri}os et ap^{osto}lo
ad titum loquitur et canones ip^{si}
testantur Ex quo p^{ro}p^{ri}os q^{uod} ab inicio
sacerdot^{um} legalis usq^{ue} n^{on} semp
fuit dyacon^{us} p^{ro}p^{ri}os a p^{ro}p^{ri}os lic^{et}
sepe eodem uocabulo censatur
p^{ro}p^{ri}os p^{ro}p^{ri}os q^{ui} s^{unt} in aⁿte
quia p^{ro}p^{ri}os q^{uod} p^{ro}p^{ri}os tant^{um}
q^{ui}ntuendos aⁿte dignitate q^{uod}
nig^{ri}um s^{unt} in q^{uod} d^{icitur} x^{risti}
capitulo penultimo dico q^{uod} n^{on}
sunt sue mentis asserere in duos
gradus fuisse in p^{ri}mitiua ecc^{le}sia
Ita q^{uod} p^{ro}p^{ri}os et sacerdos essent
idem ut replicans uidetur emⁱⁿ
intelligere s^{ed} in eodem ca^po dicit
eos dyaconos ap^{osto}li emⁱⁿ inquit in
singulis ciuitatibus p^{ro}p^{ri}os et p^{ro}p^{ri}os
p^{ro}p^{ri}os ordinauit sicut loquitur
ibi de sacris ordinibus dicens q^{uod}
in ecc^{le}sia p^{ri}mitiua t^{em}p^{or}e isti duo di
cebantur ordines sacri s^{ed} dyaco
natus et p^{ro}p^{ri}os sub dyaconatu
esse ordinem sacrum p^{ro}p^{ri}os ecc^{le}sia
insistunt ubi dicit scilicet thomas
q^{uod} licet omⁿes ordines sunt sacri p^{ro}p^{ri}os
t^{em}p^{or}e isti duo sunt ordines sacri quia
isti duo sunt actum sup^{er} ip^{si}os sacrum
sub dyaconatu u^{er}o ordo sup^{er} uasa t^{em}p^{or}e

tercia

Ap qd p: q male respondit replicat
 dnm de dytatione scilicet ierarchia in
 lege eterna dytanti sub ierarchia
 triplici dicit sic duo put opphabit
 p: ista similitudo patitur in paucis
 huiusmodi militibus solos duos q
 duos habebat ut dicit nigr in m
 item cum idem erat pbr qui et
 epus ut dicit 7omus et qm in loco
ex vnoz dytationes subenerant
 mores sacerdotis hoc ille et qz
 istam miaz qmmando magis elu
 cescit vitas 7deo nond q quicq
 duos op pabola ewnca p duos in
 agro intelligi prelatos p duos in
 lecto religiosos p duos in mola
 seculares intelligendos ipe dicit
 hanc oppositioem in alios no esse
 de mente xpi si p duos in agro
 intelligi sciamus dominos seculoru
 p duos in lecto puales ut et cetera
 xpi in mola fideles laicos vide
 et contra religiosos inuicem ubi
 dixi q ad lectum ptinent quia in
 claustra vacant dicit em paulinus
 in lecto qtemplacionis quicuisse
 et hys dytando inuicem qvertisse
 et vnaqz omib inquit religiosi ita
 facient et libere p darent qui abi
 les sunt qura qm pms nond
 q ipe mullegat doctores nominatim
 si in genere dicit in alios et qui
 cuiusq sint illi no e adequata com
 patio 7z beatus enig qm multume
lius nouit mentem xpi quia qm
 cuiusq alii in nominabiles nouelli sen
 tenciay mcam appbat dicens in
 oppositioem pmi cxvxi de ceteris
 em ipis qibus dicitur e duo in
 agro unus assumetur et alius re
 linquetur quia autem pfectus
 intelligat et psequi religiosos de
 superius claudit quid p mittit beatus
 nigr sup pgo Ecce qui hominum
 dicens hoc p mnd qfideremq vtz

de omnib xpianis dictum sit Ecce
 qm bonum et qm iocundum ha
 bitare sibi in vno qm aliqui sunt
 certi at pfecti qui habitant in vno
 nec ad omnes ptineat ista bene
 dicit si ad quosdam a quibus in
 descendat ad ceteros ista em va
 psalterij duos sonus tam in cantica
 qua in intellectu et monasteria
 peperit ad hunc sonu qdabli sunt
 fides qui habitare in vno concupie
 runt ipe versus sunt tuba vno
 sonus p orbem terrarum et qui di
 uisi erant congregati sunt in vno
 Et infra vnde illi centum viginti
 qui simul erant in vno loco p
 resurrectione dno et ascensione eius
 in celum et ipi simul letificauit
 in vno ipi pmi audierunt p no
 soli audierunt venit em et ad pa
 rores ista caritatis consuetudo et vobis
 deo vobiscum em aliquis deo ut di
 ctum e vobiscum et reddite domino
 deo vobis et infra qd voc hinc pmi
 appellati sunt monachi ne nobis
 de ipso nomine insultet catholicus
 Et infra vntip carissimii sunt ut
 monachi qui falsi sunt et nos no
 minus tales si no perit fides pna
 ppter eos qui pfitentur q no sunt
 tam sunt em monachi falsi quia
 et deici falsi et fideles falsi omnia
 ista tria qra que aliquando vobis
 commendauimus hunc bonos suos h
 malos suos de istis dictum e duo
 in agro duo in lecto et in agro
 sunt qui gubernant ecclesie in lecto
 autem eos intelligi voluit qm
 amantur quietem no miscentes
 se turbis no tumultu qm huius
 in orio fientes deo et hys vnde
 unus assumetur alter relinquetur
 et hoc ibi 7dem pfectus dicit h
 no qm sup eum q vbi dicitur
 tria hominum genera hic videtur si
 quisqam vnu eorum qui in agro
 quasi erant qui sunt prelati q
 presidendo laborant alterum cor

qui omnes et quietem eligunt neque
negotio ecclesiasticis sunt occupati
illorum quos lecti nomine signati
et alterum illorum qui in plebibus
constituti reguntur a doctoribus age
tes ea que sunt huius seculi quos
et feminarum nomine significavit
quia consilio ut dixi preceptorum
regi expedit et malantes dicit propter
temptationes negotiorum porbent
et virtutum quas in vni mo
lentes dicit inquit deus rebus
et negotiis suis prebent usus ac
lesie inisterio inordinis qui opant
in ecclesie inisterio tanquam in agro
dei in huius quo tribus seu generibus
sunt rursum quia homines in
singulis et pro robore virum su
orum discernuntur finem omnes
ad ecclesie membra pertinere videant
adveniente in temptatione tribula
tione et eo illis qui sunt in nego
tiis seculi et eo illis qui deo minu
sunt in ecclesia et eo aliis in clau
stro aliqui manent aliqui cadunt
qui per manet assumitur et alius
relinquitur non quasi de duobus
hominibus dicitur sed de duobus generibus
affectionibus in singulis generibus tamen
professionem habet ille et ecce qui sanctus
per ille non ponit laycos in agro
quasi ipsi quid locum teneant
in ecclesia dei sed in molendino quia
statim in fine ecclesie ierarchie ut
ponit clericos in lecto sed religiosos
etiam ad idem in eodem loco ad pluri
dicit concordando sed psalterium ad
psalterium et legem veterem cum no
va illa inquit tria genera que as
sumuntur arbitror pertinere etiam
illa tria nomina virorum in istis
quos solos liberandos ecclesie propter
punitur hoc Job et Daniel vide
antem nos pertinere ad eos per quos
etiam legitur sicut per illum in a
quibus archa gubernata est que

figuram gestabat ecclesie Daniel
quia elegit celestem vitam in preteritis
terrenas contempsit ut sicut dicit a
plius sine sollicitudine vivere cogitans
que sunt dei genus eorum significat
qui sunt motus sed in fortissimi in tem
pationibus ut possint assumi Job at
quia et uxorem habuit et filios et mu
ltas arenas rerum copias ad illud
pertinet cum molendinum de preteritis
est sed in ut sunt fortissimi in tem
pationibus sicut et ille sunt ipso cum
aliter assumi poterunt nec puto
aliqua gratia esse hominum quingentes
ecclesia quam ipsa tam habenda di
nas dras propter assumptionem et re
lacionem quibus in sunt multe studiorum
voluntatum quia diversitates ad con
cordiam in unitatem que concurrentes
punit invenire hoc augustinus concordat
beatus Gregorius de distinctione assu
mendorum et liberandorum in ecclesia
et ordinem distinctionem hoc xxxv mo
ralium et concordat cum tribus
viribus ecclesie iam nominatis hoc primo
moralium ubi tractat istum textum
sunt Job septem filii et et quia
licet dominus replicans in scriptis
non dederit si in bene recolo de me
dicantibus dixit quod illi fuerunt in lecto
non vacarent eo quod medicando dis
tarent Respondet quod hec artem est
voluntarium non caritativum nam
et Christus cum apostolis et discipulis
ad lectum contemplationis attine
bant quia omnes perfectionis sta
tibus exercebant et in per mundum
discurrerant tunc predicando tunc
mendicando cum quod deo sunt placati
Item non sequitur religiosi non semper
in claustris ibi attine contemplando
quia sufficit quod illuc pertinent et
ad votum prelati eximite re
deant Sic enim dicitur quod spiritus tenetur
ecclesiam suam sine intermissione
docere in quod 1. sicut vir ubi dicit
et cetera superius sine intermissione

qđ aliud bene dicitur si sine inter
missione licet in duobus actus
interueniat ar. ff. de do. q. tunc
p. de du. re. duob. s. duo sic l. dy.
Si quis voluntate un. si testator
darem legavit uxori sue si in filio
moraretur q. tunc mora no requi
rit p. singula momenta tunc mo
retur ff. de qđ et de. Si quis ita
dixit de ar. ad hoc contra. r. pa
nificus in principio cotidie ibi q. po
trodie r. assidue q. dicit ar. tunc qđ
h. q. h. c. testimonium v. s. p. i. p. e.
operant ibi spualia uel cotidie et
in q. q. s. i. t. absens sicut causa sal
liadi p. p. t. u. e. et in no p. cadit ff.
de fin. v. p. d. i. o. r. foramen q. de
tle. no. res. q. p. t. e. fin. v. i. n. u. e. n. i. a. u.
h. c. ibi et in capitulo p. uenit v. n. q.
i. dicit q. v. m. residence no e. amac
intelligendi ita ut in q. m. i. n. d. e. d. y.
redat et q. s. e. m. p. u. i. g. i. l. e. t. ff. de d. i. l. i. o.
e. d. u. t. o. Si quis venditor sicut q. h. y.
dicitur residere et docere licet ali
q. i. s. ab. s. i. u. t. ita religiosi s. e. m. p. c. o. n. s. e. i. t.
esse in claustris et in lecto q. t. e. m. p. l. a.
t. i. o. n. i. s. licet aliqui alibi s. i. u. t. i. d. h. o. r.
autem q. in scripto michi tradidit
dicens q. autem dicit religiosi va
cant in claustris vide. in om. v. e. n. i. e.
p. a. u. l. u. s. qui quāvis fuit in lecto cō
templationis no tū in claustris vaca
bat si p. m. i. n. d. u. m. d. y. s. t. u. r. r. e. n. s. g. e.
r. e. b. a. t. s. o. l. l. i. c. i. t. u. d. i. n. e. z. o. m. i. s. c. e. l. l. a. r. u.
Et infra v. t. i. n. a. q. v. e. r. i. r. e. l. i. g. i. o. s. i. a. b. i.
l. e. s. et y. d. o. n. e. y. a. v. a. c. a. t. i. o. n. i. n. c. l. a. u. s. t. r. i. s.
q. o. n. t. e. n. t. et v. m. d. e. i. l. i. b. e. r. e. a. m. i. t.
t. a. r. e. n. t. c. u. i. m. e. s. s. q. u. i. d. m. u. l. t. a. o.
p. e. r. a. r. i. s. a. u. t. e. m. p. a. u. l. i. r. e. s. p. o. n. d. o. q.
p. a. u. l. o. n. o. d. e. b. u. i. t. s. t. a. r. e. i. n. c. l. a. u. s. t. r. i. o.
q. u. i. e. t. a. q. u. i. a. a. d. h. c. s. i. u. t. a. d. o. m. i. n. o.
e. l. e. c. t. o. et p. u. b. l. i. c. e. v. o. c. a. t. o. m. i. r. a. r. u.
l. o. r. u. m. g. r. a. d. a. t. a. q. n. t. p. o. r. t. a. r. e. t.
n. o. m. i. n. e. d. i. u. c. o. r. a. m. g. e. n. t. i. l. i. s. et r. e. g. i. b. u.
et c. e. r. t. e. s. i. i. t. a. e. s. s. e. n. t. v. o. c. a. t. i. r. e. l. i. g. i. o. s. i.

terauit
singuli nūto exirent p. d. i. a. t. e. v. m.
d. e. i. s. q. u. i. a. n. i. x. o. t. a. d. i. c. t. a. m. e. m. u. l. t. o. r.
r. e. l. i. g. i. o. s. o. r. u. m. m. e. l. i. u. s. n. o. b. i. s. e. s. s. e. t.
d. o. m. i. n. e. v. l. i. n. e. c. l. a. u. s. t. r. a. a. l. i. q. a. r. t. e.
r. e. l. i. g. i. o. n. i. s. m. i. t. a. t. e. q. u. i. a. i. n. s. e. c. u. l. o.
p. d. i. c. t. a. t. e. et c. o. n. t. r. a. p. a. p. i. u. m. d. e. i. a.
p. l. o. r. u. m. p. r. a. x. i. u. m. v. l. i. s. e. c. c. l. i. e. s. i. n. e.
l. i. c. e. n. c. i. a. c. o. n. t. r. a. p. h. i. b. i. c. i. o. n. i. s. s. u. p. i. o. r. e.
p. d. i. c. t. a. t. e. i. b. i. q. i. n. p. a. n. e. a. r. t. o. et a. q. u. i. a.
d. i. c. t. i. p. l. i. t. a. p. e. t. a. d. e. p. l. a. u. g. e. et p. l. a.
g. e. n. d. a. i. t. i. n. n. o. q. u. i. t. t. e. r. e. p. d. e. o. o. p. t. o.
et e. g. o. q. u. a. t. r. e. l. i. c. i. t. u. s. o. m. i. l. i. s. i. n. d. o.
m. o. n. i. et r. e. l. i. g. i. o. n. i. m. i. g. r. e. d. i. v. e. l. i. t. i. d.
ut p. e. c. c. a. t. u. l. u. m. d. e. i. m. u. n. d. o. et a. n.
g. e. l. i. s. c. o. n. s. p. i. a. t. u. s. e. s. t. i. n. u. m. a. d. z. m. n. o.
t. a. b. i. l. e. s. u. p. v. o. d. z. p. o. s. i. n. t. d. i. c. t. a. m. i. n. f.
p. a. p. t. a. et c. o. n. s. i. l. i. u. m. q. u. i. a. d. u. o. i. t.
l. i. n. d. z. c. a. p. i. e. n. d. u. m. p. a. p. t. i. n. e. v. b. i. d. i. o.
e. g. o. i. n. p. u. g. n. a. s. s. e. n. d. e. s. e. p. t. o. r. u. m. s. u. a. z.
q. s. i. l. i. s. q. i. e. t. d. o. c. t. r. i. n. a. s. p. a. l. i. s. o. b. l. i. g. a. t.
s. u. b. p. e. n. a. p. e. t. i. v. e. n. i. a. l. i. s. o. s. t. e. n. d. i.
m. u. l. t. i. p. l. e. q. i. q. s. i. l. i. a. c. u. i. u. t. a. u. t. c. o.
a. l. i. a. s. i. n. t. m. u. l. t. i. m. o. o. b. l. i. g. a. n. t. s. u. b.
p. e. n. a. c. u. i. q. u. i. p. e. t. i. q. u. i. a. t. i. n. r. e. p. l. i.
t. a. n. s. s. i. m. e. n. t. e. m. d. o. a. l. e. m. a. d. h. i. b. i.
i. s. s. e. t. c. o. n. t. e. n. t. a. r. i. d. e. b. u. i. s. s. e. t. q. u. i. l. l. e. d. o. i.
c. i. u. s. i. n. f. o. r. m. a. t. i. o. n. i. s. s. a. c. i. e. n. d. u. m. z. m.
q. i. q. u. i. t. e. z. d. o. c. t. o. r. e. s. s. c. r. i. b. e. n. t. e. s. e. t. a.
d. i. s. t. i. n. c. t. i. o. n. i. s. p. l. u. r. i. p. r. i. m. i. s. i. n. d. o. z. d. u. p. o.
e. d. e. i. v. o. l. u. n. t. a. s. s. e. z. s. i. g. n. i. et b. e. n. e.
p. l. a. c. i. t. i. v. o. l. u. n. t. a. s. b. e. n. e. p. l. a. c. i. t. i. r. e. s. p. i.
r. i. t. p. r. e. c. e. p. t. a. s. i. g. n. i. q. u. i. d. z. p. r. e. c. e. p. t. a. q. u. i.
q. i. c. o. n. s. i. l. i. a. v. t. r. a. q. i. n. v. o. l. u. n. t. a. t. e.
r. e. s. p. i. c. i. t. b. o. n. u. m. p. m. o. d. u. m. c. o. m. p. l. a.
c. e. n. c. i. e. h. o. r. m. o. s. z. q. i. v. o. l. u. n. t. a. s. d. e. i.
a. n. s. s. i. g. n. i. q. u. e. e. v. o. l. u. n. t. a. s. q. s. i. l. i. s.
d. i. s. t. i. n. c. t. i. r. a. t. i. o. n. i. s. r. e. s. p. i. c. i. t. b. o. n. u. m. c. u. i. u. s.
v. o. l. u. n. t. a. t. e. d. e. i. a. n. t. e. c. e. d. e. n. t. e. q. u. e. e. s. t.
p. r. e. c. e. p. t. i. q. u. a. t. e. t. i. n. v. t. r. a. q. i. n. r. e. s. p. i. c. i. t.
b. o. n. u. m. p. m. o. d. u. m. c. o. m. p. l. a. c. e. n. c. i. e. i. t. a.
q. i. v. o. l. u. n. t. a. s. a. n. s. s. i. g. n. i. q. u. e. e. p. r. e.
c. e. p. t. i. s. i. c. r. e. s. p. i. c. i. t. b. o. n. u. m. p. m. o. d. u. m.
c. o. m. p. l. a. c. e. n. c. i. e. i. t. a. q. i. o. p. p. o. s. i. t. d. i. s. p. l. i. c. e. t.
s. i. v. o. l. u. n. t. a. s. a. n. s. s. i. g. n. i. q. u. e. e. c. o. n.
s. i. l. i. s. s. i. c. r. e. s. p. i. c. i. t. b. o. n. u. m. p. m. o. d. u. m.
c. o. m. p. l. a. c. e. n. c. i. e. i. t. a. t. i. n. q. i. o. p. p. o. s. i. t. n. o.

duplicat hinc in bona ventura
 quod est bonum supererogatum
 non habet malum directe oppositum et
 hinc est quod consilium non habet signum
 oppositum sicut habet preceptum. Non enim
 est repugnans quod habeat per modum
 displicencie ita quod oppositum duplicat
 hinc in doctoribus quibus ponitur
 donum spiritus sancti quod est donum consi-
 lii donum regituum in his ad que
 non tenemur. Nam in his ad que
 tenemur non oportet consilium hinc sunt
 bona ventura in suo breui logico
 ponit duplicem rectitudinem in
 bono faciendo scilicet veritatis et per-
 fectionis que est in supererogando vel
 debitu. Iste autem expressus dedit
 sanctus thomas 1^a 2^e q. 4^a c. vii. ar.
 1° dicens apud hoc est dicta inter
 consilium et preceptum et quod pre-
 ceptum implet veritatem consilium
 autem est in operatione et est de his
 per que melius expediamus per hoc
 consequi finem suum que est beatitudo
 eterna et in summa contra genti-
 les hoc 20° ca. vii. dicit quod consi-
 lia dicuntur dunc leges amoni-
 triones non precepta inquit suade-
 hominibus ut propter meliora magis
 permittat quod ad per adducit ista
 manu dicto palpabilis ratio in
 sit quod politia inter deum et
 homines dicente per ha. Iste autem
 plus eius et omnes patet eius
 hinc in politica humana que est
 divina exemplata videtur esse
 aliquas leges ordinativas sub
 pena mortis que capitales aut
 mortales nominantur et ordinantur
 pro vocabulo nomen precepti
 alias videtur esse motus sub pe-
 niarum scilicet que non est ordinativa
 que datur pena civilis et put
 nominantur hinc leges ordinatas
 sine mandata et tercio quasdam

consultationes quibus trahunt qui
 sunt de politica ad faciendum si libe-
 at opus excellentie quod si volunt
 et fecerint puniuntur glorie
 si autem non fecerint nullo modo
 puniuntur neque illa facta eis in
 aliquo imputabitur ad penam
 quantumque clarum est istud hinc
 oculum considerationis aptum
 hic in proposito non impugnat esse
 unio rationabilissime iuxta per
 dicta ponitur in lege divina leg-
 es dei preceptum ut sunt precepta
 contra que est peccatum solum mortale
 inducens mortem eternam et hic
 est modus quibus loquuntur doctorum
 sancti thome bone ventura et lo-
 quuntur de his et aliorum quid-
 am veniale non obviare divino
 precepto sicut non debet veniale
 fieri contra consilium sed preter pre-
 ceptum et preter consilium aliquid
 dicta sunt leges per quos a nobis
 exigit deus si volumus vitare rea-
 tum penam non tamen eternam sed acri-
 to impensam offensam dei qualem
 libet aut non retardari a vita et
 na aut temporaliter non puniri. Itaque
 exorbitatio ab hac latitudine legum
 constituit peccatum veniale tamen et put
 vocari hinc leges mandata pre-
 cepta sine ordinationibus quibus ratio
 trahitur ad hoc ut sit per vigilem ut
 nec venialibus dispensatur vel
 a venialibus inficitur et ad mor-
 tale disponatur et 20° propter hunc
 ponitur consilium dei quod si quis ad
 impletur accumularetur et per penam
 Si autem declinaret non implet
 divinus aliunde non declinaret in
 lani penam incurreret et 20°
 dicit inquit Johannes gerson in titulu
 suo de vii. lectionibus quod in preceptum
 et consilium est medium dare per
 loquendo in ista materia quod per quod
 clarissime dico quod scire quod

terius

nihilus obligatur ad consiliorum
observantiam nisi qui vult ea
et que vult tenetur adimplere
et alia consilia que non vult non
tenetur sub quacunque pena imma-
nitate seu facere immo nec reli-
giosi tenentur ad observandis con-
silia omnia sub quacunque pena si in
illa que sunt regule et statuta ipse
ampla ut in huiusmodi et c.
q. c. x. v. ar. 1. q. 1. v. quent. consiliorum
veterum religiosi tenentur ad omnia
consilia et probat quoniam quia tenet
si non est ar. 1. sic et ea que superius
graciam sunt non tenentur aliquis
nisi expressa obligatio si quibus religi-
osis obligat se ad aliqua determinata
quod ad hoc quidam ad illa non go-
omnes tenentur ad omnia Et ad hunc ar-
gumentum dicit quod quidam consilia
sunt que si permittuntur tota vita
hominis multiplicatur negotiis secu-
laribus puta si aliquis habet ipsum
vel in domo videtur aut aliquid
hominis faceret quod pertinet ad essen-
tiam religiosi vota Et ideo ad omnia
consilia illa observanda religiosi te-
nentur sunt autem quedam alia con-
silia de quibusdam particularibus in-
libus actibus que permitti possunt
absque hoc quod vita hominis secularibus
actibus implicetur unde non oportet quod ad
omnia talia religiosi tenentur hoc
ibi Et ad hunc confirmationem ego
adduxi auctores omnes vix q. 1. q.
dicitur tractatus hugo sanctum
thomam et quos nunquam nichil re-
spondit Item multas rationes sunt
de effectibus peccati venialis et quod pe-
ccatum veniale non dimittit do-
net actu et voluntate deseratur
et si consilia non servare esset pec-
catum veniale nichil pena pec-
cati venialis nunquam esset homo
sine peccato veniali nisi actu vel

voluntate incipet servare con-
silia nichil respondit Et bene
facit quia consilium debet esse
aliqua respondit si nichil soluit
Et primo ad hoc quod consilium de dilectione
non est votum consilium dicit quod saltem
vocat illud mandatum in in di-
vi ptine quod aliquo est preceptum
sed quo ad affectum dilectionis est consilium
sed quo ad effectum originem contra
quod est preceptum in consilium
fame morientem pascere etiam
si sit nuda non est contra me quia
consilium in casu potest esse preceptum
ego non loquor hoc modo in proposito
ut notum est non perfructi quod aliud
ubi ar. 1. q. 1. si non observantiam
consiliorum inducit penam veni-
alium peccati homines ignorantem me-
rent magnam retardationem a
vita beata quia tot penas ve-
malium peccatorum adducunt
cum penitentiam hic nullam
penam immigrent nec homines
de hoc penitent quod consilia non
servant Respondit non sequitur
nam peccata diversis modis dimit-
tuntur in presenti vita Ego autem
dixi quod peccata venialia nunquam
dimittuntur in presenti vita nisi actu
et voluntate deserantur si quoniam
omnes homines fere nunquam actu pro-
prie velle servare consilia ergo
non observantia consiliorum nunquam
dimittitur eis in presenti vita si in
vobis tali non observantia corre-
det pena peccati venialis ergo illa
pena nunquam dimittitur in presenti
vita si reservatur ad purgato-
rium quod aliud negat michi
illam Illud quod est in pura
voluntate hominis non obligat
hominem ad penam quia dicit
mandata dei sunt in pura vo-
luntate hominis et in hominibus

obligant ego et quibus benivolus
no oimio obfus conape ptati
mendo illud esse in pura volun
tate hominis qd si fiat bene faciat
si no fiat nulla pena incurritur
sic dicunt doctores esse consilia in
pura hominis voluntate Ita qd
si ea facit primum acquirit
si no penam nullam incurrit Ipe
autem aut equivoando trahit
ad hoc qd stat in voluntate hoib
absolute facere vel no facere
go qd precepta aliter sunt in ho
minib libertate qua consilia quia
ita pponit de qd homo precepta ut
eligat vitam si fecerit ea uel mor
tem si no fecerit no sic e de co
siliis ut dictum e qd tales eua
siones in ma fidei adducit digni
est reprehensione ultimo respo
dit ad illud ubi arguitur nemo ob
ligatur ad consilia observanda
sub quacumq; pena nisi qui vo
lut ea dicit qd hoc no est vni
qua apli obligabantur ad con
siliornm xpi observanciam nec
in vouerunt consilia fuerit como
quo fides mendicantes Respondeo
qd quo mo professi sunt apli ne
scio nisi ut veri mendicantes
et omni mendicanti preb et pre
cessores ubi duo disti pmi qd
apli sunt mendicantes et hoc
ideo quia tanta paupertas fuit
eis precepta qd sine peccato et
alijs incederent pferunt p xpi
apensionem in p dicationis officio
discurrendo inter cunilos et
planu est qd tunc in ipso no
potant pperere ut darent eis
necna go tunc saltem epimo
qd necna victus humiliter me
dicabant p m ad idem multa
alia adducit iug de auctora
de ecclesiastica platea q. lxxxvii

aro my. vii thophilus luc x p
illo va in eadem domo manente
edentes que apud eos sunt dicit
vide go quid discipulos in educe
instituit et pro precao eos ma
hre nutriendum noluit immo
dicit adeo mendicantes mittit qd nq
panem vobis vult portare nq
aliquid quibus indigent / rui qd
apli voto se ad religionis consi
lia quedam aspexerunt dicit
en bñs aug. xviii de civitate
dei cao v. dispensant potentib
illi s apli ecce nos relinquimus
omnia et secuti sumus te quid go
erit nob hoc votum potentissio
vouerant et vni nisi ab illo re
cipere qui dat votum vouentib
hoc ibi idem bñs iohannes
ho 1o con iohannem dicit aplos
vouisse perpetuam continentiam
eo qd dominus meo eis diceret
Amey dico vobis quicunq;
relinquat domum aut agrum
aut uxorem &c dicit etiam
de voto aplornm claustrug
de aucto ubi pñs q. 91. cao mo.
et q. 94. cao pmo.
Resat me respondere ad zophisma
ta que induit pro se qd primo
ad arduam qd in nullo obli
gat ad sibi credendum quia sus
pecto est multis dictis suis duo
2o qd ipe loquitur satis caute quia
dicit qd discipuli duo no poterant
transgredi consilia xpi sine veniali
delicto de alijs dicit sancti preb
no paxerunt ut semp facerentur
consilia in facto s in prompte
animio ut cum expedire videt
fuerit in facto hoc ardua haug
2o adducit scñs hom. de quo
niror cum nichil faciat ad suu
ppositum nec loqui ibi verbum
de qdlibet tunc facit rationes quas

tertiu

pma e hęc omne qđlud xpi obser-
 uatum affert premium qđ nō obser-
 uatum affert dampnū probat per
 sanctum thomam in de veritate
 pte theologie lio v. dūentes qđ
 lūm affert premium nō seruati
 adduat supplicium respondet nō
 qđ allegat dūo qđ hō nō
 est sancti thome sicut creditur vltimū
 de argentiua et notate quēd quāz
 pūlose ipe allegat doctores quia
 omni nō hē ibi qđ ipe dicit sicut
 qđlūm suatum premium affert
 pceptam si nō suatur adduat sup-
 plicium hęc illē libi sic qđlūm
 suatum affert premium nō obser-
 uatum nō affert supplicium et est
 p me hęc sic arguit omne illud
 qđ obligat ad reddendum rōm in
 die iudicij obligat sub aliqua pena
 sicut aliquod consilium xpi e hūmō
 puta consilium de compositiua
 vōrm oīōformū et dicit qđ scilicet
 thomas in lio pđictō ca. lxxix dicit
 illud esse consilium dicens sic qđ
 septimū qđlūm e compositiua
 vōrm oīōformū dūo qđ compositi-
 ua vōrm oīōformū nō e consiliū
 nec e pceptum sicut e mandatum
 cuius transgressio e pētm veniale
 sicut pcepti transgressio e pētm
 mōrle qđ autem dicit dūo qđ itū
 male iuxta nō em dicit doctor
 septimū consilium esse illaz com-
 pōstionem vōrm oīōformū sicut
 dicit sic septimū de simplicitate vōrm
 ut ibi sit vōr e est nō nō qđm
 sensus e si affirmatio uel negatio
 sit in ore sit et in corde et loquū-
 r sequenter de nō iurare omni et
 nō dicit vñ de compositiua illa
 et supra modum miror qđ audet
 ita libris sic allegare pverte
 et trunare vtiqz falsalū mōrle
 comburenda e multo magis falsa
 rūs sacre scripture sicut vobis habetis

alium qđuctum et pfiat vobis
 nō arguit sic qđ quid e xpiano
 pura iustia seruandū e sub
 aliqua pena sicut consilia sunt hūmō
 qđ et nego mōrle quia pura i-
 stia dicit debetū quia rigor
 iustie requit sub aliqua pena
 sicut consilia ut consilia sunt a xpo
 nō sunt sic de rigore iustie pro
 mulgata qđ si xpianus ea nō faciat
 aliquam penam incurrat ut dictū
 est et qđ probat dicens qđ xpus
 nō pōt nisi puram iustiam consu-
 lere xpiano nego illam quia x-
 pōt et de facto consuluit opa sup-
 erogationis et illa nō sunt pure
 iustie ut dictum e qđ et qđ
 to arguit sic qđm xpianus
 dicit deo amplius pūre atqz per-
 fectus quam facit de se et ipe
 pōt consulere pfectus suum
 qđ et dīstinguit maiorem quia
 est duplex debetū sicut nōtatur
 et supererogationis loquendo de
 debito nōtatur qđ obligat iūm
 ad culpam qđ nego quia de-
 bito nōtatur multi facit tantū
 qđm obligantur sicut debito per-
 fectus nemo astringitur nisi
 qui vōr obligatur vñ dicit scilicet
 thomas 2a 2e q. c. lxxv ar.
 2o ad 2m sicut diligere deum
 qđ toto corde tenentur omnes e tū
 aliqua pfectionis totalitas que
 sine pēto ptermitti nō pōt aliq-
 antem que sine pēto ptermitti-
 dūm tū de se contempe- ita et
 omnes tam religiosi quā scula-
 res tenentur aliquāli quāquā
 bonū pōt omnibus em qđm dicit
 et dicit pōt quāquā pōt manū
 tua iustanter opare e tū aliq-
 modus hūmō pcepti implendi
 quo pētm vitatur sicut hō faciat
 qđ pōt 2m qđ requit conditio sui
 status dūm contempe nō asit
 agendi meliora p que amig esset

firmatus contra pfectum spualem
hoc ille et quia consequens manum
principaliter probavi in forma
iudicis quod ipse replicans volens
exprobrare quasi aliquid ventasset
corrosit ea meas responsiones et
audet quorum nulla reputo so
lutionem pmo sic argui ex lege e
terna probando p ara inveni
entia que sequuntur ex deordina
tione illa qua quilibet sacerdos uel dy
aconus predicaret pmo erat quia
perturbarent rationem ordinem
tam diuino regulatum quia nec
de pmo gradu illuminatorum s pape
nec de 2o qui sunt qd nec de 3o
qui sunt plebanos omnes officium
tamen usurparent / 2a fuit q si
liceret eis ubiqz predicare eadez
rationem et confessiones audire sa
cra ministrare quilibet epm ubiqz co
secrare et nulla esset iurisdictio
in ecclesia ad has nichil respondit
Et ideo sicut in suo robore feda
fuit hoc quia tales volentes ubi
qz predicare causarent turbationem
si venirent simul 2os 4os uel
quodammodo eandem ad ecclesias quilibet
vellet predicare et nullus alteri
cedere Respondit q ad hoc no vi
dit hunc horrorem s hoc non
solutum arm meum quia no ar
gui q vos videretis uel no vide
retis s q ita fieri sit pgle Et dicit
aduersarius si 100 uel 1000 fides
mendicantium de ordine pnt se
compati in casu simili cur non
sacerdotes dnm Respondet q ideo
pnt se compatiri et no scdm
quia religiosi no dicunt nec audire
se obligari ad predicandum ex pcepto
dmi Et in sup nullo modo predicare
attemperant sine beniuolo consen
su prelati et ex plebanis et 3o

quia ipi ordinem hnt in predicando
distribuendo dies ut una deputatur
predicatoribus alia monachis alia
aut augustineusibus 2tis pates
autem rationes no sunt inter pre
sbyteros et dyaconos aut clericos q
illi dicunt se ex pcepto xpi de
bere predicare nec obedire pro
hibenti cum optat magis deo
qm hominibus placere feda pro
bauit pzenas qui sacerdos erat
in utero matris sanctificatus et nunc
datus a deo ad hoc se excusauit
Respondit aduersarius dicens nichil
aliud video nisi q cum magno
timore debeat sacerdos officium
predicationis ad deo et oblatum
acceptare s hoc no soluit arm
meum quia no argui iuxta
vram videtur s quid videtur debe
batur ostendi vobis p illud q ibi
dicit scilicet thomas de omnibus pre
sbyteris et aliis no missi no sunt
audiendi ppter presumpcionem antitez
qd hoc nichil respondens feto ar
gui ex lege eterna p qna salua
tor misit discipulos ait illis ro
gate dnm messis ut mittat opa
rios ubi dicit exarchus q ideo
vult rogari ut ostendat q omnes
predicantes a superior suo d admis
sionem accipe in nouo dis xpi Res
pondit iam ad hoc superius e satis
dictum rogo ubi ratio superius nec
inferius satis ee dictum p quod
solutum sit tam fundamentale ar
gumentum Quarto argui de po
hemus baptista sacerdoti sanctissimo
qui no predicauit nisi de nouo aucto
risatus dnm factum e vni dnm
sup emm in deserto dixit vni e nq
dz se ingerere nisi missus a deo
p multitudinem inspiracionis uel p hois
inuctorisacionis quero a vobis a n
vos sitis missus aliquo istorum

terius

modorum. Item 20 quia non ostenditur per canonica munimenta nec primo modo quia non apparet dominum in sanctis signa que expressi plon- gum processum superius quo et per correspondo arguo nullum ad predicandum dominum de se ingerere nisi missus adeo per infirmam inspirationem uel per hominis auctoritatem si multi dicitur in sunt et per se qui non mittunt et forte nunquam mittentur nec vos ipse per dei inspirationem aut hominis auctoritatem ergo tibi nunquam licebit se ingerere ad predicandum et tunc est eis preceptum a domino in vos ergo tales non faciendo preceptum domini dampnabuntur. Item confirmatur in eos sacerdotes et diaconi sunt predicare quia est preceptum domini et quia illam potestatem accipiunt in sua consecratione ergo ad hoc quod predicent nec indigent divina inspiratione nec hominis auctoritatem ergo deficiat in ista responsione. Item multo arguitur ex sacra scriptura prima thimothee non hoc quendam fidelibus hominibus qui idonei erant et alios docere dicit quodendo quia predicatio quidam habet qui idonei sunt nec alias essent ad sacerdotium admittendi. Item quod quod artum memini non est solum quia admittuntur ad sacerdotium rite et legitime qui non sunt apti ad predicandum sed in his tribus vicia sunt et faciem sua vitant sunt hinc omnes bonorum quos ad faciem delectum diffuse quia multi sancti presbiteri sacerdotes sunt qui predicare nesciunt et quod immortalia requiritur in his qui ordinantur extra curam quam in illis qui ad curam amantur applicantur. Item ad faciendam certum est multi sunt reuerendissimi viri qui non sunt

faciendi ad predicandum absit quod illi omnes deberent a sacerdote excludi. Sic enim beatus Valerius episcopus fuit imponens et nichilominus late inspirationis lingue quod beato vincitio predicationem in dei comisit nec per se predicant. Item hoc arguitur de beato paulo qui 2 corinthios de seipso dicit. Item enim gloriabimur in numerum neque super ostendimus nos in christo xpo. Item hoc nichil respondit nisi quod gloriantur illum textum plon- gum et tunc finaliter stat istud artum apud sunt sacerdos et tunc hoc qualiter et per missus et tunc noluit se super ostendere ergo multo magis tunc aliquis sacerdos uel diaconus usurpando sibi ubique posse libere predicare de deo se super ostendere et hoc est quod dicit glossa. Item enim gloriabimur in numerum. Item ultra mensuram nam quod illi faciunt qui usurpando sibi curam non quissam gloriam ultra mensuram. Item uocat quod dicit de cura ita capiendum quod apostolus per hoc uia intendit ostendere se non esse comparandum per se quia et lura sic exponit et ergo in scriptis sibi tradidi. Item 7mo et glossa ordinaria dicit super ostendere est ultra quam conceditur ostendere et per quod nulli licet se in officio predicationis super ostendere ergo non potest quilibet ubique libere predicare. Item septimo arguitur de praxi christi qui cum esset pontifex et sacerdos noluit tunc predicare nisi in tricesimo anno et nisi prius auctoritate voce presbiteri et presbiteri sancti visibili susceptione. Respondetur quod christo non videtur aliud quam quod sacerdos sit mature etatis et spiritu sancto inspiratus ad predicandum. Item tertio

duo et duo qd aliud videre debuit
s qd ipa duo no sufficiunt ad pduc
quia etas amor multus ad est
quibus scia facundia et vita de
est iustitius pps sancti meritis
et nisi assint signa p que sps sti
apparetur pntia ego antem huc
video pntia e qd pducator in dei dz
e mature etas in qd licet sit di
uinitas inspiratus et actu sacerdos
sicut xps fuit spu sancto repletus
ad huc no dz predicacionis officium
assumere nisi auctorizetur et mut
tatur a superiore p deo xpus licet et
sacerdos sanctissimus in no incipit
officium predicacionis nisi a patre
et spu sti sensibilibus auctorizatus
Et si quis diceret se adeo auctori
satum probet p scripturam ut xps
Joh v dicens Haurit animi scrip
turas ille testimonium phibent
de me aut p miracula ut xpus
Joh x Si michi no creditis opibz
credite In sup queto an xpus pe
cauit no predicando ante xpm
anum aut no Si no go no fuit
sibi pceptum nec p quibz alijs si se
go no fuit dea cum deus peccare
no pt p deo scim qd e triplex etas
in homine considerata una rev
etatis sine amositate sicut notu
e omibz et qm ad hanc opedit
et docet ut cui qd officio no inci
bit ante etatem naturam non
psumat publice pducere qd xps
put in az to deductum e si ista ad
predicandum no sufficiat unde
scda e senectus uel etas rev con
versionis et ita dnr iuuenes uel
nonum qui licet sint amosi snt
in recenter a seculo conuersi sicut
quondam dicebantur neophyti
qui ad fidem nouiter affluerunt
hence vs qui diuinus conuersi
uel longius in spuali vita quersa
ti et similiter hoc mo si iuuenes

uel neophyti no debent predicare
multum qui in erroribus obsti
nati no sunt ad cognitionem vere fi
dei sunt reducti. In aplis phibet
neophytum ordinari et monset p
hibet arare in pmo genit bonum
et tondere pmo genit omnium de
quibz etas aplis ad heb v. Item
tum debet esse ingri ppter tpus
rursus indiget ut vos doceam
que sunt elementa qd ordn frum
dei et facti estis quibus hac opus
sit Et go za senectus s; mitione
bonis confirmatio et stabili in bo
no mota ordinem reuerentie dypo
sitionis que sola sufficiat ad officiu
predicacionis et hanc docuit in pre
tacta praxi domus in istis xpus
In etas huc sup illo luce mo hic
est filius meq dilectus in quo michi
complacui ipm audite dicit sic
quadiu dei vltus et dei sapientia
q; nifing aliquis aut infipiens
lates in populo quadiu nobilis
rex et rex celi fabi filium te pater
apptari pter et putari Item
lucas testatur qm ad huc filius
Ioseph putabatur qd humilitas
vltus xps qm confundis supbiaz
me vanitatis parum aliquis
suo uel magis michi scire videor
et iam scire no possum inuide
nter me et imprudenter ingens
et ostentans promptq ad loquid
velox ad docendum Et xpus cu
tanto tpe sciebat cum scripsit ab
stondet inquit manem glam
metuebat quid timeat ab inani
gla qui e vera gla ppter vtiq;
timebat si no sibi quibus timebat
ab illa quing nonerat e timebat
nos instruebat tacebat ore sed
instruebat ope et qd p qd docuit
vo iam clamant qd dicit a
me quia mitis sum et humilis
torde Et ille Et ne quibz se
ad talem senectutis statim ingrat

terius

si electionem sui appbationem prelati
 expectet et deo beatus cimbrosius
sup p'mo Beati immaculati sup
 v'sti in quo conuincit adolefcentior
 viam suam p tractans multa q
 ad p'ntem senectutem requirunt
 dicit et illud qd dixit domus ad
 monsen ut sibi seniores eligeret quos
 ipse nosceret esse seniores et tunc
 inquit quibus hoc spu dei quut
 titur officii ut eligant seniores vi
 ros p'ligunt sine dubio inter senio
 res iuuenem corrigentem viam
 m'itodendo v'm dei hoc ille p'ra
 smit et similia que docet nos p'ra
 vis xpi illa no obstante qd d'us
 replicans dicit se nichil aliud vi
 dere qua sua dicta qd octauum
 vbi domus dixit ent xv. v'o sum
 missus nisi ad omes que p'erunt
 domus ipse v'o dia nisi qd lyra q
 ego met dixi s' p'sonaliter p'dicando
 videris tunc sic xpus fuit sacerdos
 sumus et t'm negat se p'totum m'du
 p'sonaliter missum qd naq' d'icaco
 nis naq' sumpt'os sacerdos d'z se pu
 tare vbiq' missum ita q' libe libe
 vbiq' seminare dei v'm cum omib
 xpi actio sit m'd m'stratio item
 vbi d'icacois uel sacerdos h'z liber
 tatem p'dicandi ibi h'z p'ceptum
 p'dicandi in vob' s' h'z libertatem
 vbiq' qd h'z p'ceptum vbiq' ad
 nom' vbi argu' et saluator t'm
 consecrauit ap'los suos in p'sbros
 in cena et p'q' s' in die gloriosissime
 resurrectionis dedit ap'lis auctor
 p'dicandi dicens Hic misit me
 viuens p'r et ego mitto vos qd
 qd ante consecrationis sacerdotalis
 illam no habebat dicit qd lyra
 to i mittam salua reuerencia lyre
 in sanctis sancti thome tunc misit
 acti eos quia dicit sic et ibi d'us
 ap'lis inungit officiu ap'licum

christus enim idem e q' missus dicit
 Hic misit me p'r et ego mitto
 vos Qui alludit beatus gregorius dicit
 ibidem i ca caritate qua me misit
 p'r ego vos diligo cum int' standu
 lum p'secutorum mitto qua me
 caritate p'r diligit q' venie' ad tol
 lerandas passionis fecit Et beatus
 aug' Aequalem autem patri filius
 nominis s' h'et va mediator cog
 nostamus mem se ostendit dicens
 ille me et ego vos et vobis con
 cordat doctor de gorra dicens Sic
 ego a me ipso no veni s' missus
 Et idco ante veni sic ego mitto
 vos d'us vobis auctem p'm ad
 vos x' p'no p'dicabunt nisi mittat
 ut i sanas in co vi suo petunt
 hanc auctem dicens Ecce ego
 mitte me et t'm de malis p'ph'is
 f'eme xpm currebant et ego
 no mittebam eos no loquebar
 ad eos et ipd p'phetabant hoc ille
 Ecce q' doctores g'nerunt ad p'maz
 mcam s' q' in die p'aste p'illa
 va dedit eis p'dicandi p'tatem
 qd am no habebant prius p
 consecrationem sacerdotalem in ce
 na p'cedenti factam Et dicit d'us
 replicans ipud no esse factum
 in die p'astice totus dicit q' factu
 e ipso die resurrectionis licet sero
 esset et fores fuissent clause nescio
 quid p' hoc int'cedit nisi q' totum
 male intelligit qui dicit ipso die
 resurrectionis erant discipuli s'p
 in vno congregati p'pter metum
 iudeorum et cum esset sero et
 fores essent clause venit ih'us
 et stetit in medio eorum dicens
 pax vobis et ostendit eis ma
 nus et pedes et p' quo p'z q' ad
 huc dicit erat quia no legim'
 q' p'ndia accendissent ut ma
 nus et pedes eius viderent Et
 tunc it' aut illis pax vobis

Sicut misit me uiuens p[ro] et ego
 mitto vos h[ec] ibid[em] d[icitur] d[icitur] ubi
 dixi eo illo h[ec] ultimo h[ec] ego
 mitto p[ro]missum patris in uos. vos
 autem sedete in ciuitate donec in
 diuini uirtute exalto dicit h[ec]
 contra me quia dixi eos esse mis-
 sos in die ascensionis et t[unc] r[ati]o
 enim n[on] esset contra me quia ip[s]e
 exponit eo h[ec] h[ec] ego mitto
 r[ati]o mittam et nescio quid uelit p[ro]
 h[ec] nam ubi dixi q[uod] in die ascen-
 sionis sunt missi et t[unc] p[ro]hibiti ad
 certos dies ut quiescerent donec
 uirtute exalto indurentur p[ro] dico
 q[uod] sancti ap[osto]li tribus modis ad p[ro]
 dicandum leguntur missi p[ri]mo
 antequam essent sacerdotes ut in
 sola iudea predicarent 2o in die
 pasce s[ed] resurrectionis d[icitur] q[uod]
 iam ante triduum fuit consecra-
 ti sacerdotes tunc fuit ab omni
 p[ro]dicandi p[ro]hibiti quasi quedam
 declaratio p[ro]p[ri]a facta q[uod] aliqui
 essent venturi qui absq[ue] mis-
 sione legitima usurparet sibi
 p[ro]dicandum in ratione gradus sa-
 cerdotum ostendens h[ec] n[on] esse
 ubi s[ed] supra sacerdotum regni
 sp[irit]alem missionem y[es]us eos it[er]um
 misit dicens sicut misit me
 uiuens p[ro] r[ati]o et quia ad h[ec]
 poterant esse dubii ubi debent
 p[ro]dicare quia in p[ri]ma missione
 prohibuit ne alibi quam in sola
 iudea predicarent y[es]us 3o misit eos
 declarando q[uod] n[on] in sola iudea predi-
 carent s[ed] in toto orbe esset e[un]t
 predicandum p[ro] eos dicens in h[ec]
 ascensionis y[es]us in orbem uniu[er]su[m]
 p[ro]dicare e[un]t omni creaturae
 iudeum de p[ro]xi ap[osto]lo ad
 dixi sibi sp[irit]ales p[ro]phetas p[ri]mo
 petri 2o pauli 3o t[er]tio n[on] magis
 si q[uod] omnia h[ec] nichil respondit
 et optime fiat in ueritate euadere

n[on] potuit q[uam] concedere q[uod] enim
 p[ro] me intentam optuit put[aret] p[ro]phetas
 ille clarissime deducunt q[uod] ad
 p[ro]phetam g[ra]talem ap[osto]lo[m] honori
 beati petri detrahit timor et certi-
 fico enim q[uod] nisi recipiat petrus
 clauces continebit nec sibi ianuam
 regni ap[er]iet dicit enim p[ri]mo q[uod] n[on]
 habeatur scriptura canonica
 petrum fuisse summum pontificem
 a x[p]o institutum cuius contrarium
 latissime e[st] h[ec]i deducunt dicit
 2o q[uod] ego addidi de x[p]o h[ec] soli dices
 soli petro dictum e[st] pascere oues
 meas tibi dabo clauces regni etc.
 Ego dico ubi e[st] q[uod] e[un]t n[on] ad
 dicit soli s[ed] p[ri]mo ubi soli petro
 dictum e[st] t[unc] sibi soli excellenter
 quo ad illud pascere oues meas
 dicit sanctus thomas q[uod] h[ec] petro
 in tanta singularitate conuenit q[uod]
 xpianus dicit n[on] p[otes]t qui se ab obe-
 diencia summi pontificis subtrahit
 q[uod] ad r[ati]o Rabanus quia enim
 regem totius maioris p[ar]tis
 confessus e[st] misit petro collatis
 clauibus regni celestis datus e[st]
 et ualde n[on]d[um] q[uod] dicit origenes
 q[uod] petro dicit dominus q[uod] n[on] sol-
 uetis sup[er] terram erit solutum
 et in celis s[ed] omnibus dicit q[uod] n[on]
 soluetis sup[er] terram erit solutum
 et in celo ad signandum inquit
 p[ri]matum et p[ri]ncipatum in petro
 sup[er] omnes petrum et omnes p[re]-
 fecti d[icit] aut pascere oues meas
 aut b[e]n[e]d[i]c[t]us et u[er]us de q[uod] u[er]is
 et noui testamenti q[uod] x[p]o. ca. x
 ubi uidete iam an sine ca. addi-
 derim soli licet n[on] sit ubi totu[m]
 e[un]t q[uod] duodecim ubi regni
 de p[ro]xi p[ro]p[ri]a discipulorum nichil
 ad p[ro]positum respondit nichil q[uod]
 exponit illius totum rogare
 d[icit] missis totaliter de mission

terius

fca p xpm psonaliter in pures
 vocationis lxxvii q ego no nego
 fca memm istud fuit in sua licet
 lxxvii discipuli a xpo missi fuerut
 ante eius passioem tñ p q eius glo
 riosissimam ascensionem nullibi pre
 dicabant nisi quo eos apli misert
 q q p paxi illa nullu urm
 hz facultatem alicubi predicandi
 nisi ubi nulli ante aplorū r pre
 latorum acie eius pbam q ca
 In nono q apli videntes messes
 multas et oparios paucos roga
 runt dñm messes et sepm q ipi
 elegerunt lxxvii discipulos et nu
 serunt eos ad pdicandum hoc ibi
 confirmam qd eusebio ipa ergo
 rati fct in alto querit ibi ubi ho
 mī fuit facti sacerdotes respondet
 cum petra de palude q hoc m sc
 turis canonis no reperitur nisi q
 dñm diaconi sunt facti et mattheus
 in locum inde successit et similia
 Adhuc de paxi pmitteat hie
 sunt nichil respondit et optime
 tacuit quia in veritate euadere
 no potuit qd pendi em q pñus
 papa p q bñm petrum bñm clonem
 phibet omnibz sacerdotibz ne quidē
 agere audeat in cuiusqz pñbiteri
 pñtia absqz plateni consensu Et
 bñm dñm pñm cōtempnans aplorū
 attribuit pdicam epō pñ et
 antipnomatice distinguens hie
 actus ierarchicos zñ hie gradus
 eccliaos sz purgare diacono p
 exorcismū illinare pñb pñap
 tificam pñficere epō pñfirmam
 et pdicam iuxta declarationem
 pñe m pñ factam progrediendo
 ad auctes sanctorū doctoz respon
 det tñ ad hie cum ego adduxisset
 octo pñmo ad quibrosu qui dñt

in sua rectoris ac cetera officia dy
 tincta ne si unus posset omnia vi
 listerent singula respondit q hoc
 idco ē quia aliud officium ē epiali
 nō pñbiteri aliud diaconi s hoc
 nichil ē ad mentem quibrosu quia
 ad hanc loquitur de pdicam et
 baptisam que sunt dñt singulis
 concessē in pñapio s pñdata acta
 dñt si unus nūc singula faceret
 videretur omnia ad auctem gregō
 rii m cao scriptum ē 6. q. 3. allegat
 gñm et nō sine usura corrup
 tant et nō em hz glo que pñe
 glo deacti dñt seu apato pñb
 nisi q dñm in aliena dyocesi
 publice pdicare tanqm ius hñm
 in populis illis nō pñt s pñfendo
 sine sollempnitate pñt eos mone
 ad bonū sicut et monachus et
 quibz aliis zñ quosdam tñ pñt
 pdicare nō tñ conuicando tur
 bam pñ dñ Et nota q ipi ibi
 interposuit et addidit etia sol
 lempniter ut hie dñm tñ nō co
 uicando turbas pñ q. 3. placuit
 tñ sollempniter nō hñt in glōsa
 vñmo glo hñt sine sollempnitate
 pñt eos mone et dñm que ē
 bñm bñm dicentis monacho nō
 phico et nō missō nō licet pre
 dicare respondet concedo q nō
 missō nō licet ecce ad vñcam
 pñm respondit et de duabz
 tacet s q nō phico et monacho
 nō licet Et hoc arguo pñ pñna
 q nō licet pdicare nisi ex pñali
 licentia s missione s multo mo
 nacho sicut diaconi et pñbiteri
 q nō licet diacono et pñbiteri
 pdicare absqz pñali missione Et
 concessō sic nō missō pdicare nō
 licet s nulli diaconi uel pñbri
 nisi curati sunt missi sicut et
 aliqui religiosi q nō nullis talibz
 nisi curatis licet pdicare absqz

noua missione Si dicitur quod omnes
 presbiteri et diaconi sunt missi quod
 a quo aut a deo aut ab homine Si
 a deo or hoc probare sine illa missio
 fiat per reuelationem manifestam sibi
 aut per inspirationem occultam sic
 enim docet beatus Thomas Johannes
 probare prius an quod deo sunt et noli
 te omni spem credere sic enim quibus
 posset dicere et hereticus laycus
 uel mulier quod sunt missi a deo
 Si ab homine or quod ille sit pre
 latus ecclesie illius ubi predicare
 intendit cum nullus hugarum
 hanc licentiam ad predicandum
 in anglia nec ego si tunc sunt duo
 quia prelatorum qui per dant
 licentiam predicandi aliis si
 ipsa et spiritus loci ubi predicare
 intendit nam plebanus non potest
 licentiam ad predicandum in par
 rochia sua generaliter nisi tunc ap
 probatos viros scilicet sacre theologie
 professores et similes ut dicit
 franciscus fabarellus homines
 docti et multi iuristarum capitulo quarto
 in iuncto de hereticis ipse sine
 licentia pape uel episcopi loci tales
 dicit non missi nec habent posse pre
 dicare verum dei hoc ubi hic respo
 dendo ad concilia generalia que
 adduxi Et primo ad eam quod in
 eo in iuncto dicit quod dicens sic
 per clare ex predictis quod sicut
 non est causa sufficiens ad probandum
 quod ille sacerdos uel diaconus ad
 predicandum a deo est missus quod
 facit miracula sic non est causa suf
 ficiens ad probandum quod non sit
 ad predicandum a deo missus quod
 non facit miracula si confiteri ve
 ritatem facere iustitiam iudicium
 contempnere gloriam spernere obprobrium

bria sustinere humiliter sacerdoti
 uel diacono est testimonium sufficiens
 ut huius legis dei noticiam predicet
 libere ihesu christi et uerum quia sic est
 a deo missus et illa est missio de
 qua ad romanos x. spiritu predicabunt
 nisi mittantur hoc ille etiam iam
 palam locutus est et error sui
 totum spiritum eius exornat et quod usque
 hinc semper palam tunc detestatur di
 xit enim or predicantem esse missum
 si iam auditis quod dicit quod sufficit opus
 pro bonorum operum ad illius missi
 onis efficaciam nec alia missio
 prelati requiritur Sic enim exponit
 apostolus ut audistis Si contra
 istam conclusionem breuiter primo
 duplicem quam prima est contra per
 ptem Secunda contra rami per
 prima est ista causa sufficiens ad
 probandum quod ille sacerdos uel
 diaconus est missus a deo ad pro
 bandum est quia facit miracula
 probatur multipliciter primo sic
 illa est causa sufficiens se ad pro
 bandum a deo missum ad pre
 dicandum quam dominus dedit moysi
 si quidem quod signum ostendit in
 ut si dixerint filii israel aut pharaon
 non misit te dominus Elias dominus
 insufficiens misisset moysen si
 causa probationis fuisset insufficiens
 si dominus non ostendit sibi aliam
 causam ut pharaon et filii israel
 sibi addent ipsum a deo missum
 quod virtutem miraculorum con
 tando ueram in colubrum et ego
 go ista est ad hanc causa sufficiens
 issima ad probandum se missum
 a deo ad predicandum facere mi
 racula Secundo sic illa est ad eundem
 finem causa sufficiens quod dominus
 assignauit suis discipulis ad co
 firmationem sue predicationis quia

terius

no misit eos insufficientes s. ipe
dominus aliam causam no dedit di
sapulis suis dnm uent p dicitu
tur ubiqz admitti deberent nisi
qua miracula faceret un multos
eos ad p ducendum aut pufinos
curate leprosos mundate demoia
ciate etc et luce x. perao sic ra
causa e sufficiens qua domus in
sua praxi assignauit uidet ad
probandum veritatem sue missio
quia ipe bene omnia fecit s. ipe
assignauit eis illam cam s. opa
com miraculor suoz dicens si
nichil no creditis opibus credite
Et si opa no fecissem in eis que
nemo alius fecit petrus no hrent
ps x. que de opibus miraculor
opresse sancto thomas exponit
et de hyra ac alijs qo facere mi
racula e sufficiens causa ad p
bandum se missum a deo ad pre
dicandum apudarto sic illa e suf
ficiens causa qua btus paulus
probauit se et btu petrum a
deo missos ad p ducendum s. hoc
utute miraculor go te nior p
ad gal no ubi dicit qm opatus
e petro opatus e et nichil inter
gentes ubi dicit scilicet thomas s.
posset aliquis dicere paulo unde
constat nobis q tibi sit commissum
euim a deo inter gentes Respon
det paulus p opacom xpo in me
Sicut eni pz q petrus accepit euim
a xpo ppter miracula que fecit
xpus p eum ita pz q ego saluat
paulus ab ipso xpo accipi cauz
ppter miracula que opatus e in
hoc ille p n et idem probat suu
aplatum cornuthis dicens signa
aplatus mei facta sunt inter vos
in omni paciencia signis et vir
tutibus hoc est pacia in moribz

et prodigia in signis pnt exponit
btus q como similem suu posu
it s. nichil e michi responsu
ad illa et bene qua geludunt
neco nedum q facere miracula
sit sufficiens causa s. et q illa
fieri sunt uia nisi adducit testio
ex scriptura et hoc uult cam qd
ex in multo de hereticis utz intucti
s. contra hoc aufat domus op
ponens dicens q in fine mundi
discipuli antixpi magis quam
xpi miracula facient putent
xpm p. Respondet q miracula
que fiunt tpe antixpi sunt
repuenda quia no sunt vera
miracula et cum hoc iam ex
scriptura canonica auisata ex
catia q no sunt miracula u
p n nec opus nec apus uocat
opa antixpi miracula s. signa
et prodigia ps dicit ad thessalor
no qz aduentu antixpi erit
em opacom satiane in omni
utute et signis et prodigijs me
diantibus p n dicit sancto thomas
2a 2e q. c. lxxviii. qo beato aug
2o de ciuitate dei q illa signa
opendary erunt signa uia quia
faciunt veras res sicut magi pha
raonis fecerunt veras ranas
et s. penes vos no aut habant
racom veri miraculi quia fiunt
utute demonu et nialimz etc
ad homi deceptionem s. opaco mi
raculorum que attrahunt gte
gratis date fit utute dnm ad
homu utilitatem. Sedo arguit
mali faciunt miracula 1q. 1 te
uamoz go facere miracula no
est sufficiens causa. Respondet q
duplices sunt mali aut qui ma
le uiuit aut qui male docens
dico go cum scio thoma ubi p
aro hoc d. in arm q miracula

semp sunt vera testimonia eius
propter quod sunt. Unde sicut huius qui ma-
le vivunt iniquas faciunt miracula
in testimonium sue sanctitatis set
si quis deus miracula per eos facit e-
ntestimonium virtutis domini non
quod invocant aut testimonium virtutis
sacerdotum que applicant seu o-
bent ita quod qui falsa docent in
quam putant facere miracula in te-
stimonium veritatis illius false
doctrine secus si quis eorum male
vivat et bene docat talis enim
sepe miracula facit non in testimo-
nium sue sanctitatis quia non huius
sed in testimonium sue vere doctrine
quia docet et hoc tam clare deus
dominus 12 ubi per quod dixit
discipuli domine videmus quedam
in nomine tuo eicientem demonia
et prohibemus enim ait illis dominus
 Nolite prohibere enim et subdit
dicens nemo enim potest virtutes me-
nonne meo facere et titoloqui
male de me. Contra tam partem
sue quod sit ipsa pro. Sicut causa
sufficiens est facere miracula ad
probandum se missum a deo ad p-
dicandum ita non sufficit facere que-
cunque virtute perfectionis et sancti-
tatis opera ad sufficienter se probandum
esse missum a deo ad predicandum
hoc addito nisi adducat pale de se
facit septem testimonium. Probatur
supra primo sic quia talia opera
sunt sepe apertum et ostensa et
non coepta. Virtusque sanctus
ait hypocritarum de vobis dealbat
sepulchrum qui opus est de preti-
umque cadaveribus pleniuntur
primus pseudo apostoli se in apostolos
christi transformant sicut angelus
satanae in angelum lucis 2a
Cor. 11 Ideo dominus nos am-
onet dicens attendite a falsis
apostolis qui veniunt ad vos in ve-

stimentis omnium infusum ante sit
lupi rapaces. Et 12 Ideo sic quia
licet dominus noster esset sanctissimus
in omni operum sanctitatis docuit
non sufficere illa opera ad hoc ut
iudei crederent enim missum a deo
eis in legislatorem sed dixit eos
super et propter omnia opera sue sancti-
tatis a deo miraculorum dicens
Si michi non creditis operibus credite
ut dictum est. Similiter et apostoli etiam
sanctissimorum operum et huius probant
suam missionem per miracula et si
contra hoc adducat dominus repli-
cans antea dices quod per bonam san-
ctitatem non est signa facere si iuste
vivere et de singulis. Ad eas res
respondet quod antea sicut statim
visime sunt ergo enim concedo
quod facere miracula non est semper
signum sanctitatis illius qui facit
miracula sed dico quod facere miracula
ad probandum se esse missum a deo
ad predicandum est signum sufficiens pro
bationis. Unde aliud est esse hominem
dei seu virum bonum aliud est esse
predicantem aptum. Qui ergo bene
vult ostendit se esse a deo alius
in bonum. Sed non probat per hoc se esse
missum ad predicandum sicut licet
platorum nisi ostendat sue missionis
miraculum. Sed contra hoc assuit
sic. Si hoc requireret vult maxime
diceret dubitari de probis huius
consilii sacerdotibus quod sunt a deo
missi cum ad hoc nullum videretur
operum miraculum vel huius super
hoc testimonium scripture facit
pale ultra alios sacerdotes. Proinde
quod presbiter huius consilii sacri non
indigent facere miracula quia
nullus eorum iactat se esse missum
sibiliter missum a deo ita quod vel
predicare non sita licentia immo
reclamante et sub sua coquina-
tionis prohibere prelati magis
eorum sed vos qui dicitis vos

terius

facienda prelatorum non indigere
 et posse ubique et prelatibus contra
 dicentibus ad vitam meliorem tra-
 sire sed predicare vos teneamini
 miraculis uel scripture testimonio
 ostendere quod illam potestatem habetis
 a deo ita dicit carum filium comitum
 to secundo quia hominum primum
 reuerendissimorum doctrinam et fidei
 a deo esse apparet vobis ecclesia spiritus sancto
 edocta qui docet eam omnia veri-
 tatem in promissionem domini in ihesu
 christo pariter inter summi pontificis
 vicarius eius vniuersis interis cui
 domini in persona ecclesie ait Ego ro-
 gamus pro te ut non deficiat fides tua
 Et iterum super hanc edificatio animarum
 meam et porte inferi non preualebit
 aduersus eam Et itum ego vobis
 cum sum usque ad consummationem seculi
 Et itum ego rogabo patrem et alium
 pariter dabit vobis spiritum veri-
 tatis ut sit vobiscum in eternum
 Tercio quia qui noua predicat et
 in solita putat vos facere Bohemi
 tenetur illam nouam doctrinam
 comprobare nomine signis quia
 saluator noster ut primo misit apostolos
 ad predicandum nouam doctrinam
 sed de regno dei dedit eis simul
 cum hoc potestatem super omnia demonia
 et ut languores curarent etc.
 2o luc 10 ubi dicit beda beda hoc
 2o ad 3o super lucam concessa primum
 potestate signorum misit predicare
 regnum dei ut promissorum magnitudi-
 attestaretur et magnitudo factorum
 fidemque vobis daret virtus ostensa
 et noua facerent qui noua pre-
 dicarent hoc ille Si dicitis non est
 iam tempus faciendi miracula
 quia dicit conspicio hoc primo de
 summo bono 2o christi quoniam
 antixpi appetat virtutes abacina
 cessabunt respondet quia cessant

Respondet quoniam cessant mira-
 cula nam ideo ut quibus vult pre-
 dicet et dicat se missum a deo
 et hoc sufficit ut miraculo pro-
 bare debeat si ideo quia fides ca-
 tholica est plene fundata nec eget
 probatione noua Et hoc est quod beatus
 gregorius in parte omne et omne
 in dicit ut fides credentium crescit
 miraculis sunt mittenda quod nos
 cum arbuta predicatorum tam diu
 aquam superius in quousque
 in terra et conualuisse videmus
 quia si semel radicem fixerit an-
 quando cessamus hoc ille Et hoc
 de noua miraculorum.
 Consequenter de his qui mendaci-
 bus dicit quod immunde sunt propter
 malos Respondet quod hoc ubique
 verum est quia propter pseudo apostolos
 dicit gloria 2o cor 11 super illo inquit
 quidam mendaces egimus litteris
 sed qui sunt pseudo apostoli Respon-
 det sanctus thomas in libro contra
 impugnatores religionem prope finem
 prope sunt duo quia homines sunt non
 missi predicantes et fidei doctores
 de quibus ambobus simul dicit
 ait venite vobis non mittetis
 eos et ipse curabant quo ad
 primum non loquebatur ad eos et ipse
 prophetabant quo ad 2um ipsi sunt
 qui tenentur habere litteras quoniam
 dantes quia predicare volunt
 inuitis prelatibus Ad illud quod
 dicitur in 1o timotheo quod paulus et
 barnabas sedebant in templo
 et principes miserunt eos an-
 tiquum vni exhortationibus ad
 plebem dicit lura etc. quod hoc
 eorum predicatio efficacior re-
 debatur quod se non inuenerunt
 ad predicandum sed rogati sunt
 glossa dicit sedebant quasi audi-
 tum legem non quasi predicaturi
 hoc similitudinis eorum Et dicit glo-

Ar
dicunt principes ad apostolos si habetis
vni exhortationis non dicunt pre-
dicationis uel locutionis hoc ubi non
go debent dixerunt ad presbiteri
predicare nisi iurati ad singula
dum vni q. i. Episcopus dicitur que
adducat vni q. i. dicitur qui dicit q.
propter amicos hanc commendationem in
statute sunt si quoniam legisset ta-
cuisse quia dicit gloria sic licet
propter amicos fuit quatuor data
extenditur tamen etiam ad non
amicos quia nullus recipitur
sine commendatione litterarum. Item
q. statuitur propter eam impulsiva
causa cessante vni q. i. si quis p-
br hanc gloria ex autem conclu-
dit replicans quodam tempore dicit
Episcopo canone sequitur et ex q. b.
quis pro dei dicitur Episcopo q. b. ad-
tente ad meliorem vitam p-
tine. Ex quo p. et q. dicitur
uel sacerdos dispositus ad predi-
candum et ductus pro dei libere xpo
erum absque licentia speciali pro
pt predicare p. inquit quia bonu
e dicitur uel sacerdotem bene
vivere melius bene vivere et
utiliter predicare q. potest depre-
dicationis oas in laborem et tra-
sire ad vitam meliorem. Accitum
iterum palam loquitur et pro
verbia abiat et dicit duo p-
q. pro sancto ductus p. quis in-
gredi religionem nolente. Pro-
q. hoc est omni finis q. q. hoc
inquit p. q. etiam dicitur
uel sacerdos dispositus ad predi-
candum ductus pro dei absque licen-
tia. Pro libere possit predicare
erum xpo nam dicit prouolu-
sione q. quicunque pro dei ag-
noscant contra voluntatem
prelati uel sine licentia prela-
ti nescit in sua ecclesia uel dno
cesi quia spiritus sanctus non est

arrogans importunus aut inobediens
nisi q. potius nullo manifestus similis
ut sap. vni vide scire dicit q. quicunque
a deo ad predicandum mittitur se putat
prelato tenetur maxime si requisitus
fuit a prelato ut approbationem cubata
priat et obediencie virtutem ostendat
vni m. ca. d. vni communis d. et in
debat inuisibili missione consistat
ex quo concluditur q. qui essent illa
inuisibilem missionem tenetur eam
probare et cognoscere taliter deure
et consuetudine spectat fieri coram
papa uel Episcopo loci vni illa que hnt
et notantur in ca. vni d. et
in ca. p. de reli. et veria. s. formu
et tenetur se putare prelato et
si sit missus a deo missione inuisibili
et probare eam modis predictis et
dicit maxime si requisitus fuerit
p-
p-
no p-
et hoc quia a xpo vocatus nec
a peto requisitus propter certitudinem
miraculorum que fecit dominus p-
paulum et propter sanctum q. cum
abbatem qui missus a deo pange-
lim tandem requisitus p. platum
subito ei parere voluit nisi dominus
p. miraculorum eundem prouocasset
ut h. p-
et p-
p-
tente. Pro cognoscere missionem a deo
quem non paucorum adulatores
nimis elegit si illum quem vita
et mores optimi et apostolorum examina-
tione dicit sacerdotum hoc ille p-
q. non sufficit dicere se missum a deo
omnibus optimis si et requiritur
apostolorum sacerdotum. i. platorum
examinatio. et hoc dicit gloria de of-
ficio ordinarii ca. inter cetera q.
nulli licet predicare nisi mittatur
ante Episcopo uel apostolicum sedis de hanc

tertius

Examinamus et quia vobis hoc ibi fin
 illi quod nec ei qui se dicit a spiritu
 sancto inspiratum perferimus si requi
 situs fuit a prelato. Tercio sic dicit
 beatus bñs ut allegatum est de iustici
 tibus ea cogitatio que publica videt
 nec ad vicia trahit apte tunc dicit
 a deo nominis esse si pacifica sit si p
 lati tui atque spiritualium suum approbatur
 iudicio quoniam non faciet dominus vni quod
 non reuelabit suis suis propter hoc
 paulus mittitur ad corinthios. Sic
 Cornelius dirigatur ad petrum sic
 eunuchus instruitur per philippum
 ut approbationem et iudicium prelati
 et spiritualium virore requirere doce
 remur sicut de hoc plenius in col
 lationibus primis habetur. Quarto
 sic hoc dicit sabatella de hereticis cap
 Examinamus super vobis usurpare di
 centibus quoniam inquit predicat sine licentia
 de usurpare et talis est qui non p
 missus vel qui non habet auctoritatem appa
 uel apud loci vel qui missionem non
 probat per operationem miraculi vel se
 pture testimonium ita quod sit missus co
 mune quo scriptura precepit in primo
 et dicit apostolus quod in hac re tam ar
 dua non creditur ipse iuramento
 quod quia solus in quia in re propria
 in quod 24. nullus detestatur licet et hoc
 est quod quoniam volunt canones quod nulli
 licet predicare in dyocesi cuiusvis
 episcopi sine eius licentia vel in quod 1. e
 multis fidelibus et summo ope omnibus
 presbiteris et diaconibus et reliquis cle
 ricis attendendum est ut nichil ab
 sepius. Episcopi per licentia agant nam
 vbi missos sine eius missu quisque
 presbiter in sua parochia agat non
 baptizet neque quicquid faciat ab
 sepius eius missu hoc ibi. Vnde plato in
 summare et ab eo licentiam petere
 quod si non missus est occulta tenetur
 eam probare per miracula vel scrip
 turam si si manifesta et manifeste

probata et prelatus malitiose nollit
 eum licentiam forte sufficeret
 licentia divina. Post hoc aggreditur responsiones me
 as ubi inter multa responsionem in
 digna dicit primo quod ubi ego dixi non
 esse simile de paucis mali et spirituali
 quia ex elemosina mali non sequuntur
 pericula apud sustinentes sicut in pa
 ne ubi quod pergit heretici dicit hoc
 non esse vltimum ubi si ex superflua elemo
 sina quia clerici recipit omnia
 limum in clerico superstitum est et
 emittit multa vitia dicit hoc est ordo
 dubium. Item in celo orta sunt
 struata in primo ordo cum suis
 adherentibus ubi ista quata non
 sunt et hodie pauperes sepe sunt
 detestabiles in hoc certum est quod diuine
 sunt organa ad virtutem in primis
 primo et hoc et sunt multas via
 bene operandi dicit et quod mali ar
 qui descendendo de vno statu in
 alium sic sunt in eum sequuntur
 ubi arguit licet dare elemosinam
 corporalem sine licentia quod et spiritualis
 per predicare sequere licet tanto dicit
 elemosinam corporalem quod et cele
 stialem missam cum missa sit elemo
 sina spiritualis et ipse met ibi descendit
 de vno statu in statum post ibi et
 alias similitudines quas dimisit
 intactas propter ad eam solutionem
 dicit quod ubi dixi esse dissimile ge
 nerare filios carnis et spiritus anima
 quare filios carnales esset principalis
 sunt matrimonii si principalis sunt
 sacerdotum omnino esset quare filios
 dei per predicationem si magis conficit
 corpus christi ubi dicit hoc esse con
 firmum et dictum quod luce quod anima
 et aliis ciuitatibus or me exire
 bene ubi hoc ibi quod principalis actus
 sacerdotum non sit super corpus christi
 vnde et ad similes fabulas mul
 tas inquit iudicium respondere
 ne attediamus autem vras preb

reuerendissimi circa primum cor-
laum ubi dixi vobis quibus sacerdos
dum hanc facultatem predicandi co-
tute sacerdotum allegavi sed docto-
res nichil responderunt nisi tunc in
effectu ad propositum contra istud si
arguitur sic etiam quia quod mittit
officiu predicandi ille hanc ex eodem
quo cum deus mittit ille hanc verum
et si ostendat quod deus sibi mittit
officiu illud et credemus ei ut de
tam summi communitate de hereticis
Dicitur in conclusum quod per hanc
sed rationibus nichil respondit nisi
ad illam ubi ego probando dixi
quod non esset preceptum dum predicare
per singulos dicit quod negat
maiorem sed illud non est preceptum
homini a quo se licet excusare potest
quia dicit clam esse preceptum
a quo excusatur nullum dico quod
elencusina nulli est precepta pro-
tunc dicitur ab eius impensione potest
licet excusari et cum preceptum affir-
matum non obligat nisi per hoc et
nunc consequenter ubi ego rursus
dixi quod illud preceptum domini de
in orbem universum non obligabat
singulos apostolos ut quibus corum
irent in totum mundum et in
quibus angulum orbis quia nullus
corum hoc fecit dicit quod illud est
contra illud Actus 17. Vobis precepit
deus predicare vobis hoc quia non
dicit precepit cuius nomen sigillatim
predicare in quolibet angulo mundi
licet dixerit ita predicabant quod in
omnes terram conuenit sonus cor-
poris ergo quod illam auctoritatem fidelis
fuit et prudens dixi quod dicta est
de prelatibus qui sunt constituti super
familiam domini replicans dixit
quod et alii presbiteri debent habere cu-
ram de familia domini iuxta illud
Eccl. 10. Viniatque mandauit

deus de proximo suo Respondet
sanctus thomas quodlibet 20. q.
20. q. deus non precepit cuius cura
re de proximo per publicam predica-
tionem sed per privatam amonitionem addu-
cit Augustinus contra istam sacerdos debitor
est ut veritatem quam audit a deo li-
bere predicet et 21. q. in Nolite
Respondet quod sensus totus est quod ubi pri-
uatum fidei minuit et confessio re-
quiritur sacerdos tenetur sicut et laicus
in veritatem fidei confiteri et si
propter timorem mortis veritatem
non confitetur peccaret contra auctoritatem ipsam
clama ne cesses dixi in sane soli per
reptum dicit quod non quia in littera
intelligitur de christo ad litteram et illa
vox dicentis clama extendit ad
Iohannem Baptista Respondet quod non
est inueniens eundem totum
hic plures sensus habet sicut littera
exponit illam auctoritatem ad hoc
et ego ero illi in premissis et ipse est
nichil in filium primo palippon proximo
de salomone et de christo littera in pri-
cipalibus de sensu dicte sunt in
ex omnia historia totus contra vos
qui audetis dicere quod obligaret
omnes per hoc ad ducit auctoritatem
quorum sensus est quod sacerdotes nisi
tintur ad predicandum et ad muni-
perandum legem Respondet per
quod sepe in dictis istorum sacerdotes per
christo ponit et procurato de quibus
quintus intelligitur ipse auctoritatem
sicut per in cas. Sic rector ubi dicit
greg. dicit predicationis officium
suscipit quisque ad sacerdotum
accedit ubi ad litteram loquitur de re-
ctoribus et pastoribus sub nomine
sacerdotis ita in proposito Sed dicit
tunc domino vilhelmo presbiter in suo
parali cas. de sacro ordinis quod sa-
cerdotum officium fuit semper per
dicare iuxta illud Malachi 2. non

terrib

labia sacerdotis custodiant secreta
et legem de manu eius requirant
Et infra dicit qd sacerdotes modica
sunt auctoritas docendi quia datur
eis cum sola cura animarum facit
tunc amplexum et tunc cum tenet
docere populum sibi commissum
inquit in dr eis in sua ordina-
tione ite docete et predicare docere
enim et predicare est speciale officium
quod ppter qd in consecrationibus
suis eis datur ite predicare ppter
hoc ille et p hoc solentur duomo-
tina sua replicantibus superius posita
arma dicit sine cuius caractere sine
aliter hoc scio qd sacerdos huius potestatem
predicandi et p pmo sic quia si non
currit caritate in eorum ordina-
tione ite in orbem qd hoc dicit
qd ego quesivi a multis episcopis pu-
tibus et absentibus qui dicunt illud
se non facere de cantari. Insuper
nec in rationali dimoz requiritur qd
quod de isto et ita non est civile officium
dico 2o qd quia in aliquibus ecclesiis
ista via decantantur hoc fit in fine
quod totum officium est finitum et
p sibi iam segregantur ad se eorum
dum tunc cantat clerici ite mor-
bem et tunc dicit duo pmo qd ista
decantatio est pure ceremonialis et
non huius officium nulla admittit
eos ad predicandum 2m qd ista de-
cantatio non mittit presbiteros eo qd
illi qui cantant non sunt auctoritas
mittendi eos nec episcopus potest mittere
nisi p dno eorum suam ut dicunt do-
ctores etiam cum quoniam communis
de hereticis arguit 2o sic qd in pon-
tificiali dicitur or pbrum bendicere
posse et predicare dicit ut p ruis
qd ibi ostenditur quid sit officium
sacerdotis si illius officii executio
sibi non datur nisi dum cura sibi

non datur nisi dum cura sibi co-
mittitur aut aliunde sibi executio
officii impetratur. In dr primum qd
i. contra mur. qd aliud est potestas offi-
cii aliud est executio. In plenius est
vnde sine altero ut in monachis
qui huius officium si non executionem nisi
ex speciali commissione. Ita dicit in ca-
pitulum ad dnm xvi q. i. c. facit qd sicut
sacerdotes in sua dedicatione p sibi
baptizandi et predicandi potestatem acci-
piunt si executionem illius potestatis
non sunt nisi ad talia assumantur
sicut agens nate potentia huius age-
di si non huius executionem illius potentie
nisi habeat manum sibi ministrata
ut applicat de predicatione sanctus
thomas qd libere in q. xxviii ut
predictum est. Circa 2m correlatum
de dyaconibus dicit qd mea pro-
positio non sunt contraria sue et ego dui-
tunc qd sic quia licet non dicat in
hoc de precepto tamen exponit
enim debet capi preceptum dicit me
terminasse gloriam q. 2o. In ista
dico qd via supflua canon recipi
qd deseruet michi ob nisi qd non
indigni et tunc posuit contrarium
qd posui si non in hoc tunc in deter-
minatione addit p mea conclusionem
sunt pro me adducta quia alle-
gavi septem rationes et non re-
spondit michi nisi ad ultimum
et loco illius de alimur septim.
vithelmus de monte laudino qd
dicit in rubrica de ordine dy-
aconatus qd officium dyaconi est
predicare et legere recitando eum
et epistolam que sunt nomi. testamento
Et subdit nec intelligas qd pre-
dicare vni dei eis licet ratione
huius ordinis quia solum magis
in thesa. seu episcopis et aliis qui ad
hoc officium s. predicandi ppter
curam animarum electi sunt huius
licet hoc ille qd ab sit ut dnm sig

^{7r}
Inimissimus obsecrat quasi dyaco-
no officium predicationis ascribat ne
quaqua dicit enim domus albertus
ibidem sic p. v. d. d. n. q. d. n.
nisi dicit q. ista quia erant in
assumantibus orationibus s. quibus
ascebatantur. Ep. p. b. et dya-
coni et ista esse quia p. m. est
q. signatur signo crucis / in q. re-
citatur ab Ep. cononice quia
ad talem ordinem assumantur
in q. osculantur omnes sanctos
qui assunt / p. n. q. quib. h. ab
Ep. obsecratur p. m. notatur
ibi signaculum cruciforme in
modum crucis / in ibi predica-
tio exonome q. ad talem
ordinem assumant quia Ep. dicit
signatur ille de sacro do-
libus in Ep. d. m. enim p. ue-
hente gra. et similiter de aliis
in ibi salutatio et osculatio et hic
erat ritus consecrationis in pri-
mitiva ecclia unus Ep. potat
Ep. consecrare h. ille Ep. quia
p. replicantem non intellexisse
d. n. s. m. predica. em ibi pas-
sine dicitur p. t. t. t. publica
cononice. Et dicit me t. m. c. s. s.
glosam d. s. or. in sancta p. t. t. d. a
ip. illam p. t. m. glosa t. m. c. s. s.
que totam sua glosam poterat
ubi em ipe cessavit sequi sic m. s.
de aplia ex quo quidam dicunt
in romana ecclia et de cardina-
libus hoc statutum suavit h. c.
v. intelligit generaliter esse pro-
hibitum cum ad legendum eum
sunt instituti q. p. s. q. illo v. q.
infra missarum sollempnia h. c.
ibi. Vlt. dicit glosa q. nullomodo
e dyaconi officium esse predica-
publice s. legere eum q. notat
textus qui sequi in eodem ca.
dicens quia de re p. m. d. c. t. o.
confuso ut in se de hac sancti al-

tans minister tantum non debent
solimq. eum lationis officium
infra missarum solempnia q. sol-
nant h. c. ibi. Nota dicit q. solim
lationis eum q. prius dicit p.
dicere r. ipe t. m. c. s. s. t. o. t. m. s. c. u.
glosa satis p. m. d. c. a. l. i. t. e. r. p. s. q. o. q.
in si dyaconi sunt curati no. q. uent
eis absq. licencia p. m. predicare
h. dicit replicans m. t. m. d. a. r. e. s.
e si officium dyaconi no. e nisi le-
gere eum cur eum officium est
tam p. m. c. s. s. m. ut dicit t. m. c. s. s. d. i. f.
q. d. i. n. t. e. o. m. n. i. a. R. e. s. p. o. n. d. e. o. q. n. o.
ideo dicitur p. m. c. s. s. m. quia h. a. b. i.
legere eum s. ideo quia dyaconus
h. in omib. assistere p. b. t. o. et in
m. s. t. a. t. e. in omib. que aguntur
in sacramentis xpi s. in crisma-
te in patena in calice r. i. s. u. t. s.
in ca. p. l. a. t. o. d. i. s. x. x. v. et in ca. l. o.
d. l. e. r. o. s. d. i. x. x. i. l. e. n. t. e. s. i. a. u. t. in sac-
dote consecrato ita in dyacono mi-
nistern dispensatio et cum p. m. c. s. s. u.
sit g. e. t. e. officium sacerdotis p. t. e. r.
sacram. ordinem quem h. ut t. a. s. t. e.
v. u. a. t. bonam vitam ducat et
sacra digne tractet sic et omnia
illa exiguntur in dyacono et t. y.
multi sunt p. b. t. i. r. qui no. teneant
p. d. i. c. a. r. e. n. i. c. h. i. l. o. m. o. d. o. officium coru.
e p. m. c. s. s. m. p. t. e. r. ordinis enim
nam et corum que ad ordinem
p. b. i. t. e. r. a. l. e. m. requirunt sic et in
dyacono circa q. m. c. o. r. r. e. l. a. i. m. s.
ponit ut dicit in op. m. s. q. congruit
valde multos esse predicantes
et si no. tot sunt missantes non
e n. i. c. h. i. o. p. m. quia s. a. u. t. s. i. m. u. l.
q. in casu congruit esse multos
predicantes in casu multos mis-
santes si s. m. u. l. s. h. r. d. no. possunt d.
vi em sic inter cetera faciendum
t. y. q. in casu forte esset laudabilis
predicare ei qui h. autem quid
missare ei qui s. si esset populus
infirmus vel infidelis in h. n. s. que

corde vel agere teneretur. tunc si
talibz sacerdos simul utrumq; fa
cere nō posset potius esset ei pre
dicandum quā missandum et
tunc diceretur predicare melius
quā missare nō sūm et absolute
s; pante tali conditione et in q
caderet pfectus nūq pfecto s; in
ordine ad talem populum infir
mū ut cōstantem sicut vnu
lucet de se sit melius quā aqua
tamē aqua melior ē febricitanti
vntū nō quiter actus missandi nō
repugnat actui predicandi vmo
simul sicut et vms ordnatur
ad alium sicut p dīcatō ordnat
ad hoc ut populus deuotus ppetur
ad audiendam missam p nūq
signū predicatō solet quiter fieri an
eleuatō s; p q cūm s; p populo
iam plene quēso dixi vltius esse
sepe missare et interdum predicare
quā cotidie predicare et raro missae
q; autem inter cetera fiat q; ne
gligenae xpīam populi plus pur
gantur p alia quā p missarum
q; vctudinalē auditiōm puta per
elemosinarū largitiōm vī dei de
votam auditiōm eukā qmōm et
dico q; hoc aliqui fallit q; plus pur
gantur p ipā quā p missarū audi
tiōm quā sepe cum maiori devo
tione et dispositiōe audit missam
quā faceret illa alia vel alterum
ex hys et parit effectum pualis
qmōm et in rōpaciōibz corpōibz
xpī vī nō solum sacerdos et or
dīnantes dñr quāntes pdeo lig
ipe solus quāct tñ in plurali orat
dicens purificent nos domine qd
sacra que sumpsim qd rācones
in qmōm ad luctas qd pma illud
plus congruit p^o cum qmōm xpc
apli et pmitua ecclia in se plus
osendunt s; illi plus p dīcānt q;

missarunt go et respondet quo
ad xpm no sequitur xpus plures
predicant et tñ semel missant
go utilis e p dcare qua missare
qua ut predixi xpus tñ semel
passus e et plures p dcaunt et tñ
eius passio utilis e qua eius p
dicatio ito em q plures sit ideo
melius e si impetrans ut dcaunt
ad aplos et ecclesiam pmutuam
et in illi sepms p dcauerunt uel celebra
uerunt nescio fredo tñ q cotidie
celebrant Nam fideles cotidie
quicant de qse. Dis 2^a p acta
go et apli eis dederunt na est
verisimile qua apli induxissent
populum ad cotidie quicandum
nisi et hoc qd ostendissent et
ipso missando celebrassent unde
erant p seuerantes in orone et
facione panis Act. n. ad xam
ubi arguit illud valde congruit
populo q e pabulum dignior
plis bonus si hoc e vñ dei et
Respondet q no est mag pabulum
anunc audias misse p qua ho
in corpatur xps ut dictum est
ad xam illud plus congruit po
pulo p quod plures conuertunt
ad fidem et hoc e p dcat et
Respondet q in casu ubi populus
indigeret conueri et sacerdos
no posset utrumq simul facere
celebrare et predicare potius
est p dcaudum qua celebradu
ad xam illud plus congruit plo
p quod quatur in filiis dei si q
e p dcat et Respondet q ubi
populus esset extra fidem et
no essent filij dei iuxta illud
Joh. 1. dedit eis potatem filios dei
fieri hñs qui credunt in noie
eius utilis est p dcatio si
dñy sunt filij dei p fidem ut
nunc est plus in fide fundatq

utilior ē celebratio duo cōf q missa
no in hoc ostendit predicationem quia
predicatio tū conuertit viuos celebra
tio misse etiam adiuvat defunctos
Impleturq; tū predicatio et missa
se hnt adinuicem ut gradenda
et excessa eū qūm illud plus co
gruit p̄lo tūq; occasionem domus
fieri prius praeceptū s; hoc fuit
predicatio et respondet q; domus
nō mīq; praeceptū aplis missas
celebrare quā predicare nam
sicut praeceptū amittit predicare
ita praeceptū hoc facite in mai
memoriam tamen quoniam
bus obmissis tenemus cūq; bto
aug. 1. q. 1. v. Interrogo corpus
xpi in gloriā hoc mō q; pl
ures conuertit et plus facit com
muni homines ut omnia p̄ta
p̄ vni xpi q; tollant s; per
corpus xpi venia tū tollit
ut de qse. dīf. 2. ca. 1. iteratur
et ca. cotidie hoc ille tamen
inter omnia dco p̄i gratissim
ē sacrum misse officium ut
em in sacrificiis manib; et p̄
quam corpus et sanguis xpi
de qse. dīf. 2. nichil circa quā
correlatum m̄ cetera diffama
toria dicit de templis et altari
sic putat em tū dicit ad co
p̄lo q; verus cultus dei et ho
nor aut sctōrum eius laus
q̄sistat in amplā templorum
structura aut altarium splē
dida multiplicatā et pro cetero
dico q; nō mirum si populus
audient talia predicare sacerdo
tes frangit templa euertit al
taria destruitq; scandala ve
ita ē sicut domus replicans
dicit in vno correlatio causa
ruine populi sunt maxime
sacerdotes mali p̄stīn herē
tici pessimi p̄ambuli antixpi.

Antixpi quicq; xpi nomī consecratū
ē antixpi morte demoliri conat.
Et in tantis sacrilegiis cum quid
agam ignoro hoc residū michi
est adimplet; oculos erigere
cordis et clamans gaudet me
um magnam gloriā suā orante
illud p̄m deus venerunt gētes
in hereditatem tuam poluerunt
templum sctū tuū posuerunt
in ponorū custodiam reddē vi
cibus nris septuplum in sctū
corum imperium iporū q; ex
p̄buerunt tibi dñe nos aut p̄lū
tū et oues pastue tue q̄siste
dūm tibi in seculum amen
Correlatum sextum fuit cuiusq;
ex causa rationali p̄a p̄hibet
officium predicandi sub p̄ma ex
communicationis ille tenetur obedire
probatū ex p̄xi xpi et suorū
discipulorū aplorū ex concilio
meco Carthagini et alijs
ex ca. tūq; conuincto. Et si
ualiter conclusi quō vnico sale
i. ecclie vltis ante omnia p̄uaz
disputationū allegata poterat
exstatē sicut dicitur 7. dñs p̄lo
gam disputationē dixit ad luciferū
mū responsū nullūm repor
tari. Et optime quia p̄xi q; cō
sentiat veritati mee irrefragabil
probat. In septimo correlatio
meco michi condescendit et se
corripit quia p̄mo posuit q; p̄pter
scandalum p̄uorū nō esset
obmittenda predicatio nūc dedit
se dicens sicut ego posui q; nō
sunt si aliqui p̄nt ad t̄p̄s p̄pter
scandalum pusillorū hoc ego
concessi et in scriptis multis pro
bam tamen quā nō obstantē
illa deditō p̄bat p̄maz q;
triplex Ego mō ad p̄m q; in
nullūm p̄ceptū dñi p̄t scan
dalum p̄uorū est obmittē

si fidelis predicatio vi dei e pceptu
 dno go re pno qm in tali casu v
 bi ut dixi in pma posuim omnes
 scandalisuntur de predicacione no
 e pceptum dno predicare nmo
 e pceptum eius ptine tace
 iuxta illud est in ipolite fctm
 dare amibus rny oppositum sa
 nctorum Orisomi et cunctis videm
 oblatio vchis sacri cultus non
 e obmittenda ppter scandalum
 pformm go nae p dno pno
 qm in casu vbi celebrans scandalu
 zant aliquem ut pote si esset
 publicus gaudialis vel simili
 tunc notorio quidus debet po
 nunt a celebracione abstinere quaz
 nunt scandalizaton celebrac ad
 formm publici fidelium no est
 obmittendum ppter scandalum
 pformm si predicacio e qm
 go re pno qm in casu scandalu p
 dno no e pabulum scandalu
 tormm ut de dixi in posuone
 alia go petro de palude In or
 relario octavo increpat me qd
 xi prelatos et Epob posse p dno
 vel p alios mceris rribus satis
 facere officio predicacionis vbi
 ipse vult qd p se teneantur et dicit qd
 no qm uat me aliud velle nisi prela
 tos libertate vel qousare a fidei vi
 dei amittacione pno qm magna fuit
 interuonm me hie si suspicim suam
 enomit hie em dixi officium Ep
 oz esse predicare dei vni f mterdu
 illud quod dr ho zo de officio ord
 ca pnteractera que ad salutem am
 marum potant populi pnam
 pabulum vi dei maxime noster
 ei nam quia sicut corpus mali
 gla amma puali abo mteritur
 qd qd no in solo pane vnut hmo
 si in omni vo qd procedit de ore
 dei vni am sepe obungat qd qd

ppter occupaciones multiplices ul
 invaliditudo corporales aut hospitalis
 narius seu occasiones alias ne
 dicantur defectum scientie qd mceris
 reprobandum e omis nec de ceto
 tollerandum p seipos no sufficiunt
 mstrare populo vni dei maxie
 p amplas dhoceses et diffusas
 generali constitucion samps e ut
 qd vnos vnos ad sancte pre
 dicacionis officium salubriter co
 equendum assumant potentes
 in ope et fme hie ibi qd em
 comprehendit pene casus quos
 posu qm quibus ploc et tempe
 iuxta negotior occurrendu va
 rietatem pnt prelati predicaco
 officio p alios providere hie sunt
 que ego fr Henricus Kallisen orde
 p dno sacre theos professor ac
 prauitatis hie inquisitor vo
 bis Bohemus conscripsi p vna
 reductione ad vnitatem sancte
 vltis eccle p vna eruditione qm
 michi mstrata in zo aro salis
 de vi dei libera predicacione hie au
 distis que corde credatis et ore
 confiteamini ut salutem eterne
 beatitudinis consequi mereamur
 iuxta thema in hmg replie pno
 assumptum s beati qui audunt
 vni dei et custodunt illud pre
 scripta autem singula hmg sacro
 sancte guali smodo Basilien
 offero corrigenda qm iudicio
 me subito p omnia terminata
 fuit hie replica in pntia sacri
 concilii et Bohemorum recitata 19
 33 In eodoma da penosa celeri
 me et abrupte collecta ppter
 nimiam festinacionem Bohemorum
 ad recedendum qdco pntem re
 quirit correctorem Et sic est finis
 hmg materie videlicet articuli p
 fctm et laus deo p collacon fortitu
 dinis et virtutis.

71r

Sequuntur responsiones tota
quartum articulum Bohem
orum per venerabilem hunc
Johannem de palmar Auditor
et nomine Basiliensium Cona
facte. Millesima quadringentesima
tricesimo tercio:

Deus madorum
torum me
intende Dne
ad adinuand
dum me te

serma excelsus ille ppheta dauid de
quo scriptum nouimus deum dixit
se qd inuenerit homines in cor sui
sic sue humilitati omni virtutibus
solido fundamento fixus stabat
ut uel de suis viribus ingemo
de psumeret si tanquam in se de
ficiens diuinu ad se poscebat ad
iutorum festinari et uelut in
beallus infans qui et si manu
tenetur a matre uel sui corpus
culi fragilitati confusus cum gre
mio eius toto corpore no ingeret
uicem inelamitat et palpitando
tremens ingerere festinat. In
mutilata petitione deum aduocum
eius intendere et ipm deum ad
adinuandum festinare deposit
hanc pphete deo qd accepti uiri
tem sancta m. ecclesia p omnes
dies in singulis diuinorum officiorum
ordines laudabili more deo ex
hibendam assumpsit assumit
Ite in mto ad diuinas laudes ac
cedens dei auxilium deprecatur
Gaens qd aduersarius in qui iux
ta petri doctrinam eruit quens
quem de uoret. Tunc inuenit
vehementius tunc instantius su

as mollitur insidias cum diuinis
obsequiis appropinquare nos cernit
Hinc sapiens ait. filii accedens
ad fructum dei per in iusticia et
timore et prepara animam tuam
ad temptationem. Ecce 20. ad. de ego
homini minus aggressus hoc tam
grande negotium uini matris
mece morem seruabo p ut diu
auxilium implorationem ipam ppheti
tam accipiam uocem. Et si in di
tandis precibus apud iudices solos
patronorum iam dudum applatoz
insequi formab quanto magis
apud dei maiestatem in offendi
precibus uti docet uis eorum
quos deo placuisse cognouimus
quam maxime que ab ecclesia sca
catholica ppheta sancti magisterio
docta sunt in cotidiano versu re
cepta. Jam cum igitur in dauid
sanctus mentem ecclesiam imitans
ad te deus meus mundi creator et
prudentissime gubernator tota
cordis intentione cum fiducia plena
recurrens postulo atq. dico deus
madorum me. Et da. Dne michi se
diuinum tuorum assistentem sapientiam
et uoli me reprobare a pueris
tuis. qm finis tuus sum ego et
filius ancille tue sc. ecclesie sancte
catholice. da michi in apertis oris
mei f. monem cum fiducia et ut
notam facere auctis valeam hunc
articuli veritatem. Et tu gloriosissima
dei genitrix uirgo maria uobis
omnes f. uobis uobis ciuitatis sup
ne cum angelis ppheta qua hunc
me supplico. vris precibus adiuua
te. Hilueter beatissime. et roga
thoma Cantuarien ceteriq. sancti
pontifices qui in ecclesia dei ppheta
ipalibus affluit mirabiliter cor
rustasas uos in vna causa me
pello assate michi glan vraz.

quarta

Defendi de posito vrm qz am qm
putab ad eas devote oromus suffra
gia pro me fieri postulo atz ut p
omibus qmter oportemus dicentib
adspiciat domus cor vrm in lege
sua et in pceptis suis et faciat pa
cem in diebus vris amen: -

Reuerendissimi in xpo pces Illustr
pnceps ac reuerendi in xpo pces
in ecclesia dei prelati fulgentes
doctores et ingri ceteriqz viri pro
prium qui de vniuersis xpiani
orbis nationibus in hac loco diuic
benedictionis in pua sancto gregat
ti estis ad celebrandum vniuersalis
ecclesie rite gregatum quale con
cilium no indigne ferant vte re
uerencie humili supplicacione de posito
na vno temerare presumpcio
ascribant si optanta doctissimoz
viroz copia ego cunctis inuicior
hoc tam grande negocium aggre
di ausus sum meo namqz studio
nutritus iunior affert spiritus pnu
lorum ut difficiliora maiora ma
ioribus referuntur ppta qui p
lorum credidit no psumptuosus
s magis humilis reputatur hac
lege factus hoc michi licere putavi
Ego igitur si placuit pmo dnam
et vos de meo corrigetis vrm hoc
e mentis mee firma sua qz onua
dicta mea sancte mris ecclesie et ha
sacri concilii ipam reputantis cor
rationi fuit et de limitationi subiecta
vra mirum si ego scilicet qd dico
cum doctissimis ac sanctissimis
drosus augustinus ycomungeti
doctores ipius sancte mris ecclesie
de limitationi subiacerunt dicta sua
Ego igitur cum corrigi sum et
emendari patius si quid forsan
proferam vna recte iuno et q
nuc haberi volo penitus pnon

dicto et in alio mentis mee in
teruo declanda v3 qz nichil inten
do dicere in iniuriam qumelias
uel offensam domoz qumelias
mclit regni bohemie hic pncipum
si cum eorum bona pace qz forte
inaduerter aliquis dixerit qd
in eorum iniuriam uel offensam
videatur sonare qz nullatenus
me facturum puto cum no sit q
meo animo hrt postulo pro non
dicto qm testis est michi daz qz nul
latenus eos offendere nec qd aspe
rare cupio si placere a vobisqz do
nub qumelias postulo grata
et benignam pter et attentam
audientiam accommodari finomib
meis qm in veritate loqui inte
do et opantate pquam pui
salute pter et honore no solu
mea s me ipm impende pui
patius det nobis domus ompe
deus p sua pssimam clemenciam
suppliciter postulo idem sapere
et in vniuersitate et caritate sue
maiestati acceptabiliter famu
lari amem

Tam ad disputandi articuli miam
appropinquans ne utrustius et agre
sas hostes illotib manibus addo
iniuriam mensam accedam bre
uem prefacionem deatui ptenult
no pgramm vnaqz s ptractande
me satis continem p rnaq funda
mento suscipio vni qd curio
hys diebus sepius recitato Ecce
postus est hic in rnuam et re
suratoni mortuoz in isrl luce
ro ac expauescat anima mea
inimoz terrore guttatur audiet
va pphete hmg de cuius veritate
dubitare no licet cu tale abau
erunt testimoniu phibetur q
erat homo iustus et timoratus
expectans redemptor israhel

et spūs sanctus cāt in eo ^{Ar} ~~quid~~ dicit
sanctus pphete de quo hic loqueris
~~Ecce~~ hic positus ē plane de ihsu
admiramur eius cūctū dictum os
tendit ~~quid~~ hoc nōne angelus
qui eius conceptum ad ioseph mī
ciatē venit dixit qd ipe saluū
faceret pplū suū apertū ~~ha~~ p
nōne et tu ipe expectans eras
redemptor iſrl et ad aspectum
eius tamquā redemptor vidisset
iſrl exultāti et benedixi dūm
dicens ~~Ecce~~ nūc dimittis fructum
domus tui v. t. m. p. ~~Quia~~ vi
de. m. sa. tu. ~~qd~~ pa. an. fa.
o. po. lū. et re. gen. et glo.
ple. t. iſrl ~~quid~~ nūc dicit et
te positus ē hic in rīnā si di
xisset ecce hic positus ē iſrl
nam gentium et nūc resurrector
iſrl dixisset qd sperabant iudei
si utrumq; dicit in iſrl iſrahel
populus dei erat qd in populo
dei utrumq; continget qd aliud
est in resurrectione aliud in rīnā
~~quid~~ hoc tabescere fecisti volut
atānam animā magis si et fru
stra conturbatur homo qm vā
pphete hīre nō pūt in misero
magno nō caret videmus si
surgente spū sancto aliquid cape
re eis possumus ~~Quis~~ salutare ē
~~Quis~~ lumen ē quō saluat quō
illuminat utiq; p finem suū
quia vñ eius erat lux eo se
illuminans omnes homines si nō
omnis homo est illuminatus eo eo
nō lūm si in suis defectu p
origem sicut em lux et si oculos
debiles turbet lux ē hoc modo
saluator pſeuerat et si plūm
corrumpit neq; em ē eius offici
um destructio si corum viciā
~~quid~~ obrem nō solum ex salute
bonorū si et ex malorum dis

spacione virtus eius ostenditur
nō solum quia multū radiat pſa
visus debiles pſapue turbat et
frīf attente aut distinctionis eo
quisitam prolacōm pſacio quippe
salutis dī coram omni populo
si casus et subleuatio plūmū. di
minū em ppositum ē salus singu
lorum / casus autē et subleuatio
qſit in plūmū intentione tū
denat et nō accendat Nam ut
apmōr videt magnū quō ipe
ihsu qui p salute hominū venit
in mundum positus ē in aliorū
ruinam et aliorum resurrectionem
et in iſrl si nō vere iſrl in iſrl
zū carnem si nō in iſrl zū pſm
hōc idem cūctū testimonium com
probem ~~Quid~~ pſedim xpus dixit
Joh v. Venit hora et nūc ē qm
mortui audient vocem filij dei
et qui audient viuēt ~~Ecce~~ quō
in resurrectione multorū nō om
qū qui audient viuēt audiet
idē obediēt audient autē cor
chulū em audierunt autē cor
pis qui nō habuit vitam pro
ut dūq; exponens hūc passū
aut ~~quid~~ datur aliud testimonium
ex cūctō Joh ix ~~Quid~~ iudicium
qd in hūc mundum veni ut
qm nō vident cecī fiant ~~Ecce~~ qd
in aliorum resurrectione et aliorū
ruinam ~~quid~~ dāmus et tūc utra
sūt que testimonium dēt iuxta
cūctam ~~Quis~~ et ihsu clariū
exariter manū declarabit legimū
in cūctō Joh vi ~~Quid~~ ad xpus
dixisset vñ manducant et
chulū discipulorū dixerunt
durus ē hic finis et abierunt
retro et remanserunt cum eo
duodecim ecce finis dei qui lux
est et vita nō solum in iſrahel
si et in xpo discipulis aliis in mū

fuit alius in manu ducendo sup
 pōit hē de oſe. dī 2. Prima quid
heresib in discipulis xpi velut admi
cia finis eius facta est Quia enim
dicet nisi manducatis et illi non
intelligentes dixerunt ad invicem
durū ē hūc fimo et separāt se ab illo
remanſit unus xpi inſeruit eos pē
ē inquis qui vivificat caro nichil
prodeſt vā que locutus ſunt id vob
pūb et vita ſunt ſpūaliter intel
ligite Et ſicut pma heresib a ſermo
xpi occaſionaliter orta ē ppter cor
malam intelligentiam ſic et vni
verſe heresib que ab nūcio naſcūt
ecclie orie ſunt ex hoc proceſſerūt
Exemplificamus de aliquo fuerunt
quidam heretici vocati pēpogri
iani qui ex cūo luce xpi in
ducunt iſm pntes eius ſem ſuſti
pientes intellectum dixerunt xpi
hōmē tū ſuiſſe et de vtrāq ſe
xu progenitum contra illum ar
ticulum fidei vātus ex mana vir
gine / effuerunt et alii vocati dīe
rmion qui ex eo q xpus dixerat
Non veni ſolvere legem dicebant
in iuſtiam eſſe ſuandam contra
illud apli ad gal vō Si emadant
xpus nichil nobis prodeſt / effuerunt
et alii qui ſe nominabant apli
quia dicebant ſe apliam vitam
ſervare et nemē poſſe ſalvārī
qui xpm poſſideret ppter illud v
xpi Niſi quis renūciat omnib
que poſſidet et hōm ſetator
ſint et hanc eū et c. Julianus
apopota qui ſub hoc colore xpianō
ſuis facultatib ſpoliabat / effuerunt
et a domiani qui ex illo vō Niſi
efficiamini ſicut pūulus iſtē et dī
cebant q ad patrem pūc mīocare
oportebat redire et ideo mūdī ora
bant / effuerunt et alii vocati in
throphōmē qui ppta quia legi
in ſacra ſcriptura dextera dei ſat

utem et terra ſcabellum pedum
 eius et alia ſimilia Prodeſt deum
hē humana mēbra contra illud
Joſph uno deus ſpūb eſt / effuerunt
heraclite dicentes omnia conſilia
pſeomō data a xpo in cūo eſſe
obligatoria omī xpianōz mona
chos tū recipiebant et quia re
ſpuebant / effuerunt et domatiſte
qui ex eo q xpus dixit pater
maior me eſt de negabant filio
z in divinitatem eſſe patri equalē
contra quos in ſimbola Qualis
patri z in divinitatem minor pater
z in humanitatem / effuerunt et
quidam qui ex eo q xpus dixit
apli nolite portare neq panem
et neq calciamenta nudis pedibus
ambulantes omnes calceatos dāp
uabant / effuerunt et qui propter
vū Jacobi q nūo nolite iurare
quēc etiam liata iuramenta re
ſpuebant / effuerunt et qui propt
vū xpi Si quis relinquent pa
trē et mīrē uxorem filioz et
relinquebant filioz etiam pūuloz
no curabant alere neq pntes et
debiles contra quos in ptagē cō
alio multa de octa facta fuerunt
que ſuntur p xō dī. Si qui filii
et mulas capitulos et hā causa
exempli data ſufficiant Nam mū
lte alie hereticorum ſate dō per
mittente in xpiano populo orie
ſunt de quib iſidorus vno libro
et hā et hē xpm q ſi c. ſit
ſere omnes ex ſacra ſcriptura vō
in bene intellecta ſz fundamētū
accipe crediderunt vū Criſ de lau
dibus pauli omē mīr omē hē
reſ ſi quib pducant xpm ſz nō
omnes ſane predicant alz legit
tunc vūc ante omē audiamz
hoc atteſtante et eius conſilium
diligenti animo ppendimus ſuoc
xpm ſup illo Joſph vō vō pē

filii quidam a se facere et sic magis
neque enim uate sunt hereses et que
dam dogmata per ueritatem illaqua
na amittas et in profundum pre
tensionem nisi diuine scripture bene
intelligantur non bene et quod in eis
non bene intelligitur etiam temere
et audacter aspicitur. Itaque carissimi
tante hoc audire debemus ad que
capienda paruuli sumus et corde
puro et cum tremore sicut scriptum
est hanc tenentes regulam sciamus
ut quod in fidei qua inbuti sumus
intelligere uolumus tamquam deo
gaudemus / quod autem in sanas
fidei regulam intelligere non potius
dubitacionem auferamus. Intelligen
ciam differimus hoc est ut si quod
sit nescimus bonum in et uerum in me
dubitamus et facimus et memoriam
dei documentum illorum presump
tionem confundes qui quicquid eorum
intellectus non aperit reprobant et
condemnant. Non sic / non sic consulit
anquam si et si nescimus inquit bo
num et uerum in me dubitemus
pugna ergo cum reuerentia scriptura
sacra suscipienda est et eius uera
intelligentia cum diligencia flagi
tanda nam non in uerbum solum
est enim sed in radice rationis unde
Iohannes in epistola ad ual et est in deo.
19. 1. Characterum et Basilides
et ceteris hereticorum pestes non
sunt dei enim quia non sunt spiritus
sanctus sine quo humanum fit enim
quod docetur nec putamus in eis se
pturam esse enim sed in sensu
nec in superficie sed in medulla non
in finem solum sed in radice ratio
et ad hoc propositum passimus
in 2a collatione abbatis Bernardi
iuxta principium quoniam dixisset
quod sacra scriptura est ager fer
tilis in quo sunt aliqua que ad

etiam passim sunt sicut illud audi
uit deus tunc unus est / dicit quod
aliqua sunt que nisi allegorice ex
planacione extenuata sunt et specialis
ignis examinationis mollita nullos
ad salutarem interiorum hominum
bonum sine corruptionis labe preuenit
magis quod eorum preceptione leso
quam utilitas aliqua subsequatur
ut est illud sunt homines uiri pauci
et qui non habent gladium uendat tu
meum et eruat et qui non accipit
crucem et sequatur me dignus
est quod dixeritissime manachorum
habet quod zelum dei sed non in
sciamus sunt intelligentes faciunt
sibi cruce lignum casus ingiter
humeris et transientes non discunt
sed risum cunctibus uidentibus inu
terunt. Et idem in prima collatione
abbatis monsi super psalmum tecta
perata cum studium est ne in mo
neta decipiamur cognoscere inquit
nos hoc specialiter obferre de
bere sub eius rationibus demon
strat quod primum ut quicquid cordi
bus uerbis irreperit uel sicut
nobis dogma sunt inaccessibile
utrum ne sit diuino illa et celestis
spiritus igne purgatus an ad in
ferentem suspitionem peruenit seu
de seculari phre timore descendens
in superficie tantum preferat pre
tationem. Diligentiam summe perscrute
mur quod ita petimus implere si
illud apostoli cum facimus nolite or
spu addere sed probate spiritus si quod
deo sunt quod gratie quosdam dicit
fuisse deceptos et iuxta subiungit
Iohannes solite nos explorare con
uenit ut cum purissimo scriptura
prima interpretatio coaptata me
talli pretiositate nos fallat quicquid

quarto

q[uod] domus saluatori calidissimo d[omi]no
velut hominum sumptu temptant
imponere d[omi]no ea que qualiter
sunt sup[er] om[n]i uisum intellige
da p[er] somn[u]m uisum m[ag]ist[er]ia
corruptis etiam sp[irit]u h[uius]m[od]i
angelorum custodia n[on] egebat
adaptare conatur dicens mitte te
deorsum angelis em[an]antibus deus
mandauit de te ne offendas ad la
pidem pedem tuu[m] p[re]ciosa eloq[ua]
scriptura calida assumptio con
vertens et ad contrarium sensum
noximusq[ue] de torquens ut ymagi
nem tyrannici uultus sub colore
auri fallentis obiaat Et infra q[uod]
cum sit uere saluti contraria cum
delatone quodam medietate ac reli
gionis obiecta facile munitur in
cunctisq[ue] decipit imitant[ur] enim
numismata ueri regis quia uidet[ur]
ad p[ar]te plena p[re]tate s[ed] n[on] sunt a
lterius moneta[m] r[ati]o catholice et
probatis p[re]b[us] figurata ne depu
blica collatione eorum p[re]sent
officia s[ed] furtim fraude demonio
fabricata uan[um] sine detrimento in
p[re]b[us] quibusq[ue] ac ignorantibus
ingeruntur et infra Erit g[en]era
uobis ista discretio ut p[ri]mo mat[er]ia
nos auri ueri fucati ne no lateat
ut ut has cogitationes que m[er]itum
opa p[re]tate tamq[uam] adulterina in
numismata reprobemus ut pote que
flam[m]a ymaginem regis n[on] legitime
figuratum g[er]unt uelut illa que
in auro p[re]ciosissimo scriptura
uicosa et heretica sensu n[on] ueri
regis s[ed] tyranni p[re]ferunt uultu
similiter discernentes refutare pos
sumus attendamus obsecro et m[ag]is
iugiter h[uius]m[od]i h[uius] sancti p[re]b[us]
sapientissimu[m] dogma qui subsit
de meta flam[m]a nos docet cauere
doctrina[m] Etiam sicut p[er] doctrina[m]

conueta f[aci]ta e[st] que n[on] bono metat
la fabricata e[st] s[ed] s[ed] que n[on] q[ui] u[er]u[m]
ymaginem quia n[on] e[st] fabricata
in publica officina Sic e[st] p[ar]isfor
miter in doctrina om[n]is doctrina
suspecta s[ed] sit que ex p[ar]te sep
tuta n[on] sit accepta s[ed] que ex
sana scriptura u[er]ba suscipiat s[ed]
s[ed] n[on] e[st] in sensu que p[ro]p[ri]e sanctus
flagitat applica sicut dyabolus se
cerat ap[er]t[us] dicebat xpo mitte te
deorsum Septim[us] e[st] em[an]antibus
suis r[ati]o autem sane scripture appu
mebat s[ed] in sensu p[ro]p[ri]e atq[ue] f[aci]ta
et sicut tunc decipi in moneta
leusq[ue] sibi bene canit n[on] uult r[ati]o
monetam nisi de publica officina
Sic fidelis xpianus qui tunc uult
dirigi in doctrina sana nullam
suscipiat nisi quam in publica of
fina publice et qualiter mat[er]ia
dei uidet[ur] suscipi et applicari Sicut
em[an]antibus aut om[n]is catho
lico p[re]b[us] p[re]b[us] ad decipit cui
ecclesiam u[er]am a p[re]b[us] sedibus ro
boratum n[on] g[er]unt cognoscat
Deinde p[er] d[omi]no sup[er] illo u[er]o pau
li ad gal[atas] contulit cum illis sic
aut ostendit se n[on] habuisse secu
ritatem e[cc]lesie nisi ante petri
et aliorum roboratum esset Sic
go paulus ostendit se n[on] h[ab]ere secu
ritatem e[cc]lesie nisi deduxisset ip[su]m
ad publicam officinam ad conciliu[m]
ecclesie quib[us] audere p[er] doctrinam
aliquam suscipere aut docere qua
n[on] apparuit sancta dei ecclesia Et
ad idem e[st] iug[iter] contra faustum
thylus cum paulus p[er] xpi ascen
sionem de celo uocatus Si n[on] cum
ap[osto]lis g[er]eret et cum eis e[cc]lesiam
conferret quid eiusdem societatis
esse appareret Ecclesia illi om[n]is
n[on] g[er]eret et hoc ponit in
gloria in loco p[re]dilecto Iam
Igitur colligendo p[re]dicta cum

¶ **S**imo diuinus iuxta vā tēmanā
preassumpti posuit sit in ruinam
et resurrectionem multorum in ista vīte
firmitatem sē sane intelligentiū
et in ruinam pūmū sensū capren
cūm ex eodem ut supra deductū
ē sobrie et humiliter suscipi debz
nāq; statim pro pma significatione
vīū aliquod sonare videtur illi sen
su adhibendum ē qm nō in vōrū
folijs s; in radice rationis consistat
erūm ut 3° dicitur dicit et ē supra
allegatum qm dicit qz hēti et dicit
p se allegant scripturam ut p dicit
fuit s; opulendi sunt maiores qd
senferunt ptes spū sancto pleni
nō inuiti proprie prudentie conf
salomonis doctrinam sup quo vō
3° dicitur inquit Ne inuiti prudentie
tue prudentie sue inuiti qui sen
sum suū pponit deactis pūm
qz potissime standum ē detinendum
sanctis mīrīs ecclie cui 3° dicitur
at omēs doctores sua dicta submitt
tunt et aqua illorū pendet au
ctas vī em est qz dicta 3° dicitur
Augm et talium auctem qut
nisi quia sunt appbata ab ecclia
sic legi xv dy. Ita Romana sic
igitur illi doctores sua dicta de
tēmanā ecclie submisserūt et ut
auctem habent ab illa pūmperet
quibz eūm audebit sūe refrigat
Si quis optat scire scripturę pūm
sūm pelagus transficere in nauē
ecclie hoc tutus faciat alias nūq;
libaliter demergetur pūm ergo
dēum ompter ut mentibz nūq;
pūm sancti grā infundatur que
doceat nos omnes veritates qūb;
simo dūm in scriptura sacra re
uelatus nō sit nobis in ruinā
s; in resurrectionē ad ipm ompter
dei glām atq; laudem et salutē
annūaz nūq; totū qz populi
xpianū Amey : +

¶ **D**ignū rēor hic dicit qz cum vīū
preordinatōm dūmā ecclia sancta
catholica in fauore sue tempe usq;
ad presūmū tempus a pte dicit
hīramū p pūmū passā fuisse
a deo ut sicut 3° dicitur aut vī et dūm
et pūm p pūmū feruente dicit
dēum pūmū facultas inūm
dicitur qz xpianitas in adūas
hereses pūmū esse tandem don
pūmū pūmū inūmūse a lēp
mōrō sanato et pūmū siluestro
bapto in vīlīs etatibz tabur euasit
Tūc ut idem 3° dicitur aut et qz
vō de rāo canones inceptū sacra
conalia celebrari. Amey pūm
quo sancti ptes iuxta fidei cūm
et apūmū in pūm aplos fidei sin
bolūm dēdēnt qz idē in pūm
iūsa alibz vōcibz canat ecclia
ut ostendat qūmū omni tēpda
cione pūmū fidei catholice pūm
clamaūm eccliam qūaliter dicit
pūmū de mīde alia tria pūmū
conalia subsequēda qūmū omib;
ecclie decor et pūmū cōdota
est / qz tēp tēpūmū completio
pūmū que de glā et potētia
ecclie scripta erant sicut illa et
nūc reges intelligite et illud
pūmū dūmū dūmū spolia et
et illa adorabunt eūm omib;
reges et ecclia que dūmū mīde
allibz tantūm rogare et mītare
poterat auctem et pūmū accipit
et compellendi 3° dicitur aut
scribens donato et qz pūmū
qz nūm dūmū iuxta sūmū sic dicit
vō attendis quia tūc pūmū
ecclia nouello germine pūmū
bat nō dūmū completa fuit illa
pūmū et adorabunt eūm omib;
reges qz utiq; qūto magis im
pletur tanto magis vītur ecclia
pūmū nō solum inuitat s; co
git ad bonū hoc dūmū significare

quarta

volebat qui quauis habet pta
 tem prius tñ elegit quēdare
 humilitate et hoc in illa qm
 similitudine satis euidenter of
 tendit ubi misit domus ad multa
 tos et uenit volebat noluerit
 et ait suo Exon cito in viros et
 platos ciuitatis et pauperes
 ac debiles cetos et claudos in
 tradit huc et ait domo suus
 factum ē ut imparet ad huc
 locus ē et ait domus suo Bon
 in viros et sepes et compelle
 nitare ut implatur domus ma
 vide ut exadmodum de hīs qui
 pñū venerant dictū ē introdu
 cos sic dictum ē opelle ita si
 gnificata sunt ecclesie pñordia
 ad huc crescent ut essent etia
 viros compellendi hæc angus
domus quidam pñerā donana
tam dicti constantini quaz aliorum
fidelmus pñipmū ducta ē ecclesia
de in tpalibus bonis ampla posses
sione non quidam qui iam antea
ecclesia tpalia bona nō habuisse ut
inferius deducitur hñ tunc qd qua
 amplissime magnificatq et quadiu
 pñipmū secularium ad ecclesias fuit
 eritq deuotio et inter illas duas
 pñates ecclesiasticas scz et seculares
 ecclesiam et impmū fuit erit ne
 vntas et concordia fuit et erit qz
 ortu tranquillitas et felicitas decet
 qd qz hñmū gñs inimicus
 tñq pñm est vntati et caritati
 ad versari et opnam populi pro
 factibus obistere sepe infus est
 sup seminare zizaniam et subortus
 discordie inter has duas pñates
 insurrexerunt homines acuti in
 gemo sñ nō in bonū quoz aliqui
 prouocati quia nō poterant in ec
 clia promotiones quas optane
 rant obtinere uel quia districti
 fuerant uel corupti aliis passio

nibus impulsu qui disputare ince
 perunt et asserere qd ecclesia non
 poterat bona tpalia possidere uel
 hñ maxime ciuile dominium
 sñ nec defuit qui suam omnino
 contrariam affirmarunt dicentes
 nō solum ecclesiam posse licite possi
 dere et hñ bona tpalia et ciuile
 dominium sñ et papam tanquam
 xpo vicarium qui vniuersus est
 domus omni ciuili esse pñm ad
 nūpatorum vniuerso et diuino
 nō qz dñm hominibus sub deo com
 petunt Et ad hoc possem allegare
 magnam copiam doctorū sic
 tenentium sñsqz scriptis et tra
 ctatibus hoc firmanu fuit quoqz
 quid Cancellarius parisiensis qui
 sic inuac tractatus suū quēdum
 contingit qz vitare volens vni
 errorem incidit contrarium et
 et positis aliquibus exis sic sub
 iunxit nō simili Et etia pñter
 pontificum veritas in eū po
 nit inter illos duos errores vñ
 error valdensium fuit successio
 ribus apolorum vñ pape et
 prelatis ecclesiasticis repugnare
 dominū in tpalibus nec eis
 licere hñ diuicias tpales et
 posita alia contraria tam su
 pñis memorata opinione sub
 iungit int has opiniones tam
 contrarias quaz pñia erroras
 omis putant pñis qz vitas in
 diuini pontis qz prelatis eccle
 siæ nō repugnat hñ dñm in
 tpalibus et iurisdictionem contra
 pñiam opinionem erroras nec
 tñ eis debetur ratione status
 sui et ratione qua ē sunt vicarij
 xpi et apolorum successores
 sñ eis pñt conuenire ex succes
 sione pñipmū hñ ille Ego quid
 inter has opiniones quid sentie
 valeam ut cum pñis pñestantibz

bona pace loqueretur qd pma opo
sz qd ecclie no liceat diuicias tra
les qua prescriptus doctor dicit
ab omnibus eruditionem reputata
et illo nulli asserunt fuisse con
demnatam in concilio generali
de quo in cas. xxviii. de here
ticis introducta sit et de fensa ab
his qui sub colore eiusdem pal
late honestatis tanqua predetis
optare ecclie statem ipam desari
ere vellent. in. i. de iur. in iudi.
breuiario sup illo vo pmi ut
desaruas iniuriam et defensore
sic inquit iniuriam et defen
sorem hereticum figt qui cu ne
quicia sua impugnatur eccliam
eam tamen defendere simulat
et tunc sup eodem qd nisi he
reticum nam ipse iniuriam et de
fensor qui fidem christianam cum
impugnat videtur defendere
in. greg. xxi. moralium. sepe
heretici p hoc qd esse hominibus
duplicabiles solent cum acutis
ferre gentibus sanctam eccliam
venerari conspiciunt opinionem
eius quibz valent obtratao
nibus lacerare contendunt di
centes. Id est omnia temporalia illi
suppetunt quia ei prima eter
no rum iniuriam subtrahuntur
quorum voci habet obuiat dices
ne forte diuitis inuenio sapienter
deus prouocat eam no homo ac
si arrogantes ultra eccliam si
tamen fideles contra hereticos
dicant p hoc qd sancta eccliam
honore hominis flore temporis
practam a domo no credamus sat
em redemptor eius in hunc
solacia venienti tribuere et
p venienti ad eterna patriam
supna preuia reservare. p. i.

assum igitur diuitis qd deo eam no
homo prouocat cum venerari ea
a cunctis fere hominibus videtur
quia sic ei tunc glie ad munus
tribuitur et p hoc multipliciter
eam ad celestia subuectat. hec
greg. de alijs antea opinionibus
sive de omni contraria sive de
illa qua ipse doctor ponit media
multum dicere no e opus satis
multum e falsam opinionem refelle
et qd ecclie bona temporalia habere
et possidere liceat. demonstrare
hunc ergo ordinem deo praecante
tenebo primo rationes factas in
contrarium solvere et enodare
curabo. Secundo licet pmi sufficeret
tu nichilominus ex sup habundanti
quasi veritatem que est qd ecclie
prelatis et psonis ecclesiasticis licet
ut hinc et possidere bona temporalia
firmis multis iuribus documentis
hec que premisi dante dno modo
me sic locuturus agere si passim
in sequas vesigia ingra petri qui
hunc articulum posuit cuius se
ripta que obtulit in quo pter
nolo qd cum in modis ppositore
sit vacuus ut clare deo proprio
deductur. p. i. p. i. in et in fine
plurimum loquitur rigide et ecclesiastico
statui detrahendo ut ea que in
ipsis pncipio et fine loquitur relinquit
penitus sine aliquo fundamento
dicat in pncipio qd iniquitatem
et discordie mundi causa e diuicias
cleri sup bonis mobilibus seu
immobilibus hinc videtur ad hoc
dictum nullam probationem ad
ducit. Ergo antea egius dico qd ad
tranquillitatem et pacem orbis
multum proficiat potentia et
diuitis ecclie. Nisi enim ecclia
ipam hinc potentiam tanta esset

quarto

indisciplinatio et arrogancia ho-
minum superborum volentium in
primis omnibus p[ro]p[ri]is q[ui] nisi et ma-
gna potentia ecclesie ad copiam
eos cotidie hereses pulularet et
creverent. Hoc vniu[er]sique volens
advertere p[ro]p[ri]um intelligit p[er]
q[ui]s varietates opinionum nocap-
tiositate et p[er]uicia no[n] desunt
s[ed] p[er]uicaciam op[er]antur et p[er] h[oc]
a p[ar]te cognoscit op[er]e q[ui] erat ante
quam ecclesia potentia hanc h[ab]eret
putat p[er] ex dicto ysidori iam sup[er]
allegato q[ui] ante illa t[em]p[or]e consta-
tium iam no[n] erat facultas docen-
dum plebunum cum xpianitas
in diuersas hereses scissa esset et
ex dicto hugo sup[er]ius alle-
gato possem et ad hoc multa ad
deducere que dimitto ne effia-
rimus longus.

Remittit deinde conclusionem suam
sub h[uius] t[em]p[or]is secularis possessio
sicut e[st] civile diuina iure diuino
et humano doctorum sanctorum sente-
ntia et ratione efficiat t[em]p[or]e legis gr[ati]e
p[ro]hibetur clero xpi. Deinde ad de-
clarandum t[em]p[or]is facit vna[m] dist[inct]io[n]em
de possessione et p[er] de p[ro]p[ri]etate posses-
sionis quam ponit glosa l. i. ff. de
ac. pos. que dicta p[ro]p[ri]etate possem mul-
tipliciter impugnare s[ed] no[n] tuto co-
tentiones v[er]o ita q[ui] illam descri-
p[er]it ponit glosa p[re]dicta et q[ui] di-
uiditur possessio in h[ab]it[us] tres p[ar]tes
civilem t[em]p[or]alem t[em]p[or]alem et
civilem finem et illam qua[m] ipse
dicit secularem no[n] e[st] et nec in
finem ff. nec in toto corp[or]e iur[is]
et t[em]p[or]e vult eam fulire ex quada[m]
glosa r. licet de off. ordi. clare p[er]
q[ui] no[n] facit ad p[ro]p[ri]um ad p[ro]p[ri]um
videmus t[em]p[or]em et glosa t[em]p[or]is

sic dicit licet et ita vna[m] re-
ligiosos qua[m] ecclesia clericos seculares
distinguit t[em]p[or]is duas p[ar]tes cleri-
corum seu ecclesiasticorum hominibus
religiosis alios clericos seculares
glosa ex ponit quid sit dicere cleri-
cos seculares et dicit q[ui] clericos se-
culares dicuntur qui putant h[ab]ere
p[ro]p[ri]um sicut et laici t[em]p[or]is religiosi
hoc no[n] putant sicut et hosien in c.
p[ri]mo de summa trinitate sup[er] v[er]o
gumme dicit q[ui] sicut deus creat
naturam sp[irit]ualem corp[or]alem et
homines cui e[st] mixta na[tur]a ut ibi
t[em]p[or]is ita genus clericorum p[er] mi-
xtam vitam dicit inter laicos
et religiosos et quid allegata
glosa facit hoc ad q[ui] dicitur se-
cularis possessio no[n] e[st] p[ar]tes secu-
laris possessionis possessio ymo
omnis possessio in hac vita e[st]
secularis quia secularis id e[st] q[ui]
t[em]p[or]ale ut dicit glosa sup[er] eplam
ad heb. x. sup[er] illo v[er]o p[er]m[ission]e seculari
et t[em]p[or]ale bene scio dicitur inter res
t[em]p[or]ales et sp[irit]uales et t[em]p[or]alia pos-
sidentur sp[irit]ualia v[er]o cum mor-
talia sunt no[n] possidentur s[ed] quasi
possidentur et ipse met[us] dixit.
Ferte audeo dicere q[ui] competent[er]
e[st] mixta nota n[ost]ra possessio
ita scio me repetisse in ciuitate
Barchinone dec[retum] cum que descri-
psi ubi aderant plus p[ar]te doctorum
et licentia[m] in iure et ibi latissime
examinasse descriptionem et diu[er]sorum
possessionum et deinde q[ui] debet
assum[er]e ad officium auditoratus
palla[m] ap[er]ta[m] repetisse e[st] cum
dilectus de causa poss[ess] et p[ro]p[ri]et[ate]
cuiusq[ue] quemat h[oc] mat[er]ia
normit om[n]is iurisp[ro]f[ess]or[um] ego
nescio intelligere quid dicat
ex descriptione t[em]p[or]is / Itaq[ue] et
q[ui] iudicium possessio capi p[er] re

possessa ff. de u. sig. l. in d. et ita
capitur sepe in sacra scriptura
Gen. xmo q. erat possessio cor-
muna Et in ewo. de iuvene
qui habebat possessiones multas q.
textus ipe allegat et applicat ad
descriptum possessionis sup. me-
morate ad quam nil faciunt sal-
ua gra. allegantis Relinquimus
ipa et relinquimus et alias su-
ppositiones quas facit de domino
p. declaratione tui positi in clusi-
one civile dominum q. et ad
bona mobilia et immobilia iux-
ta suum preceptum applicari no. pt.
q. in bonis mobilibus habet
ab hominibus prout dominum
et no. civile quoz bonoz diu-
ina ut plurimum acquirunt iure
gentium q. est ius naturale et val-
de pauci modi sunt acquirendi
dominia de iure civili. l. q. hoc
iure ff. de iusti. et iur. de acqui-
ren. re. de l. i. et ibi glo. enuat
aliquos paucos modos quibus
dominia acquirunt de iure civi-
li et videmus ad intellectum
quid pt. velle dicere et ostendit
nichil ipa duo. pmo q. clerici no.
put. h. et p. m. s. d. h. et omnia
in q. m. et h. videtur dicere
quarta suppositio legatur si ne-
scio si hoc ipe sentit cu. sic audio
eius vite contradicat nec credo
q. si adveniret sibi bona hereditas
patris vel alicuius consanguinei
vel amici portaret eam in co-
muni cum fratribus chon. Et la-
uoribus in praga cum quibus
vuit cum q. ecclesia in q. m. no.
possit h. et possidere bona
mobilia et immobilia. Et ut
hoc videtur contrariare ipa. Et
te suppositioni ubi dicit q. h. et

Duo dicta
h. et ita. p.

27

in q. maxime contraria con-
tentis in cedula additua p. l. ma-
data in qua ut nichil videtur videtur
se de facere in p. baronibus coru
que p. miserat ipa deservit et no.
nam main. introducit sine alicuius
p. baronibus fulcumento. Ego autem
no. duo q. clerici no. religiosi seu
voto ad hoc no. se obligant
h. et p. h. et possidere bona
ipalia hereditates paternas aut
aliorum si eis relinquat et alia
bona iure acquisita traditione
donacione ex causa vel alicuius
h. et contractus vel arte
licita. Et
item q. ecclesia pt. h. et possidere bona
ipalia mobilia et immobilia domos
predia villas castra opida et civi-
tates et in eis h. et prout dominum
et civile et ea que in contrarium
dicta sunt. minime obstant quibus
respondetur p. ordines. Et pmo
allegantur antea veteris testam. et
in xmo et alie in quibus h. et
q. dicit dominus d. et tribu. l. et q. in ter-
ra illa nichil possiderent neq. h. et
ptem inter eos. Et sup. eisdem
antibus radicali fundatur p. ma-
et p. ra. de rationibus que in
sine p. allegaciones amittunt sub
mugmentu. Et hoc omnia respondeat
q. sunt dicta mag. bona ventura
sup. mo. p. m. d. et xmo q. 10. q. 20
sacerdotum xpo no. tam sunt figa
sacerdotum q. aton. q. m. et nichil
sacerdotum q. m. q. d. ad hoc un. sunt
rex et sacerdos. sic et xpus. et q.
iis honorem regalem acceperunt
recusant et ipe paup. vixit
tam ppter suam dulcissimam beni-
gnitatem ad hoc alios no. ardeant
p. nulla tenus e. credend. statum
plus ecclesie aliter regi qua p. p. sub
disponat. Et omnia ch. Bonaven

verum dei tenentem et Jeroboam re-
linquentes sub urbana et posses-
siones suas. Et quot possessiones
habebant sacerdotes. Item Jennas
propheta sanctificatus in vtero sacerdos
emittit agrum soluit panem supu-
lationes fecit et sibi fieri iustum
Jenne xxxviii et item de eodem
xxxvi item go necessarii
operatus calceorum ab urbe egre-
ssus est Jerem. ut iret in terram beni-
amin et divideret ibi possessionem
in conspectu civium. Item primi
Esdras 20 de redemptibus sacerdotibus
a captivitate sic dicit. Habuerunt
go sacerdotes et leuite et Janito
res in urbibus suis universusque
populus in civitatibus suis Item
Reverie viii Habuerunt sacerdo
tes et leuite Janitores et cantores
et reliqui vulgus et omnes
isrl in civitatibus suis Item et
Jonata fuisse sacerdotem xxxv
machabae et ducem et principem ad
bellandum ibidem et qui hnt
in plenas possessiones Item in fine
decem et addit ad hoc filia
Alloxander rex plurificare Jonata
et misit ei fibulam auream sic
et consuetudo dari cognatis regu
erat Et dedit ei dictionem nomen
est civitatis et omnes fines eius
in possessionem Item ibidem et
metrius rex predicta confirmavit
Jonate et maiora addidit fecit
Jonate rex sicut fecerant ei qui
ante eum fuerunt et exaltavit
eum in conspectu omni amitoru
eius et statuit ei principatum sacer
dotu et quicunque alia sunt p
nosca et fecit eum principem am
torum Item ibidem scripsit rex
Antiochus adolescens Jonate di
centis consecravit tibi sacerdotium
et consecravit te sup quatuor tributa
tes ut sis de amicis regis et mi

sit ei vasa aurea in munus et
dedit ei patrem in anno et eum in
purpura et hinc fibulam auream
et Emmorum item cuius constituit
ducem in finibus tui usque ad fines
Egypti de sacerdotibus omnia ista
dicta sunt Et et de Judachabae
deo et de aliis principibus et pote
ram li machabae ostendit et
sunt primi antec vetus testamentu
addatur una de novo testamento
que in ptinet ad vetus testamentu
Joseph qui cognominabatur Barnabas
leuitas emprus que emittit ag
hic erat leuita in magnum hypo
rie et Nicolanus de Lyra habebat
in agrum quem vendidit et sic
hoc quidam antec con quing
vincere debent nam et qualis ro
bor et fortitudinis sunt cum sunt
ex testamentu biblie sancti in sacra scri
ptura nulla est contrarietas quid
go videmus in ipso intellectu
ne fino dei ad corinthios hic intel
lectus sit nobis in remun testamentu
p me ducti ut plurimum fieri int
testimonium de illa data p denum
abit si videmus ipso in et
planum intellectum go ducimus
valde plane dominus dedit pro ti
Bubus isrl fratru promissionis ita
fra erat dividenda inter tribus
p partes seu hereditates separatas
ut in gra tribus zabulon habuit
beniamin tribus neptalim fran
coniam tribus beniamin crusari
am tribus ita sunt dividendi et lini
tati fines tribuum in canone bib
lie tribus ante leuitica et et
sacerdotalis no habebat et sepe
rata si debebat fieri in sanctu
ario ad utilitatem omni tribuum
et ideo no habebat hic sortem
seu hereditatem ad ptem sicut una
tribus ex alio Et habebat plus qua
alia tribus quia tu esset pro tribus

quarto

sibi non potuerunt nisi duodecima pars
et habuerunt decimas omnes et ultra
decimas primitias et oblationes
vota sacrificia redemptiones emen-
das domos et suburbana. Erant qui
tam opulenter habebant illi sa-
cerdotes utique unus crederetur quod sal-
tem in paucis locis sacerdotes non
habebant maiorem opulentiam et
ita est intellectus carum antiquum quod
non habuit sortem. Si enim deus fa-
ceret tantam gratiam germanice
nationi quod acquirerent illam terram
sanctam et deinde deberent sibi diui-
dere per partes et nationes sibi se-
paratas certum territorium. Banarum
certum quibuslibet etiam Bohemus
et ipse darent sacerdotibus sortem
vel hereditatem ad partem si in omnibus
partibus habebant in unaquaque. Ha-
bebant autem illi sacerdotes sicut
dictum est in iuda et immola domos
et predia in quibus habebat dominum
vini quia poterant illa vendere
et alienare que non potest facere nisi
dominus quod autem possent vendere
et alienare per illam antequam. Item
in iuda xxxviii et lxxviii mpc cccia
Hodie in quibuslibet bonis non habebant
nisi oblata a fidelibus. Si quis ob-
tulit ecclesie domum vel agrum. Item
aut opusculum sic et illi habuissent
si oblata fuissent quia ita erat lex
domini ut supra est allegata le. xxxviii
Si vult dominus suum et si forte di-
ceret si non habebant civile dominum ali-
ud. Sicut testatur non dicit non habebant
civile dominum si nichil aliud quam
decimas et primitias possidebant
in nullo illorum testatur sit merito
de civili dominio. Item dicit et
verum dicit quod civile dominum
non est applicabile ad bona mobilia
et immobilia. Sed dicam quid est

civile dominum de quo forte loqui
voluit aduersarius licet non expressit
illud de quo dicit quod imperator et dominus
ipsius civitatis vel mundi de quo
per doctores in l. bone oratione et qua-
dri per scriptum et in c. quoniam 29. q.
viii. si non est dominus illius domus
vel illius quia minus illi privati vel
domini domorum et prediorum sunt.
Sed est quoddam nomen domum
quod magis proprie dicitur patris de pu-
blico seu iurisdiccionis eius de scriptis
habet per glossam in l. de iurisdiccionis omni iudi-
ci. Et certe tale dominum in populo
israel a principio nullus habebat nisi
solus deus. Idcirco quod voluerunt
habere regem dixit dominus ad samue-
lem ipse te abiecerunt sed me ne
regnarem super eos. Item dicitur quod
et leviticus xxxv dicit. Terra quod
non venditur in perpetuum quia mea
est et vos ad vine et coloni mei
estis. Quis autem dominus seu iuris-
dictionis administrationem et ordinem
habuerunt. Item sacerdotes primi
moyses qui erat sacerdos unde
posita moyses et Aaron in sacerdoti-
bus eius et idem dux et rector
populi israel. Item deinde ipse iudicium
qui regnabat israel fuerunt iudices plures
de tribu levi ut ait in i. hystorie
scilicet et tunc in questionibus
veteris testamenti tractando quod
habebant per samuelem decimas
offerbat cum esset levita et illi ad
vnum propositum dicit quod quia acci-
pebant uxores de alius tribubus
sicut ierobaam sacerdos duxit filiam
regis ioram et habebant posses-
siones uxorum. Tandem supre-
mum iudicium erat sacerdotum
dicente domino de vtro. xxxviii si dif-
ficile et ambiguum apud iudi-
cium esse propositum in sanguine
et sanguinem lepram et non lepra-
tam et eam et iudicium in portis

domini vlt.

videris va varia surge et a sede
ad locum quem elegit dñs deus
tuus venies qz ad sacerdotē leui
tici quibz et ad iudicem qui fuerit
pro illo tpe quibz qz ab eis qui
iudicabunt tibi iudiciū veritatem
et faciēs quicūqz dixerint tibi quibz
presunt loco que elegit dñs et
iuxta qm aut supbient uolens
obedire sacerdoti im pio qui co tpe
iurauit dño deo tuo et dearto
iudicis morietur homo ille p qca
vō uenit reges in quoz tpus
nō legimus quicūqz pter reges
habuisse dominium alio ciuitatē
opidi uel castri si nemo habet in
iurim si sacerdotes nō habebat
Est naqz mos in aliquo regioibz
sicut audio esse in affrica qz solus
rex hz dominium ciuitatis opi
dormis castorum et villarū
s p qca tpus coactabatur nōne
coactabatur yonathas yudas macha
beus et fies eius sacerdotes fil
sunt et pñapes ut hystoria ma
chabearum liquide attestat et sic
habuerunt ciuile dominium.

¶ Item uenio ad antea noni testamēti
et pmo loco allegantur quatuor au
tēb ordme successiuo que salua bo
na grā allegantur valde parum
faciunt pma ē deuotio petri
et andree quarta deuotio neccia
thē in quibz magna vocantur bto
et obediēcia vocatoz nūto comēdā
s cum nō habent notam precepti
naqz prohibitiōis nō pōt qz eis
arguēntari ad hācū uel illiū
s bene ad laudabiliter imitandū
psonaz uerum et tpm dñs pñaps
adhibitis sunt dñs allegatur 2o
loco illud ex t vō si quis te per
cussit in unā maxillā et que
nichil ad ppositum faciunt et illa
qui tenet uult in iudicio contendē

et tollere tunicam et que sic ad hāc
capta et qz solus ad amicos dictum
esset posset induci contra allegata
nam constat qz clerici pnt habere
bona Et sicut omibz doctrina sua
h; hē pcepta in patione cordis ha
benda sunt mox teriori aut opatō
id potius agendū ē qz pñm sa
luti conueniat unde cūqz ait in
fmonē de pñcia centurionis et hē
vōm q pā patibz d; esse hō iustus
et pius patienter corz maliciā
sustinere quos bonos fieri quāt
et infra pta pcepta magis sunt
ad pācōm cordis quā ad opus
qz in apto sit ut teneatur in se
creto animi pācā cum beniuole
tia In manifestis autē id fiat qz eis
uidetur prodesse quibz bene uel de
benius hūc liquido ostendit qz ipē
domus ibis oīm singulare pācē
cum pāteretur in faciē. respondit
si male locutus sum et magnam
igitur pceptum suū si vā impiauit
impleuit et reliqua p eum ibi sep
ta ubi qz hoc confirmat qz paulo
de quo cūqz vōm qz pñsus in ma
xillam nō pñuit aliam s dixit
pācēt deus pñces de abbate et
allegatur illud qz xpus dixit uolēs
fueris hūc et ad hoc et aliud qz
scoto loco allegatur si uis pñtus
esse et et ad illud qz apli dñunt
fac nos relinquo omnia et et qz
in xl loco allegatur ex lūca vende
omnia que habes et responde opus
nō esset quia omibz homo sat illa
nō ad aplos tñ dicta nō ad hāc
dicta sunt nō aplo s scribe et in
ueni illi Item nō obligamur oia
agere que xpus qm hāc omibz
xpi acio sit nūa nūctatio nō tñ
scmp ad uicāz imitandū alē op
portet nos omibz crucifigi et exē
teptus ostendit nūctatōem nō hē
¶ Item ad qz scipudam uicāz eternā

quarta

sufficienter promissit sua mandata
et submixit si vis perfectio esset
in quibus intelligat illud nunc
esse ad perfectionem esse eternam
ut apud testatur ad cor 20. San-
tas sit vultum perfectionis illud
est quoddam in se actum
tanquam remouens id quod posset esse
impedimentum essentiali aut per
fectionis consistit in hoc quod dicit
sequere me in gressibus corporis
et affectibus ut hic dicit situs thomas
2a 2e q. 100 v. 20 et in
his aliis ut communiter omnes
doctores.

Ad quartam iam responsum est. Remanens
ad quatuor et simul cum ista accipio
septimas et nonam quia idem xpus
dicitur et si a tribus eorum tractatur
ut aug. de duat de consensu eorum
Et quia hoc videtur velle misse
dum est etiam ipse quia deus solet
fieri magni festum. Et tunc omnes
obsecro memores esse ut perfectionis
ne finis dei ad coram hic sit nobis
in remanens. Et ne efficiamur xpi
testes sicut illi qui dixerunt xpm di
xisse possumus destruere templum
dei et per idem edificare illud et
dicitur quod in templo salomonis cu
ciasset euentes et videntes et pe
teretur ab eo signum soluite dixit te
plum hoc et in tribus diebus con
tabo illud. Iudei intelligebant de te
plo illo in quo erat ipse aut loque
batur de templo corporis sui prout Job
verus eius testis et interpretis atte
statur ut dicit Job 20 cap. 10
quod ideo in istis testamentis
sicut dixit paulus 2a cor 30 no
stra si spu quia ha occidit pus
autem vivificat. Et primo sciendum
est quod per hunc modum loquendi no
lite vel noli non semper induit prohibere
ut contrafaciens peccet si est sepe quod

exhortatio vel confortatio. Et tunc
minus esset si ubique in scriptura
sacra talis invenitur locutio. Prohi
bent inducet super expressa ad spu
matricalem. cor 10 et luc 11 pre
cepit ne cui dicatur ex de bello
repudiis septimus est in eum luc
11 Quia facis primum aut
tenam non vocare amicos tuos
ne fratres aut cognatos inquit est
intelligendum quod hoc prohibetur
et imitari amicos in v. 12 ut
tho. allegat in glo. nona capitulum
12 et amicos et divites alteror
quia celebrare non quasi scelus
inducit si sicut cetera necessitate
concedit ad promendum vite cele
stis premia modicum valere. 1m
scriptum est x. nolite timere eos
qui corpus occidunt inquit apta
est abiciendus omnis timor eorum
qui putant corpus occidere certe non.
si hoc est intelligendum ne propter
timorem corporis iustitiam desit.
Item nolite solliciti esse quid ma
ducatum estis neque solliciti esse de
crastino. 1m inquit apta est abici
enda omnis sollicitudo vultus et
vestitus profuturo certe non. unde
aug. in 1o 2o de sermone domini
vehementer cavendum est ne forte
cum viderimus aliquem finem dei
prudente ne ista nunc desint vel
vel huius quorum fuit sibi cura
quissa est iudicium eorum contra
preceptum dei facere et de crastino
solliciti esse. Nam et ipse dominus
cui ministrabant angeli propter eorum
neque propter scandalum patitur
cum aliquem suorum dei animi
advertisset ista nunc procurare
loculos hic dignatus est quia por
tabatur pecunia in vultibus natis
quicquid opus fuisset preberetur.
Hac providencia alii apostoli paulo
et Barnaba preceperunt collectas
fieri in usus sanctorum qui erant in

1° in h^o aug^o hoc de collectis hatur
act^o vi et ad rom^o xv et ipse paulo
profuturo suo itinere talem pvide
nam habuit ut ipse ascendit et ad
1° cor^o vi et ad phil^o iii iterum cum
xpus dixit nolite cogitare quo a
quid loquamini inquit hoc phibit
fuit aut magis confortatio quidam
ne timorem aut solitudinem formi
dolosam hrent sic in pposito iter
qm xpus dixit luc^o vi nolite iudi
cate inquit omne iudicium phibu
it absit iterum cum apls iacobo
dixit nolite iurare inquit ppter
hoc debet omne iuramentum cen
seri prohibendum absit Tandem
cum paulus dixerit thimoteo
noli aquam bibere potant thio
teus si p qd aliquo aqua bibit
in hmod locutionibus attendenda
sunt plura psona loquens Cui
loquit res de qua quo dicendi ge
neris et qua de causa qm ut ist
hilarum intelligencia v^oz qd au
su est assumenda dicendum magis
dicentis magis e attendenda qm
v^oz h^o hac una regula supposita in
fallibili que trahitur ex aug^o 2°
de doctrina xpiana cum lib^o p^o
cipalis intencio est iurare nos
ad intelligendum sacram scriptu
ram Regula est ista qd qn scripta
saluari no pt in sensu timore
grammaticaliter acceptorum tropica
seu figurativa locutio e solent
enim scriptura tropice seu pallice
loqui ponens interdum causas
et effectum uel effectum p causa uel
rem p causa uel v^ote que utquit
velut plurimum solent q sequi ad
causam in gra dixit ihus est vo
et manumq^o dixit fratri suo facie
rens est gehenne ignis certe ibi
cordis vincorem ad aptam con
clusionem proficientem intelligit
aliqui reus fuisset gehenne ignis

Paulus dixit Galat^o p in sensu ga
late in aug^o xvi de ciuitate dei in
finem no finis suo dicit facie qui in
hoc dicit no fraternitati si pto mafa
e iterum aliud qm xpus dixit et
xxiii nolite vocari rabi et ipse
dicit ibidem prem nolite vocare
in terra certe no h^o nomina no of
ficia phibere intelligit si ambo
superioritatis et excellencie que t^oia
officia et nomina ut quiter q sequi
solent in aug^o sup p^o attendite
popule meo vbi quiter p^oibus
dicit paulus senior dicit no ut con
fundam vos h^o scribo si ut filius
meo carissimus monco enim h^oat
vbiq^o a domo ducum et vobis
dicatis prem in terra q no ideo
ducum e ut vocabulum honor
humani deloquendi consuetudine
tolletur qz ne gra dei qua me
no regnauimus ne uel p^oati uel
etiam sanctitati iniqua hominis
tribueretur h^o q^o aug^o docet
nos intelligere va xpi in sensu
m^oisco no grammatiali ut dicit
q quicunq^o aliquem vocat p^o
patet nec quicunq^o vult vocari
rabi q idem e q m^ogr alioquin
petaret m^ogr petrus anglic^o qua
bene vult vocari m^ogr et multi
ali cotidie petarentur
Munc aut ostendend^o e q ipse audet
ad hram saluari no put pmo ex
hoc q ex^ote sibi inuicem cont^oue
videntur qm ph^o et h^o dicant
nep^o vgam^o aut nisi vgam^o p^o
quos duo negare videntur aliter vi
g^oedere qm apte q figuratie loq^o
putat aug^o dicit inde consensu e
u^oit^o Item quia nec xpus nec
aple hanc doctrinam suamut
p^o nam xpus habebat loculos
in quibus portabantur pecunie
ad emendum noia Job^o 1° 2° e
sup^o quo aug^o in omelia 1°

quarta

habebat qd et domus loculos a fidelibus
oblata conseruans et suorum nece
sitatibus et alijs indigentibus tri
buebat. Tunc p^{mo} ecclesie penne
forma e^t instituta ubi intelligitur
q^d precepit no cogitandum esse de
crasino no hoc ad hoc fuisse precep
tum ut nichil penne fueretur a
sanctis; si ne deo p^{ro} ip^sa fueretur et p^{ro}
mopie timorem iusticia deseratur
hoc tunc hoc id p^{ro} eo illo e^t uⁿ
p^{ro} m^o q^d iⁿ h^{is} loquebatur cum
samaritana q^d apli merant in
ciuitatem cibos emere et hoc p^{ro} uⁿ
dixit discipuli emanab^{at} ecc^{le} de
nanys paues et domus eis. Hoc
opus mirans ciuitatem interrogabat
et hoc mirabat quareq^d domus
et ibi manebat; si recipiat comuna
et a sanctis mulieribus sibi mun
strabatur. Item paues secum de
tulerant. Petrus et andreas q^d in
erant p^{ro}stari p^{ro} h^{is} vlt^{is}. Item non
legimus q^d apli fuerant illam re^{re}
ut mites ciuitatem petent quib^{us}
in ea dignus esset et ibi manent
Et de paulo legimus in q^d loq^uba
et in historia solysia q^d q^d duxit do
mus Rome et ip^se recepit stipendiu
seu subsidium ab alijs ecclesijs de
quibus vnebat apud Corinth 2°
Corⁱⁿ 9° Et ad phil^{ip} m^o satis ante
vos philip^{pos} q^d p^{ro}uatus sum agra
tedonia nulla metum ecclesia quicq^d
in hoc dati et accepti nisi vos soli
qui tesaloniam semel et bis nuchⁱ
missis; et ip^sa verisim^{il} e^t q^d in pe
cunia mittebantur et ab eo q^d uaba
utur; si ut cuiq^d sit sine pecunia
sine es sine panis sine vestitu
omnia essent contra p^{ro}hibicionem si p^{ro}
hibicio esset et collate misse in h^{is}
r^{eg} de quib^{us} act^{us} 21° Et ad 2° xv
contra p^{ro}hibicionem essent si p^{ro}hibicio
esset et petrus caluameta habebat

q^d angelus dixit ei caluameta talia
et ip^se p^{ro} m^o tamen totus ex^{er}
dicit neq^d caluameta; et omib^{us} debet
ire discalciati tamen nemez video di
scalciati; si omnes calciati ambulao
Et et sicut et laurencius qui the
zaurus habebat ecc^{le} nicolaus et
chimbri et multi m^o sancti trans
gressi fuisset que uilitatem suat
dicenda:

videmus q^d vⁿ intellectum; q^d in
ad hanc uota sensum g^{ra}matice
scire no p^{ro}ut nisi dicamus q^d fuit
no preceptum; si dicimus utile
pro illa missione quia missi sunt
ad populum iudeorum p^{ro}dicare
p^{ro}uans et q^d appropinquabat regn^u
dei ita dicit tunc in h^{is} con^{tra} ad
annuam discipulum manichei
hoc no fuit preceptum; si dicimus
utile pro illo t^{em}p^{or}e et hoc est de me
te cris^{ostomus} put^{at} dicit sanctus thomas
2° 2^e q^{ue} 201 v^{er}o ar^g 6° in corⁱⁿ ad
2° articulum p^{ro} tunc dicitur
e^t dicendum q^d apli b^{us} fuit a xpo
missi p^{ro}mo t^{em}p^{or}e ad iudeos p^{ro}dicare
q^d appropinquabat regn^u celorum
et p^{ro} hoc illam legem accepit
Secundo fuit missi p^{ro} resurre
ctione a xpo in vniuersum mund^u
p^{ro}dicare e^t uⁿ omni creature
et hoc missio fuit libera nec coar
tata t^{em}p^{or}e terrar^u sicut p^{ro}ma nec
sanctimonialib^{us} regulis limitata
si in lege p^{ro}state libertatis sicut d^{icit}
iacobus 2° 1° et hoc satis ostendi
p^{ro}ma sicut dicit tunc de libro de
doctrina xpiana illi credenti qui
fuit ex iudeis fuerant illa q^d uⁿ
uitam qua erant legalibus on^{er}
ibus assecti; t^{em}p^{or}e autem qui de
gentibus quersi sunt; talem vi
uendi modum no fuerant illa
go p^{ro}ma missio cum suis regulis
p^{ro}terit hoc iam p^{ro}dicamus q^d
appropinquat regn^u celorum; si in
2^a missione succedimus ad p^{ro}dicand^u
e^t uⁿ omni creature hoc dicimus
ad mentem loquent^{is} magis atten

denos qd magis confortat h. pro
hibito sint et de iuratio facultatis
et p'tatis ut no timent sine saculo
et pera ne ad prediandum s' o'z
anxietatem et solitudinem de po-
uerent / et hic e' quib' modis loq'
di / Si em' aliquis nrm mittet
f'md' suu' et sciet q' in via nil
sibi deficiet / quia alius s'cans
omnia n'cia secum feret p'ambu-
bus uel uent' p' domos amicoru
ubi eis nil deficiet / dicit illi noli
portare panem neq' unu' / sicgo
volebat eos carere omni solacii
p'p'io / et omne timorem expel-
lere / augere q' fiducia ut o'ia
tati essent et docti in p'uidencia
diuina h'c fiducia / et hoc est
demente Eni' p'ut enim allegat
f' t'ho. in glo. q'mua sup' ma. p.
ubi inter alia sic dicitur / s'cans
eos solucio solitudinis ut una so-
la detineantur cura que est doct'
q'mua et eos absoluit dicens / ne
q' solati s'nt quid loquand' / et
alia dicit que longum esset hic
recitare / s' poterimus in li. vide
hoc et de mente aug' in q' sensu
e' uolunt' / ubi sic dicit / v' p'as of-
tenditur cur eos hoc possidere aut
ferre noluit / no q' n'cia no sint
suscipit' / q'mua vite / s' quia
eos sic mittebat / ut eis h'c deberi
demonstraret / et reliqua que longu'
esset scribere videre poterimus
in li. et tandem ut h'c s'nt in
ponamus / cum glo. ordinaua ra-
dicem om' malorum auaricia
de corum p'atoribus noluit am-
putare / ipam intendens pau-
perum / et q' que auaricie
solent esse n'cia / sicut et p' d'oi
de illis auctibus ipolite vocan-
rabi / et nolite p'iem vocare /
et in hoc concordant multoz
doctoz s'nt q'mas ex glo. q'mua
sancti t'p'me potius videre

Et et in illo de v'ho. xviij. q'm
electo fuit res no multiplicabit
quos et intelligend' e' no s'm
s' ad pompam et sup'fluitate / al'
p'cesset in hoc / deinde tam come-
datus a domo qui certe multipli-
cant / q'mos et familiam ampla-
uit / hic q' illi sub illis vis non
absolute illarum rerum p'hibeo
intelligenda e' / s' ad pompam et
sup'fluitatem / et ibi dicit s'ra / sic
et hic auaricia p'hibetur / que v'q'
et si in omnibus homib' reprehen-
denda sit / est in sacerdotibus dete-
standa h'nc sensu concordat cum
bro. sic alle. q'm sup' illud l'ut d'us
p'p'it. eam qui noluit adhuc di-
uare tractatum ut p'uale t'mp' loq'
iste formate videtur affectu qui ve-
lut indumentum quoddam videri
corpus p'p'isse no solum p'tate re-
recta contemptisq' diuitib' s' et
m' illis ab eis adducit / Et t'ho. p'hib'
quidam et ap'us no portat pe-
ram aut baculum aut duas tu-
nicas sic intelligunt ut non
t'hera uisent /
De mo' q'sequitur ad septimum scitu'
et h'nc q'mgo xviij. q'ma similes
sunt una est o'ia alia h'c de il-
lo si vis p'fectus esse / ad unu' di-
ctum e' supra no ap'us s' illi iuu-
ni fuisse d'ictum / Et si dicitur q'd
p'elati competunt esse p'fectos dixi
et dico / q' illud uende et no e' essen-
tiale p'fectionib' / s' m'form' s'nt quo
bene p't esse p'fectos p' de u'brah' /
de quo dicitur e' de h' p'p'it' m'bu
la coram me et esto p'fectus de
Job et h'obia et multis alijs de
sanctis s'cto laurentio karissima
agatha et multis alijs de q'mo
infra dicitur / s'm ante subnig'
s'ctus e' camelus p'foratus
aut u'it' quod d'mtem u'it'ac'
regnum celorum / hoc q'maliter
ad omnes p'inet tam ad clericos
quam ad laycos q'mo aut hoc

quarto

intelligatur nemet populus declinat
 chr p. Nam cum dixisset qui difficile
 qui pecunias sunt in regnum dei in
 habuit et discipuli obsecrassent
 quasi declarando rursus aut filio
 quam difficile est confidentes in pecu
 niis intrare in regnum dei. Hec de
 quo dicit loquitur qui spem suam
 in pecuniis ponit. in omni sup p. p.
quid g. l. in malicia usu ecc. h. o.
 qui non possunt deum ad uitorem suum
 per domum nr ihu xpus dixit ab
 eunti illi a se diuiti contristato dix
 erat vende omnia que habes et da
 pauperibus et eris magnam de spem
 diuitibus p. mactat ut disceret fa
 ciliter posse camelum per foramen
 acus intrare quod diuites in regnum
 celorum non discipuli contristati sunt
 dicentes apud semetipsos quisquam
 poterit saluari? qd qm dicebant quis
 nam poterit saluari diuites pau
 cos attendebant latebat eos tanta
 pauperum multitudo non sibi poterat
 dicere si difficile vno impossibile
 ut intrarent diuites in regnum celorum
 sicut impossibile est ut intrat camelus
 per foramen acus. omnes pauperes
 intrant in regnum celorum diuites
 soli excluduntur? quot sunt em diui
 tes ac vbi pauperum in innumerabili mi
 lia. no em inuitas inspecturi sumus
in regnum celorum si vesas tunc
fulgor iusticie deputabitur. Erunt
 qd pauperes aequales angelis dei in
 diuitis solis immortalitate fulgebunt
 nisi sicut sol in regno patris sui
 quid nobis e de diuitibus pauperes
 solatiis et aut laborare. no hoc e
seruit apli si omni domus hoc di
xisset. Facilius e camelum re illi
 apud se quisquam possit saluari. ad
attendunt no facultates si cupidi
tates viderunt em et ipos pau
peres et si no habes pecunias hre
in auariciam et ut nonit no pama;

in diuites si auariciam odempnari
 adverte qd dico respicias illum
 diuitem sanctum uota te et forte
 in illa e pecunia et no e auaricia
 in te no est pecunia et e auaricia
 pauper uiciorum erumpimus
 luctus a caribus no habet opem
 no habet estam no habet forte ipos
 vestem ablatum est ab angelis in
 sinu abrahe. qua tu paup gaude
modo inquit no tibi et vicia op
tanda sunt. Nonne primoni tuu
 sanctas e no est in hoc lazaro
 nullum paupertatis si pietatis. ita
duces qui sublati e no uidet
quo sublati sit. Quis e sublati
 ab angelis paup erumpimus
 et uiciorum quo sublati est
 in sinu abrahe. lege scripturas
 et inuenies diuitem abraham
 ut nonis quia diuitie no pmi
 nitur. qz abraham multum au
et argenti pecuniarum et familie
duces erat et in eum sumus
lazarus pauper sublati est
in sinu diuitis paup recipitur
in potus ambo deo diuites am
bo cupiditate pauperes quid ergo
culpatur scriptura no dixit ecce
homo qui fuit diuites qz ecce ho
qui no possunt deum ad uitorem
suum si spernit in multitudinem
diuitiarum suarum no quia ha
buit diuitias si quia in ipis spe
uit. id e dampna. ideo pmit
ideo mouetur de tabernaculo ta
qm motus ille terrenus sicut
pulsus quem preerat ventus
a facie terre. id e corripatur
dixit eum de terra vniuersum
inquit hinc similes sunt diui
tes de quibus paulus loquitur
Prapne diuitibus quibus scilicet
no superbe sepe nec spate in
incerto diuitiarum si in deo
vno et infra. deniqz illis quid
precepit diuites sunt in opibus

bonis facile retribuunt quoniam
et si facile tribuerint si quoniam
non sunt inuitare per foras a quo
inuitabunt plane itam per illud
ipse amicus inuitauit ipse enim
prior inuitauit quem sicut came
lum nemo farina passionis ore
rare poterat nisi se ipse in pra
deponeret Et ipse hoc dixit quod
inibus in ipse est deo facile et
intra ab eorum locutione et ra
tione per unum usque usque clamor
in plateis Denique quid in illis
reprehenditur pro quia ipsa habu
erunt nam et boni sunt ista per
quia hoc intendit ne passim di
uites reprehendat Et rursus
ne de paupertate presumat in qua
ipsa notantur qui beati dixerunt
populum cui hoc sunt hoc ora
tione et ad hoc scripsit super ista
cas quod allegat magister petrus
scripsit sic dicitur non patet deprehens
per eis qui detrahuntur ab ipse
Septima sunt quoniam cum quita
et utriusque simul rursus
Vemo ad octauam cui et per
quoniam quia eadem auctoritas est
a duobus et vult recitari quoniam
soluatio satis liquet ex originali
scripsit quem magister petrus allegat
habet quia princeps gentium
dominantur eorum quod non tenti
regere suos subiectos volentes
eis ducant inuenerunt Inter nos
autem qui estis mei non erunt
hoc ecce quid intendit reprobare
trahuntur dominum et ostend
dere ut prelatio ecclesiae de esse
intra et caritativa ad modum
pastoratus cum sollicitudine per
utilitate omni miserrando eis ad
animarum salutem Et hoc est
quod petrus apostolus ait per magister petri
per quoniam auctoritas in loco finali per
magister petrum pastite qui in
vobis est gregem dei et non

71.
ducentes in clerico si forma facta gre
gis si aduertendum est quod ibi est una
glo. que sic dicit pastite non solum
vos et ego sed et corporali subsidio
quo appetit quod prelati ecclesie de bo
nis temporalibus debent tamen habere quod suf
ficient per eorum vite necessitate et
possent subditis et pauperibus in
necessitatibus subuenire quod in suo
loco laicus deo proprio decta
rabitur
Non sunt quoniam et quita et septima
et simul utriusque responsum et hoc
quoniam ad illud licet per unum qui
non re inuitant omnes que possi
det non potest meus esse discipulus
Et si odit patrem et matrem et dico
quod ipsa non pertinent ad clericos tamen
si ad quod per ipsum dicta sunt quod
hic sic accipitur per discipulato
vult ad quosdam quod hoc intel
ligendum sit glo. ibi declarat
dicens quod omnibus mundanis re
miciant qui ita eis licet utuntur
que possident ut tamen mente tendat
ad eterna vitas hinc glo. patet
ex sequenti textu ubi dicitur qui non
odit patrem et matrem et que non
potest intelligi de actuali odio sed
quia illa diuino amoris non pre
ferat ut late deducit gregorius in omni
sup illud euangelio hoc est per magister
lazarum et maria et iuditha non
remiciant facultatibus et tamen
discipuli erant per ipsum Item magister
princeps iudeorum et ioseph
ab annuatiua dices erat et di
scipulus per ipsum de quo iacobus
super ost per ipsum et hanc dignitatem
fuit apud seculum sed maior
misti apud deum quod non erat
dices diuini amoris sed tamen
possessione deo diuites non ex
cluduntur a discipulatu salua
toris et per autem dices erat
et discipulus quia non per omne
amator sed distributor hoc ra
bamus legitur et per ipsum per ipsum

quarta

Paulus hospitatus fuit in
domo philippi et te qui habebat
quatuor filias et non remanebat
et tunc erat civitas et predicator et
angelus. Unde Beda sic dicit omni
fidelium et remanere omnibus
que possident. Hoc est tunc et
nummi sunt ut tunc per non teneat
in mundo hunc rem talem in usu
eternam in desiderio sic terna ge
rere et tunc tota mente ad celestia
tendant. Ideo venio ad domum
que est memo per duobus domus
sunt que vult scire perit. Vult
perit fuit deo et manone. Nam
clericus non laicus. Et ego tunc
abusum in domo causare vesti
rem. Nam fuit ipse dominus si vult
debite illis et tunc non manone
si deo fuit ipse et manone sibi
subiectum deo fuit scilicet vult deo
fuit prelatus ecclesie fideliter qui
res ecclesie adnuat quare et pro
cur non domus putat et per petrus
allegat eo de donaco. firmitatem
Et tunc ut hunc per quod una anima
autem si aut peritum que
nobis sufficiant possidemus non
illa sunt nra si pauper quia
paritum quodam gerimus
et hunc et tunc per allegat car
ta per. Reliqua autem que in
ducuntur peritum vult vult
qua per illas obmittit causa
abremanda. Si autem aliam ut
aliqua carum vult misere
de signet illos et ego deo pro
satisfaciam et et contra de
satis patebit responsio. Et
venio igitur ad originalia doct
orum que cum sunt multa et
longa per singula respondere per
longissimum occuparet. Et ego
brevis quo potero amplectar

etiam ad omnia simul quasdam
generales responsiones dando ad
aliquas res illas que magis
urgere videntur spalia dabo re
sponsa. In primis non nulla per
de religiosis locum. Sicut per pe
trus extra scriptum ostulit
vocem suam dicens non dicant
hoc aliqui de monachis quia mo
nachi non domus erant quod ego
debere dice quod dixisse legimus
Aug. per quod. Am. quod aut usque
ad hoc calumpniandi cupiditate
tendant et non attendant quam
fuit inter se contraria que locum
nonne ipsemet allegat Hieronimus
de ecclesia ieritica ca. 60 dicit
monachos esse de statu eorum
qui perficiunt. Si Hieronimus fuit
discipulus pauli et contemporaneus
apostolorum per clare liquet ut
in principio nascentis ecclesie fuit
monachi. Tenebunt deo videntes
in quod gregorio nam per cassia
nus recitat li. 20 et in historia
ecclesie li. 1 ante finem ubi
per civitas apud alexandriam
monachorum vita instituit et
in legenda beati per legi quod fuit
sancti monachorum sanctimonialis
firmitatem. Nemo ergo detrahat re
liquibus que apud apostolorum
ab ipis apostolis et per discipulis sup
serunt in eum et vult plurimum
dei ecclesiam illustrarunt magna
pars doctorum ecclesie sunt religi
osi. Hec Aug. per et gregorius
de quatuor principalibus doctori
bus tres sunt religiosi. Quos addimus
Crisostomum quia qui compi
lavit volumen de actorum. Beda
in Beda in summo hunc et per
gardum de sancto victore. Hieronimus
in colanum de lura. Sanctus Beda
in per de aquino. Albertus

Statim bonaventura petrus de
 tarantasio et valde plures alios
 qui ecclesiam dei suis illustrarunt
 scriptis. Utinam omnes tales em-
 ulationes cessarent et omnes una
 iunctim curaremus agere que p-
 sunt tanquam diversa membra
 unius corporis. Nam sicut dicit aplo
 sicut in uno corpore diversa membra
 ita in una ecclesia diversi statu omnes
 adderem et utilitatem ecclesie. Et
 licet in religiosis multa sunt he-
 tere que reformatione indigent
 sicut et in ceteris statibus. In meli-
 lonis multum illuminat ecclesiam
 predicat et docet. Et nemo po-
 tens in caliginoso loco omnes lue-
 nam extinguit. Non bene sibi
 luculentem si quidem suum seu
 sciam si tunc aptare quo me-
 lius p- Nam melius e qd aliq-
 nantulum turbide luceat quaz
 si penitus esset extincta. Et hoc vo-
 lui modestaliter non sine causa
 dixisse. Secundo volo notare qd talia
 qualia de prelatibus et ecclesiasticis
 dicta sunt ego volo ostendere de
 principibus de priuatis laicis ce-
 scripta. Et primo dicit de utroq-
la cui electus fuit rex non mul-
 tiplicabit equos. si sic ad hanc
 capiendum esset debuisset ire
 Saul p- qd sicut sicut qd fuit
 assumptus in regem. Et dauid
 de postulantibus. Deinde illud ecc-
xxv Regem te spiritum
 Ego unus quasi oculis. Et p- h-
 si e. Noli dare vinum regibus
 apud apud hermogonem anti-
 quum p- h- legitur. Signum per-
 fectionis e in rege abstinentia
 a pecunia et possessionibus. Et
 ceteros ad alexandrum. Inclina-
 tionibus bestialium voluptatum
 et de fidelium diuinarum illi in

viciū diāz istud in p'sumptione
 merget Et ubi 9 Et quorum gra
 multa agere et pati Et si opor
 teret mori proiat em et pecunias
 et honores et totaliter tripugna
 bilia p'curans sibi p' bonum
 virtutis Et valerius ho m^o ca^o
30 magna cura p'cipuorum
 studio refendū est quam ope
 libidinis et auaricie nupto ab
 illustrium virorum p'atoribus
 consilio et tōn sermōti sunt q
 ibi in multis illustrium virorum
 confirmat qd Et Julius p'mo
de officiis ca p'p'entibus rem pub
 licam pusillomō quam p'ib hāc
 so an magis etiam de p'p'entia
 adhibenda sit rerum hūmanarū
 Ecce quid dicit q nō mō vniū
 magis quā p'ib adhibenda est
 contemptus rerum tp'alium ca
 p'p'entibus rempublicam Et seneca
 Nemo aliū deo dignus ē quā
 qui opes contempnit / multa di
 ctorum p'horum ad hoc possem
 adducere nisi timereū esse pro
 lixus Nemo tñ indignū reputat
 p'bos allegari qm imitatione
 dignus beatus Basilus vtile
 esse valde dicit eorum comēdare
 p'mat qm dūm apud eos mag
 et ardua p'cepta legūm cūta
 leuius ferim et facilius p'endū
 qd p multa exā declarat / nūq
 autem vniū occurrit nro qforme
 pposito Seneca epla .l. ad lucilla
 ad finem satis dūm omib
 litigauerim nūquam satis em
 vniū que oro p'sequere sine
 modo sine fine Nam illis quoq
 neq finis ē neq modus / p'ice
 quecumq cor tuū lament / que

quidam

sup ppe quid glar in malicia 20
 v. fice homo qui dicit put supra
 lacus allegatum e quid apli cu
 audierunt facilius e camelum et
 fumi ypo paupes essent facultates
 et in mudo maior sit multitudo
 paupm quam diuitem et contrariu
 dixerunt qd mō poterit saluari qd
 attenderunt ad hanc facultatem nō
 s. cupiditates viderunt autē ipos
 paupes et si nō hntes pecuniam
 hntes s. auariciam et ut nōntis
 nō pecunias s. auariciam in diuitie
 condemnari et fuit nōntis quia
 diuitie nō pūmunt habebat abra
 ham multum auri et argenti pe
 corum et familie diues erat et
 in eius sumo lazarū paup subla
 tus est zī. Deniq quid illis respo
 dit nō quia ipa habuerunt nam
 et boni hnt ipa s. quid hoc mten
 dte ne passim diuitis reprobedit
 Et rursus de paupertate et egesta
 psumat si em nō est psumendum
 de diuitis qm magis nō e psumendū
 de paupertate s. de deo vmo in qo go
 ipa vocatur qm be. dicit po. cu h
 sunt qd deo filii alieni go go in su
 ma reprobatu. ponere beatitudines
 in diuitis reprobatu cupido et aua
 ricia nam et sicut salū doctor dicit
 in summa contra gentiles l. 20 cao
 20 dicit paupertas de se nō e bona
 nisi inquitur liberat ab illis ppter
 qd homo impeditur a pfecto vltimū
 Quidam igitur ex allegatis oibz
 nō probantur ecclie nō licet
 hnt epalia in qm hoc vmo appbat
 praxis xpi et aplorum Et ipse
 mgt. pe. ad hoc allegauit duos
 auctores quingm vna e de conflictu
 viatorum vbi dicit ia sanctis et re
 ligiosis plura hnta sunt ut in
 luis ab ipis quā a popularibus
 erogentur xpi paupibus Et ego cō
 sentio s. prelati alia si pauperum

comptatet sumus Et ego hoc esse
 licitum multis auctibus inferens
 comprobaboli. nec et obstat ad huc
 qd dicit qd cū vmo et xpi put
 hnt pūm pūmū quia de hoc
 stat sumā pūmū aplorū xpi q. 1.
 Sicut manifeste xpe res xpi et res
 diuitie ut pstatem habent de xpi
 moriens xpus si nō luerit et cui
 voluit relinquere hoc et satis in
 dicit doctrina aplia nam tunc
 possent hnt et filios quos morimū
 caritate nutrire debebant ipos qz
 iubet aplis hospitalis esse satis
 quaturat qd in bonis suis xpus
 et quibz clie remanebat et hnt
 in qo illa dicit xpi. Et mtenentes in
 domū philippi et vntē qui erat
 vmb de septem mansi apud eū
 hnt erant quatuor filie virgines
 Et pta statuit aplorum qd nūm
 mventatorum fieri sepeliri deo
 mō ecclie et de bonis xpi nō rō
 fundere tur p multas qm ptoz
 si apparet quid esset pūmū xpi et
 quid ecclie et apparet qd xpi
 aplorum iam ecclia habebat
 mntilomū et xpus cum suis bo
 nis remanebat nec obstant alie
 gate auctores in qm et xpi mnti et
 aliorum que ex mnti pūmū nōnt
 arguentes hnt videtur inuere
 Nam pmo de omz constat qd xpe
 dicit se pmo disposuisse nō velle hnt
 clie nisi remaneret onibus et
 esse sine ipso s. pca mntasset sua
 suam sic dicit certe ego sum qui
 statueram vltimū ordinare clie nisi
 nisi qui mecum vellet manē et i
 cete in q spectu dei et vto mnto
 conuincimū qm voluit hnt aliquid
 pūmū maneat vbi velit et vbi put
 nō eis ausus clieatū xpi q. 1.
 De domo et xpe scribens ad
 samasum per pūmū 1. q. 1. sicut
 clericos illos quēnt ecclie stipen
 dīs sustentare quā putimū aut

quingentorum nulla suffragantur qui
autem bonis putant aut ipse opus
bus de / ~~et~~ quod quod clerici putant hunc
ipsum et ad hoc concordat cum sequi
tibus / et est propter pastorem ecclesie hunc
quibus sua sufficiunt et nec propter
hoc quod clerici ipsum hunc unum de for
te dunt sunt nec dunt in partem seu
hereditatem hunc desunt quia non
in illo quod possident habundantiam
ponunt sed in deo nec illud perdet
hunc si dunt et ad eum obsequium
illa bona committunt / nec propter quod
hunc bona spalia putant dunt dunt
pars hereditatis nec / quoniam et dunt
qui illa / propter dunt civitates et
propter et regnum obtinebat : /

Multa possumus ad hoc proba
re adducere si gratia brevitate
obvino charissime et hoc iam confi
tentur in cedula ultimo data ubi
dicunt quod usus bonorum temporalium
est ipse clero licitus respectu omni
superfluitate et habundantia vicio
sa / Et hoc etiam ego dico quoniam non
laudo si reprobo superfluitatem vicio
sam et confiteor quod clerici de bonis
ecclesie non debent thesaurizare ad
ditandum putres consanguineos
vel affines / sed recepta sufficientia
propter personam domus et familie
et ad hospitalibus omni caritate et
decenter suscipiendis / cum quod dunt
et statim personam residuum dunt vel
in utilitatem ecclesie vel pauperibus
erogare / et si de bonis ecclesie libi
dunt vivere linte vel acapulose
aut propinqua superfluitate vicio
sam faciant quod pensamus multum
delinquant quia rem illicitam fa
ciunt / quod est quoniam lance / sed
clericus gravior / et quia ad bonum
aliorum dati sunt male agendo plus
scandalizat. ut Gregorius inquit tot mortibus di
gni sunt quot populo viciorum

et
omnia transmittunt. Item quia pau
peris est male in illicitis expendendo
quasi rapina / mittunt / de quo
coram deo discretam dabunt rationem.
Sicque non est illicita possessio / sed abusus
abusus vero modestus laudabilis in
mensura certa prescribi non potest.
consideratis qualitatibus personarum
conditionum prece et generum naturarum
admixtionibus et aliis huiusmodi
familiaribus et modis expendere
moderatus est namque oritur quod cum non
presidentie vel officii unum vel plures
urbes miseros habeant et hoc se
pe errat intencium iudicium
reputantium aliquos plures
in una hunc familiam / et in ver
itate loquor / quod hoc contingit quod ad
tandem bono vero modum con
fente usum esset quod quid plures
concederat in familia / ego dixi
sibi vobis vos et ego taliter
quod esset competens mihi et se
cumque cum et repugnans nichil esse
superfluum / et ipse congratulans esset
erat mihi dicens. Vobis mihi valde
placens placet hoc sic discussisse
quia in me esse ipso scandalizans
eram / et tunc cognosco quod mihi super
fluum est / facile in hunc erramus
quia aliorum neccitates aut non
bene sciunt hunc non bene adiungimus
factor autem quod plures dunt carum
prelati et principes apomposi et
inutilium familiarum sequelam
quod hoc eis restat paupertas et mul
te angustie multa quod oriuntur
gravamina subditorum propter esse
etiam usus non tamen laudabilis si
multum multorum et fructuosus
est in clericis bona ecclesie diligit
et utiliter administret in seipso ma
gna pietate servata largas elemos
inas facit / Sicut ego scio et vidi

quarto

aliquos p dei gratiam nolo quicquam
 videntes s de mortuis plurima qua
 infra sub iungamus qd p dicit bene
 facit 1 q 11 c sacerdos q nigr pe
 allegat vbi testis sacerdos cui
 dispensationis cura amissa e non
 solus sine cupiditate s cum laude
 pietate accipit apopulo dispensa
 da et e dictum p p r cui q ordiat
 vni Augm xxm q ca vi qd
 anno iuxta finem no dominandi
 cupiditate s bene vtendi pietate
 possideant. Itaqz ha sollicitudo q
p hys fideliter ad miserandz hctur
seculari dicenda e s ecclesia p p
in ho deuta q contemplatiua posses
sione quas ablatas apopulo
suscipiunt sacerdotes Nam non
 sunt res inuidi credende s dei
 nec est reprobanda s laudanda
 in prelatis et hys quos ex na
 officij uel ad iusticiationis cui pre
 sident competit Nam vita platoz
 ecclesie no e sicut q contemplatiua s
 mixta exactiua et contemplatiua
 Exm monsi qui int ascendebat
 in montem ad orandum int de
 scendebat ad plm gubernandum
 Ideo sanctorum consuit auitas p u
 qui assmendo e in xpm s esse
 in spualibus et tpalibus pmdo
 et cunctis p q d i m p horet co
 petrus Inaconus et sunt da bti
 gregori tot m regem s acie co
 stitu qui no solus de salute aiaz
 vni et de extirpata vilitate et cau
 tela sciat esse sollicitus et glo sup
 illo vo pastore qui in vobis est
 gregem dno no solus vo et qd
 s et tpalium subsidio et acdo q
 illa glo fuit accepta qd dicit q
 gregem in pastoralis c xpm vbi sic
 aut Romilli greg qm curam
 suscipiunt s sic e nec vacat ad

spualia appetunt aut rebus qdionibz
 multatim occupentur qui in tunc
 tpalia funditus negligunt subditoz
 necessitatibus indigne occurrunt quoz
 nimis predicatio plerumqz despicit
 quia dum delinquenau facta corru
 puit s cum eis ncia pntis vite
 no tbrunt nequaquam liberiter au
 diunt et hoc late psequens indu
 cit dictam remitem petri et dicit hac
 passionis no tm cordis s corporis
 poea in sub iungit no s p hant
 se sollicitudini tpalium se sic totum
 impendere spualia delinquet dices
 Sollicitudo qd que sub iatis qdionibz
 impeditur sub certa. Nece e ut
mensura teneatur qm p qd d
sacerdotes caput no radant neqz
comam mutant s tendentes ton
dant capita sua Sacerdotes naqz
 iure vocati sunt qui ut saamur
 duatim ptebant fidelibus pre
 sunt Capelli vo in capite qdte
 riores sunt cogitationes in mente
 qui dum sup rebz inuensibiliter
 orantur aiaz pntis vite desiquit
 quia igitur amicti qui psmut hre
 quid sollicitudines qdiores dicit
 nec tm in eis vehementer manebz
 Sacerdotes recte et caput suum
 rade p hentes et comam mutre
 ut cogitationes aiaz de mta sub
 ditorum nec a se pempto amputet
 nec rursus ad ascendendum animibz
 relaxant vbi dum s tendentes
 tondant capita sua aut vbi cura tpal
 sollicitudinis inquitur pte e pro
 mouantur et tm resundant in e
 in moderatius crescant idu igitur
 p ad iusticiam qdion pvidenaz
 corporis vita ptegitur et rursus
 p moderatam cordis intencioz no
 impeditur capilli in capite sacerdot
 et fuantur ut autem coapient et
 reserantur ne oculos claudant
hec gregorius :

Ex pmissis clare liquet prelatos et
cleros non tunc debere esse contemplati-
uos sed et actiuos in spiritualibus et
temporalibus prouidendo et conseruando et
per spiritualium interuentione curam et so-
licitudinem temporalium non abici sed
ad utrumque se apte et decenter
aptare. Et prelati si uiuent non
propter hoc dicendus est hic uicium
contemplationis nec quibus affectus ut pro-
prie in rationibus quas in fine se
inuenit uidetur inueniri. Quia hoc
omnia ordinant ad unum finem scilicet
ad curam gregis sibi commissi ut
conspicitur ante quod ad eandem
finem pertinet dictum quod vi. modum
xpi. c. ubi sic ait. Neque per se
predicator est qui uel propter contem-
plationis studium opera negligit
uel propter operacionis instantiam
contemplanda per se ponit ad hanc
studium ibi late patet dominum bene-
dicimus uisibus uiueret gladio
sue quietis constructi sunt. Hinc na-
que est quod non nulli quieti spiritus di-
plus exquirunt contemplando quod
capiant usque ad peruersa dogmata
erumpunt et dominum uitam distul-
esse humiliter negligunt magis erro-
rum sunt. Hinc et audiamus
Ite. docentem nos non scandalizari
si aliqui prelati temporalium solati
domini totaliter dati sunt. Quia ad
ordinationem prebit ad utilitates ecclesie
Ite. Ite. inquit de summo bono l. 10.
mo. ca. 29. prouidentia plerumque
domini consilium ordinant. Propter in-
dama et exteriora sectantes ut spua-
libus rebus totaliter se impediunt
ut spirituales qui cotiorem uitam
contemplacionis exerceant quia duc-
sunt quiete. Vnde uolentibus ser-
uare carum temporalium prouidet
sepe deus curis de ditionibus secularibus
ad susceptionem regiminis ut dicitur in

no. dz. q. 6.
standa. az. ai.
si q. plani.
temporalibus in
no. sunt de
huius.

Sententia sine tedio procurent spua-
les una rebus interioribus sine in-
pedimento rerum temporalium deser-
uiant. Ite. quod ordinem accusant
quo instituit qui episcopos contem-
nant. Dominum magis spiritualia sed magis
terrena sectantur. Proximam enim
habernaculi dispositione ab inui-
riis mundi ferendas et turbinas
quosdam instituit ipis secularibus
curis insistentes ut hi qui in hiis
supra desiderant nullo tereno ab-
sistente negotio uerius in hoc
quod amant intendant. Hec Iste. Iste.
et alia etiam tempus et audacia
et peruersitas hominum malignorum
hoc origit ut prelati non tunc sine
periculo sed et interioribus habere temporalium
curas exerceant per fide uel rebus
ecclesie defendendum. put infra
patet auctoribus et quibus beati
gregorius et aliorum et miraculo
apertum in altero greg. de quo i.
et me breuiter expositio de omnibus
originalibus dictis doctorum ad que
omnia clare per responsio ex pre-
dictis ut unusquisque per se poterit
applicare. Nam ad singula sigillatim
respondere nimis fuisse plerumque.
Si autem magis petrus aliquid spe-
ciale responsum designabitur id
et deo proprio sufficientis responsio
sibi dabitur.
Dominum autem in cedula ultimo data
dicti dominum autem. Cuius ipi
clero christi non conuenit aut agere
sed nec licet ipi in persona propria ciuilibus
dominari. Si intendit quod clericus in
persona propria non debet iudicium san-
guinis exercere. sator ipse tunc hic et
clericus non religiosus de ipso patri-
monio et ad administrationem per ecclesia
cuius dominum. casorum villarum
opidorum ciuitatum et per quod

quarta

tale iudicium p[er] laicos officialis fiat
 exercere putat hugo de sac[ra] r[ati]o[n]e
 et est allegatum p[er] mag[ist]rum et r[ati]o[n]e p[ro]
 bat contra ip[s]um h[ab]ere ibi ad h[ab]ere
 p[er] h[ab]ere Metaudum h[ab]ere q[uod] p[ri]ncipes t[er]reni
 in t[er]renis possessionibus quas in s[an]c[t]i
 iuris possident eccl[esi]e aliqui no[n] cedunt
 solum utilitatem aliqui utilitatem
 et p[ro]prietatem utilitatem sine p[ro]prietate co[n]
 cedunt q[uod] fructum possessionis ad
 usum eccl[esi]e dist[ri]buunt s[ed] p[ro]prietatem in
 pace exercende in ipsa possessione
 adiuvandis transire no[n] p[er]mittit
 Aliqui utilitatem et p[ro]prietatem simul tr[an]
 sferunt ubi t[ame]n adiuvandis est
 q[uod] co[n]tra licet fructum t[er]rene possessio[n]is
 ad usum recipiat t[ame]n exercende iusti
 tie eccl[esi]astica p[er] p[er]sonas qui iudicia
 secularia exerce[n]t no[n] putat p[er] t[ame]n in
 iustros h[ab]ere licet p[er]sonas p[er] quas
 iura et iudicia ad t[er]renam p[ro]prietatem
 p[er]tinent t[ame]n tenorem legum et de
 bitum iura t[er]reni exerceant h[ab]ere
 q[uod] manifeste ipsa auctoritas p[er] mag[ist]rum
 p[er] allegata ostendit eccl[esi]asticas
 p[er]sonas posse h[ab]ere civile dominium
 et dat modum iurisdictionis exercende
 p[ri]ncipes cu[m] t[er]reni h[ab]itacula et d[omi]
 niales p[ro]prietates dei g[ra]tia et suar[um] reme
 dio annuatim dist[ri]buunt eccl[esi]e mul
 ta p[re]iosa donaria castra villas
 opida et civitates transsendo ma
 gnam utilitatem solum utilitatem
 fructum utilitatem p[ro]prietatem et iurisdic
 tionem q[uod] e[st] civile dominium et in hoc
 completa sunt p[ro]prietate communis p[ro]
 p[ri]etate d[omi]ni in p[ro]prietate d[omi]ni d[omi]ni d[omi]ni
 que quid p[er] mag[ist]rum nicolaum de lyra
 finalis co[n]positor recitatis p[ri]us sensu
 iudiciorum volentium illius intel
 ligere de co[n]itu ist[us] de egypto nam
 fuit illius nimis involuntum et
 co[n]ceptum plene no[n] posse d[omi]nante
 pauli ad ep[ist]olam unam q[uod] in q[uod]da[m] v[er]
 b[is] d[omi]nante v[er]bus in alium captiva

duxit captivitatem dona dedit ho
 minibus duplicat ad dona p[ri]us s[an]c[t]i
 missi in corpus eccl[esi]e dicit un[um] p[er]
 sensum e[st] de eccl[esi]a catholica xpi
 amoris p[er] xpi passionem et ad h[ab]ere
 sensum co[n]ponit totum p[er] super
 illum co[n]f[ess]ionem p[er]tinet d[omi]nus di
 videre spolia ita dicit lyra quia
 p[ri]ncipes et potentes querunt ad fide[m]
 dederunt eccl[esi]e p[re]iosa donaria
 co[n]tra q[uod] ornata e[st] eccl[esi]a in implu
 ribus q[uod] t[er]renis et legendis s[an]c[t]is
 Et hoc e[st] q[uod] dicitur p[er] d[omi]n[u]m di
 spo[n]it e[st] d[omi]n[u]m eccl[esi]as et p[er]sonas
 eccl[esi]asticas p[re]dicta donaria don
 sequitur ostendit qualiter talib[us]
 p[er]sonis sit utendum cum dicitur
 Si dormiat de d[omi]n[u]m intellige
 nam e[st] d[omi]n[u]m q[uod] clerici g[ra]tias
 id e[st] q[uod] forte columba aut acci
 hic p[er] eccl[esi]a que columba fuit
 in eccl[esi]as nominatur p[er] me aut
 sunt virtutes cum ad eccl[esi]a
 eleuantur d[icit] igitur si dormiat
 i[n] quietate inter medios clericos
 et inter status eccl[esi]e s[ed] militantes
 et triumphantes q[uod] sit q[uod] sit virtut[um]
 bonis bonis p[ri]us vite ut no[n]
 amittant dona eterna s[ed] magis
 acquirant d[omi]n[u]m cum imp[er]me
 ta sunt reprobus ita p[ri]us sunt
 adiuvandis virtut[um] hoc omnia
 recitatis lyra Cum cu[m] civile do
 minium sit res quicquidabilis ut est
 quib[us] doctor sua p[ri]us etiam
 more maior ff. de iur[is] om[n]i iudi.
 Et sepe vendunt castra ville opida
 et d[omi]n[u]m quod igitur p[er]hibet
 q[uod] laicus h[ab]et tale d[omi]n[u]m titulo
 dono legati vel hereditate vel alio
 legitimo titulo in eccl[esi]a fuisse
 no[n] possit d[icit] t[ame]n p[er] q[uod] illud
 d[omi]n[u]m rerum quas repugnare
 videtur et ad hoc aliat d[icit] t[ame]n
 macani et alia ad q[uod] forte aliud
 quesivisse nisi h[ab]ere in p[ri]us d[omi]n[u]m

tam clarę celebre et famosi q̄ res
publica Romę senatu recta ma
gno hnt civile dominu et multe
hodie ciuitates sunt que hnt ciui
lia domina q̄ nō repugnat qm̄
tati hnt civile dominu s̄ et hoc
clare liquet q̄ nec illa maius
prelatus ecclie nō p̄t exercere
in p̄ria p̄sona tpalem iurisdic
tionē q̄ ecclia nō p̄t illas hnt
nam et senatores et consules
Romani nō poterant exercere
iurisdictionē in p̄riis in p̄ria
p̄sona s̄ dabant presidentes pro
vinciarum hanc q̄ ciuitas hnt
cūq̄ hnt villas castra nō in con
sules ciuitates p̄nt ibi iurisdictionē
exercere s̄ actur ibi officiat qui
iurisdictionē exercet tam in rest
at q̄ dicitur q̄ aduerso in fine re
dile vltimo date vbi sic habet
in sup̄ dca p̄dictum punctum
tenemus q̄ ad tū p̄t iniquitas
regnare in clero q̄ in defectu
p̄ualis p̄positi licet brachio scilicet
lani austeri tpalia vniū ecclie
hntualiter de iniquitatibus que
p̄positas ē multum confuse porta
et absq̄ aliqua probationē et
dilationē et ideo posset cadere fa
cilitate contempni qua p̄mit
Si volo eam p̄cedere qm̄ ita n̄
do p̄prio ciuitate veritate s̄ il
lud p̄nto facilius et luculentius
agere cum p̄nt p̄nisi in p̄rio
ecclie et prelatis et p̄sonis et
clausis licitum esse hnt et pos
sibile bona tpalia mobilia et
immobilia et ciuita domina
firmissimis miris documentis
Ideo hnt p̄mittam ad p̄bandū
quadrupla medio vti intendo
ut p̄nt in quatuor eūntes te

simonius et vniū doctrina fundat
sic in qua^{or} fundamētis veritas
ita firma consistat Et p̄mo sic
illud constat esse licitum q̄ nulla
lege ē prohibuit Itā dicitur
ad apulencium xxviii q̄ i rā
mā s̄ hoc nulla lege p̄hibetur
igit̄ ē licitum Rano ē in forma
maior ē nota de se et ē clug
ut sup̄ dca p̄dictum p̄bas nō m̄
bit iniqui s̄ assenti contrarium qui
dicat hoc p̄hibuit / p̄hibuit
ostendat nam ad ea que allegata
sunt suffir responsū est q̄
sic illud ē licitum vmo et debet
q̄ diuina ordinationē et beneplacito
factum ē / s̄ donatio et glorifica
tio ecclie in potencia et domino
tpali diuina ordinationē et bene
placito hoc tpe s̄ a siluestro af
facta est sicut ip̄e dca ante pro
mulgauerat per p̄p̄as q̄ re
chior ē nota ad p̄bandū mores
offerō tria testimonia p̄p̄arum
p̄mū domini p̄p̄e dca in p̄p̄o
Exurgat rē qm̄ p̄b p̄met ad
glorificationē ecclie p̄p̄o p̄p̄o
ut p̄bat ex nicolaus de lura
exante pauli ut p̄dictum est
Ami p̄p̄a dca hoc p̄p̄etatur
vbi dicit sp̄s dca dca p̄p̄o q̄
p̄mit vi. lura q̄ ad decorem dca
dei que est ecclia p̄met diuidere
spolia et donaria a p̄ncipibus
et potentibus ecclie data inter
ecclias et ecclias p̄sonas dca
buere Inter alias magnas gr̄as
et glorificationes ecclie hanc tpā
linum bonorū amplificationē fu
turam promittunt p̄p̄a dca
testimonium v̄sac. l. Consur
ge asurge induere fortitudine
tua s̄ non induere vestimento
gl̄e tue v̄sac ciuitas p̄ta vbi

Quarto

in laus huius primo conuente pauli
 qui allegat illud qd infra sequitur
 An pulchri pedes amittentes et
 predicantes pacem dicit hoc e loqui
 de ecclesia per xpi passionem et dicit qd
 hoc rō remouetur et in impedime
 tum liberacionis facit per xpm qd
 ad mœdulos qd pvenit eoq temp
 tu humilitate xpi ostendendo qd
 militas xpi fuit dispositio ad glām
 et qd dicit ad psal. in humiliauit
 seipm et ppter qd et deus exaltat
 illum nō solum per mortem fuit glo
 rificatus s; et ante in opibus
 miraculose ad declaracionem sue deitatis
 ppter qd et xpus petens clarifica
 me per Jos. vii. audiuit clarifi
 cationem et in clarificabo te per glām
 et e in corpore nūscio qd e ecclesia
 quia per diffusions eius per iudeos
 et tyrannos in magna glā etiam
 tpaliter et in ipis de pressionibus
 spuar in recepton pūis sancti et
 miraculis que fiebant per aplos et
 alios sanctos et sic ppha etia pū
 alloquitur ecclesiam pūitua con
 surge surge ad opā virtutum in
 uere fortitudine ad tollerandū con
 stanter psecuciones s; per sancta est
 pax et honor et ideo subdit Indue
 vestimentis glō tue et hoc fuit im
 pletum tpe constantini qui pater
 ecclesie p totam urbem romanā de
 dit et inuicibiliter eam honorauit
 Et infra sede vltm in sede honor
 qd tunc impletum qd roma que e
 capud mundi facta sedes summi
 pontificis sede imperiali translata ad
 constantinopolim et de vno de h
 qd positor gñalis biblie hanc pro
 phetiam isae exponit Et in testio
 num sit isae lx. rō qd e vno
 de h. ostendit intelligentē esse de
 ecclesia dicens Et sicut in precedenti aō

descripta e salus xpi ita in hoc de
 scribitur magnitudo eius salutis
 primo ex parte nre recipientis Et sub
 iungit qd primo ponitur ppositus mi
 litantis ecclesie ad fidelium multipli
 cationem et ex ecclesie edificacione et
 ex bonorum assuetudine et delectat et
 ex ponit totum tam et sup vō
 totius fortitudo gentium dicit in
 pūm romanū veniet tibi qd im
 pletum fuit tpe constantini et infra
 et inuincibilis candelorum dicit
 sic constantinus impator et mlti
 alii potentes exemplo eius aiali
 diuitias multas misit super
 talia animalia ad sustentacionem
 indigentium ecclesie et pauperum xopia
 norum et edificaciones ecclesiarum
 Et infra et edificabunt hic descri
 bitur ppositus ecclesie in edificacione
 edificacione muros tuos et ecclesias
 et hoc pū impletum tpe constan
 tini et infra in indignacione mea
 percussit te quia ecclesia pūitua fuit
 multum afflicta aut tyrannis
 qd in iudicm humanū videbat
 procedere ex indignacione dei
 licet fuit ad pbatōem scriptura
 sepe h; talem modum loquendi
 et sequimur reconciliacione mea
 misertus sum tui datus tibi pax
 ampliatōem et honorem tpe const
 antini Et ideo subditur et aperiet
 porte tue iugiter quia ecclesie
 prius clausas precipit apiri
 et per impmū sūm novas edificari
 et sequimur in totu ut afferatur
 ad te fortitudo gentium et reges
 eorum adducantur quia exemplo
 constantini multi potentes et
 reges venerunt ad fidem cristi
 sequi glā libani ad te veniet
 et quia ad edificacionem ecclesie
 adducebant ligna electa et sequi
 in totu et venient ad te tui filii

cornu qui humiliauit te et ad
erabunt vestigia pedum tuorum
dicit lyra hic describitur ppitas
ecclesie qd ad consecrationem honoris
Et infra sequitur in textu ponat
te in superbia scilicet in gloria
et honorem ita qd superbia non
sonat hic in membris sed honore
aut honore excessum et sequitur
in textu Et super lac gentium
et mamilla regni lactabere
et ab eis recipies nutrimentum
sicut videmus impletum de
dotatione ecclesie de bonis prin
cipum et sequitur in textu p
re offeram aurum aurum qd
in primitia ecclesie sunt calices
et alia utensilia ecclesie de ma
paz piosa p qd facta sunt de
auro et argento et lapidibus
preciosis et habemus tria testimo
nia ppharum quia apparet sic
a deo fuisse ordinatum et p pro
phetas pmaatum et de ysa
ipali exaltatione ecclesie facta per
Constantinum in psona sancti Sil
uestri figura precessit in mona
ta summo pontifice cui alexander
contulit coronam et fibulam au
ream et pntem bibendi in auro
et esse in ppheta pmo qd acti xi
huiusmodi inchi domus Quia
tunc testimonium exphus ut in
quadrate nno velut cuncta se
ructura huius articuli pbaro se
deat et est ex ppha dauid ppo
Eius que ppheta dicit exponit
de ecclesia in in vfu huiusmodi
scilicet aque dicit sic ppheta dicit
quia ecclesia futura in siluio
psecutione voluit intelligi
fuit em tpe quo ecclesia dei co
opuerunt ut no apparet

nec ipi in mntes Et infra
et infra fingerunt omni aque ab in
reptione dei quia tot regni ma
nus dei defloret quo voluit
Iussit per eos pacem dare xpianis
Emicant et emittunt auctas aplice
et i. Cum multa dixisset huiusmodi
situm qmmando que omni inferre
longum esset tandem sup vsum
cedit libani quas plantauit illic
passeres indifiauit sic inquit
Cing Etiam cedri libani nobiles
huiusmodi seculi dnr qm cum timore
audunt Blus qui intelligit sup
egem et pauperem attendunt
res suas villas suas et omnes
superfluas copias quia videntur
excessi et pbent illas suis dei
dant agros dant ortos edificant
ecclesias et monasteria colligunt pas
seres ut in cedris libani indifiauit
sup exposuerat qui sunt passeres
indifiauit dicens Sicut ex quibus
spinales indifiauit in cedris li
bani et sui dei Tercio illud debet
hauriri reputari qd a vris dicitur
huiusmodi doctissimis vita qd et religi
one sanctissimis pro licito huiusmodi
e et factum huiusmodi hoc e huiusmodi igitur
et hoc arum e in hac ipa materia
viri religiosissimi ppheta Cum scripta
inter canonicas scripturas huiusmodi
putat dicit qd xv. dicit sic huiusmodi
e indecet xv qd Expedit fa
cultates ecclesie possideri vbi rati
tato qd paulum ocludit qd
facto statim ostendit sine nipe
dimento pfectionis posse ecclesie
facultates que sunt pfecto quia
possidere qd pfectionem huiusmodi aspi
mpte maior e tota Joanni
xv. dicit qd huiusmodi vbi qd
facto huiusmodi huiusmodi et alibi
nago probat no esse licitum

quarta

facte et ibi fuerunt quidam et tunc
 sub i. c. lugdunensis et q. i. ad pro
 bacum minor licet possem pbac
 qd ante siluestri tpa iam ecclesia
 habuerat predia et possessiones
 tpe videlicet pmi qui presedit in
 no dmi. Et primo item tribus
 ponam ductioni fabiani Cornel
 li lici Stephani Sixti Dnoms
 felices Eutimii Baxi Charalli
 Eusebii et Helchadii romanorum
 pontificum qui pcesserunt silue
 strum et theozauras sic Sixtus
 quos laurencius insante psecutione
 paupibus erogavit et et tunc
 dominum sicut in scriptum datur
 e q. philippus dms panem
 dedit laeteciano archiepo qui
 tunc thetropol. pragen villas
 et predia in cypria que nunc
 tenet patamien ecclesia de hoc phi
 lippo scribit Gotfridus in pantheon
 suscipit in primis pto plaudente
 philippo ite p. c. s. voluit co
 gnoscere xpm qm dedit ecclesie
 predia multa sub s. quia de
 civili dominio fit manus festinus
 de his qui presiderunt ecclesie
 quibus magna dominia civilia
 e loquendum Et pmo de sede ro
 mana incipiam a beato siluestro
 de eius sanctitate et doctrina vult
 iudeorum satrapis fidei catholice
 exaltatio testimonium phibet. S. b.
 hoc vacent pmi sacrum et ve
 nerandum concilium fuit et
 p. dotationem ecclesie ex quo satis
 auctorisatur factum Constantini
 qm si fuisset illicitum reprobat
 hoc tam celebre sacrum q. conci
 lium S. et hoc testimonium
 beati Ambrosii sup. p. b. l. dicit
 Constantinum magnum nulli apud
 deum quia p. m. p. m. v. d. m.

fidei et devotionis principibus
 derelinquens Et insidore in p. p. m.
 idem in suis nominis attestatur
 et greco qui tunc erant catholici
 ipm in Constantini catholico
 sanctorum amant et festinus de co
 rinthi solennitate agunt p. x. i.
 Sic p. m. p. q. d. m. de sancto
 charco sub quo fuit celebrata feda
 sinodus Nicena et claruerunt
 eius tpe sancti Athanasius Eu
 sebius Nicolaus Hylarius et Jo.
 Crisostomus Item sanctus leo pp. qui
 fuit p. m. p. q. d. m. petrum Item
 felix 29 qui martho coronatus
 e Item damasus p. m. sub quo
 sinodus Constantinopolitana c. l.
 patet qm p. d. s. scripsit illa epla
 qm vetus erens in se ferore
 iudeisam dms tuncam desup
 totam minuatim p. f. s. de
 scripsit et petens ab eo sue fidei
 confessionem apparere et alias mul
 tis eplis Item Amasius qui
 cum xl milia virginum in solo
 nia martho coronatus e Item p. m.
 sinodus p. a. de quo vita mira
 culis in hystoricali libro p. m. c.
 i. et n. Item sanctus Jo. p. a. de
 quo idem v. m. c. l. i. c. 33 Item
 sanctus Agapitus eod. l. i. c. l. x. i.
 Item sanctus grege. v. m. de m. s.
 doctoribus ecclesie eius sanctitas et
 doctrina nota e Item sanctus
 martinus de quo v. m. l. i. c. 29 c.
 84 Item sanctus Stephanus
 p. de quo id. v. m. c. l. i. c. l. x. v.
 Item de usedit p. s. s. qm cu
 oscularet leprosum mundatus
 Item honoratus p. m. p. pietatis
 fuit eius tunc demoniacus quib
 indutus fuit et liberatus Item
 sanctus senarius benignus fuit
 amator cleri et pauperum et pos
 sessiones ecclesiarum amplavit Item

71r
Iohannes quartus thesaurus ecclesie
dispartis multa milia hominum
per austeram et dalmatiam rede-
mit Item sanctus martinus tu-
derinus cuius festum celebra-
mus hodie sancti martini Turonis
Eugenius hic omnibus benignus
et amabilis maxime quod sancti
agato dnm quendam leprosum
oscularetur immundus est Iohannes
nomen grecum hic martinus coro-
natus est paulus iustissimus
et iudex nocte cum paucis
familiaribus ibat visitando
pauperes et infirmos et eis mi-
nistrando / hoc quarto multe pa-
tientie multe quod humilitatis fecit
mirabilia in vita sua cum festum
celebratur xviii kl Augusti Vi-
tolans pater hic vir fuit sanctus
fuit per magnum gregorium
vix in sede Romana simul
omnes predicti sunt et plures
alii virtutibus et sancta claris sicut
Innocentius tertius qui tam re-
lucenter allegatur in tractatu de
missa et aliis opibus petri
de tarantasia dictus Innocentius
quintus doctor clarissimus et mul-
ti alii quos nominare longum
esset volui solum predictos
exponere qui sancti titulati
alii multis obmissis Sed hoc
vni volo obnittere quia ad
propositum valde facit quod narrat
octavo mysteriali libro 20 et 21
de gregorio sexto qui magna
studia et labores impendit
ad recuperandum temporalia ecclesie
a tyrannis occupata et cum
nec exhortationibus nec censuris
posset hoc efficere vi armorum
hoc fecit unde cardinales cum
virescentem sanguinem ducunt
cum in infirmitate decumberet
de qua decessit dicebat enim non

desere sepeliri in ecclesia sancti petri
cum aliis pontificibus quod cum ipse
intelligisset vocavit cardinales et ha-
bitis cum eis colloquio tandem dixit
quod nunc et vix rationes falli possunt
committamus omnia domino examini
corpus meum antecessorum more
compositum ante annos ecclesie si-
cite et firmentur Iamque scribis et re-
pagulis si deus voluit ut in gradibus
applaudatis miraculo si nunquam deca-
daverit meo faciens sicut vobis pla-
uit sic factum est mox cum ut tor-
entante portas ante portas scribis
obclusas posuimus est Iamque in gradibus
dumque emissus repagulorum obstacula
dirigit et ipse valvas vehementer
impetu patefactas ad pandem cum
magno fragore impulit Et hoc
dicta sunt de romanis pontificibus
possem per alias mundi ecclesias Ita-
lie galie hispanie et anglie colli-
gere magnum numerum sanctorum Episcoporum
qui presierunt ecclesiis huiusmodi tem-
poralitates et civilia omnia si nolo
proponi nisi de his deinde deinde
et cognitis et etiam non de omnibus
loqui incipiam ab ecclesia magni-
tudina Et sanctus Bonifacius
qui tante civitatis fuit quod tunc suo
dicebatur apostolorum tempore rediisse hic
sua predicatione multas provincias
illustravit In eadem ecclesia sanctus
lullus confessor Item Rabanus
magnus doctor cotidie allegat
Item in eadem magnitudo ecclesia
Benedictus Episcopus Item in eadem
Basiliscus Item ecclesia Treverensis
quod Elena mater constantini que
de Treveris fuit omnibus plurimum
dedit reliquias et bonis temporalibus
adducendo quod a prima datione fuit
per Benedictum Episcopum usque ad dnm Otto-
nem ultimum defunctum quod quibus
vix sunt sancti Et ut hic in ha-
lendaris et Episcopus Baldwinus

quarto

qd in ipa ecclesia de fructu Item
 in ecclesia solomon sancta beuer
 us qui minus claruit et caret
 miraculis Item sancta Eudius
 Item sancta Eudbertus Item sancta
 Anno Item et quilibet martir Item
 Eudbertus martir Item Eudbertus
 omnes ipsi sunt sancti et christi
 solomon in ecclesia ledmen que
 opulentissima in ipalibus e. Eudus
 martir sancta Eudbertus Item
 Thedardus sancta sermatus Item
 Lampertus martir Item gregorius
 Epus dms Item in ecclesia laudatus
 fuit sancta maximilianus a sancto
 Eudus consecutus Epus et dms
 qui L. E. domi qui patrimonium
 dicit eccleie qd dms anasimus
 de cum omibus diuinit opibus et
 iudiciis secularibus que inuenit
 usq ad pns in claustra et optinet
 illa patrimonium eccleie Item sancta
 Eudbertus eccleiam pregerit ma
 gnifice dotatam pluribus annis
 feliter rexit Item sancta pro
 pns opulentissima monasterium
 in Basenna fuit circa possessiones
 inuenientes dms in dms blaon
 in se deperit fuit Item sancta
 Eudbertus in ratione Item
 Item Corbimans frisingen epus
 predia pro eadem ecclesia hodie
 nota compant Item sancta Eud
 Item Augustus eccleiam opulentat
 predys et ciuilibus domibus rexit
 Item sancta Eudbertus Constan
 nen Epus Item sancta Eudbertus
 eccleie Eudbertus domina dilatauit
 fuit quoq sancta Eudbertus Epus
 Eudbertus eccleie ciuili domibus
 opulenta ppter multitudine no est
 memorandi de sancto Eudbertus
 domini Epus qui passus contumacia

sup nulla eccleie a sepulchris cum qui
 ante triennium mortuus fuerat re
 suscitatus ad iudicium duxit in testem
 possem sine fallo si bene quesimset
 etiam multiplices repisse sanctos
 Epus et abbates qui presunt eccleis
 et monasteriis quibus spalia et
 ciuilia domina pportet utq pue
 aures audire indubitacione dedua
 qm habitum sit qd a tanta sanctorum
 multitudine p tanta curricula ipm
 p hato fuit practicum et obser
 uatum Item idem sic proba
 illud indubie habitum sit est qd est
 ante canonis aploz et pator
 venerabilium conciliorum approbati
 sicut est hinc ipm et maior est
 manifesta qm omnis fidei mte
 et xpiane discipline doctrina ab
 ipis aplos et sacris quilibet co
 alus et eorum ante qd qd qd
 que legimus sunt eadem xpi vob
 qd simbolium fidei fctm fuit ab aplos
 in hinc nisi a sacris conciliis
 et approbatione eccleie ipa em qd
 ad fidem et mores pmet pncipi
 tale salus errare no pt sicut hinc
 Eudbertus pncipi hinc et omis
 doctores consentunt et tenent inno
 cencius dicit eum no credem nisi
 auctor eccleie hic monet iniqua
 rem legitur ab aliquo concilio vite
 congregato aliquo pmet ad pde
 uet mores ordinandos erigere
 de pmet fuisse ppter assensum
 pnti sancti regentis ipa concilio
 ad proband mores habeo pnti
 canonibus aplos in qd sunt
 manifeste res pnti Epus si in qd
 debet ipas et manifeste res dms
 fcti res dms ipm et domum
 Item eadem causa et questione
 pmet ut in pnti pnti res eccleie
 Epus habeat In em annue omis
 pmetores illi sunt habite multo
 magis et omis curam de pmetores

agere hys adde libet de re p^{re} p^{re}
qm longo ante siluestrium fuit
anno dⁿⁱ i^{sti}no p^{re}bi sic legitur
predia dⁿⁱms vsibus tradita q^{ui}
h^umanis vsibus applicant et d^{no}
m^o cui tradita sunt subtrahunt
ut sibi inserviant q^{ui}ap^{er} ab om
nibus illius p^{re}s^up^{er}ac^{io}nib^{us} conti
nua depellenda est ut predia vsi
bus secretorum celestina dicta
aquibusdam v^{er}nentibus v^{er}ent
q^{ui} si q^{ui} p^{re}s^um^{er}int ut sacri
legis iudicatur veniat et a^uctas
p^{re}dicti vrbani q^{ui} et longo p^{re}
cessit siluestrium tanqua^m et origine
quare et q^{ui} eccl^{ia} predia et posse
siones h^{ic} incipit et d^{icit} dⁿⁱ vi
dentes aut sumi sacerdotes et alii
atq^{ue} leuite et reliqui fideles plus
utilitatis posse conferre In h^{ic}ere
ditates et agros quos vendebat
eccl^{ia}s quibus p^{re}s^udebant coru
tam p^{re}dictis quam futuris t^{em}p^{or}ib^{us}
plura et elegantiora possent in
iustare fidelibus q^{ui}et vitan^{em} du
centibus q^{ui}ad q^{ui} p^{re}dictis v^{er}orm^{us}
reperunt predia et agros quos
vendere solebant matribus eccl^{ia}s
tradere et q^{ui} sumptibus corum
vivere t^{em}p^{or}e vero re m^uatione sui
gularum p^{re}dictar^{um} ep^op^o qui
locum tenent aplorum erant et
fuit usq^{ue} ad h^{ic} et futuris debent
esse t^{em}p^{or}ibus q^{ui} quibus ep^o et si
d^{ic}tes dispensatores corum omib^{us}
q^{ui}nni v^{er}ta degere volentibus
iustare cuncta n^ucia debent p^{er}
ut fidelis poterunt ut nemo in
eis egens inveniat t^{em}p^{or}e enim
res fidelium oblationes appella
ntur que domo affidelibus offe
runtur memoratis q^{ui}o angue
tationibus in tantum eccl^{ia}e q^{ui}o
ep^o p^{re}s^udebant ad iustante
creuerunt et in tantis maxima
pars corum habundat ut nulli
in eis q^{ui}nni v^{er}tan^{em} ducens sit

indigens si omnia n^ucia ab ep^o suste
nueris p^{re}apiat Ideo si aliquis q^{ui}
l^{it}erit modernis aut futuris t^{em}p^{or}ib^{us}
qui h^{ic} euclere intatur Jam dicta
dampnation^{em} feratur h^{ic} vrbani
fuit aut^{em} i^{ste} referitur ad c. ad
tendim^{us} n^ucia allegatum et illa
dampnation^{em} h^{ic} loquitur de acta
vi conalioz p^{re}dicti sequens ordine
volunt^{em} de actoz in c. beneq^{ui}
p^{re}vi d^{ic}t^{ur} in martini p^{re}dicti vi q^{ui}
manifeste t^{em}p^{or}um antiquorum
eadem causa et q^{ui} ep^o q^{ui} et
gen^{us} apud romaz c. ca. et q^{ui}
nulli ep^o q^{ui} q^{ui} in scota
modo v^{er}bi ead^{em} ca. et q^{ui} y aplias
et c. no licet q^{ui} q^{ui} in galio
l^{it}eris t^{em}p^{or}e q^{ui} q^{ui} c. ca. et q^{ui} no
n^unnis Septimum vrbani pape
ead^{em} ca. et q^{ui} de l^{it}eris p^{re}dictum
innocent^{em} t^{em}p^{or}is de re. no alie. c.
t^{em}p^{or}is l^{it}eris Rom^{us} conalio l^{it}eris
n^unn et ca. p^{re}dicti c. q^{ui} in offi
c^{io} p^{re}dictum q^{ui} q^{ui} decem in
general^{em} conalio lugdun^{em} c.
h^{ic} consultissima de re. no alie.
h^{ic} vi. v^{er}decim in general^{em} co
n^ulio v^{er}icem clem^{em}ia p^{re}dicta c.
in in omib^{us} istis v^{er}de sunt ge
neralibus conalio p^{re}dictis p^{re}dictis
regende et man^utenend^{em} l^{it}eris
temporalibus de acta sunt facta ad
tandem d^{ic}tan^{em} ut n^unn conalioz
q^{ui}alium finem impona p^{re}dictum
illud v^{er}icem conalium in quo
symbolum fidei conditum fuit
q^{ui} in missa cantatur p^{re}dictis
factum est Et de inde omnia alia
conalio quoz de acta et ordina
tionibus regitur eccl^{ia} catholica
et quicquid ordinationis de cor^o
et norme et finar quicquid dom
habem^{us} in xp^oiana religione totu
pululavit ab eo t^{em}p^{or}e dotata fuit
vram eo t^{em}p^{or}e antiquar^{um} p^{re}dictar^{um}
beatissimi siluestri constantinus

quarto

ad fidem commensus fuisse dicendum
plenam facultatem non erat si in vobis
errores erat scissa xpianitas et omnia
fere confusa et pedita erant put
insiderus dicit et supra allegamus
est et ex historiis vniuersis loqui
palam est vtiqz ab inimico huius
grub hoc suggestio est qui vellet
ecclesiam ad illum statum deducere
ut libere posset xpianum populum
luminare / bene facit fabula de actu
inter lupum et pastorem dixit
lupus pastori quare vis expende
panes tuos ad sustinendum canes
qui in laborant si tota die dormi
unt / dixit pastor ad defensionem
omnium ne tu devores / respondit lu
pus / et ego hoc facio ppter canes
quia innotescunt michi est qd illi
no laborant / et tu eos pastas / o
capio michi deus omnibus pasto
si no des illis ad comedendum et
ego no accipiam laborum eorum
ad quendum vitam / dixit pastor
placet michi no deante pane ta
mibus canes mortui fuerunt et
tunc lupus libere potui inuade
gregem / Ita diabolus vellet hoc
suggere ut de pampata ecclesia no
esset nisi clerici pauci miseri et
ignorantes ut ipse posset libe inua
dere gregem xpi / Si et supra
allegatis vclim adducere decreta
aliorum conciliorum que et si qua
lia no sunt in ab ecclesia quate
recipiunt et quos quum faciant
quia in corpore xpi sunt clausa
venire poterunt decreta eigan
concilii xpi q i qpi de rebus et
c. ca. q. n. Statuimus et c. si quis
de cleris et tribus c. sequitur / Itz
ex concilio hyliden c. ca. et q.
ho huius placati / Item ex concilio
tolletano m. c. ca. et q. h. et si
illi / Item ex concilio archien
c. ca. et q. Si quis de cleris et c.

capienti Item ex concilio quini
tana c. ca. et q. si qua de rebus
Item ex concilio trodionatrias c.
ca. et q. p. r. n. Item ex concilio
affricano ead. ca. et q. r. no hnt
et c. placuit / Item ex octavo con
cilio tolletano xi. ead. ca. et q. m.
quatinus / Item ex concilio bracha
ren c. ca. q. m. quatinus / Item
ex concilio hypalen c. ca. et q. v.
firmum / Item ex concilio pansien
23. q. vii. c. Item canonizans au
tem / Item ex concilio lugdunen
dere. no alie. c. i. et ii. / Itz ex
concilio apud siluanen c. ty. nulli
liceat alienare rem inuicibilem
ecclesie et vltra illorum xi. qualium
p. pus allegatorum habemus
antea xiiii conciliorum quas ego
sic psumtorie quendo collegi vti
q. innotescunt in eadem
invenire si tps oportunitate ha
bita acatidius quessimsem et
habes p me duos canones ap
ostolorum decreta ppi et vrbani qui
precesserunt siluestro xi. decreta
qualium conciliorum et xiiii decreta
aliorum conciliorum que ab ecclesia gra
tunt recepta.
In ecclesia huius reposicionis recolli
gere volo breuissimie xiiii doctores
magne ciuitatis in lege dei ve
racissime se fundantes qui hac
incau suam vna confirmabunt
hinc sit religiosissimus propper
qui ut supra allegamus est et
Expedi facultates ecclesie possiden
re / Sedus gregorius nazarenus
mqr beati iohannis conuenit
de pffautoribus suis dicebat si
hinc nuque excludor a stabo
illi altari de quo datus iuramento
ad al. et c. / Vniuersus de ecclesi
illa vclim nos potuit fugare
facilitatibus defraudabunt quos
meis facimus alas michi inuadat
si ante ecclesiam hoc vtiqz pro

quo est omnis pugna / p quo omne
certamen hoc 76 heat go ecclesia
facultates vnde veniant quatuor
principales doctores ecclesie primo
ambrosius qui ecclesie mediolani
predns opulente profuit et di
xit curru hz ecclesia et de fa
cultatibus ecclesie in diuersos pnos
usus prudenter et sagaciter ad
misrandis no effundendas ost
endit in ho de offi. vñ sumpta
sunt e in deact 80 no fat et
21 q. v. curru hz ecclesia et in
libello de obitu frs ostendit se
primonium hre indiuisum cu
frat suo satira qd et competes
fuisse ostendit cum ait / et certe
erat no paup opibus si paup
pñ bene probat predicta e co
uenior 23 q. vñ hinc succedit
769 qm in epla ad damasum
pam dicit clericos illos coact
stipendys ecclesie sustentari quos
pñ uel pñmum minime suffragat
tam supra allegatum est / et
ostendit ecclesiam facultates hre
et clericos posse pñm possidere
decurg ante tam ab ipso et
pñta quam a me plura dicta
hoc pñama inducta sunt / si et
delectat me hoc vñ addere
ex omelia scota sup 76 vbi
multa ad hoc pñtencia si pñt
breuem accipio hoc vñ verba
colimiba ecclesia est quid clamas
no deuoramus villas colimiba
illas hz querat que sit colimiba
et ipa heat nam vñt frs
canonici que ville ipse no sunt
cung et si no nos nosos et pu
tatis me gaudere in possessione
villaz deus nonit claudat hnt
quaternarium vñ sanctissim
greg pñ qui ecclesie romane

pñt ciuitates et amplissima do
mina obtinenti cuius amplissim
patrimonium quod solide pñ
denter qd rexit in regis eius
mette eple manifestant vñt
pe ad regendum italiam insti
tuit scribit ut acolomo census
no exagatur antiquas fructus po
tuerunt vendere vñt de pandio
manibus et frumentis ad vñson
deinsula ecclesie transsendis emen
gerit ne in vrbe fiat tritici carisia
vñt et pñm milias defendet
pñmum ecclesie atiamus oboz
lateras frab mittit Italia plura
hinc opo colligitur regum
que disere longum esset hz hre
solitudo atz tunc no emm in
pedicant quomodo pñtiam vñ
dei instat pñt omelia que
leguntur ostendunt atz sacrum
scripturam opoiaomibz saubz
monberet moralium hoc plant
volimiba et scripta sup exod
vñm in bernardus inquit ob
sidio vrbi et barbaris ensi
tuum tunc reuicibus mñm
neret qd ex vñm libri serie
colligitur euidenter hinc scd
veniat autem venerande me
morie hyspanus vñdora cuius
dictum exterao libro de summo
bono iam supm e mñt
nec illius reputo nec alius
addo breuitatis amator octauo
loco succedit ille deuotissim
xpi contemplator bona ventura
sup quato pñm 24 q. 1. ar
m vbi late hanc mñt pñm
vñm est doctor sanctus in diu
bas si signauer sed de q. c. d
ar. m et 1o et in summa contra
gentiles ho 20 c. ten. 31 Denno
veniat nicolaus de lita que
sup opoiaomibz vñm pñm
supm iam audis quaz apte
dclarat hanc sublimacionem ecclesie
in gla et potencia temporali

quarta

tamquam de divina ordinatione prede-
 tem apostolicis damus et usque pre-
 sentem fuisse viderimus locum
 tenet venerabilis gratiamus qui
 in g. ecc. 23. q. 8. sic inquit per
 ro alii sunt loquuntur de episcopis qui
 predia villas castella et civitates
 possident eorumque ceteri debent
 tributa nisi imperiali benignitate
 immunitatem ab huiusmodi promeruerint
 claudat minus duodenarium huius
 memorandus quod ad hunc locum
 propter reservationem quia ex pe. illig.
 dictum non tamen michi incognitum
 contulit quo nisi apostolicus dicit per
 dicit etiam civilia domus habere
 posse iura redditus et utilitates in
 visum tamen prelatum non in per-
 sona ipsa si per seculares ministros
 facit exercere possem et plures
 doctores et allegare si duodenarius
 michi placuit sacro apostolorum
 collegio consecratus.
 Cum igitur ex premissis sole clarius
 innoscatur clericos qui ad hoc vo-
 to se apostolicis licite propria
 primonia possidere et ecclesiam posse
 habere bona mobilia et immobilia
 privata domus et civilia quo per
 seculare brachium sine periculosos
 a viris ecclesiasticis putant auferri et
 si fuerint delinquentes talis siquidem
 officio praxi et doctrine christi ma-
 nifeste contradicunt. Aliquid tunc
 christi erant pessimi sacerdotes vi-
 cibus et sceleribus involuti et actus
 delinquentes ut domus dei fecerunt
 speluncam latronum et ex parte sua
 eos esse et opera prius eorum facere
 christus assereret putant vero nequiores
 sacerdotes magis scelerati atque sacri-
 legi huius qui in morte vniuersi
 dei filii conspirarunt non tamen eis quod
 dum cornu duravit sacerdotum
 aut emolumenta aut honores vel
 obedientiam a populo subtrahi nec
 consilium non utique minus eis profici

et cohiberi mandavit unde mun-
 dasset leprosum aut illi vade unde
 te sacerdotibus et offerunt munus
omo et luc. v. Et ita dicitur lepro-
 sis ab eo mundatis dixit ite audite
 vos sacerdotibus pace honorem
 et emolumentum non auferam si co-
 hiberi precepit dominus. Demus tamen
 sicut dicit crisostomus et recitat tho. m.
glo. omnia cum sacerdotum more
 rigibilem condicere ostendisset ut
 in precedenti de ipso tamen obediens
 qualem simon protulit dicens sup.
ecclesiarum monasteria sederunt scribe
 et pharisaei omnia quaecumque dixe-
 runt vobis facite et facite est
dominus in mattheo beatissimus et
 priamus sic inquit dominus in ihc
 christus rex iudeorum et deus noster
 usque ad passionis diem fuerunt ho-
 nores pontificibus et sacerdotibus
 quibus illi nec timorem dei nec
 cognationem christi fuissent nam
 cum leprosum mundasset dixit
 illi vade et ostende te sacerdotibus
 et offeras domum immunitatem nos
 immunitatem docuit sacerdotem apostolicam
 que sciebat esse sacrilegium. Item
 idem syriacus cum de nequicia
 christi sui temporis conquerens esset
 dicens episcopi plurimi quos et hor-
 tamento orationis esse ceteris et eos
 divina procuratorum contempti priva-
 tores rerum secularium vni re-
 licti cathedra plebe deserta palie-
 nas provincias oberrantes ne-
 gationis questuose nudas au-
 cupari esurientibus in ecclesia fra-
 tribus habere argentum largiter
 velles fidos infidiosos fraudibus
 rapere usuris multiplicibus semis
 augere apostolorum talium contem-
 ptum docem hostem altaris
 sacrificio christi rebellem perfide per-
 fidem pro religione sacrilegium
 filium iniquum fratrem inimicum
 prout hoc pontifex in deba-
 contra domum.

Ar

xxvi quia ratores hinc iudicem
sunt magna cautela subditorum
et non tenere vitam iudicis re
gemini neque frustra per se metipsum
domus est. in iudiciorum effudit et
thedias vendentium columbas et
uocat uimimum signans quia per
magros quidem iudicat plebem
si per se metipsum facta examinat ma
gistrorum: -
Non nullus videtur in isto cognoscere
ipso eff. hinc afficiens principem
intueri alterum. Simonem sem
civitatem qui cum desiderium sic
cupiditate utrum non potius imple
si medum apolloni apud regem
agere sciduit ut templi thezauri
arripere put scibitur 2o cor. 13
3o ca. Sic iste quia ut dicit epistola
igimen non obtinuit et alio seu vo
luntatis desideria non valuit ad
implere contra spolia ut thezaurus
templi principum et secularium
bonis sciduit annos matare. Et
quid hedoris ad hanc exequenda
maliciam transmissa contingit ut
oppor omis nosis qualiter in
templo prostratus fuit grauitate
perussus et in cella gestatoria du
ctus sit intus et de omni salute
depatibus. Cum hoc aut hedoris
diuina clementia misericorditer actus
est ut hic corripetur ne malo se
culo dampnatus hret non sic cum
omnibus agitur. si in idum deus
permittit sua cum implere malicia
ut in eterna dampnacione gimus
puniatur. Cum enim res que te
mple dei offeruntur moriantur
mundo put loo dei. Et leuitici
ultimo et efficiantur sancta stoz
ut vbiis qm dei sunt cum per
res ecclesiastica sunt ut supra
dictum est propter culpas pami
torum res domini usurpare non
nulla consentit. si cum alieni rei
usurpacio furtum sit et con pre
ceptum dei in decalogo dicitur

quarta

Non furtim facies res ecclesie usur
pare sacrilegium est. Cuius sup
Joh. omelia xli. Fac fur est in
fas. et ne contempnas fur sa
crilegius. no qualistuz fur. fur
loculorum domitorum loculorum
s. sacrorum si enia disternunt
in foro qualistuz furti et pecula
tus. peculatus em dr furtum de
re publica et no sic iudicat furtu
rei puate quomo publice qnto
dehementius iudicanda e fur no
vndeuz tollere hoc est dectia
tolle qui aliquid de ecclesia fura
Iude puto compatur vn pms
papa qm fuit anno dmi clmo
sic inquit predia dnmus vsibz
tradita quidam hnmans am
plicat vsibus et Ico mo cu
tradita sunt subtrahunt et sibi
appant qua ppter ab omibz illis
usurpatione contumacia depelle
da est. ut predia vsibus celestiu
factorum dicata a quibusd nru
nitibus vocetur qd si quis p sup
serit ut sacrilegus iudicetur vnde
Urbanus ppa qm ante siluester
fuit sic sub decreto loquit vrom
q. m. attendend est vobis om
bus no predia vsibus factorum
celestium dicata a quibusd nru
nitibus vocentur qd si quis se
rent p q debite vltionis acmoids
que erga sacrilegos nre pmeida
est ppetua dampnatio infamia
et hoc idem p multos canones
e. ca. et q. Item ex decreto Syna
thi ppe vn q. n. iudigne qm
ad altare dei ppetare pmittitur
qui res ecclesiasticas audet inuade
aut iniuste possidere. aut iniusta
et iniqua possessione in eis p du
rare et i. valde em iniquum est
et ingens sacrilegium ut quicunq
uel pro remedio peccatorum uel pro
salute aut requie animarum vng
quicunq velle ecclesie contulerit aut
certe relinquit ab aliis quibus

maxime fructu consuevit damis
et denum inuentibus hominibus in
aliud transferri et conuertere pmissa
ppta qm hoc no p viderit et alit
qua scriptum est predia ecclesie tra
dita pcedit uel accepit aut possi
derit nisi se ipso corripit quo tra
tus deus animas punit anathe
mate feriat. Sicut et alia ca
pula que grana breuitatis
obmittit.
Sed aduersus hoc forsitan dyabolus
temptatio suggit hoc vbi cum
sacerdotes bene ipis rebus ecclesie
utebantur. Secus si ipis rebus
ecclesiasticis male vniunt. qd iam
supius apte confutatum est. Et
ad huc libz duo dicta beatissimi
aduersus hanc temptationem dnm
boliam allegare qm sic monie
inquit vni q. v. forte aliquis
cogitat et dicit multa sunt dami
nantes auari cupidi no habeo
petm si fmo illis absulerit et
paupibus dedero vn em illi
nichil boni agunt mercedem
habere potero s. hmo cogitatio
dmi taliditate suggerit. Naz
si totum tribuat qd absulerit
addit potius petm qm minuat
Et id. iungit e. ca. et q. Naz em
si agas inique ac pperam mda
ita quicunq vltionis et corz fructi
bus largas elemosinas facit. Ideo
rapinas insistant neq. si alius
iuri prius uel alias iuste quesito
auaria incumbat. Ioco culpanda
est iuris regula qua possessor
legittimus est effectus nec tyrannice
fucionis pueritas laticidabilis est
si regia clemencia tyrannus sub
duos tractet uel vitupet. ordo
regie pteus. si rex tyrannica
crudelitate semat. Aliud est naq
iniusta pteus iuste velle vtiq
nd iusta pteus iniuste velle vti
pellenenda est vtiq talis assertio

quod propter claustrum vicia latum
litas sit ad xpi primoniu manu
apponere et facile posset probere
aditum ad simile asserens de regi
bus principibus et aliis in dno
tpalibus / nec desuere qui hoc simi
li rno asserere iam presumpserunt
q esse similem scandalorum et sedi
onem et subuersionem totius huma
ne police cunctis intellectu inge
nitibus palam est / **Abbas** igitur
quidam fidelem dicens va ecclesia 28.
Sapi autem tuas pms et noli
audire linguam neq et ori tuo
facias legem et seras auribus
tuis :

Hec vnde in fine huius actus no
tandum esse de cetero q p om
etates mundi semp in populo
dei nisi psecutione diuine legis in
stante semp sacerdotes in magna
reuerentia et honore sunt et bo
norum opulencia / **Tempus** sub
legis ne pmo genit qui et sac
dotes erant in honore et here
ditate perpetua habebant pre
ceteris fratribus In lege moysana
decimas primicias oblationes sacri
ficia vota et redemptiones et
ultra hec ciuitates et sub vrbia
ut supius dictum est In pmba
ecclesia omnia porrigebant ad pe
des apostolorum et ipd discernbat
omibz venit domus psecutio et
nunc qsdm rationi erat ut po
rior pars psecutionis eos con
tingeret qui xpiane milicie pu
riores erant **Hec** domus pace fa
ta ecclesie xpiane principes fi
deles q populi xpi sacerdotesq
honores et reuerentiaz et tpaliu
opulenciaz contulerunt hec p
qui utilitate a deo sic ordinata
sunt ut supius est pbatum
Concludam igitur cum beato
leone **xpi** q **i** que ad ppetua
ordinata sunt quatuor utilitates

multa quinquaginta varientur nec ad
putantur trahantur quodum que
ad bonum sunt quicquid prefixa si
manentibus tunc quos constat
preb ne quis minus alicui usur
pet si intra finis ppos atq legitimos
put quisq voluit in latitudine se
exercet caritatis :

Nemo de formatione morum et rerum
turbemem ascribat tpalibus bonis
ecclesie nam et ubi magna paupertas
deformitas morum et turbatio no
morum est ut in aliquibus ptibus
apulis et pusulis **Cardine** et
foris ubi ceteris pauperibus igna
rus et deformissimus est / sunt q
cum multa opulencia vni sanctis
sunt moribus q optimi utz qd pre
dictis **Hec** vnde omni morum ma
lorum causa potissima est p dita
disciplina preb depulerunt vir
gas ad filios corrigendum ob
liti consilij salomonis ingri no
hnt ferulas nec abbatibus in cas
disciplinas prelati dno q tpales
no corrigunt nisi bursas denoz
disciplina in nullo statu cura hr
omnia licentia sunt / **Verum** p
dita obediencia ppe adiecta lasti
ua libidines et voluptates ora
possident libere q vagantur dny
pululancia vicia false correptionis
nunc reserantur in tanta possi
morum morum collusione et velen
p dita disciplina nimirum si ea que
ad bonum et malum deflecti valet
sunt tpalia bona sunt retorquet
ad malum **Imo** q ea que de sua
na sunt optima xpi dno cuba
dini missum sacramentu reprobus
cedat in malum iniquitate et op
morum disciplina vltior refor
mentur et tunc cognoscemus apte
plurimum vtile fore pto xpiano
ecclesiam dei bonis tpalibz habim
dare quia eis a bonis no nisi b
et laudabiliter vti continget **Sunt**
namq neccitates plures in pto

quarta

xpiano quibus si ut debitu[m] est
 de bonis ecclesie subueniatur non
 supfluitate[m] novam s[ed] fructuosam
 esse bonorum opulenciam in ecclesia
 palam est que xpianorum recte
 ha[m] inter fideles captivi tenebatur
 p[er] quorum redempcionem vasa sacra
 confasse et vendidisse b[eat]us amb[rosius]
 r[e]sp[ec]tus gloriatur ad et supra me
 minit ip[s]am Joh[ann]em ip[s]am quartu[m]
 distichis thezauru[m] ecclesie multos
 p[er] h[er]emum et salmaciam redemisse
 ne puelle thesa[m] mature quas pu
 tes paupes manitate no[n] valent q[ui]
 bus sicut b[eat]us nicolaus fecisse legio
 essent poma aurea confenda sunt
 et milia paup[er]um et infirmorum
 sunt et multa paup[er]um unum ha
 bilia ingema si h[ab]ent unde possit
 in h[er]emum studio p[er]fectura possent
 et multa alia h[ab]ere memorie opa
 pietatis quibus est de bonis ecclesie suc
 currendum Et ad hoc instituta esse
 sciamus nos q[uod] ecclesia iuxta na
 deatissim[us] aug[ustinus] r[e]rum ecclesiasticar[um]
 p[er]curator[um] gerere no[n] dominu[m] usur
 pare dampnabili vendicare de qua
 redditu[m] sumus districto dei iudicio
 ro[m] paup[er]um p[er]cussus sumus quos
 et si h[ab]ere suppliciter postulantes
 in futuro in seculo agnosces d[omi]n[u]s
 sumas coactores si ea que ip[s]is
 conferre tenemur inuoluisse vnde
 do in pompis lascivis expendant
 dispensatores s[un]t sumus quos con
 siliut d[omi]n[u]s sup[er] familia[m] suam
 si dixerimus in corde n[ost]ro m[er]ita
 fecit d[omi]n[u]s et manducamus et
 biberimus cum ebriis et laude laute
 vivendo veniet d[omi]n[u]s die qua no[n]
 speramus et hora qua ignoramus
 et d[omi]n[u]s et s[an]ctus animas a corp[or]e par
 tem q[uod] n[ost]ram ponet cum ip[s]is
 ibi erit fletus et sordor denemur
 est v[er]um tripat nos deo abunde
 et nos si eripi volumus emendamus
 Ecce n[ost]r[u]m et p[ro]p[ri]u[m] acceptabile ecc[lesi]e
 n[ost]r[u]m d[omi]n[u]s salub[er] ad hoc sumus

in hoc sacro concilio congregati ut
 pravorum morum deformitate de
 posita vetustate induamus novam
 homin[um] qui r[ati]o denu[m] creat[us] est
 in iusticia et sanctitate veritatis
 ad h[er]edes n[ost]ros
 Hoc sunt p[re]s[ent]es venerandissimi p[re]s[ent]es
 p[re]s[ent]issimi que c[um] h[ab]ere ardeat
 censui esse dicenda que v[ost]ro iudicio
 corrigenda submittit vob[is] v[ost]ro meli
 ti regni Bohemie oratores gre
 gos de p[re]tor anno benigno et
 cum bona pace suscipere qui ad
 hoc sumus ut mutue colloca[m]us
 agitation[em] veritas elucet q[uod] no
 bis omnibus cognoscere et amplecti
 concedat ille qui de se dixit Ego
 sum via vitas et vita ut vitas
 amplectentes p[er] ip[s]am qui vita est
 perveniamus ad vitam q[ui]e in
 p[re]s[ent]i et gl[ori]a in futuro amen

Sequuntur responsiones em
 usdem c[on]g[reg]ati Johannis contra
 replicaciones factas per Bohe
 mos seu ingram petam an
 glicum proponentem
 Venome sancte et individue tri
 nitatis omnes patris et filij et
 sp[irit]us sancti amen h[ab]ere p[ro] m[er]ito
 ploration[um] d[omi]ni amol[um] sacris
 sume q[uod] d[omi]n[u]s n[ost]r[u]s ih[esu]s x[pistu]s matris
 marie et om[n]i[um] sanctor[um] intercessio[n]is
 suffragio in p[re]s[ent]is actus p[ro]ordia
 p[re]missa sunt ut n[ost]ro et p[re]s[ent]is
 hic h[ab]ere p[ro] oppressis et p[re]s[ent]is
 n[ost]r[u]m medula breviter memorata
 que n[ost]r[u]m hoc h[ab]ere ut ne sumus x[pistu]s p[er]
 malam intelligenciam fiat nobis in
 r[ati]onem h[er]etias antiquas et novas
 ut a p[re]s[ent]e petrus aligisse falletur
 no[n] i[n]v[er]itatur prudencie p[ro]p[ri]e p[re]s[ent]is
 n[ost]r[u]m Et d[omi]n[u]s n[ost]r[u]s p[re]s[ent]is p[re]s[ent]is
 do deat s[ed] sup[er] intellectum scriptur[um]
 p[re]s[ent]is sentencie sancte m[un]do ecc[lesi]e
 eius d[omi]n[u]s que cognoscibilis e[st] que
 sicut fuit ut x[pistu]s v[est]r[u]m v[est]r[u]m gorgens

in orientem apparet moventur
et sanctorum doctorum et approbatorum
de quorum sanctitate et doctrina per
uersum orbem clarissima fama co
ruscet et ne in moneta doctrine de
cepi uos quingat non accipiamus
eam nisi de publica officina quas
ut in sancta dei ecclesia publice legi
receptique conspiciamus oues christi sui
gregatim pascamus sepe quidem
devoratur a lupis omnes que aggre
se segregans querit sibi per de
um pascuum.

Renunciis in christo patris uen
gratias et tunc origo breuitas
ne more animi garulorum di
uersos ramusculos saliendo tenui
volam. si uelit pater omnes fortissi
rosque huius populi arboris terro
insidiam et in fortitudine rostri
quam michi per suam clementiam
altissimam donare dignabitur qui
suo dicitur ipse ecce dedi faciem tuam
valentorem facies omni et
fontem tui diuorem fontibus
omni. Ecce in c. perforato tr
unco medullam cocuriam reat
stet populea arbor. Ipsi que in
leuimus frondum inuoluitate uir
stus fructum in senilis umbrati
tate sua segeti christi posset detrimere
tunc afferre cheminis patris et
omni optimi me in prior actu sic
processisse ex primo loco antibus
et rationibus omnibus per et per
adductis prebuerit congruum effi
cax et responsum pauas except
antibus quas non aliter pertermi
nisi quia iudicium eis ad summi
positum parum facientes aut
nichil sicut et uos omnes iudica
re non dubito at si in uia lega
ntur pater dictis prouidubio ad
voluntate de quid adrimubum
quoniam enim que fortiora uidentur
non declinantur respondere ut
quid ipse de quo magna fit res
inutiliter expendisse aliquid ad
hibendo responsum ad illas antes

uolunt et si ipse per misent et legat
illas. Vnde autem ad ea sepius que
potiora uidentur. Secundo loco quod
irrefragabilibus modis de iudici
clis et religiosi uel vota atri
tis ecclesie quoque et ecclesiasticis vi
ris licitum esse habere et possidere
bona temporalia mobilia et immobilia
domus predia villas castra et ci
uitates dotacionem que ecclesie et dilator
in gloria et impotencia temporalium a di
uino beneplacito et ordinatione pro
cessisse approbatorum oraculis permutata
esse per quatuor totius christianitatis
exponit. Stus augustinus et in de ha
ad hanc loquentes de gloria et de
potencia ecclesie ac etate a tunc ut
Constantini confirmant per quod a po
sitionem meam de actum. per quod
horum quatuor. per quod aliorum
que et si qualia non sunt in ab ec
clesia qualiter sunt recepta attuli
et testimonia. per quod doctorum in lege
dei ueritate se fundant quoniam
ram preter magnam copiam
uiciorum approbata sanctitatis et qui su
erunt in lege dei eruditissimi in
ta sanctorum et uirorum gregatim
et similes qui hanc dotacionem ecclesie
facta approbant presidendo ecclesie
in temporalibus opulentis et illa temporalia
amittendo et potuisse afferre et
multo plures item dico de doctori
bus et antibus doctorum de quibus
omnibus quatuor magis per quod se expe
dierit omnes nostis. per quod mirum re
uera qui super omnia fortia ueritas
fortis est et ueritas omnia uincit
si dilatat se in uiciorum folijs que qua
loma sunt ad uiam populorum
frondum procul dubio in eterna
uia magna non latet et que ali
quidulum delectabitur et in respici
a me per quod ramus est concessit
cuius dominum clero non esse pro
hibendum. per quod fortia quod per quod sit ma
ne capiosa quod uia ad obumbradu
mentes hominum inutiliter sine

fructu finale est videre et hoc deo p
prio aptissime declarabo:

Et quicquid sua conclusio p me in
priori actu fuit penitus appbata no
insecundo finis rōphistationis sue
si in quicquid modum loquendi et usu
consuetudinis finis / que ut ipemet
diat in ea arte p me possessionis de
clarare presumptuose absq causa
rationabili no videtur sobrietatem
sapere si culpabiliter pteruere et uti
q realiter et no rōphistat dypnitates
in quicquid modum loquendi finis ac
cipiendi sunt et no deat ambiguitas
significationis vis alligare sicut in
quit seneca de videndo rōphistas e
pla xlviii ad luallum et concordat
epla xlvii et xlviii. Item in 2o de
doctrina xpiana et inde credo dui
na dicitur no in eis mltis si sua
grā sunt qd dui iam in hoc loco
essent scriptis et dictatis p me hē
addidi pā solent acuti homines qua
dam subtili ambiguitate et vōu
tegmie ob vmbrire possessiones sua
ut possint eas subtili dispositione
et vōu nodositate saluare si dui
ab aliis no sic intelligunt. Et ad
occasionem multis pcedent. No aut
qualitercūq ipē accipiat finis ego
loquar plane eo modo quo solent
actuantes intelligi in qm modo lo
quendi hoc tunc dui qd qua vñ
fuit vob videtis. Quodere usq est
p riuulam restringens totam posi
tionem sua ad civile dominium forma
intellectum pro quo ut ipemet diat
et vñ diat in hoc qd eo no daret
duos habentes licet pñali dārem
multa tenta florentinū:

Et nūc volo insequi finis suos et
eius positionem cassam et vacuam de
clarare habet sic conclusio sua pēu
laris possessio sicut est civile dominium
iure diuino et humano doctorum
sanctorū sententiarū et rationū efficaci
tpe legis prohibetur clero xpi po
loquuntur de seculari possessione q
sem possessionis ut dui et dui in
iure no inueniet qz si secularis idē

est q tpeale putat exponit glo super
epla ad rōs x. Quis possessio bonorū
hinc vñ secularis id est tpealis est
hinc vero aliqua est eterna omnes
iudicate volo tpeus inutiliter in hinc
consumere suffiat michi hēc posses
sionem eo modo quo quia loquuntur
quia p illam habeo comoda posses
sionis pōta inquit si tradit pe
quus ymaginibus artem subtilis
subtile finis ipē solus edocet ymmo
et satis michi est hēc dominium
quia pōtas ad se trahit possessionem
vulgatam iuribus:

Remanens igitur ad civile dominium
et diat in octavo notabili hinc
secunde possessionis qd dominium ca
pit finis esse et p quib pēu et dāz
uel a subiecto uel a fundamento
uel ab obiecto et ex quo hōmū
finis capi pōt dūmō dominium in
suas pēs et pēs alias subiectuab
pōt qm hēc sunt manentes rāo
naturalis naturae patet qz quiter
est dare hēc modos dominium ut
aliud est dominium saluū ange
licum et aliud humanū hōmū
pē. Videntes pēs et dui qz in hēc
pma dūmōne que sumitur a sub
iecto no potuit civile dominium pro
cedamus ultra sic diat. Item in
fundamentum dominium variantur
sue pēs in hōmū nam sicut aliud
est ius nāle aliud ius ciuile
et aliquod ius humanū. Consequit
aliquod est ius nāle aliqd ciuile
ut est dominium caritatis sicut vñ
rūm quo quib in nomine xpi qd
accipit ab aliquo imperium. Et ali
qd ē dominium coactiuū qd va
riatur in varietatem legum et
iurum ipm fundamentum hōmū
pē. Videtis quo hīc accipit dūmō
dominium in varietatem iurum
a quibus ipa domina suscipiūt
fundamentum hōmū omib iurise
sciunt qz accipiendo ius civile se
victo modo paucissima domina
posseut dici ciuilia nam funda
menta dominiorū sunt ut pluri
mū de pure gentium et paucissimi

modi acquirendi dominium sunt de
Iure civili put hoc apud Iuristas est
vulgatissimum et patet ex toto discur-
su titulorum de acquire. rez. do.
ff. et iust. de rez. dmi. Et accipiamus
latissime. Ius civile p tota latitudi-
ne Iuris humani. Et ita videtur
accipere. Et p. in tercio membro
sue distinctionis. Et istud est domi-
nium p qd dicitur hoc membris hoc
tunc et hoc est institutum occasione
peti originalis quia si p mansisset
illa originalia iusticia ex pcedens
valde fuit distinguere rerum domi-
nia quia ut dicit l. 1. communis so-
let exortare discordias ff. de lega. 1.
ho cum patre. Et Iurissimus Etia
l. 1. de iure iuratum est nec legi qd
inter possidetur. Et quo et qm
quarta pars in volumine l. 1. in
alio h. concordantibus. Et si omnia
essent communia qd galiosi essent
in mundo pignori et meritis et
qd distinctiones et iurgia. Et de
hoc domino datur illa descriptio
qd est domini occasione peti huma-
nitatis institutum in quantabile
sumus ex quo multis dominis sed
abducibile suata iusticia. Ita dicit
p. pe. filii dicunt suata uel non
suata caritate quia cum hoc do-
minium non in caritate et amissa
caritate non p dicitur. Vide sanctum
tho. 2. 2. q. 106. ar. 1. no. Et in hac
diversitate non misit quia credo q
magr petri idem sentit nisi vellet
tenere illum errorem que ab aliis
audio teneri qd quicunque peccat
mortali p dominium bonorum suorum
Et sic rex regum principes prin-
cipatus milites castrum quibus
domini predia et qd magr p.
sentire non credo. Iamque omnes iust
ligit qd omne dominium qd fuit
bonum dominium civile est hoc
modo accipiendo civile dominium
cum cum tali competit assignata
descriptio. Nam omne tale fundum

accipit a Iure humano instituto oc-
casione peti et est optima qd ad diffini-
tionem ad diffinitum Cancellarius
parisiensis in tractatu de ecclesia po.
Ultima consideratio ultra modum
describit dominium sic dominium
est peti p quia assumendi res
alias uel ut alias in sui facultate
uel usum licitum cum iura ulloque
rationabiliter instituta. Et
Probari iam vobis breuit' qd om-
nigr petri esse falsam. Et arguo
sic dominium civile clero p. p. l. 1.
legis gr. est licitum qd qd nota
qd nota qd qd sua dicit qd est
p. peti auct' membris dicit qd est
licitum licitum et p. peti re-
pugnant qd est p. peti non est
licitum ita ipse concessit 20. annis
terno re possessionis. Et ita v. et
est auct' manifestum. Et ad p.
bandum auct' allego. Cuius super
Joh. omne v. iuxta finem ubi con-
donatistas loquens sic ait modo
deficiat ubiqz quid nobis p. peti
non inuementes quid dicant vil-
las nras tulerunt fundos nros
tulerunt p. peti testamenta ho-
m. Ecce talis. B. donavit fundum
ecclesie cui p. erat fausting cuius est
fuit fausting quid est ecclesia ecclesie
dixit cui p. erat fausting si non eccle-
sie erat fausting peti p. erat do-
minum ante ecclesia et quid clamas
non de veramur villas columba
illas. Et p. peti que sit colum-
ba et ipa illas habeat. Nam nos
fuit mei quia ville non sunt an-
gustum et si vos non nostis et pu-
tatis me gaudere in possessione
villarum deus non ut ipse facit qd
ego de villis illis sentiam uel
quid ipse sufferam non ut genua
meos si michi aliquid de columba
impetiri. Signatus est. Ecce Ius
in scriptis habemus in legis regu-
humanum. Ius p. qm qm possit
qd possidet nonne iure humano
nam iure dmi dmi et terra et

plenitudo eius pauperes et dimitte
 deus de dono limae terre fecit et pau
 peres et dimitte una terra supportat
 iure tu humano dicit hoc villa
 mea est hoc domus mea hic finis
 meo et iure go humano hoc dicit
 ex quo dicto duo patent primo quod
 ecclesia habet fundos et villas et quod
 omne dominium bonorum bonorum
 que sunt fortune a iure humano
 est ibi unde quisque possidet quod possi
 det non in iure humano institutio
 et go civile dominium a diffinitione
 ad diffinitionem venit alius res quod
 ipse iure dicit primo quod iure
 carta et quod loquitur de civili do
 minio iudicacionem cum diffinitione
 civilis dominii super ea particula
 ita dicit Idcirco dicitur diffinitione
 inter civile dominium et dominium
 in dicitur communicabilitate et per
 fecionem in esse domus Subdit de hu
 mano dominio ut civili quibus in
 quit avarus et ipse iure petro
 posuit partem ego ponam aliam
nam hoc iudicatur et dicitur et dicitur
ita dicitur inquit et dicitur et dicitur
 obiciunt quod res eorum concupiscunt
 et auferuntur utina catholica sit
 et non solum que dicuntur sua sed
 in pace et caritate nobiscum
 possideant usque adeo antequam
 mandati cupiditate cedantur ut non
 attendant quod sunt inter se quia
 que loquuntur ipse certe dicitur
 et invidiosissime sibi conqueriri
 dentur quod eos in iure quomodo viole
 ntos legimus nuptio cohabitamus
 hoc itaque nullo modo facimus si cor
 res possidere vellemus Et tunc
 sequitur particula quod iure pe
 allegat quibus avarus conquerit
 compossessorem quibus invidi cu
 piditate inflatus desiderat habere
 consortem Et sequitur ipse certe
 attendant quo suos non coher
 os iure et fraternam nobis dilectionem

quintus quodammodo sua teneant
 non solum que habebant sed et iure
 que non habebant hoc dicitur Si
 de civili domino hoc textus loquitur
 putat iure petro confitetur quod sua
 allegatione quincatur civile domi
 nium non esse prohibitum de
 re crisi et
 prout sicut dicitur Idcirco cum lra
 feriamus disputans videtur si omnes
 disputacionis riuulos possemus un
 co sole siccare Et allegant unum
 canonem salacionem concilii et
 ego profero canones aplos unde quod
 si manifeste res ipse dicit si in
 habeat pias et manifeste dicit
 ut patet in hoc de pias rebus
 moriens spiritus sicut voluit et quomodo
 voluit derelinquere Et dicitur
 prout unum ecclesie alius prout
 go non solum ecclesia sed et spiritus prout
 hoc prout videtur si prohibitum esset
 clerico christi si ecclesia eo spectaret esse
 hrent natio nec fecissent aplos
 tale decretum Et beato primo
 ad succedendum omnes disputacionis
 riuulos satis esse videbatur allega
 re unum canonem concilii salacionem
 concilii christi antequam ipse nono
 homine aut forte melius dicens
 antiquo homine non sufficiunt ca
 nones apolorum prius et urbani
 scilicet antiquissimorum pontificum
 decreta videremus conciliorum quia
 sumus et quatuordecim aliorum
 conciliorum :
 Prout forsitan ipse quod te occupas
 recapitulando istas antequam iam
 dixi tibi in teras notabili quod per
 illam diffinitionem de civili domino
 non ut formaliter intellecto re
 cordari putat ista et quod ego in ista
 proposita ubi sit mencio de clerico do
 minio propter mentem de domino
 clerico civili formaliter intellecto
 Et istud volens solvere quod tunc
 meas de multis sed et qui sunt res
 et sacerdotes et de primo genitis in

lege nō enim nō videtur quod ex
dere possit nisi p. r. uulam illam dicit
nō videtur contradicere a. p. me
proposito carta v. intelligo de passion
seculari et domino cuius formaliter
intellecto et ita sup. nullo dicitur
cuius dominio formaliter intellecto et
tandem p. quaterzo carta v. recitat
q. l. m. m. sub h. v. d. q. d. c. l. e.
prelatis et p. s. m. c. l. a. s. r. i. s. l. i. c. i. u.
est possidere et h. r. bona t. p. a. l. i. a.
mobilia et immobilia et c. u. l. i. a. d. o.
minia et dicit q. i. s. a. q. d. o. argum. e.
to p. i. p. m. p. o. s. i. t. o. a. p. u. d. b. e. n. e. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. t. e. s.
nō obuiat videtur q. nō
obuiat articulus eius dicit q. c. u. i. l. e.
dominium est p. h. i. b. i. t. u. m. c. l. e. r. o. m. e. a.
q. d. o. d. i. c. i. t. q. l. i. c. i. t. u. m. e. q. u. o. a. d. c. u. i. l. i. a.
s. u. b. a. r. t. i. c. u. l. u. s. d. i. c. i. t. p. h. i. b. i. t. u. m.
m. e. a. q. d. o. d. i. c. i. t. l. i. c. i. t. u. m. et v. t. a. q. d. e.
c. u. i. l. i. d. o. m. i. n. i. o. h. i. c. d. i. c. i. t. i. p. e. p. p. t. a. d. i.
c. o. a. p. u. d. b. e. n. e. i. n. t. e. l. l. i. g. e. n. t. e. s. q. u. a. t. i. a.
q. d. o. d. i. c. i. t. l. o. q. u. i. t. i. n. a. i. n. t. e. l. l. e. c. t. o. s. i. z.
q. u. e. h. i. c. o. b. i. e. c. t. u. m. d. i. a. b. i. l. e. p. u. t. a. d. o. m. i. n. i. o.
p. r. e. d. i. a. v. i. l. l. a. s. p. a. s. t. a. e. t. c. i. u. i. t. a. t. e. s.
et ita loquitur omnes p. h. a. r. o. n. e. s.
p. t. e. i. n. d. u. c. t. e. Ego autem loquor de
c. u. i. l. i. d. o. m. i. n. i. o. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. i. n. t. e. l. l. e. c. t. o.
i. t. o. et q. u. i. d. i. n. t. e. l. l. i. g. a. t. p. h. o. c. q. d. i.
d. i. c. i. t. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. i. n. t. e. l. l. e. c. t. o. d. e. c. l. a. r. a. t.
d. i. n. i. u. i. t. u. r. r. e. s. p. o. n. d. e. r. e. q. u. i. d. i. l. l. u. d.
a. r. g. u. m. m. e. n. i. u. m. v. b. i. a. r. g. u. o. q. u. o. h. o. c.
et d. o. m. i. n. i. u. m. c. u. i. l. e. e. s. t. r. e. s. q. u. i. c. u. o. m. o.
r. a. b. i. l. i. s. e. t. d. i. c. i. t. p. r. o. q. u. a. t. e. r. z. o. c. a. r. t. a.
t. a. q. u. a. r. t. a. I. n. q. u. i. b. v. i. s. a. d. i. s. p. a. r. i. u. s.
i. n. u. i. t. c. u. i. l. e. d. o. m. i. n. i. u. m. e. s. s. e. r. e. s. e. m.
m. e. m. o. r. a. b. i. l. e. m. q. u. o. n. o. n. e. g. o. s. i. c. u. i. l. e.
d. o. m. i. n. i. u. m. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. m. d. e.
s. u. b. i. e. c. t. o. i. n. s. u. b. i. e. c. t. u. m. i. n. g. r. a. r. e. nō
p. o. s. s. e. v. i. d. e. t. u. r. e. t. u. t. s. u. p. p. o. n. o. d. i. c. e. n. s.
d. o. m. i. n. i. u. s. a. u. d. i. t. o. r. p. r. o. i. l. l. a. a. b. i. l. l. a. h. a.
b. i. t. u. d. i. n. e. p. f. e. c. t. i. a. d. s. u. b. s. t. i. t. u. e. n. s. n. o. n.
d. a. r. e. t. t. i. e. s. h. a. l. e. n. s. e. s. v. b. i. p. d. o. m. i. n. i. o.
i. n. a. i. n. t. e. l. l. e. c. t. o. e. t. p. a. l. p. a. b. i. l. i. d. e. q. u. o.
i. p. e. p. r. a. p. u. e. v. i. d. e. t. u. r. l. o. q. u. i. a. l. i. q. u. i.
f. l. o. r. e. n. o. r. m. u. m. c. o. n. t. e. n. a. m. i. n. i. m. e. d. a. r. e.
d. e. n. e. g. a. r. e. t. et u. t. p. u. t. o. d. i. s. t. r. i. c. t. i. o. n. i.
d. o. m. i. n. i. u. m. c. u. i. l. i. s. i. n. a. i. n. t. e. l. l. e. c. t. o. e. t.

et formaliter veritate conipet con
ar. l. m. p. me p. p. o. s. i. t. u. m. nō ita ar
denter et laboriose quāvis ut suppo
nunt detrimendo sue annue labora
ret h. i. c. q. u. i. a. p. r. i. n. c. i. p. i. u. m. t. a. n. g. i. t. s. u. b.
i. l. e. m. e. t. c. o. t. e. r. a. h. o. c. i. n. g. r. p. e. t. r. u. s.
I. n. q. u. i. b. v. i. s. a. n. n. u. e. m. o. n. i. s. q. d. e. m. p.
n. a. t. h. i. c. q. u. i. d. m. i. r. r. u. m. s. i. h. o. c. a. g. i. t. q. u. i.
d. e. d. o. c. t. o. r. i. b. u. s. I. u. r. i. s. c. a. n. o. n. i. c. a. l. o. q. u. i.
t. l. i. c. nō v. e. t. u. r. p. r. o. q. u. i. n. t. e. r. z. o. c. a. r. t. a. n. i. g.
I. n. t. e. r. o. m. n. i. s. c. o. i. t. a. t. e. s. d. o. c. t. o. r. u. m. I. u. r. i. s.
c. a. n. o. n. i. c. a. h. o. c. e. s. t. s. t. u. l. i. s. s. i. m. a. et i. t. a.
q. u. i. a. q. u. i. d. d. o. c. t. o. r. e. s. c. a. n. o. n. i. c. o. s. o. m. p. n. a.
m. i. n. t. h. i. c. a. n. t. e. r. i. n. g. r. p. e. t. r. u. s. t. a. n. t. u. s.
s. i. t. q. u. i. c. u. i. b. i. n. t. e. l. l. e. c. t. o. q. u. i. p. f. e. c. i. t. d. e. b. e. a. t.
d. o. c. t. o. r. i. b. u. s. I. u. r. i. s. c. a. n. o. n. i. c. i. a. d. i. n. t. e. l. l. i.
g. e. n. d. u. m. c. a. n. o. n. e. s. e. t. o. m. n. i. s. c. o. i. s. s. i. n. t.
e. t. i. p. e. s. o. l. u. s. v. i. d. e. a. t. v. o. s. i. n. d. i. c. a. t. e.
v. i. d. e. b. i. t. u. s. q. u. e. e. t. p. l. a. c. o. n. i. m. t. o. t. u. s.
q. u. o. t. o. t. u. s. i. l. l. e. d. e. q. u. o. l. o. q. u. i. t. nō
p. t. a. l. i. t. e. r. i. n. t. e. l. l. i. g. i. q. u. i. o. m. n. i. e. s. d. o.
c. t. o. r. e. s. c. a. n. o. n. i. c. o. i. n. t. e. l. l. i. g. n. a. t. e. t. e. n. i. g.
d. i. c. i. t. m. e. e. n. i. m. d. e. t. r. i. m. e. n. t. o. a. n. n. u. e.
l. a. b. o. r. a. r. e. d. i. c. o. n. i. c. n. e. c. e. d. e. r. e. e. n. i. m. m. a.
g. n. o. m. i. t. o. l. a. b. o. r. a. r. e. n. a. m. c. u. i. p. s. e.
i. n. t. a. t. u. r. c. a. l. i. q. u. i. m. e. z. o. f. f. e. n. d. e. r. e. a. n. t. e.
o. m. n. i. o. s. p. o. p. u. l. o. r. u. m. u. t. I. d. e. m. i. n. i. u. v. i. s.
v. t. a. r. Ego laboro statu d. i. n. i. u. v. e.
r. i. t. u. t. i. l. l. a. m. c. o. p. e. l. l. e. r. e. v. i. d. i. s. a. b.
q. u. i. t. a. e. f. f. u. d. i. t. a. d. o. b. t. e. n. e. b. r. a. n. d. a. t. i. o. n. e. m.
l. o. s. p. o. p. u. l. o. r. u. m. q. u. e. v. i. d. e. t. u. r. i. n. d. u. c. t. e.
q. u. i. c. l. e. r. o. nō l. i. c. i. t. a. l. i. q. u. i. d. h. a. b. e. r. e.
h. i. c. d. e. n. t. c. l. i. a. v. i. u. e. r. e. m. o. r. e. a. p. l. o. r. u. m.
i. n. a. l. i. s. s. i. m. a. p. a. u. p. t. a. t. e. e. t. t. i. s. o. m. n. i. a.
i. l. l. a. r. e. s. t. e. r. n. i. g. i. t. a. d. d. o. m. i. n. i. u. m. c. u. i. l. e.
f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. m. q. u. i. nō e.
t. r. a. n. s. i. m. i. g. r. a. b. i. l. e. d. e. s. u. b. i. e. c. t. o. i. n. s. u. b. i. e. c. t. u. m.
p. r. o. q. u. o. d. i. c. i. t. e. t. v. i. s. i. d. e. t. u. r. i. n. g. r. a. t. u. r.
i. n. h. o. c. q. u. i. c. o. p. o. nō d. a. r. e. m. t. i. e. s. h. a. l. e.
n. s. e. s. n. o. c. q. u. i. s. q. u. i. a. l. i. u. s. d. a. r. e. t. q. u. i. a.
c. o. n. s. t. a. t. d. a. r. e. t. p. r. o. i. l. l. o. q. u. i. a. b. i. l. l. o.
v. i. d. e. t. u. r. q. u. i. d. p. o. r. t. a. n. i. t. m. o. n. i. s. i. p. e. u. e. l.
v. e. r. u. s. i. n. s. t. a. t. u. t. e. r. r. e. s. i. a. n. t. i. l. l. e. p. a. c.
t. a. i. n. g. u. i. t. I. a. m. m. o. n. i. s. p. a. r. t. i. n. i. e. t.
e. t. e. r. i. t. t. a. n. d. e. m. m. i. n. i. s. f. i. l. i. u. s. e. i. u. s.
v. i. d. e. t. u. r. q. u. i. d. o. o. m. n. i. b. u. s. i. p. s. o. i. n. t. e. n. d. a. t.
d. o. m. i. n. i. u. m. c. u. i. l. e. f. o. r. m. a. l. i. t. e. r. i. n. t. e. l.
l. e. c. t. u. m. q. u. i. nō v. i. s. i. d. e. t. u. r. h. a. l. e. n. s. e. s.
h. o. c. d. i. c. i. t. e. s. s. e. p. h. i. b. i. t. u. m. p. r. o. c. l. e. r. o.

videretur vobis pulcrum negotium
 si ego cotidie clamarem contra aliquem
 iudicem dicens ipse iudex non operatur
 iusta et cum gravasset populum cum
 enim et oppulisset eum ab officio
 et aliquis conveniret me dicens quo
 tu dixisti ipse iudex non operatur iusta
 ecce ipse et ipse et ipse finis quod
 ipse tulit iuste quia cum iura pul-
 gate Respondens ego vobis est quod
 iusta operatur iura si non formaliter
 et ita ego intelligebam et dixi vobis
 quia sic dicunt doctores et multi opa-
 ntur iusta iura et non formaliter
 quia illi de operari formaliter iusta quod
 quia operatur ex habitu virtutis iusticie
 non forte sunt pauci qui operantur
 ex habitu formato utrumque de dispositione
 operantur iusta quia aut sit gradus
 inter dispositionem et habitum certum est
 quia habitus est radicalis qualitas
 difficile mobilis a subiecto. Vnde ille qui
 operatur ex habitu valde operatur faci-
 liter immo ut dicit philosophus de ethicis
 valde difficile habet habitum iusticie ad
 iniusticiam. Sic declinare videtur
 vobis et philosophum si ego irez
 ad plateam ubi venduntur panes
 et dicens videte hos panes plus
 qui est in hac civitate non comedit
 eos. Et per quod in crastinum dicitur in
 finem dixisti quia panes iam ma-
 gnat sunt. Ego respondere pete-
 dixi vobis quia ego intelligebam
 formaliter non sunt manducati for-
 maliter quia forma est mutata quod
 non comederunt eos integros et
 rotundos que peragratos sunt ipse
 que rationationes que cura illis
 est de vobis formalitatibus de vobis
 habitibus hoc autem curandum
 est ut vobis quisque in ea vocacione
 qua vocatus est maneat. Iuxta
 doctrinam apostoli. Vnde et ut sanctus
 leo dicit manentibus tunc quos co-
 stiterunt presbiteri ne quis alienum
 usurpet si infra fines ipsos atque

terminos prout quisque voluit in lati-
 tudine se extendat civitatis.
 Ipsi enim per dei gratiam de possessione
 ingratum petri quia vacua sit et inanis
 si volo probare quod dominus est pater et non
 lo sibi relinquere illud formale lig-
 no valeat res habens ut dicitur
 est et ponamus sit homo lano
 quod dominus vel pater aut ut
 comprehendamus civile dominum
 prout dicitur contra primum
 accipiendo dispositionem ex parte ob-
 iecti dominabilis et contra accipit a
 iuribus prout est pater de publico cu-
 ptate finis dicens ponamus quod
 sit baro comes vel rex et rebus
 suis pater casus vel regno non
 alienatus efficitur. Quibus tunc arguo
 sic ipse est dominus ipse regni quod
 habet civile dominum. formatum intelle-
 ctum accipiendo per illam habitudinem
 dominantem et dominabile quia pater
 contra dominum finem correlationem
 Nam ipse est bona quia ipse est pr-
 ipius quod habet illam habitudinem relationem
 que est patris ad filium. Ita dico
 ipse habet filium quia tunc posset
 magis intelligi quia habet vnum finem
 qui est filius alius si dico ipse
 est pr- ipius quod inter ipsum et illud
 est habitudo relativa que est patris
 ad filium sic dominus est in predicato ad
 aliquid quia dominum ut magis
 petrus intelligit formaliter est ha-
 bitudo dominantis ad dominabile quod
 hoc quia est bona ipse est dominus ipse
 rei quod habet ipsam habitudinem dominantem
 ad illud dominabile non dico ipsum habet
 ipsum dominabile quia bene posset
 habere aliquid dominabile ut custodem
 usurarium vel conductorem qui non habet
 proprietatem licet magis petrus con-
 trarium dicit quod an vnum sit ob-
 iectum sciunt si conductor de prop-
 etarium si relinquimus hoc non
 dico quod ipse habet ipse rem si dico
 ipse est dominus ipse rei quod habet
 illam habitudinem dominantem ad
 dominabile Nam satis declarata est

44-
qā si quis p^r p^r canones aplorū
pre allegatum ubi totus p^ratem
h^rat de p^ris rebus moriens ep^r
sicut voluit et quibus voluit de
relinquere Item in concilio Opaten
ep^r de rebus p^ris uel acquisit
uel quidq^z de p^ro h^rat hereditibus
suis si voluerint derelinquat Itē
in capitulo p^rmo de testa. et c. b^ri
gregory ibi est casus q^d de rebus
p^ris p^r testi ep^rus nūc p^r
tice canones veniant huc leges
ut testimonium autentica licentia
q^d de ep^ris et c. licentiam h^rat
ep^rus quicunq^z ante ep^ratum pro
batus fuit habuisse et quicunq^z
p^r ep^ratum iure cognationis us
q^z ad quartum gradum ad eum
p^r venerit ad quos voluit ultima
voluntate transmutare Item in
alia aucte sequa p^rbrob autem
et dyaconos et sub dyaconos tanto
res et lectores quos omnes clericos
appellamus Res quosq^z mō ad eoz
dominium venientes h^rat sub sua
p^rate p^rcipue ad similitudinez
casuensu peculioz et donare
in leges et testari licet sup^r p^ratu
fuit p^rate h^rat q^d q^d ep^r et alij
clia nō sunt ex p^rictariis si h^rate
h^rat res p^rias de quib^z p^rit pro
sua voluntate disponere donare
et in testamento relinquere et ali
os de p^ris domos facere hoc nō
facit nisi d^rus d^rus civilis sicut ex
descriptio civilis domini p^r p^rim
data lucidum est videre et auct
est p^rbatum q^d ille ep^rus uel cleric
est domus illius rei q^d h^rat civile
dominium format intellectum q^d
est p^rimū probata q^d forte dicit
p^re nūc ego nō nego clia d^rum
p^roz p^rimoz que h^rat q^d sicut
testione p^rima Et si res anglic
efficeretur clia in sacris uel ep^rus
romanet res sicut est nūc si de
mō ecclie loquor in q^z d^ro q^d

clia nō h^rat d^rum civile format
intellectum q^d bone d^rus et d^ro ego
nec aliquis doct^r in iure canonico
q^d ep^r uel alij clerici sunt d^rum rez
ecclesiasticarū nōne apta sunt p^ra
canonū l^ro q^d 1. Res ecclie nō quā
p^re si ut q^d mūnib^z et domo oblate
tūm sumo tūore nō in alios quā
in p^ratos vsus sunt fideliter dis
pensande. Rūquid et ego in p^rmo ac
tu in solucō ad nonā aucte nō
in testamento ita dixi vāq^z d^ro s^r
ut p^rclatus qui res ecclie fideliter
mūnat quāq^z q^d p^rat nō d^rus
p^rit q^d m^r p^retrus allegat de dona
t. similitatem Et m^r ad Bonifaciu
si p^ratūm possidemus q^d nobis
suffiat nō illa mō sunt quorū
p^ratōm quodam gerim^z non
p^rictatem nobis vsu p^ratōm damp
nabili iudicamus v^ro q^d p^rela
ti h^rat d^rum rei ecclie nec ip^raz
sunt d^rum p^re loquendo si sunt
amīstratores dicitur t^r p^rter ip^ram
amīstratōm d^rum et d^rum qui s^r
amīstratores et dispensatores sicut
et de Joseph dicit scriptura q^d c^r
domus v^ru^rsi domus p^ratōm d^ren
p^rlo et in p^ro q^d in d^ronstatut cu
d^rum domus sue et p^ratē omib^z
possessionib^z sue h^rat q^d clia mō
nū ecclie nō d^rum si amīstratores
ut ibi d^ro iuxta finem p^rim actus
legatur ex q^z p^r quid p^ratē
de bonis ecclie et q^d nō cupiam ip^ra
fideliter amīstrari ne in d^rictō dei
iudicio reputentur culpabiles nec q^d
opus p^r m^r p^retrū ad d^ruat
doctōm d^rat ad hoc quā et q^d
multa plura legi documenta doctōz
p^ratōm qualiter p^rlati et alij clia
debet bona ecclie dispensare q^d
tūm ip^ra s^remat forte aliud p^rtendit
ob v^rmbraz v^rz m^rta p^rlatōm
ecclie p^rude caueat ne in d^rat in illa
sūmz v^rmbroz in de offiis si q^d
nō obediat ep^ro s^req^z obollere et eo
altare desiderat quēq^z ob v^rum
bratē m^rita ep^ro filata assatōm

quarta

q̄ doctores canonice sunt tē et nō
canonum totus nisi ip̄e adiūisset
glō et ardo abstinniss̄ ab illo ardo
nam glō sic dicit sup̄ vō de facto
nō de iurē nam sine ante p̄ncipis
sine alius quib̄ detinet res ecclie
sanilegus est dicit ip̄e forte nūc
in cogitatione sua quid ad me de glō
quia ip̄e p̄ncipio h̄z om̄s glō et
dicta doctorum s̄ nō p̄mperit q̄
glō illa bene probat q̄ dicit ter
totum in rāo quicquid vñ q̄ n̄
Et vñ q̄ 1 in canonibus qui tota
aptissime probant dicit em̄ totus
in canonibus et valde iniquus et
ingens sacrilegium quicquid uel
pro remedio p̄tor̄ uel salute ant
regne amittat suaz vniuersas
vñ ecclie relinquerit ab h̄is a
quibus maxime suam venit
id ē xp̄ianis et deniq̄ timentibus
bonibus et p̄cipue a p̄ncipib̄
et p̄m̄s regim̄ in aliud transferri
uel conuerti qualiter vero quicquid
q̄ res ecclie q̄sp̄at aut in potere
uel invadere p̄ncipiosa sua inuasa
tione p̄sumpserit Simul et qui
res ecclie in suā uel largitione p̄m̄
cipum uel quorundam potentum
aut quadam inuisione aut tira
nna p̄tate retinent et filius uel
heredibus suis ut a quibusdam iam
factum audimus quasi h̄ereditarias
res inquerunt nisi ato res dei ani
manti pontifici agniti redierint
uitate p̄petuo anathemate feriant
potuisset et glō illa allegare
plures alias auctes que hoc pro
bant glō in dicto c̄ in canonib̄
allegat et ultas concordancias fa
cta scienti integra illi capituli ve
ritas glō satis ē manifesta om̄
tendebat b̄tus ambrosius in mini
stis impator̄ qui basilicaz tradi
heres hereticus in suū impator̄ b̄m̄
ingebat ambrosio. Vñ ip̄e dicebat
si tributum petit impator et

Et ap̄ p̄p̄a si patrimoniu petit
invadere si corpus ecclie vult
in vincula cape vult in morte
et q̄o minus h̄z locutio q̄i quib̄
om̄s potentior ostendit dicit vult
michi tollere mea bene potestas
nō q̄ intelligat licite et de iure
s̄ de facto et ita glō illa in quib̄
modum loquidi verum esse ostendit
arguit de f̄ eo h̄is xi q̄ 1 que
sunt vā gratiam et ideo nō fac
iunt p̄us s̄ nolo declinare ip̄m̄
vñ namq̄ est q̄ ecclia h̄is fendo
arce in re fœdali sub est regi
in legem fœdi et hoc nō nego
s̄ nūa et p̄alis teneat p̄mos suos
nec ostendatur vltius arguit p̄
tē de c̄ finali q̄ vñ tota p̄ si
moniacos velut p̄mos et p̄cipu
os hereticos ab om̄ib̄ fidelib̄ esse
et sic amoniti nō recipiunt
ab vñs et p̄tibus opprimendos
anteq̄ ad solucōm venia p̄m̄d
ē q̄ nō est vñ sum̄ q̄ om̄s p̄mo
magis sit hereticus h̄z ut dicitur do
ctores quiter et archidiaconus rea
tat in p̄p̄o et in c̄ fert 1 q̄ 1
Simoniaco a quo de simonia fuit
h̄eticus et eius discipuli dicti sunt p̄mo
magi et yñ erant vere heretici et
p̄p̄a dicit totus in dicto c̄o fertur
Simonia heres que p̄mo cō dei
eccliam dñatā supplantatōm surgit
et ita quicquid arderet p̄m̄anter
grāu p̄us sancti posse em̄i pecunia
h̄eticus et ille vñ qui hoc nō ardet
s̄ cupiditate p̄ moti pudent em̄ere
uel pendere p̄ualia nō sunt h̄etici
s̄ h̄es de sua significatōm formali h̄e
reticem in intellectu et credibilia
dei et p̄m̄iam in voluntate et
ista deficiunt quia nō deficiunt ex
rantes et credibile s̄ aspectu depu
tato cupiditate pudent em̄e uel ve
dere p̄ualia et ideo nō sunt h̄etici
s̄ grauius peccant et in grandi
p̄culo anime sue vñut nec fru
ctus b̄nficior̄ simoniace adeptor̄
suos faciunt s̄ ad restitucōm teneant
nec saluari p̄nt si nō re m̄iciant

beneficij firmomate acquisitus :
Nunc ad solucōem illius argumēti
et c. principes 23 q. v. dicitur put
doctores quiter dicitur in c. ac si
illa de indi. et benedictus in c. ut sa
me de gēna oco. di. in. casus fut
pales in quibus laicos ptatibus
a iure quoditur ptas in clericos et
ut breuiter me expediam. Scula
ris ptas in clericum nō degradatū
et traditum nō hz ptatem nisi ab
clero in subsidium inuocata et a
locuntur ita cōpla spūare de illis
ad alios casus arguendū nō ē s. ad
argumentum q. accipit ex capitulo
principes. Rōgo ad vitas qua for
malen gēna facit licet scula
ribus ptatibus facere cohercōem
cleroz p. aliquā ptem tēntē disci
pline ablato tptalimz ē p. ter
tōnis discipline iqr. et aliquis hō
ē go iqr. homo ē modo licet ali
quid facere in psona petri ipm
mutare ē aliquid facē go ē
p. hōc arguit sic dūm q. d. q.
ficere ptatue finem aliquē per
racionabilem gēnsuracōem mēiorz
ad ipm pt. licet vti ptatue sub
tracōem excessus et ad dicōem ipoz
mediorū r. q. arguit ppter
ipm gēnsuracōem faciendā dū
go sculares dū debant ptatue
efficere nōq. sustentacōem clero p.
rionabilez gēnsuracōem tptalimz
que tenentur qferre clero xpo sē
q. pnt. licet vti ptatue subtracōem
et addicōem ipoz tptalimz r. q.
qgruit ppter ipm gēnsuracōem
racionabiliter faciendā ita dicit
nec maiorem nec minoz pbat s.
totum sine fundamēto relinquit
et sine fundamēto cadit. dūo pmo
q. actum deficit qm bona ecclēz
nō sūt solū ppter sustentacōem
clero s. ipa facta rēpōdū d. m. p.
os. vsus conueri ut in pmo actu
latissime dūo ppta si h. ptatue
determinat actum gēnsuracōis
put venfili. facit neganda ē mōz
qma tlio ptas gēnsurandi cum

remocōem supfluum nō ē apud
sculares ptates. Et nō si ipi con
cederent se teneri ad qfendūm
sustentacōem clero bene plus tene
retur vbi actia nō hz s. graue
minis esset eis vñ bene pndit
dūm clemencia qd dedit actie
vñ vñant clero et q. faciunt
elemosinas populo et nō audat
grauare ipm. De mōc arguit sic
clero licet subtrahere sacra actie
laicos delinquentibus iqr. laicos
licet subtrahere tptalia ptatue
a clero s. tualit. delinquentibz. Ita
ē vna pulchra qna. nō si in
dixima nō cantonigra finit tlio
que bene scio q. nō ad mittentur
sic sequitur a simili. Regi licet de
negare iurisdicōem suam subdito
ppter delictum qma ut scit in
vite ē vna p. ter cohercōis et de
seuoribus go et subdito licet de
negare obediencia regi ppter de
lictum h. tñ omis dūm et hūm
Iuris regula q. supior in inferi
orem h. iurisdicōem ptatem et nō
cōm. Deniq. arguit sic qne pta
tue pt. stipendius sūm stipendū
ab indigibz oparibz sicut p. ter ca
qferre dignis cum go tptalia cl
corum sūt stipendia laicorum
scm. r. viderē qno bene facit
argumētum in forma bene acci
pit medum qntum in mon sub
lecto maiorum hz. dicit s. la
ci sūt stipendiantes cleros et tunc
mōz ē fta qma nō sūt stipen
diantes cleros bene posset dūc q.
sūt soluentes ea de qm stipendia
cleroz pntur r. similiter argui
posset q. licet rufas subtrahē
stipendia militibus qma solū
pntur ea de qm stipendia p
stantur militibus. De mōc arguit
q. ratificacō facilius cleroz esse
p. subtracōem tptalimz et medum
d. dari p. quaz apud sanctur
inferius r. pta acta pntur
fundamentum oportet pmo pro
bare q. ratificacō cleroz et medum

quibus

exhibito p[ro]tinet ad laicos et tunc
 esset bonu[m] querere quo et ap[er]tius
 fieri alias frustra consultat de me
 d[omi]no ad que no[n] p[ro]tinet finis. Cum
 go p[ro]batum no[n] sit q[uod] laicos h[ab]e[n]t p[ro]
 tinent n[on] p[ro] me contrarium sup[er]
 est de ductum et defiat argum[en]ta
 tio sine fundam[en]to consuetudinis v[er]o
 arguit q[uod] c[on]tra m[en]s[ur]am v[er]o q[uod] sua
 h[ab]et ubi c[on]tra r[ati]onem sanctu[m] laudabi
 le. Secundum q[uod] cum quid no[n] h[ab]et
 filios omnia bona sua v[er]o fructu
 retento donasse eccl[esi]e p[ro]p[ter] q[uod] h[ab]uit
 filios au[tem] reseruit sibi bona q[uod]
 ad p[ro]positum v[er]o n[on] ut n[on] p[ro]p[er]
 qui est magnus iusta doctores ob
 ratione ceteros reputat aliquid de me
 adscire q[uod] p[ro]p[er] q[uod] cum quid no[n] h[ab]et
 filios et donavit omnia bona sua si
 filius natus p[ro]p[ter] q[uod] h[ab]et. Tunc ad reuo
 candum donacionem illam p[ro]p[ter] in t[em]p[or]e
 de offi. dona. q[uod] an in totum aut
 solum in legitima e[st] questio inter
 doctores aliqui tenent q[uod] in totum
 aliqui q[uod] in t[em]p[or]e p[ro]p[er] q[uod] d[omi]n[u]m
 ante p[ro]p[er] q[uod] in h[ab]et p[ro]p[er] q[uod] bo
 nificem accipe et quia illa et
 improbus usus erogatus pietate pa
 ternam consulere filius eius quidam
 fecit v[er]o v[er]o caritatem. De
 n[on] facit quidam sup[er]iorum q[uod] cleru[m]
 enormiter peccaret si vellet inter
 ficere regem armis m[en]s[ur]is mili
 taris p[ro]p[er] q[uod] gentes sup[er]iorum vir
 gines tunc no[n] esset remedium esset
 remedium et remedia que facit
 uia et et v[er]o r[ati]o facilius
 est rep[er]ire si no[n] illud usurpare bo
 na eccl[esi]e quia delictum p[ro]p[er] q[uod]
 in d[omi]no eccl[esi]e redimere no[n]
 q[uod] et cum ut dicitur est p[ro]p[er] q[uod] eccl[esi]e
 bonorum eccl[esi]e sunt p[ro]p[er] q[uod] no[n] do
 nu[m] p[ro]p[ter] delictum p[ro]p[er] q[uod] m[en]s[ur]a
 dere bona d[omi]no no[n] est iustitiam
 gunt de m[en]s[ur]is p[ro]p[ter] q[uod] quicquid cleru[m]
 abbas p[ro]p[er] q[uod] p[ro]p[ter] q[uod] go[n]ge iusta
 legem q[uod] abbas p[ro]p[er] q[uod] illud
 p[ro]p[er] q[uod] cleru[m] a abbas p[ro]p[er] q[uod] d[omi]no
 go[n]ge q[uod] ad uuat cum ad tucndu[m]

et defendendum bona eccl[esi]e et cetera
 ad subm[en]s[ur]andum no[n] ante q[uod] go[n]ge
 q[uod] bona eccl[esi]e laici sibi subripiant
 et usurpent et antea quadam
 allegat. Et v[er]o q[uod] d[omi]n[u]m apli
 no[n] est bonu[m] nos derelinque[n]t v[er]o
 dei et m[en]s[ur]are m[en]s[ur]am. Videte quo
 bene facit p[ro]p[ter] q[uod] an potius faciat
 contra. Quid d[omi]n[u]m apli laici
 surripite ista bona que ad pedes
 vestros offeruntur quia cor ad m[en]s[ur]am
 p[ro]p[ter] q[uod] impedit nos a p[ro]p[er] q[uod]
 dei q[uod] potius q[uod] p[ro]p[er] q[uod] d[omi]n[u]m
 conos qui illos p[ro]p[er] q[uod] facerent
 ita p[ro]p[er] q[uod] apli m[en]s[ur]ando
 no[n] d[omi]n[u]m laicos surripite bona
 ista si constituit officarios et m[en]s[ur]as
 aut et ad idem p[ro]p[ter] q[uod] p[ro]p[er] q[uod]
 que subsequi et d[omi]n[u]m eius finale
 et eadem solucio[n]em de p[ro]p[er] q[uod] h[ab]et
 ibi multa p[ro]p[er] q[uod] que d[omi]n[u]m p[ro]
 ipse facere p[ro]p[ter] q[uod] docere. De m[en]s[ur]a
 arguit ex illo p[ro]p[er] q[uod] m[en]s[ur]am
 amittere et et d[omi]n[u]m donacionem eccl[esi]e
 p[ro]p[er] q[uod] ad hoc multa posset
 d[omi]n[u]m illud sit brachidum et
 multas h[ab]et p[ro]p[er] q[uod] si hoc
 sufficit p[ro]p[ter] q[uod] q[uod] p[ro]p[er] q[uod]
 confertur in no[n] subditum no[n] p[ro]
 p[ro]p[er] q[uod] reuocari p[ro]p[er] q[uod] d[omi]n[u]m
 eccl[esi]e no[n] h[ab]et nam p[ro]p[er] q[uod] h[ab]et ex
 donacionibus uel v[er]o p[ro]p[er] q[uod]
 voluntatibus in d[omi]no alia t[em]p[or]e
 lati sunt p[ro]p[ter] q[uod] illos non
 reuocantur p[ro]p[ter] q[uod] illi qui h[ab]et
 res h[ab]et eis abutantur quare tale
 ius uel actio illis successoribus nullo
 iure competit et arguit d[omi]n[u]m de cor
 rectione eccl[esi]e que quo faciat ad p[ro]
 positum bene videtis finis namq[ue]
 illius t[em]p[or]e cum est d[omi]n[u]m eccl[esi]e et
 si eccl[esi]e no[n] audient sit tibi tanq[ue]
 et p[ro]p[er] q[uod] p[ro]p[er] q[uod] d[omi]n[u]m
 facit v[er]o d[omi]n[u]m hoc h[ab]et in eff[ec]tu
 q[uod] sicut licitum est auferre gladiu[m]
 de manu fructu[m] ne se iusticiat ita
 licitum est auferre bona t[em]p[or]alia
 a clero qui ab utendo iusticiat aia[m]
 suam. Ista comp[ar]atio q[uod] sit officio
 omnibus quibus oculos e[st] manifestu[m]

Uniuersis enim licitum est auferre gla
dium fructui ne ipso abutatur go
Uniuersis licitum est auferre bona
cuiusque eis abutenti Si hoc creditur
quia occasio poluendi alios pbeetur
quiaque seditionis et turbationis occa
sio ita ita qdusitum? si dicit for
te aliquis cogitat rem in pmo actu
Et hec xpm carta q. v. et c. cap
enim si agens?

Pro hoc ad rationes meas intitur
respondere et qm ille responsio
ualeant cunctis sit notum legant
utrasque tota effecta solutione e q
omnes auctores pme introducte locut
delecteris no delinquentibus huiusmodi
si manifestum est q no pcedunt
quia auctores mee loquuntur de ne
quissimis sacerdotibus et huiusmodi
delinquentibus qui domum desertam
pelliculam latronum et in mortem
populi dei filii qspirantur Et de ep
iscopis qui relictam cathedram plate
deserta aucupabant iniquas ne
gociationes et usuris infamebant
ut ex carum latronum lucidum est
videre ultumate sic subingit unde
q xpus subtraham templum a sa
cerdotibus ppham et p suo tpe hui
usmodi subtraham e adimplenda
dicit ergo xpm Ecce relinquetur
vobis domus deserta id ipm templo
in liram quia p romanos fuit
destructum nec reedificabit amplius
hec lira Item ergo xpm missetur
a vobis regnum dei sup quo lira
i. regnum ecclesie alias regnum
et dabitur genti facienti fructum
eius i. aplos et eius successoribus
hec lira videte manifestam calum
niam scripturas que loquuntur apoc
de iudeis dicit esse pphas delectos
et ad sui qfusionem ipemet auferat
oppositum lre licet ex textu eui
satis sit clarum dicit Ecce relin
quetur vobis domus pa deserta
i. templum quia p romanos
fuit destructum quales sunt iste
phatones tales omnes alie quas

ad dicit calumpniare sophistae co
torce et pure canulla mouet Repeto
igitur ad monitionem illam ex vobis
sapientis Ecclesie xpm dicens
cuius xpiano Hec aures tuas et
noli audire linguam nequar et ori
tus facito ostium et seras auribus
tuis Deo omnipotenti gratias:

Finis istius Responsionis super
Expliciton Bohemorum completo
est ego anno xpmo feria quinta
ante festum gloriosissimi Epi et
martiris sancti Stanislai Cracovien
Epi Basile tempore Conaly re

Hec sunt collata et excerpta ex sum
ma Benedicti Abbatis Basile sup
capitulo firmiter credimus de summa
firmitate et fide catholica additis
pauca alijs contra duces eos cunctos
impugnauimus fidem catholicam
salutem sancte Romane qui clauibus
unius et sacramentis ecclesie nunt
hpliter prout sub scribitur contra
dicunt Et qualiter illis obuiandum
sit auctibus rationibus et exemplis

Supremo capitulo continetur et una
sola est Ecclesia Romana extra quam
nemo saluatur in alia quacumque
fide quam illius ecclesie in qua sola
perfecta veritas inuenitur et

Una est fidelium vniuersalis ec
clesia que vnit in unitate fidei
et in una credulitate articu
lorum ac sacramentorum Et in una
qformitate signorum sacramentalium
vniuersae fidei ac xpm q. i. hoc
est fides quia vniuersalis ecclesie ra
dis est fides Ro. i. Christus ex fide
vinit sicut arbor ex radice Ipa
enim est fundamentum edificij spiritualis
I Cor. mo fundamentum aliud
nemo potest ponere pter id qd xpus
ipsum e. i. fides ihu quia qd pma

[illegible]

corpus in xpo / quia uno spū p
grām vniū et vniūficatā quia
in vniā spem vocatā vna fiderim
baptismate vni deo vni dno ad
fructum in caritate cōmūta hāc
antez vna ecclia in multitudine
mānente fecunditate ostendit
Sicut vniū lūmē solis in multos
radios Sicut vna arbor in mult
ramis Sicut vnus fons in multos
ruiolos sicut pleniū hāc hntur
xxiii q. 1. loqm Nec obstat di
uersitas obferuantiarū religionum
et ordinū diuersorū statim vniū
ecclie / sicut in vno omni diuerse
quibz diuisorū caracter et vellez
quarum tū vniū est lac vnus
pastor vniū omīle Sic in ecclia
xpo Joh 10. Dicens ego sum pa
stor bonus et multa diuinitas in
venitur quia alij sunt quingati
alij vniū alij q tinentes Et tot
diuisorū varietates ordinum
qui tū ex eisdē fidei spei et caritatē
vniū religione concordant ut dī
Aug Sicut p candē viam aliū
pedes aliū equos aliū in qnitate
aliū solus mēdit / sic p candē vniū
xpianitatē diuisorū ordinū pfectio
res in qua aliū sic aliū sic vbat
omēs tendentes ad vniū tīm vī
ad salutem Hāc signū ecclia in
cepit a pmo mōdo qd in quo nāc
pit et psecutiōm pati et in psecutio
nibus creuit ecclia usq ad finem
seculi nūq desitura et in calidē
esse remitt qnē tām malicia
nō exēret q aut ecclia fuit an
xpo aduentum pfectū xxvi in
ill extra dicens quā cā quē lo
quti sunt pphē Item in cor 11
Sicut emīdem pphē sicut scriptū
est Credidi ppter qd locutū sunt
et nos credimus ppter qd et loqm
vna gō et eadē fides fuit in anti
quīs sanctis qui fuit an aduen
tum xpo et in illis qui pō fuit
sicut illi credebant xpm venturū

sicut nos illum admodum iam ve-
nisse ut sic: mutantur tpa si no
fides unde illi quasi milites in aac
procedebant regem contra dyabolum
pugnaturum in uniti sacramentis
illius tps quasi armis quibusda
Item em apcebantur in illis obla-
tiones sacrificia mediante fide ad ip-
sa sub lege scripta et mutatis ut sub
gra sapimus quia per hoc apito ta
originali qua actuali iustificaban-
de con. dy. m. q. apud nos et c.
sequi. H. ianna regni celestis no
erat eis apta donec xpus ascen-
dens in celum iannaz se sequentibus
aperet eum in sum chabrach. m. tu
quella regne suabantur qm vo
p. q. incarnationis quasi milites se-
quentes regem hntes sacramenta si-
dei tanqm arma contra dyabolum
pugnaturi. Hinc sciti sunt tpa na-
lis legis ab adam usq. ad monse-
sine tpe scripte legis a monse-
usq. ad xpm sine tpe gre a xpo
usq. ad finem seculi omib. vna
fides vni regi a xpo militavit
vnu tyrannu dyabolum superavit
qui genus humanu decipat fra-
udulenter et detinuerat violenter.
et xpo qo incepit ecclia que modo
dicunt. Roma iuxta illud est xps.
Tu es petrus et sup hanc petram
edificabo eccliam meam petro ergo
successit xpo Clemens petro et de
alijs usq. ad finem seculi duratu-
ris. Potra tunc ecclie vmonem
sicut extra charcham nos quisq. quis
perit damnationis diluvio. Et sic
extra omne quicq. omib. pmanet
morsibus luporum exponitur
et furi patet qui venit ut fures
et mactet et perdet: /

Capitulum xii contra illos qui di-
cunt romanam eccliam defendisse
a tpe Constantin. Imperatoris et
bona tpa possidere no debere

Quod autem hoc sancta romana
ecclia no defuit tpe beati Silue-
stri ppter tpa data p constantinu
ecclie experientia maiorem delectat
Et dotacionem ecclie in tpa libus per
appacionem miraculor. Deus vitam
et gratiam ostendit in mundacione
Constantini a lepra in suscitacione
thauri et in mirabili ligacione dra-
conis ut h. in legenda de sancto
Siluestro. si quidam obicitur here-
ti. q. Silvester no successit cris-
to. Constantino inducentes illud est
xps. H. ab. q. principes gentium
dominat. corum et qui maiores se-
ptatem exercitum in eos no ita
erit int. vos. Respondetur q. p. hoc
ambicio fugienda inuitur. Et Sil-
vester xpo successit in ante pon-
tificatu Constantino vo in ante
Imperiali n. q. op. privilegio ecclie ro-
mane concess. et x. vi. d. Const-
antinus et fuit completa pphcia. Dan-
vi. Regni aut et p. ab et ingra-
tudo regni que est subter omne
celum detur populo scitoz altiss.
Ep. aut ante regnu. h. m. q. m.
di. h. m. sicut ipse ait. est. vltio
Data est in p. ab in celo et in tra-
et qui hnt ab ipso hnt p. m. vne
p. me reges regnant. Et den. in
Deus celi regni et fortitudinis
et impium. Dabit tibi et cui vult
t. hnt illud. Ideo de scito petro dr.
tibi tradidit Deus omnia regna
mundi et ideo tradite sunt tibi cla-
reg. celoz. Item obicitur q. xps
fugit regnu. h. m. q. m. Jos. vi. Res-
pondetur quia tunc venit xps
ut patetur et p. obediens usq.
ad mortem et ppter hoc deo co-
altaret eum et dat. e. n. p. m.
nec deuit tunc eum accipe re-
gnum mundi ab h. b. qui dnt
sibi no poterant. v. a turba que
subiit romano impio. si potius

dedit xpus accipe cessionem xpo in
 peris p. Siluestrius suu vicarius
 a Constantino impatore qui vado
 ad fidem hnt et potuit dare xpo
 imperium et ut sic lapis abscisus
 de monte sine manibus percussit sca
 tuam in pedibus ferreis dan 20
 et qd iterum oblatu regnu meu
 no e de hoc mdo r. Respondet
 ut dr Joh 8. 48 dedit michi pr
 maia omibz e cuius est quasi ni
 mima potas mundu iste p dco po
 tuis co mundu iste e de regno
 xpo no in p tunc sibi datus a pr
 f p gificationem sibi danda ut dix
 erat Joh 8. 12 hunc pnceps hngdi
 creatus est pias et ego si paltat
 fueris omia traham ad me Deus
 em et regnu q no finient sibi pi
 bit Jsa 60. 1 et erit omis tra posses
 so eius et aut no defiaet ecclesia
 hngdi ppha et anglica et cuncta
 testimonia Jsa 10 parvulus datus
 est nobis r. Sup solimz dauid et
 sup reg. eius se. ut conf. et cora.
 id ad usq in sempiternu Itz luc
 10 dabit illi deus sedem dauid p
 eius et reg. in do. Pa. met. et reg.
 e. no erit finis qz illud regnu ap
 plet ecclesia go no fuit finis eccle
 e quo incepit et Itz dan 20 qd die
 bus illis sustinabit deus celi regnu
 qd metnu no dissipabitur et regn
 eius alteri pto no tradetur. Com
 minuet autz et qsmuet vniuersa
 regna hcc et ipm pabit metnu
 on qd vidisti q de nocte abscisus
 e lapis sine manibus et qmmuet
 testu et ferru et eb et az. et aurz
 Ipe lapis xpus est i petri sine
 manibus i sine vli opo abscisus de
 monte i de bta vigne uel de actu
 sctoz pmy veteri testameti Itz
 ut ultimo vobiscum sum omibz
 diebus usq ad consumationem scilicet
 dixit xpus prelatis go ecclesia no

defiaet usq nec defiaet ad consumationem
 scilicet Item luc 20 dixit xps
 Ego pro te rogavi petre ut non
 defiaet fides tua go fides eius no
 defiaet go nec ecclesia qz fides xpi
 no nisi in eius ecclesia invenit Itz
Joh 8. 12 xpus orans ad pr
 dicit no p eis tm rogo s. aplis f
 p eis qui creditu sunt p imillor
 in me adid. ep 1. et in phil 1.
Thronus tuus deus in ss. v. c. vir.
r. t. Thronus. i. ecclesia dei que mo
 romana dr et omibz adns est
 prefenda quia potius fuit a cris
 toput eccle constituta dicente tu
 vocaberis caput qz mptat caput
 Itz tu es petrus et sup hac petraz
 r. et eius vicarius et clanger
 regni celestis effectus p dco p qd
 cessionem dno ab omibz aplis electis
 et pnceps prefatus et fuit ab omi
 ueris statutus ut tam ipc quaz
 quilibz successor eius pnceps et
 caput esset omi eccle ut xxi
dis. in nono et xxii. Sacroscta
p qd romaz veniens et iterum
 mderatere volens obvia xpi
 hnt dicente sibi. vado romam
 itm crucifigi reuersus romaz omi
 pnceps electus xpi anas. et mof
 vni rexit eccle ibi crucifixus
 p dco romana sedes aplorum vni
 dedicata omi obinet pncipatu ut
 ubi fuerat caput supstiaoms ibi fiet
 caput sanctitatis et que erat nigra
 extor fiet discipula vitatis et ibi
 fuerat pncipatu totius xpianitatis
 ppter qd qui romanam pnt eccle
 hctas indicatur xxii. q. 1. hcc est
 fides et dis xxii. nulli fas e et qm
 pncipatu romane eccle conat auf
 ferre hctas est dicendus dis xxii.
apud apocals em de adms ne
goris agitur uel de fide qd orit
ad ipm est recurrere et qd dis
finierit firmiter est tenend xxii.
q. 1. apocals et pndis pncipatu
etia quam nullu omo saluatur
xxii. dis. apm epus nam aqua

diluunt omnes quos contra archam
 inuenit potuit p[ro]p[ri]um q[ui]t[ur] q[ui]a
 p[ro]p[ri]a catholica romana ecclesia co
 spiciatur v[er]itas sola est que in p[ro]p[ri]o
 tota custodit valida compage cari
 tatis crucis de fide ad p[er] firmis
 sine tene et nullatenus dubites
 no[n] solum om[n]es paganos Iudeos
 et hereticos atq[ue] schismaticos que contra
 ecclesiam catholicam finit[ur] vita in
 ignem eternu[m] positis qui patib[us]
 est dyab[oli] et angelis eius Et ideo
 no[n] est orandum pro eis q[uia] quicunq[ue]
 uiuus no[n] quicunq[ue] nec mortuus qui
 care debemus p[ro]p[ri]um q[ui]t[ur] q[ui]a
 n[on] q[ui]t[ur] q[ui]a et contra de sen[te]ntia
 nobis no[n] igitur defecit romana
 ecclesia p[er] adeptu[m] sp[irit]ualis domini
 a constantino uel ab alijs regib[us] sine
 principibus p[ro]p[ri]um e[st] p[er] hoc ip[s]a facta
 est imp[er]ator uel rex s[ed] caput imp[er]ij
 uel regni illius imp[er]ator uel re
 gis qui de gentilitat[is] errore quer
 titur et subdit obedire et omnia eccle
 se et sua et hoc uidetur rationi
 congruere / ut quib[us] h[ab]it in p[ar]te
 bona sua q[ui]t[ur] uel dare cui
 uoluit / uenientibus autem hoc tra
 storia q[ui]t[ur] potest in eterna
 et dare illi a quo omnia sunt dona
 ta p[ro]p[ri]o u[bi] et ip[s]ius uicario et eccle
 sue scilicet et si no[n] licet eccle[si]e h[ab]ere et
 sp[irit]ualia possidere / quid resp[on]det ali
 ud nisi q[uod] increduli heretici ac tyr
 ani q[ui]t[ur] eccle[si]e obediencia mox
 in extirpatione totius eccle[si]e et fidei
 xpianae p[ro]cederent q[ui]t[ur] possent
 Et si licet inferioribus eccle[si]e in eis
 p[ro] defensione sua u[bi] regibus prin
 cipibus secularib[us] regna ducatus
 et finis et possessiones h[ab]ere a foris
 licet in eis superioribus sp[irit]ualib[us]
 u[bi] principibus hoc h[ab]ere / alioquin
 p[ro]p[ri]um maior[is] minor[is] esset
 p[ro]uidencia maior[is] u[bi] maior a deo
 concessa / q[uod] esset co[n] ordinatiss[im]a
 p[ro]uidencia / nisi dei et si quis
 contenderet om[n]es u[er]itas catholicas

h[ab]ere bona sp[irit]ualia et ip[s]a no[n] debere
 hoc inco[n]ueniens scilicet aut omnia
 sp[irit]ualia om[n]ino no[n] esse aut inordinat[ur]
 et inimicorum fidei omnia ip[s]a esse
conuenit igit[ur] eccle[si]e h[ab]ere sp[irit]ualia sine
 quibus sp[irit]ualia diu facere no[n] possunt
 Et si allegant quib[us] statim eccle[si]e pri
 mitiue in qua plurimi dimiss[is] om[n]ib[us]
 xpianis p[ro]p[ri]um sequebant[ur] / Et simili
 illud ciu[m]p[er]is quib[us] remittant[ur] o[mn]ib[us]
 que possidet no[n] p[ot]est magis esse discip[ulus]
 Respondetur sp[irit]ualia rationabiliter et ne
 cessarie fieri optuit in p[ro]pagatione
 tunc nascentis eccle[si]e et tunc u[bi] n[on]
 in p[ro]p[ri]um eccle[si]e roborate et do
 tate imp[er]io regibus finibus q[ui]t[ur] p[ro]p[ri]um
 imp[er]io e[st] tunc fuerat xpianus
 sub d[omi]no cont[ra]bus imp[er]ator et re
 gibus no[n] d[omi]n[us] xpianor[um] s[ed] ip[s]i fidei
 extirpare conanciu[m] sua bona sp[irit]ualia
 sub ip[s]is co[n]s[er]uare retinere / et tunc
 congrue tunc omnia que poterant
 uendita xpianis pauperib[us] eroga
 bant et tunc philipp[us] imp[er]ator
 philippi filius thezaurus imp[er]ialis
 dedit eccle[si]e et b[eat]o fructo ip[s]e et co[n]s[er]u
 thezaurus eccle[si]e b[eat]us laurencius
 facta de eis inq[ui]sitione d[ic]it[ur] debet
 pauperibus xpianis / quia p[ro]p[ri]um na
 thezaurus nec possessiones retinere
 poterant sub imp[er]atore deo p[ro]p[ri]um
 tore fidei xpianae p[ro]p[ri]um u[bi] p[ro]p[ri]um
 imp[er]atores reges et fines fratrum
 inq[ui]sitione colla subdiderant / esset
 scilicet adu[er]sarius fidei ip[s]a dimitt
 ter / quib[us] pacem catholicis fidei ne
 cessario tenentur / patet igit[ur] q[uod] sp[irit]ualia
 adeptu[m] no[n] defecit eccle[si]a s[ed] corum
 usu debito filii p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um inco[n]uen
 iento.

Capitulum terminu[m] contra illos qui
 dicunt in ecclesia malos non esse
 si ip[s]am bonos solummodo continere.
Sed q[uod] hoc v[er]itas ecclesia militans
 bonos malosq[ue] in se continet au
 angelicos amicos declarat[ur] q[uia] q[uod]
 exponit b[eat]us greg[orius] de ecclesia milita
 nte illud et p[ro]p[ri]um ubi simile dicit

regnum celorum sagene misse in man
que bonos et malos continet in se
ipse sic fidei sagena bonos et ma
los nos continet si luttus maris iudica
bit quid ecclesie sagene traheret. Item
ut br. oct. xxx regnum celorum ecclesia
militans simul dicitur decem virginibus
quarum quique fatue et quique p
dentes. Item ut dr. 10 In magna
domo duo vasa sunt gemelle et ho
nor. Item ecclesia que compas
tione hoc in qua animalia munda
et imunda sunt xxviii q. 1. ep. 108
la continet nunc bonos et malos si
per sine delinunt de solis iudis duo
offerunt. Item ecclesia dicitur omne ubi
habetur cum agnus habetur. Joh. 10 Item
dicitur ager ubi mixta sunt zizania cu
si muentis oct. vii. Item dicitur cena domus
in qua ille non habet vestem nuptia
lem obmutuit oct. xxviii. Item dicitur
regnum celorum de quo omnia scien
tiala tollenda mittet dominus angelos
suos oct. xvi. Item continet ecclesia mili
tans sicut bonos ita et malos dum
in unitate fidei per manent et sunt
tales sicut manus arida seu aliud
membrum in corpore sine sanguine quod
est quid membrum corpus si inefficax
et mortuum. Sic fides tantum cum
sit vera cum sine operibus mortua
est. 1 q. 1. Sicut virgeni et Jacobi ii
et ecclesiastica sacramenta que susci
piunt vel confirmant et ministrant licet
habeant omnes efficaciam et virtutes cum
per malum confirmationis ab eis non sus
cipiunt tanquam membrum aridum
spiritum sui corporis confirmationis non
suscipit. 1 q. 1. Etiam corde chari i
in ecclesia tollantur rationaliter
inter bonos ad operationem et multum
bonorum etiam ad eorum custodiam
et defensionem ut in vite non solum
sunt botri et ave si et folia ad
varum custodiam et labris et
ut in apario non solum apes fru
ctificare si et instructuose fortes et
magne que licet apum bonarum

vinunt laboribus plus tamen valent
ad contritionem apum et nocuorum
vinum violentum reprimendum.

Capitulum quartum contra nega
ntes claves ecclesie et potatem liga
ndi et solvendi et cetera:

Hec ecclesia militans a christo datur
clavibus ut per ipsas aperiat dig
mus ianua regni celestis quod
per ligamus super terram erit liga
tum et in celis et quodcumque solv
mus super terram erit solvum in celis
et quodcumque regnum celorum aperit et
in illud introducat. Et hoc est potas
sacerdotalis et hoc claves dantur
eis per imperium christi in ordinationem
sacerdotum cum dicitur capite spiritus
sancti quorum remissionis potas remit
tuntur eis et quorum re. re. sunt. Et
sunt due claves prima est potas sacra
mentandi officium sanctificationis
quo utuntur sacerdotes baptizando
et alia sacramenta ministrando per hoc
cum in ipsum regnum celorum in ipsum
veri nominis templum sanctum introdu
cunt nisi impedimentum preterint
ipso qui sacramenta preceptum. Et ha
ec sanctificationis est sancte civitas
que est ecclesia militans in huiusmodi et
infructus. Secunda clavus est potas
iudicialia ligandi et solvendi quod
la apone et clausione atrii fori
sece et excommunicationis. Similiter enim
sacramentorum et suffragiorum precepto
et si non introducant in illud multum
tamen ad ingressum quia per potas perhibet
exterior quod que claudunt introitu
celorum et turbant pacem subditorum
predicte due claves non rationabili ne
cessitate sunt in ecclesia quia sine
hinc non est gubernatio. Similiter
gravis non est ordinata domus dei
non bene administrata res publica
privatis. Per omnia ita per quia om
nipotens et sapientissimus deus cum
providentia ordinatio cuncta dispo
nit ita ut maiora magis curet
et ordinet et maiora magis aliquando

in ordinata esset eius ordinatio.
Sed quia longe maiora et meliora sunt
pualia quam tpalia / et ordinatio cor-
porealis necesse quanto maiorem pualia
lapis et quanto anima plus corpus
quoniam igitur tpalia legibus et pualibus
et legibus iustis regibus et pualibus
bus providentissime ordinantur. Multo
foras et tanto curatius pualia debent
ut ordinare quanto ipse sunt tpalibus
meliora. Item si propter terna rem
publicam et pualia que sunt hominibus
ad homines tam exquisitas leges tot et
tantos magistratus et iudices institui vo-
lunt / quanto magis propter pualia rem
publicam et pualia que sunt hominibus
ad deum saluberrime leges et iudi-
ces et magistratus pualibus instituiendi
sunt. Item si pualis est terna propter tpalia
erit et pualis pualis propter pualia
Item si tpalis iniurie et offen-
se sunt presides preces et pacifica-
tores et iustos iustas / quanto foras
pualibus et istos vocamus confessores
et apud deum intercessores. Item si ta-
lentis tpalibus presunt qui ad mi-
to exigunt et quibus reddunt alii
rom multo foras presunt talentis p-
ualibus. Et hi sunt pualis qui debent
reddere quantum et rom totius vi-
te vite in confessione. Ipse enim sunt
velut maiores dei dispensatores sic
sunt. Sed ultimus item si moribus
et vulneribus corporalibus providet
medicus et medicamenta quorum
misterio corporibus sanitatem pra-
rent / quanto foras moribus et vulne-
ribus tpalibus medicamenta providet
sacramenta vocamus et medicos qui
uorum misterio sanitatem vocamus.
Item quia vita humana est per
tissimum et fructuosissimum ut deo sit
honorificata et accepta quod utique
est nisi per cultum divinum et dei
obsequium ne igitur potissima pars
bonitatis sue et fructuositas desit
humane vite notio est cultum divi-
num. Sed aut in duobus consistit scilicet

in dei honorificatione et annuaz sancti-
ficatione. Si autem cultus iustus quo
lo sacerdotum sine saamini ministerio
vixit / lo propter hoc ut precepta divini
cultus vel religionis contineat mysticum
quod ita impleat et impleri faciat omni-
sermum. Et et pualis sanctificationis an-
nuaz honorificatione dei clausus sunt
rom quas clausus est quibus in sacerdotum
officium ordinari ministerium quod san-
ctificationis quo scilicet divina virtute
pratur apud regnum celorum tam mi-
litant quod triumphant ecclesie quod
in eo est quia sanctitas ista civilitas
est. Hinc sancte civitas et munitas
quia munitus est qui vere in eo est
pualis. Sed que data est propter dei ho-
norificationem et pualis iudicia et
tunc quia deum ad honorandos eos ho-
noratur ecclesie de sacro loco et de
omnino coram que ad dei honori-
ficationem et cultum pertinet. Vel et
de omnino vite omnino ut qui con-
tumeliam faciunt in facie hominum
contumeliam faciunt. Et hoc est
ut medicina sit ut per hoc ad unum
reddant. Unde nota quod pualis iudicialis
sive iudicialis est sive quod ar-
gia pualis que tamquam ferro et ig-
ne que putrida sunt aut aliter mor-
bida in corpore populi vituitur scilicet
vel tolluntur de medio per mortem
et corporalem. Gladius autem iudicialis
et ignem cetera quod penam corporalem
intra obtemperantes principes seculares
velut dei et ecclesie in gloria. Po xii
Unde gladius pualis illius est ut fer-
rum medicinale quod ostium facit et
munitus sanat ut Ex xxviii di quod ali-
quid hi sunt duo gladii de quibus
hinc xxviii et de duo gladii. Hi gla-
dius autem alius que clausus dixit
ut acutior munitus cruciat veterem
hominem sine baptismo sine alia in-
spirando sacramenta per quod ne-
cessitas clauimus ecclesie ad regendum
ad conservandum eam. Quare exco-
municatio et officium solus sacerdotibus
quod esse creditur qui ad hoc per-

ecclesiarum rite fuerint ordinati.

Capitulum quintum contra illos qui
ordinationibus sacerdotum et alijs
sacris ordinibus contradicunt.

De institutione autem ordinis sa-
cerdotalis quod est sacri ordinis sa-
cramentum auctoritate apostolorum
est notandum. Et autem sacramentum
ordinis sine ordo sacrum signa cul-
tury quo spiritualis sacra potestas traditur
ordinato sacrum signaculum dicitur
quia eius preceptum sacra res et gratia
confertur quam figurant ea que
in eius collatione ab episcopo fiunt. Et
est esse aliquod sacramentum quod
esset sacrum signaculum ordinis
distinctionem potestatum ad sacra recte
dispensanda. Et hoc sacrum est cum
magna discretionis et solemnitate
dispensari. Et solis episcopis et solis per
sonis laicis et honestis ac iudicis re-
regularitatis aliis rebus scilicet
et sacra loco tunc missa et tunc
a canonibus instituta. Et autem hoc sa-
crum ordinis in novo testamento ab
apostolis tanquam episcopis solemniter sit
ordinatum per actum manus ubi bar-
nabas et paulus per singulas ecclesias
presbiteros constituit. Item et apostolus
ordinavit septem diaconos et ora-
ntes imposuit eis manus. Item in
1° thess. 2° ubi negligere gratiam que
data est tibi per impositionem manuum
presbiteri. Item per ad 2° thess. 2° ubi
in dno manus imposueris. Item
apostolus. Stabit episcopus et diaconibus
per 1° thess. 2° Et comedat episcopus 1° thess.
2° et 3° thess. 2°. Et stabit se ordinat
se in episcopum 1° thess. 2°. Et xpm
appellat pontificem. Et 1° thess. 2° ubi
pontificem xpo apostoli sunt tunc in quibus
ordinati et electi qui vocati debet
eis potestatem spiritum munus et
ut accedant semina regni xpi. Et tunc
autem in sacerdotum ordinati sunt

qui datus eis corpus suum dixit hoc
facite in meam memoriam. Et tunc
insufflauit in eos dicens accipite
spiritum sanctum quorum remissionem petitis
remittuntur eis propter quod fecit horum
discipulos et misit eos binos et
binos ante faciem suam datus eis potestatem
calcandi super serpentes et scorpiones
et super omnes virtutes inimici ipsi sunt
immo presbiteri qui per dicitur de mo-
do aut et forma consecrandi instru-
xit eos in cena quam accipiens pa-
nem gratias agens benedixit et
fregit dicens accipite et est multa
alia relinquit apostolis ordinanda que
ipse non ordinavit. 1° thess. 2°. Jam nunc
et 1° thess. 2°. Multa haec vobis dico
que non potestis portare nisi cum
aut venerit ille spiritus veritatis ille
docet vos omnes veritates et sug-
get vobis omnia et que omnia de
institutione sacramentorum et dispositione
ecclesie intellecta credunt. Et igitur
sacrificia veteris testamenti per solos
sacerdotes ad hoc preceptum domini
electos et ordinatos licet imitari
que in sola sunt umbra et figura
ordinis et sacrificii novi testamenti
multo fortius nec ipsa que sunt veritas
figurata sine debita ordinatione et or-
dine licet imitari. Et autem illa
figura fuerat dicit apostolus 1° Cor.
5° quia in figura tingebat illis
Item quod exemplari et umbra de-
sumuntur. Et 1° thess. 2° ubi inquit omnia
facite iuxta exemplar quod est imitatio
est in monte. Item Job 1°. Illa
sunt parabola quibus insat. Et quod or-
dines sacerdotalis institutio nova
in veteri lege scripta est ordinum
per 1° thess. 2°. ubi preceptum dicit
monasterium faciem tuam aaron
ad te cuius filius sum ut sacerdo-
tis fungantur michi sicut legem
faciem sacerdos sunt cyclops et
cui per soluit abraham deum de
omnibus populis tanquam sacerdoti. Item
1° thess. 2°. Et 1° thess. 2° dauid et constituit

xxviii. Similes sacerdotes quingond
bus pfectum quic statuit principes
sacerdotum pmo palip xxviii. Item
Exo. xxviii. et xxix. et lvi. vno et
x. ubi agitur de ordinatione et officio
sacerdotum. Hic ordo sacerdotalis
officij tam in veteri qm in nouo te
stamento noster institutus est.

Capitulum sextum contra negantes
q solis presbiteris liceat conficere sa
crificare et alia facere competencia
solis ordinatis et missis etc.

Quod autem solis sacerdotibus
rite taliter ordinatis liceat co
ficere sacrificare et sacramenta mi
strare et executiones sacrorum ordi
ni exercere p autibus scriptu
rarum tam in veteri qua in no
uo testamento suatis. in vni
mo dr q dicitur qm admissi
audimus accessit monatur hocem
plo dicitur vni xvi. et xviii. ubi
dicitur Ne quis accedat alienigena
qui no est de semine aaron ad of
fend. Item xviii. ubi dr qm
que ad cultum altaris ptingit et m
velum sunt p sacerdotes admini
strabuntur si qui optimis accessit
occidetur. Item saul pnatu est
regno qui obtulit holocaustum pmo
Regum xiii. Item manus iero
solam coaruit quia as ascendit
sup altare ut adoleret incensum
mo Regum xiii. et xiv. Item qm
Regu xv. et no palip. xxvi. qm
as percussus est lepra in fronte q
sacerdotes officium usurpavit in
incensum sup altare tinnitibus
adolendo. Item fra mortuus est
qui tetigit chetam po palip xvi.
Item act. xxi. Scptem filij stene
quos afflixit dyabolus qui pau
li officium usurpabant. Quibus
colligitur qualibus vltioribus
signis sunt qui sacramentorum officio

nomi testamenti no ordinati ad hoc
se immiscere presumunt. Et con hoc
obiciunt hctia dicentes q quib scilicet
h ptatem et officium ad pbandum
inducunt xl. d. multi sacerdotes et
pauci sacerdotes et infra no omnes
sacerdotes scilicet s; omnes scilicet sacer
dotes. Ex hac autem inferunt s; aliquis sit
est laicus go aliquis laicus est
sacerdos go pt conficere ligas et
soluere cum hoc ad officia ptingant
sacerdotis. Respondet p dymator
quatuor. Hinc nomis sacerdos
quia quq sacerdos sum p illo solo
qui ad officium sacerdotale consecratus
est ut hic dr. Nemo pt conficere
nisi sacerdos qui rite fuit ordinatus
et ca. vlt. Et ost vnde ostendit
de te sacerdotibus et se ad hio
m. Noli negligere gratiam que data
est tibi p ipsam cum impositione
manus presbri. Quq no sacerdos
suntur laice p quos scito vno qui
dici pt sacerdos vel quia vno
pnt scito ut seipm offerat igne
caritatis accensus in ara contri
tionis pmo. Sacrificium deo fit
contribulatio etc. vel quia e me
brum illius summi sacerdotis de
quo ps. Tu es sacerdos in eternum
vel quia sacris i sacramentis dotatus
de quib pa. vel. y. nos estis gens
electum regale sacerdotum. cap. i.
scit nos id regnum et sacerdotes
et qd sacerdotes igit pmo solos
pnt sacerdotalis officium et ad
aliom dco no. Idco no in qd pte
laica est sacerdos. i. scilicet scilicet
pt q serate et absolvere ut sacer
dos pmo quia est fallacia qui
uocantur qd id obiciunt ex
aplorum qui erant piscatores
et mo. Et laici act. mo videt
petri constantia. Et solus apto
q homines essent sine littera et
indote ad mirabantur qd hoc arguit

qd licet quiter lamas p'dicac et
 in ecclesia locum regimus tene p'f
 pondet qd hoc qd dicitur in dote et
 tunc littere ad corum p'mittua re
 fertur qd in opinioz vlti d' p'p
 ut fuit ante corum vocatam et
 instructionem et ordinationem sicut in
 re rustico lanco aut mathematico fit
 licet et p'p ea sacerdos no in scilicet
 p' sacerdos sit lanco si fuit lanco uel
 indota Et sicut ille nos docet per
 laborem nro studii et ordina p
 suu mactum Ita idem ipse voca
 ut et ordinauit aplos et docuit
 p' se ipm et apuit illis sensum
 ut intelligant scripturas luc' vltio
 Et luc' xxi Ego dabo vobis os
 et sapientiam cui no pnt re. o. a. v
 Item Joannis xvi Spiritus vltat do
 cebit vos omnes veritates Item Gal
 i. v' ab hominibus neq' p' homines sed
 p' ihu xpm Et i. n' ab homine accip
 ti enim neq' didici si p' reuelationem
 xpi Et id in plo. biblie Item act
 i. v' nam sicut linguas apli diti
 terunt a spu scto ita et lras p'o
 Job ii v' n' nate h'ebis ut aliquis do
 ceat vos si vnus eum docet vos
 de omnibus Et qd apli no p' acquisita
 s' infusam sciam fidem catholicam
 fundant p' deo fuit ne fidei veritas
 inuenta p' humanaz sciam ardetur
 Item obiciunt qd licet et mulieri
 bus predicare induentes de beata
 maria magd' que legitur predicasse
 quare licet et alijs p'dicare Respon
 detur qd si ex p'ali p'mlegio sibi licet
 ad typus p'dicare aut quia a xpo ius
 sa tanqm aplos typla ut ait et mi
 nat discipulis eum et petro quia
 surrexit a mortuis ut qui ad vnu
 mulieris xpm negauerat et ceteri
 omnes fugerunt Ita ad vnu illu
 mulieris reu'terentur ad fidem

qut quia sedens secus pedes dno
 auduit vnu illius qut quia ob illa
 osculabatur sepius pedes ihu Et
 cum p'm legimus vnu datum ab al
 tero itaq' no d' ad sequelam Ideo
 arum in casibus dissimilibus magis
 v' Etiam respondetur qd cum p'hi
 bitione eccle licet no vnu in
 perulo Historiali legitur qum
 beata maria magdalena dnu
 p'dicasse maxime cum ad eum
 noticiam p' venisset qd aplos
 mulieres in ecclesia tace p'cepisset
 contemplatione vacans ad h'mu
 se contulit et p' xv annos ho
 minibus incognita no obstante p
 mlegio supra dicto p' ea inuene
 p'dicant duxerat cum aplis
 p' ad thio ne mulier in silen
 cio distat cum omni subiectione
 docere aut mulieri no p'mitto
 si esse in silencio chaluit cum de
 t'matam eccle qum obediunt
 qua contra p'ceptum apli tene
 predicare Nulli igitur licet pre
 dicare aut alia ordinis sacerdo
 talis officia exercere nisi ad hoc
 rite fiat ordinatus et missus
 pnt de aplis p'o x' q' no p'di
 cabunt nisi mittantur Et i. v' me
 xpm Quierunt et no vnu
 eos p'pant et no ex me et
 tales no mittant p' ostium in
 onile si ascendunt alimide ut
 fur et latro qui no p'ent nisi
 ut furtur et mactet et p'det Si
 quis autem credit uel conte
 dit se posse sacrum altaris co
 ficere aut alia sacerdotum
 officia exercere qui no sit p
 visibilem xpm et p'sb'm or
 dinatus h'etq' est censendus
 et p'dicandus Et hoc p'cepto
 Et ideo ab ecclesia segregandus

Exo. xvi et de con. d. 11. Dixit dñs
pro quo nota q̄ sacerdotes in suo
officio sunt magis interpellandi cū
ad deum suū q̄ nulli dubium ve
lit em̄ hās precatorias ac suppli
catorias opte ecclie orones em̄
ad deum deferunt et ei offerunt
Et in officio predicandi sine dōce
di sunt inter magis dei ad eccliam
quia quasi hās monitorias exo
ratorias quātorias et velut eplās
doctrinales et dectales in ipa do
ctrina in ipa opte dei ad eccliam
deferunt plm̄ d. Sic rector sumit
res ad illum sumū pontificē xpm̄
deū Et velut magis hās pōse
ecclie deferentes ad xpm̄ regem regu
Si igit̄ nō ē p̄ar qui nec missa
ē nec madatum q̄ nec auditur ad
impetrandum immo p̄ntur ut fal
sarius Sic qui nō ē ab ecclia co
stitutus sacerdos ad pcurandū sacra
menta et sacerdotalia officia coapi
da si quomodo usurpet officia nō im
petrat opte ecclie immo tanq̄m
falsarius a deo iudice et vindice
repellitur et p̄ntur Item nō est
p̄ar nisi q̄stitutus ab ipso dño litis
uel cause ut extra describitur op
pte et de pcuratoribus In m̄d
est anteq̄ sacerdos p̄ar ecclie q̄
ad interpellandi officium Ergo q̄
ad hoc officium nō est p̄ar ecclie
nisi sit ad hoc ab ecclia constitutus
Item nūcūm nō facit līrē de por
tacio si missio sit sacerdotis nō fa
cit usurpacio officij si ordinatus q̄
em̄ est ordinatus sacerdotis et
constitutus q̄ missio ad interpellandū
Sicut anteq̄ gubernacōm namq̄
se ingerens sine quissioe dñi
namq̄ nō nauta si traditor na
vis putaretur Et sicut custodie
omniū sine locatōe dñi omniū
et custodie civitatis sine ordinacōe

p̄ migratūm ad hoc nō custos aut
vigil si fur et traditor putaretur
Et sicut exortui bellatorum se ingerens
sine militari ascriptione et signo
p̄ p̄ncipem tanq̄ ad usum heretur
Et sicut rudens monetas sine man
dato p̄ncipis ut falsarius teneretur
Sic apparet similiter falsos et mini
stros et sacerdotes quicūq̄ sibi aliter
usurpant sacerdotale officium nec
h̄c ratum a deo aliquis q̄ in h̄c
attemptatur omnis talis qui nō fuit
rite in clauēs ecclie ordinatus Et
nō dicitur ordinata quia licet be
tissima ego maria dignior et ex
cellencior sint vniū aplis nō t̄
illi si istas domus clauēs ecclie co
misit quia de p̄n et re. nona
in infinitum magis licet temere
se tanq̄ talibus in miscere nisi so
lūm h̄c quāq̄ excessum fuerit
a p̄o et a sanctis aplis et corū
sequacibus et ad hoc sp̄aliter ordi
natis p̄nt d. cōt. x. Conuocat ille
discipulos et Item ibidem Ecce ego
mitto vos et Item cor. m. Item
Luc. vi. et ip̄ Item Job. x. Item
ps. x. quos p̄dicabunt Item ps.
xv. Et i. cor. xv. Eph. iii. Item
in t̄p̄o n. Hec quicūda fidelibus
homībus qui n̄dōci erunt alios
docere fidelibus dicit nō heretico
n̄dōci nō n̄dōce v̄ mulieres.

Capitulum septimum contra illos
qui constitutionibus ecclie et sacris
canonibus contradicunt.

Quod vero licet hinc ecclie sacre
constitutiones p̄nt videri vtili
tati ecclie ac saluti fidelium quoniam
Contra illos qui q̄temptant sacros
canones et ecclie statuta breuiter
est n̄dū q̄ sicut Regum et p̄ncipū
secularium est p̄as q̄stitutiones fa
tere ad eas fūdas sub p̄nib̄ rex
aut corporum subditos coartare aut

quoniam temporalium eis auferre. Ita re-
gum spiritualium est canonicas consti-
tuciones facere penes vallare et co-
munio spiritualium et sacramentorum
et sacramentalium non fruuntibus hos
auferre. Item sicut de civitate corpora-
li faciendi sunt qui leges et statuta
que susceperunt frangere contradicunt
sic de civitate spirituali que est ecclesia
faciendi sunt que statuta eius ser-
uare contempnunt que se fruaturus
professi sunt in baptismo sicut ibi per
iudicem secularem sic et hic per in-
dicem spiritalem et ecclesiasticum propter
quod licet prelatibus ecclesie statuere et
ordinare pro salute animarum vide-
rentur competere sicut licuit prelatibus
ecclesie primitus dicto xv. Item Job
xvi. multa habeo vobis dicere si
non potestis portare me. Quia antequam
veniret ille spiritus veritatis docebat vos
omnes veritatem. Item per Job non vni-
us docuit vos de omnibus. Item in
cor. vii. ceteris ego dico non dominus
Ex quibus patet quod ecclesia dei non fuit
nec est contenta his que Christus
principaliter docuit. Et ideo potest et po-
tuit constitutiones facere illo inspi-
rante capitulum xv. Item enim vos estis qui
loquimini etc. Item ecclesie de Iude-
is que monas est antequam fuit li-
tum constituere preter legem dei
Beate xv. Item 1^a Thimothea. non est
nisi. Item apostoli imitantes formam
baptismi tradiderunt sibi a Christo et bap-
tizant in nomine Iesu Christi etc. capitulum
et xv. et xix. Ex quo patet quod traditio
ecclesie que spectant ad religionem et ho-
nestatem non sunt reprobande. Et hoc
est contra hereticos qui constitutiones
ecclesie condemnant imitantes de
vitiis. non ideo additis ad id quod ego
loquor nec minuistis ex eo. Item
vmo. quid ego precipio tibi hoc
fac nec addes quidquam nec minues
Et ita videtur quod non tenentur frangere

constitutiones quas modo facit ecclesia.
Respondet quod iudei non debebant aliquid
addere legi ne insufficientes eos co-type
videretur. Item Inducunt usque xv.
et est xv. Hinc causa colunt
me docentes doctrinam et mandata
bonum. Item constitutiones ecclesie sunt ta-
les quod qui eas frangunt frustant deum
colunt. Respondet quod constitutiones ec-
clesie non sunt tamen bonum si dei quod
per ministros suos illas instituit. capitulum
x. non vos estis qui loquimini si
spiritus vester qui loquitur in vo-
bis. Item luc. x. etiam vos audite
me audite. Item 1^a cor. xv. non audetis
aliquid loqui nisi ea que per me et
sunt Christus. Item obicit Gal. 1.
Si quis vobis docuerit propter id quod
evangelium est vobis anathema sit. Unde
propter id. et contra id. capitulum unde
1° in fine. Si quis apposuit ad
hoc. et contra hoc. Ex predicto patet
quod non tamen homo si deus instituit
quod ecclesia instituit unde nota quod
sunt bona propter que efficienda
consuenda augenda sunt ad im-
plenda licet statuere in gratia
spirituali et subditos spiritui dei glo-
rificationis et honoris. Item annuatim
salus. Item emendatio delictorum.
Item destinatio ad ipsum. Item consummatio
bonorum. Item amplificatio sine
pagatio verborum que omnia contemnit
ecclesie constitutionibus cassantur.

Capitulum octavum contra illos qui
dicunt quod propter peccata prelatorum
et sacerdotum nulla eorum ad im-
positionem valeat nec sacramenta
posse conferre nec solvere ne ligare etc.

Radix omni errorum est arro-
gantia illorum et temera-
ritas iudicium qui non cognovi-
tate sunt nec obediunt suis su-
perioribus non tamen bonis sed et dyaboli-
cis iudicant illos a quibus essent pa-
cibus spiritualiter et officio iudicandi

hereditantes maledictionem maledicti patris
qui derisit verenda patris ebrum
et impudenter discipuli ita tales
modo videntes prelatorum ac mi-
nistorum clamorem et sacramentorum
ecclesie aliqui diuinos excessus et vicia
putantes quod propter ipsorum maliciam
ipsos perdere omnes ecclesiasticas potes-
tatem propter quod totam romanam ecclesiam
cum omnibus que in ea sunt adde-
nant derident et vilipendunt eo ti-
dentes a fundamento fidei in quo
positi sunt propter quod nemo potest aliud
ponere et per hoc in heresim determi-
nam incidentes quorum erroribus
necessarium est ut obuietur antea
rationibus et exemplis ostendendum
est antea quibus probationibus in-
nitentes seducunt simplices et ab
unitate fidei retrahunt ignorantes
quia ut dicit Augustinus in libro de na-
boni studio contradicendi perdidit
sensum et ideo et ad sensum suum
incongrua ad optant testimonium
scripturarum et inducunt eum illud
1. thimo no quod autem spiritus in re-
prehensibilis esse de quo volunt quod
si reprehensibilis est non potest esse spiritus
et per quod omnis admiratio eius
cassa et ita de aliis ordinibus
arguit a maiori Respondet quod in
reprehensibilis episcopus solus obstat
ipse salua et vite multo et quod nunquam
edificat ecclesiam moribus et exem-
plo. Nichil tamen obstat quo ad exerci-
cium officii et ad valorem spiritualium
et sacramentorum que rite ministrat
quia hoc non coartat eum bonita-
te ministri sed oportet clamorem et co-
dum. Virtute dependent nam et
petrus reprehensibilis fuit ut dicit
Gal no et christum negavit ut legi-
mus in passione christi et discipuli re-
lictis eo omnes fugerunt quos
dualiter cribavit ut tritum et christum
resurrexisse a mortuis non occide

rent reprehensibilis et reprehensi-
a christo ut scilicet et tibi corde ad ar-
dendum non tamen per hoc deficiunt esse
spiritus quia dictum est vobiscum sum
omnibus diebus usque ad consummationem
seculi nam sicut septies in die ca-
dit iustus non tamen iusti nomen amittit
Sic cadit minister ecclesie quod tamen officium
virtutis eius administrationem non amittit
Item iudas licet fur erat et traditor
fuit tamen spiritus et apostolus et missus pre-
dicare et baptizare quicquid egerat
ratum erat Act 1. domine ostende
que elegisti ostendere accipe in
locum iustorum hinc et apostolus
de quo per variat est iudas et est
per et episcopus eius accipiet alter
Item apostolus non et me angustia ecclesie
1. Ep reprehensibilis ostenduntur
et tamen depositi non censentur in modo
ad primam invitatur Ex quibus
patet quod propter maliciam suam non de-
sunt quibus esse spiritus vel presbiter
vel diaconus nec propter minister ma-
liciam virtus ministratur sacramenti
quia nec a bono magis nec a ma-
lo magis perficitur sacerdote quod 1. reg 11
sicut de sacramento baptismi hetur
1. cor 1. quia non in virtute consecra-
ntis sed in virtute creatoris
et in virtute spiritus sancti de con. di.
n. virtutem licet non digne ministrat
indignus minister quo ad se neque
decenter quo ad alios qui foris sunt
a quibus propter hoc nomen dicit blas-
phematur sicut a sam patet rep-
rehensibilis et ebrum deridebatur
non tamen desunt esse patet nec virtutes
inductionis perdidit si rem cognoscens
in spiritu filios suos promittit bene
dixit Item opponit heretici per
illud 1. cor 5. ubi Christus ait discipulis
vos quibus sal terre quod si sal evan-
erit in quo salietur ad nichilum
valet ultra nisi mittatur foras
et quod quibus hominibus de quo eis
videtur quod per quod prelatus evanuit

p. p. p. vitam no pt condire alios
 p. eccle sacramenta Respondet q. m.
 quo evanuit m. co no pt alios condire
 Si em evanuit m. fide no pt ali
 os condire m. vo fide. Si evanuit
 m. vita no pt alios condire m. vo
 bone vite. Si si evanescat m. ordine
 m. filiorum pt q. vi ordinis condi
 re sacramentorum collationem. q. aut
 prelatus pt evanescere quo ad vnu
 et no quo ad aliud p. m. x. m. q. u.
 dicunt facite. Ita evanuerunt quo
 ad vitam et tunc ty valebant quo
 ad doctrinam q. idem inducunt. Ex
vi. nemo pt duobus dms finire. Ex
vi. Si autem prelatus est male vite ser
 vit diabolo q. manens talis no pt
 finire deo et ita no pt ministrare
 sacramenta. p. m. idem no pt
 arbor mala fructus bonos facere
Ex vi. Item qui m. m. m. m. m.
 sequatur. Jos. xv. qui go no sequi
 xpm no est minister xpi et ita
 no pt ministrare sacramenta. p. m.
 Respondetur m. omnibus hys q. d. quoniam
 q. no sequitur xpm m. co q. non
 sequitur no est minister eius. p. m. alio
 ty pt esse minister xpi s. p. m. p. m.
 do fame morientem uel ostendendo
 alijs viam mandatorum dei licet
 no vadat p. am et alia h. m. p. m.
 obiciunt. Ex vi. pro gemetis v. p. m.
 quo potestas bona loqui cum p. m. ma
 li. Item eccle xv. no est p. m. p. m.
 laus m. ore p. m. p. m. p. m. p. m.
 aut dixit deus quare tu enar. u. p. m.
 tu. et as. t. m. p. m. p. m. p. m.
 quo potestas no vili modo. vobis
 potestas quare tu enar. r. ad q.
 vtilitatem tuam enar. r. cum sit
 p. m. laus. r. deo placens m. ore
 p. m. ei. q. m. m. m. q. m. ra
 com. Ex i. Cor. xix. Si linguis
 homin loquar et can. aut no h.
 nihil michi prodest. tamen prodest
 eccle. id q. d. q. ordine officij mei

ago sicut timentulum ad eccleiam
 quocumque et manet contra p. m. obiciunt
 mala. n. p. m. d. m. p. m. p. m.
 maledictam benedictionibus. v. p. m.
 Respondetur r. faciam q. v. m. bene
 dictio qua alios m. m. benedict
 cedat vobis m. maledictionem uel di
 stinguat ad solvendum animam h. m.
 q. d. benedictio uel benefactio. d. m.
 dicitur s. v. m. alij uel m. m. s. m.
 Item q. m. m. m. uel q. m. m. de
 bito. Et notandum q. hoc facit eccle
 h. m. q. m. h. m. no distinguunt
 dicentes orones malorum. sacerdos
 tunc no exaudiri eo q. dicit. Jos.
ix. p. m. deus no exaudit. Ex
vi. Sic q. licet no eos ty audit eccle
 m. cum p. m. orant uel conse
 crant uel absoluit. Sicut p. m.
 aliena m. scriptis aut m. voce
 oblata principi recipitur obgraz
 eius cum est et cum nomine offert
 q. ipse p. m. exaudiri cum desiderium
 ad impletur. Nam antea ille per
 que p. m. uel scriptura p. m.
 nec nunc est p. m. q. d. oremus
 q. ipse unus illorum sit p. m. hoc
 petitur. sicut nec nunc est ut ad
 vocata qui ponit p. m. m. m.
 collegio sit unus de illis. m. dicit
 ad iudicem nobis hoc. m. m. m.
 petitum impetrat. sic go or ut fa
 cerdos rite ordinatus. Ex licet q.
 nam ut rite orans p. m. indu
 at et vocem assumat eccle pro
 qua nunc exaudiri p. m.
 em sacerdos ordinatur quib. ad
 officium interpellandi sacramenta
 di sacrificandi et pacificandi et ad
 officium publicum ad vocandi m.
 causa animarum coram iudice v. m.
 et mortuorum. Ex q. d. aplis
 iunuit. Ex v. Et si quis obi
 cit q. melius interpellatur gratia
 sanctitatis pro animabus qua offi
 cio h. m. publice functionis. Ex
 q. aliud est interpellare pro alio

ut amicum et praemendi aliqd
ex gra. sanctitate qd est ipe pter
quid ut interpellare ut iurari
et preces alterius offerre qd
ipe est sacerdotum qui preces
ecclesie deo offerunt tanquam
mediatores et intercessores ipsius
ad deum. Sicut enim advocatus
non sua se allegat vel statuta
s. aliena va. eius videlicet cui
patronatus presat in ore ge
rat. Sic sacerdos ex officio pu
blice interpellationis va. ecclesie
et orationes in ore gestat et eas
quodammodo s. pri. in ore
porrigitur audiendas ex parte
ecclesie sue et ppter hoc dicit or
ex persona sua s. orationis ex persona
ecclesie. Et ita ille agit cuius no
mine agitur de sua exequatione.
Ut fame mulieres. Quia igitur
in illo misterio nichil agat sa
cerdos nisi ex persona ecclesie vel
nomine eius. Sicut enim exau
dire e. ecclesia exaudire. Impos
e ante deum repellere vel no
exaudire ecclesiam sua igitur impos
e ritum misterium sacerdos
in altari licet eius persona cum
se accepta non sit quia non in mi
to consecratur s. in virtute effia
torum de con. dicitur ut sit
ex procuratorem seu advocatum
publicum non facit / gra. ipsius
vel fauor quem h. apud iudicem
seu principem neq. sua iuris
aut eloquia nec ex ipa iusticia
ex de postulatore. Expte s. sola
gratia et mandatum. Sic ad
esse sacerdotem et officia ordi
exequi natio facit ordinatio et
institutio legitima sine qua ne
q. gra. neq. sanctitas qualiscumq.
ad ordinis executionem sufficiat neq.
iniquitas qualiscumq. rite ordina

tum impedit ab executione effectum
in nota. Si non possit conficere
aut facere alia rite perficere nisi
eius in gra. sine sanctis si cum non
possit esse certum nisi p. reuelatoz
qd aliquis sit in gra. sine sanctis
qui sacramentum exequitur foris misse
rum non potent esse certum. Cum
illos qd aliquis conficiat aut bapti
zet. Et ita illudetur scriptissime fide
libus dum pro sanctissima eucha.
daretur eis panis panis malis aut
puer non baptizatus permanet. Item
in illos aut aliqua est virtus sa
cramentorum in se ipsis omnis non de
pendens ex ministris aut nulla
si aliqua sine eo. Boni sine mali
sunt in se virtus illa sana manet
p. omnia et illesa et nichil p. hoc
ad virtutem sacramentorum. Si vero
nulla est virtus nisi que dependet
ex ipsis ministris ergo virtus sacrame
torum non est diuina. Nulla enim
virtus diuina pendet ab hominibus
item sacra sunt sicut medicamenta
virtus autem medicamentorum non de
pendet ex sanitate vel infirmitate
infirmorum. Nulla enim medicina
corporalis a deo debilis et parum
efficax est ut eius virtutem infir
mitas medicantis euacuet. Infir
mitas spiritualis in sacerdote est eius
indignitas p. p. q. nec bonitas
nec malicia infirmorum addit vel
minuit aliquid virtuti sacramentorum
quid enim ad panem vel virtutem
ipsius si sit sator vel famulus
est qui ministrat enim quid ad
bibentem an faciat qui potum ad
ministrat quid ad ignem si friget
vel calet qui ponit ipsum quid
ad lumen si rebus est qui portat
ipsum quid ad carissimos filios
si pater p. munda. animalia vi
ctualia illis mittit sicut deus
ipe p. corvos panes mittebat.

et carnes helie mo Reg xviii Ita est
de sanctissimo pane vite qui p. carnos
homines nullatenus ledi uel inquinari
p. 1. q. 1. Si fuit iustus debet capere
iudas ad quendam dicunt et xv.
q. ult. et ultio item que est ca
quare malicia miseri impedit faciem
Si dicant q. iusticia dei que miseri
hinc miseri reprobant et repellit et
eam quicquid tanto facio non
suscipiet irrogare ut polluto ore co
secratur et immundis manibus con
tractaretur unde quia error latitat
sub velamine iusticie et pietatis quia
huiusmodi plus poterit unus iniquus
apud dei iusticiam et pietatem admi
piciendum quoniam quondam eccle
peticio quoniam in mirabilibus sanctorum
milium gradibus ad promouendum
eandem Et q. e. iniquus quia pl.
in pte ipsa nocere potest ipso eccle alie
na iniquitas apud dei iusticia et
maior quam ipsa sanctitas et gratia
prodesse dum q. tota ipsa eccle p.
oblatam pietatem obtinere incipit
malicia sola miserrantis ne obtineat
impedit et auerit ab surdum illa
est ardere q. diuina iusticia et diuina
iudicio dilectis filijs et innocentibus
ppter alienam maliciam penam vite
subtraheret pms pater De pmissis
claret q. bona uel mala merita mi
serorum no. p. uent ad uitam uel effi
caciam sanctorum eo q. sola omnipot
diuina uirtus et misericordia fiant solisq. mi
tis et gradibus eccle presentantur
1. q. 1. No. nocet q. ante mala vi
ta miseri no. aufferit effectum suum
miserio diuinitatis p. q. v. dicit
xpus et multi dicunt in illa die do
mic duc in nomine tuo pphannus
et in nomine tuo semina eicco
et in nomine tuo uirtutes multas
facimus Et tunc confiteor illis quia

218
no. noni uos q. si mali erant et p.
dicta bona faciebant no. p. uitam
si p. miserum q. mala uita no.
tollit effectum suum miserie q.
nec ordo amittitur p. p. item
est v. vade ostende te sacerdoti
hoc dixit leproso no. ob nudicia
huidam quia iam erat indus sed
ut ppter plm. indicaretur immundus
a sacerdote qui hoc habebat fac.
ordine q. quo p. q. appbatur
sacerdotum malorum miserie q.
no. amittitur p. p. item no. di
xit vade ostende te illi bono ho
mini si sacerdoti ut ostendat se
appbare ordinem no. in uitam
sacerdotum quos sepe tam acer
ter reprehendit est xv. de
uobis et item sup. cathedra mon
si et quicquid dixerint uobis
facite in opa v. illorum nolite
facere dicunt enim et no. faciunt
item est v. dicitur coruac et
miserum coruac semper resistit
p. m. s. v. ppter hoc corum
sacerdotum et miserum cassum
erat nam et xpus eis semper
participauit docens in templo ad
festa ascendit item petrus et
iohannes ascenderunt in templum
ad horam orationis nonam et pau
lus p. m. s. in legem impleuit
dies et ceremonias legis et i. a.
coruac minor semper in templo et
in sca. m. s. p. missus est ita sa
cerdotum licet malorum ueteris
testamenti solus ad tempus duratur
dum a xpo et aplis appbatur
fuerit conuersus in sacerdotem nomi
testamenti usq. ad finem seculi du
raturum ppter maliciam sacerdo
tum ab hereticis d. aut poterit
reprobam. At ideo qualiscumq. sa
cerdos sit est ab eo p. p. co
munis usq. quo p. m. iudicio
reprobetur xv. q. ult. c. ultio
et xviii. q. 1. Hosma et q. n. Gane

Secus vō si eo quāone sūmāte uel
heresi sūt ab ecclia sepe ut xxx
u. De uerūm qd̄ antez obierunt
heretici 1 q. 1. Sacerdos sacrosancta
nōte in q. vñ in grāmbus quib
positus aliena nō dīlūt cū sūb
concordantijs p̄telligē q̄d̄ cōtē m
to nō dīlūt p̄ta nō grām mpe
tat s; eo officio talis em iudiciū
sibi manducat et bibit 1 Cor. xi
Ecclia vō inde haurit aquas sa
lutares indulgentiarū et grāciarū
1 p̄nc. xñ. Et hauriet salutes a
domo sp̄ni em bonus est haurit
sibi grām a domo p̄n. xñ. cha
li vero bona mīstrando se tūo
ledunt / sicut terra fax mēsa q̄
quidē detrimētum p̄t q̄līs
vō lumen in tēbris amittit
Et unde alij comodum q̄d̄ibet
inde sibi dīpendium p̄bet xv.
q. vlt. c. vlt. Item sicut cecus
lucernam mīstrat ad illūmādū
alios licet ip̄e nō inde illūmēt
1 q. 1. Ex hys ita si p̄tem sicut
liximū p̄mētes flūens lauat
et nō lauat sic sacrificia si p̄
malum mīstrant tēnsant la
uant ammas credentium a for
dibz p̄tormū. xxxvñ. d. quā
q̄m Item sicut radij solis cū
p̄ loca fetidissima trāssant nō
cōmīnātū. Sic virtz dīuina
nō p̄datur indignitate mīstri xñ
dis. Sedm Item sicut p̄ra lux
p̄ immundos oculos trāssens nō
cōmīnātū. Sic nec p̄nalis vir
tus sacramenti p̄ mīstros in mīstros
Et sicut aqua p̄ lapidēz canāles
flūens ad ortulōz canāli lapidēz
mīst̄il confert s; ortis inde p̄m
fructum affert / sic sacroz virtus
si p̄ malos mīstros trāssat ad
fideles 1 q. 1. Si sūt mīst̄ Item
ad idē patent in nālibz q̄d̄
quia mīst̄il deperit herbe uel
arbori si trāssat p̄ finem nō inde

detrioratur in alio flos uel fructus
uel deperit suauitati uel pulchritudi
rose uel hly si trāssat p̄ p̄mētum
uel virtutibus lapidibz p̄tiosi si per
immundos et viciōsos hominēz depor
tetur uel p̄tiositati aurī uel argenti
si p̄ vilissimos offeratur uel fructus
si leprosus uel alter infectus semet
uel plantet illud unde oritur fructus
p̄l. Valori flōrem deperit si aliam
mittatur a domo p̄ seruū nequiss
simū uel p̄ dilectum filium. Sic
mīst̄il deperit sacramentis uel
p̄p̄ientibus si ab immundis uel
infectis p̄ualiter mīstrentur.

Capitulum novum contra illos qui
diciunt prelatos malos alios ex
communicare non posse.

Similiter contra clauum p̄tates
obierunt dicentes malos p̄e
latos nō posse alios ligare
nec solvere aut eo quāone cū sūt
ip̄i per se ligati vniuersis dyabolis
hoc est viciōrum et p̄tormū et
cū sūt contra q̄mōm s̄toz et eo
corpus xpi mīst̄um q̄ est ecclia
ut xxxñ. q. 1. Si autē et capitulis
sc̄ntibus s̄ant manifeste quia alie
ip̄e ligatus est et alie ligat Et id
p̄ qd̄ ligat uel absoluit nō est ligatu
m eo s; officium clauum uel p̄tate
p̄ncipalissimū si ip̄s eo s̄toz ligatus
sit uel captus uel obses uel ob aliaz
rēz ut vlnati uel mēbris dīlocati
ligantur a mediis dīmīs liberant
ad mīstratōm regni habent ligat et
soluit captiuat et liberat in regno
suo quos vlt nō eo libero et soluto
corpe qd̄ nō h; s; eo soluta et libera
p̄tate quam h; sic malus p̄latus
nō eo soluta et libera mente aut
conscia ligat et soluit s; eo soluta
et libera p̄tate clauū et officij q̄
q̄missi / eo quāone antez uel suspēsi
p̄tatus notorie Idē iam nō
p̄t solvere uel ligare s; ip̄m pontifē

uel sacerdotale officium ut xxviii
q. i. quidam et multis capitulis alijs
Solus em prelatus potatem qz an-
ferre quomodo sacerdotum et sacerdotum
et prebendi aliquos ab ipso toto cor-
pore et ecclesie xpi qz totum vult vi-
ta grē de spu ems et hoc eo officio
suo et potate licet ipe pctor et malis
sit utz eo premiffi item obiciunt
qz malis prelatibz no licet cognate
smare uel qdemptare p illud polym
de adultera ubi dixerat xpus qm
sine pcto mittat pmo in illam lapi-
dem Ex quo eis videtur qz in pctis
eius iudicat et smare no possit di-
de reatatem erroris / pharisei xpm tep-
tantes requirabant ab eo iudicium
quibus si respondisset qui sine pcto
iudicat uel qdemptat cum tunc va-
lere posset armz illoz / si quia dixit
mittat in eam lapidem et hoc ptine-
bat ad accusatores et ad testes qui id
fuerant apud iudeos ut apparet de
testibus contra zurannam San xpi
et contra naboth mo Reg xxi et
con Stephann Act vi qd testes
autem pmet qz no sunt in simili
pcto cum accusatis sicut forte omz
illi fuerant adulteri sicut hec adul-
tera qua accusabant putat qz xpus
eis hec scribat in terra et quia
xpus scibat docens qd docuit
corum qd ut si compara accusa-
ret adulteram ab adultero inimi-
cos esse deberent et testes idonei
ad testandum et quia in pmo adve-
tu no venit filius hominis ut iudicat
iudicium si ut salz iudic p xpm Ex
Idco ipos phariseos prudenti respo-
nso fugavit nec sibi usurpavit iur-
isdictionis et iudicandi potatis officium
si potius detulit illud principi sa-
cerdotum Samphe licet licet iniusto
et malo sicut fecerat leproso mun-
dato dicens vade ostende te sacerdo-
ti si nō iudicans int lepram et

219
lepram qz erat sacerdotis officium
nec Samphe licet malo pdidit iudi-
cis et pontificatus officium Nam
cum esset pontifex anni illius pro-
phetant dicens Ex pedit vobis re-
stam xpm suavit ad mortem dñs
Reus est mortis et Stephanus eod-
anno ad lapidand testibus adiu-
dicavit nec dequit qz dixisset ite et
sacerdoti eam dicandam ad ducate
quia no venerant ut iudicemus
qsmarent si ut xpm accusarent
aut con legem adulteram absol-
uentem aut contra iurisdictionem pu-
tatis iudicantem et contra iuriz
qm pdicabat facientem potas igit
ligandi et solvendi in ecclesia ē po-
testas iudicaria et iuriz ecclesie
quissa p electionem et institutionem
litmar ad hoc / sicut potas iudica-
ria sine iuriz seculari aliam
iudici seculari quissa ad eam offi-
ciū debitam executionem incipit ad-
dit uel minuit bonitas uel mali-
cia iudias ac iuriz Sicut em
p assessorum iniustum sepe pfort
sma iudicis iura et sicut p min-
issimos criminales pt fieri exe-
cucio sine iustissime Abulto fortius
p iniquos iudices iure pt fieri cum
plus sit facere quam dicere Item
edicta iustissima ac saluberrima
p preconio vilissimos vitas tur-
pissimos proclamata et publica-
ta valent et tenent no obstant
turpitudine uel infamia eorum
valent autem ppter autem consti-
tutionem qnanto go fortius sine
ligatione et solutione valebunt
et tenent ppter autem ecclesie
et potatem cum eius aucte ferunt
item cum sedet consilium et in-
quissimus et nequissimus statuta pro-
miciat Aliquid idco magis valent
statuta hmoi quia p tlem pmiaria
ta sunt absit Sic sedet ecclesia
in solio regni pualis domina

gentium princeps promissum
mandans ut statuta sua edicta sen-
tentias viliissimas atque iniquissimas
interdum promittat publice vel
consequatur. Quia igitur ante ipsum
aut dicuntur aut finit perita pri-
mum vel consequentium irritae
aut infirmare non possunt. Quia igitur
iudeos ecclesiarum totum ante ante
facit ut ipsum ecclesie organum et
minister manifestum est quia
vicia eius et peccata in nullo infir-
mant statuta vel edicta vel suas
ipsius ecclesie. Rite igitur sunt sine
ecclesie quocumque licet per scelera
simos sunt late. Item si ecclesia non
potestmittere peccatoribus quomodocumque
sine causas sequitur quod non
potest querere consilium a iuris per-
itis quod magis est quam ferre sen-
tentias non committere conationem
testium vel aliqua iuris officia
nisi sanctis eis hoc igitur in quo
mentia de necessitate deducit contra
tales heretici primo ut omnino alios
iudicare non possit quia cum eos
non nisi sancti et iusti possint alios
iudicare nemo autem invenitur
qui hoc de se presumere audeat.
Cum apostolus dicat 1 Cor. vi. vi.
quis nichil confusus sum sed in hoc
non iustificatus sum et ecclesia vix
resat homo utrum odio vel amo-
re dignus sit etrit igitur conat
itate fere defectus iusticie et in
duci illius in ecclesia dei et tanto
erit bonorum malorum quod permix-
to tanta sanctorum perperatio ta-
ta innocentium oppressio ut vix
in ecclesia dei inveniamur nisi con-
fusio. Cum in ea antequam vix aut
iniqua inveniamur iudeos qui in
alios a bonis segregat vel pro-
phanos a sanctis arceat vel com-
pestat innocentium oppressores et
enim pertinet ad officium sacerdotis

ii. q. i. deus. Secundum erit inconveniens
quia gladium sine pietatem habet
ecclesia inutiliter quia illius sancti
humiliter refugient eam vel se
in illam ingerent impudenter. Per-
tinet sequitur inconveniens quia ne-
cesse habet ecclesiam iudeos se ipsum
primo et per assessores testium exami-
natores scriptores sinodorum et statu-
torum discutere ut omnino sint ab-
sque macula peccati ne iniquitas aliqua
ipsorum sinodorum irritet antepressum
quartum inconveniens est malorum
iniquitas atque defensio. Tot enim ha-
bent refugia tot defensionum scuta
quot invenire poterunt in perniciem
per se peccata. Huius sunt ergo qui non
sunt nisi fortis et palis auri et
lutei et immundiciis decumate
et de domo dei cum non nisi per peccata
et immundos volunt posse immundare
ecclesia dei ab immundis. Huius volunt
posse lapidari adulteros spirituales
nisi lapidibus preciosis nec ligari
posse nisi vinculis aureis aut ar-
gentis. Ita ecclesie pietatem in finem
minuit quod dicunt ipsam malis uti
non posse ad correctionem malorum
que sit per iustitiam. Cum de nullo
constare possit in hac vita ipsum
minime ab omni peccato per se
quibus potest dicere iudicium est cor-
ruptionis per se sum a peccato. Et cum
vix resat homo utrum dignus sit odio
vel amore. Nemo igitur scire posset
cum hoc an liget aut solvet ne-
que sit scire poterit aliquis an liga-
tus sit aut solutus et quicquid
sacramentis discerni se committit et
illudetur sepe fidelibus dum in-
pendetur illis per absolutionem quod ab-
solucio non causa antequam erroris
ipsorum est ignorantia qua non
vident pietatem sine officio ligan-
di et solvendi non requirere in
ministerio fundamentum iusticie et

sanctitatis si solius legitime et cano-
nic institutionis que est in ipso vel
sacerdote pre esse potest ligandi et
soluendi in synodi vel provincia. Sic
et in rege non iusticia punit potestatem
regna si canonica vel laica clero
et institutio. Sed de potestate et de electione
et de potestate. In multis capitulis. Et non
solius ignorantia voluit exonerari
ecclesiam propter iustorum potestatem clero
potestatem carere. Si ad hoc est ut ipse
resistendi carere omnia potestatem. Nam
si ecclesia potestatem spirituali privatur et ab
ea secularem et temporalem potestatem
simile auferant. Restat ecclesiam in
nichil habere amplius quo cor potestatem
nam corrigat et compescat. Et per
quod ecclesiam omnia deficere et cor
errores invalescere quod intendunt.

Capitulum de annis contra illos
qui dicunt non posse in ecclesia ex
communicare bonos et quod inspec
tationis exquirat ab excommunicatione
ecclesie nichil est.

Ad obviandum autem errori
bus illorum qui dicunt bo-
nos non posse excommunicari nullam sen-
tentiam excommunicationis iudicis ecclesie
posse illos vinculo excommunicationis
aspirare. Argumento arguente. x
ix q. ii. Si quis non quibus respon-
dendi est quod excommunicare dupliciter
dubio excommunicatio est separatio ab inte-
riori communione fidelium et a cari-
tate que est quid et societas sanctorum
atque iustorum. De hac nemo dubi-
tat quin solius potestatem ab ea separet
nec iudicatus ecclesiasticus habet ipsam
potestatem. Et de ista intelliguntur
pre allegata canones. Hoc enim po-
testas esset iudicacionis. Excommu-
nicare enim ipse non esset cor iusti-
cium quod constat ex sanctis et fidelibus.

trucidare et membratim lacerare.
Hoc esset et vitam contingere in so-
licitate membrorum. De spiritu sancto
vivendum. Hoc esset prelatus. In
duces ecclesiasticos qui prelati corporis
membra debent esse esse in pre-
nominationis corpus et in ipsam ma-
teriam ecclesiam crudeliter deservire.
Item esset gladius datus uni
membro ad fundendum corpus.
Hoc autem infamia non descendet
in cor hominis sane mentis. Quia
autem modo excommunicatio est sepa-
tio ab exteriori communione fidelium
in participatione sacramentorum ac di-
minutionis ac ita spiritualium ac
humiliarum. Et illam intendit
ecclesia cum separat aliquem et
privat communione exteriori ut reducat
per hoc ad communem interiorem. propter
hoc potest solius gladio excommu-
nicationis solius ut sanet membra
per medicinam communis spiritualis. x
viii q. vii. Si quis ab exteriori communione
privatus ecclesie possit arceri et ci-
tere ab ecclesiis visibilibus et a
sacris viris iustissimos atque sanctos
etiam iustos quibus dubitat fide-
les esse posse abstinere a communione
sanctorum. proinde sine obedientia man-
dari. Item dubitat propter excessus
secularum domorum subdi-
tos ipsorum licet bonos et iustos
taliter excommunicari tam boni quam
mali sicut ecclesia excommunicari nite-
dit. Et prima iudicis sine iusta sy-
mista semper ligat et semper est
vincenda. Et hoc erroris intelligi
non potest quod potest solius excommu-
nicat homines nisi quod ad communem
interiorem que est quid vite
spiritualis. Item obviatur quod signat
dictum est. Quicquid ligamus de terra
non erante quod si clerus er-
rat non erit ligatus et ita non
est excommunicatus qui excommunicatus iuste

Item ut sit excedit finis mandati
cum prohibitus sit cogitare ini-
ste et ita non vult quod agitur contra
deusque quoniam dilectus et de officio de
legati prudentiam Item dicit apostolus
in ad cor 13 et vult potestatem quam
dedit vobis deus in edificationem et
non in destructionem. Et antequam est inde
servationem quia iniuste circumferuntur ho-
mines ab ecclesia non sunt ergo hanc
potestatem adeo respondemus ad ista
quod licet lictor puniat ultra quam
missus vel quod prohibitus est punire
nichilominus tamen puniatur pacatus.
Similiter se habet in pena cogitandi
aonibus. Et quodammodo ibi tenet
lictor aut de iniustitia pene et
de pena ipsa sit et cogitator in
iustis. Quod de finis cogitationis
Hanc appropinquante habundantiam ante
aut limitatio mandati non efficit
quoniam pene sit pacatus sine iniusta
fuit sine iniusta nichilominus et pe-
na ultionis effligit nec cuius esse
dependet ex mandato vel iure si
consistat in facto tamen. Et quod obicit
locum habet in his que iuris sunt
vel in iure consistunt. Quod autem
de apostolus ligamus et intelligimus
est quod omnis finis tam
ligationis quam ab solutionis quod
rite tuleris super terram tanta habet
in celis. Et propter hoc ibi dicitur
toritas clare non errante. Non enim
voluntati prelatorum quicquid est
soluere vel ligare si prudenti cor-
de provisione. Et propter hoc edicta
sunt iura quoniam declarant quod sine
corum nullo ligatus est ergo quod
ad triumphantem et ratam habet
finem quam tulit ecclesia militas
licet sit vir sanctus et iustus li-
gatus dico quod ad utrumque si for-
titer. Sciens se autem iustum et
cogitari iniuste et pueris cla-

ues ecclesie suam non curando per ut
faciendum docent heretici. In hoc
quod quoniam obediens abiat a
iustitia cadit et ligatus est per finem
iustiori quod igitur aliquis licet iustus
cogitari foris tamen quod ecclesia cogit
care intendit.

Capitulum vnderimum contra illos
qui dicunt predatores ecclesie non de
bere excommunicare et persequi
et vitare malos sed vindictam
relinquere soli deo et cetera.

Restat nunc procedendum contra ex-
cores illorum qui dicunt quod per
latus ecclesie non licet cogitare
aliquos nec persequi malos nec ex-
vitare contra predatores attende quod
ad dei gloriam pertinet ut eius inimicia
tollatur de medio et ut inimicissimi
eiusdem accantur de medio sanctorum. Et
hoc soli iuratum rei publice quicquid
est eis. Solum meminit officio unde
manifestum est licere tali iuratum
tales eicere de consorcio sanctorum. Sicut
regnum et potestatem secularium et potestatem
auferre quoniam temporalium. Ita regnum
spiritualium est auferre subditis suis
quoniam spiritualium scilicet sacramentorum
et sacramentalium. Et sicut de ini-
tate corporali eicendi sunt qui leges
et statuta que susceperunt suare
contradiunt. Sic de civitate spirituali
que est occulta eicendi sunt qui sta-
tuta ecclesiastica suare contempnunt
que in baptismo suare confessi sunt
Item quoniam magis inimici sunt ho-
mines civitatis sanctificate tanto per-
iculosius cum impugnant maxime
antem sunt et civitas quoniam ipso per-
mixti sunt anaximus autem notum
to maxime cavendum est eis cum civi-
tati quare a permissione malorum
cavendum est eisdem. Ita autem cau-
tela meminit rectoribus et iuratum
eiusdem civitatis. In alio tamen quod
malorum meminit iuratum seculari

purgare peccata sine ciuitate a
 malis hominibus Et ideo dicitur eis a
 domino nunc non viam facite potest
 iter declinate semitas auferre offen
 dicula de via populi mei In quo
 platese seculares adiutores sunt et ad
 uitiorum debitorum migratus spualis propter
 quod morandi sunt a migratu spuali
 cum pena spualis non timeat Item
 omni saluati medicina utendum est
 medicas spualibus contra morbos spi
 ritualis viarum et peccatorum Et
 opus e medicina ut ante et post
1 Cor. v. 1. 1 Th. 1. Et 1. q. 1. Multi
propter q. m. notandum exemplis
 ut corpus humanum a quo scatur
 membrum putridum ne tota infici
 aut propter q. m. forte et a grege
 eius morbida ne ceteras contaminet
propter q. m. Corripiantur Et a con
 gregatione et colloquio ac ciuitate se
 pantur et ciuantur rebelles et con
 tinuantes ne fermentum malicie pau
 corum totam massam corrumpant
propter q. m. duplex Item si non ha
 bent media spualis s. ecclesia plateam
 utendi hac medicina in ecclesia dei
 cum sit necesse deus non prouidet suf
 facienter ceteris suis de medicamentis
 et medicis suis de his que pertinet ad
 officium medicandi qui et de prophanis
 ne facit antichristum et de prophanis
 quibus s. rupinus Item si media eccle
 sia non habent plateam nisi mouendi et co
 quendi et marpandi et similia et
 ipsa multorum morbis curandis non
 sufficiunt quod fiet cum cum hunc
 errorem faciat / cum illos magis
 curauit deus de corporibus quod de a
 nimalibus et ma corporibus sufficiunt
 prouidit remedia morborum animalis
 ut in hac parte cum illos periculosum
 negligit quoniam quoniam sacramenta
 sanctissima sunt manifestum est
 de carnis et ideo indignum ratione
 illorum illa nullatenus e. quoniam

plates autem in quocumque mortali
 peccato et publice maxime operabiles
 sunt et maxime indigni sanctitate
 sacramentorum sunt cum remotissimi
 a gradu sanctitatis ut pote contrarie
 et repugnantes eidem Et ideo eis
 quoniam sanctorum deneganda et penitus
 interdicienda quoniam aut platea est
 sacra impedire ac denegare eius
 officium quare sacerdotum erit utraque
 platea sine officium s. sacramenta
 impediendi et eadem denegandi
 Et hoc est platea ligandi atque soluedi
 et amplius sacra sicut medicamenta
 spualia spualibus medicis propter curam
 et curationem animarum tradita Et
 medicine male propter mortificari
 hereticorum ante officium est curandis
 minigere salubria et inducere
 mortifera / quoniam male propter e. me
 dicorum spualium prohibere et inter
 dicere sanctorum quoniam pectoribus
 eorum spualibus ut et medicas obe
 diendum est omni a subditis et
 tunc iporum quoniam missa quare parandum
 est et obediendum suis quoniam magis
 et inducendum quas faciunt platea
 et amplius magis domus dispensatori
 quoniam est quibus dispensat vi
 ctualia domus et quibus denegat
 et quare dispensatori victus spualis
 et vinifici panis et vini quoniam
 e. in domo domus magna et quibus
 illa dispensat et quibus denegat
 Item quibus dubitet idolatras et magis
 demoniorum quoniam phibendos et
 et arcendos a mensa christi per quos
 autem fiet istud nisi per ipsos me
 se iustos pontifices et sacerdotes
 et autem per ipsos attenuare corpora
 sua sit per ipsos idolatrie spualis
 per 1. Reg. xv et vii. q. 1. In
 eundem ubi dicitur quod per ipsos
 violandi est repugnare et quasi
 scelus idolatrie non acquiescere qua
 nifestum est igitur attenuandis

indictam esse mensam sacre quia
nomis Et si se p[ro]p[ri]um ingerant per
vnu armata si expedient repellen
di sunt ut invasores nulla enim
domus ita male disposita est in qua
prouisores eius no[n] h[ab]ent p[ro]p[ri]etatem ut
ab ea hostes eruant et etiam alie
nos et immunda ac venenata a
nimalia s[ed] porcos canes scorpiones
et serpentes et h[uius]modi p[ro]p[ri]a igitur per
catoreb[us] tales in domo dei p[ro]p[ri]aliter
reputatur manifestum est ministe
eiusdem domus quissim[us] et p[re]p[ar]at[us]
tun[us] ut tales eruant et arceant
ab eadem Item quis misce[re] s[an]cto
no[n] h[ab]et p[ro]p[ri]etatem no[n] dare illa canibus
est vno p[ro]p[ri]etate s[an]cti dare canibus
Et quis misce[re] uel dapesse inde si
liorum dei no[n] h[ab]et p[ro]p[ri]etatem p[ro]hiben
di inde canes est vno p[ro]p[ri]etate est bonu[m]
sumere panem filio[rum] et mittere
canibus q[ui] si v[er]ba p[ro]hibeant no[n]
ad uerunt inde arceant uel repelle
di sunt ut canes baculo sine gladio
p[ro]p[ri]etate q[uo]d d[omi]n[u]s qui erat de templo
domus indignus est xxi est vi
Item p[ro]familiaris filius p[ro]p[ri]etatem
et q[ui]niam a domo p[ro]p[ri]etatem quem
aliter corrigere no[n] p[ro]p[ri]etatem p[ro]p[ri]etatem in
sup[er] ip[s]um a q[ui]niam uirtus corporalis
atq[ue] uirtus p[ro]p[ri]etatis go foras p[ro]
familiaris p[ro]p[ri]etatis. i. p[ro]p[ri]etatis p[ro]
p[ro]p[ri]etatis et d[omi]n[u]s animaduertere in filios
rebelles et q[ui]niam Similes eni[m]
p[ro]p[ri]etatis h[ab]et p[ro]p[ri]etatis p[ro]familiaris
in domo d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]etatem Item q[uo]d
licet p[ro]p[ri]etatis d[omi]n[u]s cognoscere an
tibus ita p[ro]p[ri]etatis est xvi d[omi]n[u]s Si per
canit mte s[ed] tuis s[ed] usq[ue] ibi s[ed]
tibi sicut et q[ui]niam et publicanus
Ecce quo ordine d[omi]n[u]s si cognoscere
que p[ro]p[ri]etatis d[omi]n[u]s coram qua p[ro]p[ri]etatis
ta sicut docet domus s[ed] p[ro]p[ri]etatis cognoscere
tatio unde Sit tibi sicut et q[ui]niam
s[ed] p[ro]p[ri]etatis ante cognoscere con

firmat domus est xvi d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s
moy d[omi]n[u]s vobis q[uo]d tunc ligatur s[ed]
Et Job xxi quoz compositis per s[ed]
Ecce q[uo]d p[ro]p[ri]etatis p[ro]p[ri]etatis q[ui]niam est est
vno hoc omnibus dicitur d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s
n[on] Jo. Si quis venit ad vos et
h[ab]eat doctrinam no[n] affert no[n] enim
retinens in domibus no[n] d[omi]n[u]s. ci
anc Et subdit t[ame]n q[uo]d in em di
xerit ei anc quia op[er]ib[us] eius
malignis Et nota q[uo]d ibi loqu[er]e
de s[ed] d[omi]n[u]s a d[omi]n[u]s r[ati]o x
anc i cor v. Si s[ed] q[ui]niam nomia
et e[st] fornicator notat[ur] s[ed] mte
lige qua tulit ap[er]t[ur] contra illu[m]
ut ibidem Item alios cognoscere
p[ro]p[ri]etatis h[ab]eat i. q[uo]d tra
didit sat[an]e Item i cor m[od]o
Si quis no[n] amat d[omi]n[u]m n[on] ip[s]um
xpm sit anathema m[od]o p[ro]p[ri]etatis
Gal i. si quis vobis eu[n]t p[ro]p[ri]etatis
id. i. con id q[uo]d accepit anath[em]a
sit Item n[on] d[omi]n[u]s in fine d[omi]n[u]s
vobis ut subtrahatis vos ab omni
s[ed] ambulante inordinate Item
xvi d[omi]n[u]s declinate ab illis p[ro]p[ri]etatis
d[omi]n[u]s et subtrahat d[omi]n[u]s fieri eni[m]
forma traditam est xvi p[ro]p[ri]etatis
mut ante h[ab]eat contra cognoscere
rationes et m[od]o p[ro]p[ri]etatis h[ab]eat i.
pet v. et m[od]o q[uo]d in cu[m] maledicatur
no[n] maledicatur Item no[n] reddentes
malum p[ro] malo Item i cor m[od]o
maledicamur et benedic[imus] Et h[ab]et et
similibus eis videtur q[uo]d no[n] sit
licita cognoscere uel m[od]o p[ro]p[ri]etatis
p[ro]p[ri]etatis q[uo]d licet amore pene et vii
dicit s[ed] amore coram et in
sac[er]dotis sicut p[ro]p[ri]etatis d[omi]n[u]s p[ro]p[ri]etatis
luc vi Et est xvi et est vno et
xvi et xvi et Gal m[od]o Non
en[im] p[ro]p[ri]etatis ante m[od]o m[od]o
vltas uel p[ro]p[ri]etatis ante p[ro]p[ri]etatis
h[ab]etur s[ed] ne maledicta maledict[ur]
uel q[uo]d conu[er]s[us] p[ro]p[ri]etatis
vno rescat[ur] xvi q[uo]d vlt d[omi]n[u]s

Jam igitur declaratum est rationibus
 auctoribus et oculis similitudinem pualis
 i. ecclesia hinc migratum pualis iuris
 dictionis et iudicia et penas et ne
 gloria ad eius cognomem solam per
 tueria et quia parendum e eo
 necessitate sententiarum ipsius et ipso sine
 cognationis debent aut quatuor
 qere in intentione pmaantis sine
 fent qmmodum fma qm est dei qoz
 p tunc qmmodum tollenda gladius
 cognationis occidit. Item qoz
 ftoz qoz est sacramento et alioz
 quia ppter fenda est fma ne fda
 pphancetur hoc est ne eo honorent
 p quom indignoz. Item eccle
 ipius salus pualis ppter quod con
 suandam membris putridum sine
 morbidum gladio cognationis
 profunditur pphancetur e correctio
 ipius qui cognatur et alioz et
 nota q p cognationis subtrahitur
 gra dei et protato cognatio et du
 relinquntur liberum est ei rueri
 in interitum peti et dyabolus pti
 emm liberum deservit quia sibi oro
 nos eccle et benedictiones et mltaz
 suffragia sunt subtrahita Item aten
 de q cognatio est duplex vna uia
 f quo ipse cognatio ligatus est ne
 se sanctis iniungat et ne qmone
 fidelium se ingerat coceptis uite
 natis que licet ei a quocunq petat
 tpe natis q de sua cognatio
 fmm voluntate. Alterum vbi vni
 culum est quo ligati sunt pphancet
 ne ipso cognatio amittent nisi in ca
 sibus a iure concess p q m qm
 multos. Et de sua cognatio
 qd indubio. Inter alia vndum
 autem q fda vna uia sequitur
 qd pmo. Item em ros hie bami
 ret sine pphancet sine secularis
 sine pualis nulli subditoz dntep
 tare. Qui em interdita est ciuitas
 interdita est omnis domus ciuitatis illius.

quia ipa familia euariaret suam
 pphancet et irritaret eius iudiciu
 et subditi deseruient q ageretur per
 regem et pugnaret ciuitas con pph
 magistratu q fieri no d pph q m.
 Illud sane qd qm qm et alius
 capitulum. Prodictis apparet qfusia
 qdorum qui negant sacerdotes
 eccle hie pstatem eccle ligandi
 ab soluendi in foro iudiciali.

Capitulum duodecimum. Quod licitum
sit in ecclesia dei corporaliter occidere
hereticos atq malos.

Quod autem in dei ecclesia licitum
 sit malos tolli de medio. et p
 mortem corpalem a pte iudiciali
 que est sicut chirurgia pualis que
 tanqm ferro et igne que putrida
 sunt aut aliter morbida in corpe
 iphi vnt fecantur et p gladium
 aut ignem cetera q penaz cor
 palium iuxta pphancet pphancet
 velut pphancet dei et eccle no
 occiditur p. v. v. v. pph gladius
 pphancet ipius est ferrum medicina
 le q oculis pphancet et mltis sa
 nat ut lxxv d. qma aliqui
 et hoc est contra illos qui dicunt
 q no debet fieri vndicta neque
 iusticia p homines ad qd inducunt
 de vtro. pph eccle est vna et qd
 retribuam dicit domus ois d. v.
 pph. Contra quos luce pph. et vix
 et pph. p. p. n. v. pph. i. cor.
 v. et n. et v. Responde qd hie
 q licitum est iudiciu tam ecclesiastico
 qm seculari vndictam et iusticia
 facere. Et pph pph iudiciu pphancet
 pphancet dmo ad vndictam no
 odio s iudicio no in tante s con
 sulte procedat. v. em sine causa
 gladium portat dei em mltis
 est vndicta in manu ei qui malu
 facit. v. pph de hac ma agitur
 pph. q. m. et m. et v. m. m.

capitulis et nota qd huius erroris
magis infamandi sunt qua iusti-
ciam esse faciendam de negant ta-
qum maxime iniusti et iusticiarii
muri etiam aliud predicat
huius erroris infamia nisi omnes
iusticiarii iniusticiarii esse si enim
non est iustum fieri iusticiarii conse-
quens est omnes iusticiarii iniusticiarii
esse Item si non possent puniri ho-
mines nisi iniusti ut ipse dicitur ad
omnes iniusta pena iniqua servata
sit / go in eos omne id qd videtur
iusticia iniusta punias seu iniusti-
cia est et hoc modum mentis
esse potest qd ante licet iusto iudi-
cio nunquos occidere auctibus et
tribus dicitur per Gen. 9 ubi
mortem anime et corporis inflixit
homini propter comestorem panni / go
multo forcius iusticia est p pto
maiori Item si mors eterna est
infligenda p culpa aliqua / go mul-
to forcius temporalis si mors eterna in-
fligitur est pro culpa hominis ab-
missi / go multo forcius est infli-
genda mors temporalis p culpa mala
quissimam Item deus precepit occide-
re multos reus Ex. xxi et xxv et
xxxiii Num. xv et xxv deuter.
xv et xvi et xix et multo loc
Item nono testamento est pmissum
vix Bone et ostenditur qd licitum
est occidere hereticos et paganos
quia qui datus sibi beneficia impu-
gnat datorem omnis innocentem
et in nullo illum ledentem de iure
de amittere illud et iniquus igitur
vita sua quam reuera ut beneficium
a deo datore huius deum impugnat
de iure de amittere illam quibus
ante maliciose ac maligne viros
vita sua deum impugnat ma-
xime aut hereticos et paganos
illi enim apte deum impugnant

auferendo illi hereditatem suam de auras
hominum et suas et aliorum sibi glori-
suam et honorem suum cultum eius
et religionem totis viribus ac studiis
destruere conantur Ita enim gra-
homines fere totam vitam suam in
dei impugnacionem et eius iniuriam
et contumeliam contumunt de iure go
eis auferri potest non solum vita
corporalis sed et animae si anime
mortales essent Item aut pugnum
est contra viros dei aut non si sic
go opugnandi sunt et iustus est
bellum contra eos / tandem go pu-
gnandum est contra eos quoad re-
bellant Si igitur usque ad mortem
corporis suorum rebellant nolentes
omni credere uel desistere a dei
iniuriis ac contumeliis pugnandum
est contra eos usque ad mortem cor-
poralem ipsorum manifestum est quia
iusto bello occidendi sunt Si duo
erunt qd non est pugnandum si te-
dendum uel fugiendum remane-
bit go indefensum regnum dei et
tollitur dei cultus et religio deana
et misera vita corporis mortalium
perfitur Immo honorificencie et
beate vite immortalium animarum
Item queratur ab eis ubi con-
dicendum sit hereticorum erroribus
saltem ubi Si dixerint qd non
restat go qd vitas saluatoris nec
predicanda sit nec docenda cum er-
roribus huiusmodi non sit contradi-
ctio illis Si dixerint qd sit con-
tradictum ubi pugnandum est
igitur contra eos lingua nulla at-
privilegio excepta est manus
a divini honoris filitute sine
finitio minus p omnia que dubi-
tatio est eius sicut et lingua
operare que pugnandum est manu
contra errores huiusmodi p dei gloria
et animarum salute Item si hereticos
animales seu males in lupi

et leones serpentes atz dracones
feras et igne omnes que debella-
riones extirpande sunt p salute co-
porum humanorum que devorant
et occidunt quanto fortius bestie
spuales pro salute animarum quas
seducendo et subvertendo spualiter de-
vorant et occidunt separantes eas
a deo qui vita est animarum omnium
gladio et bello extirpande sunt
Et attende compactionem bestiarum ma-
limum et spualimum quia quoniam
tissima est et ipsa si seminat pccatum
hereticorum si venenositate pseudo-
prophetarum attendis Item quia bla-
phemus incorrigibilis blasphemus
predicator sic est in ecclesia dei su-
omnis contagiose morbida in grege
et sicut membrum cancerosum
in corpore cancerosum manabile et
iugiter serpente / go id facendum
faciendum est de eo p salute totius ec-
clesie ad faciendum esset de ore
et membro hominis p totius gregis
et corporis salute Quare rescindi
sunt occidendi et modis omnibus
ex necessitate de medio tollendi 1 Cor
5. 1. 2. et 13. 1. et 13. 1. et 13. 1.
corripiantur ecce Et si dixerint q
no occidendi sunt si no ab hominibus
si a deo sequitur ex necessitate q hoc
dei atz religio optimo exponenda
sunt nulla q eis defensio adhibe-
da creditur et ut deo nichil hono-
remus debeat cum nec in nobis
nec in aliis liceat nobis eum hono-
rem defendere defensionem que repel-
lat obpugnantes Item constat con-
ventibus q erudiendi et corrigendi
sunt homines alioquin deterioris
conditionis essent quam canes et
alia bruta animalia que erudiuntur
et meliorantur correctionibus et disci-

plius Item q infantes et ceteri et
similes homines retrahendi sunt
a precipiis submersionibus consi-
omnibus et aliis corporis periculis et
mori multo fortius occidendi est
mori eorum et paulo animarum
et multo fortius retrahendi sunt
et muni de periculis spualibus et a-
vertendi ab eis ppter mortem spua-
lem / Hec autem mors est vicinior
et pccatum que a deo separant qui est
vita fidelium animarum Item si ari-
mus de luto vel fimo flagellis
aut stimulis urgendus est ut qui
liat aut finibus si aliter corre-
noluerit contrahendus pccato for-
tus homo de lacu inficie et de lu-
to factus est totis viribus et studiis
contrahendus Item si finis sunt
recludendi vel ligandi muni et si
gladii et alia nocendi iustitia eis
sunt auferenda ne sibi et aliis no-
ceant multo fortius muni finis
auferenda sunt arma quibus sibi et
aliis spualiter nocent v. corporis me-
bra cum nociva spualia ani-
marum incorpabiliter maiora
sunt quam corporis nomina Et
opponunt heretici p illud 1 Cor
13. 1. et 13. 1. et 13. 1.
ubi dicitur quoniam crevere zizaniam
usque ad messem ne forte simul
eradicetis et triticum Responde illud
tunc est dicitur ut triticum pccetur
Ita enim voluit pccari zizaniam sed
soli triticum pccari q. m. Et voluit
pccari zizaniam in tritico detrimento
Et ideo ubi no potest pccari eis sine
tritici detrimento noluit eis pccari
ubiique go crevit zizaniam nisi
foras aut detrimentum tritici
ubi nullatenus voluit eis pccari
ubiique go crevit heretici inco-
mmunationem populi vel divinum
ibi nullatenus sine ubi sunt crevere

si eradicandi et p mortem corporales
qñ aliter eradicari nō pnt. mori-
gibiles et continuas et ideo sunt
nōo occidendi. Si vō obiciunt q
deo fūcti quia forte pnt conuer-
tere. Responde fūcti sunt vbi certum est
de conuersione illorū. Et vbi ē ma-
nifesta corum p veritas nec signa
comissionis apparent tollendi sunt
de medio festinanter ut pestes de in-
cedimus ne dñm vana spe puias
patur p eos p datur fidelium mul-
tudo. Ito sunt igitur fūcti heretici
obstinati in medio fidelium sub
spe conuertiendi. Sicut nec lupi fūcti
sunt in medio gregis ouium et spe
q gñtantur in oues. Et sicut nō
sunt fūcti facēs ardentes et spe
q in arbores fructiferas gñtantur.
Et sunt leprosi nō sunt fūcti in
medio sani ppli quia forte sancti
poterunt cum interim suo contagio
alios inficiant aut corrumpant.

Capitulum ardeamus contra illos
qui dicunt miracula que in ecclesia
dei fiunt ex deo non esse

Nunc erroribus hereticorū ob-
viandum est qñ in miracul-
que fiunt in romana ecclesia ideo
contra dicunt pudentes cum se et
suos consuetudines nulla posse mi-
racula facere ne notetur corum
p fida obiciunt miraculis que fiunt
in ecclesia q qo pte diabólica ita
sunt. Et in hoc apparet fidei ca-
tholice veritas q fideles sancti
cum eo mortui miraculis atte-
stantur et quoz viui temeritatē
eo p mortem miraculis appbat
et confirmant. In fideles et he-
tici sicut nec viui apud deum
quidqñ pnt sic mortui semper pnt.

nec alios adiuuare inducunt aut
contra miracula ecclesie illud est vñ
multi dicunt michi in illa die domine
dñe in nomine tuo pphamus et in
nomine tuo demonia eiecimus et in
nomine tuo vñtem multas fecimus.
Tunc cōfitebor illis quia nō nam
vos distodite a me maledicti qui
operamini iniquitatem. Responde qñ
nō arguit eos de maculitate si de
iniqua opatione fidem cum habent
sine opibus et in fide nomis ihu
xpi ita faciebant. Et q p talem
fidem possint fieri miracula p i
Cor. xiii. Si habueris omnes fides
ita ut montes transferas caritate
autem nō habueris nihil sum. Itē
obiciunt cor xpm. Emergent pseudo
xpi et pseudo pphete et dabunt si-
gna et prodigia ita ut in errorem
ducantur si si pnt ut elati. Id
ē induamur. Apoc. xvi. Audi de ore
draconis et de ore bestie et de ore
pseudo ppharum. Corde spūs in
mundos in modum ranarum. Et
ante spūs demoniorū facientes si-
gna eo hñs dicunt heretici q qui in
ecclesia romana signa faciunt pseu-
do pphete sunt et demoniū hñt
p qñ talia faciunt. Responde q in
predictis antebus loquū de signis
falsa fantasmat et mendacibus.
Iñ qui ea faciunt pseudo et falsi
dñi. Contrario qd in ecclesia ro-
mana p copiam probantur
esse vera miracula ut copiose
de beo petro et paulo. Et Johanne
et de alijs multis. Act. iij. v. viij.
ix. et de alijs capitulis multis.
Et in sanctis canonisat usqñ nūc
opatione multar appbationis fidem
suam. Qd aut ecclesia xpi habuit
pntem multa miracula facendi

pr. x. et chr. vi. et luce ix. et x.
et chara in fine ubi dr. Figura aut
eos qui crediderunt hec sequentur
Et nota q. no dicitur omnes eos set so
q. et ubi pro affirmacione fidei neces
sarium et conueniens est nam
testimonium miraculorum affirmacio
fidei est que fidem inseparabiliter co
mittantur ut chara in fine habent.
pp. et apls no esset credi
tum in articulis fidei nisi mira
culorum testimonio que miracula
sunt opa solius dei ut Joh. in. Ne
mo pt. hec signa facere que tu fa
cis nisi fuit deus cum eo Et Joh. ix.
de hereticis cum committunt in
testimonium miraculorum habuit uidei
donec deseruerunt fidem ista Et
nunc translata sunt cum fide ad ap
ostolos et ad ecclesiam de iudeis et
gentibus congregatam et p. seuerit
hodie ita ut fide posita ea poni
videntur et remota remoueri quasi
ipsius fidei testimonia et effectus nec
Iudei nec Paritari nec idolatre
nec heretici sunt ad affirmacionem facta
sunt testimonia miraculorum figura
cula dicimus. Virtus dnm opacones
mirandas insolitas cursumq. nature
contrarias ut illuminatores cecorum
suscitacionem mortuorum et similia que
apud infideles no sunt ppter infide
litatem et malitiam eorum chara
vi. fides et ihu xpi testificata est
a lege et prophetis Et si error
esset ut putant heretici q. deo essent
decepti qui tantis signis et talibus
que no nisi p. deum put fieri
hoc affirmat in nobis Et hoc deo
qui summa veritas est nunc con
ueniet Item hoc a summe sanctis
viris sunt nobis tradita veram

224
esse fidem et fidei ecclesie romane
miracula et cum summa et autentica
testificatione probata domo copante
et summa affirmante sequenti signis
chr. in fine quos aut a deo fuisse
deceptos aut p. eos nos posse de
api nullatenus credi dr. Claret
igitur quibus q. vera sit ecclesia
romana miraculorum opa que eius
fidei veritatem p. omnia roborat et
confirmat.

Capitulum quartuindecimum contra
illos qui negant indulgentias
ecclesie et per elemosinas et obla
tes que dantur pro exequendis
dicunt indulgentias esse venales et

Similiter indulgentias que in
ecclesia sunt ante clauimus
et oblationibus aut p. exequendis
que minunguntur ad consequendas
hmodi indulgentias contra dicunt
erronei. Cum in illius/ano est p. tat
p. males satisfaciones minuge/aus
est eas augere. minime et in alia
quantitate put ad dei honorificentia
et animarum salutem/publicas q.
spualem utilitatem vident expedire
Et de regulis Iur. q. vi. r. d.
ut unde ius prodit inde interpreta
tio procedat Et de sua cognicio
Inter alia quare et p. male aff
licom in elemosinam et in obla
tiones. et in orones. et in omne
qd deo magis acceptum esse vi
derit/hicm est p. dato et sue
ptatis officio minuitur put ipi
penitenti/aut ecclesie. aut ciuitati
aut patrie vident expedire Et
de officio et po. Iur. de. p. al
igitur p. tat est officio afflictom
quantum adq. sicut expedire vident
quantitate x. vi. q. vi. hoc fit Item

quia omnes suas bonas in suis
honorem ipsius et glorie regni uel
domus sue utiliter tenetur expendere
et ubi maiorem utilitatem uel ho-
norem uiderit ibi largius tunc
eius fidei commissum sit eorum dispe-
sacio pvi. q. ult. diligant et digne
autem. dimissiones. quittance. et
atq. penales. penitentialium satis-
faciendum. prelatibus quibus sunt ex t
pvi. tibi dabo claud regni et p
pvi. pvi. remissionis pvi. oga
infamum est igitur pvi. ad eos
ut expendant hoc largius aut p
tius pro ut uisum aut ipa expen-
ditate aut magnitudine diuini
honoris requisierit et pvi. hoc q.
maximus honor est dei in terra
ana religio maximeq. utilitas ani-
marum pro ea placanda. q. uisum
amplianda. defendenda. necesse sunt
sui dei de pvi. bonis sibi q.
missi expendere quibusq. pvi.
necessitates requirunt et hoc est
causa quare largissime indulgen-
cie sunt ab ecclesia date pro subsidio
terre sancte et quare contra ini-
micos fidei et xpiane religionis
obiciunt autem contra indulgentias
que sunt p. q. pvi. dicit esse
venales quoniam remissiones ad be-
nefactoribus aliquis loci remittit
sua pars uel quoniam in immutata
primarium. Si quis enim ovis uel
obulum dedit. erit benefactor
et ita pro ovis uel obulo ei sua
pars uel quoniam immutata primaria
remittitur q. eis uidetur ridiculum
quia sicut datur remissio p. pecunia
ut dicitur et ita remissionis gratia
fit venalis Item defraudatur deus
ut dicitur tunc duorum. uel tunc
uel plurimum annorum prima in vni

oblatione obuli obmittatur et an-
norum plurimum in breuissima ho-
ram Responde q. non est ibi pena
litas tunc ibi p. pecunia nichil si
at placet enim non intendit reddere
nare pecuniam s. dei cultum et
honorificentiam ampliare q. hoc
enim dicitur ecclesia ut dei cultus
et honorificentia amplietur ut in
ea illius sancti laudes. Signa uene-
ratione celebrentur et ut p. diuini
officii remissiones et q. cetera
q. beneficia dei omnibus impetrentur
Sicut ergo non pro pecunia licet
p. pecuniam sit illa indulgentia
et ideo quoniam locus quoniam non potest di-
ficari sine pecunia. Item ad illas
dei honorificentias ppter quoniam sit
illa indulgentia non potest ibi ve-
niri sine pecunia et sicut non pro
aqua s. in p. aqua et non sine aqua
in baptismo datur remissio pec-
catorum uel sic non pro crismate
s. in p. crisma et non sine crismate
fit confirmatio uel sicut non pro pa-
ne et uino s. p. panem et uinum
et non sine pane et uino fit celebra-
tio missae s. sic non pro pecunia
s. per pecuniam et non sine pecunia
sunt quoniam indulgentiae ad hoc aut
q. opponitur de defraudatione dei
Quoniam q. ipse honor et decore cultus
autem finem diuini non solum sup-
plet q. de penitentibus p. indulgen-
tias subtrahitur s. et sup. habui
dat maxime cum sacrificium laudis
oratorum interuista et laudum thi-
miamata plus diligat quia tor-
mentorum penalarum afflictionem
ut lino. Quoniam tale est ieiunium
quod eligi p. diem affligere
bonos animarum suarum. Quoniam
sacrum et tunc sternere. Item. 2.
sustentia opinionis huiusmodi est quoniam

in p. p.
p. p.
1.

iniqua credunt esse/ qd eod pccato
 longe et graues pnc/ quo breues et
 leues redimant/ qd e iniquitas ut
 ipd putant In quo euidenter ap-
 dunt se nescire vltutem dei/ neq cla-
 rimum pccatam/ sicut em no maiore
 remissionem obtinet pccatorum/ qui
 in maiori aqua baptizatur/ quam
 qui in minori/ sic qui maiore pe-
 cuniam offert/ no maiorem recipit
 remissionem/ quia qui nuorem offert
 Et hoc est/ qm sicut no ex aqua fit
 remissio in baptismo/ s. ex vltute
 diuina/ que ad est sacramento/ s. ut
 ibi no ex oblatione sive ex oblatione
 s. ex vltute diuina/ que ad est clari-
 bus et misterio pccatorum/ In omni
 potentis em iudicio no quid sed
 a quo inquitur in. q. vii. in gra-
 uibus/ Tercio visum est eis qd hoc
 sit facere ipam gratiam sps sancti
 venalem/ id qd responsim e sup
 p hoc/ qd nichil sit ibi venalitate.
 Et est dicit qd in vltate magis sit
 quinitas qua remissio/ s. qz longe
 leuis est aliquid offerre hntibus
 et habundantibus qua pccales la-
 bores atq molestas ferre/ Ideo re-
 missio reputatur quinitas pccalis
 afflictionibus/ in minus oblationibus qd
 de no. et vo. r. c. po. et r. chage.
 Quarto obiciunt heretici dicentes
 qd hmoi indulgentie dant ocom
 peccandi/ qm em respat ut ipd
 dicunt/ nisi ut impune peccent
 homines/ si tam leuis nmo vidua-
 losa sit pccatorum redemptio Et
 dicunt/ qd stultissimi sunt qui pro
 agenda pma transfectiones uel
 alias longas et laboriosas pccati-
 nationes suscipiunt/ si tres obuli/
 tunc eis prosunt Responde qd illi
 indulgentias hmoi pccant qui
 mundi sunt et immunes a mor-

talibus pccatis/ nulli aut dnm est
 quinnimis sit et mundi ab illis
 hmoi em dei timere ibi facit
 omnes/ quia bonaze meriti est
 ibi culpas agnoscere vbi culpe
 no sunt d. v. qd em nulli igit
 certum est qd indulgentias hmoi
 pccant certum ante d. esse vni-
 cuiq se esse debitorem in morte
 sibi pnc quare certum nemer
 ppter hmoi pmas debere cessare
 ab agenda pma/ ne quittat se pi-
 culo/ et inestimabilem ignem pur-
 gatori/ incurrat pnegligencias
 agenda pnam Et ppter hoc mul-
 ti pccato pmittunt et pise indul-
 gentias istas/ s. sub qdion illa si
 immunes sunt et mundi a mor-
 talibus/ qd hoc v. qd stultos dicunt/
 qui laboriosas pmas psumunt
 tres obuli tunc indulgentias tunc
 eis prosunt Respondetur qd ppter
 operationis et laboris meritum/ bo-
 num est laboriosas pmas facere
 et p hoc leues et que viles no
 obmittere/ que no sine obulorum
 oblatione hntur Et cum hoc no sit
 ex obulorum vltute s. ex clarum
 pccato qd qd dicunt hoc ocom/ qz
 sicut in baptismo plus prodest trina
 immersio in aquam sanctificationem/
 ad remissionem pccatorum/ qua quod
 tuncq uel quiteraq alie ablucio-
 in alia quacumq aqua/ licet fiant
 pccaliter Et plus v. hmoi pccus
 aque/ baptismaliter vltutibus/ qua
 magna pccata uel eod totum
 mare/ aliter vltutibus/ sic modica
 oblatio aut leuis labor in opibus/
 ppter que indulgentie fiunt/ plus
 prosunt ad optinendam remissionem/
 qua magne oblationes graues
 et labores aliter facti Et hoc ppter
 virtutem clarum/ no ppter se/
 ppter vltutem et clarum qd dicit

est de sanctorum suffragiis spali quoz
veneratio fit in locis pro quibz indul-
gentie ipse sunt quia veneranti-
bus et cultoribus suis indulgentias
et remissiones quomodolibet impetrant
qui volunt ob benignitatem et pietatem
pro gratia et ideo vere impetrant
Item quodendum de multis ecclesiis
quod est quidquid orationis uel divini
sacris ibi fiet et persona eius dicitur
Item quodendum est de multis ab suf-
fragiis omnium sanctorum quoz aut gratia
liberant spalis veneratio et memo-
ria est ibi facienda Item quodendum
est de gratitudine et virtute divini
cultus qui non potest esse non gratus
apud deum cuius est honor et gloria
Cuius etiam ibi est virtus ad eum ad
terrendos demones ad vincendos
insultus omnium et temptationes
ad debilitandas vires corporis deinde
ad provocandam gratiam compuncti-
onem et devotionem ad impetra-
ndum veniam ad gratias obtinendas
augendas et roborandas propter que
omnia indulgentie et remissiones
pro edificatione consuetudine ac de-
votione domus dei ac malis actibus
fieri consueverunt.

Capitulum quinquagesimum contra illos
qui ecclesiis materialibus et omnium
dedicationibus contradicunt.

Materialibus ecclesiis etiam
omnium dedicationibus contra-
dicunt heretici odientes decorem
domus dei et locum habitationis
glorie eius crudeliter prophanantes
graviori ultione divina grauius
punit quam quicquid qui manu
sua contra templum domini uirga-
liter extendit Ysaiah xv. Abiit
ante contra muros ecclesiarum per-

illud Ios vii. venit tempus quid nunc
in monte hoc nunc in iherusalem ad-
orabitur deus Veri enim adoratores
adorabunt eum in spiritu et in veritate
unde dicunt quod locus ad orationem non
pertinet quia sicut deus est ubique
sic potest orari uel adorari ubique
quod enim operantur ut dicunt preces
ad supplicandum illi qui ubique est
Ipe enim Christus in desertis oravit
Responde quod licet tempus uel locus non
sint deus orationis sunt in deum
sanctum et ad insitum nec ratione
loca uel tempus ad orandum humana
devotio excitetur Christus ante in
desertis oravit quod notandum quod ubique
potest deus adorari Et ut ostenderet
quod homo a tumultu cogitationum
secularium fugiat quando orat cogitatio-
nem autem cum orationis intra cubiculum
et ostium mentis est carnalis
sensus per quosque enim sensus corporis
optiora improbe se ingerunt et
intrat mors per fenestras nostras
et ideo claudendum ne vagentur
quod optiora parum enim est intrare
cubiculum si ostium pateat cogita-
tionibus importunis et fantasmatibus quos
oratio impeditur quod tanto videtur gra-
uius quanto facilius est claudere et
auertere oculum uel aurem ut sit
quod fantasmatibus repellantur Item
opponit Eccl. xviii. domus non habet
in templis manus factis Responde
quod non edificamus ecclesias ut deus
ibi localiter contentus habet sed ut ibi
colatur deitatus Mat. vi. et
in psal. vi. et vi. Item obiciunt
quod apostoli tales ecclesias non habuerunt
Responde quod propter persecutiones in
Iudea et alibi ubi persecutio ecclesie
vigni non poterat habere si statim
ubi et quando persecutiones cessant reple-
unt ecclesias regiones usque in apostolorum

hystoris et legendis et ad huc v
 biumque viget fides catholica ubi
 consistuntur ecclesie sicut pz et sunt
 docet ipse pntis hystoria et qtem
 plunus sine malis ecclesia sit locus oro
 nis pz no reg vno et ix et no
pal vi et vno et q honestum sit
 hre qmod ecclesie pz tunc sane met
 Si em licet hre locum deputatum
 et a ceteris visibus sequestratum ad
 sumendum aliqualem cibum corpus
 qnto forcius ad sumendum talenti
 cibum mentis unde domus ostendit
Joh no q domus appbat males do
nuo orom / et sibi duplicare q sit
 locus negociationis aut pelmca
 latronum et aut ostendi auctibz
 et tombus / q ncia est malis cca
 ppter fcom / quia ipa ecclesia et ca
 que in ea sunt et sunt signant spua
 lem ecclesiam / et ea que in ea esse
 debent et fieri hebre vi et ideo
 vocatur ecclesia i congregatio quia
 congregatio fidelium continet et
 ponitur qtuens pro qtuento / sicut ibi
 Item que oadis pphetas est xom
 Item ppter utilitatem quia ibi cleru
 et plures in fide et moribus instruit
 ad laudem dei et ad gloriam ibi devo
 tius prouocant Item ppter rememo
 rationem beneficiorum dei aut alioz
 mirabilium sicut est reputatio diuice
 resurrectionis et huius / et qualis e
 reputatio gestorum / que apparet in
 scripturis et puturis ecclesiaru mder
 de quo d. q. d. m. prelatum vene
 rables et sicut malis ecclesia con
 stat ex lignis lapidibus que p diu
 sos artifices solantur et planantur
 et poluntur Sic pualis ecclesia po
 tueris et gentibus / a predica
 ribus in dei quinguntur fideles
 et quatuor in vno p dilectionem /

et ab erroribus corrigunt et ab
 raduntur et sacramentis imbuunt
 et gratificantur qm et malis
 ecclesie dedicatio / signat pualis et
 clese dedicationem et sanctificationem
 put late exponitur sup vo vltis
 ecclesie exemplis et et auctibus
 patrum tam veteri qua noui
 testamenti informant ad hndam
 malam ecclesiam in monf op p
cepto dno fecit thabernaculum
exo. xxxv et xxxvi Salomon tep
lum no reg vno et mo reg
vi et ix et x et xv et chon scb
 a patribus antiquis qz in singulis
 ciuitatibus qui cum predicent
 in synagoga pteb et nom testa
 menti gnerunt malam ecclesiam
 est iii. cor xi domus mea domus
orum vocabitur omnibz gentibz
luce iii. et xix Item est xxi
qum intraret ihus in templum
ve. et c. di. domus mea domus oro
vocabitur Item est xxxvi cotidie
eram apud vos in templo do
rens luce in fine pg ascensionem
erant semp in templo laudantes
et benedicentes Item Joh in cau
ferre ista huc et no. do. p. m. f.
d. ne Item xvi absqz synagog
facient vos Joh i. cor vi con
uenientibus vobis in ecclesiam dei
audio scissuras esse ibidem nup
domus et aut ecclesiam dei ompt
Item act m. petrus et Joh as
cenderunt in templum ad hora
gram nonam Item act ix in
gressus paulus in synagoga
predicabat ihu quia hic est filius
dei Item appbationem malis cca
a pmo fundatore ecclesiaru Pome
mpatore Constantino usqz hodie
in mirabilium miraculoz et
virtutis diuice opacone que sunt
in eis deus ipse qfirmat: d

Capitulum secundum contra illos
ymagines cruce et sanctorum in
ecclia dei destrunt et deponunt
et ipsi turpiter contradicunt et

Unuerabiles etiam ymagines
et picturas quas tenet et ap-
probat sancta Romana ecclia in
his reprehendunt heretici quod uapores
dei nec gentiles eis tantam audient
infere obprobriosam iniuriam
sicut ipse ponde oburrunt eis et
secant et destrunt dicentes et ido-
latras qui talia faciunt et esse con-
ceptum domini Exo. xxx. quibus
respondetur quod ibidem dicitur non
adoras ea (vz res males ymagi-
num per idolatriam adorando per-
hibetur ibidem quia ad hoc erant in
dei preceptissimum si ymagines fieri
ad reputandum aliquid non perhibet
nam et de mandato domini fecit moyses
duos cherubim amicos Exo.
xxv. Item salomon sculpsit yma-
gines et cherubim in tabulis cras
in Reg. vii. Item in historiis he-
re quod ymagines omni regum sculpsi
fecerat qui futuri erant per salo-
monem usque ad transmigrationem
babilonis Item monsi de precepto
domini fuerunt manna Exo. xvi. et
filii israel fuerunt spontem encens
que de mandato domini fecit moyses
Num. xxi. et ne tunc fuerant fuerunt
non ut adorarentur sed ut essent in
memoriam beneficiorum dei Filii
nos fuerunt cruce ymagines
et picturas istorum non ut adorantes
ligna uel lapides sed venerantes
et recolentes dei beneficia que
reputat de quo dicit in psalmo
venerabiles per et christum depin-
gimus residentem in throno ad

designandam sue potentiam mane-
scatis Item in gremio matris ad de-
signandum eius incarnationis humi-
litem Item in cruce pendente
ad eius passionem ostendendam et
semodis aliis Item obtrahunt nobis
per hoc quod adoramus crucem cum
diximus tuam crucem adoramus duc
et ibi quod crux adoranda per hoc
nos de idolatria arguentes punde-
re triplos est adoratio latrice et tali
non adoramus crucem dominum sed
adoratione que dicitur in psalmo
quasi super venerationem ceterarum
creature et infra venerationem dei
Ira est adoratio dule sine vene-
rationis de hac per quod adoratio per
bellum pedum eius quod se Item
adoramus in loco ubi sederunt
pedes eius Item adoratio adtem-
plum sanctum tuum Item michi ado-
rabimus te super terram gentium
et ante ymagines christi in regno
ipsum et in terra christianorum uarie
abfuerunt sunt claret ex eo quod
eius res in omnibus suis regni finibus
et ceteris sue maiestatis insignibus
que abicere et deturpare est sue
plati regie contrarie Ita res omnes
terre christi domus instituit et re-
liquis nobis ymagines et simi-
litudines humilitatis sue tanquam
vexilla sue regie maiestatis in
omnibus suis regni locis determinatis
erigenda veneranda et defendenda
ne a tanti regis aduersariis de-
ponantur Et tanquam sigilla
impialis aule et tanquam arma
et insignia regalis clapei quibus
signis iniuriatus fuerit et ea de-
turpant nomen esse maiestatis
maurient sic qui ymagines domini
in ihesu christo signa venerationis

puerit deus offendit canonibus
 pueritibus et romane ecclesie rui-
 bus contradicit et aumen heretice pro-
 utat incurrat. Et tales non sunt
 non erroris inventores sed veteres
 sectatores legitur enim in cronica
 romanorum qualiter circa annos
 dñi m. lxx. leo p̄m̄ḡ impator hoc
 errore deceptus om̄s ymagines
 xpi quas in romana inuenit
 transiit in constantinopolim et igne
 combussit. Similiter circa annos dñi
 dñi. xxx. leo t̄m̄s impator aliquos
 seductus heretice contra ymagines
 xpi Rome et ubiq̄ bella mouit
 igni tradidit et de p̄m̄i mandauit
 obsequium cum plurimi viri catho-
 lici remittentes n̄ro coronati sit
 ppter defensionem ymaginum xpi.
 ppter qd p̄ gregorium p̄m̄i t̄m̄s
 in urbe celebrato conuulso nullo
 p̄m̄i ip̄e impator incorrigibilis
 p̄secutus coquebatur. Et tota italia
 roma et hispania ab eum obediens
 absolueretur / et regalia aufer-
 rentur ab eo. Similis error ap̄i
 lippo 2o qui circa annos dñi dñi. x.
 nup̄m̄s tenuit. Et a constantina v̄
 circa anno dñi dñi. xl. legi p̄petua
 Et licet a sancta romana ecclesia et sa-
 cris canonibus error talis sufficiat
 reprobatus fuerat. Iterum t̄m̄ a mo-
 deris hereticis preteritis rerum
 gestarum ignarus crudeliter naua-
 lesat. qd romana ecclesia nonne pueri
 decet in scolis effigiem xpi dñi
 transire semp̄ adora. In eo. Iam
 Iam̄ in libro catholicon de hac
 adoratione determinat. Vbi dicit p̄t̄ quon-
 dam ymaginibus xpi exhibendis

sit cultus latric. Et dicit dñs q̄ yma-
 go p̄t̄ dupliciter considerari. uel 2m̄
 qd res quedam et sit nullus ei ho-
 nor debetur sicut nec ligno nec
 lapidi uel 2m̄ qd est ymago. Et qd
 idem motus animi est in ymagine
 inquit ymago. Et idem cum xpi
 adoratur latric / sicut et cum yma-
 go adoranda est latric. hoc Iam̄
 Et sicut h̄c de dñi. dñi. m. co. platini
 ubi dicitur qd nō adoramus yma-
 gines intelligitur s̄ res illas putu-
 ram sive m̄az et deos v̄ adora-
 tōe latric. Quid enim est adorare
 ymaginem s̄ rem illam. Quid
 est p̄ ymaginem intelligere quid
 sit adorandum v̄ illa ymago
 indefecta ab ymaginato p̄m̄s
 motus animi iuxta Iam̄
 adoranda adoratione latric sicut
 ymaginatus / s̄ sicut dicit Iam̄
 qd ymago considerata ut res quod
 nulla adoratione sit adoranda intel-
 ligit nulla adoratione latric qd
 de hac sola questio querit / licet t̄m̄
 veneracione dulcis ymago ut res in-
 formentalis sit adoranda p̄t̄
 h̄c de q. d. m. venerabiles ubi
 dñi qd xpi ymagines adoramus
 Sup̄ quo glossa p̄ma dicit et adora-
 tione dulcis adoramus v̄m̄ car-
 consecrantur et crismantur ymagi-
 nes sicut et alia diuini cultus
 infra et alia vasa sancta. Quare
 autem deus invisibilis vult ado-
 rari in humana effigie visibili
 ideo ē quia deus homo factus ē
 et carnem nostram assumens visibilis
 corporalis apparuit. Et aut yma-
 gine humana apparere et adorari
 vult et ymagines sibi fieri ap-
 probauit ex veteri ac noui testam̄ti.

claret hystoria deparuit embra
se dicens Ego sum domus omne
qui cecidit pronus in faciem suam
Item Item eodem xviii ubi
tres vidit et vnu adoravit Item
apparuit Isaac Item Item
Jacob qui dixit Item Item
ad faciem Item Item
nisi in flama ignis rubi Item Item
Item Item et oration Item Item
et septuaginta de senioribus
qui viderunt Item Item
et sub pedibus eius quasi opus la
pidis saphyri et quasi celum
serenum viderunt Item Item
Item Item loquebatur dominus
ad monsen facie ad faciem sicut
loqui solet homo ad amicum suum
Item Item Item Item Item Item
vidit Item Item Item Item
dominus sedentem super solium Item Item
et c. et p. Item Item Item Item
quia tacui Item Item Item Item
dominus vidi oculis meis Item Item
Item Item Item Item Item Item
vidi super firmamentum Item Item
super caput animalium similitudinem
throni et in throno quasi aspectus
hominis desuper et alumbus eius et
sursum Item Item Item Item
glorie domini et vidi et cecidi in faciem
meam Item Item Item Item
mentis apparuit Item Item Item
gusto ymago xpi pueri in vultu
matris Item Item Item Item
vultu Item Item Item Item
et thronificans ymaginem ado
rauit Item Item Item Item
toriarum quo xpus ymagines
sue faciei prius manibus in
pressam Item Item Item Item
desemant que in edissa civitate
miraculis claruisse dicitur Item Item
Beate veronice ymagines hanc

toti urbi venerabilem luthero sile
impressit quam usque hodie mira
culorum opatione appbat et con
firmat Item Item Item Item
paruit ut res glorie pendens in
cruce mandans ut ei talem yma
ginem put viderat fabricaret
que in civitate lucana terminatur
multis ad huc conspiciunt mira
culis Item Item Item Item
ymagines xpi ac bte Item Item
de pmissis dicitur Item Item Item
desanta cruce legitur quo yma
go crucifixi a iudeis confusa lan
cis copiosius cruorem effudit
Ex quibus omnibus p. error illoz
qui ymaginibus xpi et sanctorum
tam improbe contra dicunt Item Item
autem error illoz est et mani
festa probatio Item Item Item
vbi in civitatibus villis et statibus
publicis engruntur ymagines
crucifixi vbi vbi domantur Item Item
pagani sine iudei aut alii ini
mici fidei Item Item Item Item
et deservuntur ymagines et de
vlla fidei orthodoxe: Item

Capitulum de omnibus septimum
contra illos qui negant esse pur
gatorium et nil prodesse suf
fragia animarum affirmant:

Item Item Item Item Item Item
dunt Item Item Item Item Item
tem Item Item Item Item Item
a corpe transire ad requiem vel
ad damnationem et quibus suffra
gia animarum que fiunt ab ecclesia
non admittunt unde inducunt
pro se illud in corpe quanto Item Item

nos manifestari orante tribuit
 xpi ut recipiat vniuersum pro
 corpore pro gessit sine homine sine
 malum. Sic dicit pro ut gessit no
 prout alius gessit pro eo qd no
 prodest defuncto qd illius gessit
 pro eo ut dicunt. Responde qd eadem
 ratione posset concludere qd no p
 dest vno quia alius facit pro eo
 qd p. esse hereticum. Ecce enim
 dei orat pro peccatoribus. Et aplos
 in multis locis. perit orones eorum
 quibus scribit ut 3. ad xv. et aplos
 in fine. Item dicit se orare p. eis
 sine intermissione. Item preterea in lo
 quuntur. De iudicio vniuersali ut per
 hanc. Quibus nos or. et ad. autem
 aplos dicit ut referat se sensu est
 ut recipiat remunerationem vel damp
 nationem. In opa sua per hoc qd
 no remunentur. quia aliquis poss
 unare tm illud iudicium vniuersale
 si quis decessent in pma iudicata
 et no finita. Ad idem obicit apost
 vno opa em illor seruit illos
 q. d. no aliorum. Responde qd per
 hoc no remuneratur quia aliorum
 illos uiuent. In hoc errore stat qd
 firmem et fere omes nationes tra
 nsmarine contra quos e. qd et ipi
 orand et deuotionem suffragia of
 ferunt pro defunctis et sic tenet
 ecclesia catholica ut xij. q. ii. p. ad
 eumibus. Quia sancta et facili
 est cognitio. pro defunctis orare
 ut a peccatis soluantur. y. et ad xv.
 no autem soluntur qui sunt in
 inferno quia nulla redemptio si
 scriptum est. horum iustitiam job
 9. nec eis profuit suffragia
 xij. q. ii. Tempus na illi qui

qui sunt in gla. Hoc requirunt
 relinquunt qd qd sit alius locus
 in quo adiuuantur qui hoc vno
 tes aut aliorum suffragia merent
 xij. q. ii. No estimamus et
 Tempus. Et ibi purgantur anime
 et p suffragia ecclesie adiuuantur
 que multa impendit suffragia
 animabus purgandis ceterum
 deperit ecclesia et eius suffra
 gia essent superflua et vana qd
 est inuoluentis. Vnde quia detesta
 bile et iniquum sit mortuus auf
 ferre suum. ecclesie qui in igne
 purgatorum cruciuntur et contra
 illud. Ecce vni mortuo no p. habas
 gram. Ad aut suffragia ecclesie
 profuit defunctis. p. Job xi. Vbi
 ad patres marie et matthe. dicit
 lazarium suscitauit. Item ad p
 tes petri a morte fuit. resurrex
 suscitata. Item 1. ad id. 1. Cor. 15.
 xv. Item pma Job. iii. fiducia
 Remo ad dnm ut quicquid pecc
 rim accipiemus ab ipso. Item
 y. et ad xv. qd d. patres summi
 pontifices Heliodori resurrexerunt
 et in multis alijs ad aplos
 oron resuscitatis. Et si oro pro
 dest ad resuscitationem corporis p. h
 vi. ad salutem animar. Et p.
 et animas illas no fuisse in
 celo nec in inferno claret igit
 locus purgatorum esse et oron
 aliorum in eorum subve
 nire. Et p. autem. 1. Cor. 15.
 qd igne ibi reuelabitur gla
 ria. 1. pena purgatorum. Item
 sup illud. 1. Cor. 15. si quis sup
 edificauit sup fundamentum he
 aurum et argentum lap. pi
 ligum feru. stipulam et char.

erit in igne purgatorij qd dicitur
tunc opus probat Item dicitur
vbi vasa figuli probat fornax
et purgatorij de hac igne dicit
aug⁹ Ille ignis purgatorij du-
rior est qua quicquid in hac vida
pt videri uel cogitari qm go-
timet modo digitum in igne ad
foram ponere timet ibi totaliter
in anima crucari exarare cui
sit ibi dies vnius sicut mille anni
et pe. in Item dicit greg⁹ Ignis
purgatorij est qui proquibz
leuibz culpis ante ante iudiciu
ardendz est que p mortem gra-
uant si in hac vita peccatis no su-
erunt relaxata Item cuius qui
in aliud scilicet discolit fructum
curacionis p purgationis igne
purgabitur Item Bn⁹ sup illud
eccl⁹ xij no dimittetur in hoc seculo
neq in futuro Cur dicit qd dicit
petri esse qd neq in hoc seculo
neq in futuro remittetur si nulla
in futuro remanet remissio pur-
gatione peccatorum Item reuelatibz
ostenditur esse purgatorij ut p
solis multoz qui p mortem cor-
pore apparuit multis punitis
eos ut a futuris pculis prauent
et petentes ab eis suffragia sua
uel ut ab amicis ea sibi fieri p-
tulerent faciunt et ad hoc te-
stimonia multoz qui de morte cor-
pore resurrexerunt qui statim am-
icorum et proximorum in pre-
dictis purgationibz conueniunt
runt ut in multis scriptis nate-
ritur Item rombz pt ostendi
q purgatorij sit qm dicitur hic
purgantur omnes et hystatim
ut morimur euolant ut appa-
ret in morte plimoz utrim et

aliorum scilicet filij nec purgantur
hic nec purgari incipiunt Et qm ad
mormitur in infernu descendunt
vbi nulla redemptio s semper erunt
hor. Job. x. alij hic purgari in-
cipiunt p penam s p defectum
vite purgationis no pfiunt go-
uere est ut vadant in locum vbi
pfiunt purgationem qua incipiunt
Et ille locus dr purgatorij Item
cum deq sit mior et iustq omnia
ignoscat penitentia no refuans pec-
cata ad penam etnam Ex msta
vbi multum malum immitunt
dimittit Job. x. vbi dicitur omnia opa
mea sciens q no pccs delinquit
Et xpo. luct que facit omnia Item
ps. i. reuelabitur ira dei de celo
sup omes iniquitates homin Item
si deq hic no pmit or q alibi pu-
nat cum homo no pmerit suffi-
peti suo Resat igitur locus pur-
gatorij p hanc vitam Et lig
petis venialibus anima occidi no
ardatur ut dicit aug⁹ s quasi
quibzdam pusculis et horrenda
scabie deformis efficitur Et ideo
ad amplexus ponsi telestis vxo
aut cuius grandi qfusione veniet
nisi purgatorij cum ab hys in-
decentis op purgaret ignis em
purgatorij que purgation digna
invenit facit pulchriora sicut
fornax aurum et argentum qap-
m tanqua aurum in fornace p-
bant elatos Et ps. igne nos
examinasti sicut examinatur ar-
gentum Item bonoz et maloz
alij sunt sime tales alij non
sime mali descendunt in infer-
nu no sime mali ad limbu
go a simili sime boni ascendunt
in celum no sime boni vadunt

ad alium locum et illud dicitur purga-
torium. Item dampnator duo sunt
loca limbus et infernus qd et salua
dormi duo s; purgatorium et paradysus
Item cum pda actualia et venalia vo-
luntate contrahuntur nrm est ut con-
traria voluntate deferuntur s; in hys
qui subita moriuntur locum no hz
voluntas contraria et pma digna qd
semin deferunt ista pda cum igitur
cum eis no transferantur in celum
in quo nullum inquinatum introibit
nec pro eis detrahuntur in infernum
cum mortalia no sint nrm est eis ab eo
pari anteqm ad celestem glam trans-
ferantur Et go loca ubi hoc purga-
tio fiat et iste est purgatorium. Item
si dixerint qd sufficit afflictio peni-
tentis et dolor interior que hz pe-
nitens pro eo qd peccavit responde-
qd tanta poterit esse afflictio in vehe-
mentia doloris vere penitentis qd
sufficit. Si si parva fuit negligentia
et remissa no suffiat ad plenam pur-
gationem quare nrm est ut ad uict-
donec supplicetur qd de est qd si in hac
vita facti sunt nrm est ut per hanc
vitam supplementum quod apponat
et erit purgatorium per hanc vitam
qd si dixerint aliquis qd pmissus
orator no quit tormenta uel cruci-
atus animarum cum sit essentia mioris
Unde qd sicut essentia e mioris sic
essentia est mioris usque et ppter
hoc sicut no quit penas animarum
nec cruciatus p se s; quia sunt ani-
mabus multipliciter salutes sic
no quit penas purgatorias. Ideo qd
sunt tormenta animarum s; qd sunt
in se et honori suo quoniam in se
inquitur em in se boni sunt sicut
iusticia inquitur iusticia bonitas est
et quia deus est clementissimus et

iustissimus facit opa clementie ne pu-
nietur eternaliter miserando et
opa iusticie pnalibus penis et pur-
gationibus tpaliter puniendo. Sicut
dixit qd suffiat qd peccatum suum dimittit
pctor et quitatur ad dominum. Item
illud Ezechiel xviij. quinquaginta. Hoc
homo ingemuerit pctor etc. Unde
qd sicut no sufficit suo fugitimo so-
la reuersio ad dominum suum desideran-
tium immo iustissime cogitur ab
eo opa quia tpe fuge dominum suum
defraudauit. Et sicut no suffiat sola
reuersio bellatori qd ducto a rege si
prelio eminente a rege suo recessit
et ad aduersarios se transiit immo
cogitur ab eo satisfactio de fide vio-
lata et de dampnis ab eo illatis
Sicut et si spoliavit aliquis curias
uel personas religiosas uel cuicunq;
furatus uel bursas obsequis deprehensus
fuit sine alia dampna dederit
no suffiat qd peniteat uel petat
veniam tunc immo or qd pnt po-
terit satisfaciat de dampnis dat-
is. Sic et in peccatis no suffiat sola
reuersio ad regem dominum omnium scilicet
nisi et dampna subtrahat pntibus
et spoliacionibus restituant qm nichil
et iniuriam fuge sue et derelictam
iuxta legem ipsius emendent
nisi forte tanta sit humilitas et
deuotio afflictio qd mior ut regi
et domino hys placeat esse contem-
tum. Si autem no satisfecerit in
hac vita nrm est ut satisfaciat
in futuro. Et sic p; qd est purga-
torium per hanc vitam qd si
no esset nrm sequeretur qd in deo
aut non esset perfecta iusticia aut
perfecta misericordia qd nullatenus esse potest. 7

Capitulum de immortali conu

illos qui dicunt sacerdotibus con-
fitemini non esse sed soli deo: 8

Contra sacrum vero primum grauit
ab errant huius in eo quod dicunt
quod ad agendam penitentiam sufficiat soli
deo confiteri absque oris confessione
et sine iudicio sacerdotali. In hoc
errore sunt iudei et gentes multi
et nationes transfarinare ut iacobi
te et de hac re agitur de pe. d.
et omnibus antibus dicunt autem
quia solus deus dimittit peccata. In
ducentes illud cor. ii. Et ihs. xliii.
ubi dicitur Ego sum qui deos in-
quitates populi mei quasi dicit non
alius quod idem cingit nemo tollit
peccata nisi solus xpus qui est agnus
tollens peccata mundi tollit autem
et dimittenda que facta sunt et ad-
iuuando nesciant. Responde quod deus
solus dimittit sine delect peccata ante
si sacerdos misterio deus ministrans
operando sacerdos visibiliter ostendens
luc. xvi. Et nota quia quos sa-
cerdos confessione penitentes esse
cognouit eo ipso a peccatis absolutos
per satisfactionem penitentiam inungende
demonstrat quod non imponit aliam
penitentiam satisfactionem nisi que sacer-
dos vere nouit penitentes et eo
ipso peccatum a deo iudicat relaxatum
Et ideo in allegata ante non dicit
Ego sum qui deos iniquitates et
statim subdit narra si quid habes
per confessionem et iudicem penitentiam
sed a sacerdote qui est quasi iudex
interdum actorem et peccatorem
remittit. Item obicitur per ps. Sa-
crificamus deo spiritus contritus cor con-
fessum. Sed deus non despi-
cit per hoc videtur eis quod non sit sa-
tisfactiva confessio si sufficiat cordis co-

tricio. Respondetur quod hoc requirit
de necessitate iustitia et sicut sunt tres
partes peccati scilicet cordis oris et operis
Item ad veram peccati penitentiam requi-
tur per similes tres partes penitentiae ne-
cessarie reformari scilicet per cordis contri-
tionem per oris confessionem et per operis
satisfactionem. Ideo inter cor contritum
et humilitatum ubi humilitate con-
fessionis et opere satisfactionis talis
quoniam esset ridiculum per tria peccari
et per unum solum velle satisfacere
alibi spiritus posset ea perficere nam
digne per que homo peccauit per
hoc puniatur. Sed. vi. Item obicitur
per illud ysai. lx. Delinquant impij
viam suam et vir in eo suum et re-
uertatur ad dominum et miserebitur eius
Responde quod miserebitur ei si reuertatur
et conuertatur. Huiusmodi tribus scilicet corde
ore et opere sunt huiusmodi tribus au-
sus fuerat. Item obicitur Ezech.
xvi. quoniam hora ingemuerunt
peccatores saluus erit non dicit co-
fessus fuit. Responde saluus erit
saluus eius incipit si vere in-
gemit cum effectu cordis oris et
operis si agit facultas si autem
propter defectum sacerdotis uel propter
debilitatem infirmi facultas confi-
tendi uel satisfaciendi non suppetit
Tunc invisibilis sacerdos deus est
qui vult confiteri et non potest absol-
uit a debito mortis eterne alio
quin in deo non esset perfecta iustitia
Si vero facultatem habet confitendi
necesse habet confiteri et satisfacere
et ita sicut dicit cingit in hoc de
penitentia ad agendam penitentiam non suf-
ficiat moribus in melius mutare et
a malis factis recedere nisi de
huiusmodi que facta sunt satisfaciatur.

domus / p pme dolorem / p humi
litate genitum / p contriti cordis
sacrificium / p elemosinas piciu
nimus et orationem Item ambrosio po
pt quis iustificari a pto nisi fuit
pctm ante confessum Sicut enim
precepta est nobis minor pma
ita et oris confessio et posterior fac
tio si ad sit facultas Item nec vere
penitens est qui confessionis votu
no hz qz em penitentem qsten
si tpus hz et tñ anteqm sit con
fessio in ore si votum sit in cor
de prestatu ei remissio pti / dicit
confitebor aduersum inimicum meum
domus et tu remisisti iniquitatem
meam dicit i. deliberavi ut facerem
votum em p opatione hz Item
allegant heta contra confessionem
quasi pñbim ducens no ultra
facere s. pctm est maxima pma
Unde q. falsum dicit quia no pla
facere pt pma s. solius no ulte
riorem penam et pma pñbim
pma ante est pene tenas s. in
mente pro pctis contritis pariter
et confessis qd destrucens aut hinc
errorem p rones similitudinis in
stae ab miris nota q. in causa q.
deq hz erga pctorem no pt esse
iudex nec p se audire cum cu sit
quo ad hoc pñon suspectus et enim
poterit recusare q. quo paulo ante
fuit iudex qd de officio dele. hinc
pñomus et de ap. q. cum pñali si go
pñor de sapo iusticia deo facere
voluit p pñam de iure in eadem
causa alius qm ipse iudex erit
alius audiet et pñabit contra
confitentem ea p se que ipse solus
et maxime novit Confessio igitur

230
aliis facienda est quod deo Item si
soli deo fiat confessio ignorat quid
ipse inducet aut pñat utrum
absolvat aut condemnat quadiu
autem ignoratur nec pro absolu
to nec pro qdempnato se pt hre
penitens s. p manebit dubius ac
pandus pendente sua / qualiter
go hoc reputabitur iudiciu uel
iusticia de quo nulla apparet sua
que nullu apparet absolutus uel
qdempnatus Item in pñali iudi
cio nec est ut iudex in medio
sedet et actor et reus ante iudi
cem alter alteri coaduersus Item
igitur penitens quasi reus e in
eo iudicio quo cum deo iudicandus
est et adeo tanqm ab actore nu
petitur ex pto go in eod iudicio
deus no poterit esse iudex et ma
deum positum est ut nemo dicat
sibi ius in re sua q. si pñmpse
rit teneat re ipa xxvi q. vi c.
l. et n. Et pa q. m. c. ultimo.
Sub alio igitur et p alio iudi
candus est q. anteq deo velit
subire iudiciu nobiscum pñ usq.
ultimo iudicem simul nara q.
habet ut iustificet Et chrysostomus vi q.
dicimus dicitur cum populo suo et
cum istis iudicabitur Job xxxi.
Si contempsi subire iudicium
cum suo ioco et cum ancilla
mea cum disceptarent aduersum
me iudiciu go nec est iustissim
deum agere cum pctoribus in h
iudicio pñali ubi in corde con
fessoris sedet dei iud subtribuna
li absolvens reum a vñalibus
pctorum quintans multa supplicia
eterna in alias pñas tpales resti
tuens enim gre pristine et glorie

debite In hoc iudicio licet appellare
a dei iusticia ad dei misericordiam tanquam
ad manus tribunal quia una eum
super omnia opera eius pro et idcirco
dempnatus per iusticiam absoluitur
per misericordiam Iudic. x. et Jone. iii. vsq.
xxxviii. et iii. Reg. xxi. et Eze.
xxviii. Item si iniuste et iniurie
hcales seu corporales sunt pro iudi-
ces qui de his audiunt promittit
et iudicent et absolvent quanto
fortius spiritualis iniurie Iudices sunt
qui de his dicunt Et motum est
quod de his iudicare plene nequeunt
nisi per confessionem cum sint multa
mixta et occulta igitur confessio
de his facienda est iudici qui est
sacerdos confessor aliter enim non
consequatur reus fructum spiritualis
iudicii qui est reformatio peccatorum
interius cum deo quia si confiteri con-
tempnit iniuriosus efficitur deo
quia unus eum non recognoscit et
iudicium dei impedit et peccata sua
iudicio futuro refuat ubi non est
ad misericordiam appellandum Postea igitur
videtur esse iudices spirituales quorum
iudicio satisficeret deo de homine
si enim peccator se offert iuri coram
deo necesse est illi deo recipere
et sibi auditorem sive iudicem
constituere quicquid iniuste age-
re videretur si patitur scire iuri
et satisfactioni negligenter et gra-
uaret ultra quam unus cogit et
iusticia quibus se offert et omnes
eius penitentes offerunt se iuri
et iurie seu confessorio dei in hac
vita gratia etiam si non habet iuramentum
sive confessorium et auditorem
ubi tanta est multitudo reorum

iuri seu offendentium constat magnum
esse defectum glorie iusticie dei ita
homo reos qui se sponte hic iusti-
ficari affectant Et tanquam dei mini-
stri et lectores misericordiam dei alto-
cissime iudicant in seipsum prius
afflictionibus castigationibus flagell-
ationibus mortificationibus messorum
que sunt super terram ut per hoc
possint penam gehennalem eude-
re hunc et derogaret regie dig-
nitatis officio si in tanta parte regni
sui non providisset qui peccantibus
iura reddant necesse igitur est deum
hic habere et iudices et iurias sive
auditores ubi iusticiantur iustici-
andi et restituentur restituendi Et
hoc fieri non potest nisi per accusationem
et testificationem que in hac vita
fieri non possunt nisi per ipsos qui pec-
cantur sed quia multa sunt occul-
ta sed quia spontanea deus esse ac-
cusatio et confessio n. q. i. et hinc
etiam non in principali iudicio principali
iusticia totaliter futuram iustifi-
cationem evanescit sed et pars partem
ut accusatio quibus accusationem futuram
testificatio testificationem allegatio alle-
gationem et dampnationem et dampnationem
penam penam confusio confusio
et in hoc predictam iustificationem con-
sequepter deum hic fideliter com-
plevit futurum iudicium iustificationem
evanescit 1. Cor. xv. si nosmetip-
sos iudicaverimus hoc est si con-
nosmetipsos partes iudicium principalis
hic ageremus non utique iudica-
remur hoc utique iudicium non
proficitur nisi sit reus sponte co-
fiteus coram iudice homo coram
homine quicquid quid faciendum sit

et quid iudicatu sit no qstabit homi
 Et qd dignu hoc sit dicit Bnq q
 homo homi humilr se prosteruat
 qui humilr aitare noluit oratorid
 tale igit pmaie iudicium hortatur
 domus luce xvi. ipsi pmae humilr
omn sunt pbitis pntum antez
sit otilib pz cyt mo et my pmae
agite et appropinquabit regnu coloz
cyr vi Item cirt no pmae agite
et baptisetur unusquisqz in noie
ihu xpi et acci. donu sps scti
Item acti my penitg et conit.
ut dele. po v d d id 1 Joh. 1 qd
et my. Item ps dixi confitebor
ad ihsu me iniusticiam mea re
pro. xvi. qm abscondit scelera
sua no di. qui aut qst et re. ca
mi. co. Item Ezai xvi. domi
humili et agite pmae ab omibz
iniquitatibus vris et no est vob
inimiam iniquitas Item Jacobi
Postem aliter pta vna et ora
te pro invicem ut saluem
ante confessio no soli deo si sac
doti sit facienda exemplis talibus
edocetur Si ad curandz infirmit
corpales et vulnera et mortem
corpis euadendam uel diffendam
sunt constituti medici quibz oger
tentur detegere et confiteri mor
bos et vulnera et iniuncta dicta
et alia precepta medici diligenter
obseruare prosequenda sanitate
uel diffenda corpus morte que ty
bitate no pt a fortiori qsticudi
sunt medici pnales qui contra
pnales infirmitates et mortem anime
medicantur quoz poa detegenda p

p confessionem anime vulnera et ar
 bitrio corum iniuncta pme dicta
 est diligencius obseruanda qm ma
 ior sit cura deo et cuiusqz dz esse
 solitudo maior de vulnere et mor
 te anime qua corpus nate mori
 turi Item si de omi qmissio tpali
 nate hz ille cui qmissum e suo
 superiori seu penatori ad hoc con
 stituto de singulis reddere rationem
 impabiliter forcius reddenda est
 ratio pnales pnales qmissoz
 et pnales villicationis ab vnaqz
 maioribus f. dispensa tonibz pna
 libus qd sacerdotibz p rom con
 fessione Item si pms dno damp
 nificam viderit aut furem eius
 sine latronem in domo sua ab
 sconderit et no reuelauit hoc p
 tur et custodi dno sui tanqz
 reus dampni uel furti esset nullo
 dampnandz Ita pctor qui videt
 scriptis dampnificat dno demm
 in ppe anime pducit et videt se
 rappe bona gratuita dno sui tene
 scriptis p confessionem pducit pcuri dno
 sui r. confessori ut de tali iniuncta
 domo satisficiat et no inuoz tene
 quibz facit iusticiam de se po qua
 de alio in hoc casu pz igit qd
 error et iniusticia illoz qui dnt
 q confessio soli deo facienda sit et
 nimine sacerdoti:—

Capitulum de minnomum contra
illos qui dicunt in sacramento al
taris post consecrationem factam re
manere panis et vini materiam
preiacentem:

Non solimus autem in sanctam
 ecclesiam et in plenam clauum

errando potant hēta vñ q̄ in
fundamentum fidei illud vñ vene
rabile sacm̄ eukar̄ corpis dñi
vñ ihu xpo multiplicatē abez
rando delinquit Et p̄mo negan
tes hanc transsubstātionē mirabilem
de qua in passimptis cā firmiter
ac. de su. t. et. fi. cā p̄bi dē trans
substātionē pane cor̄ et p̄mo in sanguine
cē dicunt antez hēta q̄ maneat
ibi p̄ q̄stionem p̄iacens panis
mā atq̄ vñ inuitentes plus sen
sualitati quā op̄muntur ad sensu
tanq̄ mori indigniori et nullū
mū quā sinceritati fidei et intelle
ctualitati maiori digniori et mū
infiniti panis et in hoc a iudeis
sacerdotibus atq̄ gentilibus nihil ora
differunt qui sile dicunt q̄ in vñ
sac̄ fit panis mālis et vñ et
q̄ tanquā ydolum adoramus q̄m̄
aut inter sapientes iudeos/sacer
nos et ceteros incredulos xpiane fi
dei nō credit sile cum hēta q̄ s̄
illis p̄p̄us panis et vñ uel sub
ip̄o pane et vñ in ip̄os sit vera
dē qui ibi sicut et vbiq̄ totū est
in totam diuinitatis essentia mū
uisibilis et infinite q̄ntitatis nō per
partes s̄ totū vbiq̄ Alioquin et ibi
sua q̄ntitas finita vñ q̄ s̄nt in
creduli p̄fati tñy q̄no ad hoc ma
gis adorare diuinam essentiam
in hoc pane in eos quā in alio
pane uel cāsto aut lapide uel alia
re quacūq̄ nec p̄ hoc incredulū
morem h̄ causam adorandi ca
semus ut lapidem aut panem
uel aliam rem quā h̄ in quo
ip̄e credit remanere panis mālis
et vñ sic aut hēta ad huc reti
nent aliquā dīam inter hūc

panem et aliam rem qualemūq̄
eo eo q̄ credunt cā ibi esse corpus
xpo cum pane māli Et p̄ter hoc
renūciā aliquid ad huc q̄sibet
sacramentū Et mendacius ē q̄ in hoc
nō q̄tentur dīalē nec quiescat donec
ip̄os ad hoc p̄ducatur ut hoc faciant
cum sac̄ q̄ iam de ymaginibus
xpo dyabolo insigante fecerunt p̄
cipiet antez p̄suadere hostali ar
gumento fallaci hanc maior est
dīna essentia quā xpo hūmanitas
quia maior p̄t in hūmanitatem
hanc maior est dē q̄m xpo cor̄
h̄ igitur nō obstante dē qui in
ymagine crucifixi ē sicut et vbiq̄
est ip̄a ymago abiacenda tēma
da et deservenda est ne ydolatria
quittatur. adorando ibi vbi lignū
māle est Ita simili rationē nō ob
stante xpo corpe q̄d nūq̄ ē abiacē
dūct eukar̄ sacm̄ ne similis quitt
tatur ydolatria adorando ibi vbi
mālis panis est In hūmō igit̄ sac̄
abiacē et blasphemā finaliter
intendit dīalē suos tales discipu
los p̄ducere toto posse Et hēc iam
in hūmō p̄stat apud eos ut panem
ip̄oz consecratum et vñ indif
ferenter omnibz porrigant indignis
gazaribz infantibz et adultis nec
purgatis confessione q̄m abiacēnt
nec probantibz atq̄ dyudicantibz
seruicibz et hoc p̄dignius facit
quam campo uel penesita suos
potus aut cibos venales porri
get ad gustandum cōm quos er
rores intollerabiles firmiter ac
dit fides catholica q̄d dīna v̄tute
in hoc sac̄o transubstātur panis in
corpus et vñ in sanguis ihu x
p̄ q̄ fuit substantia panis de esse

in no esse et creditur a natura ab esse suo
voluntati impossibilis creator et mo
pit ibi esse vñ corpus xpi verus
deus et verus homo sub hys tñ spe
bus prout cantat pñā nre cecilia sub
dñs pñābus signis tñ et no rebus
latent res gemine / ibi qñte no ut
locatum in loco sñt signatum in si
guo ita comodo essendi ibi / sicut est
in rebus omnibus potencialiter deus
sñ uno et singulari modo et bona
pñā grā pñ et cuba quasi bona
grāa dñtur Et ita dñt sacm mi
rabile in quo mirabiliter accidens
sine subiecto stare creditur ut pñā
fides habeat mñm ut sensus nu
munc a deceptō redantur pñā
qui de accidentibus indicant sibi nota
qñ licet credere magis sit cum mñ
dñm thōm de aqñ in corpabiliter ma
ius est qñ deus factus est homo ita
qñ no desit esse deus quā qñ panis
ita fit caro qñ desit esse panis hoc
pñā mñāctōm sñm factum est istud
in altari cotidie fit sñ pñā error
sui pñāctōm plura inducunt errorē
incongrua testimonia scripturaz alle
gant illud Joh vi panis que ego
dabo caro mea est pñāctōm vite
qñ quo videtur qñ ibi sit panis et ca
ra Respondetur qñ ibi nullatenus
de notant panem mñālem cum dñe
bat panis que ego dabo sñ de nota
bat corpus sñm qñ nominabat panē
put dñbat Ego sñm panis vñm
qui de celo descendit Et ibi panis
verus est qui de celo descendit et
dat vitam mñdo / qñ no pñāntelli
gi de panē mñali que domus dñe
educit Joh pñ Item obicit per
illud 1 cor x panis que frangimus
no ne pñāctōm corpus xpi est

qñ ibi est xpi. dñcepit iñus panē
et fregit et videm qñ modo non
bibam de hoc gemine vitis et
ex quo arguit qñ ibi remanet
panis et vñm. Respondetur qñ mñā
et in alijs altaribus similiter videtur
dñs quasi eodem locuto et idem mñā
lectus est videlicet cum in manus
accipitur panis mñālis est Et pñā
consecrando benedicitur cum frangi
sole spēs franguntur / et cum datur
ut communione pñāctōm corpus xpi
est quasi ita dñt aplūs panē que
frangimus. i. id qñ sunt panis ante
consecrāctōm cum spēs frangimus no
ne pñā qñctōm iam pñāctōm cor
pus xpi est Et similiter xpus acci
pit panem mñālem et benedixit et
fregit spēs et dedit corā corā sñm
Cum igitur dñtur de panē vel
de gemine vitis intelligitur de
spēs sub quibz sunt panis aut
vñm / aut de eo qñ mñā est subil
lis spēs pñā consecrāctōm vñ corā
et sanguis xpi ut ibi cum dñt
aplūs qui manducat panem hñm
et bibit calicem dñm indigne regē
c. et item dñm heretici quid ob
est credere qñ ibi maneat panis mñā
dñm credatur ibi sñm esse corpus
dñm glificatum Respondendū qñ hoc
credere multipliciter obest quia est
dñm vitati contrarium et catholicaz
fidem errat dñm nulla transmuta
tio fit si remanet panis ut an
sunt quā sñ transmutāctōm tota co
fretur cecilia qñ est et hoc hñ
ficorum salutē potissime cum pñā
hanc opñionē apostatando abiciunt
hanc fidem quā in baptismo pro
fessi sunt que firmiter ipis credit
opñionem ut in scriptis clare pñā
vñm sñ de re vñm Cum mñāthe
qñ hoc mñāctōm fit panis in corpus

et vinū et aque sunt in sanguine
xpi et aut ista transsubstantio essential
sive substantialis sicut dicit nigr in suis
et non formalis. forme enim acciden
tales panis et vini manent si oia
substantia transierint / fit aut hoc plate
dum qua corpus primo confect et per
formas ostendit tradidit ipse namque
per se ipsa virtute benedixit nos aut
illa virtute quā in dedit vobis quā in se
accaturas panis et vini in substantiam
corpus et sanguis sui vobis suo secre
ta plate committit de q. d. n. utrum et c. panis
corpus et nota sicut esse est inef
bilis illa vno qua deus factus est
homo sic ineffabilis est illa quā
qua panis fit caro et desinit pa
nis Ideo aut desinit ne sic videtur
panis manere aut deo vni in
panem sive panem assumere / si pa
nis manens fit caro / sicut vni dicit
matrnatum quia vni factum est caro
nam vni manens quod erat ita fitum
est caro quod carnem assumpsit si non
transierint in carnem / si panis desinit
esse quod erat ita fit caro quod transit in
carnem si non assumit carnem quanto
manet panis Item quod deus factus
est homo et vni caro causa naturā
subfuit vni ut redimetur hoc et ut in
opem filiorum dei recipemur / si quod
panis ita fieret caro quod remaneret
panis ut sic videtur corpus omnia
vni et deus naturā panem assu
pisse cui nulla causa sub est quare
quoniam est quod ab esse redat / pro
autem redere naturā est ut locū habeat
hoc vitas infallibilis que dicitur
omni vni est quod dicitur Si aut rema
neret ibi panis natura / tunc verum
dixisset hoc est panis naturalis / quia
hoc est corpus meum / quia natura
panis esset ibi per panem et sub pro
prio sub accidentibus si corpus

esset ibi per posterius et sub specie aliena
quod non venit sive et perfectissime ve
ritati Item si remanet panis cum ar
pe incongrue dixisset hoc est corpus
meum si potius dixisset hoc est panis
et corpus meum credendum est igitur quod
vni per omnia potentia a virtute cre
ata sunt panis et vinum / cuius
do transsubstantur et ad melius para
ntur de q. d. n. utrum et c. panis
est vni enim virtus et omnis pars
corpora vni potentia est / eadem quod
plenissimo iure ac fructu sub est
ad resurgendum et ad limitandum
auferendum transsuum supplem
et relaxandum Eius quod de virtutibus
naturalibus exempla patent quia vni
ignis suspensa fuit a combustionem
rubri Exo. m. et virtus aque fluxu
in divisione maris rubri Exo. xiii.
et virtus motus solis et lunae Josue
x. Spiritus quoque magis in tanto sacro
crature necesse fuit quare duplicato
improvisum voluntatem dei que totū
ibi operatur / sicut enim ad vni an
geli filius dei factus est homo in
utero virginis Luce i. sic ad vni dei
venit in sacramento altaris et sic
de vni per spiritum vera caro creata
est sive contra Ita per omnia spiritum sub
specie tamen panis et vini id est corpus xpi
operatur sive coniunctione panis naturae
de q. d. n. vni sub figura et sicut
ad iratum precipientis dno repente
conuersio perperam coacta celo
rum per fructa fluctum et vasa ter
rarum Ita pari platea in hoc sacro
ubi precipit virtus sunt effectus de
q. d. n. in xpo per Negantes aut
hanc transsubstantionem sunt contra se auctores
et contra quā longe maius est ad e

de nichilo procreare quare qd ē malum
transmutare de isto nullus dubitat
de hoc aut aliquis dubitabit absit
ut autem posset pro tanti sacramenti
utilitate ac veritate panes trāsmu-
tare in corpus qui filius istius pmo
in utilitate v3 ubi corporalis ac mi-
nor veritate v3 umbra et figura
huius panis vinifici primar trans-
stant in panem manente spe et forā
pme gen xvi. et in vinum tertie tū-
stant in homines et costam ade in
femur gen ii. et veram femur
deus mutant in statuas gen xix
et querit petram in sagna aquarū
et rupem in fontes aquarū p3 et
veram aqua xpus quib in vinum
Job ii. et mous vgam in colubz
et conufo Ezo. iii. et v3 item
ipe dnas fate qd xpus v3 lapides
panes fiant ext in. Item Iohannes
cūta querit vgas in aurum et
lapides in gemas ut legitur in vita
eius pharoz em est v3 bndictio
quam ite quia bndictio est ipa nā
mutatur sicut pbat ambros. p mul-
ta qda de g. d. n. Reuera quāq
ad similitudines hūc inueniunt oem
pla et in omibz elementis pnter
ta quāq ad semina herbarū et ar-
borum cōti est mirabilis qversio
seminis in arborem vel in herbam
et in cetera que sequuntur etem in
aqua et in aere quāq ad ova
piscinū ut animū quā sola in
tubatione animi et assumptum
seruatiōe ova in aues quāq
In igne quāq ad quāq metal-
lorum et qualiter herbe et arbores
in cinem et cinis in vitrum lapides
in metalla p3 xxvii lapis calore

solutus in eis vtitur Item maior
est v3 saluatoris quā forma
huius bonis s3 ille mutat formā et pa-
leam in carnem et ossa go multo
fortius p v3 saluatoris mutant
panis et vinum in carnem et sang-
nem xpi xpi Item stomachus
hominis cotidie mutat panem et vinum
in carnem et sanguinem qd go mi-
rum si hoc faciat v3 dei Item p
nālem in gnationis in fimo calido
panis quāq in carnem et sanguinem
q mirum si hoc fiat pte divina
S3 si ad omes istas similitudines indu-
ctas hēta dixerint qd illis omibz
nō euanesat pteatens nā si tū-
mutatur forma et remanet nā
go a simili in hē sacro d3 pteatens
nā remanere respondetur qd in istis
nālibz transmutationibz nō est
ut nā rei mutande remaneat
q nā rei que si d3 in terminū nā
nō est et inuenerunt et et in
transmutationi nāli vna nā desin-
eret ab esse et alia noua creari
quia vnit metū qui creant
omnia simul qditer autē ē in his
sacramenti quia res que fi-
d3 i corā xpi in terminū nā prius
est et ipm vere est et sup omnes
res est quare nō est ut ipd corpi
xpi nā pteatens panis ab esse ce-
dat in tūssacoe hūc mirabilis sa-
cramenti frubescant igit infideles
qui negant hoc posse creatore face-
p causa maiori q vident ipsū
p creaturas quod facere p ta mōi
S3 nequaquā hoc tūssacoe mirabi-
lilis videatur p eo q ad acciden-
remanet attendat qualis glificatu
corpus illud quo nobiscum vlt
esse omnibus diebus usq ad q. s.
a nobis videri tractari et sumi

no posset nisi sub hys visibilibus spe-
ciibus et sicut corpus glificatum mi-
raculose no implet locum sic hec
species panis et vini miraculose im-
plent locum et faciunt et nutrimus
sicut in ualibus quoniam aliquis ineb-
riatur solo odore vini et pascitur
solo alicuius vini sub hys igitur speciebus
nunc latere cognoscitur et ueraciter
constituitur sicut latuit in uero uignis
Et sicut filius hominis latuit sub forma
humana in ipse uero Tu es deus
abconditus israel saluator Et sicut in-
fans sub pannis inuolutus luce no
Et sicut sub specie peregrini luce uultus
Et sub specie oritularum in penultimo Et
sicut sub indone in sepulchro est pen-
ultimo Et sicut rex in uim sub sacro
et amore / si quod tam sub panis speciebus
et sub qualibus per fractis speciebus totum
populi corpus ueraciter constituitur no
est mirum quia glificatio corpori hoc
no obstat nam est in uiam ne
species corporis no glificati uel uirtute
uiana per foramen strictissimum adpen-
pillam oculi deponitur no enim
quoniam corpus diu glificatum uirtute diuina
ad fidei oculum deponitur sub hys
paruis speciebus in eucharistia sacramento
cum corpus glificatum corporaliter sit
subtilius quam corpus no glificatum
et uirtutis fidei penetrabilior quam
oculi corporis et sacrum sit ad credendum
abilius quam foramen aliquod ad ui-
dendum Et sicut in tam paruo loco
solis tanta claritas Sicut in tam
paruo uero uignis tanta mare-
scit sicut in tam paruo lapide per-
noso tanta uirtus / sicut in tam paruo
corpe regis imperatoris uel ipse tanta
potestas / sicut in tam paruo speculo
tam magnam et multam rerum

diuersitas / sicut in tam paruis et paucis
hys quibus nomen deus tantum signum
sic in tam paruis signis tantum signa-
tum ueraciter constituitur Et uidetur
per sacrum / sicut sensus manebat in hunc
per hunc uidetur Et sicut miraculose
tam magnum corpus sub tam parua
forma concluditur ita miraculose to-
tum corpus in singulis partibus co-
nstituitur totum in magno totum in par-
uo totum in integro totum in fracto
de 9. d. n. singuli / sicut in speculo in
tegro una tamen inspicibilis apparet
imago si co fracto tot apparet
imagines quod sunt in illo fracture
si in qua re fiat fractio docet Augustinus
de 9. d. n. Quoniam manducat me in
uitat et in manducando partes
de illo no facimus Et quoniam in sacro
sic fit forma cum panis frangitur
si corpus populi fitur Vnde dicitur
ignis manet tamen integer esus / di-
ant forma panis no qui ibi sit
si qui fuit de 9. d. n. Quoniam sicut
dicebatur simon leprosus no qualis
esset si qualis esset tunc et uox
Et maria magdalena peccatrix
thariseus publicanus et thomas in-
credulus et alii in hoc sacro ma-
tota mutantur multis accidentibus
et multis integre permanentibus quoniam
filius uideri potest quoniam homo per sa-
cramentum baptismi totum mutatur in
remanentibus exterioribus acciden-
tibus / quod tamen oculo fidei tamen et no
oculo corporis potest uideri quoniam de filio
per ditionem factus est dei filius ad
operationem non ergo mirum si in sacro
eucharistie ad uiam dei totum mutetur
multum licet in exterioribus non mutetur
de 9. d. n. Quoniam corpus ad idem
si aliquis uultus assumatur in re-
gem uel imperatorem uel Episcopum

uel papam aut cum pctor p pnam
 fit iustus uel iniustus p mortale pnam
 fit pctor. Quia iudeus uel saracenus
 aut hereticus fit catholicus p mutaco
 bmod no mutantur accidentia uel di
 posico corpis ostius Ita in hoc sacro
 et in eius transsubstantio qtingit de qua
 dicit Ambrosius panis uisus est in al
 tari ante uera sacra ubi uo accedit
 consecratio de pane fit xpi caro. Sic
 em tanta uis est in sermone dno ut
 facit ea que no erant quib magis
 opatorius est ut que sunt in aliud
 mutantur quia sermo xpi natura
 mutat et ex pane fit corpus xpi et
 uinum cum aqua in calice uinum
 fit sanguis consecrationis celestis. Hi de
 q. d. n. panis uinum et sanguis sicut
 de uirgine p spu uera caro ubi sine
 coitu creatur Ita p eundem coesha
 panis et uini corpus xpi et sang
 uis consecratur de q. d. n. utrum et
 hoc est q ueneranda fides in hoc sa
 cramento docet et pducit s. q panis
 cotidie fuit in corpus xpi illa ui
 tute qua uis factum est caro et
 habitauit in nobis. Ioh 1. Quia dixit
 et facta sunt mandauit et creata sunt
 ps. Hoc transsubstantio fit ad uera illa que
 ipemet istis xpus instituit uelut
 in sermone conficiendi. In illis em uis
 qstat. Vt uis qfaciendi qd quoz pla
 com rite factum panis transsubstantio in corpus
 et uinum in sanguinem de q. d. n. sic
 uera uerba quia panis uisus atq
 uisibilis ad ueniendi panis uisibilis
 uelut creatori honorem deferens laud
 suam ei relinquunt et formam uisibilem
 sacramentali sermone et imperio xpi
 s. fba panis et uini uel in pueru
 tem inam resolutur uel ad lucif
 Et hoc est ueritas illius transsubstantio

transitus s. fba panis uisibilis ob adue
 tum conuersa panis suata forma. i. ui
 tate accidentium et ppetuum nalu
 ut est sapor odor pondus color
 quantitas figura ad uisum sacra
 adritum uisum ad gustum fidei
 q suffragium ut sic cedat na mi
 raculo et utus supra q uetudine
 opetur ex de re. mis. Quia martine
 ut autem rebus mirabilibus fidem
 prebeant facta mirabiliora ad co
 firuacione catholice fidei qm trans
 substantio multis hinc exa ppter
 incredulos recitanda. Nam ad mi
 raculum dicitur a sacerdote qfessus
 est pmo q p q consecrationem erat ibi
 panis uite et fortius adiuuatus
 est confessus q ibi erat panis an
 gelorum. Et fortius adiuuatus co
 fessus fuit q ibi erat deus et homo
 in ang dei et hominis uirtute adiu
 uatus exiit a muliere qfultia et
 corporis oculis aliquando uiderunt
 oblatione sanctificata a sacerdo
 te ueram carnem et uis sanguis
 alii uiderunt pueri infantes sup
 altare in manibus sacerdotis alii
 cum frangeretur hostia uiderunt
 puerum sedentem in corpali et
 no uidebant ibi panem nec ui
 num et uis ipm puerum transsub
 tantum in figuram panis et uini
 alii uiderunt agnum partiri in ma
 nibus sacerdotum et sanguinem
 eius in calicem fundere sacerdo
 tibus aut qui sancta tractabant
 nichil aliud quam panem et uinum
 uidebatur. Et ad qfirmandam fidem
 ad pces bti gregoris panis acci
 pit formam digiti et p q uisus e
 in cruentam carnem. Item de
 rusticis qui eucharistiam in aluco
 apum posuit ut pector copiosus

ind. hiet. Et rediens inveniunt in
vase illo beatam virginem tenentem
filium inter vinas. Item cum sacer
dos quidam sepius rogasset beatam
virginem ut ei ostenderet si panis
ad consecrationem sacerdotis fieret corpus
christi cum celebraret ante orationem
divinam disparuit hostiam et vidit
beatam virginem inter vinas tenentem
filium. Et petrus sacerdos dixit be
nedita si tu vidisti hostiam meam
redde michi. Qui illa ecce quam
facias / quas supra altare tenes / qua
comedis / quas bibis / ego vgo gemi
modice fidei quare dubitasti. Vnde
legisti quod filius meus dixit. Nisi
manducaveritis carnem filii hominis
et biberitis eius sanguinem non habet
vitam in vobis / qui manducat meam
carnem et bibit meum sanguinem
habet vitam eternam. Panis quem ego
dabo caro mea est. Et postea vita. Nisi
esset cotidie panis iste sacrificatus
numquam esset iam finitus. Et final
to sacerdote in fide tradidit ei fi
lium dicens. En panis quem quibus
perfice missam. Et sic resumpta spe
panis tunc fractionis disparuit visio.
Quod quibus ostenditur quod transibat panis
cum tales apparitiones et tales
in pane naturali non fierent si potius
in corpore christi glorificato quod sub quibus
solum species veraciter quibus non
fundantur igitur et heretici reneant
volentes modo panem naturales in he
sacra una cum carne christi comedere
qui panis sunt et pro genitoribus ip
sorum per fidem aqua nunc apo
statant solum carnem agni in
maculati sub specie panis manducasse
non solum / pauliores et majori co

fusione et violatione digni quam populus
iudeus in deserto qui in annua
mansuetudo super panem illo lenissimo
occupaverunt comedere carnes. Et si
vobis tanto tempore consueti glorificatus christus
comedere carnem. Vnde mirum
rando sediciose contra monsen et
totam sanctam ecclesiam in hoc sa
cramento vitantur et cupiunt ma
lem et lenissimum comedere panem.

Capitulum vicesimum contra illos
qui pueros in amabilius imperna
tos sacramento eucharistie com
municare vitantur.

In eo causam veritatis et ritui catho
lice fidei contradiemur heretici qui
pueros et non divini aliqui baptis
sacramento eucharistie procurare vi
tantur et procurandos dicunt omni
de allegantes illud. Iohannis vi. ni
si man. car. si. ho. et bi. c. sang.
non ha. vi. in vobis / super quo vobis
respondet nicolaus de lyra dicens
ex eo quod dicitur. Nisi manducaveritis
et dicunt greci quod hoc sacrum est
est tantum necessitas quod et pueris
debeat dari sicut et baptisimus quod
est panis. Quia in summe hoc sacrum
corpus christi requiritur actualiter de
eo et reverentia que non potest esse in
pueris. Et ideo hoc vnum non imper
tat preceptum et tunc intelligitur
de adultis quibus necessarium ad
salutem hoc sacramentum in voto
saltem si non posset. Et hoc in re
hoc lura. Et quod talis opinio gre
corum et hereticorum et hoc ipso
sequitur sit erronea et catholice
fidei contraria experientia antichristi
et rationibus eductur sicut cum

dicit xpus in euo Joh vi qd pbs
 est qui vivificat caro no pcedit
 quidam va que ego locut locutus
 sum vobis sps et vita sunt Chlo
lre i spualem qnt intellectum ma
 ducatur eo alqn cor9 xpo sacrame
 taliter tm et no spualiter scilicet ut sic
 dicit caro i carnalis et no spualis
 manducato no pcedit quidquam
 Aliq vobis manduca spualiter At ille
 manducatio est uia ad salutem
 Et de hac dicit visi manducantib9
 carne filij et de hac et manduca
 tione glosat se domus intelligere
 cum dixit va que ego locutus
 sum sps et vita sunt i de spuali
 manducatione intelligenda sunt
 cum dr nisi man et dupli igitur
 comeditur corpus xpo qz dupliat
 mte corpus xpo vno s vni qd de
 vigne traxit et in cruce pependit
 Et de hoc dr 1 Cor xxi luc xxv
cor xxi i Cor xxi hoc est cor9
 meum qd pro vobis tradetur At
 hoc comeditur sacramentaliter i sub
 spe panis et vni s iustitiam qd e
 ecclesia xpi spu vegetata / de quo
 dicit apls 1 Cor x vni9 panis
 et vni9 corpus multi sumus et
 hoc comeditur spualiter i in fide cor
 dis sacramentaliter comedunt tam
 boni qua mali spualiter soli bo
 ni in malis est essentia no salu
 bris efficiencia In bonis vobis utroq
 modo sacramentaliter comedit tam
 petro quam iudas vni9 ad salu
 tem ali9 ad dampnationem xpo
 in q in bonis / spualiter
 manducat qui manet in unitate
 xpi et eccle qm significat sacm

qui credit in euo manducat euo
 Aug. Crede et manducasti de q. d.
 n. ut quid paras Et ipa veritas
 ait Joh vi qm manducat carne
 meam et bibit sanguinem meum
 in me manet et ego in eo de hac
 ma dr de q. d. n. dupliater et
 c. Crede in xpm qm igit de hac
 spuali manducatione intelligat in
 ducta auctas nisi manducant et
 no erit necesse neqz quemes Et
 hoc sacramento abentur pueri i9
 baptis sacramento renati quia ut
 sic iam manducant carne xpo
 et eius sanguinem iam biberunt
 qui in xpo iam manent et xpus
 in eis Et hoc exponit Aug. in
 quadam omelia dicens hoc est
 manducare illam escam et illum
 potum bibere in xpo manere
 et xpm in se manentes hie dr p
 hoc qui no manet in xpo et in
 quo no manet xpus pculdubio
 no manducat spualiter eius
 carnem licet dentibus premat
 sacramentum pueri igit qui ut
 sic manducant hnt in se vitam
 eternam ut dicit auctas quare no
 erit uia nec quemes talis pcep
 tio sacramenti Si v9 pueris ante
 baptis sacramentum corpus xpo
 porrigatur ut hntia moderni di
 cuntur facere hoc fit ad maiorem
 dampnationem et interitum pueri
 qui manducant in digue et mli
 cum sibi manducant et biberunt
 hoc in originali pto qd e pto
 mortale contibut et no dnm si
 lne datur panis filiorum cani
 bus no mittendus Sedo coram
 vi. de lra sup eodem cao Joh
vi qm opmionis caro ostendi
 ita dicunt Sicut enim in vita

corpali cibis est necessarius ad vitam
conseruandam ita in vita spirituali
sacramentum est necessarium quia
vita spiritualis consumitur sicut bapismus
est quod spiritualis generatio in vita
ita eucharistia est quedam nutritio spiri-
tuali nutritio sicut cibis hoc lina
igitur puero nato vita corpali mox
cibis corpali et solidus dari non
venit esse immo ridiculum si mater
infantulo tenero canes casum et
panes porrigeret qui sunt cibi vi-
ri esurientium ita similiter puer
nato non venit nec nunc est ut
mox cibo spirituali sicut eucharistia sacra-
mento cibetur donec in vita spirituali
esuriat et languet et confortatione
cibi indigeat. et donec ad usum ra-
tionis perveniat et ratione seipsum
fornite adolescentia hominis iam ad
malum promit et quasi iam lan-
guens per abusum arbitri liberi
a gratia baptismali credere potens
tunc primo cibo illo spirituali corpore
christi sacramentaliter cibari et in
gratia confortari venit et in ea in-
greditur conseruari.

Tercia ratio quod dicitur Joh. 3. et dicitur
ubi dicit nisi quis renatus
fuit ex aqua et spiritu sancto non potest
intrare in regnum celorum Et dicitur
ult. qui crediderit et baptizatus fuit
salvus erit Et in simbolo nunc
no confiteor vnde bapismus in re
peritur. Si igitur in opinionem
illorum in pueris baptizatus es-
set nunc precepto sacramentalis
corpus christi et sanguis ad co-
sequendam vitam eternam sequetur
quod sacramentum baptismi esset in

sufficiens ad salutem et pallegata
civili et simboli loca essent veri-
tati contraria quod erroneum potest esse.

Quarto contra errorem illorum per hoc
persuaderi si ad necessitatem vite et
ne non sufficeret baptismi gratia et
spiritualis manducatio carnis et sangui-
nis ihesu christi per unionem incarnationis
in infanti corpore si nunc requireretur
sacramentalis precepto eucharistie sacra-
mentum sequeretur nunc innumerabilium dapa-
natio animarum et plusquam tercie
partis regni christi animarum subtra-
ctio accideretur. **Admiratio** vero catholice
fidei usque ad annos duos nunc in
auro christi omni seculum infanciam
per bapismus et ante preceptum huius
sacramenti decedentium omni seculo
ludorum et racione carerentium
quod romana sancta mater ecclesia
hoc sacramentum porrigere non
consuevit. **Ecce** quomodo dicitur iste
error quod huius mulieris ecclesie enu-
lus nutritur quasi thronum per seculum
larmis abstrahere dunt omni talium
saluti de rogat per tales adinventos
errores a seculo non auditos. **Quid**
dominus hoc sacramentum sumens instituit
quod dicitur et modum sumendum illud
precepto subiungit ita dicens ut hoc
in ratione nunc hoc quodcunque
feceritis in mei memoriam faci-
etis. **Et I Cor. xi.** Quodcumque
manducaueritis panem et calicem
mor. dum ann. donec. **Per.** **Quid**
igitur pueri in numerabilibus nec pos-
sibilitatem amittendi mortem dum
hic potuit si sacramentalis pre-
cepto corpus christi esset eorum
saluti nunc sequetur quod per gratiam

quidam ipso tunc supple videntur.
Et si ante usum rationis deciderent
natio dampnarentur aut p[er]t[er]g[er]e
sione p[re]cepti h[uius] conditionis s[un]t
c[um] aut p[ro]t[er]e[n]cia h[uius] nat[ur]e
sacramenti b[ea]tus ap[osto]lus paulus sit
ad om[n]ia accepit ita tradidit nobis
formam nat[ur]am om[n]i s[un]t uenit
hoc sac[ra]m[en]t[um] ita dicens 1 Cor. xi
probet autem s[em]p[er] homo et sit
de pane illo edat et de calice bibat
quoniam c[um] n[on] diuidat corpus d[omi]ni
et discipulus h[ab]eat inter h[uius] cibum
et cibum iudicium sibi manducat
et bibit quare igitur om[n]es infan
tuli om[n]es s[an]cti ac ratione care
tes acciderent ad s[un]dum sibi damp
nationis iudicium si ip[s]i p[ro]p[ter] ra
tionem et voluntatem ip[s]orum que n[on]
d[omi]nus est hoc sac[ra]m[en]t[um] p[er] violentiam
traderetur. Ex quo n[on] diuidere
potuit corpus d[omi]ni nec probare se
metip[s]os: —

Quoniam d[omi]nus v[er]o et ex[em]plo totius h[uius]
mane g[ra]tis nat[ur]a docuisset dicebat
discipulis suis 1 Cor. xi quod h[uius] h[ab]eo
vobis multa dicere s[ed] n[on] pot[er]as por
tare modo cum aut venit ille p[er]
veritatis ille vobis docebit om[n]es ve
ritatem cum igitur n[on] p[er] x[p]m ne
q[ue] p[er] ap[osto]los n[on] p[er] successores ip[s]orum
romanos pontifices usq[ue] ad p[ri]ncipa
lia d[omi]ni s[an]cti et t[er]re
sit q[uod] parvulus p[er]cepto baptis[m]ate
ante usum rationis d[omi]ni tradi sac[ra]m[en]t[um]
et q[uod] hoc sit ip[s]orum salutis necessarium
manifeste sequitur q[uod] x[p]us et p[er]
sac[ra]m[en]t[um] n[on] tradidit eccl[esi]e om[n]es
nat[ur]am veritatem et quia ip[s]ud
retineat in dampnato[rum] q[ui]t[ur] in
m[un]dum bilium animarum p[ro]missa

sua n[un]c adimplendo: —
D[omi]na providencia ordinauit ut
sicut cib[us] corp[or]is virtutibus cor
palibus effectualiter conferat v[er]
apetitive nutritive et digestive ip[s]as
q[ui]stendo et in op[er]atione[n]s naturales
et nat[ur]as dirigendo sit et cib[us] s[an]c
tialis x[p]i corp[or]is sacramenti vir
tutibus s[an]ctalibus et pot[er]at[ur] ra
tionalis anime v[er] memorie intel
lectui et voluntati s[an]c[t]e q[ui]st[ur] ip[s]as
effectualiter dirigend[um] ut memoria
x[p]i m[un]d[um] beneficia memoret
ob quor[um] memoriam missit s[un]t h[uius]
sac[ra]m[en]t[um] Et ut intellectus discernens
digne diuidat corpus d[omi]ni Et ut
voluntas velit et diligat q[uod] in hoc
sac[ra]m[en]t[um] p[er]cipit Et in dilacione p[ro]
batone q[ui]libet mandata eius
obseruat nam dicit Qui diligit
me mandata mea s[er]uat Si igitur
cib[us] s[an]ctalis sac[ra]m[en]t[um] corp[or]is x[p]i ne
cessario dandus esset pueris et alijs
n[on] utentibus ratione sequitur q[uod] cib[us]
corp[or]alis esset p[re]stantior nobilior
et efficacior et dignior in op[er]a
tione s[un]t quia cib[us] s[an]ctalis in
sue s[an]ctalis op[er]atione effectui cum
ille in op[er]atione s[un]t inutilis
sit et talis cum in pueris n[on]
d[omi]nus voluntas sit libera que h[uius]
sacramenti virtute sit retrahenda a
vicijs et in virtutibus confectanda
quare q[uod] p[re]missis relinquitur
h[uius] cib[us] s[an]ctalem carnis et
sanguinis x[p]i in sacramento n[on]
esse necessarium infantibus et la
icantibus n[on] d[omi]nus s[an]ctalia intelligit
memorare et velle potentibus s[an]c
tis sufficere p[er] bap[ti]smi g[ra]m co
muni carnis x[p]i et sanguis
s[an]ctaliter manducasse: —
Infallibilis veritas videtur obmare

sine docentes esse salutem vitam per
cepimus eukaristiam sacramenti in parvulis
gratia baptismali renatis. Quia non so-
lum in veteri testamento
originali culpa per amissionem a-
bolita propter hunc sacramentum propter
ante ipsum et institutionem propter
talem sit regnum celorum apta
in suis per mortem christi ianna re-
gni. Nam ut dicitur cor. xpo oblatis
sunt istud parvuli ut eis manus
imponeret discipuli autem macta-
bant eos. Quibus aut istud finit per
volos venire ad me et non propter eis
talem enim est regnum celorum
Nō est igitur propter tunc ipse nova sa-
cra propter quomodo salvabuntur
per sancta romana ac universalis
ecclesia ad hoc tenet aliter tenet.
Romane igitur singularitatis arrogancia
intuitur. Hec sancte romane
ecclesie ritibus insultare in eo quod po-
pulum totiusque sexus sub utraque specie
sacramenti panis et vini co-
municant ea ratione solius ut
per aliquas auctoritates licet iniquiter
inductas videantur sanctam roma-
nam ecclesiam de errore notasse.
Inducunt enim hoc quod habet de q.
d. n. et non solum in christi cor-
pore sed et in sanguine suo sit co-
municatio facienda. Quia christus
cum dedisset discipulis corpus suum
et sicut et calicem dedit eis et
inibus videtur sicut dicit glossa
eiusdem capituli quod hoc est intel-
legendum de solis sacerdotibus
et conficiendis hoc sacramentum quia
sicut non licet in una specie sola
conficere ut perficiatur institutio
noster sic non licet ab in-
sti-

utrasque species summe sacramenti scilicet
est de populo qui consuetudinem ro-
mane ecclesie sub sola specie panis
corpus in sanguinem dominum veraciter
manducat et bibit. Et per hoc ad ob-
stantes quas pro se inducere possunt
et ad consuetudinem ecclesie primitive
est breviter respondendum quod qua-
vis panis transubstantiatur in corpus
et vinum in sanguinem cum sub utraque
specie est corpus et sanguis et
integer christus ipso enim corpore christi
est sine sanguine et anima nec san-
guis sine corpore et anima. Si species
panis est sacramentum et sacramentum signum
et primum solus corpus et species vini
est solus sanguis sacramentum si utraque
sumitur sub utraque de q. d. n. videtur
sic itaque populus utraque sumens sub
sola panis specie per consequens non
facit contra auctoritates in oppositum
allegandas propter consuetudinem ecclesie
factam ex causa certis multa vitia
pericula. Quia et est obediendum potius
cui consuetudinibus romane ecclesie co-
tra dicitur. Hec est censenda vox
q. 1. Hec est fides. Insuper et in pro-
ximo nunc. Consensum concilio sacro
determinatum est ut omnes qui po-
pulares homines sub utraque specie
percurrere sinisset tanquam heretici
habebantur. Si qui vero ecclesie consue-
tioni non obediunt neque ad obe-
diendum et credendum auctoribus
rationibus et exemplis induci
potuerunt contra tales procedendum
est per ut in xii. cap. huius tractatus
superius continetur. Si vero ad uni-
tatem ecclesie redire voluerint
per vitam cognitionem deposito cunctis
errore recipiendi sunt et amp-

lectendi in visceribus caritatis et timoris
Explicit tractatulus excerptus ex li-
bro fidei edito super capitulis firmit-
credite de summa trinitate et fide
catholica contra errores impugnati-
onis fidei rectam:

Sequuntur responsiones ad obiectio-
nes et picturas Johannis huius p-
quas videtur reprehendere ecclesiam
propter bona temporalia:

H tractatuli prescripti mate-
ria tanquam ex quodam
fundamento posito facilliter
solui prout obiectationes et
argumenta vicissim et con-
trariarum quibus sanctam catholicam
romanam ecclesiam sanctos canones
sacramenta claves ministros bona
ecclesie beneficia preterita vestimenta
iurisdictionem et omnia que ad ecclesiam
pertinent multipliciter impugnare
non cessant scrutantes in omnibus
scripturis veteris et novi testamenti
in decreti canonibus et nominibus
in vobis ubique contrarietates et re-
pugnantias statim romane ecclesie
poteri potuit invenire allegantes
canones contra canones nec curant
pervicaciter indagare et glosas doctorum
suas et iura concordare contraria
sed in una parte contra dictum per-
sistent firmissime per quam videntur
posse romanam ecclesiam impugnare
prout lucide apparet in tabulis et
picturis eorum. Depingunt enim
in una parte tabule papam equitatem
ut in signis apostolice dignitate
intentionem allegantes ex de pule.

236
237
antiqua in alia vero parte depingunt
christum pauperem crucem suam in humeris
habitantem allegantes per aliam.
Item in una parte depingunt
christum si quis vult per me venire tollat
crucem suam et sequatur me. Ex
hac divinitate christi et ipse concludunt
dicentes papam esse antichristum et
totam romanam ecclesiam esse de facta
heresim antichristi in et hinc tabule de-
scribunt titulum inquit commissum
christo opposita contrarietatem antichristi
Item pugnant contra impatores
et similiter lotharium imperatorem
donantes ipse urbem romane pal-
lacium ducatum suburbano et
omnes gratias preteritis imperatorum don-
antium quoque imponentes papae
coronam auream claudem pur-
puream et exhibenti sibi equitatem
statorem officium ut per de vrb.
Constantinensis et per. Ego lotharius
in opposita parte depingunt christum de-
risum purpurea indumentis prius
quod coronatum per de vrb. dicentes
quod vespere foras sunt et vrb. re-
fi. a. de. no. h. per de vrb. et indu-
unt quo fugit cum cognovisset
ut venirent et facerent eum re-
gem per de vrb. vi. Similiter et statum
petrum in cruce dicentes hoc ar-
gentum et aurum non est michi
actum in. Et illud non corruptibile
auro et argento redempti es
et per de vrb. Item pugnant papam
gloriose sedentem sibi pedes oscu-
lari permittentem et in parte opposita
christum genuculantem et discipulorum
pedes lavantem atque dicentes per de vrb.
quid fecerim vobis et per de vrb.
Ex quibus et multis similibus
non arguuntur sed annullationibus
non rationibus sed stultas deliramentis

deduunt simplices ab obedientia ve
fidei retrahentes ostendere intuentur
ipsis ad oculum quo ipse sit xpus
contaminatus et p. quibus antixpus qd
obviandum igitur ipse veneros
visus qd eo pz iporum saluac
manifeste nam si papa antixpus
esset qd qd in psona xpi et tanq
xpi vicarius simul pedum osu
la scilicet. Et similiter ipse no
me acceptat imperialis insignia
ptatis et alia que sunt de regno
xpi cui data est omnis ptes in
celo et in terra necessario sequetur
q. ipse xpus psonaliter et anti
xpus. Quia ista fecit similiter que
papatu dicitur facere et depin
gunt nam et ipse xpus in domo
simonis reclinans pedes suos
no solum osculari s. et lavare la
rimis et capillis tergi p. misit
et ppter hoc similiter et pta dimit
sit luce vii. Item accesserunt
et tenuerunt pedes eius ex vii.
similiter eo xpus ita depingunt
ut pedes suos sic osculari p. misit
In pte autem alia papam laudat
pedes cardinalium in die tunc dno
singulis annis q. xpus tunc semel
fuisse legitur. Sedm argumentu
iporum necessarie sicut inferre sibi
ipam esse xpm et ihm dnm an
gelorum antixpm. Item veritatis
rationi ppenditur xpm no solum
et semper portasse crucem in humeris
nec pincam coronam in capite
s. potius tractatum honestissime
invitatum ad imperas et rogatum
in domo principis phariseorum
sabbato manducasse panem ex vii.
Et in die palmarum suscep
tus esset honorifice ut saluator

et rex ex vii. Et totidie erat
apud eos et dedit in templo do
cens ut ipse testatur ex vii. na
per hoc tunc est factus sibi ipse contra
rims sic nec ipse in terra vicarius
p. hoc dicendum est antixpus si ptoze
penitenciam pta occurrere dimit
tit et tales ad oscula pedum admit
tit qui pedes xpi tam ad doctorem
patris in celo sedentis cum maria ma
gdalena osculari no pnt ymo verig
in omnibus hys papa sequi cristu
et tollit crucem suam nam p. b. tunc
gregorium ita vno? cruce tollit cum
p. compassionis proximi animis stringi
cum em ptozorum cum indulgendo
gras beneficia indulgentias largi
endo et omni necessitatibus p. unde
do dicitur p. congrue cum aplo
q. m. infirmatur et ego no infir
mor q. m. scandalizatur et ego
no aror. Ita similiter nomine et
aucte xpi tunc omne iudiciu est
datum a pte. Job v. Et tunc et
regnu xpi regit et iudicat iura
condit ligat et solvit et cetera
omnia que impiosissime p. tatis xpi
sunt in terris consequuntur. Nam gla
et dicitur in domo eius iusticia et
iudicium correat sedis eius p. et
corona aurea sup caput eius opes
sig. sanctatis et preuenisti cum in
b. d. p. in ta. et nam et xpus
no solum mortuus est s. et resur
rexit et vivit et regnat. Ita et
membra sui mista corporis no solum
preferunt patientie sue et simili
tatis omni verum etiam indicia re
gnum et excellencie p. tatis sicut
cum in uno corpore multa sunt me
bra no eundem actum habent
ex vii. Ita in ecclesia sue mem
bris sunt alii qui renunciant

omnibus xpi pauperes in paupertate
sequuntur alii qui presunt sollicitudine
alii qui tribunt in simplicitate alii
qui docent in doctrina et item in
corpore xpi qui totum corpus oculis
vbi auditus et ita si omnes pau-
peres et subiecti vbi diuicie glorie
regni xpi vbi iudicaria p[re]s-
identur et defendendum iniurias
subditorum ad hoc autem q[uod] de
sancto petro obiciunt cum dixit et
auro et argento et aurum non
est michi responde q[uod] intelligend[um]
est quasi dicit non est michi in
affectu ut habeam argentum et
aurum s[ed] potius ut habeam dare
salutem animarum et corporum p[ro]p[ter]
hoc q[uod] habeo hoc tibi do in no[m]i-
ne ihu surge et ambula Et hanc
salutem anime tue non redimo-
dando tibi argentum et aurum
s[ed] p[ro] magno alio redempto e[ss]e
p[ro] quo dixit non corruptibilibus
argento et s[ed] p[re]cioso sanguine
et Et sicut obiciunt p[er] hoc q[uod] di-
xit Ecce nos relinquimus omnia
et secuti sumus te quid ergo nobis
erit ad q[uod] respondit xpus omnis
qui relinquerit pa[re]ntes et ma-
ritum et centuplum accipiet in hac
vita et vitam eternam possidebit
p[ro]inde et petrus et alii p[ro] rebus
relictis et p[re]ter v[er]o centuplum ac-
ceperunt Cum de piscatoribus f[ui]t
sunt gl[ori]osi principes sic et petrus
pontificalis cathedre accepit digni-
tatem in antiochia et in roma Ihu
quid ergo petrus habuisset argentum
et aurum si tunc ip[s]um decessisset
ad cuius coram vmbra[m] sanabant

infirmi ad illius pedes ponebat
precium de omnibus possessionibus
et agris venditis ad fidem veni-
entium Et illud tunc penditur
q[uod] p[ri]mo neq[ue] deant nec h[ab]ere po-
terant apli et alii xpianam aurum
et argentum nec possessiones neq[ue]
diuitias neq[ue] p[re]iosa vestimenta
nec equos qui nec p[re]senti corpora-
lem p[er]mitterentur h[ab]ere q[uod] no[n] em
in regibus et terris p[er]secutorum s[ed]
ante fidei p[re]dicantes hoc p[er]mittere
h[ab]ere q[uod] p[ri]mo tunc missi tanqua[m] agni
inter lupos nunc v[er]o in xpianorum
terris et regibus lupos conu[er]s[os] in
agnos iam quoniam p[re]latos ecclesie
et migratum p[re]sentes p[re]sentes esse in
grege omnium sicut oves inter a-
gnos quia p[re]sentes fortitudine a
grege domus animalia norma
repellant p[er] lingua[m] carnis tuorum
et unde et m[un]d[us] in p[re]sentes
canonicas aurum h[ab]ere ecclesia no[n]
ut f[aci]at et congregat s[ed] ut sub-
ditorum necessitati subueniat s[ed]
et possessiones et vestes et alia
que sunt honestatis insignia et
auctoritatis et p[re]minencie dignitate q[uod]
ignorat aliter se rationabiliter
h[ab]ere rusticum cum seminat in
lacrimis sine vestimentis et calceis
et quasi nudum incedere q[uod] h[ab]ere ut
cum fructus suos iam congrega-
uit in orca nec t[un]c est xpus in
hoc sibi contrarius p[ro]p[ter] et hoc q[uod]
obiciuntur de b[eat]o martino qui
veste hispida indutus et vnde d[omi]n[u]s
celebraret corpus d[omi]ni in v[er]bis bra-
chys eleuauit Respondetur q[uod]
emulus suus in obprobrium
sibi fecit Et q[uod] hoc no[n] deant
q[uod] p[ri]mo s[ed] uti veste p[ro]p[ter] cuius
brachia denudata et q[uod] h[ab]ere p[er]

quo aliter optuit tunc illos melle
qui sunt gemenus predicatoribus aliter
vero nunc istos qui sunt christianorum
inductos et rectores Nam et hodie
predicatoribus et religiosi viri taliter
et qui peraguntur in terris gentium
humili habitu et sine divitiis in
cedentes nichil aliud nisi quoniam
et salutem animarum querentes so
lam crucem et mortem per ipsam
nomen expectantes. Constat utique
non solum tales viri et quoslibet
peregrinantes seu et mercatores
quoslibet divites in terris gentium
et maxime in minoribus nullis ta
libus liate uti posse quia inter
suos et in terris propriis habundant
rent et quia hoc omnia supradicta
tam possessiones quam reliqua
ecclesiam et personas ecclesiasticas
hic gravat sufficienter et proba
tum in capitulo de tractatu suprascrip
ti et aut papam dicit antichristum
qui nascitur in Babilonia et hoc
quia beatus petrus romam nominat
Babilonem prima per. ult. et quia
regnum antichristi ad regnum romanorum
quodammodo pertinet de quo oritur
ut dicit litta super dany. viii. Unde
quod tunc beatus petrus et roma sunt
Babilonem et vero romanorum res
sunt quasi Babilonem antichristi
qui petrum crucifixum et crucem ec
clesiam persecutus est et per constanti
num regnum huius mundi factum
est regnum suum in istud christum
vi. cap. et roma que erat Babi
lonem et magis iniqua errorum facta
est sedes ecclesie et discipula ve
ritatis et aut omnia que in apoc.

de antichristo dracone et bestia dicitur
allegat de ecclesia et de ipsa per. h. esse
falsissimum quia cum veritate et
omnes expositores ecclesia romana
non inter per dracunculam et bestiam
sed per mulierem illam amictus sole
et lunam habentem sub pedibus re
quid proferat bestia et draco per
que antichristus intelligitur quod tunc
suo romam imperium et urbem
forte violenter usurpabit ad per
sequendam mulierem romanam
ecclesiam memoratam que tunc in ecclesia
licet persecutionem maximam sit pas
sura non tamen deficiet nec unquam
defeat ut dicunt heretici nec peribit
clauum vel ad ministratio sacra
mentorum propter christumque iustorum
maliciam poterit esse cassa quia
nec a malo magis nec a bono ma
gis perficitur sacerdote cum sacra
mentorum virtus non corruptionum
virtute dependat sed ex sola virtute
divina. Idem per. clauum et ad
ministratio spiritualium et sacramentorum
aqualibetque malis ministris facta
cum forma clauum propter quod
in casibus a iure prohibitis semper
et divinis minister tales non sunt per
ecclesiam ab eorum officio suspensi
aut per suam interditi et interdicti
quod non sunt ecclesie manifesti non sunt
interdicti nec eorum administratio est
pericula quod perbatum est supra
cap. viii. Idem propter malorum
toleranciam ante ipsorum denun
tationem ipsa romana ecclesia duc
da est sedes antichristi sicut argu
mentant heretici quod si et gravemur
ex hoc error inevitabilis sequitur
et quod et christus et apostoli credentur

crasse similiter fero qd quicabant
 et ptiapabant in cibo et potu et
 quicaton corpus et sanguis xpi in
 pma missa et in pms ordinibus
 celebratis ipd iude qui fuit fur
 et traditor et maxime pmoniacus
 nam et omes ad missam pualu
 officij sui spatus ppter pecuniam
 facerat quia loculos habebat et
 fur erat uae a pacis osculo est
 repulsus donec p gressum ppon
 innotescet eccle dicendo peccau
 tradens sanguinem iustum et p de
 mitionem migrato templi dicentis
 tu uideris Et in signum qd tunc p
 uitandus fuerat abiens laqueo
 se suspendit equulis ante oblationem
 bus intuentur totam qdempnare
 ecclesiam ppter pmoniacos qdubina
 rios et fornicatores que ex plato
 rini dormitacionem tollerantur in ea
 p singulis argumetorum vsuay
 respondere pscripta puta no esse
 qd ueniens ne ameb simpliciu tali
 peneno pefisero maculent que no
 dunt no in eccle uoces suas apok
 p a pte bste hntis septem ca
 pta pcedencia de quibz et dictum
 est p qm signa ea et uolo ea scri
 bere s; ut xpi fidelibus subquadaz
 gualitate facilius uia pateat qua
 in talibus oblationibus et filibus
 contra dei ecclesiaz submouend possit
 a falsitate decerni veritas Ado aliq
 breuiter sunt notanda At pmo
 nondum qd in sola fide romane
 eccle pfecta veritas inuenitur
 quare necessarium est omnibus ora

que contraria hinc fidei infalsitate
 errore p sistere qd si no aut sequet
 vni et fms no esse contraria aut
 posse contraria simul p sisse in
 veritate qd no capit ratio sane met
 probatum e at in pmo et in no
 capitulis tractatuli pscripti solaz
 romanam ecclesiam et vniat esse
 que veritatem qmct et salutem
 Sedo nondum qd omnia que eade
 fidem tenet et applat tam veter
 quam noui testamenti scripta quod
 eos sacroz decreta rationu nate
 noe est veritatem omnem totum
 Ita qd no sit in ea aliquid uitati
 contrarium aliter em esset sibi
 ipd repugnans veritas qd esse
 no p tno nond qd in locis mu
 lis et uariis veteri ac noui
 testamenti et tam mag sepe vi
 detur esse contrarietas et contra
 dictio hinc qui ignorant aut no
 lunt diuinitatem septuag et sen
 tiam modo qd ueniencia et potiori
 ad veritatis lucem concordare
 At nisi hoc ita fiat quibz est scri
 pturas p habitas veritatez nime
 qmctere Exco qd omne vni uero
 no qd uideat s; qd sonare censetur
 quarto nond qd quicunq; obiat
 contra veritatem fidei ex duobus
 locis scripture diuis et quasi con
 trarius put hnti faciunt uolentes
 statim ex hoc ecclesiam de errore
 comit tunc talis est regula ob
 puanda p; ut uideatur qual
 sit ista scripturarum diuinitas
 sen diuisi modi intelligendi sal
 uatur obiecto et concludat con
 cordancia talium scripturarum
 que uidentur esse contrarie et no
 sunt s; sola fuit ibi diuinitas iteand

omni concordancia veritas est ante
sepe inter duo loca scripturarum dissitas
intentionum aut respectuum aut cau-
sarum aut conditionum aut temporum
aut finis aut considerationis aut
intellectuum aut modorum. Quomodo
in dissitatibus non potest concludi
scripturarum contrarietas seu repu-
gnancia veritatis. Si enim sic similiter
concludi posset quod et in christo non
esset veritas cum dicebat mea do-
ctrina non est mea. Joh. vii. super
quo dicit greg. Si mea quod non
mea et si non mea quod mea ad
emphaticum igitur ea que in notali-
sunt posita talis locutionis di-
sitas ita per san. greg. exponitur
ad concordantiam veritatis doctrina
mea. et cum consideratione divinitatis
mea non est mea sed cum considera-
tione humanitatis mee ac si dicit
vobis aliis. Act. xiii. cum ipso non loquor
sed sicut audivi a patre meo. Joh. vii.
aliud quomodo modi solvendi dissitates
quasdam dicebat istis discipulis.
Iherusalem quare non abieritis et in-
tra. sa. vi. ut. si. ite. potius ad
o. q. p. d. r. cap. x. Et alibi alibi
dicit eis. Mat. xxiii. docete omnes gentes
et cap. vii. Mat. x. in istis locis non
est arguenda repugnancia nec
contrarietas quia quia talis di-
versitas est ad diversa tempora referen-
da ut primum venit apostoli ad
omnes que pervenerunt domus israel
et per ea usque in samariam et
usque ad ultimum terrarum ad docen-
dum omnes gentes per act. xiii.
dicebat paulus vobis primum

optebat loqui vobis dei si quia re-
pugnans illud et Mat. xiii. igitur ad
gentes per quod similem igitur modum
necesse est cum indagamus veritatem
concordare dissitates scripturarum
et una contraria cum exigentia
causarum conditionum et temporum aliqua
et rationabiliter quoniam abroga-
re vobis et in hoc sanctos doctores
plurimum laborasse conspiciamus ut omnes
in eorum concordantibus et plurimum
doctrinarum apparatus in concordandis
veribus et in licet inter se dissitis
respectibus sint dissiti domus in specie
et una fides in eis facit eos in
veritate una concordare illi vero
qui huius fidei veritates impugnant
solo contradicendi studio perdidit
sensum prout dicit aug. in libro
denotatur boni. Et inveniunt in fal-
sitate errores primum aut studio co-
cordandi inveniunt sensum et per-
manet in fidei veritate ut ante
perfectum habetur modus generalis
intelligendi et solvendi oblationes
que fiunt contra veritatem fidei
quoniam est ut exemplificetur magis
ad hunc per duo quod quasi difficiliore
materie ut per talium solucionum
similitudinem oblationes alie quasi
faciliores planius refutentur primum
formam est de vera dissitate que est
inter predestinationem et liberum ar-
bitrium quod quia dissitate duplex
habetur est quod orta prima est illorum
qui receperunt predestinationem nullam
et firmam scripturarum auctoritas habet
probantem esse veritatem et perpe-
tali potissima ratione quia cum per
facta scriptum est in deo. Idem necesse
sequitur predestinationem esse veram

em aliter pfecte sciret deus quis
 saluari uel condemnari deberet
 de hac autem pdestinacione sic certi
 concludunt false liberum arbitrium
 tamq[ue] pdestinacionem contrarium in
 nihil esse unde ostali errore dece
 pti omnia opa meritoria negligunt
 et se omnib[us] peccatis inbulunt dicentes
 se nichilomin[us] si pdestinati sunt
 esse de m[er]ito saluandorum. Hec
 heresis est p[ri]me contraria et est
 illorum qui in libero arbitrio co
 fidentes suffulti similiter multis
 scripturar[um] auctoribus. Et tali nat[ur]a
 ratione sicut em in deo est pfecta
 iusticia ita nat[ur]a debuit dare homi
 liberum arbitri[um] voluntatem itaq[ue]
 si ip[s]e ho[mo] no[n] iuste recipet a deo
 p[ri]mitis penam eternam aut gl[ori]a[m]
 tali itaq[ue] libero arbitrio insistentib[us]
 false concludunt pdestinacionem in
 deo no[n] esse et iste e[st] error pelag[us]
 qui co[n]tra gra[m] dei et suffragia eccl[esi]e
 homin[um] nichil addere dicebat si cuncta
 consistere in homin[um] libera volun
 tate. Ex his aut[em] duobus errori
 bus oritur talis dubitacionis ma
 apud multos q[uod] v[er]o n[on] p[ro]pter ardu
 litatem liberi arbitrii ut saluentur
 no[n] audent credere pdestinacionem esse
 in deo n[on] p[ro]pter neccitate[m] pdestina
 cionis in deo no[n] audent libertate
 arbitrii credere et sic p[ro]plexi co[n]fusi
 ignorant quid eligant. Hinc aut[em]
 dubij et error[um] diuersitas taliter sol
 ui p[ot]est. Constat aut[em] q[uod] pfecta sapia
 et pfecta iusticia simul sine
 contradiccion[em] aliqua sunt in deo eo
 quibus r[ati]o[n]e nat[ur]a co[n]matur tam
 pdestinacionem esse qua[m] co[n]tra liberum

homin[um] voluntatem si q[uod] p[ro]pter ap
 p[ro]bacionem vni[us] alterum sit negadu[m]
 hoc ostendit inco[n]ueniens p[er] esse quia
 inter ea nulla est contrarietas aut
 gradus eo q[uod] eorum diuersitas n[on]
 esse respectu inestimabiliter diu[er]se
 Est em pdestinacio respectu dei et in
 creatur[um] infiniti et liberum ar
 bitrium respectu homin[um] creature
 finiti et sicut co[n]stant[ur] celi a tra
 ita co[n]stante sunt v[er]e dei a vni[us]
 homin[um] et cogitaciones dei a cogi
 tacionibus homin[um] ita et pdestina
 cio dei ab homin[um] libera voluntate
 Hinc igit[ur] ratio finiti ad infinitum
 ut autem pdestinacio dei imponat
 neccitate[m] arbitrio libero aut
 liberum arbitrium homin[um] impedi
 at dei pdestinacionem eternam non
 p[ot]est igit[ur] esse contrarietas in
 que diu[er]s[us] respectibus constat sic
 in simul q[uod] venire et hoc de p[ri]mo
 soo soluendi diuersitatem ubi vide
 batur esse contrarietas et no[n] fuit
 p[ro]pter eor[um] modi g[ra]uis intelli
 gendi et soluendi obiccion[em] fal
 sas contra veritatem fidei est de
 obiccion[em] g[ra]uis que p[ot]est intelligi
 eo[m]od[us] et singulis locis et auct[orit]atib[us]
 induit[ur] uel inducendis p[er] he
 reticos contra fidem et ritum scilicet
 romane eccl[esi]e et qualiter talis
 obiccionis falsitas cognoscatur
 p[ro]batum est aut in 20 et p[ri]mo co
 p[ri]p[er] q[uod] romane fides eccl[esi]e no[n] de
 fiat nec vni[us] deficiat dicente
 dno Ego p[ro]pter te rogam[us] petre ut
 no[n] deficiat fides tua et ego vobis
 erum sum[us] omnib[us] diebus usq[ue]
 ad consumacionem seculi. Et est co[n]tra dei
 veritatem contrarium quia iuravit
 dom[us] dand[um] et no[n] frustrabitur.

enim p[er] s[an]c[t]u[m] i[n]trauit in s[an]c[t]o
m[en]s si d[omi]n[u]s m[en]s s[an]c[t]u[m] e[st]
m[en]s m[en]s i[n]trauit i[n]trauit
sicut sol in aspectu m[en]s et sicut l[un]a
p[er] m[en]s r[ati]o[n]em et si d[omi]n[u]s i[n]trauit
e[st] filij e[st] l[un]a m[en]s. v[er]o m[en]s
m[en]s. cor[por]is et m[en]s i[n]trauit at m[en]s
n[on] d[omi]n[u]s. n[on] e[st] m[en]s i[n]trauit m[en]s
et hoc totum d[omi]n[u]s e[st] e[st] x[p]o d[omi]n[u]s
necessarie constat esse in qua et so
lum r[ati]o[n]em e[st] v[er]itas q[uod] r[ati]o[n]em
r[ati]o[n]em q[uod] m[en]s e[st] i[n]trauit
dei contraria obiecto in falsitate p[er]
s[an]c[t]u[m] hoc e[st] ante g[ra]tias obiecto q[uod]
omnibus argumentis h[er]eticorum col
latis in v[er]o d[omi]n[u]s in n[on]a bilitate
in d[omi]n[u]s e[st] s[an]c[t]u[m] i[n]trauit et d[omi]n[u]s p[er]
d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s i[n]trauit et d[omi]n[u]s m[en]s
tatem cum aut hoc ita sit in ro
mana v[er]o e[st] d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s
i[n]trauit et h[ab]uitat i[n]trauit
et v[er]o om[n]es v[er]o contraria ex
hoc igitur in ferunt q[uod] romana e[st]
e[st] i[n]trauit n[on] sit dei et x[p]o e[st]
h[er]eticorum contraria et ideo c[on]gregat
antip[er]d[omi]n[u]s p[er]d[omi]n[u]s autem n[on]a
venit om[n]ia argumenta que in
d[omi]n[u]s e[st] s[an]c[t]u[m] d[omi]n[u]s et lo
c[us] om[n]es s[an]c[t]u[m] r[ati]o[n]em q[uod]
reprehendere potuit p[re]latorum
et m[en]s e[st] e[st] s[an]c[t]u[m] s[an]c[t]u[m]
m[en]s luxuriam pompam v[er]o
equorum ortum et absum p[er]
m[en]s crucifixi q[uod]q[uod] om[n]es
inducunt simplices ad d[omi]n[u]s
a fide romane e[st] facientes tot
m[en]s argumenta q[uod] in e[st]
v[er]o tot p[er]d[omi]n[u]s quot antea sit
ripturam que talia v[er]o repre
hendunt q[uod]q[uod] i[n]trauit sub
tali g[ra]tias s[an]c[t]u[m] h[er]eticorum
e[st] dei e[st] esse sub considera
tione d[omi]n[u]s r[ati]o[n]em p[er]d[omi]n[u]s

exteriori e[st] que e[st] c[on]gregat om[n]es
qui sub sunt obediencie romani pon
tificis et fidei romane e[st] et cor
p[er]d[omi]n[u]s et p[er]d[omi]n[u]s s[an]c[t]u[m] et
d[omi]n[u]s et om[n]es que ad v[er]itatem
fidei p[er]tinent et hoc e[st] s[an]c[t]u[m] mili
tantis e[st] que g[ra]tias p[er]d[omi]n[u]s bonos
et malos ut p[er]d[omi]n[u]s e[st] lucide sup[er]
in e[st] m[en]s. Secunda e[st] e[st] interior
que e[st] caritas q[uod] m[en]s et s[an]c[t]u[m]
p[er]d[omi]n[u]s atq[ue] m[en]s et corpus x[p]i
m[en]s cum caput x[p]i e[st] et
om[n]es fideles membra x[p]i et illa
p[er]d[omi]n[u]s g[ra]tias bonos et malos et ad h[er]eticorum
et mortale p[er]d[omi]n[u]s separat ab eadem
p[er]d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s ad obiecta taliter
respondetur q[uod] om[n]es qui c[on]tra m[en]s
fidei p[er]d[omi]n[u]s sunt v[er]o i[n]trauit
et de quibus locum antea inducite
tales n[on] sunt de e[st] interiori et
hoc v[er]o cum x[p]i c[on]cedimus sunt
in de e[st] exteriori tam d[omi]n[u]s d[omi]n[u]s
p[er]d[omi]n[u]s separatur ab ea. Nec sequi
p[er]d[omi]n[u]s q[uod] p[er]d[omi]n[u]s quos g[ra]tias roma
na e[st] n[on] sit iam e[st] dei q[uod]
p[er]d[omi]n[u]s n[on] p[er]d[omi]n[u]s e[st] n[on]a
et ap[er]tius collegium fuisse dei e[st]
que in se bonos sunt atq[ue] malos h[er]eticorum
ante in romana e[st] si sunt mali
sunt t[ame]n m[en]s multi boni q[uod]
si p[er]d[omi]n[u]s n[on] defeat e[st] et
e[st] mala q[uod]q[uod] foris p[er]d[omi]n[u]s bonos
n[on] defeat e[st] et e[st] bona q[uod] si
n[on] tunc sequitur q[uod] malicia malorum
veniret cum maiori et cum e[st] et
bonorum bonitas cum p[er]d[omi]n[u]s p[er]d[omi]n[u]s
et m[en]s et hoc i[n]trauit p[er]d[omi]n[u]s
p[er]d[omi]n[u]s de qua i[n]trauit p[er]d[omi]n[u]s ob
iectum x[p]i n[on] g[ra]tias q[uod]
in s[an]c[t]u[m] modi g[ra]tias obiectum
respondendi h[er]eticorum igitur q[uod]q[uod]
facilior et modus obiectum singu
lis sp[eci]aliter respondere h[er]eticorum p[er]d[omi]n[u]s

considerandum est qd in omnibus qd
oblationibus ubi arguit ecclesiam qua
liter de pto in hoc a veritate de
viant quia multa dicunt in ecclesia
fieri cum pto que tñ immo sunt ali
qñ fieri et sine omni pto Si igit
omnia talia arguenda et abienda
essent in ecclesia dei que pnt bona
intentione fieri sine mala cum mto
aut pto illud inconveniens sequetur
q vñ pcepto cto sine remissa oro
nes predicationes et similia essent
abienda et arguenda sñt Nam
et illa pnt fieri intentione pñsa
ut ppter cupiditatem aut ut videat
ab hominibus de quibus domus dicit
recepit mercedem suam s talis
vestimenta no ascendit in caput hois
sane mentis Quia igit multis ob
lationibus reprehendunt vestimenta
preciosa in psonis ecclesiasticis allegan
tes auctes doctorum qui pompam
vestimur reprehendunt et cum Johis
Bapte in veste de pilis camelorum
aliorum qd sctorum qui retinebant
in melioribus et necesse est ut horu
ignorantie p indagacionem veritatis sub
tali distinctione duplici obviatur prima
est quia vestimenta ornata pñosa
et honesta deferri pnt vno et inte
rione ppter ostentacionem supbie et va
ne glie et talem intentionem repen
dunt auctes doctorum quas allegat
hērici alios pnt deferri ppter hone
statem vite et dignitatem ordinis
ac officii ac pñmenciam suprioritatis
et iudicarie pñas et hunc modum
intelligunt intra ut xxi. q. iii.
quibus ubi dicitur qd pnt clerici cum
osivetudine regionis pños vñ vesti
bus ut conforment se moribus corum

241
inter quos vivunt et ne vilescat di
gnitas clericalis purpuram et mda
lunum ferre pnt Nam et vestes domo
purpuree sunt et item de excessu pre
latorum li. vi. ut aplice Jo. dicit
in glo non est pompositate respu
endum quam doctores mitati lega
li et ornati mercedem ut pcos di
gnitas doctoratus apparent et item
de aucte et usu pallii qd offertur ppter
plenitudinem pontificalis officii ecclesie
pñas qd de pñile aucte et item
distincio est quia vestimenta simp
licia vilia et abiata deferri pnt
sñt vnos et intentionem ppter humilia
cionem et statum pñie et refrenacionem
carnis et supbie et ppter eam vo
luntarie paupertatis et hunc modum
sunt Joh. Bapte et ceteri pñentes
ac auctoritate et sñt enim religio
sorum ordines p ecclesiam assermati
pcedentem vñ modum de honesta
te vestimur sñt et opus tam
rabi ingratum et domus ad omni hone
stior vestimenti fimbrie tactum
mulier est curata Et alii apli ut
sñt Bartho. qui veste vestiebat
purpura et pallio albo genus
purpureis insignito nec tñ sunt
isti duo modi contrarii s solum
dñsi et tñ intentiones suas in
veritate concordat ppter qd dicebat
domus venit Jo. no manducans
nec bibens et venit filius hominis
manducans et bibens et xli. alios
et intentionem abiata vestimenta de
ferri pnt ppter singularitatem et
impotissimam ut qui nequiter se humilia
et qui intus pleni sunt dolo et ut
ceteros despiciat et indicet Et hunc
modum sñt hērici et pñm alios
modos prescriptos confundunt et
dampnant vñ no solum in rōna

ecclia ornate vestitos arguit. si
religiosorum mendacium capab
terant et utrosque repellunt et eoz
derelicta diripiunt. De his duabus
distinctionibus et quatuor modis p
faciliter quid sit respondendum. hec
corum oblationibus tam illos unde
in divinitatem exempli acione p
necesse est ut membra xpi ipm
diviso modo sequatur. v. n. solum
exemplo patre indicatum et dem
detum et asinum equitatem si
modo indicantem preciosissime poda
et zona vestitum circa ad manil
las eius caput p. et sedentem in
equo albo cum iusticia indicante
et in capite eius diademata mul
ta et in vestimento eius res regum
et domus domini. Et ideo hunc
sequi. Quia cum in equis albis
vestibus bisso albo et munda caput
xpi. p. ascensorem hunc qui signa
et xpus et ipius ecclia. Exo. xlv
p. dan v. d. colubrum in via ceras
in semita figurata e. talis antixpo
heresis que sub veste abiecta quasi
coluber in terra gradibus mordet h
qui vngulas ut cadat ascensor q
dum v. omes honorem et p. tatem
xpi et ecclie conatur deice fraudu
lenter. Pr sic obiciunt facit deq. ade
et uxori eius tunicas pelliceas et
induit eos. Gen. iii. 7. qui p. tatem
induit facit contra dem. Idem dices
qui inducatur bisso et purpureo
pultus est in inferno. Luce xvi. 19.
respondetur q. ppter a. de transgres
sionem in signum p. tatem tunc cum de
cunt vestes illa nec sequi q. ppter
hoc vestimenta p. tatem de que sunt
malorum neq. ppter bissum et purpureum

duces in inferno sepultus est. ppter ca
renam in lazaro cum denegaret
amicam no meruit accipere guttas
Pr et amissis et ministerio testa
menti petri in divites usus pur
purea bisso tota et cetera p. tatem
p. tatem d. habebantur p. tatem p
tatem et dignior est testamenti
nomi veritas qua figura. Etiam
obiciunt contra actum p. tatem q. h
de ante et usu pal. nisi ut p. tatem
epus pallium suu alteri comodac
no. Idem si d. sepeliri cum eo ille g. tatem
in contrarium de b. martino qui
clamidem cum paup. dimidiavit
ut faciat idem vobis exempli
faciat. Respondetur q. b. mar
tinus fuit quib. epus aut p. tatem
duplos h. vestimentum. Unde p. tatem
utilitatis ad tegendum et vestiend
corpus nuditatem. Aliud tradite
antem. Et in signum officii p. tatem
dum p. tatem vestit b. martino
paup. et m. d. et de tali d. tatem
epi h. d. tatem tunicas d. tatem
no. Gen. iii. 7. Idem aut n. tatem
dimisit qui in pontificali b. est
sepultus. Nec licet illud alteri co
modare in signum ne n. tatem d. tatem
videatur abicere et missa manu
ad aratrum retro respicere. s. ut
p. tatem in finem m. tatem d. tatem
in pallio sepeliri h. et multis simi
lib. latant contra ritum et actum
p. tatem honestatem. Idem
videndum est in super quo in
pungunt quasi toti ecclie simo
niacum p. tatem et h. v. q.
p. tatem ecclia p. tatem obla
tatem pecuniam et ad m. tatem
multorum p. tatem ut tatem
d. tatem eporum et aliorum

244
142

factoꝝ dea receptioꝝ in monasteriis
p̄uocatis pro sepulchris dea sacra
mentoꝝ p̄uocatis et multa simi
lia allegant contra eos canones
illos qui reprehendunt vicinū si
mone ut 1. q. vlt. p. 3. ubi dicitur
q. simoniaci sunt inter p̄uocatos et
p̄uocatos hereticos reputat. et ab
omnibus fidelibus repellendi p̄uocatis
q. tollerabilior ē error mathedoni
qui p̄m̄ st̄m̄ f̄m̄ dei p̄is et fili
patebatur p̄m̄ v̄s s̄. efficiunt f̄m̄
f̄m̄ 1. q. 1. d. 1. p̄m̄ q. nichil exigi
debeat p̄ singulis p̄uocatis confe
rendis q̄ de simonia f̄m̄ m̄
alia et ca. 1. ubi dicitur q. nec
m̄p̄ nec notatq. votem uel cala
mū vendere debeat sic nullus
tūq. p̄ beneficio uel f̄m̄o eccl̄ie
aliquid conferre audeat 1. q. m̄
falcetoney nec excusat q̄ uictu
do sup̄ h̄y q̄ma nō v̄z contra
legem dei p̄. d. m̄ h̄y d. q̄m̄
et similibus arguit q̄ma in roma
na eccl̄ia talia recipiunt et dant
q̄ idco sit ip̄a eccl̄ia deprauitate
simonica iudicanda et ad abom
inibus repellenda p̄m̄ aut obic
tione fraudulenta falsitas ita p̄
q̄m̄ aliud est p̄ p̄uocatis ad m̄p̄
recipere uel dare pecunias et m̄p̄
sue pacto vendendi p̄uocatis uel em
di et hoc si p̄hibent p̄ allegati ca
nones nec eccl̄ia istud si patitur
nec admittit q̄m̄ aut est dea
om̄ p̄uocatis ad m̄p̄rationem
p̄dictoꝝ p̄uocatis oblata im̄o pote
offenda recipere nō t̄ p̄uocatis
si p̄ collatione p̄uocatis gratis
acceptam et gratis datam mo
dum hoc eximare t̄m̄ ap̄lo

si ab h̄y m̄p̄ t̄p̄alia q̄m̄ p̄uocatis
seminantur 1. cor. 1. d. 1. et hoc licet
et licet in testamento veteri atq̄
nōno q. si nō liceret talia oblata
recipere consequens esset q. ad
et ap̄li et pene om̄s veteri acuo
in testamento p̄uocatis m̄p̄ri sub
iacerent simili vicio simonie q̄
nō est p̄has cogitari nec credi so
pat anteq̄ q. xpus qui diuinoꝝ
nom̄i testamento m̄p̄ est h̄ebre.
v̄m̄ ab h̄y q̄m̄ sua p̄uocatis m̄
p̄uocatis fidei sacramenta vna cu
suis ap̄lis recepit t̄p̄alia m̄p̄rata
v̄m̄ lūc̄ m̄p̄ de mulieribz quem
parabam̄ ei de facultatibus suis
et a tribus magis oblata de ap̄
suis t̄p̄erant m̄m̄era p̄uocatis re
cepit hoc igitur q̄ uictudo lauda
bilis recipiendi p̄uocatis oblata a
m̄p̄ris p̄uocatis m̄p̄rata et
tenta est p̄ xpm̄ in nouo et a
deo p̄ m̄p̄sen in veteri testamento
q̄m̄ em̄ poterit enarrare per
singula q̄m̄ fuerant t̄m̄ oblata
spontanea s̄lt̄ et in lege p̄cepte
p̄m̄ie decime om̄ sacrificia h̄o
sac p̄ p̄tis p̄ p̄m̄fand̄ p̄ p̄m̄
p̄m̄undationibz leprosoꝝ et
alioꝝ m̄m̄idoroꝝ p̄ redemptione
m̄bz p̄uocatis v̄z quinquaginta
aureos argenti et a muliere p̄uocatis
agitorum aialim̄ ac p̄m̄ogeni
torum p̄uocatis argenti siclis que
om̄ia ad m̄p̄ros p̄uocatis de
teri testamento p̄uocatis p̄p̄tabant
ut h̄r in libro leuitico et xps
similiter hoc large offenda m̄p̄
tunt m̄p̄ris p̄uocatis nom̄i te
stamento in figm̄ receptionis
xpi ut qui xpm̄ iam recipere
et colligere in ip̄a p̄sona nō potuit

Intali namq; receptio signo ipm
in suis misis videntur recepisse
vbi dicebat ergo x qui vos recipit
me recipit et qui recipit me recipit
enim qui qui misit me et qui vos
pmittit nunc pmittit et ppter hoc dixi
nolite possidere aurum et argen-
tum et quasi ppter sumptibus
predicare seu spualia ministrare et
ppter stipendiis militare / s; in qua-
rumq; domo intrantes manete in
ea edentes et bibentes que apud
eos sunt dignus est enim operari
mercede sua cumq; aut est insigni-
talis receptio misis spualium
aliqua offerre iuxta consuetudinem
q; xpm cum discipulorum turba a
mo epus et alios prelatos recipere
et in aliis necessariis pvidere
q; in antea pmittit xpm in hoc q;
magis est plus itaq; enim pueret
in aliquo q; minus est ppter qd
debet p ppos regi tales qui co-
suetudinem hanc offendit no pnat
q; de summa ad aplicam et hanc
abante xpm receptum est ergo x
vbi dicit q; qui vos no recipit occu-
tet occidet cor puluerem de pedi-
bus vestris in testimonium illis tunc
dico vobis quia tollerabilis erit
terre sodomorum et gomorreorum
in die iudicii quia civitati illi cu-
igit arguitur hanc q; ptestu nullis
consuetudinibus sit p spualibus aliquis
exigendum quia diuturnitas
temporis no minuit petum s; auget
eo de sua summa vno satis re-
pondetur q; duplos est consuetu-
do una est spualia pacto vende-
di et summiata de qua loquitur

hec decretalis et illa no valet illa
est laudabilis et bona a xpo et
ab ecclesia approbata et de ista loquitur
capitulum ad aplicam eo de sum-
ma et in illam licite recipiunt
oblata et ad eam suandam com-
pellendi sunt frivoli attemptores
quare p; misas ecclesie ppter re-
ceptionem talium oblatorum de
summiata pravitare et in in-
dicandos hys et aliis oblationibus
multis simulibus impugnant scilicet
ecclesie romane fidem hanc / s;
omni talium oblationum falsitas
eo suprascripti tractatuli notatis
rationibus et auctoribus clare p; au-
xilante omni scilicet artifice pposita
dei et dno nri ihu xpo amari

Tractatus finis beati martini de
martibus magni itaq; periculosi
res est si post prophetarum ora-
cula post apostolorum testimonia
post martirum vulnera veterem
fidem quasi novellam disantere
presumas et post morientium
sudores orosa disputatione de ve-
ritate religionis contendas:

Oristi nomen invocato cui da-
ta est ipso teste omnis potas
in celo et in terra ergo vltio
de ecclesiastica ab eo derivata
tractatum hunc brevem aggredior
exordium faciens a vobis apli ad
Ihutum po vbi docens qualiter
oporteat esse xpm inter cetera
admonet ut potens sit exortari
in doctrina sana et eos qui co-
tradiciunt arguere quia vobis eo
pmittit dno esse opa catholica doctor

Primum sanam doctrinam predicare
 quod est oportari in doctrina sana et
 falsam doctrinam reprobare quod est
 eos qui contradicunt arguere hoc
 sunt in omni duo sapientis opa
 primum non mentiri de quibus non
 in mentem manifestare posse
 ac igitur considerari per motus ego
 petrus sancte romane ecclesie ac
 omnis christianitatis vulgariter
 nuntius noster sacre theologie
 professor considerans et non sine
 cordis amaritudine recogitans na
 mullos in gentem huius concilii
 scilicet in unam plurimos quos in
 sermonibus quos in aliis actibus
 errores seminare aduersus quos cu
 dixisset apud et eos qui contra
 dicunt arguere tam subvertat
 sunt enim multi inobedientes vanilo
 qui et seductores proprii ad hono
 rem huius sacri concilii aliquas
 veritates catholicas stabilire et inde
 errores plurimos confutare et ut
 hoc salubriter valeat proprium supplex
 oro ut sua stabilitas quam potest
 sui iuxta vniuersi apostoli oportari in do
 ctrina sana et eos qui contradicunt
 arguere in quo quidam non considerant
 est nobis quod non tenet dicit apostolus
 doctrina sana quia non sufficit do
 ctorem theologum oportari in quibus
 seu quicunque vera doctrina nisi
 et ipsa sit doctrina sana et ad sani
 tatem anime spiritalis scilicet ad virtutes
 et salutem edificandam qualis est
 doctrina sacre scripture in qua
 super omni aliam doctrinam singu
 lariter consistit vite spiritalis vita
 et salutaris sanitas anime propria

ipsa de liber vite et in xxiij. et
 de doctoribus eius scribitur multi
 tudo autem sapientum sanitas est
 ordo fratrum Sapientia vi. Vbi di
 ligenter notandum est quod sicut sa
 nitas corporis consistit in quadam
 portione media in omnes qualita
 tes contrarias sic virtus moralis
 que magna pars est sanitatis ani
 me in primis 20 ethicorum con
 sistit in medio scilicet inter duo ex
 tremas via contraria et quodam
 proportionabiliter doctrina scripture
 sacre in qua complectimur et to
 tus sanitatis spiritalis consistit qua
 lis media inter errores plurimos
 et sepe inter errores contrarios et ad
 plurimum contingit quod volentes vitare
 errorem aliquem periculosius in
 errorem contrarium delabuntur inter
 quos duos errores doctrina sa
 na in medio consistit. Si enim in
 libro de duabus naturis et una
 persona christi ostenditur quod fides
 medium tenet inter duos errores
 grauios Nestorii scilicet excludit quod
 similiter contra ecclesiasticos prelatos
 medium docet veritas catholica
 inter duos errores quam error val
 denum sunt quod successoribus apostolorum
 scilicet ipse prelatos ecclesiasticos repugnat
 dominum in temporalibus nec eis licet
 habere dominia temporalia in ecclesia dei
 et successoribus apostolorum et veros
 prelatos ecclesie durasse dicunt
 sui usque ad siluestrum a quo
 donatus facta ecclesie per apostolum
 nuntiatum dicunt incepisse ro
 manam ecclesiam que non est quod
 in ipso non est dei ecclesia sed dei
 ecclesiam iam defuisse dicunt nisi

quintum in ipso est confirmata uel p
ipso reprobata **quod** quos inducunt
auctores eorum que sunt suadet ga
limum eorum pauperibus coquibus
quasi de consilio volent. facit p
tum dicunt ecclesie prelatos aploz
successores no debere in tpalibus di
uicis hie **Summum** Et hunc autem
errorem nonit suscitare nisi sit
duo pma qd hie Johannes videt
in anglia et tunc cum discipulis
Johannes hie in bohemia no
uisse in hoc sacro concilio qd em
nati filius vero error fuit hie
dianorum herodes em audiens
vnu regem natum credidit ipm
regere esse tremum os quo den
uari videtur error quozdam
qui intus ad oppositum pdicti er
roris valde nimis declinat ut q
serre presumant ipam inquitum
est loco xpi in terris ab ipso in
mete pmaam autem **Summum**
et iurisdictionem in tpalibus bonis
no solum ecclesie donat uel alio
iure acquirit s; et pmaibus
secularibus subiectis licet dicant
q; papa in hys no s; excoisatoz
minime nisi in quibusdam casibus
notatis monstrauagante qui filii
sunt legitimi p venerabiles pnter
hos aut duos errores contrarios
veritas catholica medum tenet
q; qd ipe et patus ecclesie no re
pugnat hie **Summum** in tpalibus
et iurisdictionem contra pma error
nec in eis debetur p se rationem
sui inquitum sunt dicant
xpi et aploz successorum con
tra errorem s; eis queme pt

hie talia si eis qd deuotionem collata
fuerit uel alimunde iusto titulo acqui
sierint sic qsimiliter in hoc sacro
concilio errores contrarios dea actas
ptatem a no nullis pculose semati
sunt et inter ceteros errores quidam
ipe et tunc ecclesie patus aucte iur
ostulerunt ut ptatem gualis con
cilio enezuarent qm vo qd sicut
plenus infernus patebit **Idem** ut
hos aliquos errores contrarios me
sum vitat catholice tene cupies
hoc opus agredi xpo amouiente
deceat **Summum** ante tractatu 3os fut
ptes pma de pma originae aucte
ptatis / 2a de me iuratoz ecclesie
q; hie in ecclesia bonis / 3a de p
ptatis plenitudine et an subsit
iudicio concilio gualis pma p
gtinebit inoz cala pma duodeci
pmittit qdusiones pmdamtales
hinc ad eas induit huncam in
allegaciones **Idem** dea statim **Idem**
qum ecclesie fundat p. pposiciones
ptatum de aucte roman ecclesie de
duat p. correlarios qdusiones / 2a
p que est de iure iuratoz ecclesie
q; hie in ecclesia bonis duo qme
bit cala pma dea hoc ponit dea
et octo pposiciones in iure naturali
diuino et humano / 2m expmiff
infert decem pposiciones correlarias
3a que est de pualis ptatis pleni
tudine et an subsit iudicio concilio
gualis quoz habebit cala pma
de hac questione utrum plenitudo
ecclesie resideat in solo romano pon
tifice **Idem** utrum ipa subiciatur
q alio guali no obstante pdicta
ptatis plenitudine **Idem** dea hoc
recitabit opinionem contrariam vitati

catholice certum ponet veras causas
 et reprobationem opinionis pmissae
 primum capitulum sine partis q. 2m
 ubi scire est reus p. causam cognos-
 cere ideo que qualis et quanta sit po-
 testas ecclesiastica facilius apprehenditur
 Si eius prima et originalis causa
 p. noster ca. p. in hinc tractatus
 principio de quo origine ecclesiastica
 potestatis aliquas conclusiones p. hinc
 duorum conclusas breviter recol-
 ligere dignum duxi. Prima est q. scilicet
 ecclesiastica potestas legitur in eum
 a xpo suis ap. et discipulis p. p. et
 eorum successoribus iuxta et
 ecclesiasticis fuisse collata. Prima potestas
 q. scilicet que videtur de character
 vel potestas ordinis quia contulit d. n. s.
 q. dicit hoc facite in meos quicunq.
 ratione luce x. m. Secunda est potestas
 a iurisdictione sacramentorum et papae
 sacramenti p. hinc que est potestas vel
 spiritualis iurisdictionis in foro q. scilicet
 et hoc potestas p. missa fuit petro tibi
 dabo clauem cap. vi. p. missa fuit
 et omnibus ibi q. dicit d. n. s. vobis
 quicunq. ligaveritis et cap. x. m. colla-
 ta vero fuit ibi q. dicit p. m. s. m.
 quorum remissionis peccata remittuntur
 eis et Joh. x. m. Tria est potestas seu au-
 ctas episcopatus sine p. dicatione qua tra-
 didit eis dominus dicens Emite p. dica-
 te et cap. x. Quarta est potestas iudi-
 ciae correctionis in foro exteriori p.
 quas timore pene peccati corriguntur
 papae que sunt in scandalum ecclesie
 et hoc data est eis ibi Si peccaverit
 inter frater tuus et si non audi-
 erit dic ecclesie si ecclesiam non au-
 dierit sit tibi sicut ethnicus et pu-
 blicanus et cap. x. m. Quarta est

potestas dispositionis iurisdictionis quo ad
 determinationem iurisdictionis ecclesie ut cui
 tetur confusio et dispensatione materia
 in populo et inter iurisdictiones si ipse
 equaliter et distincte de omni po-
 pulo iurisdictionem habent. Et hoc potestas col-
 lata est petro et successoribus eius
 ubi ei specialiter dictum est pascere
 oves meas et Joh. ult. Tria potestas
 est accipiendi iurisdictionem ab his
 quibus spiritualia ministrabant et hoc
 potestas collata est ubi d. n. s. Emite p.
 dicate et Et subditur dignus est
 operarius cibo suo vel mercede sua
cap. x. et luce x. m. Quam p. potestatem
 p. ter illam s. v. s. accepit d. n. s.
 a xpo nisi miracula facendi ad
 confirmationem fidei in qua non iurisdictionem
 succedunt eis q. d. et alii p. biteri
 quia iam non indigent fides mira-
 culis confirmari. Secunda conclusio
 est q. p. dicate s. v. s. potestates a principio
 quicunq. fuerint et quasi patres
 omnibus ap. p. ter quicunq. que
 petro p. r. collata est Nam potestas
 iurisdictionis s. v. s. quasi equaliter col-
 lata fuit omnibus ap. et sine
 determinatione p. biteri et in quibus po-
 terat quibus ea ubi sicut paulus
 ubi sine determinatione p. m. i. c. r.
 remanet s. v. s. abbat tunc quia hoc
 confusio sequi poterat ut dictum
 est ideo d. n. s. hoc p. m. d. n. s. contu-
 lit petro p. r. s. et suis successo-
 ribus auctem disponendi iurisdictionem
 ecclesie et determinandi iurisdictionem
 dicens pascere oves meas
 i. s. v. s. pastor et p. latus ad quem
 p. t. n. o. l. t. d. i. s. p. o. s. i. t. o. et regnum ge-
 nerale omnium et omnium et sic q. d.
 ubi omnes ap. eandem habuissent

apostolus potatem et equalem clauem
et iurisdictionem non tamen iurisdictionem suam
magis subiectam quam aliquos sunt
nisi petrus et cui quittere voluit
et ita tamen hunc intellectum in pe-
tro fuit ista plenitudo potatis quod
tamen per alios in aliis fuit et de
hoc vocans eos in partem solati
hunc **Tercia conclusio** sequi oportet
dictis quod sicut apostoli et discipuli. sic episcopi
et presbyteri ecclesie iusti a christo im-
mune potatem ecclesiasticam susceperunt
tanquam ab eo qui solus est ipse et
maxime caput ecclesie tamen nichilominus
petrus et quilibet eius vicarius singulus
pontifex potuit dici caput ecclesie
in quantum principalis est inter iustos
a quo tanquam a principali iurisdic-
tio et architecto aliquo dependet totus
inferiorum ecclesiarum ordo in his
ceteris apostolis quicunque ligaverit etc.
Ad quia hoc sunt eis dictum est
ideo pariter dicitur clauem accepisse
propter principatum quia a christo p-
ceteris immune suscepit. Quod et co-
clusio est quod petrus fuit singulus pon-
tifex singulus quod episcopus Romanus utique
tamen episcopus a christo immune recepit
procius declarationem sciendum est quod quod
christus petrum constituit pontificem
suum dicens pasci oues meas etc.
et eisdem verbis dedit ei potatem eli-
gendi sedem ubiunque vellet et
ut ibi esset particularis episcopus unde
sicut ecclesie tradunt historie et
scriptorum patrum decreta testantur
petrus quatuor annis tenuit cathedra-
ram ecclesie nullam sibi particula-
rem ecclesiam eligendi sed tanquam
prelatus et caput omnium fidelium se
debat ubiunque volebat per in

rem ubi legitur. Iacobus statim
per passionem domini a petro et apostolis
fuisse episcopus ordinatus petrus licet
ibi omnibus presens tamen in ecclesia
tanquam sibi potatem non elegit sed per
ea quatuor fere annis antiochie
sedit annis septem et illam ecclesiam
sibi apparuit de inde vero apparuit
ibi christo et eadem reuelante sedem
suam romam transfudit et ibi factus
est romanus pontifex. Et ita soluitur
in petro et suis successoribus duo est
potas quod tenent scilicet vbi ecclesie et
particularis ecclesie Romanae. Per quibus
sequitur quia conclusio quod petrus
antiochena et deinde romana ecclesia
super ceteras ecclesias optinuit princi-
patum et a tempore quo petrus et
sui successores singuli pontifices fue-
runt et erunt episcopi Romanae ecclesie
fuit et erit caput omnium ecclesiarum
particularium ac totius vbi ecclesie
ac vbi romane quia eius particu-
laris episcopus est caput vbi ecclesie
eo modo loquendi quo vna metropoli-
tana ecclesia de caput omnium
ecclesiarum suffraganearum quia
episcopus eius est caput seu quod dicitur
carmine et in hanc sententiam concordant
ecclesie sine historie ac sanctorum pa-
trum decreta. Unde ad hunc per non
gare romanam ecclesiam esse caput
omnium ecclesiarum est hereticum sicut
negare singulum pontificem esse
caput ecclesie. Nota conclusio licet
nomen papatus et cardinalatus
tempore petri et aliorum apostolorum
non fuerint in usu ecclesie sed per
crescentem ecclesiam in titulum honoris
et deuotionem fidelium. Hoc nomen
sicut et nomen patriarcharum primatum
antiochenorum et episcoporum in usu veniunt

a sanctis patribus approbatus in ecclesia
 patet dictis nominibus patet et car-
 dinalatus nunc designate extitit in
 apostolis presuerunt ut in petro ipse
 dignitas et in ceteris apostolis cardina-
 latus auctoritas pro eius declaratione scilicet
 est quod sicut per eundem discursu historic
 actum apostolorum et alius ecclesiarum
 historicis ac sanctorum patrum de
 actis ante divisionem apostolorum per
 quam ad diversas mundi partes di-
 spersi sunt apostoli petro tanquam papale
 officium gerente assistebant tanquam
 cardinalatus ministerium coelectores
 sicut nunc ipse assistunt cardinales
 tanquam principales eius assessores
 et consilarii atque cooperatoris in re-
 gimine vobis ecclesie per quam vero
 apostoli a petro separati in opus predicationem
 diversa mundi loca per huiusmodi sales
 sibi duces sortiti sunt extitit episcopale
 officium coelectuerunt unde hoc
 potest inferri quod dicti apostoli prius fuerunt
 cardinales quia episcopi seu quod prius co-
 electuerunt cardinalatus ministerium
 quam episcopale officium de quorum
 cardinalatu specialiter intelligi potest id
 applicationem dñi sunt cardines terre
 et posui super eos orbem ex quo istud
 sequitur quod prius fuerunt cardinales or-
 bis quam vobis istam sicut petrus
 prius fuit papa orbis et vobis ecclesie
 antequam episcopus ecclesie romane ut
 dictum est sic et apostoli prius fuerunt
 cardinales orbis quia aliqui car-
 dinales romane vobis in signum
 vobis huius distinctionis in reuerentia
 papatus dicitur ipse princeps te-
 de papatu romani ut prius orbi et
 orbi in vobis vobis tam assistunt

ipse cardinales tanquam prius coad-
 iutores vite et nomine spirituales tam
 romane quam vobis ecclesie ut omnia pa-
 pa ante sua consecrationem propter
 de sancte romane ecclesie cardina-
 latus consilio consensu directionem et re-
 memoracionem ministerium suum gerere
 atque pagare ut professione qua fecit
 bonifacius octavus expressit fundamen-
 septima conclusio quod sacra collegio
 uel senatus apostolorum succedit in or-
 dine ierararchia sacrum collegium
 cardinalium ut quod ad illud sta-
 tum quo apostoli coassistebant petro
 antequam per eorum divisionem fieret
 particularium ecclesiarum episcopi statim at
 apostolorum ministerium fuerunt episcopi suae
 dñe ordo episcoporum et ita intelliguntur
 dicta scriptura ex quo respondetur
 illa glossa luce x. super vobis designa-
 nit et alios septuaginta duos quibus
 dicitur sicut in apostolis forma episcoporum
 sit in septuaginta duobus discipulis
 forma est ministrorum secundi ordinis
 et omnis potestas sacerdotalis ad hos
 duos ordines reducitur si vero
 obiciatur quod cardinales diaconi
 aut succedunt apostolis cum omnes
 fuerunt presbyteri respondetur quod licet
 non succedant in ordine presbiteratus
 tamen succedunt in ordine diaconatus
 et nihilominus succedunt eis quod
 ad ordinem ierararchicum cardinalatus
 latius ad intellectum superius decla-
 ratum unde quod ad hoc cardinales
 diaconi non iure producti sunt et ex
 debili et approbata consuetudine
 iam prescripta procedunt quod
 licet ordo apostolicus uel sacerdotalis
 dignior sit ordo diaconatus sicut in
 gracia archidiaconus licet non est

presbri in pre est pluribus p'sonis
suo archidiaconatu ordine ierar-
chico subiectis predicta ante q'sue-
tudo processit venissimiliter creditur
extraditionem apostolorum et suorum
successorum sicut p' ex app'atibus
ecclesiasticis hystoribus Nam in hys-
toria dampnati de pluribus sumis
pontificibus de q' fecerunt ordina-
tionem v' tot presbiteros tot dyaco-
nos tot p'dicta loca ap'os ubi p'
q' presbri et dyaconi roman' p'
ferunt ap'os p' q' ad pontifices
romanos p'tinet ap'os ordine p'
quibus sequit' octavo conclusio q'
antiquissimo iure et p'fata eccle-
siasticum que pro legenda huius
da est ad romanum pontificem
desum suorum cardinalium con-
silio p'tinet ap'us ordinare et
nominare sic em' petrus de con-
silio apostolorum iacobum iherosolymitanum
ap'us ordinavit sic et demit' p'
factum est de aliis ap'is q' per
petrum et alios suos successores
romanos pontifices p' hoc in no-
totaliter concluduntur iura clero
m' ut'bit adducendis ap'ona q'cto
q' ad sancte rone eccle' cardina-
les de iure nali et diuino aliquo
p'tinent roman' pontificis clero
ut dixi aliquos hoc ius ad eos p'
tinere quia ad eos solos de iure
nali et diuino no p'tinet huius
clero s' q' ad eos totaliter p'tinet
hoc est de iure positivo in quo ex
causa rali cadere p't iuxta dyspe-
sationem pro cuius declaratione sciendum
est q' quia sumis no p't sibi suc-
cessorem sicut alios ap'os eligere
vel substituere s' ex ut p' alios

eligatur Et ideo inquirendu e ad
quos huius clero p'tinet de iure
naturali et diuino de hoc autem
aliqui probabiliter dicunt q' lar-
ge sumendo ius nale et diuinum
v' p' omni illo q' ex suppositione e
naturalis rationi q'sum et in di-
uini scripturis coplate vel impli-
cite comprehensum sic roman' p'
ex iure nali et diuino hoc modo lar-
ge sumpto huius ius eligendi ro-
manum pontificem p' hoc namq'
suppositum q' aliquis sit aliquis
prelatus vel princeps vel rector
p'ficiendus nali rone euiden-
ter colligitur q' nisi p' illum vel illos
tunc vel quorum inter e ordine
contrarium illi quib' est p'ficiendus
huius ius eligendi p'ficiendi eis huius
nullus d' eis dari ipis iuribus et
hoc multis exemplis et rationibus
posset probari quas dimittit huius
go romanus pontifex q' amodo
p'ficiendus sit p' rone quia no
huius alium ap'um sequit' q' ip' iure
predicto et suppositione s' q' debet
h'ce ep'um huius ius eligendi ip'um
in quo iure p'ticipant roman' et
eccle' cardinales cum ip' ratione su-
orum titulorum sint p'ncipaliores
in clero roman' et hoc ut p' huius
est nisi p' ip'os romanos vel alium
superiorem roman' qui h'at p'ter
in hoc contrarium p'tinere vel ordi-
nari si dicatur q' ex p'dicta rone
sequitur q' cum romanus ap'us
inquitur sumis pontifex p'ficiatur
p' eccle' v' q' ius eligendi ip'um
ad vlem p'tinet eccle'iam vel ad
g'uale concilium ip'um reputans
posuit quia ad romanos q' hoc rone
p'dictam opinio respondet q' licet

vniuersa fidelium multitudo seu ge-
 neralis concilium cum reuerentibus
 hinc ubi eligendi summus pontifex
 An magis ipse est romanus quod
 publice vultu magis videtur eo
 potius quod vacans sede romanus ubi
 eligendi pertinet ad romanos vel
 ad aliquos qui hanc ab eis ha-
 bent potestatem quia illa vltima ac
 generalis multitudo aliquando non posset
 in vno loco congrue convenire
 vel in vnam personam concordiam
 consentire pro predictis sequitur decima
 ratio quod romanus eligendi consuetudo
 multitudine rationabiliter potuit
 et debuerunt transferre predictum
 ubi sum eligendi summus pontifex
 in aliquos paucos ex romanis vel
 in clerum romanum aut aliquos
 ex eis sic enim ab antiquo electionis
 prelatorum exesse sunt clerici
 quia licet omnes clerici et laici hinc
 ubi eligendi de consensu in laicorum
 quia clerici erant sapientiores et
 sanctiores respectu multitudinis
 concessum fuit et ordinatum quod ipse
 soli eligent Ex eadem radice sequitur
 undecima conclusio quod romanus ra-
 tionabiliter potuit et debuerunt
 transferre ubi et potestatem inspec-
 ti electionis romani pontificis in
 aliquos paucos vel in vnum solum
 ut pote in romanum pontificem sic enim
 papa concessit quibusdam regibus
 ubi eligendi summus pontifex vel
 aliquando alius quod in opinionem
 predictam hoc non fecit quia ipse solus
 habuerit potestatem hinc ubi quidem
 si si quod romanus vel in eum solum
 vel in alios eum vel alios simul

gesserunt vicem romanorum
 predictum ubi transferuntur hic
 adrianus ipse ut hinc in decreto non
 solus ipse sed ipse et synodus celebra-
 tione in qua plures sunt romani
 tradiderunt caroli regi ubi et
 potestatem eligendi summus pontifex
 et ordinandi apostolicam sedem sic
 est ipse ut in decretis legitur non solus
 sed cum multis clericis et populo romanus
 ubi accessit ottoni primo regi tenthio
 nitorum summe sedis apostolice pon-
 tificem ordinandi si dem Nicolaus
 ipse non sine consensu romanorum
 in quibus Roma synodo tractatum
 et traditum apostolorum ad electionem po-
 testatem cardinalibus attulit que
 potestas pluribus viribus et consuetudine
 prescripta confirmata est sic in no-
 tandum est quod per premissa non tollit
 in ipse est ex ordinatione christi et
 ex potestate collata sibi a christo mali-
 que casu habeat potestatem ordinandi
 qui debeant eligere successorem
 suum cuius ratio est christus sufficienter
 prout ecclesie in omnibus nominibus idcirco
 mittendo ecclesiam suam beato pe-
 tro dedit ei et successoribus suis
 plenitudinem potestatis in specialibus
 quo ad omnia nomina ecclesie sue sal-
 tem in iure aliorum quoniam debite
 voluit et potuit uti iure suo ita
 ut ipse in omnibus nominibus suis possit
 supplere in specialibus defectum
 illorum qui voluit vel non potuit
 uti iure suo Et idcirco quia ex iure
 summo romanus hinc ubi eligendi
 episcopi suum ipse non habet potestatem or-
 dinandi de electione eadem in prout
 cum romanus quoniam ipse vellet
 et posset ad bonum que uti
 iure suo Solus ergo ipse potest hinc

ius eligendi ordinandi de elec-
tionibus et in electione sui successoris
si romani transfulerint ius suum
in papam vel et si romani
in ordinando de electionibus romani
pontificis inveniuntur inveniuntur
ecclesie negligenter et satis probabile
est quod romani tale ius aliquando
transfulerint in papam et ideo ex
tunc potuit papa solus gradere
potestatem eligendi suum pontificem
ut imperatoribus vel regibus vel
vicariis episcopis vel clero romano vel
canonicis ecclesie romane vel aliis
et maxime cardinalibus pro
ut ei visum fuerit utilitati ecclesie
provenire. Ex predictis in omnibus
predictam inferitur duodecima
conclusio quod quia res de facti ad
nam suam reuertitur sic claret
romani pontificis sive cardina-
les aut alii in quos romani ius
suum transfulerint in culpa sua
Ius aut potestatem quod perderent
in hoc casu reuertetur ad romanos
nisi ipsa quibus in hoc romani
potestatem aliter ordinaret de electione
quod et ideo si sed vacante tan-
predictus contingeret tunc ius elige-
di et ordinandi de electionibus ad
romanos pertinet in omnibus pre-
dictam. Item si probabiliter videtur
posse dici quod in casu premissis ius
predictum pertinet ad qualem calum
si facilliter et convenienter posset
congregari aut si defacta esset
sufficiens congregatio. Ex hoc
maxime patet quod illa ratio supra
tacta quia ipsa non solum est
romanis per episcopos sed et suum

pontifex vltis ecclesie que in toto
reputatur sensetur. Ex omnibus pre-
missis potest manifestare probatio quod
falsis opinionibus quod rectum in
tractatu de reformatione ecclesie vbi
quorundam statum cardinalium
minus rigore deprecantur ipse
quod reprobandum sicut reprobatum
est status episcoporum asseruntur
quod quod cardinalatus non sit gradus
ecclesie ierarchie ne statum episcoporum
quoniam modo succedens quod errore
aliqui in hoc sacro concilio sus-
citare ac reuocare nisi sunt.

Capitulum secundum prime partis

In confirmatione predictarum
conclusionum non nullas quoniam
fuerunt allegationes expedit in-
ducere. Circa primam conclusionem
sciendum est quod prima et 2a partes
in aliquos est una pars in
essentiam ad diffinitum in duos
actus res corporis christi veri et mi-
seri huius totam potestatem traditam
apostolis a christo videntur canonicis
comprehendere sub potestate ligandi
et solvendi et in hac potestate nota
sedam actionem omnis apostoli cum christo
petro pari consortio honorem ac-
cepit ut patet in nono ubi
et fit mentio de potestate predicandi
de qua christus dixit ita dominus ubi
concluditur quod quoniam numerus sa-
cramentum ita dominus ad omnes
apostolorum officium pertinere vo-
luit ut in beatissimo petro apostolorum
primo prius collocaret ut ab ipso
quasi quodam capite dona sua
velut in corpus omne defunderet

247
In et cetera tertia gregorius ut dicto
in nono dicitur quod episcopi successerunt lo-
co apostolorum et ideo licet habeat
potestatem ordinis vel consecrationis pa-
tem cum papa quo ad plenitu-
dinem operationis. Unde patet in
nono sunt patem amissionem quia
cum tam gregorius solus vocati
sunt in partem solitudinis quo ad
suas dioceses papa vero in pleni-
tudine potestatis quo ad totum mundum
ut 2a q. vi. qui se stat et de usu
pallii ad honorem. Unde et mox
tamen gregorius petrus fuit principalis
inter apostolos quia cum fuit maior
aliis in amissionem ut 2a q. vii.
puto ubi dicitur erga quod in petro
fuit principalis apostolus ut xxv.
d. sacrosancta et idem de electione
sancta. h. vi. h. vii. itaque ab ipso
iuribus concordantie tunc sunt co-
clusiones simul probate sunt circa
quartam gregorius vide. vii. q. 1a.
Constitutiones ubi dicitur quod petrus de an-
thiochia translatus est roma ut
ibidem potius proficeret. Idem xxv.
d. sacrosancta. Et hoc transla-
tione domus fuit xxv. q. i. bo-
gamus. Et idem cum facit per quita
conclusionem quia ibi dicitur quod antequam
octena sedes que olim erat pa-
trisi romam sedi et nulla est se-
des que non sit eadem ecclesie sub-
iecta. Et antequam dicitur sit quine-
gat romanam ecclesiam esse ca-
pitulum ecclesiarum ut h. xxv. d. omnes.
Circum sextam gregorius nota quod ali-
quis videtur quod silvester fuit

primus qui cardinales vocavit in
2a q. vii. psal et fuit illud cum
conditum in generali concilio ut ibi
per alios videtur quod marcellus
ipse et de hoc per decretum de
electione. ubi manibus h. vii. Et
in hoc non refert quia dicitur attendi
effectus et non vocabulum de voce
significationibus intelligendum in illis
capitulis sequentibus. Et nota quod
hostien et quidam doctores contra
multa ponunt de auctoritate cardinalium
tam se habent. quia plena ut in
caso ad liberandum de iudicis in
cum deo de penitentia et remissis
sionibus in antiqua de privilegiis
in c. nullus lxxix d. in c. Ego
cum de iure iurando in c. funda-
menta de electione in c. n. de officio
legati h. vi. in c. ad apostolicam de re-
iudicata eodem h. et in excommunicatione
concordabilis circa septimam
gregorius nota quod cardinales cum non
ante preceperunt episcopos quia quant-
senatoribus qui erant primi po-
impatorem et dicebantur patres
conscripti de hoc archidiaconus de offi-
cio legati. Sed primo h. vii. et per
lxxxix vi. d. Constantinus ubi co-
cedit Constantinus ut utantur orna-
mentis senatorum et dato quod nulla
iure probaretur sufficit quod sic est re-
ceptum atque de iure contrario non
est memoria nam tale tempus h. vii.
legis descriptionibus d. i. h. vi.
et hoc facit per vii. gregorius item
cardinales cum non ipse fuit per prius
titulis ius apostolicum ut notat
monachi de maiestate et obedientia
c. uno h. vi. per obstat de cardini-
alibus dyaconibus qui mores sunt

in ordine sacramentali. Nam sicut
et aliquis sit cum alio par vel
et maior in ordine et tunc ma
ior in amissionem sicut archidia
conus archiepiscopus ut xxv. si per
lectis unde sacer ille senatus
cardinalium a cardine nomen
accepit ut xxv. si. Sacrosanctus
sub vo. cardo notavit archidia
conus. Circa novam qd nota
q. clero ppe ptinet ad cardinales
no solum de iure s. et de consue
tudine diu obtenta ut notat ho
sien de clero licet. Et hoc con
suetudo tunc pphm si altera na
et h. vni legis et legem inter
pretatur et corrigit ut de consue
tudine cum dilato. Item ad car
dinales ptinet hoc clero tanq
ad clerum Romanum seu pncipa
les de clero Romanus argumeto
xxv. si. c. po. facit lxxv. d.
c. po. et c. si quis ex. et c. si qd
peccat. et. Capitulum tertium

Set ultra iura pmissa hu
mana et posita restat
in iure diu fundare statum
ierarhicum cardinalium et
comum antea ubi pmo suppo
nendum est q. opus ecclesie
instituit statibus officiis et gra
dibus variis ierarhie distincta
iuxta illud apli ad Eph. i. mo
vniuersum vrm data est gratia
et mensuram donationis. xpi
ppter q. dicit ascens in altum
dedit dona hominibus. Et ipse
dedit quosdam quid apls quo
dam aut pphas filios vero
et vntas filios aut pastores et
doctores ad qmnam scorum

in opus misterii in edificationem
corpis xpi qd est ecclesia et eadem
sua. Et ad Cor. x. ca. Et
hoc pfecta et completa statum
distincao maxime in die
apertionis instituta est ut not
pmissa va apli allegantibus illud
p. m. discendens in altum dedit
dona hominibus. et.

Ex quo sequitur q. varietates
officiorum statum gradum
et dignitatum in ecclesia no pnt
conspicuum ecclesie aut augmen
tum hominis ante pcessit quare
nec cum desinere pt sine dest
ruere. Pluribus supponitur q. pmissa
officiorum varietas ad sui pul
critudinem et ordinem requirit
quid inter antea ecclesie erectas
sic ierarhia subordinatio et
q. una s. p. alis antea sit sume
ma ex xpi institutione no tunc hu
mana ante s. diuina. Iuxta illud
Job. xx. p. x. oves meas. p. licet
pluraliter dicat apls dedit apls
seu ppos. et tunc ad inuicem id q.
p. dicitur est pmissum vniuersum nrm
data est gra. et mensuram dona
tionis. i. xpi. q. dicit q. vni p. q.
et alteri vni donationem. et et vni
supremum regnum ecclesie sit co
missum. ideo dicit idem y. ad Cor.
x. ipos no inuicem gloriatur s.
et mensuram q. regule qua me
sus est nobis deus. Vbi glo. usur
pan. sibi regnum ammaz sine
quissione. xpi. ac sui vntatem
vel p. tatem p. quissam. vlt. ti.
nos sibi p. tatem extenduntur
no et mensuram regule s. in
inueniuntur gloriatur. p. pmiss
nifert q. sicut status pape sic

per enim status cardinalium ad ordines
 ierararchicis ecclesie christi institutio-
 ne pertinet itaque ipsi quidem ad
 hunc statum statim apostolice munere
 succedunt pro cuius declaratione scilicet
 est quod apostoli sunt tripliciter considerati
 et primo ut christi priores apostolice
 ante eius ascensionem / 2o ut apostoli
 erunt petro tanquam primo pastori
 ante apostolorum divisionem et separationem
 a petro / 3o ut ex precepto christi
 per eum a petro separati per mundum
 se dimiserunt ut in secunda conclusio-
 latum est in primo statu ecclesie apostoli
 sunt pares nec petrus eis preerat
 in 2o et 3o statu cardinales repre-
 sentant apostolos in hoc quod assistunt ipse
 qui est christi vicarius et petri suc-
 cessor / Et quod ad 3um statum apostoli
 succedunt apostoli ut in dicta secunda
 conclusio ostensum est Et hoc nota-
 tum apostolus distinguens statum ecclesie
 quia cum distinguit statum pa-
 storalem cui incumbit cura animarum
 particulariter a statu apostolice adque
 spectat regimen et ordinatio totius
 ecclesie quare et iuxta hanc sententiam de
 ecclesiasticis christi. dist. c. Hanc
 sententiam quod papa se debet inter cardinales
 annuere rationem status apostolice in quo
 sunt dividendi cum a pastoralis sta-
 tu licet quod apostoli sunt pastores
 sed status in se sunt divisi et prius
 sunt in statu apostolice per christum insti-
 tuti quare in pastoralis per petrum
 quia ante passionem omnes sunt christi
 apostoli sed post passionem instituta est
 petrus a christo omnium pastor Et tunc
 status pastoralis ordinatur cum apostoli
 aut status ante fuisse petrum quod

et sui successores utrumque retinere
 erunt statum sed cardinales apostolice
 dimittunt Et ipsa distinctio inter
 tunc vocatos cardinales et archi-
 episcopos et episcopos qui in statu apostolice
 vario modo succedunt apostolis notatur
 in glo. Et ad cor. m. super illud di-
 ctum fidelibus omnia vestra sunt
 sive paulus sive apollo sive ce-
 cephas itaque ut dicitur glo. paulus
 erat apostolus corinthiorum apollo
 erat archiepiscopus cornini Cephas
 id est petrus omnibus maior erat
 per ultimum sequitur quod ad statum car-
 dinalium tanquam ad statum apostolice
 primo pertinet una cum papa regi-
 men et ordinatio totius ecclesie itaque
 sicut perfectio episcopalis status in hoc
 consistat in thomaz 2a 2e quod quibus
 ex divina dilectione se obligat ad hoc
 quod curat proximos gerat salutem cor-
 poris inquit in cornini qui suo episcopali
 regimine specialiter sunt commissi per
 perfectio status cardinalatus in hoc
 consistat quod ex caritate se obligant
 ut cum capite suo christi vicario ge-
 neraliter sedem et opunitates usque
 ad sanguinis effusionem defendant in
 cuius signo capellam rubram por-
 tare debent Et quod sequitur quod cardi-
 nales sunt in statu perfectionis aliorum
 quam sit qualiter status pastoralis
 quia inferiores pastores tenentur
 se exponere pro ecclesia universalis quod
 est perfectum quia bonum quanto quis
 tanto diutius ut dicitur per septem
 pro eodem fundamento per quod ad
 sedem apostolicam id est ad ipsam et car-
 dinales propter sedibus particu-
 laribus pertinet declaratio veritatum neces-
 sariarum aut utilium ad salutem
 sine quibus ad fidem sine quibus

ad utile regimen ecclesie militantis
quia ad hoc succedunt petro et ceteris
apostolis quantum ad statum apostolicum
primitus de quo dictum est **¶** Omnes
doceat omnes gentes **¶** Ex quo videtur
sequitur quod ubi necessitas aut utili-
tas immineat per conservanda fide vel
bono regimine ecclesie ad ipsam vel
ad eius defectum ad cardinales per-
tinet generale concilium convocare
et hoc eis quod non tam humana
quam divina institutio prece et no-
tione ubi ecclesie quia ipse car-
dinales succedunt apostolis in ministerio
generalis dei et deputati operatu
suo ad instantem quam fideles de
his que pertinent ad salutem licet
in hoc officio sint instituti a papa
vix in christi veritates notias orbi
docere tenentur **¶** Et in illa parita-
te in qua a sanctis doctoribus pau-
lus dicitur fuisse per petrum predi-
catione sed legis eum succedunt
paulo et ex illius ad galatas non
successori petro manifeste in pri-
mum christiane religionis oblati
si potest resistere quia licet sit gene-
ralis vicarius christi ex officio et ante
placitum maxime in ministerio pre-
dicationis et doctrine christiane co-
munare se de aliis apostolis **¶** Et notat
archidiaconus ubi supra **¶** Exponit
omnibus per quod sit attendatur ad
dictum statum in quo cardinales sunt
ex christi ordinatione instituti valde
magna agnoscencia est ut ad eos
pertineat electio ipse christi vicarii
quia ubi in hoc succedunt apostolis
hoc in eis originaliter et principaliter
pertinet ad ecclesiam plenam seu gene-
rale concilium ipsam reputans sic
factum est in fine christi actionis pro

omni in declaratione sciendum est licet
spirituale officium sit ex christi institutione
in modum ipsum per electionem obtinendi
christus non docuit expresse et expres-
se licet antequam christus leges obtine-
di ecclesiastica beneficia seu dignita-
tes non expresse docuit in licet quod
eas suo vicario instituendas relin-
quit vel immediate per se ipsum vel me-
diate per alios iuxta ecclesiasticas san-
ctiones sub ordinatores / **¶** De papatu
qualiter et quomodo debeat quibus sum-
mari specialis difficultas **¶** Circa hoc videtur
multiplex opinio una est quod quando
christus perfecit beatus petrum omnibus
christianis datus sibi potestatem ut ubi
sedere vellet eligeret ita ut ibi
esset quodammodo ipse coram christo
non preceperit illos iure illo naturali
large sumpto quod omnibus competat
quia est aliqua perficiendi potestas sine
seculari sine ecclesiastica ubi eligendi
sibi rectorem nisi per illos quibus
est huiusmodi perficienda potestas vel per
superiorem contrarium ordinem
¶ Ergo cum beatus petrus eligeret
sedem rome sequitur quod rome habet
ius eligendi successorem beati pe-
tri quoniam eis perficienda est in spiritualibus
et hoc habet rome ex iure naturali
large sumpto ut supra tractum est
et per quod ex iure divino extendendo
ius divinum ad quodcumque ius naturale
ex eo scilicet quia tale ius est a deo
conditum nec alia opinio est
quod pari vel maiori ratione sicut ad
universitatem romanam pertinet de iure
naturali vel divino **¶** Electio ipse tamen
romani pontificis sit ad universitatem
simili iure naturali et divino pertinet
electio ipse ecclesie vel ad generale conci-
lium ipsam reputans quia ubi

ecclesia uel congregatio eam reputat
 originem et principem h3 a xpo ius
 eligendi sibi caput seu rectorem
 cuius in capite auctoritas seu potestas
 non ab ecclesia sed a xpo immute de
 pendet et hoc opinor uenior repu
 tatur ex quo sequitur quod si unius
 tas potestas iure naturali aut diuino
 habeat potestatem in electionem suum pon
 tificis hoc est uita et nomine ubi
 ecclesie cuius summus pontifex est pater
 roman ecclesie. Quibus et que unius
 sitas roman. uel aliam eius auctoritate
 facilius et quoduis potest congrega
 tari quod tota ecclesia uel generalis
 generalis quod quia facit h3 v. dicit. Si
 forte et ibi dicitur de h3 ordina
 tionem. Si archiepiscopus et episcopus dicitur in
 nomine domini et h3 dicitur. Si
 et c. si quis unde ulterius sequitur
 quod ipsa illam potestatem quod h3 super
 ordinationem de electione sui successoris
 h3 uita et nomine ecclesie universalis
 cuius ipse est caput et eam aliquo
 reputat. Et ideo magis instituti
 ipsam non est datus per auctoritatem ecclesie
 exclusam sed inclusam auctoritate ipsa in co
 nilio sed generalibus que non per auctoritatem
 ipsam sine auctoritate ecclesie potest deservire
 quia cuius est instituiere eius est de
 stituere. Et in h3 rei signum de
 creta seu iura que sunt de modo
 eligendi ipsam sunt per summos pon
 tifices in generalibus ordinata ut c. in
 nomine domini xxiii. dicitur et c. si quis
 h3 dicitur et c. licet de electione
 in antiquis et c. ubi manus h3
 et c. ne roman. h3 v. cum suis
 concordantibus. Ex quo inferitur quod sede
 vacante si ad electionem suum
 pontificis fuerit procedendum illa electio

non erit facienda exclusis cardinalibus
 quia ut ex pmissis patet ad eos
 multum pertinet electio suum pontificem
 nec istud ius sufficienter abolitum
 est aut abolere posse uidetur ut quidam
 dicunt sine superioris auctoritate ipsa quia
 caput est ecclesie. Quibus si sine eo pos
 set alia fieri sine notitia et euidenti
 causa eadem rationem posset ecclesia seu
 generalis generalis in omnia que sunt
 papalis officii quod in aliquos est
 absurdum sed hoc gratia breuitatis ob
 mittere de h3 remittens ad ea que
 notantur. Petrus Bertrandi in eo ubi
 manus de electione h3 v. h3 in pro
 spali h3 me declaratione dicit in
 quod licet ad sales cardinales pertinet
 regulariter ipse electio in hoc re
 in certo casu et ex rationabili causa
 exceptionis seu dispensationis h3 potest
 ut tactum est in nona generalis pri
 cipali summi capituli hoc specialiter
 locum uidetur h3 in casu potest
 scismatis super quo sunt aliqua co
 sideranda. Primo quod non uidetur
 expedire praeter hoc sacro genera
 li concilio saluum sacrum collegium
 cardinalium futurum summum pontificem
 eligere. Nam attempta generalis potest
 scismatibus et consideratis potest statu
 ecclesie apparet quod uolens quod in hac
 electione h3 generalis concurrat auctori
 bus et ad hoc sales rationes potest
 induci. Secundo non uidetur expedire
 per hoc sacrum concilium dictum
 collegium ab hac electione totaliter
 excludere quia hoc esset uersatile
 dare occasionem nono scismati quia
 non est clarum quod possent hoc
 iure priuari ut statim tactum est et
 supposito quod in aliquo casu cardina
 les essent priuati iure eligendi
 remanet dubium ad quod uoluerit

ius seu ptas huiusmodi cum aliqui ma-
gni doctores teneant qd rediret ad ro-
manos que opinio licet no esset va-
nee tenenda in posset venisse et oc-
casio generandi non nisi sasma de qua
opinionem tactum est supra in noua
declon pmi capituli et sequentibus in
qrtadecima pponibus in hoc cao p-
missi et no no videtur expedire
q concilium no gseruente dicto cao
dualium collegio statuat uel deter-
nat noua iura antiqua declon
ppe condita in gualibus conalyb
pidente ppa et in pace ac unita-
te ecclie q gregalis et hoc clare
p q supra dictis ipam tra elcom
summi pontificis noua iura condie
nouo sismati possit venisse occasi-
ones prebere Quarto qo pmissis
delibatur q omno expedire est
in nra ista sacrum concilium cum
sacro dnorum cardinalium collegio
vnamimite concordare ad obuiand
omnibus dubijs et imminentibus
inde pticulis et scandalis ut omnia
in pace fiant et concludantur mena
liguandi turbatoribus vniuersi qvbi
fiet ad insando aliquos modos
rationabiles et iuridicos ac anti-
quos iuribus no contrarios et qo
illis eligendo concorditer modum
q venientiore in futura elcom
obseruandum et ad hoc q seruetur
tenetur dictum sacrum collegium
de iure nali et diuino attenta co-
dicatione pntis sismatis no obsta-
tibus quibuscumq iuribus positib
si que videntur in qrum mili-
tare. Et de hac ma pticularius
no e pntis opus Item in cam p p p
Ex his que in pcedentib
capitulis dicta sunt restat
ostendere q licet auctas concilij

gualis nro q tollenda et magnifice-
da adeo q roman ecclia pticulari-
eius iudicio sub est in capite et in
membris In dicta roman ecclie au-
ctas et preminencia no est in hoc
sacro gualis deprimenda at pmpen-
denda ad qd declandum ponitur
dictum qclusiones infra scripte nul-
torum et magnorum platorum
atq doctorum examen correcta
et approbata pma conclusio est roman
ecclia in canonicas sanciones
vpo traditionis qformes omni ecclie
mater est et iura et oppositum
dicere est hesis multiplicata Secunda
roman ecclia sicut omni ecclie
iura est sic eorum caput nro
dici p p p p roman ecclia sic rone
summi pontificis summi omni eccliarum
caput dr sic in aliquos p p p p co-
aly gualis caput nro vltis ecclie
que qo omnibus ecclie pticularibus
integrat Quarta ecclia roman p
missam capitis et auctas pemin-
ciam obtinet no tam humana tra-
dicionem qua diuina et hoc rone
petri apli vpo viciari et tunc sui
legittimi successores qui qo vpo nra
tuacione sub eo tanquam sub pmpali
capite tam roman quas vltis ecclie
caput fuisse uel esse dmosatur vni-
q hoc p q auctas ppe seu roman
ecclie et concilij gualis nro
est adeo pncipaliter licet sit ab hoc
uel dependeat ab humana ptate
mptaliter Item papa fit p cardi-
nalem elcom et cardinales per
p pape auctem et gualis gualis
p pape aut altius legitime ptat
q vocatione Quinta qto roman

ecclesia que in ipsa cardinalibus pri-
 cipaliter reputatur pars principalis
 sine membrum concilii generalis in
 quo ipsa cum suis vicariis pro absen-
 te presidente de iure manifesta causa
 et in iure diuino fundata obfisteret
Secunda ratio ecclesia vltima ecclesiam
 reputat quod nulli alteri particulari
 ecclesie nisi vltimo concilio competat. Secunda
ratio romana ecclesia ipsa absente
 in generali concilio per cardinales ibidem
 presentes reputari censetur maxime
 si apostolica auctoritate ad hoc vocati sunt
Quarta ratio ecclesia tanti auctoritatis
 est quod cum aliquos sine ea vel cum
 reputantibus in generali concilio nichil
 determinari aut diffiniri de iure causa
 rationabilis obfisteret vnde per quod in
 decernendis in concilio ipse et cardinales
 consensus ubi hoc per omnia
 requiri et tenenter suscipi debet. Quinta
ratio romana ecclesia tantum auctoritas
 quod in eadem et aliarum ecclesiarum
 reformationem non est a generali concilio
 repellenda si tenenter audienda quia
 auctoritas de reformatione totius ecclesie
 in capite et in membris. Quinta ratio
ecclesia totum quod generale concilium
 ad vniuersalem membrorum ecclesie re-
 formationem debet vniuersimode currere
 et vniuersimode statui in eius reformatione
 audiendi dare et de seipso diffiniri
 quicquid iudicandum ut implet illud apostoli
 Si uosmetipsos iudicaueris non utique
 iudicaueris vnde per quod vane voces
 non sunt in hoc concilio audiendi quo-
 rumus populariter loquimur atque
 dicimus. Nos vocabimus cardina-
 les non nos peruenit illos vocare
 et reformare quod contra et in eius
 status reformationem singuli audire

de sint nec a iudicio concilii repellendi
 si magis ad mutuas caritativas
 correctiones inducendi et fundandum
 autem predictas conclusiones et inde
 sequenda vltima rationes et allegaciones
 in predicto capitulo postea per
 per prima et secunda conclusionem facit vnde dicitur
 per totum ubi per quod romani ecclesia habet
 de omnibus aliis ordinare cum sit
 iuxta omnia aliarum et cum in superio-
 ritatem et inferioritatem sunt ad iuri-
 cem ordinate inter eas tenet romanam
 ecclesia caput sit omnia aliarum ecclesiarum
 sicut petrus omnia apostolorum per 24
 quod vi. Indignum et hoc specialiter fa-
 cit per 24 et 25a conclusionibus facit et
 per quinta conclusionem quo ad presidentiam
 ipse et per eadem facit specialiter cum
 significasti de ecclesia cum suis con-
 ditionibus quod quibus fundatur secunda
 et septima conclusiones sequentes postea
 et nona conclusionibus facit quod romana
 ecclesia habet alias in partem sollicitu-
 dinis non in plenitudine potestatis et
 in quod vi. decreto facit et ad idem
 quod romana ecclesia potest de omnibus
 aliis iudicare ut in quod iii. patet
 facit et per predictis quod romane ecclesie
 consuetudo et instituciones ecclesie
 ad omnes est seruanda ut in quod vii. dicitur
 Annos si occasione predictarum con-
 clusionum hic occurrunt aliqua dubia
 que ita ordinem huius sacri concilii
 apud nonnullos magnas pro-
 lixitates inducunt. Primum dubium
 an quatuor nationes in hoc sacro
 concilio sint distinte videlicet Italia gal-
 licana germanica et anglica ex-
 cluso dicto cardinalium collegio
 faciant generale concilium cum sint
 plura concilia particularia valde

in equaliter et in proportionabiliter
diviso et ad p[ar]tes deliberanda que
deliberatio excludit deliberatione
dicti collegii et non facta in q[uod] ses-
sione collationis vocis videtur mul-
tis non esse vincenda deliberatio con-
cilii generalis collegii facta p[er] d[omi]-
nium an decem nationes que
sunt nona collegia particularia que
multis videntur contra vel p[er]terito
suetudines antiqua sacrorum con-
ciliorum instituta licet q[uod] rationali
causa et subdebetur dispensationis in-
stitui ita poterit h[ab]ere a iure d[omi]-
nium vel humano cunctis p[ro]videndi t[er]minas
ecclesiarum et sacrorum collegiorum ip[s]i
reputant q[uod] e[st] antiquum collegium
et in antiquo iure et sacris quali-
bus conciliis et s[an]ctis p[ri]m[is] d[omi]-
nium fundatum p[ro]videndi in qua iure suo
h[ab]ere v[er]o vocem in sacro concilio et
suum pontificem eligendi t[er]minas
dubium supposito q[uod] d[omi]ne nationis pos-
sent nona iura et electionis pape
contra antiqua iura ut p[er]mittit
statuere ita q[uod] hoc eis absolute
licet an p[er] iure expediret cum in
doctrina apostoli multa licent que
minime impediunt p[er] attentis p[ri]m[is]
statu ecclesie et considerat p[re]dictis
dubius non videtur expedire ali-
qua nona iura condere que non
no scismati possent verisimiliter occasio
prebere p[ro]curamus dubium actionis
p[ri]m[is] dubium oritur etiam modum di-
stinctionis quoniam nationum p[ar]tem bene
dictus non in conagante vas cle-
ricorum. Distinguit obedientias p[ar]tiales
in quatuor generalibus p[ar]tibus sue nationis
in 2a p[ar]te sub natione germanica
pontifex alimania Anglica h[un]ga-

ricam et plura regna ex quo iure
p[er] q[uod] si hoc quale concilium d[omi]-
nium rationabiliter debeat dividi p[er]
nationes convenientius dividi p[er]
quatuor qui p[er] plures quia talis
divisio seu distinctio est iuri actionis
q[uod] formior ideo multis videtur q[uod]
adveniente natione Hispanica ad
hoc quale concilium p[ar]cio angli-
cana deberet reduci ad nationem cel-
manic tunc ip[s]a pars et ei immen-
ta n[on] ex iure p[re]dicto p[ro]de
q[uod] h[ec] natio Anglica h[un]cusq[ue] divisa
fuit a natione celmanic p[er] missum
fuit ut sit cent in isto concilio
quatuor nationes et hoc p[ro]cedit et
rationabili causa seu sp[irit]uali que ma-
xime cessabit adveniente dicta na-
tione Hispanica quia adveniente
si dicta natio Anglica remanet
quinta pars et p[ar]tiori r[ati]o[n]e alie res
nationes p[re]dicta debebunt p[ro]por-
tio[n]e distingui in plures nationes
dicta nationis Anglice equales p[ro]por-
tione adveniente dicta nationis Hispanica
motu v[er]o ex r[ati]o[n]e in
nobis statum fiet v[er]o ad nos p[er]
faciendo v[er]o p[ar]te gallicam et p[er]
q[uod] hoc facto sicut illud erit quasi
nomine gallicam et nomen corpora et
nobis integratim sit ad illius na-
tionis honorem debeat si non ordinis
seu ordinari non p[re]cedendi modus
inveniens renovari mos antiquum
in di. nationum observatus et ut p[er]
mittitur iure et rationi conformis
ad confirmationem autem p[ri]missorum
facit q[uod] idem l[ib]er dictus non distinguit
terras et p[ro]vincias subdi-
tas obedientie romani pontificis p[er]
monasterium magis p[ro]vincialis

celebrandum in prima rubrica sui
opis in fine eiusdem di. prefatas terras
et regna in xxxvi. provincias et
inter illas in regno anglie ponti-
ficantem et choratensem pro-
vincia prima. Quod quia multis videtur
quod nec iuri nec rationi consonum est
quare seu comparare regnum anglie
regnum francie in galis quali na-
tione gallicanum qualiter sum-
ptum nationi anglie et multis
nam nationi italicam germanicam
vel hispanicam quare omnia ab-
surdum esset dictam anglie
nationem fieri quantum pertinet sen-
tam hinc sacri concilii cum ipsa in
Jurisdictionem sit xxxvi. pars
sine provincia totius orbis romani
pontificis. Idem videtur quod ad veniente
dicta nationi hispanica cessare de dicta
natio anglie et fieri pars na-
tionis germanice ut permittitur vel si
hoc non placet quibus videtur quod dicte
tres alie nationes distinguantur sicut
in plures nationes particulares dicte
nationis anglie proportionabilis
modo in dispositionem vel ad evitandum
talem multiplicationem nationum et plu-
res alias distinctiones expedire vi-
deretur redire ad id quod omne et adan-
timum modum procedendi et concludendi
in galis generalibus in quibus
non legitur facta fuisse talis nationum
distinctio. Quoniam dubium ortum
permittitur oritur ut qui hinc debent
vocari in concilio quali nam quibus
videtur quod antea iudicandi statuendi
et diffiniendi pertinet ad episcopos
sive maiores prelatos quod prebent
et diffinitionem concilii qualis seu plus

per quod differt a concilio particulari
bus sine provincialibus pontificibus
et per eum bartholomeus bruxiensis
viii. d. c. i. sic inquit est quod appa-
ret cum legatis cum omnibus episcopis
statuitur quod si videretur quod quidam
ad illa que pertinent ad confirmationem
punctis scismatis debent hinc vocari
et conclusum omnibus illi qui ad punctum
statutum sunt apostolica auctoritate vocati
nam cum aliquos omnes qui ad effectum
conventionis ecclesie vellent inter-
esse hinc galis per quo inducuntur
quod sicut a hinc nascentibus ecclesie ita
electionem summi pontificis variis sunt
modi obstrati sicut per nova et an-
tiquas historias sit in modo con-
gregationis et deliberationis galie
generalium. Nam sicut per in actibus
apostolorum et in historia ecclesie que
actibus apostolorum immo et subiecti
quod quod congregabatur tota universitas
christianorum quod episcopi presbiteri et
diaconi quod soli episcopi sine abba-
tibus quod episcopi abbates quod im-
perator vocat et congregabat con-
cilium et presens erat et absente
ipsa de causa ageretur sicut
hinc varietas potest probari ex histo-
riis superius tam quatuor con-
ciliorum in actibus apostolorum celeb-
ratorum quod ex dicta historia
ecclesie hinc vi. c. xxxv. hinc vii. c.
xxxv. et c. xxxv. et hinc x. n. c.
ubi multa adpositum utilia per
materie recitantur. Postquam du-
bium quod ad premissa est per mo-
dum concludendi quod deliberationem
nationum nam licet attenta ra-
dicatione punctis scismatis ad eius
radicem concludendam que in

huius nomenclaturae et regimine varie
radicalatur expedire indicatum
fuit procedere per deliberationem nationum
in quibus vota singularium per
sonarum non magis bene et libere po-
terant scrutari quam in generali turba
sen publicae sessione cum multis vi-
rii esse personarum quod in tali delibe-
ratione nationum non solum attendit
est ad personarum deliberandum non
sed et ad utilitatem et ideo referendo de
liberationem unius nationis notande
sunt persone et eorum status ut quod
sunt maiores prelati quam abba-
tes quot doctores quot ambassa-
tores quot principes et quales et
si aliqui contradicant notandi sunt
quod et magis status nec repellendi sunt
quoniam in publica sessione possunt
motiva sua seu rationes allegare
ut doceantur quia non sufficit unus
nationem aut plurimum referre delibe-
rationem sed omnis in ordine expedit
allegare rationem ut non sint vota
quasi voluntaria sed ratione vallata
et hoc maxime quoniam non esset ple-
na omnis nationis guardia facit ad
hoc quod quicquid in consilio qualibus
unius persone deliberatio causa sunt
reducendo plurimos ab errore proinde
ex libro ipsius edito de mandato
damaus ipse in colle concilio debet
legi prefatio in qua dicitur quod si forsan
aliquis aliter quam dicta sunt sen-
serit siue aliquo scrupulo con-
tione ea de quibus dubitavit co-
fessio reducat ut deo auxiliante
aut doceri possit vel doceat hoc
autem dubia ad robur huius co-
cilii proferri quia iacula primum
magis ferunt ut si super huius
taliter deliberetur et providetur

quod in futurum acta huius concilii non
possint ab omnibus reprobari.
Hoc confirmandum est ea que de
origine et ordine ecclesiasticæ
potestatis predicta sunt aliqua que
int subinungere de origine viri
quod sunt clerici qui ecclesiasticæ sunt
in bonis que ecclesiastica nominantur
ubi primo supponendum est quod bo-
na ecclesiastica ut ecclesiastica sunt
sunt collata civitatibus et non per-
sone singulari unde fundatores
ecclesiarum intenderunt dominum
et perpetuam bonorum que dabat
transfere primo et directe in civi-
tatem collegii scilicet talis ecclesie ad
usum deo fruendum et non in
aliquam personam singularem
ut xx. q. ii. in pontificis et ita
intelliguntur oblata esse christo et
civitati fidelium que est corpus
christi ut xx. q. ii. nulli Ex quo
sequitur manifeste quod civitas ipsa
sola habet immediatum et verum do-
minium et huiusmodi bonis et non prelati
aliquis aut cuius persona aut sunt
non ut sunt sed ut pars et membrum
huius civitatis habet in ipsis quibus utendi
ad suam sustentationem cum exigentia
et decorem persone et sui status si
inter membra civitatis est dicta quia
est aliquod membrum simplex et
unum principale ut sunt canonici
et istud habet secundum usum quod dictum est
et est aliud membrum quod est princeps
et caput civitatis ut corpus alius non
est aggregatio una nec ordinata
nisi esset unum caput et principale
membrum et istud non solum habet usum
in bonis civitatis cum exigentia
sui status non potest sed habet administratio-
nem et dispensationem qualem omni

Bonorum caritatis apparet quibus quod
 debetur et debentur iusticie proportionem
 dispensans eam p qm bono collegii
 bona fide ut sibi videtur expedire
 et ita est qm in qualibet ecclesia catho-
 drali de qm iure primitivo et in ho-
 sacm dnr qm pntes hngi bonoz
 et no dnr seu ppetarij ut de dona-
 cionibz cao 20 et de pbenz c m
 qz inter membra qntatis est dca
 quia est aliquod membrum simpliciter
 et magis principale ut sumus canonici
 quia vo no solum quibz congrega-
 tio est ecclesie una spali unitate
 immo omnis ecclesie aggregatio hnt
 quandam gnalem unitatem msi
 tunc sub una ecclesia sub uno capi-
 te in papa cui incumbit cura ecclesie
 gualis ideo ipse e vltis dispensator
 tanq supm membrum ecclesie omni
 gualit ecclesiarum bonoz spualium
 et tpalium no quibz q sit eorum
 domus s sola qntas ecclesie vltis dca
 est et ppetaria illor bonoz gna-
 lium et singule qntates et ecclesie
 dominium hnt ius dominij s ius
 vtendi aut ius dispensandi ut dictu
 et hoc notant Innocentius et facit
 xij q 1. videntes et cao. Ex hys
 et c. qm et c. pcpimus Ex hys
 apparet error qui dicunt q solus
 ppa hz ius uel dnm in bonis ec-
 clie et no solum est administra-
 tor et dispensator ecclesie vltis set
 bonoz eius verus dnr et ppetari-
 us. Item vo prelati et alij no
 hnt in hys dnm s solum snt
 talium bonorum procuratores et
 dispensatores hoc em apparet flm
 no solum ex pmiss s et ex vltis
 apli i ad corz vbi no excludit

petrum uel papam dixit sic vos co-
 stimet homo ut iustos dei et dispe-
 satores et et ipemet petrus aut
 no quasi dca com in clero s foris
 sancti gregori facit de pben c 20
 vbi dr q ppa hz plenariam omni
 beneficiorum et no dicit dnm
 Ex quo vltis sequi q ppa no pot
 ad libitum detrahere bona ecclesiarum
 ita q quicquid ordinat de ipis te-
 neat hoc em vni apparet si et
 domus s tunc sit iustus et dispen-
 sator bonorum qntatis in quo
 requiritur bona fides no hz sibi col-
 latam potatem sup bonis ipis nisi
 ad necessitatem uel quicquid ecclesie
 utilitatem qd ad corz dr q pta-
 tem dedit deus ad edificatores et
 no ad destructores unde ulterius
 gcluditur q si ppa p libito detrahatur
 bona ecclesiarum et no ea dispensat
 bona fide et iure no tenet et no
 solum tunc tenetur ad pnam de pto
 quasi ppter abusus rei sue s iusi-
 deliter aut et ad restitutionem tenet-
 rursus aliunde hnt tunc sit destruc-
 tor rei aliene secus si esset dnr
 quia in re sua quibz est legitimus
 moderator et arbiter ut de sepul-
 tur de hys et in glo. Ex quibus
 videtur posse gcludi q sicut no
 scimus posset agere ad deposicio-
 nabbatis uel pticulari ecclesia ad de-
 posicoem qd q si sciret q dispa-
 ret bona mon. uel ecclesie et q
 infideliter no p bono qm s puato
 ea detraheret sic et de ppa si an-
 monit no corrigeretur Nam p-
 di c. si ppa vbi dicitur auctos
 indicatus a nemine indicandus vbi
 dicit glo q si de prebendatur in

quorumque alio viro et amonita
no corrigatur et scandalizet ecclesiam
Idem posset fieri licet forte in ali-
quos per solum concilium generale
augmento arguendo dis. xxi. c.
hoc aut. Et in hoc sacro concilio
concilio conclusum ab practicum
est ex predictis per quod si papa non habet
divinum in bonis ecclesiasticis cler-
icorum multorum habet divinum in bonis
specialibus laicorum unus nam in
illis est dispensator sicut in bonis
ecclesiasticis nisi forte in ultima neces-
sitate ecclesie in qua cum necessitate
non est ipse dispensator sed magis di-
cere potest iuris declarator pro quo
considerandum est quod optiora bona
laicorum non sunt collata quantitati
sicut bona ecclesiastica sed sunt acqui-
sita singulis personis arte laboris
vel industria propria et ideo persone sin-
gulares sunt habent in ipsis ius et
potestatem ac vim divinum et potestatem
de suo ordinare disponere dispensare
detinere alienare prohibito sine al-
terius iniuria cum sit donum ut super
de sepulchris de heretico non sequitur quod
nec princeps nec papa habet ipse divinum
vel dispensationem in talibus quia
talibus bona non habent ordinem nec
quorundam inter se nec ad unum quem
caput quod habeat ea disponere et dis-
pensare cum quibus rei sue sit ordina-
tor prohibito. Quare non propter talia
bona optiora contingit interdum pa-
rem quem turbare dum aliquis quod
est alius usurpat quia contra
divinum bonum que sua sunt minus
amantes ea non querunt putant ne-
cessitati vel utilitati publice querunt
Idcirco positus est princeps a populo
qui in talibus potest esse ut iudex de

cernens iustum et iniustum et ut
iudex et iniuriarum et ut iudex
iusticie in accipiendo bona a singulis
in iustam proportionem proportionem vel
utilitate quam ex quo sequitur quod papa
qui est summum caput non solum de
vicorum sed generaliter omnium fidelium
ut fideles sint iuxta illud pasce oves
meas quod de omnibus fidelibus generaliter
dictum est tanquam generalis omnium pa-
stor et informator fidei ac morum
in casu summe necessitatis ecclesie in quo
casu omnium fidelium bona quia sunt
in propter utilitate generalis habet iure
divino bona optiora omnium fidelium
dispensare et ut exponenda de iure
putat expedit quod necessitati fidei ut
pote quia aliter subtereretur fides
propter impugnacionem fidelium vel hereticorum
et posset tanta et tam evidens
esse necessitas quod posset corrigere decimas
vel detrimatas portiones a singulis
fidelibus in finem debitam proportionem
ne aliqui sine ratione plus gravia-
rentur quam alii et posset rebelles
et contradiectores per censuras ecclesia-
sticam compellere ac succurrendum
quod necessitati ecclesie et talis ipse ordina-
tio non esset nisi iuris declaratio unde
contra hunc causam necessitatis pro
quam bono spirituali non habet papa dispositorem
bonorum aliquorum specialium in laicis
non nec compulsionem in eos licet in
casibus utilitatis spiritualibus potest eos
exortari et specialiter inducere ut
pote concedendo indulgentias vel alia
specialia beneficia pro adiutorio con-
fundo indulgentias vel alia specialia
beneficia pro adiutorio concedendo
indulgentias et posset in papa causa
et in certo casu bona confiscare et
laicorum ut de hereticis cum in

libro sexto de penis eodem libro et
premissis concluditur quod in casu ipso
habent iure summo disponere et or-
dinare circa bona temporalia laicorum
ut dictum est multo magis et in p-
luribus casibus quibus ius et potestas circa
bona et iura ecclesiastica clericorum
et ideo non solum in casu necessitatis
sed et utilitatis et honestatis publicae
non solum vobis ecclesie sed et pro ve-
menti statu persone sue inquitum est
persona publica reputans ecclesiam
et generalis pastor et vobis administra-
tor ecclesiasticorum bonorum rationabiliter
potest facere sibi fructus suos quod bonis
quibus praeiunguntur in exigentia
sui status quia prelati inferiores qui
in partem sollicitudinis vocati sunt
qui rei communis preest in veteri testa-
mento quia cum levite pro sua suste-
tatione recipent decimas singulis sa-
cerdos decimas decime a levitis de-
beant recipere ut Num. xviii. unde
simili iure videtur quod papa possit
recipere ab episcopis proventus quia summa
que vocantur vacantie et decimari-
bus beneficiis primos fructus seu huiusmodi
alia subsidia quibus ipse et sibi
in ecclesia summa continetur potest provenire
suscipere et ista non solum sibi con-
venit iure predicto sed et iure pre-
scriptum quo et aliqui inferiores
in similibus ut consuevit ut in plu-
ribus regionibus manifestum dicitur
decimarum succedunt decime que da-
ntur ipse quoniam vobis sequitur quod papa
iure potuit ordinationem maiorum
et clericorum dignitatum ac collationem
aliorum beneficiorum sibi et sibi a-
plice reservare quia hoc antiquissimo
iure sibi competebat ut in conclu-
sione octava dictum est etiam

non solum iure vobis administrationem pa-
palis potuit competere sed et consuevit
causa ratione iure subiacere ut pote-
qua inferiores electores in suis elec-
tionibus et ordinariis collatores in
beneficiorum collationibus abutebantur
et per potentiam laicalem sepe iure
suo non libere uti permittabantur seu
alia aliqua speciali ratione prohiberi facit
quod notatur de electionibus quoniam
lib. vi. in q. d. et xxv. de. c. i. et
quo sub inferitur quod cum sedes apostolica
in premissis prescripserit supposito
quod summi pontifices in hoc abusi-
fuerint vel excesserint non propter hoc
est ab eis huiusmodi tollendum
sed abusus tollendi et excessus re-
stringendi sunt et hoc fieri per
rationabiles constitutiones sacri co-
nclii generalis per hoc facit quod postu-
lo papa fundate sunt electiones ut
xxvi. q. vltima congregatio et de elec-
tionibus c. i. et c. cum et per
dictam vltimam sciendum est quod huius
papalis dignitas a deo sit quare
ab homine ut maior vel minor fieri
potest cum usus plenitudinis potestatis
ad excludendum abusus preter
conclium antequam restringi per deo an-
tiquo iure institutum est quod papa
professionem faceret ut ex libro primo
divino facit xxvi. de. sta. octa. c. ego
ludovicus et huiusmodi professio plenius
tempore ampliata est ut ex professio-
ne bonifacii octavi que incipit
ego benedictus tractamus similibus
quod professio iuxta verum exi-
gentiam in hoc sacro consensu co-
nclio rationabiliter poterit ampli-
ari si ad hoc ad regulandum usum
plenitudinis potestatis et excludendum
abusum eiusdem considerare que-
rit quod non expedit ecclesie que hoc de-

regale sacerdotum quod ipse regatur
regime regio prout si mixta cum
aristocra et democratia et capitur
hic per democratia qualiter per principa
tu populi et non sicut putantur
poliac que est species quedam regim
vel principatus temperati cum virtute
ut capit azules in politico prout de
claracion sciendum est quod licet regim
regum in quo unus singule poci
patur multitudini cum virtute sic
melius quod alio regime simpli
ci ut ostendit philosophus in politico
in si fiat mixtum cum aristocra
in qua plures domantur cum virtute
et cum democratia in qua populus
principatur tale regimen melius est
mixtum regime mixta omnibus
aliqua partem habet in principatu et
quia licet regimen regale sit opti
mum in se si non corrumpatur in propter
magnam potatem que regi conceditur
defacili regimen degenerat in tyranni
idem nisi sit in rege perfecta virtus
Virtus que raro et in paucis reperitur
In quo regi signum in populo vel
cui succedit populus christi dominus
instituit quodammodo regem licet non
cum plena potestate ut in moysi
se et Josue et coram successoribus
qui toti illi populo preerant usque in
christum et iudicium de hoc autem in
eis esset regimen regale inquit
unus principaliter preerat omnibus
erat in aliquid de aristocra in
quantum sub illo uno christum semper
electus eligebatur usque deuterio. Et erat
et aliquid de democratia in quantum
christum eligebatur de ammi populo
ut ibidem dicitur sic et manifeste
videtur quod esset optimum re
gimen ecclesie si sub uno papa eli
geretur plures de omni et ab omni

provincia et tales debent esse cardinales
qui cum ipso et sub eo ecclesiam
regunt et usum plenitudinis potestatis
reperant et hoc notari videtur in
per venerabilem contra qui filii sunt le
gittimi in deo ante sunt sacerdotes
levitici quibus quod idem facit quod cardina
les sunt pars corporis papae et eius
coadiutores ut de iure iurando libro
v. et de electionibus capitulo fundameta
lium vi. Ex quo clare patet quod status car
dinalium in ecclesia est valde utilis
et necessarius si debite suo fungantur
officio ad quod generale concilium de
summo opere laborare debent prout quod
de quibus ecclesie bonis prout augge
nerali utilitate laborare tenentur
et decenter et venienter quod sub
venatur non minus quam inferiori
bus prelatibus et prohijs facit sexta
partis canonica de qua supra in prima
conclusionem principali dictum est cui
concordat sententia apostoli prima ad cor
inthios. Ex qua similitur quod qui altari
sunt de altari debent vivere ut quod de
prebendis cum cum 2a quod 1. Ex quibus
ut christum. quod n. quod n. de sepulture
et 1. cum suis similibus in quod ipse
et cardinales. iure domino et naturali cui
canonica doctrina concordat ac infe
rioribus ecclesiasticis debentam susten
tationem recipere debent ostendit
thomas in 2a 2e quod 1. christum. et
gumento in. ubi dicitur sic quod in
veteri lege prebende dabantur sacer
dotibus decime levi. Et quia sub
sacerdotibus erant levite domum
mandavit ut ipso loco prebendarum
soluerent summo sacerdoti decima
decime patet in christum christum unde iure
eadem rationem tenentur clerici summo
pontifici dare decima propter decime

si congeret naturalis vobis ratio dicitur
ut illi qui sunt curam de quibus statu
multitudinis prouideatur unde possit
exequi ea que pertinent ad quos salu
tem Et idem thomas in 2o de regi
me principum ante p[ro]m[iss]io[n]em politicam
dicit q[uod] et gentiles in suis pollicens
vnam p[ar]tem possessionum applicabat
illis qui imperabant in sacris et in
m[un]dis ecclesie in cultu dei ista debe
ntur no[n] tam uirginitas posuit quia uir
ginitas et naturalis :

Opprimiss[im]e q[uod] que naturali et
diuino q[uod] et humano stabilita
tis correlatiue sequuntur decem p[ro]pones
a no[n]nullis doctoribus examinata et
probate ex quibus manifeste p[er] con
pendiosa responsio ad dyperduosissima
et iniuriosissimas scripturam p[er] aliq[ui]d
factam contra appellat[i]o[n]em p[ro]m[iss]io[n]is si
scilicet p[ro]m[iss]io[n]em iniuriosissime romane ecclesie
et in capite p[ro]ma p[ro]p[os]it[i]o est q[uod] status
suum pontificis et sacri conu[er]sarii colle
gii domos cardinalium sibi colla
teralium fundatus est in ecclesiastica
iurisdictione sub ecclesiie iurisdictione a xpo
nec humana iurisdictione seu p[re]sump
tion[em] deservi cui statui qui p[er]manenter
derogat censendus est iuxta sacros
canones h[ec]it[er]q[ue] atq[ue] sacrilegus status
p[er]manens dotandus est et foveendus
p[ro]debita et honesta sustentat[i]o[n]e t[em]p[or]aliu[m]
sine quibus in hac miseria uita p[ro]ma
lia diu no[n] subsistit quicquidmodum
alter status quicquid ecclesiasticus infe
rior seu subditus dotatus est uel do
tandus iuxta sui qualitatem Status
p[re]dictus no[n] ideo p[er]dit uita sibi con
uenientia que posuit p[ro]p[os]it[i]o duplo
procedens si forte fuerit abusus aliq[ui]d
p[er]sonales olim uel nunc inuenti

alioquin sic argueretur aduersus omnes
statum uel diuini ecclesiasticum s[ed] t[em]p[or]aliu[m]
q[uod] dissipandus est deservendus et p[er]
deservendus q[uod] in multis offendimus ob
Status p[re]dictus p[er]tinet et potuit in
subventionibus t[em]p[or]alibus et honeste
sustentat[i]o[n]e describere de certa mo
uel quota subventionis sicut plati
uel curati inferiores reu[er]e subventionis
facte p[er] subditos in oblationibus
decimis et similibus de dotatus
esset copatrimonialibus bonis uel
aliis quicquidmodum in platis de
cimis et curatis Status p[re]dictus
diuini recipit et quod subventionis
consuetas in oblationibus decimis
uel annuatim uel similibus no[n] de
corpo de summat[i]a p[re]mitate no[n]
tari nisi forte uicium aliud in co
actione modo gaurerent hoc uicium
corrigi d[icitur] no[n] obinde status ini
uri deservi culpam uel uicium
alimunde debitis deservandis sicut
ab infirmo morbus tollendus q[uod]
no[n] subiectum uel corpus deseru
endum oppositum uobis p[er]manenter
imponere no[n]do gualiter de sum
mat[i]a p[re]mitate totum statum
ipsum temerarius error est nec
servendus Status p[re]dictus d[icitur] et
p[er]tinet r[ati]onabiliter resistere p[er] uiam
appellat[i]o[n]is aut alio si aduersus
p[re]dicta voluerint aliqui aliqui
deservit procedere p[er]statum diuini
p[er]sona de illo statu subiciunt
se et statum sui debite regula
tion[em] sancte uirib[us] ecclesie si forsitan
aliqua fuerint in eis reformanda
et h[ec] agenda ne diuini no[n] scani
dalifant actum uel p[er]ccant s[ed]
merentur tanquam defensores in
rimis no[n] solum suorum p[er]sonaliu[m]

vel ecclesie particularium romanorum si-
vilibus ecclesie et ad utilitatem bone
statem quod totius rei publice prop-
ne que consistat in suo decore me-
bitorum maxime principalium
deinde sic fieri quod subventio me-
corum et anteriorum devotionem ecclesie
sacrorum interdicta de p[ri]mo anato-
et similibus p[er]maneat quousque p[er]
us aut simul saltem fuerint alia
forte p[ri]us salubrior vel sanctorum
rationabilibus ad incrementa et effecti-
aliter tractata coordinatione p[er]
et consilium generalis postremo facien-
contra p[ri]us non conformatur si se-
manifeste obviant instructionibus
regis francie ecclesie gallicane et
universitatis p[ar]isiensis sicut p[er] eas in-
tentionibus et ex quibus sequitur quod
eterna est scandalosa et periculosa
una ratio quoniam in ista simonia
possunt quidam placuisse et d[omi]ni
quod solutio votacionum sine p[er]ona
onata sine non sine p[er]ona sine ante
traditionem bullarum sine p[er]ona quousque
coacta est p[er]one simoniacorum unde
p[er] de d[omi]no h[uius] m[od]i notanda est
quedam doctoralis distinctio qua-
drifaria de intuitu vel respectu co-
mode p[ri]us t[em]poralis p[er] p[ri]us p[ri]us
p[er] intuitus ferri ad t[em]porale quousque
tanquam ad p[ri]mum rei p[ri]us quod
sit ad equacionem valoris unius rei
ad alteram sicut est in emptione
et venditione similibus / 2o p[er] f[er]ri
intuitus ad quod t[em]porale tanquam
ad motum principale dandi p[ri]us
vel ad finem ultimum in quo sistat
intuitus p[ri]us confectus / 3o p[er]
ferri intuitus quod t[em]poralis tanquam
ad motum unius principale vel ad

finem subordinationis sub ultimo
sine 4to p[er] ferri intuitus quod
t[em]poralis tanquam ad rem debitam me-
d[omi]no p[er] sustentationem illius qui p[ri]us
subministrat iuxta doctrinam xpi
et apli dignus est operibus mercede
de sua t[em]porale ad p[ro]positum d[omi]ni
p[er] responsione succincta et solida
quod p[ri]us intuitus et 2o sunt vere si-
moniaci de iure d[omi]no et h[uius]modi
Et si occurrat error intellectus quod si
taliter p[er] fieri sicut in p[ri]mo dicitur
vel quod licite fiant sicut ponitur
in v[er]boq[ue] m[od]o tunc meretur h[uius]modi
p[er] dicta et h[uius]modi sunt simoniaci
tales h[uius]modi p[er] dicti si sunt p[ri]us
et d[omi]ni quousque quod si feratur in
intuitus 2o et 4to modo ille p[er]
esse licitus immo laudabilis et
mitioris ac debitus hoc t[em]porale
to quod obfuerit illud apl[ic]i omni p[er]
mala abstineat vob[is] hoc est quod ad
moderacionem p[ri]us p[er] sub alto
tali intuitu non appareat fieri eo
modo suo intuitu p[ri]us vel secundo :

In t[er]cia h[uius] tractatus parte
in p[ri]us breuiter tangetur que-
stio qua alias ad quorundam
egregiorum doctorum distan-
tiam disp[er]e p[ro]posui v[er]o v[er]o p[er]
nitudo p[ri]us residet in solo ro-
mano pontifice et id p[er] negat
arguitur ex triplici radice p[ri]us
quia h[uius]modi plenitudo p[ri]us re-
sidet in ecclesia v[er]o h[uius]modi quod h[uius]modi
plenitudo residet in romana ecclesia
particulari / 2o quia ipsa et residet
in concilio generali quod non residet
in solo romano pontifice quod de
se p[er] et ante p[er] p[ri]us p[er] v[er]o
ratione pro qua supponitur quod ro-
manus pontifex est caput tri-

ecclesie primo et plurimae ecclesie ubi resp
 ectu cuius de sumis pontifex sine
 pastor nota illud pascit quod mo
 as qd no de hys uel illis ptecula
 riter si de omnibus quibus dictum e
 Quid e caput roman ecclesie pte
 respectu cuius de pontifex romanus
 et in vtriusq spatii tam vltis quam
 roman ecclesie succedit petro qui pte
 hnt pmo spatium qd in 120 est
 caput conaly gualis qd vltis ecclesie
 reputat reo cuius in ipm est quidam
 ptecular ecclesia sume vnitates aban
 ite sum pontifex in eo actualit uel
 vltia president us ex eo significat
 de electione cuius sum concordantibus
 qua suppone p3 hanc triplicem ecclesiam
 esse triplos corpus missiam ad ipa
 est caput immediatum si qstat qd
 no est minor pte in toto corpore
 quam in eius pte si in capite mino
 videtur maior quia omne totum est
 maior sua pte et p qns si plenu
 do ptatis est in sum pontifice ad
 uel maior plenitudo pontifex pte
 est in quolib corpore cuius ipse est caput
 quare re facit ad hoc illud conuini
 si auctas quitur orbis maior e vi
 de ut xpus de e legimus ubi dicit
 glo qd hic sumitur argumetu qd sta
 tutum conaly pndicat statuto ipse
 confirmat illa ratio quia aliqua po
 testas uel auctas est in ecclesia que
 no est in ipa p in eo no est pte
 plenitudo qa p3 et auct p2 quia
 confirmacio in fide de qua dicitur
 qd ecclesia no pt errare in eo ille
 petre rogau prope ne deficiat
 fides tua no est in papa quia hic
 no est dictum de fide psonali petri

cuius ipse errauit si de fide ecclesie de
 qua de et porte inferi no puale
 buet ad hys canis si ecclesie no em
 dictum est ad hys te si petrimus
 igitur pale pmligimus est et sui
 gular auctas ecclesie qd no pt er
 rare in fide qd pmligimus aliqui
 extendunt ad roman ecclesiam ali
 qui ad conalium gualis aliqui vo
 solum respigunt ad auctem vltis
 ecclesie si no pt extendi ad papam
 ut dictum est quare re dicit ptem
 affirmatiaz qstat arguit quia
 causa nra papam hnt plenitudines
 ptatis ceteros auctes vocatos esse
 in ptem sollicitudinis nec reputur
 us canonum qd dicit hanc ple
 nitudinem esse in aliquo alio sum
 supposito uel pteculari collegio qd
 firmatur ipa ratio quia quicq p
 ticular ptatis ecclesiastica est uel
 esse pt que no est nec esse pt
 in pte aut quacumq vlt pteculari
 ecclesia seu collegio igitur in ipa
 solo residet ptatis ecclesie qd uetudo
 plenitudo qa p3 et auct p2 quia
 ipa pt quolib ecclesiasticum ptates
 coere qd no pt vltis ecclesia seu
 qd hnt collegium pteculare et ut
 de adaco ceterarum ptatum ecclesia
 facit tenemus sufficiat qm dicit
 de ptate consecrandi corpus xpi
 uel altera ptate pure sacramen
 tali quia constat qd talis no pt
 coere nisi a psona singulari
 et p qns nec a conaly guali qua
 re re nec ab ecclesia vlt nec a
 romana ecclesia pteculari qd qat
 questionem se sua humilitate respo
 surum cohibuerat vltis pte et qd
 quid facit septuor doctor mgtre hanc

rius de praga et posuit tres
actiones prima quod plenitudo potestatis
ecclesie separabiliter residet in romae
pontifice / 2a quod plenitudo potestatis
ecclesie inseparabiliter residet in uni
uersitatibus ecclesie catholice / 3a
actio quod plenitudo potestatis ecclesie
reputatur residet in generali con
cilio Ex his inferit correlatum
quod questio ut proponitur est falsa
per a negationem unius copunctis
ad suam oppositam quod promissas
autem rationes sufficiens erat dñs
magister respondere et per sua me
ram utiliter declarare si quidam
vires aduersarii timentes ne per
ipsum et deinde per quosdam alios
sacre theologie doctores in dispu
tationibus aut determinationibus
impugnarentur aliqui errores
in hac sacra concilio delati con
spiciunt et procurant dictam
disputationem impediri contra quos
publice voce et scripto obrenuencias
fidei protestatus sum quod doctoribus
sacre theologie maxime in con
cilio generali ubi agitur de erro
ribus extirpandis non sunt inhi
beri disputationes aut scholastica de
terminationes declarationes catholice verita
tis et reprobationes contrariorum
errorum alioquin qui de facto
scelus facerent redderent se suspectos
de fautoria heretice prauitatis quod
ego dictus magister sic expeditus sum
ab hac responsione Ego quicquid
questionis non diu breuiter ex
plicabo primo dico quod iura que lo
quuntur de plenitudine potestatis intel
liguntur de potestate iurisdictionis et

non de potestate ordinis sacramentalis quod
et sunt equalis in omnibus apostolis ut
supra tactum est ubi super illo non pa
sce oues meas dictum est quod ibi
data est petra potestatis plenitudo de
iurisdictione 2o dico quod hec plenitu
do iurisdictionis ipso loquendo solum re
sidet in romano seu summo pontifice
petri successores quia ipse aliqua po
testas plene dicitur esse in aliquo qui
illam potestatem generaliter exercere ut mun
feriat in omnes dispensare poterat
est in solo ipso et non ipse in aliqua
qualitate quia in primis actiones
sunt suppositae / 3o dico quod huiusmodi
plenitudo potestatis tropice et aliquo
equivocata est in vniuersali ecclesia
et in concilio generali ipsum reputate
per magis declarationem sciendum est quod quan
tum ad propositum pertinet aliquos
tripliciter dicitur esse in alio primo
tanquam in subiecto sicut verus est
in anima et actus in substantia subiecte
2o tanquam in obiecto sicut aliquis
effectus dicitur esse in sua causa uel
in suo fine fine quia hic illi ten
dit tanquam ad finem obiectum finale
tercio tanquam in eo sicut res
visa dicitur esse in speculo uel aliqua
doctrina in libro quia ibi est re
putatur primo ergo plenitudo potestatis
est in ipso tanquam in subiecto ipse
causaliter et finaliter continente
obiente et instrumentaliter recipiente
2o est in vniuersali ecclesia tanquam in ob
iecto ipsam causam et finem con
tinentem / 3o est in generali concilio
tanquam in eo ipsam reputante
et regulariter dirigente primo per
eo in mente dictis quia papa ipse

laquendo est minister hanc plenitudinem
subiective recipiens et ad iudicium
dispensans. Iuxta illud 1. luc. x. non
est pater est in vobis sicut pater
iudicator. Item per quia pleni-
tudo potestatis non est causa propter ipsam
sed ipsa et eius potestas propter actum et
ad eum ordinatur sicut ad finem
et ad eius confirmationem quia in finem
apli et ad cor. x. et cap. ult.
hanc plenitudinem dedit dominus in confi-
rmatum ecclesie et non in destructionem
in per se eodem modo apli quia si
ipsa videtur hanc plenitudinem ad destructionem
ecclesie qualem concilium in concilio vel
speculum dicitur vlem ecclesiam
reputans in eius vice et nomine a-
busum quomodo plenitudinis potestas co-
herens et dirigens hoc omnia plenus
potestatem exercens in ultimo capitulo
huius operis et in premissa et in
ferius dicenda rationes hinc inde
superius facte facilliter solvantur. Ex
predictis per quod sicut plenitudo potestatis
est in generali concilio reputata
ita aliquo licet non equaliter est
in romanis ecclesiis quia ipsa vlem
ecclesiam reputans et in conuocando
ecclesiasticis iuribus seu canonibus
ipius vices gerit et hoc sibi com-
petit ratione sui capitis et ipse qui
hinc ecclesie specialiter preest ut tactum
est in prima ratione questionis. Et ideo
romanis ecclesiis datur sedes apostolica
quia in ea sedet apostolicus id est
presidet apostoli petri successor.

Terminum capitulum terre partibus

Restat videre utrum papa
subiacatur iudicio concilii ge-
neralis non obstantibus plenitudinis

plenitudinis ad hanc questionem bre-
uiter respondetur affirmative nec
solum et subicitur in casu quo actu
facere de iure heretice et sic et
in quibusdam aliis casibus qui possunt
quodam modo reduci ad hunc large
sumptum et hoc ratione obsequio
et in corrigibilitate in fine hoc
autem quod in condemnationem et depo-
sitionem Joh. ppe. x. in practica
est per hoc quod qualem qualem cum de
finicio contradictione non licet pro qua
facit id quod predictum est in octa-
ua per in per in et per in
his declarabitur hoc in in ultimo
capitulo huius operis. Quia vero
nulli aduersarij vitare et error
defensores ac michi impesuerunt
infamiam quod disputare volebant
de plenitudine potestatis romanis pon-
tificibus ut eis ac romane ecclesie
potestatem extollerent et deprecarent
antiquum concilium qualem ideo ad
hanc maculam corrigendam
declaro qualiter non solum in
sed in concilio generali concilio
stabilire visus sum et specialiter in
huius concilio initio videtur gra-
ue et periculosum dicti Joh. pape
inuenire ordinem cum propter aliquas
occlusiones quas posui ad hunc
finem ne per concilium dissolueret
donec et quousque in ipso plenus con-
gregatus esset tractatum de perfecta
et integra ecclesie unione et eius
debita reformationem in capite et
in membris et quod oppositum dice-
ant facere sciret fautores scis-
matis et hereticos prauitatem in et
qui quid eius fautores et nupu-
gatores dictarum conclusionum

aduersus me quasdam accusaciones
confixerunt et eidem scripserunt
sub hac forma **Q**uod super quo reu-
erendissimus cardinalis Cameracensis
concilium fuit cum sacre theolo-
gie regularibus et secularibus
divisior studiorum existisse si er-
rores contra fidem **Job** videlicet
plur dampnari debent per summum
pontificem sub hac consuetudine for-
alis in concilio consuetudine v3 Nos
hoc sacro approbante concilio damp-
nari ac dampnari debent sub
ipsa forma ab ipso concilio absque
expressione summi pontificis sacrosancti
concilium dampnat reprobat et
et ibi per eum allegato quod per conci-
lium et non per papam quia con-
cilium est maior ipsa cum sit
totum et ipsa sit pars eiusdem
et ita ex actibus apostolorum et quorundam
decretis scriptorum magis theologicis
facta est contentio inter supra se-
riptos magistros quorum **de modo xl**
xxv sunt sue opinionibus **Acter** v3
dixerunt sibi repitunt in faciem dicitur
concilium per se nullam auctoritatem habere
nisi ex capite et per quod non debet
sentire neque diffinire tanquam philo-
sophus caput concilio consentiente inde
deventum est vbi prima trahenti-
bus quod ipse dominus cardinalis asse-
ruit quod concilium est super papam
et potest eum deponere alijs pau-
coceptis sibi in faciem similiter
contradictibus vbi remanuit in
suo proposito cum intentione illa pro-
ponendi concilio contra dictam v3 re-
gulam rescripti dicto domino **Job** in
offerro me responsurum coram
domino cardinalibus omnibus magis

in theologia commotis et tunc patet
sui respondere ponendo suppositas
in forma que sequuntur per rationem
ad dictam regulam dico primo quod
querere an errores contra fidem
in hoc sacro concilio dampnandi
debeat per summum pontificem dap-
nari sub hac forma **N**os hoc sa-
cro approbante concilio dampnari
et aut dampnari debent sub
ipsa forma **S**acrosanctum concilium
dampnat et non est questio inuti-
lis aut super vacua nec ad maiorem
fidei que tractata est pertinentem
v3 quia utraque forma in decretis
qualium conciliorum reperitur
Itaque sicut tunc erat allegatum
2a forma quod dampnandi habet in
multis locis libris conciliorum et
in decretis et decretalibus vbi
sic dicitur placuit sacro concilio
vel concilio diffinit vel
statuit scilicet concilium ipsa et
quod dicit sacri auctoritate concilii
et consensu atque reliquorum fide-
lium et multorum conciliariorum
nostrorum consultu diffinitum est et
prima habet in multis constitutionibus
sinodalibus et maxime in multis
nomine **120** dico quod theologi dicunt
primam formam esse convenientiorem
quam 2am et theologie ma-
gis consonant vel conformant
non inconvenienter aut improbabiliter
loqui nec per hoc reprobandam
sed approbandam primam formam esse
convenientem si quod alia sit theo-
logice conformior v3 quia in acti-
bus apostolorum auctoritas diffinit
indistincte attribuitur concilio et non
specialiter specto pbi de placuit

nobis collectis in vno et bñs
 greg^o xv. dis. in c. sicut pbi d^r
 se quatuor concilia sicut scilicet cū
 quatuor libro venerari subditur
 quia vñ consensu qstatiū sunt in
 vñ sequi qd auctas diffiniendi ma
 xime in iua fidei pñet ad conc
 lūm gñale et idem dicunt aliq
 qñ agitur de facto ipe qd pñ mto
 cilyb. Simachi vñ dicunt qd
 decus et smodali aucte roborat
 et smodalis ordinato vñget et
 in subscriptionibus epōrum dicitur
 hñs consatus smodalibus a nobis
 probatis atq firmatis et multa alia
 smodozo dicit qd ex pñss sequi
 qd dicta cedula est exrema et qñtū
 in se est destructiva auct^r concilii
 pñam et p qñs auct^r dñi mñ ipe
 et pñs concilii que ex illo depen
 det pñ quia dicta cedula ponit
 et appbat concilium pñ nullas au
 ctēz hñe nisi ex capite vñ ipe et
 p qñs nō debet smare nec diffi
 nire tanq pñapale s; caput con
 silio consensiente nam constat qd
 concilium pñam nō hñt auctēz
 sententiandi et diffiniendi a papa
 tanqñ ex capite quia aucte pape
 nō sūt congregatiū s; magis ipō
 contradicēz cum in duo qñdēz sūt
 qdēmpnati quorum alter erat ipe
 sicut qñter tenebat ecclia xpiana
 qto dicit contra pñctas cedulam q
 ex caputis sequitur qd sicut co
 cilium pñam ita et alium conc
 lūm maligno casu esse pñ sup
 papam et pñ emñ deponē pñ qd
 nō apparet maior ratio de dñō co
 cilio quā de alio qñto dicit qd con
 cilium pñte ipe a quo ipm concilia

vocatum est velut vñ corpus
 missum cuius papa est caput et
 alii sūt membra et idēz in ali
 quos nō solum falsum s; fatuū esse
 dicere qd maior sit auctas vñus
 partis quā totus corpus. Propter
 ex pñss sequi videtur in aliq
 qd falsa est quorundā iuristarū
 opinio dicentium qd in concilio
 gñali papa dimittat iudicat
 et diffinit et si ex pñte ibi aliqua
 statueretur concilium nihil statuit
 s; suadet ei qñlit nec ipe tenetur
 sequi deliberatōem pñvasionē conc
 lii s; qd secundum videtur sine ipe
 si contradicet ecclie uel concilio pñ
 qd vñs ecclia a xpo et nō a papa
 hoc pñlegium auctas hñ qm si
 de errare nō pñ et hanc ex au
 ctēz in aliquos hñ concilio hñc
 vñm eccliam reputans s; talem
 auctem nō hñ papa cum errare
 possit in fide qd in hoc maior ē auct
 oritas concilii uel ecclie quam
 pape pñ oppositum dicere multū
 videtur esse hēticum et ex vñbus
 male intellectus errones qñsum
Sed ad hñc restat etia pñ
 missa recitare opinionē qñ
 dam magni prelati et do
 ctōribus quā in finali cō. pñabo
 esse contrariam catholicę veritatē
 hñc autēz cuius opinionē pñ quāz
 cedulam scriptam manu pñia
 et suo nomine subscriptam et dñō
 Joñm pape directam pñca in
 notuit cuius cedule tenor sequitur
 et duas qñmet questionēs pñma
 questio vñtrum ipe catholicē sub
 ciatur concilio gñali ad quod
 sub detinacōe sanctissimi dñi
 mñ ipe dicit qd nō rationibus
 sequentibus s; pñmo quia pñas ecclie

ita fuit data p[ro]p[ri]o cor[por]i iusti
to eccl[esi]e militantis et eam voluit
ad om[n]i aplorum officium p[er]tinere
ut in beatissimo petro om[n]i aplor[um]
summo p[ri]nc[ip]i collocaret ut ab ip[s]o
quasi quodam capite dona sua
velut in corpus esse diffunderetur
Teste b[ea]to leone p[ap]a in canone ita
dominus x[rist]us d[icitur] cui concordat quater
alexander de hal[and] et alij doctores
sacre theologie s[ed] no[n] repitur testi
monio autentico q[uod] b[ea]tus petrus
ap[osto]lus vel alius eius in sede apli
ca successor aliqua p[ar]tem de
derit prefato concilio g[ra]tiali sup[er]
papatum igit[ur] p[re]fatum conciliu[m]
in papam nullam h[ab]et p[ar]tem et
p[er] que papa illi no[n] subicit[ur] Et
si impugnetur dictus canon ita
dominus quasi fidem no[n] facit con
stat impugnatorem quicquid efficacia
carere testimonio sacrorum eloqui
orum de quibus h[ab]et in canone
scilicet roman[us] xv. d[icitur] et c. nulli
fas xxv. q. 1. et c. violatores
et c. omnia et c. h[ab]uit consona
eadem causa et d[icitur] in quibus
hilarius damasus et greg[orius] roman[us]
pontifices impugnatorem huiusmodi
dampnant et impugnatorem pu
niri decernunt quibus concordat
p[ri]mu[m] can[on] de constitutionib[us] et
can[on] Si quis om[n]es. 1. q. vii. et
can[on] si r[om]i x[rist]o d[icitur] quoniam ca
vere d[icitur] impugnatorem dicta
pituli ita dominus seu alior[um] ca
nonu[m] a roman[is] pontificibus edi
torum a sua eccl[esi]a p[er] nicolaum
papam in canone om[n]is xxv. d[icitur]
prolata p[er] quas conantes auferre
privilegium roman[is] eccl[esi]e ab ip[s]o
summo om[n]i eccl[esi]ar[um] capite tradit

in h[er]esim labi decernitur 20 quia
no[n] ab aplis et a cor[por]e eccl[esi]e seu
concilio g[ra]tiali s[ed] ab ip[s]o domino ihu
x[rist]o roman[is] eccl[esi]a p[ri]marum ac
cepit inquit ch[ar]actere[m] papa suus
x[rist]o ihu in canon[is] sacrosancta ad
d[icitur] 20 quia p[ap]a h[ab]et plenitudinem
p[ot]estatis 2a q. vi. dicto de usurariis
ad honorem go alij et simul con
gregati illis subiacentur et non
ipse eis p[re]iudicat quia concilia re
cipiunt p[ar]tem a papa et non
papa a concilio c. significasti de
elect[is] xxv. d[icitur] p[ro]tinus p[ro]p[ri]o
quia ip[s]e om[n]is iudicat et nullus
ip[s]i v[er]o d[icitur] om[n]is h[oc] est quia
ap[osto]lice sedis iudicium cuius a[n]te ma
nus no[n] est a[n]tic[ip]e est retractad[um]
in can[on]e p[er] x. q. iii. Septimo q[uod]
aliorum homin[um] causas deus vo
luit p[er] homines tractare s[ed] sedis ap[osto]lice
presule[m] suo fine questione re
solvant arbitrio ut in canon[is] alior[um]
eadem causa et questione et con
cordat can[on] facta et c. cuncta per
mundum eadem causa et q. Acta
no[n] quia eccl[esi]a et si p[ap]a a[n]te
interuatum ad inferos deduceret
nullus nisi deus hanc culpam
in hoc mundo redarguere p[ot]est q[uod]
cunctos ip[s]e iudicatur[us] a[n]tic[ip]e
est iudicand[us] nisi dependat a fide
decernit ut in canone si p[ap]a x[rist]o d[icitur]
et concordant notata p[er] hosac[um]
et eius sequaces in c. p[ro]posuit
de concessionib[us] p[re]bendis Et p[er]
p[er]sonas p[re]iudicare in c. ad ap[osto]lice
de re iudicata li. vi. in p[ri]ma glo
Nono quia ca[usa] q[uod] agitur contra
papam concilium no[n] p[ot]est illi

iudicare sine eius auctoritate ut et iudicant
 aut xxv. di. et in pag. hinc xx
 i. di. Secundo quia papa catholice
 caput est ecclesie ut xpi vicarius
 ut in dicto canone ita domus et
 concordant notata p. Joannes Andree
 in Clementia ad m. in glo. ma
 gna de hereticis igitur p. corpus sepa
 rum ab eo q. sine capite virtutem
 non habet et cum non liceat de p. p. p. p.
 iudicare non potest sicut n. a. p.
 a suo et cum inferior de maiestate
 et obediencia p. obstant rationes quas
 quid in x. m. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
 ut ex sequentibus Et primo ad p. m.
 dum dicit q. q. petrus clauem acci
 pit ecclesie significat ut in canone
 quodammodo xxv. q. 1. Respondetur
 illud intelligendum fore cum do
 ctrinam dicti canonis ita domus
 xxv. di. ad x. m. di. q. papa
 subicitur concilio ut in c. sicut f. f.
 xv. di. Respondetur illud v. m. quod
 ad obsequiam articuloz fidei
 ut ibi notatur p. glossatorem et ad
 tam que ad p. p. p. et c. sicut q.
 et ad alia similia xxv. q. 1. dicit
 q. vel loquitur de honestate vel re
 p. nari vel referri ad obsequiam
 articuloz fidei et ista responsio
 corroboratur p. notata p. glossatorem
 in dicto ca. sunt quidam p. b. n. o.
 q. p. p. quod dispensat contra g. n. a.
 statum ecclesie et c. ad ap. m. q.
 intelligo q. sic dispositio non offen
 dit articulos fidei sicut dicitur p.
 glossatorem in dicto c. sicut sancti
 sicut obstant notata p. glossatorem
 in c. Si duo con. fas. lxxv. di.
 p. b. d. m. dicitur q. in g. t. g. n. o.

papatus concilium p. c. iudex
 et idem videtur sentire Hugonem
 et Jo. an. in c. 1. de re iudicacione
 l. vi. in uonella q. m. dicta opo
 repugnat v. b. s. p. in p. m. a. q.
 de ductis nisi p. t. e. d. e. t. u. r. c. o. n. t. r. a.
 contende. s. i. s. m. a. i. m. p. o. r. t. a. n. s. h. e. s. m.
 sicut f. m. s. u. t. c. o. n. t. r. a. p. e. t. e. r. n. u. m. d. e.
 l. i. m. a. e. t. e. r. r. o. r. u. m. n. e. c. o. b. s. t. a. n. t. n. o.
 t. a. t. a. p. g. l. o. s. a. t. o. r. e. m. i. n. d. i. c. t. o. c. a. s.
 si p. p. a. q. u. i. a. m. u. r. d. p. r. a. u. s. a. a. l. l. o. g. a.
 t. a. n. o. p. b. a. n. t. i. n. t. e. n. t. u. m. g. l. o. s. a. t. o. r. u. m.
 c. o. n. t. r. a. h. e. s. m. i. p. p. e. s. u. m. p. t. a. m. q. u. o. d. o.
 q. u. i. t. u. r. s. i. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o. n. e. s. e. t. s. t. a. t. u. t. a.
 f. i. e. n. d. a. i. n. h. o. c. s. a. c. r. o. c. o. n. c. i. l. i. o. q. u. a. l. i.
 s. u. b. n. o. m. i. n. e. i. p. s. e. u. e. l. c. o. n. c. i. l. i. u. m. u. e. l. v. t. r. i.
 u. s. q. s. i. c. i. d. i. c. t. u. m. q. u. i. a. a. p. a. p. a. p. r. e.
 d. i. c. t. u. m. e. t. a. u. t. a. s. c. o. n. c. i. l. i. u. m. u. t. q.
 p. r. a. m. d. i. c. t. a. s. u. p. r. a. i. n. 1. q. p. o. t. e. r. i. t.
 i. n. a. d. d. i. s. a. c. r. o. a. p. p. b. a. n. t. e. c. o. n. c. i. l. i. o.
 p. z. s. i. c. u. t. a. n. t. i. q. u. i. t. a. i. n. a. l. i. s. c. o. n.
 c. i. l. i. s. o. b. s. e. r. u. a. r. i. c. o. n. s. u. e. n. i. t. e. t. q. d.
 s. u. b. n. o. m. i. n. e. p. a. p. e. f. i. e. n. d. e. b. a. n. t. t. a.
 l. e. s. d. i. f. f. i. n. i. t. i. o. n. e. s. s. a. c. r. o. a. p. p. b. a. n. t. e.
 c. o. n. c. i. l. i. o. p. z. i. n. c. a. s. d. a. m. p. n. a. s. c.
 v. b. s. a. u. t. d. e. s. u. m. m. a. t. r. i. n. i. t. a. t. e. i. n. a. n.
 t. i. q. u. i. s. e. t. i. n. c. v. m. c. o. d. e. m. c. o.
 l. l. e. v. i. p. o. v. b. i. m. a. n. u. s. d. e. e. l. e. c. t. i. o. n. e. t.
 c. a. d. a. p. l. i. c. e. d. e. r. e. i. u. d. i. c. a. t. a. c. o. d. e. z.
 l. l. e. e. t. c. o. v. m. o. d. e. s. u. m. m. a. t. r. i. n. i. t. a. t. e.
 i. n. c. l. e. m. e. n. t. i. n. u. s. e. t. c. a. d. u. r. m. d. e.
 h. e. r. e. t. i. c. i. s. e. t. c. p. r. i. m. o. d. e. v. s. u. s. i. n. c. l. e.
 m. e. n. t. i. n. a. I. t. e. m. q. u. i. a. t. a. l. i. a. f. i. e. n. d. e.
 b. e. a. n. t. s. u. b. n. o. m. i. n. e. i. p. s. e. i. n. t. i. p. a. a. n.
 t. i. q. u. a. p. z. i. n. c. f. e. d. r. i. a. m. u. s. l. x. m.
 d. i. e. t. i. n. c. q. u. i. n. o. m. i. n. e. d. n. i. x. x. m.
 d. i. o. b. s. t. a. n. t. s. c. r. i. p. t. a. i. n. q. u. i. b. u. s.
 d. i. c. i. t. u. r. c. o. n. c. i. l. i. u. m. d. i. f. f. i. n. i. t. s. i. c. e.
 q. u. i. n. e. l. l. o. c. u. m. t. e. n. e. n. s. t. u. m. p. a. p. a.
 d. e. p. e. n. d. i. t. u. r. a. f. i. d. e. d. e. i. u. p. r. i. m. a. n. t. e. z.
 n. e. o. s. t. e. t. c. i. n. c. a. u. t. x. x. i. d. i. v. e. l.

si sit catholicus cum in concilio ipse
non erat sed alii illius auctoritatem prestabat
vel si erat qui sic fieri ex sui humi-
litate permittebat et ad hoc auctoritatem
prestabat sicut factum fuit in concilio
congregato contra simoniacum
ipsum de quo hunc in dicto c. hunc
etiam xvij. di. Et si dicatur quod cum
de reformatione capituli ecclesie agitur
non videtur honestum quod papa sit
presidens et iudex. Respondetur quod
alius quam ipse hoc casu non potest esse
iudex nisi iam dicta in prima quod
nisi ex sui humilitate quod facere non
tenetur de necessitate alius hoc quod
tenet et ad hoc auctoritatem prestare
cessat quod hoc casu doctrina illius
tituli codice ne quis in causa sua
quod in ipse non habet locum nisi in di-
cto c. si papa et alius iudex
ad hoc super allegatur. Et hoc sunt
dicta sub correctione et determinatione
vire sanctitatis. Jo. priaracha an-
thiochicus devotus orator. De
predicta cedula sic subscripta per
quod sicut latet Anguis in herba
sic ipse inter fautores et prefatos
adulatores dicti Jo. ipse latitabat
quia cum lacte eorum nutrien-
tes ad finem de duxerunt contra
illud periculum. Fornipiet me in sub-
mina oleum autem petoris non in
pi. caput meum.

Premissam opinioem etiam
et poliam opinionem per-
losumque satis per ex actis
in hoc sacro concilio vix est tunc
quod per publicationem prius capituli
prefatus veniens per domum per
archa in prius sacri collegii se-
cusant quod illam cedulam non scrip-

serat de finitum sed solus argui-
tunc nichilominus ad robur est con-
firmationem perbare intendendo iure na-
li diuino et humano quod ipse sub e-
in multis casibus iudicio concilio
qualis. Et hoc declarabo ex his quod
scripsi in tractatu que duntaxat
compilari de concilio qualis pre-
sertim ita finem ubi allegavi quod
de causa pape non licet subito
diffinire vel eius facta iudicare
ut quod quod et nemo et talis se-
quatur tunc et occasio quia ibi
de papa dicitur nec ab omni clero
iudex iudicabitur videtur aliquo
quod ipse non possit esse per concilium
qualis iudicari. Unde ibi dicit glo-
sup. vo. de omni clero quod hic est
argumentum quod concilium non
potest papam iudicare ut ex de
elect. Augustini. Unde si totum iudex
sumus in aliquo negotio contra
papam ut quod sine ipse standum
esset ut vix quod et hoc est fides
et est etiam tunc quia archie-
maior vix ut hunc vix di-
legimus sed aut glo. saluat nec
concordat ista contraria tunc in cod-
et remittit ad tunc si ipse vix di-
ubi de hoc determinat. Unde autem
dicit totum si pape sue et sine
salutis negligens deprehenditur
in vix et remissus in opibus
suis et et sequi tunc quod modum culpas
redarguere presumit hic nullus
mortalium quia amicos ipse
iudicatus a nunc est iudicatus
nisi a fide deprehendatur denique.
Et ibi super vo. denique a fide
dicit glo. quod hoc intelligit quod
quod tunc papa non vult corrigi

Si enim est potestas corrigi non pos-
set accusari ut xxiij q. i. ap-
tius suis similibus. Si quid ergo
predicta quare ipse non possit ac-
cusari de alio crimine quam de hoc
si penam eius quod notorium sit
crimen eius vel per confessionem
vel facti evidenciam quare non
accusatur vel de crimine simonice
vel adulterio et cum autem in for-
nigibilibus est et scandalisat ec-
clesiam per eam eius seu crimine et
ad hoc respondendo dicitur ergo de
crimine quod si notorium est crimen
eius quodammodo et inde scandalizet
ecclesiam et in corrigibilibus sit quod in
possit accusari nam quia de hoc
ut lxxxi. de. Si qui presbiteri et
quidam de infidelibus ut xxv. d.
n. Si in sit mencio specialiter de hoc
re. Ideo quod si occulta esset hec
de illo in posset accusari sed de alio
occulto crimine non possit. Et intel-
ligo hic crimen occulta et que non
sunt sit scandalosa ut ex eis to-
ta turbetur ecclesia modo modum
loquendi ergo predicta et similiter
intelligendum est et nemo cum
cum suis similibus vel per dicitur
quod ibi illud quod nec ab omni
clero videtur indicabitur non capi-
collective potest etiam clero ubi si co-
nilio generali sed capitur distri-
bute ut sit sensus quod a nullo clero et
nulla parte seu a nullo clero col-
legio particulari ipsa iudicandus
est vel etiam ibi omnis clerus per
legio cardinalium seu toto clero
romano ne tunc dicitur. Quomodo

omnibus concludit quod papa potest in
certis casibus per generale concilium
iudicari. Sed contra hoc obicitur
aliqui quia maior non iudicatur
a minori nec superior ab inferiori
ut xxv. d. quia ergo si ipsa est
maior et superior concilio ergo non
iudicatur ab eo. Quia contra dicitur
quod in concilio generali ipsa dimittitur
iudicat et diffinit et si eo potest
ibi aliqua statuatur concilio
nichil statuit si suadet et consu-
lit ut de baptismo capitulo finali ubi
dicitur papa sacro concilio suadete
districte precipimus et in eadem ap-
lice de re iudicanda lib. vi. de co-
nilio concilii et tunc finem nos-
itaque cum fratribus nostris et sancto co-
nilio nostro deliberationem prebita. Et ali-
qua similia habentur in iure ex
quibus notatur aliqui doctores cano-
nice quia papa non habet nec sequi
deliberationem vel suasionem concilii
quare multo magis potest ab eo iudicari
In Jo. Andree in novelli c. signi-
ficasti de elec. dicit super hoc robur-
go vi. secundum sine ipse si contra
dicat ecclesie vel concilio quod habet et
tamen videtur quod quod auctoritas tamen
habet regulariter. Unde cum quod fel-
lit. Nam rex francie qui est maior
et superior in toto regno sepe in
aliquis casibus iudicatur et tamen
cum fertur summa in suo plerumque
Similiter papa in foro consue-
a simpliciter sacerdote iudicatur et
in foro exteriori potest iudicari ab
inferiori suo si se ei sponte subi-
ciat ut 2a q. vii. ubi si in com-
petenter aliquid agitur et ubi.

leo papa loquens imperatori dicit
vobis omnia volumus emendare in
dico 2o ad predictam obsecro dicit
q. 8o. rōnis est vā s. q. papa
est maior et superior concilio licet
sit maior et superior in concilio
cum sit caput omniū membrorum
Et ad hoc probandum videtur esse
ratio evidens quia omne totum
sua pte maius est. lodo de toto
respectu suar ptiū integraliū
s. papa est pars concilii sicut
caput pars corpus go totum
concilium maior est papa et p
q. 8o. auctas ipius gal. 1o. au
cti pape vñ dicit 7o. si auctas
quiritur orbi 1o. est vñ pbi
dicit glō in r. legimus sup allega
q. hic sunt q. 1o. q. statum con
ciliū preiudicat statuto ipse et vñ
dicit r. Anastasius dicit q. multi clerici
se a quione ipius abegerunt
eo q. sine galio p. 1o. q. 1o. q. 1o.
cum volumus hēre vñ dicit glō q.
papa tenetur requirere conciliū
p. 1o. vñ de fide agitur et f.
sinodus 1o. est ipa ut vñ dicit
sunt et vñ q. 1o. r. 1o. q. 1o.
sup vñ dicit in hēre semel
dampnatū labitur glō dicit q. 1o.
casus in quo papa canonē late
sine iudicet nec obuiat regula q.
parem solvere aut ligare nō p.
quia si ipa hēre est in hēre vñ
est tñ catholico vñ q. 1o. f. 1o.
multo magis go vñ et inferior
quali concilio 1o. q. 1o. hēre f. 1o.
q. illud falsum q. ultimo nulla
ratione assinitur s. q. in con
cilio quali solus papa iudicat
et diffinit quia licet in concilio

qualibus q. 1o. p. 1o. f. 1o. hēre
aucte et consensu concilii nec bñ
concludunt illi doctores qui argu
unt galium. q. 1o. f. 1o. et deliberat
go nō diffinit nec iudicat nam
contraimū expresse legitur in multis
locis libri conciliorum et c. decreti
et decretalium ut supra allegatum
est c. 1o. 2o. f. 1o. p. 1o. 4o. dicit
ad q. firmatū p. 1o. f. 1o. soluciois
q. illi cui ut pmissum est sic de
p. 1o. auctas diffinitū concili
orum exaltando et magnificando
auctas summorum pontificum nō
solum docent contra iud. quāna
p. 1o. allegata s. c. contra iud. di
uiniū vñ in p. 1o. concilio ce
lebrato 1o. dicit de quo hēre c. 1o. vñ
Jacobus qui erat Epus 1o. f. 1o.
c. p. 1o. petro p. 1o. f. 1o. vñ
vñ dicit p. 1o. q. 1o. ego iudico.
nō inquietare eos r. Et ibidem
scripta est epla cum iud. e. apli
et seniores f. 1o. hēre qui sunt
auctoritate r. f. 1o. placuit nobis
collect. in vñ eligere vñ r.
f. 1o. vñ est spū sancto et nobis
iud. vñ nūponē r. 1o. q. 1o.
omnibus p. 1o. q. auctas diffinendi
seu determinandi in concilio nō ibi
attribuitur petro quāuis esset caput
ecclie s. toti concilio aplor. et se
niorum quorum consensu lata ē
et publica s. 1o. dicit q. 1o. hēre
q. clauditur q. auctas et de p. 1o.
p. 1o. sancti q. ibi dicit vñ est
spū sancto et nobis r. cui r.
ordat q. dicit vñ. 2o. c. 1o.
vñ dicit leo papa f. 1o. p. 1o.
canones spū dei q. 1o. et totius
iud. rēnētia q. 1o. et hēre

habitu. et aliquos qd concilium
 quale nō pōt errare in hīs que
 sunt fidei qd cōf. probat eo illo
 vō xpo petre rogauit pte ut nō
 deficiat fides tua quia hoc nō ē
 dictum de fide psonali petri cum
 ipse errauit s; de fide vltis ecclie
 que ruit in concilio quali de qua
 cōf. ibi dictum qd et porte inferi
 nō pualetunt ad uisus eam s;
 eccliam ipso em dictum est ad
 uersus s; petrum. Ex quo p;
 qd iudicium concilii p fendum est
 iudicio ipse cum ipse in hīs que
 fidei sunt posset errare sicut et
 petrus de quo dicit paulus ad gal
 2o c qd ei restat in faciem quia
 reprehensibilis erat nō recte au
 bulans ad ueritatem eum; et tū
 zū aliquos hoc est spale pūle
 gūm vltis ecclie qd nō pōt er
 rare in fide licet hoc idem pic
 cedatur de concilio quali qm mlti
 dūc sēpturē uel aucti que a spu
 scto inspirata est alio sepe er
 rasse legitur. Ex hīs factis infer
 tur qd quāuis ipa concedat ēē ca
 put ecclie tū hoc est sub pūpali
 et essentiali capite xpo et ideo
 sub ordinatio capitis corporis ecclie
 ad papam est solū essentialis
 et accidentalis ad xpm a quo
 innuete h; auctem et illud pūle
 gūm nō a papa et ideo licet
 auctas ipse in illis quib; nō er
 rat sit a uice diuino innuete
 iuxta pūm xpo et go dūc tibi
 Tu es petrus et sup hanc pe
 tram edificabo eccliam meam
 et tū eo hoc nō sequit sicut aliq

uolunt concludere qd reliqua au
 ctas et tota ptas ecclie sit a
 ipa innuete nam h; pōt multas
 pati calumpnias pmo qd auctas
 sacerdotalis que quāuis ad pta
 tem ordinis sacramentalis ma
 ior est in ecclia nō semp in
 metē dūatur a papa cum sit
 aliquis papam et nō sacerdos
 et tūc p qū nō posse ipse con
 ferre ordinem sacerdotalem
 Secūdo et magis ad ppositum qd
 nullo cōf. exōte papa h; ecclia
 multiplicem ptatem tam ordi
 quā uicariā quia tūc nō
 dūatur nec dependet a papa
 Facio hanc auctem h; vltis ecclia
 ut dictum est qd in fide errare
 nō pōt et hoc nec mediate nec
 innuete a papa dependet qd
 illam nō h; Ex quo omib; se
 qd ptas seu auctas ecclie innuete
 est a xpo et nō a petro et hoc
 notatur in vō xpo quia non
 dicit tu es petrus et sup hanc
 petram edificabo s; edificabo iux
 dicit tua s; ecclia mea; pter ad
 hoc facit qd agit Aug; 1o de agoc
 xpianis c xxv. ubi dicit qd ec
 clia clauis regni celorum date
 sunt cum petro date sunt et qd
 ei dē et ad omib; dē. Septimo
 ex hoc vō et alijs pcedentibus
 inferitur qd ecclia d; obedire
 petro et eius uicariis tanquā
 capiti suo in hīs que ptiuent
 ad ecclie edificatiōem et nō ad
 ipsius destructiōem qd cōf. ex ppe
 probat aplos 2o ad cor 1o c
 ubi ait Nam si amplius gloriū

fuero de pte nra qua nobis
dedit domus in edificatōem et nō
destruatōem et ibidē cō vltio ut
nō pns duris agam in pte
qm domus dedit mthi in edificatōem
et nō destruatōem et ideo si vti
papa pte sua in edificatōem ecclie
multa spualia pmlgia hz que si
bi soli competunt que in cōm
gōgali privilegio de traslatōem
spoz notat glō si hō pmlgia
nō hz papa destruatōem ecclie
ut xxx q. 20 c. si al de struet
pctano cōmibus pmissis con
cluditur q tam de iure hūmano
quam diuino concedendum est pa
pam posse ab vti ecclia uel a ge
nerali conilio cōm reputante
et multis casibus iudicari et con
demnari et ab eo ad conalium
in multis casibus posse appellari
vz in casibus ecclie destruatōem
tangentibus et hoc vltia pmissa
pbatur rōm quia aliter sequitur
ipm xpm vñ et supm caput
ecclie et institutōem eius sapie
ntissimū cōm nō pfecte et suffi
citer ordinasse q ē hēnam et
contra illud de vti. xxxv. dei
pfecta sunt opa et pz qnd qm
illa qntas nō est suffr ordinata
que p dīcōem sue et demolitōem
publice nō pōt occurrere sic esset
de eccliasia policia in casu quo
papa p hēnam manifestaz aut
irramidē aptam aut aliud
notōmū crīmē conaretur cōm
subūtere et nemo ei dīc pōset

tur ita facit si p nra iuris eadem re
spondendo .i. ab eo appellando cōm ac
cūsando et p conalium iudicando hō
cōm et ppe concedē ptem nō in
edificatōem s in destruatōem q est cōm
pmissam suam apli qua nō solo
vō docuit s qd firmanit qm s
pctō resistit in faciem ut dicitur c
vbi considerandū est q licet pctō
a pculo fuit reprehensus et rāo
nabiliter reprehensibilis quia s nō
recte ambulabat ad vltatem cōm
m nō cōtextu uel glō apparet
q pctō fuit hēnō nec errant
errore hēsis apnate simili. ppa
in aliquo casibus vbi nō ē hēf
pōt reprehendi et corrigi nec opm
sufficenter probant aliqui exillis
c. supra allegatis s hō cōm
et eo cō si ppa nūmo magis sequi
ppositum exillis vñ n arcta fide
exorbitant et nisi deprehendatur
a fide de iure qua tunc ppa si recta
fide exorbitat et deniat quāquā
nō recte ambulat ad vltatem cōm
cōm vltas cōm sit recta fides
sic hoc pōt contingere in multis ca
sibus alijs quam in casu hēsis
sicut in illis in quibz scandalose tur
baret et manifeste destrueret eccliaz
et p quibz in illis pōset corrigi
accusari et iudicari Et si queratur
si ppa in his casibus recusat conuo
care conalium qd fiet respondetur
q in hoc casu si hoc recuset suffr
requiritur faciendū esset sicut si hō
recuset si sede vacā similibz oc
currēt nōtās et ad hoc est au
dens rāo quia nisi sede vacā
uel cō papa remente conalium
celebrare pōset p eccliaz remediū

possibere sequeretur quod ecclesia non haberet sufficientem firmitatem et firmitatem virtutem ad se conservandam et gubernandam et possit penitus deficere pollicem christiana quod contra dictum christi Ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi et hoc potest quia si nullo modo contra cardinales observati essent non vellet eligere vel in ecclesia seditionem facere vellet et cum hospitaliter perturbare vel et si a nova electione essent a principibus tyrannice impediti aut carnaliter detenti vel omnes mortui aut si ipsa et ipsi fierent heretici manifestum constaret quod si in talibus vel similibus casibus residuum christi auctoritatis quod tunc esset ecclesia non posset concilium facere et novum populum et alium clerum eligere et contra casus predictos aut similes salubriter providere necesse est pretere et deficere ecclesiam pollicem christi quia quibus est ut ad obviandum tanto distinetur concedatur plenam ecclesiam posse autem christi generale concilium in predictis casibus congregare cui concordat illud dictum christi ubi duo vel tres congregati fuerint etc. ita quia auctoritas considerandum est et superius auctoritatis huiusmodi ponderandum quod aut christus in nomine meo non aut in nomine petri vel in nomine seu autem spe in nomine meo quod est nomen ihesu et salvatoris et salutis nostrae ad eum simile dictum et denique patientibus pretere in nomine meo et quicquid patientibus pertinet ad salutem ex quo datur intelligi ad salutem ecclesie posse congregationem fidelium fieri si illi ad quos regulariter

pertinet non possunt aut velint hoc assequi si quod in dicto capitulo significasti dicitur quod ecclesie romane nulla concilia legem prefigunt et quod in eis et eorum statibus romanus pontifex excipitur auctoritas videtur quod hoc cum similibus regulariter et in pluribus non est si in aliquibus fallit que particulariter declarare non est potius opus in casibus premissis manifesta est manifestum sicut tunc et divina auctoritas probat est predicta autem omnia que breviter in hoc et dicta sunt in premissis allegata tractatu plenius declaratur hoc igitur ad id in prologo huius operis proposita michi prepositione videntur sufficere que in non diffinitive determinando sed doctrinaliter persuadendo posita sunt nam huius rei diffinitionem sacri concilii determinationem sub nullo officio nichilominus ad veritatis elucidationem me illis qui contra premissa opponere valuerint responsurum etc.

Collatio facta per reverendissimum dominum Julianum Cardinalem sancti angeli legatum etc. circa receptionem memoriarum in generali congregatione apud fratres predicatorum feria sexta post octavas epiphanie facta et promulgata etc.

Locuturus pro publica etiam utilitate opus michi arbitror ut personam privatam exponam et induam publicam et tam publicam ut obcomprehendant et nemo ab eius

iurisdictionem dominatur h' et est illa
sancta catholica ecclesia sponsa xpi
et christianorum omnis mater h' et in
quam que nos omnes ad hunc
lacum diuine benedictionis voca
uit et ad imperiale inuitauit co
uiuuium hincquaz ea p' quaz con
uenimus tractare incipimus pau
ca nobis ex v'scribus caritat' lo
qui de cetero Itaq' iam me non
quasi incipim loquentem audiat' s'
s' tanquaz mentem et uultum co
muniem scilicet dei ecclesiam Ego du
mitaxat miserum probo et
rudentem linguam qm' ut mis
erimentum ei tm' accomodari
autem est que concipit dicitat'
q' finis h' et nos adiunxto te
neat q' h' et tam grandis et con
spicua donum ex hac magna co
gregacione in qua plurimi sunt
et sancti ac literati viri me so
lum eligent indoctum et p'etorem
h' em' apud deum nescio quid
p'milegiu officium publicum quo
diuina potentia v'utes suas ore
bro exercere consuevit q'mq'
itaq' presideus sum h'is h'is in
hoc sacro concilio quaqm' supra
modum indignus elegit me pro
sa xpo no v're m'ito s' ante
officiu p' que animi sui conce
ptum effluerent no imputet'
queso hunc sapientissimam mu
lieri que in nulla re errare
consuevit s' tm' innumerabilis
polutisq' labijs meis que ad
modum ut imputandum esset
ingro in arte musica p'fissio
si m'istrum rubiginosum aut con
fictum in quo psallit rancor

et no sonorum emittat vocem
vos autem obsecro ut interminue
loquere tacite in cordibus v'ris orat'
quib' p' honore sancte m'ris eccle
et v're edificacione sp'us sctus igni
culo illo quo labia n'ra p'fissi
cauit saltem p' horum p'fissare
dignetur et mea demitps igitur
magna cum deuotione et reuerencia
mentem vram loquentem audiamus
omnes et attente consideremus di
uini exordij va quaz nos allo
tutura est que sumpta sunt ex
paulo ad phil' 2o c. si qua co
solacio est in xpo si ad consolaciu
caritatis si qua societas sp'us si
que viscera misericordie impleta
gaudium mentis et idem sapient'
eandem caritatem h'it'et vnam
ad ipm' seruantes nichil p' contentos
neq' p' manem gl'am s' in humili
tate In p'is nolo ut consistat
ad aliquos tm' ex vobis me v'brum
facere s' ad v'm'sos put cuiq' opus
est f'mo meq' dirigatur totam ergo
hanc congregacionem no p'tem al
loquor nam om' v'rum equalis
est michi dilectio q'm'et' em'm
fili mei estis et in v'tro meo no
sine labore concepti Ego em' sum
sponsa em' in qua x'm apl'm
ad coll' no est masculus et femina
gentilib' et iudeis circumcisio et
preputiu barba et sata frons
et liber s' omnia in o'mibus xpus
inutilitate igitur diligenter om'is
qui h'ic ad estis et in cordibus
v'ris recordite in sp'u lenitatis que
dictura sum et p' v'ibus int'm
implere gaudium mentis naturali
iure et diuina lege filii mei

confiteri meum credere consiliis meis
 ut preceptis meis obtemperare natura
 enim ipsa filio suadet cum se ge
 nitum esse a matre fiat ab eo quod sit
 amicus se amari cognoscat ut cum
 fideliter diligit honorat consulatur
 ac eius acquiescat consiliis ita quo
 bias senior monens ad monendos
 filium suum honorem exhibens ma
 tri tue omnibus diebus vite sue me
 mor enim esse debet que et quanta
 sit passa pericula propter te in utero
 suo lex et dicta dei scripta in
 precepta que ad humanas soacta
 tem pertinent hoc primum iubet
 ut pater a filijs honoretur propter
 quod aptius insunt collationem filij
 mi obediunt patribus per omnia hoc
 enim dupliciter est in domino spiritu
 multi filius honorando matrem quam
 de supplex cum contempnendo ope
 tet scriptura divina iussit dicens
 sicut qui honorat matrem ita qui ho
 norat matrem et rursus fili mi ne
 dimittas legem matris sue ut addatur
 gratia capiti tuo et contra maledictus
 qui exasperat matrem accidit propterea
 quod consiliis meis sine ulla hesitatione
 parere debetis quia non sum sicut
 una de stultis mulieribus quia stulti
 si in omni virtute et sapientia ac omni
 potenti deo plenissime imbuta propter
 quod certi esse debetis precepta mea tam
 quam ex sapientie fonte manantia non
 posse nisi esse salubria nec illud
 obmittendum est quod quicquid vobis
 consulerem ac iussis facilius est
 et supra modum delectabile que
 cura michi est de salute vestra hinc
 facile per suadeo potestis quod gaudio
 meum impleri non potest nisi et vos

sit bene gaudentem meum quod vestra
 pendet utilitate non possum esse letus
 nisi et vos letos ac unanimiter
 iunctos carpinatur viscera mea
 si quem de filijs meis vel modicum
 ledi videro crucior tota si quid acci
 dat ei infortunium maleferunt tunc
 proferunt gemitum meum lacrimis cum
 inter filios desiderij aliquid ortum
 sentio et licet aliquando interdum inter
 repte sunt que dimissis filijs ad vos
 nos maritos seu per procos se
 transferunt et voluptatibus pro
 priis satisfacere cupientes filiorum
 suorum oblite sunt Ego autem de
 nullo illorum computari non debeo pro
 ut exigencia manifestat de quibus
 ysayas scribit nescimus obliuisci potest
 mater infantem suum et non misera
 filio uteri sui quicquam et quidam
 culpis sunt patres ac dum qui filiorum
 culpas misceant quod non nomenatur di
 centes satis michi est quod bene a
 go et michi bene sit deest neque
 iniquitas mea neque delictum
 meum Ego autem non sic licet enim
 michi michi constria sum hoc me
 non consolatur nisi et idem filijs me
 is ad esse videam nec michi satis
 est semel ad monuisse nisi iterum
 ac iterum et sine intermissione us
 que in finem sedulo eos comone fa
 riam dilectissimi mei ita vos omnes
 affectu quodam in explicabili dili
 go ut nulla tam grauius putet esse
 discrimina quibus libens per salute
 vestra me ultra non obicerem quod
 merita tormenta persecutiones a
 semis imperatoribus et tyrannis
 a pueritia a adolescentie mee etate
 perulerim pro salute corporis qui
 tunc erant filiorum et qui per
 successerunt et successuri sunt quibus

unquam posset citare in undamut pla-
te autatu sanguine membrorum me-
orum ut fides catholica in filiis me-
is illibata persistet Itaque vos
in precordiis meis infixi estis ut
non nisi de vestris commodis cogitare
quam per quos non solum allegavi
sed et non in membris meis per uno
quod vestrum omni tempore patia sum se-
quor in hoc vestigia sponsi mei qui
ita me et corpus meum diligit
per animas suas ponere non du-
bitavit vidi ipsum sepe multo la-
mantem ac dolentem pro mem-
bris meis audivi ipsum inter ma-
ximos cruciatibus clamantem pater
ignosce illis licet vultus man-
ret sanguine et atrocissimis tormen-
tis vultus ageretur nichil in ali-
ud quam salutem filiorum facie-
bat Sic et me sponsam et disci-
pulam suam facere debet et me-
moriā continuā vult hunc atque
die nocteque gemitibus in enarra-
bilibus clamare et interpellare
addens pronobis ut nemo peccat
eo hys quos tradidit michi propter
se anxiam et sollicitam postulo ut
impleatis gaudium spiritu meo
affectu quicquid anxietate et reche-
mentia ad pacem hanc meam
ad vos pervigam per vos apostolicis
modo propositis animadvertite Si
qua consolatio est in christo si quod
solum si qua societas spiritus sancti
si que viscerum miserationis im-
plete gaudium meum quod dicitur
si qua consolatio est in christo nisi quod
maxima est qua si hunc vultis
opus est ut impleatis desiderium
meum Innocentem si placet pau-

lulum in hoc christo nomine vobis enim
debet sponsi mei memoriam sic pro
functore transire cuius quippe animae
langueo et liquefacta est anima
mea ut primum nomen dilecti mei
insonit auribus meis quod quod
magis dicitur per quam consolatio in
christo qui est pater magister et deus totius
consolationis qui consolatur nos in
omni tribulatione nostra fallit qui
per tot alios consolationem in rebus
posse regni quod ipsum dimittat
pro consolatione accedite oportet
quod per christum ut inquit apostolus ha-
bundat consolatio ipse solus est
qui dicit venite ad me omnes qui
laboratis et onerati estis et ego
reficiam vos et invenietis requiem
in vultibus vestris animabus vestris
et rursum quod inquit veniat ad
me et bibat possidet quod vult
aurum et argentum regna civi-
tates suam et eloquiam et quicquid
sub celo est sine christo molestiam
potius quam consolationem expiunt
solus christus est consolatio pater qui
est et tranquillitas quod et ipse tran-
siturus de hoc mundo discipulis
predixit in mundo persequamur habe-
bitis in me autem pacem Si igitur
filiis mei consolationem in christo obtine-
re nunc est ut impleatis gaudium
meum vobis enim alibi vos domus mea
consolabitur nisi ut vos unitam
suam sponsam consolentem qua ut
animas suas et pupillam oculi
sui diligit sequitur si quod solum ca-
ritatis hoc est si caritate habe-
bitis et eo caritate solum im-
plete desiderium meum Caritas
dilectio est ubi dilectio est ubi de-

lectatio ubi delectatio ibi solacium
 et gaudium ubi caritas ibi deus
 quia deus caritas est factus ubi ca-
 ritas non est ibi deus non est nec quid
 boni esse potest Si igitur caritatem et deum
 et esse bonum cum deo desideratis
 votis meis satisfacere vos oportet Si
 preceptum primum caritatis est ut dili-
 gatis deum diligendo me diligite
 et factis deum prima opus deus et
 ego in carne una misera persona
 sumus cum ipse est caput duo cum
 sumus in carne una et est illud
 magnum sacramentum de quo in-
 quit apostolus in christo et ecclesia Si
 recte de caritate diligendo est pro-
 ximus quis vobis proximior est
 quia ego sum vester et talis sum quod
 non semel ut alie vires sed ut per
 sacri baptismatis gratiam et unum
 in deo perditionis et exortationis
 vos pario Ita in persona mea inquit
 apostolus filii mei quos in partu-
 rio donec formetur in vobis re-
 termus et tercio si qua precepta sunt
 sancti implete gaudium meum quod
 hoc significat nisi quod si volitis esse
 participes spiritus sancti et eius precepta-
 tem habere si volitis ut spiritus sanctus in
 vobis habitet letificate vires vestram
 ecclesiam quod vehementer admiratio-
 gemus quoniam ignitus est hic sermo
 et penetrabilior omni gaudio audi-
 pli pertingens usque ad compagem
 anime spiritus et medullarum sed non
 tam proprie spiritus sancti memoriam
 percurramus nam ineffabile quiddam
 in ore meo domini ipsum recensito se-
 tio suavitatis nectat sed quia multa

hic spiritus pacatus michi beneficia
 contulit multum equum ne ingratum
 sum diligere ipsum debeat sic enim
 custodie quiesca sum ne videar
 orphanus prope me pergit ne porte
 inferi prevaleant adversum me ipse
 me fovet dirigit et gubernat ipse
 spiritus me induit a adolescentulam
 virtute exalto et in me residet per
 ignem ut caritate arderem et
 in linguas omnes loquens omnes docere
 possem ipse aperit semper auribus
 meis et quicquid dixerit spiritus
 ipse suggerit michi docetque omnes
 veritatem spiritus ipse veritas nam me
 unquam errare passus est neque ut
 spero usque ad consummationem seculi
 perdetur hic michi habundante largitus
 est septem eius sacratissima mu-
 nera spiritum vero sapientie et intel-
 lectus consilii et fortitudinis scilicet
 pietatis et timoris dono ipsius spiritus
 sancti habeo ut per sapientiam sum ma-
 tura per intellectum prouida per con-
 silium cuncta per fortitudinem animos-
 sa per sapientiam discretia per pie-
 tatem timoris per timorem humilibus
 multa nimis de spiritu sancto dicenda fo-
 rent sed quis ad lucem quam inquitat
 inaccessibilem accedere poterit
 Remane autem duo haec de doctore meo
 refero satis sit ut unusquisque vobis
 cognoscat quoniam amare et re-
 vereri ipsum debeat spiritus pacatus
 hic est de quo conceptus est et
 in carne natus redemptor generis hu-
 mani spiritus ihesus deus meus et deus
 vester deus meus et deus vester ipse est
 est de quo inquit apostolus nemo
 potest dicere ihesus spiritus nisi in spiritu
 sancto Si igitur quis spiritus sancti

qui tam mirabilis est pater
operum soritates. Hic vultis im-
pletis gaudium meum. Tandem
et quarto vobis obsecra per videra
misericordias si qua in vobis sunt
ut impletis gaudium meum. Quibus
summa christiane discipline in pietate
et in caritate. Quibus caritas et
pietatis opus deo sit cordi. Hinc
constat quod in extremo mundi in-
dicio de mea solus ratio exigit
pietas seu mea ad omnia vobis
per missionem. Quibus vult que nunc est
et future. In apostolum. Hic enim di-
uitias et gloriam in futuro vitam
et eternam consequitur. De hac dictum
esse videtur quod scribitur in libro
sapientie. In doctrina eius animi
vult in misericordia illius diuitie et
honor. Si ergo per missionem. Quibus
vult et eterne optatis misericordiam
meis vult que tam diu de filiorum
suorum dissidio vehementer affli-
gitur per videra me deus. Non vobis
oro ut in vult me vultate. Quod
nunc non violentum aliquid a vobis
exiguo. Si ipse nunc affatim qui
admiram vobis nunc meliorare debet.
In ad omnes homines. In per ipsum ad
vram vitam et membra vult nunc
apostolum. In vult sollicita sunt me-
bra. Et si quid patitur vult me-
bra. In opacatur et recta. In sitis
mebra corpus mei. In vult pietate
teq. vult vult quod ceterorum mem-
brorum. In vult dissidio se affligent
tunc miseri et compati debetis.
Si ut sum Joseph videt benia-
min fratrem suum per vult in egyptum
tunc deductum. Quota sunt vult

caus. nec se vult poterat. Quibus
lacrimae ex oculis eius erumpunt.
Quibus magis viscera quoniam dicit
ad pietatem et oculi erumpunt ad
lacrimas. In vult vult et gemit.
Tot fratrum vult dicitur no metac
tate facta. Hic igitur filii mei
quod est et ad vult vult per solacium
per solacium caritatis. In vult
tem per sancti. In vult misericordias
ut gaudium quod de vobis
concepi. Hic in loco completur
intelligitur puto cur dixerim. In
plete gaudium meum. Hic signi-
ficat aliquid gaudium ceptum esse
aliud autem restare ut impletur.
Septimum est gaudium in corde
meo cum tempus. Hinc sacri concilii
celebrandi advenit. In quod spes in
non parua erat ut filii mei vult
dicit colligendi. In vult cor-
pus mei. In vult pro dolor grauis
sunt oportune prouident
ut fidem orthodoxam qua ipse
per fides vult ab impugnantibus
tuentur pacem quod vult vult
intra fines meos reducent. In
vult multis in locis. In vult se
extinctas resuscitent. In vult
Hic omnia in vult sacris qualibus
concilii per per sancti gratia sepe
nunc facta sunt. In vult autem gaudium
tunc actum est. In vult per vult
Hinc sacri concilii. In vult
populus ad hanc suadum mea
qua cum caritate conuocata est.
Et ei libera audientia oblata.
In vult per vult vult annus
meus cum vult vult Hinc sacri
concilii et vult vult
in apud. Ergo unanimiter conclusum

est ut vos bene ad hunc locum
 proficeremur et deo disponente iam
 oculis meis factum video. Nunc autem
 propter futurum gaudium magis ac ma-
 gis appropinquat quam filios meos de-
 gete ipsa invidia dyaboli inter se di-
 visos / nec se respicere audentes
 nunc in singulis modeste confide-
 re pacifice loqui et mansuete in vi-
 cem consolari cupio / et quo magis
 corpora coniunguntur / eo magis propter
 est conciliandum animorum chulau
 quod effluat tempus / quo latior dies
 quam istum optata non sum / quoniam quid
 verisimilia / future coniunctionis funda-
 amenta optam felici nuntio / inter
 filios meos iacta esse videntur.
 Agite igitur filii mei / implete gau-
 dium meum / date operam ut quia
 laudabiliter inchoastis / optato fine
 finietis. Gaudium ceptum est / re-
 stat ut consumetur / in manu vestra
 est consummare illud et consolari ma-
 trem vestram / atque omnes consolari
 ipsius christiani / qui magno cum
 desiderio finem conversationis vestre
 postulat / facite obsecro ne frustra
 huc venisse videamur / sic agite ut
 tot labores / iam ultra annum in
 casu non desperant et gentes tam
 grandi de vobis spe concepta non
 frustrantur. Quibus tam duri cordis
 filius est / qui tam vehementer ob-
 separatus audeat contrarie mater-
 nis precibus / quibus tam in coniungendis
 atque inpius repari potest / qui sic effi-
 caciter a matre adiuuatur / moro
 non acquiescat / et cum salomone
 dicat / pete virum meum / neque enim

perhas est ut autam facere tuam
 Sub hac igitur filioli mei copu-
 labo vobis desiderium meum / et
 confidenter cupo quod illud sit gaudium
 quod tanto tempore per vos impleri effla-
 git / si hoc filii mei scitoto / nihil
 difficile aut laboriosum me peti-
 turam dulcissimum et utilissimum
 et quo magis contrahatur co-
 dulans atque utilis fiet hoc mentis
 gaudium est / quod impleri postula-
 primum ut idem sapiatis omnes / deum
 ut eandem caritatem habeatis quod
 de hac duplici pericula vobis vi-
 filii mei quod precipio vobis ut
 transiretis maria per orbem pe-
 gremum / cum hastibus pugnetis /
 non ubi ut contempnatis divitias /
 ut corpora vestra maceratis / remane-
 ut martiria et tormenta subeat
 nihil horum ut audias quicquam
 et si ista precipere contempnenda non
 essent / nam et fratres vestri qui vos
 precesserunt iussu meo hoc et ma-
 iora forti animo sepe in id salu-
 carunt / si hoc dimittat hortari
 hoc moueo ut id ipsum credat et
 alter alterum diligat. Crede fa-
 cilimum est amare dulcissimum / recte
 quod vobis utilissimum quibus duobus pre-
 ceptis conficiendis re nulla optu-
 scius opus est / credite et amate
 invicem in cordibus vestris et satis-
 facite desiderio meo in momento
 in ictu oculi hoc agere potestis
 velitis et factum est. Primum est
 igitur ut idem sapiatis nisi ut
 diuisa alii ab altero de fide dei in
 istum christum sentiat et fide incepti
 qui fides christiane religionis et

omnis salutis radix est / hoc est fun-
damentum / et radix omnis edifica-
tionis que crescit in domo mea ali-
ud autem fundamentum in apostolum
Nemo potest ponere quoniam quod positum
est / quod est Christus Iesus / hoc autem
fidei fundamentum quoniam firmiter
sustinet edificationem quod super imponit
quanta illud virtute et gratia commu-
nat / et hoc radix quoniam saluberrimos
fructus suavitissimos quod ex se pro-
ducit / quo alio prolationis que
ut opus est / nisi hoc solo testimo-
nio / quia Christus Iesus per quem facta
sunt omnia / huius edificii basis ac
fundamentum fieri dignatus est /
nunc ergo tam stabili fundamento si
quibus corde puro et conscientia non
ficta inhaerent primo ab innumerabi-
libus si quas habet purificabitur ut
in actibus apostolorum scriptum est
fide purificans corda eorum / pu-
rificatus vero mox in domo iustifi-
cabitur ut inquit apostolus arbi-
tramur bonos iustificari per fidem
Sic autem omnia per fidem iustificata
ac purificata merebuntur desponsari
a domino ut ipse per prophetam inquit
desponsabo te michi in fide / quoniam
vobis sic desponsatus sunt fortis fiet
ut illi magno adversario nostro leoni
rugiendi possit resistere cui inquit
petrus resistite forte in fide / hinc
qui resistere poterit eiusdem fi-
dei virtute facillime vincet et super-
bit mundum / hoc est victoria in-
quit Iohannes que vincit mundum
fides nostra / mundo autem de victo
benedictionem accipiet per eandem fidem

a domino quia qui ex fide sunt in
apostolum benedicuntur a domino cum
filiis abrahe / et hoc amplius
quia Christus in corde fidelium anime
habitacionem faciet habitare inquit apostolus
Christum per fidem in cordibus vestris
facite / nec solum habitabit / quinimo
per fidem infidelium adoptivum assu-
met quoniam cum inquit apostolus filii
dei estis per fidem in totum tantum nu-
meris a domino consecuti fueritis
ut eius filii efficiamini confidenter
a patre vestro omnia postulare pote-
ritis et respondebit vobis / sicut
olim testamentum fiat tibi sicut ac-
cedisti / Et quoniam admodum exultant
magna est fides tua fiat tibi sic
vobis quam parva est huius fidei ra-
dix et semen eius quod si modi-
cum quod quod habueritis quod
autem magis dicitur quoniam gratum
similis dicitur hinc monti trans-
fer te et transferet se / quoniam autem
non semper eo modo quo vobis pe-
tentis sonant / quoniam exaudiat ob-
tinetur in per fidem / id quod magis
potenti prodest ad vitam perpetuam
eternam in qua omne desiderium
includitur cum vite eterne per fidem
hinc per missionem consequi / Inquit Iho-
hannes / filii scilicet sumus et vitam
expectamus quam deus daturus
est huius qui magna mutant fides
quod plura sine hac ambulare
non potestis quia per fidemambu-
lamus / Inquit apostolus / sine hac
non est vnicuique quia nisi ex fide
vincit sine hac ut id attestat apostolus
Imperio est place deo / sine hac
huius in abyssum mergitur errore

Sicut in profundum maris mergi
incipiat petrus cui dicitur quod a
modo/modice fidei quare dubitasti
videtur igitur vniuersis quoniam sta
bilitatis et firmitatis ex hoc funda
mento quam preciosos ex hac radice
quoniam quod cetera bona ex hac fide p
fessione assequi possit aliud quod illa
preciosus Ecce inquit petrus pro
bas fidei preciosior est auro / quod per
ignem probatur / si ad veram adipi
scendum fidem filii mei primum nosse
quod sub qua domo quoniam prout di
xi fundamentum iactum sit et per
que modum ad eam proveniat /
super hac fundamento domus mea a
domino edificata est ipse dicens / super
hanc petram / vbi fidei edificabo ecclesiam
meam / videte quoniam est hic edificator
et architector / et eius manus facti
sunt celi et terra / et eius ordinatio
perseverat dies et ei omnia firmiter
hic iuxta fabricator terram solida hanc
fundamento domus ipsam super nupo
sunt ut quoniam prout patet tanta
sit ut in Job nulla sit ei similis
interitis que vitas principem hanc
mundi appellat / in ad usus hanc
meam domum privilegio christi nichil
per valere possit / scrutamini scripturas
et nullam domum sic fundatam nec
tale eius munus in alium inveniet
hanc domum perflare venti prout quare
non prout fulgura quod et turbines ac
rei illam tangere si non autem / quod
hec domus duo firmiter edificata in
fundata est supra firmam petram
non supra arenam aut trahebunt
indas seu saxa mortua / fundata
est hec sacra sita domus mea nec

super lapides preciosos / zaphirus et
zaphiri et aliorum decem quos in
apocalypsi Job nominatus enumerat si quoniam
in istis preciosis lapidibus preciosus est
super petram christi vincula nec ex
mortali manu hominum facta est si no
na descendit de celo / a deo patra sic
sponsa ornata viro suo / nomen ut hanc
domum demolatur ingredi perhas est
quod duodecim angeli Et in eodem
apocalypsi scribitur / in portis custodimus
si qualem intus putatis hanc esse
domum an caliginosam / an forte ad
expellendum tenebras / lumen ibi
esse ex oleo / aut cera compositum
aut quod plus est solem aut lunam
in illa lucere / manus inquit hanc et
longe manus si quod illud esse prout so
le et luna manus lumen fundite
Iohannes in apocalypsi dicens et cum illis
quod paulo superius monachos descenden
tem de celo et viderem / agni duxat
non eget sole neque luna ut luceat
in ea Nam claritas dei illuminat
eam / et lucerna eius est agnus /
et ambulabunt gentes in nomine eius
Et ut superius testimonium omni adu
camus opus qui menturi non prout
poliatus est manere cum ea usque
ad consumationem seculi Si qui in hac
domo in nomine ipsius christi congrega
ntur / ibi ipse est in medio eorum
et prout spiritus sanctus lumen lumen sue cla
ritatis totam replet / ubi filii mei
manet in veritate sedentes / si et hanc
memoria per quod firmum tenete quod
apostolus ad 2 thessalonicenses scribit hanc tibi va
scribo in fili thimo / petrus me
ad te venire cito / si autem tarda
vero ut scias quod oportet in domo
dei commorari que est ecclesia dei vivi
columna et firmamentum veritatis

Intra igitur omnis homo sciam / tam
lucidam et tam firmiter constantem
domum / que non tenebrarum potest
de tantam dei patris et agni et spiritus
patris fulgorem habere / nec cor-
rumpere potest / talibus in iuxta basi-
bus / et qui ingreditur maneat
et inquam vocat / et qui con-
vertit non differat pedem suum
autem venies cito Pertra haec
domum / omnia sunt caligo et te-
nebre contra istam / nec est ne-
cessitas potest vera fides nec salus ho-
minibus Est velut que in archa noe
repti sunt diluvium aquarum
absorbuit / et qui in hac sacra de
non permanet / caligine erroris
obruunt / et tandem perire necesse
est / si non ad hanc domum iterum
quam patere nisi illud ipsa do-
cere / quare nisi a me doctrina
fidei accipiant / nec fidem rectam
nec ecclesie unitatem habere poterunt
fides ut scitis exaudiri est / quo
audietis sine predicante / si predicant
quid potest / in quo sit salus / nisi
evangelium christi / quo autem vult christi
evangelium scire possit / nisi illud
vobis patefecissem audistis etiam
non nullos ex apostolis scripsisse etiam
angelis / si quoniam tamen quatuor ap-
probant illa ut evangelia vene-
rantur / alia repudiatur nam et
per alia quae ad hanc domum iterum
vobis ostensum sunt ingredi po-
teritis nisi quod cum claves habet
domus a domo tradite sunt me-
is manibus apertam vos in
introducunt / sine quibus etiam ad

sanctos thesaurus celestis regis
posui in domo mea recte
solum verum licet intromittat / et si
aliquibus clavis intrare quoniam
deus poterit videri intrare si
non recte intrat Respondeo igitur Et
ram liquide intellexistis quod per
venire ad fidem et perseverare
in ea nisi per me et meum non
potestis quoniam obtemperare sine mora
relictis omnibus me unusquisque
sequatur et meum habet et ve-
ritas fidei habet cum eo / liber
in quo fides catholica descripta
est in iugum ista libro compar-
posset signata septem signantur
que in apostoli Joan testatur Nemo
neque in celo et in terra / neque
sub terra / solus potest / nisi solus
agnoscat quoniam scriptum est ita quod
et hunc librum fidei ac doctrinae
eius nulli creature neque in celo
neque in terra neque sub terra / aliter
intelligere potest est quoniam ego ca-
tholica ecclesia intelligam ipsius
veri agni vera sponsa / cui ipse
sponsus ut ex evangelio Joan sepe
legi audistis / omnia que audimus
a patre nota sunt / neque enim angelus
aut hominibus quicquamque predictis
potest contra meam doctrinam aliquid
quam credendum foret ita ad gal-
scribit apostolus apostolus per meum os
loquebatur Christus licet nos a
angelus de celo evanget et et
vobis preterquam quod evangelium
anathema sit hoc nichil aliud
significare videtur nisi quod angelos

de celo contra veritatem eorum quod
quam dicere impiale est / me vero
ad hoc impossibile / de hominibus
autem quibus gloriari potest ut sibi con-
ceditur autem credatur / cum apud
seipsum velit anathema / si aliud eis
angelizet / quia quod prius cum angelis
doctrinam eorum auerit / his autem
qui sub terra sunt inquit quicquid
forte credendum quibus dubitet cum
satanas et angeli eius in ver-
tate non saterunt / si mendaces sunt
et mendacem patres. Si tamen ma-
iorem nostrorum faustus donat
et ceteri homines hominum monstra ne-
is tamen clamoribus et non prius et ad
alios hunc librum fidei aperte
voluissent tunc in inferno cum pre-
mendacem non cruciarentur / si huius
tenaces et obstinati homines meos
permisissent preceptis multarum gen-
tium cathedras ad locum sulph-
uris et ignis perpetui scilicet non
precipitarentur in infernum salutem est
nolle in via ipse prudentiae si se-
ipsum ad suscipiendam maiorem
suorum disciplinam accommodat
illoz / sed quos diutius appropinquo
autentice fecit / quorum quod doctrine
sanctitas vite et manifeste mira-
cula certum prohibent veritatem
testimonium / quibus non sanctas pa-
tres ac doctores per multa secula
a me debent appropinquo / quorum tan-
ta fuit integritas et veritatis ze-
lus ut prius mortem / et omnia
supplicia pati voluissent quam leuissimam

proferre mendaciam / potius quod
seipsum rudis forte ingenium seu
non cooperati / merito sequi debeat
quibus interpretari / excellentissimorum
pene in innumerabilem doctorum co-
mibus mundi partibus in eadem
quoniam sententia qui ita in
sanctis scriptis studiosi fuerant
ut omne in tempore in his copu-
lauerunt / non potius acquiescat
quia quibus libris seu praeceptis
hominibus homines scripturas le-
gentibus villo scriptis doctorum in
ipso ingenio quibus non aduertat
qui sit uoce dei principium / hic
moribus nullo pacto ferendus
Si enim cumque phas est suo sensu
exponere et interpretari scriptu-
ras inquit certi erunt omnia con-
fusa et inuicem aduersa fiet ita
non videbit chaos tot erunt sine
quot capita / quibus ille erit ita
eius cui non suppetit audacia no-
ua fabricare interpretationem cheluis
eius leges humanas conditas co-
fateri oportebit / has per quam
uel a principe uel a quitate late
sunt uelut phas est contrarie
quod si forte aliquid ambiguitatis
attendant prius non licet inter-
pretari prius sed ad legislatorem
seu illum qui iudicando huius
recursus Si forsitan aliquis
vrum ratione non mouetur. Si
tamen in speciem quod congregati sunt
principes famulorum unius populi
sacerdotes et leuite ad esdras
scribam ut interpretaretur verba

legis et quia uisionarius cor
rupte / homines frequenter errant
frequenterque inter se discipulant
necessario deus in ihu xpus
fidelibus suis prouidet ne sanctas
catholicam et apostolicam ecclesias
in terris relinquens / alii assisten
cia sua . ac spūs sancti usque ad
consummationem seculi et inter omnes
corroborans ut in his que ad sa
lutem pertinent errare non possent
et ad me omnes tanquam ad infal
libilem tabulam aspicerent si
una sancta catholica et apostolica
ecclesia toto orbe terrarum semp
vocata et credita sunt. Nemo ab
unitate mea se scindat / nemo
quod scilicet est erroneum putet
nullus iudicium primum aut pau
corum aut sola determinationem an
ponat. Catholicum enim grecum
est / quod latine uolunt interpretatur
Uni apostolica uocor et certe sunt
credat unusquisque in dubiis quod
apostoli spiritus sancti inspirati locuti sunt
ita loquor et ego neque enim solus
per typum apostolorum / Christus per se et per
spiritum sanctum consistere promissit si
quod sepe pro nobis perfectum repetit
dum est usque ad consummationem seculi
et metumus. Hec per illas tunc o
ravit dominus. sed et dixit in euangelio
Iohannes sanctifica eos in ueritate ser
monis tui uerum est / sicut tu
me misisti in mundum / et ego
pro eis sanctifico me ipsum et
ipsum sanctificati in ueritate non
pro eis autem rogo in se per illas

qui credituri sunt / per ipsum carnem
in me ut omnes unum sint / tu per
in me et ego in te ut et ipsi in no
bis unum sint et mundus credat
quod tu me misisti et ego claritate
quam dedisti michi / dedi eis ut
sint unum sicut et nos unum sumus
hinc apte cognoscitur per quod sicut pater
et filius in unitate et ueritate non
discordant sed unum sunt. Ita omnes
ecclesia apostolorum et eorum qui
per eos credituri sunt usque in finem
unus est ueritatis et unitatis. Hinc
est quod in apostolo dicitur ecclesiam
australem descendit de celo que
est ecclesia. Hinc fundamenta duo
decimus apostolorum et agni et apostoli
inquit iam non estis hospites et
ad uenite sed ciues scilicet ecclesie et dome
stica dei superedificat super fundame
ntum apostolorum et prophetarum
Quibus uiam non uidetur quod turpis
sempiternum confundit tot huius diuine
caritatis testimonia qui de mea
doctrina ac fide aliquatenus du
bitant. Stultum enim praesens se
comprobat ut inquit salomon
in proverbio. Qui despicit uirum
Iam igitur qui me audit christum
se audire credat. Et qui me spernit
christum se spernere non dubitet ut
ipse attestatur. Haec legibus est ac
nomine christi indignus / christum
etiam mendacem facit / qui in
me doctrina aliquis suspicatur
falsitatis. Sancto ergo fili mei
ne unquam inuidas in hac temp
tatione ut scripturas pro sensu

aut alter intelligere velitis quod
 ego intelligo / nolite usurpare vo-
 bis privilegium hoc quod michi so-
 li concessit dominus vos cum erro-
 re possitis iudicium verum similiter
 more patrum vestrorum semper michi
 submittere quam experientia teste co-
 stat errare non posse me dispensa-
 tricem inferiorum suorum reliquit
 dominus / assistens super omnes familias
 suam / ut domus in tempore tritici mesu-
 ram abundanter in scripturis sacris de-
 fatemur que expositionem indigent
 que si recte tenentur intelligentur fa-
 cile in errorem legentes pertrahunt
 si si quid in eis legente vos attingat
 quod non tam plene ut velletis intel-
 ligitis fugite in partem discipulorum
 christi / qui pabulam a domino dictam
 non intelligentes ipsum domum intro-
 gant domine ediscere nobis pabo-
 lam zizaniorum discipuli pabulam
 domini non temptaverunt / sed ad invicem
 veritatis profecti sunt / vos ergo ad al-
 lum nolite accedere pergit ad me
 disciplinam christi / mentem et membra
 vestram disciplinam vobis et luce cla-
 rissimam manifestabo sensus / et archa
 na scripturarum / Et incipiens
 a moysi et omnibus prophetis inter-
 pretabor vobis in scripturis que
 de christo sunt venite filii audite me
 et instruam vos in via hac qua
 egrediemini / nullus per me unquam
 deceptus est nec metum decipiet
 cum experimentum quibus cum qui

in me loquitur christus / ipse capit
 mentem / et spiritus sanctus ductor meorum
 quoquo me quicquam permittent fal-
 lere vultis filii mei viam vobis
 ostendam infallibilem qua si non
 talis incedatis nunquam errare
 possitis respicite semper ad me consi-
 derate vestigia mea et pedetentim
 me sequimini non declinantes ad
 dexteram neque ad sinistram Et si for-
 sam stridum callem aut durum
 iter si asperum monticulum offen-
 ditis clamate ad me et porrigam
 vobis dexteram / et sustentabo
 vos quantum appa in vias planas
 vestras illos et sine labore ad mo-
 tem qui christus est perducam / recur-
 rite ad me audacter et confidenter
 et nunquam vobis in necessitate deco-
 ro sum superba nec fastigiosa mihi
 benigna sum pia sum / et car-
 itate ardeo / omnes sine venientes
 sine recedentes ad me quales in
 gremio suscipio / omnes docco / instruo
 et conforto / et vena aquarum
 viventium de ventre meo fluit in
 audientiam ora memoriale hoc per
 benigne suppone filii mei in frontibus
 alligate in digitis et super limina
 domorum affligite crede vobis quod
 ego credo profiteri quod ipse perfitor
 et tunc nulla caligo est rationis /
 nullae tenebrae falsitatis vobis
 appropinquare possunt ad sanctum domi-
 num / o felicem semitam / o
 omni tempore iuvanda vestigia quod
 certius aut securius viatoribus
 huius seculi relinquere poterat qua

q̄ talis via exhibetur / qua in
cedentes de facie nullatenus put
vobis abduci vobis aut p̄gri
nis doctrinis nec sequimini ma
gisque p̄uicentes a vobis / omnes
doctrinæ cibum / que de mensa mea
nō p̄matur / suspectam habetote
venenosus est virus h̄is ap̄ibis
infernabilis interpretatōis et opo
sitiōis novitates caute sensus
insolitos singulares q̄ finis fugi
te doctores qui in mea scola pro
bati nō sunt tanquam p̄pentes de
clinate nam ut inquit ap̄lus et
si decem milia pedagogorum ha
beat in xpo s̄ nō multo pale
nam in xpo ih̄u p̄ eum ego
vos geram / rogo q̄ vos imita
tores mei estote / sicut et ego xpi
nec filii mei oī om̄i que a me
audientis postulare cōgimur
ingemo rationem / fides em̄ nō h̄
multum / tūc h̄umana ratio p̄bet
cōp̄mentum / si xpo fides ē qua
p̄ me vobis insinuat sermōes
de fide et doctrina mea estote qm̄
si quid q̄is cōspiciatis oculis
h̄umani em̄ oculi vobis licet pro
p̄uicant / videntes / nō iniquas
falluntur / p̄stantes aliud esse
qm̄ sit / deus autem nec falli a
quoq̄m sit / nec fallere quoq̄m
p̄t / doctrina at̄ nō est mea /
s̄ eius qui desponsavit me / su
stineret igitur paululum / si for
to omnia capere nō poteset usq̄
quo ad locum ubi ego mecum
sum / vos p̄ duxerim ibi

suo nullo velamine rationem quā
modo fide creditis / oculis intuebi
mini / manibus q̄ palpabitis nūc
videtis p̄ speculum in enigmate
sicut aut̄ facie ad faciem exposui
vobis filioli mei / quid sit id̄ scire
cetera que sequuntur ad caritatem
p̄tinent Et qm̄ fides sola nō suf
ficiat nisi desata sit et comitata ca
ritate nam ut inquit ap̄lus Et
si habueris fidem ita ut montes
transferam / caritatem aut̄ non
habeam nihil sum 780 p̄9
fidem p̄ceptum caritatis tra
ditum est / nō expectetis / ut ego
om̄s laudes caritatis hoc vno
sermone complectar / p̄a em̄ ter
tam magna est ut si linguis
h̄umani loquar et angelorum vno
modico sermone cōplicare pos
sem vobis em̄ tantæ dignitatis
sit ut inter virtutes ip̄a sola dea
appellatur / deus em̄ caritas est
tantæ et̄ auctus est / ut cū gau
dio referam more h̄umano lo
quens de omnip̄ deo triumphat
visa est dum enim de celo solo
amore traxit ad terram et in
cruce pro salute n̄ra affixit
at̄ usq̄ ad vna terre p̄redemp
tione filiorum isrl̄ migrare
coegit q̄m̄ digne de hac
virtute dicit vniq̄m potest / que
in celo et in terra domatur
et regnat et p̄m̄ vult usq̄ ad
abyssum penetrat / hoc est illa
excellencia v̄a qua de vniq̄

apulus nam et per hanc demonia
eicere / Virtutes et miracula facit
sine caritate veniunt gratum deo
officiare. Talia enim facientibus
tandem opus dicitur est. Recedi
te a me opem iniquitatis non
nomi vos / et quibus sciam dicit
nupperat vos clauem scientie he
tis. si non intratis in regnum celo
rum nec alios intrare sinitis. Data
sua pauperibus et se ipsum marti
sine hac inquit perdesse affirmat.
apulus. Caritas preceptum precepto
rum est in quo omne preceptum nu
ludatur nam ut inquit apulus /
sine precepti est caritas / et rursus
plenitudo legis dilectio / caritas pa
tens est benigna est / non emula
non agit perperam / non inflatur non
est ambiciosa / non quirit que sua
sunt / et cetera omnia quicquid / que
ut scitis dicit paulus late quic
morat / caritas fons est prurius
et singulis bonorum cui non quirit
alienum que et oleum non potest
in in ymo si super exultat / si desit
frustra habentur cetera / si assit
cetera non desunt / sine hac omnis
virtus et ipsa fides ut inquit beatus
Iacobus mortua est. Quam etiam
nomus appellatio rem quidam ca
ram esse demerit. Circumplectimini
igitur filii mei hanc tam coti
lentem et diuinam virtutem appre
hendite tam singulare spiritus sancti
munus / per ipsum enim ut inquit apulus

Caritas in cordibus vestris diffin
ditur. Iudicamini hac veste imp
riali qua induti semper discurreret
in mensa regis non timebitis ut
dicatur vobis cur huc intratis
non quites vestem imperialem /
hac veste induti pellitis a vobis
frigus quo frigerat petrus cale
faciens ad primas carissime / hac
veste circumdati que omni arma
tura est fortior quicquid et ille
supereminet cunctos pertransibitis
et ut vobis de omni circumplectar
si vultis perfecti esse super omnia ca
ritatem habete. Quia enim apulus
vinculum est caritatis perfectionis
si quocumque modo paulo ante de
cunctis tradidi qui possit ita
et inter vos erudiam qui facilius
inquit a caritate excedat respici
ate semper ad me / quod desiderantes me
esse in rem et vos filios / cogi
tate in discipulis meis vos esse
contentos et eodem lacte nutritos
Amic fides vos esse in vicem re
cognoscitis et eodem carne vos
iniciant non potestis. Quia ergo vult
caritatem suam odio habere poterit
Attendite et qui tenebrimus vos
semper dilexerimus et quidam filiorum
meorum caritatem exhibeamus quotque
labores et angustias in omni vicia
tate pro vobis vniuersis terrarum pressa
sumus. Et a me opem capientes di
ligatis vos in vicem sicut dilexi
vos / si et si perem superiores dignos

q̄ mei corpus / caput v̄. apparet
q̄d est xpus / efficacis caritatis ma-
gisterim cordibus v̄ris imp̄me-
tur. Cogitantes namq̄ cum mundo
nichil meruerit v̄ris p̄pter sua fa-
ciora morte dignis et xpe ihs
xpus sola caritate tot tantaq̄ in
corpe suo pro salute hom̄is torme-
ta p̄tulit totq̄ b̄nficia conferre
dignatus est / q̄d lingua humana
inq̄m ex̄primere posset chor̄ oēs
compellens rancorem deponere
et in dissolubili caritatis vinculo
confederari in fraternitatis amore
redire. Dicit michi inq̄d vos
extraneos aut alienigenas esse
putatis michi iniurias facitis
Vone in hac vos v̄stra tanto
labore concepi / et portavi / no-
ne h̄ys lactavi v̄erbis et h̄ys
manibus cibum potum q̄ tanto
tpe prebui. Cum go fr̄s germa-
ni sitis ex eadem carne generati
et talia exempla dilectionis ac-
cipite et toto meo corpe corpe
habetis debetis alter alterum
fraterna caritate in v̄icem reco-
niliari. **Q** ossa de ossibus meis
quib̄ vos ab invicem separatis
vinculis hom̄is inter vos firma-
ut zizanas quib̄ seductor ille
antiquus accusator fr̄m suum
vos ad tantas iniurias p̄duxit.
Solebatis idem saepe in v̄icem
vos amare venerere concordiaz
in simul cum pace et caritate
consistari / nunc mutata est p̄cia

color optimus. Nam caritas in dis-
ensionem / caritas in odium / pax
in bellum / fraternitas in hosili-
tatem / p̄ v̄sa sunt. Cum sit inhu-
maniter filij mei confligunt / per
gaudys in igne decedunt / tur-
tam crudeli bello et odio tam
detestabili alter alterum p̄se-
quitur / sunt ne ipsa inra frater-
nitatis / sunt ne h̄ec cognationes
et p̄ximitatis iudicia erubescit
refens p̄x barbari et infideles
hoc inter se tam aborū facere
audent. Converte iam gladios
in vaginas / quia om̄s qui gla-
dio ferit gladio p̄bit / remit-
tite cruces vultus abicite minas
deponite arma proinde telam
manu sanguis meus / **C**hibete
pennis ex cordibus v̄ris om̄ia
discordia odiorum q̄ fementa
ostulam obsecro vos in p̄cia
v̄ris v̄re osculo pacis am-
plissimum vos tenerissime date
in v̄icem dextris / congratulamini
simul / epulamini in mensa mea
cibos delectabilis incoz pacis
et caritatis. Celebrate solemnes
hunc diem festum. Consolamini
quosdam filij mei inter v̄ram
que hunc diem tanto cum deside-
rio p̄solata est. **C**hmate vos
invicem ut fr̄s decet et amice
ta sunt. Impletum tunc est gen-
dum munus et nichil amplius
posulabo / sequi in v̄is ap̄licis
unanimis id ip̄m sequentes.

hoc est ut in diuisis corporibus idem
 sit animus eademque voluntas / sic
 hic populus meus quasi unus unus
 non fundam in varias finis si quod
 voluit in christo unus alter similiter
 velit imitatore esse patrum
 nostrorum / quorum in perpetua eta-
 te cor erat unus et anima una
 nichil unitati prestantius que
 quam sit nostra Christus ipse ostendit
 qui pro eis orauit non ut efficiantur
 diuites aut sapientes quibus seculi
 sed ut unus essent sicut sunt ipse
 pater et filius / quod vultus rei pu-
 blice christianorum esse potest quam unitas
 hoc non parua acuit se religio
 et ego propter unitatem aliorum
 meorum toto orbe terrarum diffusa
 fui sancte modis omnibus distor-
 dias et tunc cito minatur dominus
 hunc regnum in se diuisum de-
 solabitur / et domus super domum
 ruat / scitis illud vulgare dictum
 concordia parue res discordia autem
 maxime dilabitur / si videtis peruenire ad christum pacem
 inter vos perpetuam contrahite
 qua nichil deo acceptabilius qua-
 mibus et expedientius coherces-
 cile intelligetis / si memineritis quoniam
 de celo in terram descendentes pa-
 cem per angelos suos annuasse
 hominibus de terra quoniam in celum
 redemitum / eandem pacem in-
 ter vos discipulis in testamento
 relinquisse Gentile id ipsum
 inter vos hoc est ut bona

mala quod singulorum pro carita-
 tem sunt omnes hoc ipsum caritate
 est flere cum flentibus / gau-
 dere cum gaudentibus nisi enim
 membra invicem contingantur
 et suo ordine commoda persistant
 in uno alteri operum in necessi-
 tate prebeat deficiente corpus nostre
 est primum enim corpus singulum in
 christo singuli aut alius membra
 in christo igitur dominus noster ut inquit
 apostolus subdit deinde apostolus
 nichil pro contentum et maiorem
 gloriam / sed in humilitate hoc su-
 perioribus consentanea sunt et
 valde accommodata quoniam enim
 ad hunc bonum causa fidei et cari-
 tatis veneritis non deest ut tam
 sanctum contentiosum opus vobis a-
 gatis / sed cum omni potius man-
 suetudine et lenitate contentas ani-
 mos veritate mentem perturbat et
 adhaec accendit non possumus pati in
 domo mea et inter filios meos fieri
 quoniam pugnas quod verum est
 hoc enim inquit apostolus ad Romanos
 oritur mundie contentiones bla-
 phemie et suspiciones et rursus
 hoc qui sunt contentiones et non
 acquiescent veritati propter magis indi-
 gnationes tribulationes et angus-
 tias quoniam contentiosum et pro contentione
 nichil tractare vultis consuevi-
 ita de me inquit apostolus si quis
 autem videtur contentiosus esse
 nos talem a synagoga non habet
 neque ecclesia dei / sed nec per maiorem
 gloriam in hoc sacro loco quicquam
 agitetis quoniam gloria cuiusque boni
 operis fermentum est in pasta tritice

qz virtutem et fructum quo bene
acquirerent perlatum euam et
nunc est captare homines laudes
qui cum in oculis iudicent se
pe falluntur / manentia est
ista gloria ex se et cupiditate
cedens et quia nunc est con
stat esse vanam et vacuam ni
loqz contempnendam / ex eo quod
nunc est / que qz fieri reserere
potius / quimmo satagite plac
ere vobis celesti qui videt in ab
sconditis / hoc est quere non ma
nem s; eternam gloriam quicqz
facitis in gloriam dei facite nolite
fieri similes scribis et pharisaeis
qui ut inquit dominus omnia sua fa
ciunt ut videantur ab hominibus
et vocentur rabi / iuramentum po
nunt illa sita quatuor animalia
Ezechielis habentia facies ope
tas de super hoc est cogitationes
vestras que significantur per pen
nas et actiones que significant
per facies ad deum semper reserere
si quis inter vos sapiens esse
videtur non gloriatur ut inquit per
uinas in sapientia sua / nec for
tis in fortitudine sua nec dominus
in diuitiis s; in hoc gloriatur si
te et nosse me / quia ego sum
dominus vera enim quod inuatur per
dominus dissipat ossa mea carum
qui hominibus placent / ab sit
nobis gloria nisi in cruce domini
in ihesu christo per dominum Si gloria vultis
in domino gloriamini et hoc sit
gloria vestra / testimonium asserunt

vobis / Quia ergo nunc appetitis
in intelligendis scriptis sacris
super modum ob est dominus enim
humilis laudibus amplexandis
animus intentus est primo sensu
in solutos / nonasqz opinionibus quibus
deinde quod ipse ad inuentum / minus
tenaciter defendit unde fit / unde
cum redigetur intellectum in cap
tuitatem reuertit / quod nunc est in
opinionibus aliter scripturas intelligat
que spiritus afflaget et dominus de
singularitate sententiae gloriatur
scriptum nolens corrigere in er
rore persistet / et quia manus gloria
est filia superbia / que non considerat
inbecillitates ingenii humiliter ef
fecit se supra se / et apostotat fa
cit homines adeo / sicut enim multos
ex angelis per deum confestim aptus
in remedium huius vici subiacet
humilitatis virtutem / hortor ergo vos
filii mei / ut res vestras in humili
tate agatis / nichil dilectissimi
mei ricus ad eandem unitatem
fidei et caritatem / vos aduere
poterit / quoniam humilitatis spiritus
nichil vobis magis dirime quod
superbia tumor / nam sicut mitrix
dilatationis est humilitas / ita in
superbia odium Si gratiam dei appe
titis humiles estote quia deus
superbis resistit et humilibus dat
gratiam / et ne forsitan humilitas
per suasio grauius per quam pre
dixit nichil per gratiam et manent
gloriam s; in humilitate continuo

#tunc videatur. Huius paulus per quod

subdit hoc enim sentite in vobis
 quod in xpo ihu / qui cum in forma
 dei esset / non rapinam arbitratus
 est esse se equalem deo / si semet
 ipsum conuincit formam sui ac
 cipiens quod natus humilitatis
 omni tradi aut cogitari potuisset
 quoniam quod deus et creator omni se con
 uincit et similem conditor ac
 cepit quibus tam elatus esse po
 terit qui ipsa cogitans non com
 pellatur fieri humilis quod eo
 manio et simili forme accepto
 et si satis foret ad persuadendum
 omne genus humilitatis quia in
 acta sunt sponsi mei minus sua
 ne est recusare / hoc more / man
 faciendo gerite / nunc tota eius
 vita summa redollet humilitatem
 nascatur quod humilissima nunc humili
 nutrio commendatur in humili tu
 gurio et inter humilia animalia
 reponitur humiles piscatores
 in discipulos elegit humiles par
 uulos amplexatur predicando inquit
 sibi attribuit / si dicit suorum quem
 audias non est magis Et rursus do
 ctrina mea non est mea / si enim
 qui misit me faciendo miracula
 dicit discipulis videte nemo dixe
 ritis Ansonem hanc / leprosum
 dato / vide nemo dixerit tibi hunc
 in dominum humilitatis pedes
 discipulorum / et ut implet omnes
 humilitatem / prout se a suo bap
 tismi humiliter omnes audit
 humiliter quod respondet / sed / resus

factos que humiliter passionem
 et crucem tulerit / ne forte flammis
 de maribus me reliqua dicere
 et vos audire impediat / deficiat
 me quippe dicit si omnia xpo humi
 litas gesta et documentum re
 ferre vellem / quid ego intum
 scis homo o pellis mortua quid
 tenderis / os amens fetida quid in
 flor / princeps humilis et tu
 superbus caput humile et mem
 brum superbum / desate igitur a xpo
 quia inuis et humilis corde / si
 si vultis filii mei in hoc seculo
 vinitate negotio quod tractari est
 intrare contentionem et in artem
 gloriam abire et omnia in humilitate
 agite / si vultis celeriter et sine
 difficultate id ipsum facere et
 caritatem / inquit / inquit / hunc
 accipite hoc saluum re pre
 ceptum quod in modo quo nichil
 efficacius esse potest in omni contro
 uersia scienda humiliter quoniam iudex
 putas et qui non sit acceptor per
 sonarum nam sine iudice litiga
 ntes raro inter se conuenire co
 nserunt / ecce quod vobis demo
 nstro iudicium / Ipa ego sum ista
 dei ecclesia in vobis compromittite
 in me eligite me iudicem et
 arbitrum de sapientia cui relin
 quitur / dubitandi locus cum per
 sanctus omnes me doceat veritates
 si euangelium quod omnis sacra scriptura
 a me fidei fidei auctorem suscepit
 si nichil catholicum dici potest quod per
 me non per me non sunt approbata

Si omnes doctores et ingru suas
suas me semp iudicio submise-
runt dicentes no credemus ex-
cuse nisi eccle audiat nos om-
ni iudicet quib de cetera ambigat
in angli contrarie diffiniente co-
petens iudex ego sum de accepto
personarum supradictum est quicquid
dicere cum leges humane prohibeat
precepta a filiis in quibus per constat
affectu iudicem recusari quib ma-
ior honor vobis contingere potest
quam sponsa xpi et regna astra
a doctis eius iudicet inter vos
et hic maior certitudo veritatis quam
disciplina spiritus sancti summa promi-
tatur. Quem in quibus fideliores iu-
dicem invenire poteritis quos
amantissimos meos vram
volite ego disputando labore
non cesso tendo vobis alter latere
quid vos multitudine labori
oneratis tunc diversorum ingru
suas in modum afferatis tunc
intelligentias vras humane
inquisitionibus et subtilitatibus
defangatis. Ecce in medio vrum
ad est ingru vrum cui spiritus divinus
sensus mysteria et archana apert
scripturarum non minus opus
est iudicando ut legipotes ad
notem neque bibliothecas perscru-
ta nullis hominis consilio opus
habeo. cum consulit deus claritas
divina meritis semp intellectum
illustret et agnus meum quibus
opus ante me lucemque dese-

ret ne erum ut paulante eo
apostoli. folius tractatum audias
Et quia ego cum sum toto orbe ter-
rarum diffusa in vno loco tota
esse non possum solco processita-
tibus xpiane religionis non magis
aliquam urbem eligere insignem
ut ad eam ex omnibus finibus mee
diacionis episcopos et sacerdotes ac ali-
os leuitici gregis et quos volueris
quibus in spiritu sancto legitime co-
gregatus ego ipse reparator et ibi
eternalis meum erigens quicquid
per humorem aggregationis quia vlem
summi seu concilium quale vo-
co iudicatum statutum quod fuerit
perinde gratum habeo. ac si ego ipse
ore ipso iudicarem et statuissem
Idcirco ab omnibus vobis subanathe-
mate ubique observari. Hoc ante
tempus missum melius quam in hac
ciuitate Basiliensi humorem qualem
summi infusus est posse iudice
hinc ergo sacro concilio quod in spiritu
sancto legitime congregatum facit
omnes meum auctorem prelatum quod in
pauca et ambas scientie et prelati
clausis celestibus missis a domino tradi-
tas veritate consignas et quicquid
in terris claudere et aperire solue-
re et ligare voluerit iuxta polli-
tationem xpi indubitanter clausum
et apertum solutum et ligatum
reputetur in celis. Itaque non aliter
nec minus reueretur. Hoc galium
qua me ipam consummare debetis

quod obrem ut via fidelis advoca
 ta vobis suadet ac ipsa mihi con
 sula ut sponsa xpi / et regina xpi
 in populi iure / ut in omnibus vos
 ipse hunc sacra concilio peritus
 quittatis / et ab eius sanctionibus
 nullatenus declinetis / si non nulli
 aliquid de fide intendentes unum
 vel duos aut paucos elegerint
 homines / quorum iudicio stare valuit /
 quanto magis et vos hanc tam
 celebrem et toto christiano populo col
 lectam simonem perdivinendi via
 gentem in iudicem acceptare debet
 deus in veteri testamento populus
 suo mandavit dicens / si difficile et
 ambiguum apud te iudicium pro
 pueris inter sanguinem et sangui
 nem inter causam et causam inter
 lepram et lepram et iudicium inter
 perites tuas videris non vanari sur
 ge et ascende ad locum quem ele
 git dominus deus tuus / veniesque ad
 sacerdotes leuitici gentes / et ad iudices
 qui sunt in illo tempore quousque finem
 eorum non declinas ad dexteram
 vel sinistram sed ad hoc generale con
 silium locus est quem elegit dominus
 in quo sponsa sua sanctum tribunal e
 roit / et qui hunc in eo congregantur
 in locum sacerdotum leuitici gentes
 successerunt uno et plusquam leuite
 sunt / maioremque protulit dubio
 scientie patris quam copiam a domo
 receperunt utique cum illi viderent
 ministri sunt hunc vero sunt iudicis

illi sanguis et carnis iudicis
 hunc autem spiritus et anime merito
 go ad unum hunc concilium vnum omne
 negotium penderit et quicquid
 sanctum aut perperam iudicant id hunc
 hesitationis sanctum perperam de
 habetote / ne veniat super vos iudi
 cium mortis quod inobedientibus
 quatuor dicens dominus in hoc ap
 pedit humilitas et obedientia via
 Si quemadmodum christus venit
 facere voluntatem patris / ita et
 vos veneritis facere voluntatem
 patris acquiescite tandem obsecro
 monitionibus meis neque imitandum
 prudentie vestre accipite missa dei
 et nunc in iudicio hanc sanctam
 simonem decem gremio quilibet
 esse potest qui eius iudicio stare
 voluit pollicetur vobis quod non aliter
 iudicabit quam spiritus sanctus dominus et
 pater illius dictant quod aspa
 bit iudicis iudex et arbiter per
 fecti illuminationis corda omnes
 ut diuine ambulant veritatis
 et pacis / si ut spiritus pacis in
 cordibus vestris efficacius habitet
 et qui saepe et carnis caritatem
 vobis largiri dignetur cui hunc
 militem et mansuetor semper
 de peccatis placuit / sitis in oratione
 perfructus et tam diu actum
 feruenter suum pietatem ieiun
 iis gemitibus obsecrationibus
 ac sanctis opibus impellat
 usque quo ipse vultis doctor et

et caritatis auctor corda vniuersi
populi p[er] suam q[ui]ng[ue]m sagi concilii
illustrabit ad cognoscendam
placendam q[ue] vitas et vnitat[em]
semitam hora p[er]git ut iam sine
dicendi faciam iudicis ergo dile
ctissimi mei consilia et p[re]cepta mea
qua et vtilia sunt p[re]senti tunc
viam qua hoc facillime p[er]sequi pos
sitis p[re]senti que illam quate
nulla salubrior inveniri p[ot]est monent
vos honor dei qui supra modum
p[er] v[est]ra dissensione leditur fides em
catholica ab infidelibus blasphemata
in honoratur et irridetur nec v[est]ra
esse cadunt / qua p[er] tot scelerum hinc
inde lacerari inspicimus / monent
vos honor v[est]ris v[est]re qua hostes
xpianum nomen p[ro]pter dissidia v[est]ra
vbiq[ue] contempnunt / monent vos at
bis hinc lacrimas quas p[re]cibus cot
tidie fundo et assidue dolor qui
me p[er] v[est]ra discordia excruciat ve
dicere illud possum q[uo]d scribitur
in canticis p[er]cussit me et vol
uerunt me / tulerunt michi pa
llum meum custodes inimicorum
in si velitis ab omni humanitatis
et gratitudinis vestigio de m[un]do
exhereri vos deest tot erumpna
rum et calamitatum micarum
ducite cum possitis filii lacrimas
sanate vulnera restituite michi
passum meum q[uo]d abstulerunt
michi custodes inimicorum ydola
tre v[est]re et gentiles et qui in re
bus mortuis hinc sacra spem
ponunt / Iudate me vestram de

auratam et mundatam varietate
decoratam quidem caritate meum
brorum varietatem aut copiosa
filiorum multitudine / si publica vos
monere debet calamitas transpi
cite vnde / quo plebs xpiana
a turcis sarracenis tartaricis
ac barbaris concutitur et devo
ratur / fur non compatimur tot
milibus fr[at]rum v[est]rorum qui singu
lis annis innumerabiles infidelium
finitatem rediguntur / si audiret
cum raptorem p[er]dam dimidum
xpianorum quia sunt illa lacrima
ac suspiria cum vxor cedit in
sortem viri / vir alteri viri p[re]
alteri filius viri fr[ater] alii alius
quia sunt illi gemitus quia q[ue]
singulis filiorum meorum mise
rabilius cum vicem deserviunt
inquin[ati] se amplius remissum quibus
tunc v[est]rum abstinere posset a la
cibus desinentibus tunc forsitan a
bellis vicem decertare / si q[uo]d la
cunabilius est / q[uam] multi / q[uo]d h[ab]et
qui captivi ducuntur non valen
tes tunc duram forte finitatem fides
catholicam abrogant et ad nepha
ndam machometi sectam p[er]tinent
et deinde regna p[er]viciat v[est]res
opida cotidie capiunt et debellat
de populantur iam vos pene ad
angulum occidentis reduxerunt
modicum restat ut tandem de
finibus terre vos eiciant / heu in
cum tantam v[est]ris v[est]re fr[at]rum q[ue] re
storum afflictionem non recognoscitis
fur ista audientes in v[est]ris p[er] se

bellum tam crudele committitis et ci-
 strum ac frum sanguinem sine ulla
 misericordia effunditis horum omni-
 calamitatum dissidia christianorum
 sunt causa / si idem sapienter / candi-
 qz caritatem hrent huiusmodi per-
 scutio mox finem accipet. Neqz cu-
 villo pacto ferre possent aduersus
 meos sanctuarium dno pollicere
 et in populum catholicum amplius
 desine / nunc que infideles nunc
 catholici faciunt facere possent hec
 eadem catholici infidelibus obuiat
 deniqz vos regni bonie ac regnum
 fuculaz miserranda calamitas
 quita in hys phibz sanguis dani
 effusio / qd frangit / cedet / confectus
 bella / ruit incendia / denegatio
 nob de placatione / quitaqz in psonis
 et rebus desolatio / eo hoc recent
 dissidio nam diuina scata sunt se-
 quaz / verisimiliter formidari in dieb
 nisi vera unitas inter vos fiat
 pch dolor et toti ordi plusqz ma-
 nifestum est pfecto lacrimandu po-
 tui sup hoc quid loquendum foret
 vox inter christianos alius fissure
 memoria est vni ecclia dei tanta
 ractura pessa sit et tanto cruce
 reppsa / si si nunc acquiescit consilio
 qucadmodum spero idipm sapien-
 tes et mutuas caritatem hntes hec
 omnia repente cessabunt / nomen
 sol sup eos quies et tranquillitas
 orietur. Reflorabit in pace in m-
 tholice plus christianis orbis totqz
 renouari videbitur. Implebitur

celum terramqz amicos et homines
 in inextinguibili leticia iubilo et ex-
 altatione. Tanto deinde inter vos
 beniuolentie noou qmigeniu qd p
 feritorum penitus obliuiscunt vos
 ipos sicut frs amabiles et mutuz
 pro amore certantes alter alterum
 caritate superare studebit / benedict
 semp diem istum et innumerab
 deo omnipotenti gratias referetis qui in
 eadem vos unitate et caritate co-
 munit. Tandem plura succedz tand
 vobis qucadmodum successit et
 xpo. Quia in humana condico
 rape pt pagna em beata paula
 superius commemorant qd xpus eo
 manuit se formam sui accipere
 humilitateqz se factq obediens
 usqz ad mortem in pminum huius
 humilitate et obediencie subdit
 ppter qd et exaltant illum deus
 et dedit illi nomen qd est sup omne
 nomen et in nomine ihu omne
 genua flectatur celestium terrestriu
 et infernorum et omnis lingua
 confiteatur quia ihu xpus in
 gla est dei pns / sic siquid vob
 humilitate et obediencie fuit
 exaltabit vos deus sup tunc et
 magnificabit sup filios hominu et
 dabit vobis nomen qd e super
 omne nomen. Hec est nomen regni
 christianu quo nullu nre gentes
 est gloriu. Amic em digne dani
 critis et vocabimur namqz huius
 nomen nisi caritatem hntibus non
 recte congruit atqz in hoc vestra

xpianitatis nonne / si vero xpianum
fuit id si spualem caritatis unitas
habuit omne genua flecta xpianum
inferi videntes vos eadem fide
et caritate unitos vobis subiacent
et tanq[ue] vultu et genua flecti vos
contemnentibus nihil adusib[us] vos
prevalere potuit homines vos tunc
rebitur et in eo xpiano popu
lo si unanimus fuit totus orbis
quasi genua flectens fuisse cogit
Angeli vo et auct[orit]es celestes gemma
caritatis flectentes vos honori
ficabunt et una vobiscum genua
flecti putabunt vos cum iubilo
coram ihu xpo sponso meo ut
in terra beatitudinis unitis et
regnetis cum xpo. Tunc omnis
linguas confitebitur quia magis po
pulus catholicus in gla[ria] est dei p[ro]
pter quam glam[ia] ipse ihu xpus
nos omnes et alios filios meos
vbiq[ue] op[er]es p[er]ducere dignetur
Am[en] unit cum deo p[re] et p[ro]
sancto in secula seculorum amen
Quare nunc tempus acceptabile
est nunc dies salutis nemini
dantes ullam offensionem ut no
vituperetur ministerium vestrum p[er]
tata sue h[ec] va[ri]a p[er] me d[omi]ne
in epla h[uius] ecclesie me militat
cordium illustris dux clarissimi
antistites varii catholici plati
uiri divini et humani doctores
doctissimi ceteriq[ue] astantes eru
ditissimi et in xpo fides dilectissi
migeret amplissimum ceteris v[er]
in p[ri]mo dicendorum allocutio oram

ornate compositam et mature dige
stam que cuiq[ue] vestrum dignitatem
prudentiam sapiam eloquiaz atq[ue]
alias venustates et dotes summas
in modum adducet et rem ip[s]am
p[er]suasam deo gratissimam et ho
minib[us] salutiferam de qua paulo p[ro]
dictum sum p[er] oraret / s[ed] tira sunt
p[re]s[ent]es reuendissimi que me ut planum
eloquiae p[re]s[ent]e leui atq[ue] plano salo
agerem no[m]o modo p[er]suas[us] s[ed] ve
hementer impulerunt. Illud quid
in p[ri]mis est q[uod] iuuentutis mee flo
rem no[m]o in hoc diceret que s[ed] in
aliis facundia v[er]itatem pietatem
humanarum diuinarum q[ue] rerum
notitiam q[ue] timentibus fere q[ue] sumpsi
et ceteris eloquiae flore floro
teste vberissimo nec impatores
nec iudices nec deniq[ue] oratores
q[ui]bus artib[us] p[re]cepta p[re]perunt
quicquid magna laude dignum s[ed]
v[er]u[m] et op[er]atam q[ue]sq[ue] p[er]t[ine]nt
leniam[us] aut imperito eloquio ob
p[ro]p[ter] atq[ue] moreb[us] no[m]o inmerito p[re]
tulerunt rursus quia apud per
sonas v[er]as amplissimas p[ro]phetarum
oraculum illud adimpletum fore
intueor labia sacerdot[um] custodiunt
sapiam et legem exquirunt q[uod]
ore eum. Am[en] cum vos p[re]s[ent]
omnib[us] dilectissimi disciplina sua
et eloquia resurgentes videam[us]
quid rem ip[s]am v[er]is amplissib[us]
iudiciis referendam v[er]bis q[uod]
ornabo quid apud vos doctissimos
p[er]suasione atq[ue] rethorice artib[us] le
pore opus est cum vos omnes

ingratis in hac re conspuas. Quod
nam a me aut eo posuitur inge-
nium aut eloquium laudum o-
mnium potest et vris acutissimis
ingenuis non videatur multum
atque per facile amplius iusticia cum-
rem ipsam illico subiacenda ve-
ritatis intore submissam videtur
vultus non sum eam ipsam verum
lenocinis indigere. Canon noster
testis locupletissimus est. Invenit
eum super vacuis laborare impedibus
qui solent certat facibus adiuuare
quoniam ergo plenitudo adiectionis non in-
diget nec ulla requirit quaedam
argumenta. Similia igitur pace omni-
um deperit ad alia atque ad hoc ornatis-
simum. Similiter dulciter atque gra-
tissime paternitates vestre reuendi-
ssime se ducere ostendat illius en-
necium opificis pollinatione
factus quoniam per vatem suum inquit
dilata est tunc et ego adimplenda
illud. Denique per alium. Flama-
ne cesses coacta quasi tula vo-
cem tuam omnibus fere in vobis
occurrentibus. Preterea. Rami admo-
dum atque scandalum inter sanctis-
simum in vobis preterea et dicitur dicitur
fugimus. Similia per videntia
similia autistem quatuor et con-
gregatum vitam amplissimam
noniter subortum innotescit quod
coactum quod hoc videri fugit
et accusum esse non desit. Itaque
in angustis vobis sepe innotescit trans-

figurat et sub obtentu bonitatis
reformationis ecclesie atque pacis sus-
suram. Quod et scandala inter bonos
et precipue prelatos reliquos quod
clericos qui laicorum sunt oculi
suggerit ut dispersis additis
clericalibus illud per migrari adimpl-
leatur. Obstruatur oculi eorum
ne videant et dora eorum semper
incuria. Et cetera. Ipse malignus
hostis ut velissime inquit canon
vult. Quod in vobis mille notendi mo-
dis non ignoramus. A faciem eius
donatur. Namque a principio rime
sue veritatem ecclesie rescribere
caritatem voluerat. Scilicet opem
dulcedinem. Inimicis felle inficere
et omnibus modis humanum genus
euertere et perturbare. Dolor enim
satis et erubescit caritatem quod
in celo nequit. Hic bonos co-
stantes eo interea in terra te-
nere. Vnde et quod fragilitati
non creditur ut omnis aditus non
tendi eius. Vnde innotescit
ne mors ingreditur portas no-
stras. Et reformationis omnes
querimus si reuendimus ne per
dolor nobis sit confectantibus
eam amplius deformis. Quod
enim scissura atque scissura te eam
magis decolorat. De nigritate de-
format ac perueniat cum videri
sit ponsa. Per vni ponsa vni
pastore atque vni. Cetera sanctis-
sime ecclesie ne per haudissima mala
ignoramus ecclesie aut bona

diripiuntur vias tolluntur In
solestunt principes seculi et sub
pontificibus rebelles effunditur
in deuotiones surgunt etiam con
culcantur unitas ecclesie confunditur
deus offenditur et addebat et
denique in hereses homines laenunt
Quum teste canone vix sine heresi
si scisma consistat vixit q. m.
inter scisma et heresim tunc
summe debemus patres optime
ne q. laici in nos clericos insur
gant Futurites illud sedimur
eulogium Hecmel atq. ity p. nos
et eno nost. verificatum quise
inquit em. prothodolor in quab
sua epla et transumptum de
scribitur in canone tufferunt
vixit q. m. et veteres scri
tantes historias invenire non
potuit scidisse ecclesiam et diu
populi Ista em. et em. v.
tuntur in tortuosum laqueum
in omnibus locis paucos san
dalum dare principibus et po
pulis corporaliter conluctantibus
pacem querimus s. verend. est
si p. reprimis ut reprimis ne di
mo corpa s. corum ammas
ad q. fluctum maximam opo
namus hereses ab his qui for
sunt extirpare conamur s.
ammas deq. p. nos et clemes
ne nobis hic dissidentibus
grauiores et deteriores inter
nos q. surgunt et q. temptibi
les redamur no. mo. apud

cos qui modo fidem meam odunt
s. et apud omnes nobis q. missas
qm. et gregorium eulogium
tunc vita despicitur repat ut
omnes predicatio contempnatur
Erigite tandem patres doctissimi me
oculos et considerate ecclesie em. fidei
xpiane inimicos in foribus et dis
sidium no. p. in civitate v. ra
accessum et germania v. m. gerine
et vera nobilitas que tunc stren
uis actibus ecclesie nost. tunc em.
nephandissimum et p. mectatum
scisma pacem et unitatem in tunc
finibus imperime tributa ex
qua siquid regulam no. modica
in p. et modum maximam in
futurum consequens pacem ne
eam v. m. m. tunc tunc in
eisdem finibus veluti ante ad
vomitum et suum lotum ad vo
lutabrum hui. renolum caute
queso patres optimi ne concilia
ista v. que in synodo consensu
p. paliter obscurata elinada
instituta habuerit scissuram nos
offerant et antidotum q. tatur
in venem pastor in summi me
dicus in assassinum ac vester quis
piam dicit nos ad pacem come
nimus et ecclesiam reformare cupimus
est qui v. v. et dissidium
tollere et pacem ecclesie et po
pulo xpiano dare p. et p. facto
et si hoc veritate intucatur no.
in. infantes prorsus nos reddit

in tunc videntur tunc subtilisse
sicut in simili glo. or. nri. si. in
li. celsi. ff. de arb. fmat. inquit
em. q. si p. no. statit quo magis inter
ius debito satisfactum opus est.
nona interpellationis ad hoc ut
iura consuetudinis ad idem q. non
sentit baldus in quentibus sub
in li. f. v. de quib. que pe. no.
p. et de p. p. p. q. in tunc
p. septennium aliqui comparant
sent et sine iudicio p. p. p. q.
conalium consueverunt attamen
loci mutatio tunc tunc facta p. p.
dum Eugenium expresse no. com
prehenditur in illa consuetudine
frequens p. p. p. aut in duobus
dumtaxat casibus p. p. tunc in
stat causa rationabilis mutandi
locum conali. agregandi et in hoc
casu p. p. p. p. p. p. p. p. p.
locum mutandi cum consensu et sub
scriptis duorum cardinalium ac
duarum p. p. p. p. p. p. p. p. p.
Fidus casus est
in electione loci subsequens conali.
qui d. fieri p. p. p. p. p. p. p. p. p.
app. ante et consentiente conalio
ante finem eius q. conali. p. p. p.
autem in e. d. q. ibid. no. compre
hensus si cum consuetudine causa
mutat mutatio loci conali. iam
p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
go in ipso casu no. adinatur po
testas p. p. p. et card. locum mu
tandi iustissima cum suggestioni iudi
tante data p. p. p. quia casus omni

relinquitur iurisdictioni p. p. p. ac p. p.
ip. xpo. Verq. vicarius omnia p. p.
clau. distationis no. errante p. p.
inquit quentibus p. p. p. p. p. p.
in casu q. p. p. de trans. p. p. p. p. p.
et de d. d. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
excepto p. p. p. omnia p. p. p. p. p.
distationis no. errante de quo
in e. q. p. p. de iur. p. p. p. ac in casu
no. iudic. suberat legitime cau
se locum mutandi ut in p. p. p.
inde confect. p. p. p. p. p. p. p.
vna in p. p. p. erat in in pace rudi
no. p. p. quia cum domus in capet
ecclesiam reformare vniuersaliter q.
ob olim reformata no. exat nec
gotia ytaliam se poterat transfer
re p. p. p. notoniam corpus inuali
tudinem debuit posse ad eum locum
conalium conuocare cum p. p. p.
cuius p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
Nam si p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
veneramus p. p. p. p. p. p. p. p. p.
casus illa consuetudo frequens co
p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
cuius longe comente videtur p.
mittere p. p. p. p. p. p. p. p. p.
qui est conali. caput et d. esse
cunctas in ip. p. p. p. p. p. p. p.
paliter egrotacionem nec obstat ali
quorum motum dicendum q.
p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
celebrari tunc sepe ino. q. in
casu fidei cum legibus inuenien
tibus conalia quibus celebrata et
ab soluta esse legantur fatetur q.
p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p. p.
similiter ad hoc ortari posse eund.

esse tunc sua inter sit cui xpus
oues pascebat conuenerit et ecclesiam
operte reformationem integram ac
cipiat p[ro]p[ri]a et foras cum plati
habet paucissimi in hac urbe ba
siliens[is] congregati in quadam ses
sione declarauerunt concilium istud
fuisse congregatum in eadem p[ro]p[ri]a
in capite et in membris reforma
tionem et intendunt procedere ad
informationem capituli tenebatur
ne q[ui]a conuenerit ihu xpo ad res
tam arduam et periculosam per
p[ro]curatorem comparem cum ad
rem arduam explicandam co
p[ro]p[ri]ate p[er]sone morbo impediti no
artantur ad p[ro]curatorem q[ui]ntus
ut h[ic] in logio sanationis q[ui]ntus
h[ic] go reformationem legitime po
tuit fieri p[re]latis p[ro]ficientibus
ad suu[m] pastorem et conuenerit ihu
xpo p[ro]p[ri]um in loco tercio no[n] de
buit illa loci mutatio contempni
violari nec dampnari ad h[ic] q[ui]
in simili scribunt doctores in
bo no[n] de po p[ro]p[ri]a in quibus
q[ui] si canonici aliqui q[ui]ntus sine
eorum culpa nequeunt p[ro]p[ri]e me
tun[us] h[ic]ram ad ecclesiam redire
p[ro]p[ri]us ecclesie explicandis
debent q[ui]sistent in ecclesia ite
ad illos conuenerit ex quo como
dus negotia ecclesie q[ui]nta cum
expedire possint si dicit fortass
aliquis licet constitutio illa fre
quens ex p[re]sente no[n] p[ro]uidet p[er]
quem debeat locus concilii ac

tualiter congregati mutari satis
in p[ro]p[ri]a ex mente colligi nam si loci
concilii subsequens d[icitur] eligi et de
putari p[er] papam concilio app[ro]bate
et consensiente foras d[icitur] requiri
consensus concilii actualiter con
gregati in mutatione loci ip[s]ius
concilii cum magis possit inque
rari ip[s]ius concilium in mutatione
loci data congregationis quod in
electione loci concilii subsequens
q[ui]d hoc p[ro]p[ri]a d[icitur] respondere p[ro]mo
q[ui]nta considerato p[ro]cedet ubi
congregatio p[re]latorum fuisse
sufficienter facta si cum in casu
mo paucissimi p[re]lati conuen
sent saltem de habentibus voces
consultu[m] et decisu[m] rationem
magis q[ui]nta et aucti ut conclu
datur iste tertius casus sub p[ro]mo
q[ui]nta sub 2o ut sufficiat habuisse
consensus et subscriptum duorum
cardinalium uel maioris p[ar]tis
p[re]sertim cum ip[s]i d[icitur] cardinales
computatis ep[iscopis] p[re]sbyteris et
diaconibus essent minus plures
et maioris auctis quam illi pau
cissimi p[re]lati qui erant congre
gati in hac urbe basiliens[is] t[em]p[or]e
mutationis loci amplius q[ui]
casus iste esset dubitabilis p[ro]mo
erat declaratio summi pontificis
et ip[s]orum domini cardinalium
nam aucte d[icitur] et cath[olice] du
bia quibuscunq[ue] arduissima et ob
stura ip[s]e dominus p[ro]p[ri]a cum suor[um]
duorum cardinalium consilio
et assensu declarare h[ic] ut habetur

in eo libello qui de vto^o intitulat^r
 et declaratur volissime q^untur ut
 in r^o p^o v^otem qui fuit l^oum f^oez
 et 2° p^ouar^r responderi p^o q^u co
 causa rationabili et alijs nota
 p^o p^oa co^opreffe venire contra
 consuetudinem conaly co^o v^otem
 statum ecclie q^uerimus ut no^o tant
 sentit. Imo et omes scribentes
 p^o q^u em^o in r^o q^uto de q^usue ut
 glo^o d^o in r^o v^otem p^ouar^r d^oclat^r
 li vi que d^oat papam posse et
 de plenitudine p^ouar^r p^ouar^r tolle
 q^untur conaly licet de h^ong^ota
 te no^o d^o ab^o q^u q^u v^otem conaly
 hoc facere et idem sentit glo^o
 p^oterq^u in articulis fidei m^o f^ou
 li d^o et in hoc casu causa ratio
 nabili subsistit indistincte put
 q^unt intelligitur q^u p^oa de u^oes
 p^oate no^o iudicatur conaly in ma
 gis auctas intelligi^r co^ocepta
 ut in r^o f^ou de d^o et v^ou q^u
 i^o m^o f^ou co^o h^ou nec d^oclat f^oid^oa
 illud v^ou vbi conalim^o co^opreffe
 no^o p^ouar^r legem p^oe quia ut
 d^oclat^r est co^o quo sub est causa
 rationabilis em^o p^ouar^r est co^o
 cepta cum teneat locum dei in
 terris p^ouar^r et si illa constitutio
 frequens q^ueruat v^otem statum
 ecclie q^uo ad celebrat^o conalioz
 ut colligitur co^o em^o p^ouar^r no^o
 in ad loci d^oclat^r u^o m^ota
 con^o cum in quib^o loco congruo
 possit ecclia reformari nec co^o
 mutac^o loci est tam notoria

facta p^o v^otem in r^o p^ouar^r p^ouar^r
 d^oclat^r aut de d^oclat^r ecclia
 p^ouar^r cum mutacio loci fieret ad
 v^otem reformac^o q^uo^odam
 p^o applicac^o m^oclat^r ad caput
 p^ouar^r sanctissim^o d^ou m^o alle
 get a^oam causam cum in pace
 responderi ad p^o d^o p^ouar^r p^ouar^r
 sine v^otem p^ouar^r q^u loci
 co^o causa co^o mutari no^o possit
 sine conaly consensu actualiter
 congregati q^uo^odam cum cause
 sub sunt mutandi in p^ouar^r q^u
 de d^ote p^ouar^r est in mutac^o
 om^o v^otem h^ou consensum ut
 supra p^ouar^r f^ou h^ou d^oclat^r
 sunt no^o d^oclat^r f^ou ut^ocl^o
 resat cum m^oclat^r quato^o
 m^oclat^r aut notati a quocunq^u
 aliud sentien^o no^o valcat et hoc
 breuissim^o quo ad p^ouar^r p^ouar^r
 in r^o sanctissim^o d^ou m^o q^u co^o
 p^ouar^r causa et t^o p^ouar^r
 longe ampliora cum p^ouar^r
 auctibus at^o rationibus iusticia
 at^o p^ouar^r p^ouar^r m^o
 t^o v^otem amplissimis at^o co^o
 dem sanctissim^o oratoribus f^ou
 p^ouar^r et seriosus respondendo et
 hoc quo ad p^ouar^r p^ouar^r nobis
 q^uissim^o q^u d^o m^o condestendens
 idem d^ou m^o p^ouar^r q^u
 in p^ouar^r p^ouar^r em^o
 u^o p^ouar^r u^oclat^r negligere
 et in hoc re p^ouar^r clem^o
 tiam et benignitatem em^o
 et quicunq^u p^ouar^r m^oclat^r
 reuend^o p^ouar^r v^otem in hac
 p^ote m^oclat^r colleg^o et u^o

una contulerit successum suis tem-
pibus paternitatibus explicandas
attamen ut vobis reuerendissimis
patribus morem grauius qui ta-
lo tpe summa cum instantia nos
omnes exoratos fecimus ut prostan-
dalo emendo omnes simul illas
refruamus libenter animus ut
et clare comprehendatis nulla
pessima nulla duplicitate nullasq;
dilationes in hac re nos vellent
prima siquidem instructio est quod cum
alias ex causis iam dictis san-
ctissimus dominus noster civitatem bono-
mensem eligit nec hactenus eius
voto satisfactum curas. Item
ac ibi prius messianibus patribus
quos per deputatum observat et
exorat ut illam civitatem bono-
mensensem pro celebratione concilii
acceptare velint cum sue sancti-
tati et reformationi ecclesie vris
q; comoditatibus congrue pluri-
mum arbitretur. Est enim illa civi-
tas de dominiis ecclesie spaciola
decora et scientiarum alimonia
et in ea longe securius quam
in terra aliena potest moram
trahere et patrum se fortialiter
in ea existentibus in manibus
concilii durante toto tpe con-
cilio. Item patrum se offert re-
mittere ac amulare si quid
per eum contra vos aut vrum
quolibet occasione concilii ipsius
attemptasset seu decerneret et
q; eadem congregatio vram
amplissima facit ut amulat
at veritet si quid in preiudicium

et debeat sedis apostolice fuisse at-
temptatum sub nomine concilii in
hac vram congregatione. Pro si bo-
num ad illam urbem bononiensem
se transferte non vellent contenti
esset ut ageretur hic concilium
quod habuit boemonem reductionem
ad fidem catholicam et ad prom-
tionem pacis in populo christiano ita
ut ad hoc explicanda certus ter-
minus prefigatur ut eo lapsa possit
intendi citius ad ecclesie reforma-
tionem. Secunda instructio est si
votis instissimis sue sanctitatis
in hac parte acquiescere non vel-
letis contenta est sua sanctitas
ad alium locum in regione italiae
congruum et non suspectum
vna nobiscum eligatis et in co-
pulatione predictis in prima instruc-
tione vix super renovatione attempt-
ationum et reductione boemonum
quod fundetur concilium generale
seu ipsud ibidem continuari intel-
ligatur. Tercia instructio est si
malis intransigentibus non vel-
lent paternitates vestre suo desi-
derio acquiescere ut sit plenam
suo concilio adhibere parata
est sua sanctitas ad omne scan-
dolum tollendum res ista an in
se posulet quittatur arbitrio
per platonem hic existentem
venit per suspensorum et amba-
satoribus electorum imperii
et oratoribus regni francie
et papam hic existentem ut si
deciderint petitionem suam supra
factam instam esse fiat concilium

in dei nomine in hac tunc modis
factis si autem destinant utilibus so
re xpianitati ut fiat in alimania
q in dei nomine coram arbitrium
obfatur tunc modis in et condicio
nibus insequenti instructione refe
randis apud et ultima instructio
q si nullis precibus atq pswasione
bus ad predicta induci potestis con
tulit nobis facultatem ut parum
scandalo evitando eligamus una
nobiscum locum in alimania pro
prium uel remotum hinc ur
be Basiliens ubi generale concilium
conveniri intelligatur quo ad refor
mationem ecclesie ibidem sciendum q
in modis adiectis ut in hac urbe
Basiliens qua semper dilexit et di
ligit firmiter concilium et conti
nuetur quo ad Boemorum reducio
at et si videbitur paternitatibus
vestris quo ad pacem in populo
xpiano procurandam si occurrat cau
sis iuste sue. s. cum momentibus
reformationem ecclesie vult differre
ad locum p vos et nos quiter e
ligendum. Itz q quande fiat at
temptationum reuocatio pro ut sup
in prima instructione plicatum est
Itz q in reformationem ecclesie scienda
no extendatur manus ad ardua
nisi data in concilio pntia saltem
hxxv prelatorum intelligendo in
de pntibus archiepis cum quib
qum cum ab aliis ecclesia no sint
qualiter reformationem quoniam e
q tanta res in arduis saltem cum
forte sine scandalo provideri non

possit non ordinatur sine prefati
assensu. Quarto ut opte sue s
et concilio inter ea fiat platorum
nova convocatio ut infra certum
tunc ad concilium qualiter quoniam
debant inter in poterit pcedi
in hac urbe Basiliens in casibus
p dictis. Itz sunt omnia ptes reue
rendissimi que in instructionibus
vris continentur ad quas in ne re
fero si quis modus calificatus per
me fuisset omisus vel aliter re
latus quam ibidem continetur qu
coram omni copiam vestris paterni
tatibus libenter offerimus. poste
mo veniens ad tertium paratos
se reddunt. Itz p. atq college
maiores et ego una ad quoniam
endum de loco pro concilio cele
bratione suatis instructionibus nob
traditis supra refatis q in hoc atq
ex corde maximo pntates vras
amplissimas exortum obserationem
atq deprecationes quas aliqua opte
dictis instructionibus summa cum
pace acceptare velitis ut omne
scandalum cesset reassumendo
va thematis ppositi. Ecce nunc
tempus acceptabile ecce nunc dies
salutis nem dantes ullam offe
nsionem ut no vituperetur misericordiam
vram dies pfecto ista salutis est
salus cum hodie illuxit cum
p predictorum reformationem in
manibus habeatis pntem nob
et vite pacis et discordie unionis
et scissure nam omni oron sub
mota omni figmento excluso libe
poterunt paternitates vre ecclesie
dei dare pacem quietem et more

integritatem reformationis non
impedimenti erit loci unitas ad
illud possitis capere bonum satis pro
prium nullo dictum est in themata
te. Ecce nunc tempus acceptabile
et si hoc feceritis nulli prestantis
offensionem aliquam suauiter co
harum decenteris quod absit pro
fecto vitupabitur imperium nunc
non enim sine maximo totius cleri
obprobrio totius de papatu contu
dere non vult sine lesione misse
re in omnes resurgunt in pasto
rem suum et maxime cleri qui la
icorum oculi sunt. Et ut inquit
Iohannes quibus erit edificatio
discipuli si ingro intelligit se esse
maiores. Et subiat hoc certum
dei vehementer confundit laicos
meliores quam clericos esse vult
quod i. qualis et in obsecro cum
eodem aplo c. pale nunc in va
tuum dei gratiam quod die pro
offeritur recipitis aut enim tpe ac
cepto. Audiam te. Et si hoc ge
nitis pres optimi non cari qui
glam honorem et benedictionem in
hoc seculo et sequimini et mercede
maximam in futuro quam o
mnibus hic contentibus et michi
vna concedere dignetur ille qui
non dubitant pro seruis et ami
cis nunc omnia discrimina sub
ire si morti volunt se offer
re qui vivit et regnat per in
finita secula seculorum amen

Simile est regnum celorum
homini rei qui voluit ra
tionem ponere cum servis
suis. Opt. xviii et in xviii. Gode
emo. Quia in hanc intelligen
tia dactis. Quod est assue
da dicitur. Quod pro intelligentia
duendorum sciendum quod regnum
dei sine regnum celorum ponit
in scripturis facis accipitur nam
quod sumitur per spiritum intelligen
sanctarum scripturarum quibus
regnum anime in credendum
et agendum ad regnum dei obti
nendum regitur. Et capitur opt.
xvi. Quod inferetur inquit domus iudeis
a vobis regnum dei et dabitur
genti facienti fructum eius. Sed
sumitur per habituali infusione
gracie dei gratiam facientis et sa
nctarum virtutum quibus intel
lectus et voluntas anime ad deum
cognoscendum et amandum di
riguntur. Et sumitur luce xviii
regnum dei intra vos est. Et no
capitur per societate sanctorum
in regno celorum visione divina
fructum luce xviii. Beatus qui
manducabit panem in regno
dei. Quod pro congregatione
fidelium in una fide et sub uno
rege xpo militantium sanctorum
pntem statum. Et ita sumitur
quod in parabolis et potissime
hic cum dicitur. Simile est re
gnum celorum homini regi et
xpo. Ista est ille qui hanc in semet
suo scriptum. Rex regum et dominus

dominamus apoc. xix. et in h
ponsam sanctam v. vlem eccles
militantem in hoc sancto concilio
reputatam Job. iii. qui h. sponsa
sponsus est qui sororem h. sancta
ecclesiam triumphantem que hinc
viri sue v. ista canticor. vi. di
git soror mea in concilio basilien
reputata p. mula est m. s. s. suppo
sitorum et causam subdit quia
vbera nō h. v. v. quippe quo feta
est hactenus h. m. si duo h. debuit
sicut scriptum est in Exo. iii. vbera
tua sunt sicut duo h. m. capre
silvarum qui pascuntur in mon
tibus quia due magne et montuo
se p. tates sunt quia ecclesia et suo
dus sancta regi protigi q. debet
putatur in iure ps. vi. d. c.
duo sunt quibus principaliter m. d.
iste regitur auctoritas sac. pontif. m.
et regalis p. tates h. sunt duo v. v. v.
vbera sponse quia lactari a dolente
q. debet / si h. v. v. vbera sinistrā
s. hactenus sano manente lac
sustentationis p. manente aliud q. ter
minum et tanq. mater foveri de
buerat in amaritudine quāsum ē
Et q. lac m. stare debuerat ut fo
ueret potum nimis amara sub
didit ut omnia interina sororis
h. p. p. distichalam dissolueret
sicque mat. comissa est in nouer
cam / si nō delinquet bonus rex
dilectissimam sponsam suā quā
dulcissima consolatione letificat di
cens ysa. lxx. paup. cula temp
estate conuulsa absq. consolatione

244
278
noli timere quia nō confundere
nec erubescere q. nunc enim vas
qd. victum est contra te nō dige
et omnes linguarum tibi resiten
tem in iudicio iudicabis h. d. n. s.
sponse sue que nō solum sponsa
est si regina sup. regi m. p. t.
iuxta illud p. t. d. p. t. regina
a d. p. t. t. t. Et quia regina ē
ca p. t. t. regina quia h. p. t. t.
et regale imperium nō solum
sup. omnes subditos s. et sup. omnes
officiarios regis in toto regno h.
Et h. p. t. p. t. p. t. p. t. p. t.
libet similitudines reginū reg
in ecclesia ad similitudines re
ginū regni iuxta t. t. t. p. t.
regis namq. unus et sup. rex
ip. p. t. p. t. p. t. p. t. p. t.
et locus sponsa i. regina cont. h.
ralis consona et consona regie
dignitatis et auctoritatis / debuit offi
ciales iudicantibus quibus reg
m. regit et gubernat inter q.
v. p. t. t. et p. t. t. t. est
reteris p. t. t. t. sicut in ecclesia in
qua rex ip. x. p. t. sup. est p.
h. ecclesia sponsa et regina
deinde officiales inter quos p. t.
et p. t. t. est ip. papa et sic
p. t. t. officiat ut p. t. t. t.
r. nō h. p. t. t. super re
gnam sicut nec papa supra
ecclesiam sponsam et reginam
v. ego ut p. t. t. v. quia
rex x. p. t. p. t. p. t. t.
est x. et sit sponsam suam
ecclesiam sanctam prudentissimam
sup. omnes p. t. totius regni

quod illud p. vltimo chulic fi
he. r. p. sone congregant diui
cias diuisarum virtutum intelle
ctualium et moralis/ in tunc mōt
pōse sue sup gressa et omnes
fas nam a deo pfecta est in om
nibus ut plenissime in omnibus
et p omnia confidat in ea cor
pore sui s. regis eterni ut ibidem
dicitur. et ideo quiescit eadem re
gimen regni totius ecclesie sue vna
cum officialibus suis sibi subditis
Et hic apparere potest quod vna spe
cifia et eadem p. tas summa ecclesie
aspirat inuicem a xpo rege et
in ecclesia sponsa et in papa exi
sit s. multis dicitur qm in ecclesia
est ut in consortia et consorte
regie dignitatis et auctoritatis in
papa vbi ut in quodam officia
li. Item in regna sine ecclesia
est sempiternaliter et inderia
biliter qm desponsant eum in
sempiternum apoc. 21. In papa
est temporaliter mutabiliter et de
viabiliter. Et quia p. q. bene
simile est regnum celorum. r.
ecclesia militans et simodus scilicet
ipsum reputans homini regi q.
vo. po. ra. cum suo s. que sunt
vbi a principio p. thematē scripta
In quibus quibus vbi duo nobis
ostenduntur p. mo comparatio
similitudo p. tati ecclesie ad
sumum et regalem principatum
quia simile est regnum celorum
homini regi. Et infra exa
minatione discussio actus subditorum

ad recte iudicandum. Inquitur de
qui voluit ponere rationem cum
suis suis p. p. m. p. q. actus et
simodus sancta tanquam regina
similitudines regie p. tatis s. quia
simile est regnum celorum homini
regi. Et p. r. m. claret q. actus et
mores omnes tanquam ratio dis
tutere et corrigere d. p. deo vult
rationem ponere cum suis suis de
p. mo de expositio in. 4. in vult qd
facit et dabo illi p. tatem super
gentes et reget eas sicut et ego
a meo patre accepi ecc. similitu
dinem. de 20 de. 7. p. m. q. m. c.
linguam resistentem tibi in iudi
cio iudicabis sic go tota p. tas col
latis in duo sanctorum nam in
p. mo videbitur qm quoniam
concilium generale regie p. tati
comparatur. In 20 qualiter et
de quibus rationem a suis subditis
sine consensu rationem corrigere debet
et teneatur p. m. ad p. m. h. q.
q. rex in suo regno superiorem
non recognoscat leges et statuta
omnibus promulget et iudicat sic
et concilium totius ecclesie et omnes
suppositorum eius quod ut pa
teat nutuere libet quid sit concilium
generale. 7.
Concilium generale est congrega
tio legitima ante facta ab ali
quem locum ex omni statu et
et archiepiscopo totius ecclesie catholice
nulla fidei persona que audiui
requirit excusa ad salubriter
tractandum ea que ad beandum
regimen eiusdem ecclesie in fide
et moribus in capite et in membris

ptinent et concernunt In qua dis-
 finctione cum dicatur legitima au-
 tē facta / quēret aliquis quā au-
 tē debeat congregari et respo-
 detur qd regulariter a ipā sicut
 sonant de cetera multa et decreta
 lēb Exprimuntur tñ tēb casus in
 quibus congregatio concilij gñalis
 legitime fit sñ ipā unus dñus
 desit esse p mortem nālem uel
 canonicam que est de posicio uel
 si cadat in perpetuam maniam uel
 si esset corruptus et nō posset a-
 dū. Sedūs dñus sufficienter re-
 quisitus de convocando concilio
 tenet qñmāter in pñciez co-
 nus ecclie pferunt si tangat ipm
 Tunc si concilium p qñm est a
 papa legitime congregatum sta-
 tuat certum tempus et locum p
 celebranda generali concilio sicut
 fuit in ultimo concilio gñali qñ
 istas itaqz resbus legitime p tō-
 tilium gñale congregari et con-
 gregatum ad omnes actus suos
 procedere et progredi cō papa
 remnente et contradicente nūqz ra-
 tio quia nō est rationabile neqz
 equū ut ppter corruptionem uel ma-
 liciam unus membri debeat totum
 corpus detrimentum pati. Tertium
 est autem qd papa nō est nisi unus
 membrum totius corporis mystici ec-
 clie que sic ostenditur tota ecclia
 corpus quoddam mysticum est. Ro-
 m. multi vñ corpus sumus in xpo
 singuli autem aliter alterius me-
 bra unde et omnes actus iurarchi-
 ti qui sunt in ecclia ut pte ipā

cardinalatus patriarchatus archiepa-
 tus. Apatus et. Non sunt nisi actus
 et officia dñiformis membrorum vñ
 corpori mystico pñciantur. Hinc cor-
 pus xpus caput vñ et solū ē
 Eph. 1. ipm dedit caput sup omēz
 eccliam que est corpus eius vñ
 quia in omnia membra sensum et
 motum spūalium infundit nā de
 plenitudine eius nos omēs acci-
 pimus. Joh. 1. sicut vnguentum in
 capite quod descendit in barbam
 barbam aaron quod descendit
 in oram vestimenti eius solū
 autem quia ecclia dñs capita
 nō hz alioquin monstruosa exi-
 steret. Proqñ p qd et si papa
 caput dicatur hoc nō est nisi in-
 stitūter et reputatū est qñt
 pte vñ capitis. Et sicut cor-
 pus est hinc corpus mystici
 sic spūs scūs anima sicut spūs
 ipm vñficatū est sicut animū
 in simbolo ut in spm scūm dñm
 et vñficantēz vñficat que et
 vñit omnia membra in vinculo
 pacis et caritatis. Eph. 3. solici-
 ti fūate vñtatem spūs in vñ-
 culo pacis vñd corpus et vñs
 spūs vñ et sicut membrum nō
 vñficatū ab anima membrum
 mortuū est quāvis pendat in
 corpe sic omēs qui caritate caret
 p quam spūs scūs in nobis ha-
 bitat membrum mortuū est qd
 vñ pendat in corpe pde infor-
 mi. Hic est illud Joh. vñ. si quis
 spm xpi nō hz hic nō est eius
 membrum sñ quō caritatem hz
 qui nō solū bonū vñs vñl

multorum si deum totus cor
poris in se tota posse mitti in
pede ergo membrum mortuum
et nisi sanctur abscedendum est
Et sicut ad eundem primum rationales
pertinet corpus et vivificare et
dirigere similiter ad primum sanctum et
tu totus ecclesie et propter dicitur
in concilio presidere tanquam
et dirigens. in c. l. xv. Con
gregata omni ecclesia synodaliter
sub prelo obsequium legalium quod
ius papa primum ibidem consistit
non in presidenia sed sibi si primum
sancto habetur visum est inquit
primum sancto et nobis est probandum
igitur intentum quod sancta qual
synodus supremam auctoritatem obti
neat in ecclesia sic ostendi potest quia
ne totum manus est sua quatuor
quali parte si quale concilium uni
versale ecclesiam militentem repu
tat et virtualiter continet ergo con
cilium quale supremam auctoritatem
et supra papam in ecclesia de
tinet cui rationi ius ipsum canon
sonet. xiii. d. c. legimus si auctoritas
quintum maior orbis urbe glo
ria et statum concilii qualis
preiudicat statuto ipse et si co
tradictum si et hinc concordat
divinum ubi papam a concilio
apostolorum missum legimus sicut
mo mittitur aliquis episcopus ad
aliquam ambasiam c. l. vi.
Cum audisset inquit apostoli qui
erant. Primum quia et facta ver

dei in ad e. petrum et facta
cuius hinc quod licet ex parte concilii
mittentibus ubi ipse primum erat
non in consensu ipsius illas int
tulabant si consensu totus con
cilii dicentes apostoli et seniores
hinc qui sunt antiochie fratres
huius et primum et antiquis concilio
huius nos obsequium fuisse legitur
placuit inquit toti concilio et
parte et si papa primum hinc ad
non in concluderetur ergo voto
ipsius solum si totus congrega
tionem vel maioris partis et con
cipimus si causa et ratio id con
sisterent sicut paulus resistit in
faciem petri qui reprehensibilis
erat gal. ii. quod igitur nunc qui
apostoli cum se vult nominare for
mam apostolicam tenet imitari
si in ecclesia velle domum con
cipimus mandatum agendo
pe. v. v. v. Ita tanquam dominus in
clero si certe fallitur quibusdam
modis contrarium hinc que dicta
sunt dicere videntibus ut pote
ix. q. iii. nemo indicabit primas
sedem et ad de elec. significasti
ubi in concilio qualis sta
tus romana dicitur concipiam
etiam pro quo intelligendis sal
utibus uti opus tui distinctionem
divinitas sine auctoritate papalis
quodlibet dupliciter potest uno
absolute et quasi absolute et
inmetate adeo sit unum ipsum
divinus auctoritatem reputat in defectibus

et inderubilis et p[er] quib[us] in in-
dicabilis est ut pote papa et q[ui]
omnes alias iudicare h[ab]et et ad
hunc sensum intelligende sunt
auctores p[ar]te pape allegate q[ui]
uasquid[am] suis auribus sufficienter
nam et hoc respectu quicunq[ue]
papa sit et p[er]fectissim[us] in mon-
bus appellari p[ot]est sanctissim[us] et
hoc no[n] habet[ur] tunc ad homines
qui p[er]tor est s[ed] ad dignitatem
p[ri]maria auct[orit]e que in ip[s]o est sa-
ctissima Et h[ic] multi falluntur
credentes se esse tales quales d[omi]n[us]
alios p[ot]est considerari conuocare et
subiungere ut pote in ip[s]o uel in
illo et cum multi ad tales digni-
tatem assumant[ur] qui a deo no[n]
app[er]ent[ur] s[ed] reprobantur ut d[icitu]r d[omi]n[us]
v[er]um ip[s]o regnant et no[n] come-
muntur exherent et no[n] cogno-
ui p[er] p[ro]p[ri]um e[st] q[uod] talis p[ri]ncipatus
i[n] p[ri]ncipatum habens et de fi-
actibilis et variabilis et p[er]sequi
iudicabilis est qui et n[on]ne clau-
bus sancte vniuersalis iuris eccl[esi]e
sicut unus aliorum p[er]torum se
submitteret et ab eodem ministro
altius s[ibi] absolui nemo p[ot]est aut
se ip[s]um ligare et absoluer[e] Nam
quicunq[ue] dicit deo p[ot]est tunc adde-
re q[uod] eccl[esi]a sit eius iur[is] et eccl[esi]a
sup[er] ip[s]am est tunc p[er] tali subiac[et]
ip[s]o solum in foro inferiori q[ui]ntic
s[ed] et in foro superior[is] ut si a fide de-
met uel al[iter] aliq[ui]d faciat q[uod] tota

eccl[esi]am scandalizet ut p[er] d[icitu]r
si papa Continetur em[en] in illis
et e[st] unus illorum de quib[us] d[omi]n[us]
dicit en[im] v[er]um Si peccauit inte-
fr tuus et te faciente corripe eum
tunc Et si te no[n] audierit dic
eccl[esi]e deniq[ue] et si soli petro d[omi]n[us]
clauis eccl[esi]e promissit ut vni-
tem eccl[esi]asticam designaret et
regimen[us] eius monarchum fore
debere ostenderet nec tunc dedit
q[uod] promissit quia no[n] d[omi]n[us] fa-
bricate erant fabricate enim
fuit de ferro lancee et clauor[um]
d[omi]n[us] sup[er] iudicem crucis in die
sanctissime passionis ab ip[s]o
p[er]iosissimo sanguine in contaminati
agni ihu xpi Et idem ante
passionem p[ro]misse quid fuit s[ed]
no[n] date aut v[er]o p[er] passionem
et resurrectionem suam apparens
domino discipulis suis insufflauit
in eos dicens Accipite sp[iritu]m s[an]ctu[m]
quor[um] remissis p[ec]cata remittunt[ur]
eis et quorum retinuerit[ur] re-
tentia sunt Job xxxi Ecce ubi
dat q[uod] p[ro]miserat et p[er] quia
no[n] soli petro s[ed] omnibus ap[osto]lis
et in ip[s]is toti eccl[esi]e que quia
in hoc et quod g[ra]uali concilio
reputatur et v[er]ualiter g[ra]tuitur
ut sup[er]ius uel concilium p[ot]est
et remissiones facere et pe-
nitentia[n]tibus i[n]sp[er]are Et quicunq[ue]
sedes ap[osto]lica de iure p[ot]est et fa-
cit q[uod] alium p[ot]est tanto t[em]p[or]e p[er]fecto
quod vniuersalis et inderubilis
Et quia p[er] q[uod] bene simile est

regnum celorum et ecclesia mili-
tans et concilium sanctum ip-
sam reputans. Item regi et re-
gio et summa principatu. Et per
regio more decet et statuta o-
mnibus quibus subiacent nullo
depreto si est pontifex summo quos
omnes tenentur obedire et ipsa
non quod sub pena capitali si
sempiternae reprobationis in illud
iudicium. xxv. q. 1. c. violator
canonum sacrorum apud sancto
instructis cum ac dono ditati
sunt dampnat qui contra eos
perne agendo ipsum non incon-
grue blasphemant et videntur
si nec eosdem imitant summo
pontifici licet per eosdem
contra ubi dicit xxv. papa
contra statuta perinde ali-
quem vel mutare nec quos
sedis per auctoritas. Et quos omnes
satis per probatum. Et si bene sit
est regnum celorum et concilium
sanctum. Item regi qui voluit
rationem ponere cum suis suis
et hoc de primo. Et iam venias
ad rem ubi videtur habemus
qualiter et de quibus. Item iste etiam
sanctam regem et concilium ge-
nerale rationem habet a suis sub-
ditis exigere pro quo sciendum
quod cum regi ut compare regnum
modum in actibus suis mutari
debet proinde regiam equitatem
quatuor decet si sapientia in
cognitionem. 7c. xxv. regnabit

regis et sapientis est. Et quod
in assignatione officiorum co-
cilii non tunc attendi debet quid
vel dignitas quae personarum
et mediocris sapientia et pruden-
tia. Secundum veritatem in iudiciis
sine personarum acceptione per
xxv. Item qui iudicat iustitiam
truncat eius metrum firmabit
et hoc est per iudicibus romanis
qui per omnes debent habere quatuor
ista. 1. timor domini dilectio sensus
2. 3. spe solent homines per
sensus. 4. timor serenitas et pr-
videncia in distinctione et distor-
dium seu bellorum sedatione
sine partialitate et regum viri. In
dicabit rex in concilio fieri
et pugnabit et depugnabit bel-
la nostra pro nobis pacem et
concordiam querenda nam quod
hoc ad concilium generale pertinet
Et per de. diffidentes inquit
episcopos et etiam alios modis
sancta reconciliet si ad concilium
ad concordiam et pacem / etiam
censura compellat ut in pla-
cuit ex concilio agathensi. Item
insurrexerunt in corrigendis vi-
ciis et malis moribus dissipandis
per xxv. Item qui sedet in solio
iudicis omne malum dissipat
in intuitu suo. Discrepare autem
debet hoc sanctum concilium
quatenus possibile et in fecta summo
maius si personale et corporale. Et
personale autem quod dicitur scilicet

simoniacum. ambiciosum. avarum
 et transgressum. Simoniacum
 quod quod in ecclesia dei ppe
 nichil vel spuali amorem qd
 ut debent conferre s; fere quimua
 cum pollicitatione. datione vel oca
 tione pecunie conferuntur nichil
 utq; gratis datur no ordines
 no benedictiones no dignitates
 no deniq; ipe reception in eccles
 collegiatis vel religionis in quib
 statutum est q; quisq; pro ingres
 su suo solvere debeat s; q; ha
 et p dicta simoniacum pma
 tem sapiant. liquide clarescere
 pt si lutiliter aditatur quid
 sit simonia. Simonia namq; ho
 sacm est collectio vel receptio re
 pualis vel spuali amorem pato
 pcedente pecunie pmiu fauori
 in munusculis quod ipse. Sic
 diffinitio singulis que offerunt
 in ecclesia applicatur a labe pecu
 ra simonie. Tertia. repit est
 plius malum. ambiciosum
 quo plura beneficia psonis in
 dignis contra sanctiones canoni
 cas cumulantur quo malo fit
 ut et deus puctur pro honore
 et pmiu in multis ecclesiis et ani
 me defunctorum suis suffragis
 et pauperes boni talia ecclesiasticos
 alimunt. Et quod quod ma
 lum sit in damnatione philippi
 quod cancellarius parisiensis Epd
 qui librum psummo sapore

de vniuerso edidit in venerabili
 vniuersitate parisiensi deliberatum
 diffinitum q; ab vniuersis doctoribus
 scriptis modis continetur nullum
 sineiculo peti mortalis et dany
 nationis ppetuo tenere plura
 beneficia posse. de quorum vno
 sufficienter vivere posset. Qui de
 timatione p dictus philippus
 prelibat. restitit ut pote plura
 obtinens beneficia. s; audite di
 uinum iudicium p q; no multum
 infirmatus ad extenua q; p ducto
 ab eodem. Avulmo Epd suo vi
 sitatus monitus q; ut ab hac
 opinione et pmaia resipiscet
 beneficiis q; superfluis renuntiant
 q; qui noluit dicens velle se
 copari vtrum ne dampnabile
 foret mortuus q; est et damp
 natus. tunc damnationem ad eccle
 siam emendationem donus tali iudicio
 declarare voluit. modico namq;
 p obitum suu oranti p q; ma
 tinas eidem venerabili. Guallo
 apparuit. vmbra. terra. quasi ho
 minis ad eius sinistram qui
 tritus vibus resumptis a iurat
 cam. vnde respondit se esse ani
 mam prefati philippi. Et quo
 inquit tibi fiat pessime inquit
 quia morte ppetua damnatus
 sum. Et que causa inquit tue
 damnationis. tunc inquit pma
 quia incontinentes vniuersa q;
 diffinitioni vniuersitatis deplura
 licite beneficiorum illate ob
 uentorum pmaatez restiti.

in omnibus fere religionibus huius
sagreduntur et contempnuntur. quod
quid quidem malum sit domus ipse
dicit et effectu ostendit. Ita propterea
dissipatione inquit dissipabitur ter-
ra et diracō p dabitur et inter-
ficietur habitator eius et mu-
sam subdit quia transgressi sunt
leges mutavit ius et ppter
hoc maledicta vocabitur terra. De
enim uis canonicum et monasterium
in alium modum vivendi ubi
qz mutatum est tam in eis qz
in statu religioso. pro haec reperat
malum carnale ab hoc rege
i. sancto concilio. dissipandum de
quocumqz in libera nos a malo
hoc est incontinentia et luxuria
clericorum. qz malum quidem sit
adverte pmo notemus. quibusna-
rius uic ipso suspensus est quo
ab se et quo ad alios. pro dis
pullus solus delectationem cleri-
corum et mun. c. ult. porcio
in doctores suspensus usum cla-
uium nō hz et igitur absoluerit
nec ligare nullum pōt go deci-
puit populum et infernum in
sub ptab scem ducit. Ita per
sub in uis ecclesiasticis luxuria
magnum malum. qm omnis ecclesia
scilicet go quo sacrum ordines sub
dnatione in ecclesia accepta p-
petuo continent. voluit solēp
misat op. de doto li. vi. c. v. unus
Amqz transgressio quidam malum

sit et tñ qz si quis quis nō ad-
uertat. Ita go scilicet agere
videtur. qz infabile malum
luxurie. que nunquam satiatur
extincta sine intermissa reatendi-
ōsa crescat et nunquam in felitem
annuam quam sub longis laq-
uicis retinet. Deserit domum
in p fundum inferni demerit p-
Blasor vi. de codem vic inferi
domus eius penetrantibz in in-
feriora mortis. Pro go i. scilicet
conualium sedens in solio iudicis
debet quidem poterit omne ma-
lum dissipare ut supremo regi
posset legitimam rationem red-
dere. De quibus raro exigenda
et reddenda est finaliter videtur
Et sciendum qz si nō pmo
in annuabus regnum pator
rectorum quibus Ita de de
uis quibusqz a deo recepto
Ita de ad bellis et diffensi
omnibus iuribus habet. Ita de
tpe iudicio et opibus et in
codem factis. Ita go pro pro
et tōm hnt reddere de annuabz
ad regendum sibi quibus Ita
ne aliqua sub manibus paret
hē. Ita em p vigilant tangit
de annuabz nris tōm red-
duri. Ita q nam p quasi qua
nummatione dissipata et raro
reddere ubi tōt cotidie penit
Ita em quidam nō nō non
sufficit prope rationi reddere
quia si nō inquit inquit Ita pro

hecum contendere non responde-
bo dum pro mille annos et de
alijs rationem redderet quorum
in curam et custodiam quibz pa-
stor sub periculo anime sue in-
mit Iuxta illud Regum xxi Cu-
stodi virum istum si enim lapsus
fuerit erit anima tua pro anima
ipius Et eze. iii Sanguinem eius
de manu tua requiram / si hec
attente cogitaverimus non adeo pi-
culosissimum statum prelationis
est usqz ad lites et effusionem
sanguinis affectaremus cum pericu-
lum si quis velit evadere et
debitam rationem reddere tria scie-
debet si animo nunc fore primo
nunc est bona vita exempla-
ris et immutabilis eze. i. l. pre-
latus dicitur Ecce quasi edi-
ante gregem nam grex pedit
est populus meus quia pasto-
res eorum seduxerunt eos gag.
in pastoralis Ecce inquit debent
prelati quia si per verba vniqz peruenit
tot mortibus digni sunt qd ad sub-
ditos suos exemplo transmittunt
Et quibz sit vtrumqz vita sua digna
sit mutatione eterna per vita eter-
na consequenda Ecce nunc doctus
sapientie salutaris omn. dñs m. t.
xv. Ecce si cor cor ducimus
predicat ambo in fontem cadit
quid enim est prelatus ignorans
ut ait Bis nisi asinus mutatus
et ydolum in cathedra / zarch. xi.
pastor et ydolum Et in passum

eclesia dei contra canonum statu-
ta replet quos facient qd aut pe-
r pe. m. pati ad satisfactionem omni-
potenti rationem reddere deca que
in vobis est fide et spe omn. tñ
ad eos specialissime certum sit
hoc pertinere Terzio zelus cor-
rectionis viciorum lxxxvi. dñs
facientis proculdubio culpam qui
qd potest corrigere negligit emendat
scriptum quippe est Ecce Ecce
solum qui faciunt si et qui fa-
cientibus consensunt digni sunt
morte Ecce aut cui non re-
sistitur approbatur inferiorum
ergo culpe ad nullam magis
referende sunt qd ad desideria ne-
gligentes qd rectores qui multa
sepe intemunt pestilentiam du-
austriorem dissimulant adhi-
bere medicinam Hoc leo Epus
vi. et omni Epus Ecce Ecce
non corrigit tam nupudius
magis dicendus est quia Epus
vi. q. m. t. qui videat ergo vni-
quisqz quid in his agat et
tam se redditurum certissime
sciat Luc. xvi. Redde rationem
vilis villicationis tue Ecce
reddenda est ratio de bonis qui
susceperunt a deo collatis et receptis
et ad hoc est parabola za. de
talentis omn. tñ Ecce Ecce
bona spiritualia vel temporalia de-
signantur per quorum receptum
et usus exercitacionem venit dñs

et ponit rationem cum recipien-
tibus distinctione qualiter quisque
predictus fuit usus quoniam illa
ad lucrum spirituale et celestem
gloriam per opera pietatis conqui-
rendam expenderit auditurus
est. Fuge serue bone et fidelis
intra in gaudium domini tui propter
hoc prudenter statutum ut de
nosmetipsos de multis talibus enim
hostes promeretur deus he-
c. in autem talentum abscondent
in terra. et qui bonum quodcumque
a deo receperunt ad eternam gloriam
conquirendam vel delicias cor-
poris satandas expenderit vel
irrationabili timore quasi de
deo diffidens superflue refuando
non erogaunt ut pergit de quo
supra auditurus est et in se
ipso expensurus seruo male et
pigritas inutilem finem erate
intencbras exteriores ibi erit
fletus et stridor dentium. Et po-
tissime clerici vniuersae ecclesie
de bonis communi minimis debet
superbire nec gloriosiores de his
mundis apparere quibus consta-
re debet distinctionem rationem tamque
de alienis reddendam fore. xx. q.
1. per ecclesie non quicquam ipse sed
ut quicquid et domus oblate cum
summo timore fideliter sunt dis-
ponende et hoc contra homines
qui dicunt ecclesiam nichil posside-

debere. Usus enim solus nobis dominus
christus vel ecclesie sed inquit or-
nos honeste conuere nec viles
ceteris apparere. Sed videte ra-
rissimi ne dominum honestatem temporaliter
querimus honoris et actuum perpetui
incurramus et in illam diuam
domine gratiam incidamus. Amos vi. qui opulenti estis in
synon. et in ecclesia optantes capi-
ta populorum ingredienti es pom-
pate domus vestre. Videte in em-
arq. magnam. et considerate lan-
cos si lacus filiorum eorum fuerint
vros. Ecce in vestibus et orna-
mentis ut de ceteris tantam sta-
tuta canonica transgredimur.
coloribus prohibitis et scissuris
ceterisque superfluis ornatibus
utimur. Rogo quid perditur sta-
tuta nona condere si videret
primo sancta spernere aut quo
reformatus alios reformari
nonne diceret nobis medicus tua
tempus non sic christus non sic
apostoli non sic in primitiua ecclesia
ambulauit sicut nos. Et tamen
qui dicit christus esse debet sicut
ipse ambulauit et ipse ambu-
lare. 1. ioh. ii. vniuersique go-
redat ad se ipsum et de his om-
nibus rationem reddere quia qui
bonorum suorum fecit largi-
torem ponet et cum recipien-
tibus rationem. Tertio reddenda
est ratio de odibus et diffensionibus.

discordisq; inuicem habitus et ad
hoc ~~est~~ parabola euangelij
prius de quo thoma cum ecce
pisset inquit xpo omni rationem po-
nere et actus et multa singulorum
distante examinare oblatum est
vniuersi qui debebat decem milia
talenta et quibus petrus qui trans-
gressus est de decalogi mandata
cum autem non haberet unde redderet
et cum nullus de quibus petro petro
mortali pset regere aut satisfacere
posset iussit eum dominus
venundari et pmissit eum spiri-
tuum in mundorum suum fieri
nam a quo quibus supatus est
hinc et finis ad ductus est n.
p. 11. et uxorem eius et quibuscumque
qua male filij ormutur et
filias eius et mala opa et ora
que habebat et reddi et penam
luendo pati quam ut ait remigius
prius hinc venditi supplicium
intelligit dampnati pcedens aut
suus ille et timore actus quibus
peter obmetum pchemie roga-
bat dicens patientiam habem
me et omnia reddam tibi et da
michi tempus dilacionis et ostendit
tibi quissimum satisfacionem xpus
tuus ante dominum sui illius et
cunctis contriti petore dimisit
eum a petro soluendo et de-
bitum dimisit ei ratum penam
eternae gratiae reformando et
magna dei bonitas que semper
habundantius assuevit dare et

psuamamus rogare ecce petebat
solam temporis dilacionem et ligari
dignus est totius debiti rationem
et quia conseruus suus misereri
uoluit et displicentiam sibi ab ali-
quo factam sine vindicta odio di-
mittere uoluit ~~quidam~~ dominus
gratias donant replicandis censuit
quia ppter odium finis rationem eter-
nam hinc dampnationem et iudicium
sine uia fiet et ei qui non fecerit
mentem ~~et~~ n. valde itaq; prius
se sunt dissensionibus bella et odia
et propter ad hoc expensum
dilecti laborare debent sancta co-
nilia prius ut di. Ex concilio aga-
ten placuit inquit ut quicumque
odio aut longinqua inter se dis-
senserint et ad pacem renouare
diuturna obstinationem nequinerint
a sacerdotibus prius arguantur
et iniurias deponere prius
intentione uoluerint de ecclesie reu-
erentissima oratione pellantur et
insequens igitur ad seipsum redeat
et qualiter de hoc apud se agatur
et nas nam si habuerint erga quicumque
rancorem sciat pterito reddendum
se fore rationem quarto et ultimo
de tpe reddenda est ratio qualiter
occupatum sunt bono ope non otio
nam ut ait ~~hinc~~ sicut non perit
capillus de capite xpi resurget
sic nec momentum de tpe quid
de eo ratio reddatur hinc est
illud ~~est~~ xon. dico enim uobis
inquit dominus quoniam de uo omni

sacros ad homines locuti fuerint
 reddent rationem de eo in die iudi-
 cii quod igitur dicimus de divinis
 ecclesiasticis que dies modestis occa-
 sibus dicimus et pro paucis tri-
 asixi petra quod populi sacros que
 dicunt et dum quique vel solum
 erant sunt in choro cantantes per-
 agant ecclesiam vel sacros om-
 se vagantes quod qualiter in
 alio simili consilio generali an-
 natus fuit per Innocentium
 tertium per litteras de ecclesia in
 dolentes inquit referimus quod non
 solum quod monachi clerici uni-
 ciam aliqua ecclesiarum prelati
 dei quiescentes superfluas et
 confabulationes illicitas ut de
 aliis teneamus fore inlicitas
 noctis expendant et superius
 residuum relinquunt vix ad di-
 uinum contentum annu surgunt
 transcurrentes vix continua
 somnia matutina sunt et alii
 quod missarum solennia vix ce-
 lebrant quater in anno et quod
 deterius est inter se contempnunt
 et si quando dum hec celebrantur
 inter sunt chori silentium fugie-
 ntes intendunt exterius collationem
 laicorum hec et similia vix
 sancte obediencie et sub pena sus-
 pensionis in hibernis videat quod
 quisque qualiter tempus expendat
 et de eo se redditurum esse rationem
 fiat si. e. i. Procanit aduersum

me ipse Rogamus igitur omnes
 spiritum sanctum presidentem
 directorem quod sanctorum consilio
 quod actus noster sit dignetur dirigere
 ut et de nobis et de aliis bonam
 sibi rationem volumus reddere
 et in futuro sanctis et iustis con-
 regnare *Gl. — R. — E. — M.*

[Faint, illegible text in the left column, likely bleed-through from the reverse side.]

[Faint, illegible text in the right column, likely bleed-through from the reverse side.]

Tractatus brevis de pte Generalium Conciliorum
 in nomine domini nostri ihu cristi Amen Sacrosancte generali
 Synodo Basiliensi in spu sancto legitime congregate Vlen-
 tiam reputanti Vester deuotus humilis Johannes patriarcha
 Constantinensis seipm ad vrorum deuotissimorum operum effica-
 ciam et maiorem cum omni deuotione reuerentia et honore obse-
 quialem vna nonnulli ob sm aperientes in celum pntem
 romani pontifias supra pntem sacrorum generalium concilio-
 contra Juris diuini et humani veritatem a sanctis patribus
 alias declaratam exaltare nituntur Et ob hoc qd dominus Eugenius
 papa quartus vram sacratissimam Synodum ad extirpationem
 heresum reformationem ecclesie in capite et in membris ac pacem in
 populo xpiano procurandam legitime congregatam sine con-
 sensu ipsius sacrosancte Synodi dissolvere potuit asserere publice
 no veretur Ego honorem ipsius sacre synodi procurare ac illius
 decreta defendere mea mente aspiro ne error huius si ei non con-
 tradicem assentire ne viderer opusculum presens per me conf-
 errorem huius compositum sanctitati vre cum humilitate dixi
 putandum corrigendum emendandum et si necesse fuit cassandum
 no intendens tenere tunc contenta in eo alius quam id quod tenet
 sacrosancta mater ecclesia catholica et vna sacra synodus illam re-
 putans Et licet teste Hieronimo sciam qd qui scribit multos sumit
 iudices nec ignorem in scripturis reprehensibile esse omne minus
 siue sit longitudo siue breuitati commixtus cum summi sensus
 legentium oueret et secundum presidat studiorum desiderium
 ut ait Hieronimus super Jeremiam li. iii. in principio Amen et hoc
 scio ipso testante super Isaiam v. qd oris apiao est in dei no hominis
 pte per qd censat me plus ne potuisse quam in gemoli a deo
 largitati paterentur angustie ut et Hieronimus asserit sup micham
 v. quibus attentis supplico ut circa huius opusculi defectus sanctitas
 vra me dignetur breuiter supportatum

Ad ostendendum quod concilium generale in spu sancto litime
 congregate sit supra papam ex eo qd vlen ecclesiam repre-
 sentat et consequenter qd papa illud dissolvere no possit sine
 consensu ipsius concilii possint considerari consequentia Et pmo
 qd vna est fidelium vln ecclesia contra quam homo nullus salua-
 in qua no papa s. xpus est sacerdos et sacrificium teste Innocentio

in m r de sum. tri. et fide catho. Vñ inquit papa aut alius qui-
cunque no saluatur qd. catho. vlem patet qd catho vltis est maior
et dignior ppa et quocunque alio membro ipsius catho et per qns
supra ppa arguendo a dignitate saluatoris ad dignitatem infe-
riorem saluati sicut argui pt a dignitate creatoris ad dignitates
creature que minor est dignitate ipsius creatoris ad omg finem sine
robore diffinit sacrum concilium affricanum qd pme sedis qus
no appelletur sumus sacerdos nec princeps sacerdotum ut hñ m
r pme sed pms di. arma dñe Gregor. Eulogio patriarche ale-
xandrie in c. ecc. e. di. sic scribat Ecce in pfacone eple quam
ad me ipm qui prohibui dixit superbe appellationis vñ vlem
me papam dicens in pme curans qd peto michi dulcissima
sanctitas vñ vltia no faciat quia nobis subtrahitur qd alteri
plus quam ratio cogit prebetur Et sequitur ibidem paulo post
Si vlem me ppa vñ sanctitas dicit negat se hoc esse qd me
fatetur vñ vltia si absit hoc et glo. ibi vñ illa negat se hoc
esse exponit id est de vñ vltia esse cum tñ catho romana
no sit vñ vltia si sit de vñ vltia Balasius qd in c. quibus
xpi di. ad ppositum dicebat qd quibus vñ vltia catho xpi tha-
lamm sunt romana cetera predata est quasi dicit qd licet vñ vltia
catho includendo romana sunt thalamus xpi Et sic catho vltis
romana predata est cetera si no xpi thalamus qui est catho vltis
et qd dictum est de catho vltis dicit pt et debet de concilio generali
in spu sancto legitime congregato catho vlem reputante at-
tento qd honor et reuerencia qui debentur reputato debentur repu-
tanti illius vñ vltia regenti et si xpm di. vbi dicitur qd diaconus
ante presbiterum sedere no dz nisi locum habuit propriu pa-
triarce aut metropolitani sui Et concordat c. pmo xpm di. ibi
diceba smachus ppa et vbi nos pntes esse no possumus nra
p omni cui precipimus reputetur ductas facit c. Hanc quia de
de offi leg ff. de offio eius cui mandata est m r Et si pretor.
et c. Immo. xxi di. Et qd concilium gnale reputet vltis catho
patet in decreto generalis concilii Constantien in fia inferto et per
qd apli vñ vltia generalium conciliorum inuenerunt ut per illa
concilia fierent vñ et nomine catho vltis illa no congregata
que p am fieri possent ipa congregata vñ p actus aplorum
c. l. i. vi. et vii. et xv. Secundo hoc patet quia qd petrus apls
primus ppa p xpm appropinquante tpe sue passionis sibi dedit
in sede aplice successorem Clementem concilium gnale aplorum

ecclesiam vltimam reputans considerans hoc ad bonam polliciam ecclesie
 non conuenire electionem per petrum de persona clementis factam
 per modum reformationis reprobatum et limu et per electionem
 petri successores in administratione papatus ordinauit ut in clemente
 clemente et aliorum predictorum hoc quod ecclesie vltis apparet
 et tollerant quod non fecisset si concilium generale non esset supra
 papam nec obstat et Si petrus vult quod tunc vult illius totus
 intellectus in glo. non faciunt contra nec obstat quod ibi dicit glo.
 de clemente quod remittant quod ideo remittant quod concilium ge
 nerale apostolorum electionem per petrum factam tanquam non con
 uenientem statui ecclesie non reprobatum et deinde limu et electionem
 ordine successivo in romanos pontifices elegit quod non fecisset si
 supra petrum potatem non habuisset Considerato quod si non habuisset
 potatem eligendi limu nec quater electionem nec obstat quod aliqui di
 cunt in dicto et Si petrus quod ecclesia tunc non erat congregata quod
 licet tunc publice non congregaretur propter metum infidelium scie
 re tamen congregabatur ut in Epistola in qua dicitur quod oratio fiebat
 sine intermissione ab ecclesia ad deum pro eo erat xpi et facit promissa
 sua quod qui samaria recepit vult de cunctis vult Concilium generale
 apostolorum misit ad eo petrum et iohannem in quo denotatur
 quod concilium generale apostolorum erat supra petrum arguendo a
 maiestate mittentis ad maiestatem missi de quo hinc luc. vi. ubi
 dicitur nam et ego homo sum sub potestate constitutus quod
 sub me milites et dico huic vade et vadit et alio veni et venit
 et seruo meo fac hoc et facit et ad hoc facit cetera sua inquit sumus
 in primis di. xi. et xv. ubi dicit in mittente notari autem et
 in missis sub autem non obstat quod aliqui dicunt petrum ibi mis
 sum potius concilio quam auctoritate quo inquit petrus non fuit
 missus solus non fundatur illorum intentio et quibus sua theo
 logorum est contra eos in hoc passu Tercio hoc etiam probatur
 petri ambrosium in e quod dignior xxiii. q. i. ibidem dicebat quod non est
 dignior domus apostolice predicationis ingressu quam sancta ecclesia igitur
 ecclesia est dignior et quoniam maior ipsa et quocumque alio ut sonat illud
 vult dignior quarto hoc et probatur quod ipsa est minister xpi et et
 sponsa sua ut per periculis in e quod xxiii. q. i. ibi dicit dicebat
 quod quoniam xpus petro tradidit clauem petrus ecclesiam sanctam significat
 quod vult exponit ibi et ceteri in Esai. sic dicens significauit et sub si
 gno et nomine ecclesie accepit vult inquit petrus clauem recepit
 et misit xpi et ecclesie et sub signo et nomine ecclesie patet quod ecclesia
 ut domina maior petro ut missis suo in iura vulgata dicenda

domini maiorem esse iustis suis hocque et ipse attestatur dominus dicit
illum qui recumbat esse maiorem eo qui ministrabat luce xxv.
Et quoque ecclesia est domina recumbens et papa est eius minister
sequitur quod quando ipsa male ministrat in offensam christi et ecclesie sue
ponit etiam tanquam domina maior ministro suo illum compe-
scere potest et per modum reformationis corrigere et punire in-
iura dicentia maiorem ministrum inferiorem qui male agit cor-
rigere posse et punire Et maxime quia potestas data fuit petro
ad edificationem et non ad dissipationem et remissionem xxviii q. v. cum
ibi notat per cricchi in rosario ubi dominus dicit quod illa verba quodam-
ligantibus opponuntur frequenter sic scilicet iuxta clanc non errate
Et quia ecclesia claves a christo recepit ac potestatem solvendi et ligandi
per dominum Joannem in c. omnibus xxviii q. i. Item pro hac parte
facit sententia gratiani in c. sit sancti xv. di. ubi dicit venerari illa
sacra concilia generalia sic etiam quia dominus ubi sunt consensu
constituta se et non illa deserunt quibusque presumit absolvere quod
ligant aut religare quod absoluit Item facit et c. Si duo con-
fas lxxix di. ubi patet quod si sunt duo contendentes de ipsa diffini-
tio pertinet ad concilium generale cum glo. ibidem Et hoc etiam
apparet totus cum dicit quod si duo contra fas fuerint facti nullus
eorum debet recipi si ille quem vult consensus elegerit Item
ad hoc propositum dicit in c. primo de re iud. li. vi. in novella quod si
papa in consistorio secreto coram cardinibus renunciat papatu sine
puncta aliorum testium et per ea dicit non renunciasse concilio
generale erit iudex quod non esset si non esset supra papam Item
not glo. in c. Si papa xl. di. quod ne dominus in casu heresis si et
in quo cum alio casu in quo papa committit excessum ecclesie scan-
dalizantem si sit incorrigibilis potest accusari et puniri quod est intel-
ligendi per concilium generale iuxta iam dicta supra Item quod
concilium generale sit supra ipsam per quia papa peccare potest
xxi di. nunc autem ecclesia aut vult per concilium reputata pec-
care non potest ut in c. a recta xxviii q. i. cum ibi notat per glo.
et hoc ut notat hoste et Jo. an. in c. a nobis in magno de sen-
sura super vo. ecclesie Et illud quod dicitur de ecclesia vult dici debet
de concilio generali illam reputante arguendo a natura seu quali-
tate reputatis et reputati de qua in precedentibus dictum est
Præterea hoc etiam probatur arguendo de absurditate vitanda et
per exemplum similitudinis quia ipse utebatur me suos disci-
pulos dicens similitudinem hanc Veniat igitur primo argume-
tum ab absurditate vitanda et ponamus quod aliquis ipse per sua

dissiparet qualem statum ecclesie et ipsam ecclesiam in populum christi-
 anum notorie scandalizaret si dicamus concilium generale nolite
 potatem compescendi enim esset in potate unus homo deservere et
 ecclesiam sine remedio quod esset absurdum. Sed quo ad omni simi-
 litudinem ponamus quod aliquis dominus rex volens ire ad sanctum
 sepulchrum dat potatem gubernandi regnum in eius absentia
 domine regine ponsie sue addicens quod quia non venit honestati
 sue muliebri discurrere per regnum cotidie quod eaq. necessitas oc-
 currit ordinavit sibi unum ministrum qualem qui nomine
 ipsius regis dicit regine habeat potatem gubernandi dictum regnum
 quo facto vadit rex ad viagium suum. Deinde ipse gubernat in absen-
 tia regis ita male iustitiaz et factis regis quod cadit in scandalum
 ac perditionem seu offensam regis et regine ac totius regni et
 non est in regno qui sibi dicere possit tu male facis dicitur inquit
 regina isto casu poterit uti isto casu sibi datus a rege et illius co-
 pestere et punire et de alio bono gubernatore providere usque ad
 regressum regis videtur quod non quia licet rex dederit potatem
 predictam regine nichilominus dedit potatem dicto gubernatori gu-
 bernandi regnum ut non oporteret regnam deservere per regnum
 et sic videtur noluisse quod gubernator vertetur odium dicte potatis
 et non regina. Contrarium tamen est de veritate. Iur. dicitur
 ad evitandum absurditatem que ex contrario sequitur et est quia
 non est verisimile regem regnum suum in tali casu sine remedio vo-
 luisse dimittere et in tali casu debemus in dubio amplecti id quod est
 verisimilius regem inspicimus de re. Iur. li. vi. cum alijs totor.
 ad hoc vulgatis et ita videmus in simili quod quoniam ipse dedit claves
 petro et verisimile quod sub nomine petri intelligit successores licet
 de illis in datione clauum nullam mentionem fecerit quia non est
 verisimile quod mortuo petro ipse voluerit ecclesiam esse sine petri
 successore. Unde ea que habentur in c. humani de ho. li. vi. in ibi no-
 tat per totum in glo. super verbo deserit que protanto pnt ad pro-
 positum applicari quoniam quoniam ipse ascensurus ad celos dedit potatem
 petro et successoribus ut ministris eius et ecclesie ponsie sue non est
 verisimile intellexisse quod in casu in quo aliquis ex successoribus petri
 male regendo scandalizaret ecclesiam suam ipsa non deberet ubi
 potatem clauum contra talem si sine remedio ruinam fidei catho-
 lice et bone pollicie ipsius ecclesie habere tollerare quod esset absurdum
 et arguendo ab evitacione absurditatis et a simili est concludere ecclesiam
 in tali casu contra papam potatem habere. Et pro ista parte facit
 decretum generalis concilii Constantien. tenore qui sequitur.

sancte et individue trinitatis p. et fi. et s. h. c. sancta synodus con-
 stantien. generale concilium faciens pro extirpatione schismatis et
 unionis reformationis ecclesie dei in capite et in membris fienda
 ad laudem etc. Et primo declarat q. ipsa in spiritu sancto legitime cong-
 regata generale concilium faciens et ecclesiam catholicam rep-
 tans potestate a christo immune habet cui quilibet cuiusvis status vel
 dignitatis et si ipsa existat obedire tenetur in hiis que pertinent
 ad fidem et extirpationem dicti schismatis et reformationem dictae ecclesie
 in capite et in membris Item declarat q. quicumque cuiusvis condi-
 tionis status dignitatis et si papalis existat qui mandata statuta
 ordinationibus seu preceptis huius sacre synodi et cuiusvis alterius
 concilii generalis legitime congregati super premissis seu ad ea prime
 intentionibus factis vel faciendis obedire quominus presumpsit in re-
 spuit condigne prime subiciatur et debite puniatur. et ad alia iure
 subsidia si opus fuerit recurrendo.

Item autem restat respondere ad ea que in contrarium allega-
 ntur Et primo ad primum dicit q. inquitur concilia gene-
 ra recipiunt auctoritatem a papa et non contra ut h. in ca. Si
 quis in causa de elec. cap. q. ipsa est super concilia generalia et
 non contra Respondetur q. textus ille debet intelligi de auctoritate rela-
 ta ad hoc q. concilia generalia non possunt esse legitime congrega-
 ta sine ipse auctoritate nisi quando minime necessitas congregandi il-
 lud per interesset vobis ecclesie et ipsa nolle congregari De qua au-
 ctore h. xviii. di. p. totum. Et perquam concilia generalia auctoritate ipse
 vel alio legitime sunt congregata potestas eorum non procedit
 a papa sed a christo immune ut in decreto concilii constantien. et p-
 riam dicta supra et cum obiciendo quidam quod scilicet potestas
 ecclesie et potestas petri cum auctoritate a christo immune procedant et sic
 tanquam partes una non videtur h. v. supra aliam immo
 tuit de elec. Respondetur q. inquitur potestas clauimur est situata in
 petro ut in missis ecclesie sicut supra deductum est. sequitur q. potestas
 petri ut missis subicitur potestati ecclesie tanquam potestati dñe Et licet ab
 eodem fonte procedant diversimodo tamen respectu diversitatis qualita-
 tum missis et dñe procedunt et est iudicium q. licet potestas pre-
 sbyteri et potestas diaconi ab eodem procedant quia tamen potestas dñe
 contra data est sibi ut missis presbiteri est potestas ipsius presbiteri maior
 et potestas diaconi inferior. cum ea que quidam in c. si primum di. Et
 ad huius sine appositum dicebat scilicet Ihesus in ca. re. q. in. ar. 1.
 q. sic optinuit in talibus ut superiora moneret inferiora ad suas
 actiones per excellenciam naturalis virtutis collate divinitus sic or-
 in rebus humanis q. superiores manant inferiores per suam

voluntatem domini auctoritate divinitus collate. Item obiacebat de his que
 habentur in c. licet evitanda de elec. in fi. Si respondetur quod alioquin
 in ibi loquitur habendo respectum ad tempus in quo vacante ecclesia
 romana concilium generale non erat congregatum nec poterat
 congregari alio illo congregato posset ad illud haberi recursus
 super difficultatibus emergentibus erga electionem romani pontificis
 arguendo c. Si duo. lxxix. di. cum ibi notatur in glo. et p. 70
 an. in c. 1. reme. li. vi. in novella. Item dicebat quod ex quo dominus
 ihesus christus unius potestatis clavium ad omnes apostolorum officium
 pertinere voluit in beatissimo petro apostolorum omni summo principem
 collocaret ut ab ipso quasi quodam capite bona sua velut in
 corpus omne diffunderet ut habetur in c. Ita dominus christus di. oz. quod
 nec concilium generale nec quicumque persona aliquid potest habere
 de iurisdictione ecclesiastica nisi inquitur sibi a papa concedatur et per
 quod quod papa est supra concilium generale et non contra ad quod
 videtur quod licet potestatem iurisdictionis a christo tradita fuit beato petro
 non in dicto c. Ita dominus expresso cum hoc est quod dicta potestatem non
 prefato tradita fuit beato petro ut iuxta christum et ecclesie per quod
 reputate. Considerato quod in traditione huiusmodi per petrum ecclesia
 fuit designata quod ipse sub signo et nomine ecclesie potestatem re
 cepit inquitur in dicto c. quodcumque christum q. 1. cum ibi notatur
 per ecclesiam et ad edificationem membrorum ecclesie et non ad dissipanda
 eorum c. Similiter quidam christum q. 1. et cum dicitur quod petrus et
 eius successores ut iuxta ecclesie illi subiacentur qui male regere
 non debent scandalizarent et quantum in eis esset dissiparent ut
 patet per iam dicta ambobus attentius constat. Unde dicti c. Ita dominus
 non fundare premissam non esse submissam potestati ecclesie per concilium
 generale reputate et cum subiacitur quod per hoc esse in quod
 generale nichil possit habere de iurisdictione ecclesiastica nisi inquitur
 sibi concedatur a papa ut in argumento dicebatur. Respondetur quod
 si traditio clavium petro tantum facta fuisset et nomine suo mi
 nistraret argumentum. Sed hic quicquid dicat locus premissa in dicto c. Ita
 dominus veritas est quod in traditione clavium per petrum ecclesia fuit
 designata et petrus claves recepit sub signo et nomine ecclesie ut
 supra dictum est. Et sic cum dicitur quod quod non edificaret sed dissiparet
 corrigi posset per ecclesiam ut per iam dicta nec legitur quod petrus
 recepit potestatem supra ecclesiam. Vltimum nec per quod supra concilium
 generale illam reputans sed super singulana membra ecclesie
 cum quibus theologorum opinionem et per per belasium in c.
 quibus christus di. et per Gregorium in c. eccle. christus di. ambobus attentius
 constat. Unde dicti c. Ita dominus non fundare premissam non esse submissam
 potestati ecclesie premissa ratione naturali fortificari quod supponendo

q̄ papa sit caput uniuersale ecclie respectu membrorum singularium
ipsius ecclie videmus q̄ licet caput in corpore humano sit ordina-
tum ad directionem et gubernationem membrorum non sit q̄ licitum me-
bra a capite .i. ab obedientia capitis recedere c. cum non licet
de p̄scrip. Si tñ caput in corpore humano efficiatur languidum
seu infirmum licitum est membris illud ligare et cauterizac̄
ne totum quod absit corpus morbus invadat si languor non
fuit curatus in capite c. Sic in p̄. in q. vii. sic q̄ ecclia videtur
q̄ si ip̄a efficiatur filiosus et hñs ensens in manu gregis pa-
larum quos sibi obuiam recipit occideret utiq̄ licet subditis
inferioribus eum capere et ligare et si hoc liceret pro salua-
tione corporis multo magis licere d̄ concilio generali eccliam
rep̄ntanti p̄ salute animarū quod ip̄a male regendo et eccliam
ip̄am scandalizando animas subditorum ad viam dampna-
tionis induceret nec obstat p̄miss c. Si ip̄a xl. Si ibi dñm
dicitur q̄ cō si animas subditorum catholicorum ad inferos
deduceret nullus mortalium posset eum iudicare nisi rep̄en-
deretur a fide dei usq̄ qm̄ xñs laudum in sacramentali de
baptismo textus ille d̄ intelligi de patre pape occulte que dei
iudice relinquunt v. q. i. Si omnia et c. de publicis quod ip̄a
est corrigibilis Ego autem dico q̄ textus ibi dicit mortuum nō
denegando iudicium singulis mortalium non autē ecclie vñ nec
concilio generali illam rep̄ntanti Item opponebat de hñs que hñt
in c. nemo ix. q. ii. vbi dicit q̄ nemo iudicabit p̄mam sedem
et sequit̄ ibidē neq̄ eñ ab angusto neq̄ ab omni clero neq̄ a
regibus neq̄ a populo iudicabitur Et tñ illud esse in-
telligendum qm̄ fides p̄ma et ip̄a in illa sedens bona opa facit
ut sonant vā dei posita infirma tempera desiderantes s̄ qm̄
ip̄a facit opa mala eccliam notorie scandalizantia est secus
quod tñ p̄t iudicari et p̄minari p̄ concilium vñ eccliam re-
putans si sit in corrigibilis ut p̄iam dicta supra Et ad hoc pro-
positum dicebat glō in dicto c. nemo sup̄ vñ nemo q̄ cum ip̄a
peccat p̄t p̄am eñ ecclie deimari xñs amonitionem euangelicā
adducens q̄ hoc determinat in c. Si ip̄a xl. Si nec obstant p̄re-
missi nota in hostien in c. p̄posuisti de concess. p̄ben vbi videtur
dicere q̄ cō procedendo xñs amonitionem euangelicā ecclia
nō p̄t iudicare ip̄am qm̄ salua sit pace mandatum illud
euangl. Si peccauerit omnibus fuit directus et contra omnes
peccantes cō contra papam sic contra alios qm̄ ip̄a peccat
notorie in scandalum vñ ecclie ut p̄ p̄iam dicta supra

Sicq[ue] practicum fuit in concilio generali constantien[si] cōm dñm
 Johanne[m] p[ro]p[ri]um xpm. Et similimō p[er] rēden ad c. aliorum et
 ad c. facta i[bi] q. m. Et ad omnia alia iura dicentia facta i[bi] non
 posse iudicari ab alio quam a d[omi]no et facit p[ro] auct[orit]e concilioz qd h[ic]
 xxii di. h[ic] m[od]o i[bi] dñm dicitur. Scientes quia eius sedi p[ri]matus
 petri meritum deinde scuta iussione dñi concilioz venerandore
 auctas singulare in eccl[esi]is tradidit p[ro]tatem quāvis glo. ibid[em] hoc
 dictum modet dicens q[ue] eccl[esi]a romana p[ro]tatem p[ri]ncipaliter h[ab]et
 a d[omi]no et secundario a concilio cū sine concordat glo. in c. du-
 dñm in. q. vi. Et quāvis ita sit ex hoc nō inferitur papaz nō
 subici concilio qm notorie eccl[esi]am scandalizaret considerato q[ue] petro
 p[ro]tatem recepit a xpo ut iussit xpi et eccl[esi]e et cum oñe q[ue] esset
 sub missus ip[s]i eccl[esi]e dñe sue qm notorie illam scandalizaret ut
 supra ostensum est Et si dicatur q[ue] iste casus scandalum notoriū non
 est de expressis in decreto concilii constantien[si] p[er] q[ue] qm ip[s]a no-
 torie scandalizat eccl[esi]am casus iste est de p[re]missis ad casum ge-
 neralis reformationis eccl[esi]e qui est expressus in dicto decreto concilii
 constantien[si]. Item apponatur de h[is] que h[ab]entur in glo. dicti c.
 nemo sup[er] vō ab omni clero ibi dñm dicitur q[ue] concilium nō p[er]
 iudicare p[ro]p[ri]um c. Significasti de cler. Et ad dictum c. fuit sup[er]
 in p[re]cedentibus responsum et sequi in c. glo. q[ue] si totū mundus
 sentiretur in aliquo contra p[ro]p[ri]um videtur q[ue] sine i[st]o scandalum esset
 xpm q. i. hoc est fides Et ad dictum c. hoc est fides respondet q[ue]
 loquimur qm agitur de fide et in casu in quo concilium generale ec-
 cl[esi]am vlem reputans nec est congregatum nec v[er]o casu fidei
 h[ic] opinionem determinatam contra p[ro]p[ri]um nec ip[s]a contra concilium
 p[re]terea glo ibi loquitur argumentative et nō desine arguens ibi
 pro et contra sine decisione Et quicquid in hoc passu hactenus per
 glo et doc. interdum diffinim[us] concilii generalis constantien[si] quo
 ad casus in decreto illius expressos v[er]o cum agitur de fide et de coar-
 patione scismatis et de generali reformatione eccl[esi]e in capite et in
 membris et de p[re]missis ad casus p[re]missos et si quis contra-
 rium p[ro]tatem dicti concilii in p[re]missis negans assereret p[er]ma[n]enter
 absq[ue] dubio hereticus esset censendus argumento corum que h[ab]entur
 in c. oñes xpm di. Immo p[er] v[er]ba p[re]missa considerat q[ue] licet
 xpus p[ro]tatem tradiderit petro supra singulana membra eccl[esi]e
 iuxta illud pascite oues meas nō legi[tur] in q[ue] p[ro]tatem si tradiderit
 sup[er] vlem eccl[esi]am cuius ip[s]e xpus caput est nec supra concilium
 generale illam reputans immo potius de contrario ut p[er] iam dicta
 supra in p[ri]ncipio et p[er] q[ue] eccl[esi]a cuius nomine petrus p[ro]tatem re-
 cepit et concilium generale illam reputans p[ro]tatem h[ab]et supra

papam ut supra in scriptis et membrum sua ne dunt in casibus in dicto
secreto Constantien. copiss. / s. et in omnibus alijs arguendo a plenitudine
potatis quam petrus nomine ecclesie recepit nec obstant premissis notis
p. 30 an. in dicto c. nemo 10 q. 1. m. Ibi dunt dicitur q. licet orbis
sit maior urbe quibus ad circuitum / no tunc quibus ad antea / qm
si sumamus orbem p. vbi ecclesia in toto orbe consistente sicut 30 q.
m. c. legimus vbi d. sumebat dicta glo. 30. 30 q. modicum vno
metus facit ad propositum suum Item opponebatur contra potatem
conali de hys que hntur in ca. nunc antea 101 di. ibi dunt dicitur
declaratum fuisse per concilium no habere potatem pferendi suam
contra marcellinum piam de heresi quia tuncificauerat ydolis in
petrus quauis idem marcellinus tuncificauerat quomodo confiteretur
Et ad hoc rñdetur q. vbi ibi posita non sunt vbi concilii s. nicolai
spe ad nicenadum imperatorem / et quicquid ibi dicit dictus nicolaus
veritas est q. concilium no abmisit ibi condemnare marcellinum
de heresi ppter defectum potatis Et quia idem marcellus per motu
coactus fuerat tuncificare ydolis et erat corrigibilis et p. qm no
debebat deponi xxviii q. 1. m. dicitur ut glo. in dicto c. nunc
autem dicit Et q. contra piam de heresi possit agi p. 3 m. c. Si ppa
ibi dunt dicit nisi deprehendatur a fide deuius / et q. isto casu vñ
qm agitur de heresi contra piam concilium generale sit Iudex p.
connotat 30 an. et archi. c. in fidei de here. li. vi. Immo p. etiam
considerari q. magnum petrus potatem recepit a xpo tñ supra singu
laria membra ecclesie Iuxta illud pasci oves meas / et no sup corpus
vbi ecclesie tñ corpus caput est quicquid ecclesia est legitime congrega
ta seu concilium generale cum reputans petrus illi concilio de quo
cuius casu in eodem agatur auctoritate / p. 30 no p. quia no de
subditum superioris suo preside 101 di. per tot. c. cum inferior de ma.
et obe. nec obstat notata per 30 an. in c. grane de preben. super
vñ mutando / qm loquitur cum tñ in quibus ipd et alij doctores
in ceteris ecclesie romane residentes respiciant ad potatem pape cum
duobus oculis et ad potatem ecclesie / et generalium conciliorum
cum vno oculo tñ nec obstant iura per eundem ibidem alle
gata quia ad illa p. responsio per iam dicta Item opponebatur
de hoc q. apli noluerunt petrum esse principem eorum ut hñ
in dicto c. in nouo Et respondetur q. apli no intendebant sibi da
re novam potatem / s. datam sibi a xpo appbare utz in notat in
dicto c. hinc est xviii dei Cum glo. sua quiter appbat per doc
s. no legitur q. xpus dederit petro potatem sup vlem ecclesie s. sup
singularia membra eius igitur dicta aploz voluntas de qua
hñ in dicto c. Immo relata ad potatem qua xpus dedit petro

no probat aptos dedisse potatem sup vlem ecclesiam nec p quib sup
 concilium generale illam reputans Item opponebatur de iuribz
 dicentibus q ipa est caput ecclesie ut hie in c. fundamenta de elec.
 li vi. cum alijs concor. Sz rnr q illa iura debent intelligi de ca
 pite ministeriali q no accepit potatem supra vlem ecclesiam cum
 opus caput est nec est supra concilium generale illam reputas
 si super singularia membra ipsius ecclesie Item opponebatur q ipa
 hnt presidenciam in multis concilijs generalibus ut in cao In
 nomine dno xpi et in pluribus alijs quibus et maxime in c.
 ad aptorum de re In li vi cum ibi notat per Jo An in glo.
 prima si ad hoc q in pluribus antiquis concilijs ipa no fuit pre
 sident ut in illis in sbz qbz romani pontifices no faciebant dif
 finaciones si concilium dicendo placuit concilio de quibz hie in c.
 que in apmuit placuit que hntur de con. di v. et in pluribz alijs
 Ad cuius sine robur notandum q concilium aptorum de quo hntur
 dicti vni petrus solus no congregavit si vn. apti simul atq ibi
 dnm dicitur q quocumq vn multitudinem discipulorum Item
 est et notandum q in illo galio de quo hie dicto xv. petrus licet
 ibi fuit pbs suam in no pnuant si Jacobus super hys verbis
 placuit aptis et senioribus et omni ecclesie et ibi eplam de actalez
 ordinauit no petri nomine si aptorum et seniorum Et declarando
 istum passum pt considerari q inquitur petrus no recepit pota
 tem super ecclesiam vlem nec p quib supra concilium generale illa
 reputans ut supra dictum est Constat ipam no posse hie psiden
 ciam auctinam in concilijs generalibz nisi inquitur illa per co
 cilium in quo esset sibi concederetur quo casu no hnt vsu hmoi
 ptat nomine et aucte sua et dicti concilij nec obstant iura pro
 banca q romani pontifices alio psidenciam habuerunt in concilijs
 generalibus qm illa iura sunt intelligenda de honoraria ad huplaci
 tunc conciliorum eis data facit dictum c. In nomine dno xpi di.
 ibi dnm dicebat vi. ipa Si placet fraternitati vre et si dicatur q
 ipa habuit presidenciam auctinam in concilijs generalibus ut in
 dicto c. ad aptos Rnr illud fuisse concessione dictoz conciliorum
 seu concessione illorum hnt vni dicte concessione aut extolleran
 cia pacencie Et multa p pacenciam tollerantur que si deducta esset
 in iudicio no tollerarentur de pben cum iam dudum amibz at
 tent constat ipam in concilio generali no hie presidenciam auctinam
 naq honorariam nec inquitur a concilio sibi concederetur aut per
 mitteretur Item opponebatur de cao no di de consang. et affi. ubi
 papa phibet concilio generali reducat usq ad quartum gradum
 Rnr id fieri ibi per ipam in concilio generali concessione ipsius
 concilij ut ibi pz quo attento no probat ille textus q papa sit

supra concilium nec qd dissolvere possit illud sine consensu ipsius
concilii Item opponatur de c. statutum de restip. li. vi. ubi p
constitutum concilii gualis de duobus dictis reducat ad unam dictam
S; respondetur qd p illud facit pro bono quib; iusticie ut iustice
ecclesie ipsiusq; auctoritate et no sua et in casu in quo concilium gualis
ecclesiam reputans no erat congregatum nec ipe phibito id fa
cere sine consensu ipsius Concilii ubi in qstatutum concilii gualis
constantien; que maipit frequens quibus attent; pz illud tam sta
tutum no probare ipsam esse supra concilium nec qd qalium
dissolvere possit sine consensu ipsius concilii maxime contra pro
hibicionem sibi factam per concilium generale in dicta constitutum
frequens nec dubiorum per ipsum erga dictam qstatutum frequen
motorum allegacio ipm relevat quo ad facta p ipm supposita
qm none dicuntur illa super veritatem no fundari et declaratio
dictorum dubiorum concilio congregato ad ipsum concilium ge
nerale pertinet et no ad ipsum si iura dicenda qd illius est inter
pretari cuius est concedere nec deat pnte superiore qd inferior du
bia extra erga constitutum superioris mota heat declarare seu
interpretari pxi di. p totum c. Inferior de ma et obe. c. re
romani de elec. in cle. Item opponatur de vis dicti c. signi
ficasti interpretantibus qd in statutis conciliorum gualium apte
intelligitur auctoritas romane ecclesie excepta S; rur qd ex quo
auctoritas vltis ecclesie et consequenter conciliorum est maior et auctoritas
romane ecclesie minor ut supra in precedentibus est ostensum
necum est dicere qd auctoritas ecclesie romane de qua h; in dicto
c. Significasti ministerialis est ecclesie vltis quo ad actus pncipalia
res sicut de petro dicitur qd est minister ecclesie sponse xpi red
ecclesiarum pncipalium quib; ecclesia romana prelat; est pxi
di. Quamvis quodq; ipa auctoritas ut ministerialis ecclesie vltis auctoritas
illius et no ipsius ecclesie romane in statutis conciliorum genera
lium intelligitur excepta ad interpretandum declarandum et
moderandum dicta statuta in veritatem hpm p bono rei pu
blie quonq; concilium gualibus no congregatis ecclesie romane
p bono rei publice videtur faciendum et vocatur dicta ecclesie
romane auctoritas excepta apud doctores et magros Epilena rrim
attent; constat va dicti c. Significasti no fundare auctoritatem ecclesie
romane esse maiorem auctoritate ecclesie vltis nec p quib; conciliorum
gualium ipsam reputantium Et p pmissa pz responsio ad
c. statutum et c. qstatutum de elec. li. vi. In quib; romanis
pontifex sine concilio generali interpretatur et declarat sta
tuta conciliorum generalium et ad c. dudum in q. vi.

Et ad alia iura similia dicentia ecclesiam romanam esse caput aliarum
ecclesiarum / et si dicatur / quod eo quo dicta Episcopia concessa est ipse
ante ecclesie vobis / et quater conciliorum generalium potuit
ipsa vigore dicte concessionis de rogare dicte constitutionis frequenter
et illam interpretari ac moderare ac concilium dissolvere et
ad alium locum mutare. Cum quod promissa per papam fieri non
potuerunt vigore concessionis dicte Episcopie attento quod in con-
cessionem illius auctoritas prohibita ecclesie vobis et quater conciliorum
generalium tanquam auctoritas superioris fuit excepta et non est li-
tium inferiori aduersus per quibuscumque superioris maxime probono
vobis ecclesie ut in casu dicte constitutionis frequenter fieri venire alio
si gratiam dicentibus sequentur absurdum. Vnde quod vigore dicte
Episcopie esset in parte ipse de rogare omnibus constitutionibus
sacrorum generalium conciliorum et omnes bonam poliam
ecclesie evertere absque eo quod sibi possit dici. Tu male facis quod non
est dicendum nec absque promissa illa quorundam assertio quibus quod
papa est caput et pastor non dum ecclesiarum particularium
sed ecclesie vobis quoniam si papa esse pastor et caput vobis ecclesie
vobis esset Episcopus / quod vobis ecclesie appellari posset ut ad sensum
sed nec est vobis nec Episcopus vobis ecclesie appellari debet ut per beatum
Gregorium in c. Ecce vobis si super in principio allegato / igitur
dicta assertio est falsa. Preterea si ipse esset caput et pastor ecclesie
vobis sequeretur absurdum. Vnde quod ipse esset caput ecclesie et pastor
ecclesie corporis mistici cum cum quod caput in corpore humano est caput
et rector illius quod non est nec esse potest cum Christus sit caput gover-
nator et rector ecclesie vobis ut corporis mistici considerate esse quod
duo capita in eodem corpore monstrum constant. Igitur ac
quod ab absurditate curando constat dictam assertioem esse falsam
Item ecclesia romana non est vniuersa sed est de vniuersitate cor-
poris mistici ut per beatum Gregorium in dicto c. Ecce cum
ibi notat per glo. igitur eo quo est in eodem dicti corporis non
est nec esse potest caput illius cum dicta sit inter caput et membra
c. cum non licet de presb. Item si ipsa esset caput ecclesie vobis seq-
ueretur absurdum. Vnde quod petrus homo parabolis receperat potestatem
ligandi et soluendi supra sponsa Christus et corpus mysticum ecclesie
que nunquam peccant nec peccare potest cum ea que habent in c. a
recta Christi quod cum ibi notat in glo. quod non est dicendum. Item
si caput esse vobis ecclesie esset prelatus a Christo vniuersis catholicis ecclesiis
per orbem missus qui in ecclesia romana vniuersis thalamis
Christi sunt teste Galasio in c. quoniam vniuerso Christi si non est sic

quia nō fuit prelatus nisi ceteris ecclesiis a romana distinctis ut in dicto
c. quāvis Item petrus potatem ligandi et solvendi recepit nō nōm
suo s; nōmē ecclesie ut minister illius p; p; cingit in c. quāvis
xxviii q. i. cum ibi notatis per Greg. in Rosari. igitur ex quo hāc
potatem recepit ut minister nō est nec esse potest caput domus sue
sicut videmus in corpore cuiuslibet ecclesie q; licet nō nōmē uel sui
dictus gerat vias dicti corporis Et si dicatur et in hoc sit eius mi-
ster nō est per ille caput dicti corporis Et si dicatur q; licet petrus
nō sit caput principale ecclesie nec esse possit est tamen caput myste-
riale Rur. id esse s; considerato q; esse caput denotat preeminē-
tiam et superioritatem quam minister nō h; nec h; potest supra dnm
vel suam cum sit sub hys et sit inferior et in hoc confutatur o-
pino illorum qui dicunt petrum fuisse caput mystericale ecclesie
vbi qm inquit penitenciam nō habuit nec superioritatem sup
ecclesiam vlem ut corpus mysticum consideratum nō potest ratione
ministeri sibi quissi supra ecclesias particulares a romana distin-
ctas dici caput mystericale ipsius corporis mystici licet respectu ecclesiarum
particularium que sunt membra dicti corporis mystici ecclesia romana
et ipsa posuit dici caput ministeriale illarum eo q; ratione mi-
steri petro quissi ipse penitenciam et superioritatem habuerit
circa ipsas ecclesias particulares ut attestatur Galisius ipsa in c. quāvis
vniuersę xpi di. ibi dnm dicebat q; vniuersę p; orbem catholicę
ecclesie institute vniuersę thalamus xpi sunt in sancta romana ec-
clesia catholica et apostolica nullis iudicis confutatur ceteris ecclesiis
prelata est In quo est notandum q; nō dicit q; ecclesia romana
sit prelata vbi ecclesie que est xpi thalamus s; ceteris ecclesiis p-
ticulariter considerat ab eadem romana distinctis Vnde restat
respondere ad iura predicta p; dicta falsa assercione allegata
Et pmo allegatur Greg. in c. considerandum l. si ibi dnm dicit
de petro q; xpus enim tunc ecclesie prefere disposuerat S; rur.
illa vā debere p;posui et cunctis ecclesiis particularibus qm illis
tūc xpus petrum pretulit et nō ecclesie vbi ut de notat vni-
ceteris posuimus in dicto c. quāvis est que dicta p;positio ne-
cessaria ppter dictum vni ceteris et c; propter ea que hūtur
in Greg. in dicto c. Ecce et ut vā in sensu in quo valere pos-
sunt et nō perire recipiantur c. abbate de vō sig. cum alijs co-
cordant Item allegatur producta falsa assercione cum pcedens
dictum c. Considerandum Bene h; q; petrus p; xpi negat
nō solum in gradu sui Episcopus remansit vbi eam in pasto-
rem totius ecclesie a xpo institui meruit S; rur. q; illa vā

q; incipit h; qm S; sola pace allegant in dicto c. nichil. esse quod facit
ad propositum suum q; cum S; exemplo pcedens dictum cum Considerandum
Bene

in pastorem totius ecclesie exponi debent et omni ecclesiarum particularium
 ordinum ab ipso habentur a romana distinctarum quibus tunc
 roma prelatam est ut in dicto c. arduum ut vā ipā in sensu
 in quo valere pōt et nō pōt capiantur iuxta dicta supra
 in responsione facta ad c. Considerandum Item allegatur
 prædicta falsa assertio c. petrus in q. vii vbi dicitur qd pe-
 trus p̄tatem regni accepit S; rñr id vñr esse quo ad p̄tati-
 lates ecclesiarum nō autem quo ad corpus vñs ecclesie que est cor-
 pus mysticum cuius xp̄us caput est Et qd nō recepit p̄tatem re-
 gni supra corpus vñs ecclesie p; p. solas in dicto c. arduum
 Et p. Greg. in dicto c. Ecce ut supra in præcedentibus fuit
 ostensum nec obstant notata p. 7o cñ. in de. ad mām de
 hereticis ibi dñm dñt qd sicut in ecclesia triumphante est vñs
 caput s; papa qm̄ illud qd ibi dñt 7o cñ. de p̄a intelligi
 d; respectu ecclesiarum particularium nō autem respectu vñs
 ecclesie ut supra ostensum est Item allegatur c. fidelior l. di.
 vbi dñt cñmbr̄s qd petrus tanquam bonus pastor tuendum
 gregem accepit p̄quam fidem p̄didisse defleuerat quodq;
 ip̄e petrus pastor factus erat ut ceteros fidei stabilitatem
 fundaret et subdit ibi qd petrus p̄ soliditate deuotionis ecclesie
 petra dicitur sicut ait dñm Tu es petrus et ad que rñr
 qd ibi nō dñr petrus dñt petra ad deuotandum qd ecclesia fuit
 fundata supra eum qm̄ fuit fundata supra xp̄m Iuxta
 illud petra autem erat xp̄us S; fuit petrus dictus petra
 ad deuotandum qd p̄m̄ in nācōn fidei fundamenta p̄ suam
 predicationem posuit ut in eodem textu dñr Et sic premissa ex
 dicto textu allegata sunt referenda ad regimen et guberna-
 cōm ecclesiarum particularium / nō autem de regimine ecclesie
 vñs que est corpus mysticum ecclesie qd inq̄m̄ indiguit namque
 indiget officio pastoralis petri cum illud sit in p̄ccabile non
 habens maculam neq; rugam / rñr ea que hñt in dicto c.
 a recta xp̄m q. i. cum ibi notat in glo. / et ad illud sñc p̄p̄o
 positum dicebant hostien et 7o cñ. in c. a nobis in magno
 de sen exco. sup vñ ecclesie qd ille textus d; intelligi ecclesia mi-
 litante sp̄ali uel romana qm̄ generalis militans congrega-
 ta nō p̄t errare xp̄m q. a recta fide nec obstant alia vā
 ibi in fine posita v; et tanquam s̄p̄m̄ immobile totius cor-
 poris xp̄m̄ compage malis obstat / qm̄ illa verba sunt

referenda ad effectum predicationis que in petro fuit fundamentu
fidei in nationibus ut ibi dicitur Est q. n. dicta verba sic
intelligere ut recipiantur in sensu in quo valere pnt et no
pure et nisi sic intelligantur parent propterea que hntur in
dicto c. Ecce et in c. annuus vniuersa supra allegata Item
allegatur c. Beati n. q. vii. vbi dicitur q. meritis petri et pau
li aplorum roma obtinuit principatum et caput nationu
ad quod respondetur q. si roma sinatur ibi pro romana ec
clia respondetur qd illud qd ibi dicitur de principatu et capite
nationu referri debet ad ecclesias particulares in toto orbe conspu
tas no autem ad ecclesiam vlem que est corpus mysticum ecclie
supra su qd ecclesia romana nullo vnquam obtinuit prin
cipatum ut patet per iam dicta supra Item allegatur c.
Est aliud xxiii q. i. vbi dicitur aliud aplorum piscandi genus
quo genere solum petrum piscari dominus iubet dicens tolle
hamum et cum piscem qui primus ascendi tolle ad quod respo
detur qd vbi illius totus referri debent ad piscaturam facien
dam supra ceteras ecclesias supra quas romana sint prelata
non autem ad piscaturam faciendam supra ecclesiam vlem
prout est corpus mysticum / qm illud est sine petro et sic no in
digent piscatura petri Item allegatur c. puto n. q. vii. vbi d
q. petrus et Cyprianus fuerunt pares meritis / si petrus fuit
in pte maior illo et quocumq. alio Epd / eo quia sua pte
pstatuta vltis ecclie est firmata Et respondetur ut supra quod
illa que ibi dnt de pte petri referri debent quo ad ecclesias
particulares no autem quo ad ecclesiam vlem ut vbi illius
c. recipiantur in eo sensu in quo valere pnt et no p me sicut
supra in precedentibus dictum est Et licet totus ibi habeat q.
pte petri sit firmata pstatuta vltis ecclie per hoc tn no h
eo illo q. petrus habuit ptem iuxta corpus vltis ecclie q.
est corpus mysticum cuius corpus caput est Item allegatur c.
hec est fides xxiii q. i. q. papa tenet fidem et sedem petri
ad quod qui impugnatur professionis fidei quam papa approbat
no catholicorum si hereticum se comprobabit qd q. sancta romana

ecclesia que semper immaculata permansit donum prudente
 et in futurum manebit sine ulla hereticorum insultatione
 atque firma et immobilis omni tempore persistet. Si responderet
 quod illud quod ibi dicitur de ecclesia romana quod semper immacu-
 lata permansit et permanebit intelligi debet ubi quidam
 ligabit et soluet iuxta clauem non errante ut supra in prede-
 ctis est dictum et sic intelligendo non probant illa verba
 nec contra alia ibi posita quod ecclesia romana sit vltima ecclesia que
 est corpus mysticum cuius caput Christus est faciunt notata in
 dicto c. a recta Christi quod 1. nec quod ecclesia romana recepit potestatem
 super corpus vltime ecclesie nec etiam quod propria ratione ro-
 mane ecclesie possit dici caput et pastor vltime ecclesie. Item
 allegatur c. Iusto lxxxviii ubi dicitur quod inter ipsos apostolos
 non fuit par institutio sed unus presens omnibus. Si responderet
 quod illa vltima unus presens omnibus debent intelligi referendo
 ad universum ecclesiarum particularium non autem ad vltimam
 ecclesiam que est corpus mysticum cuius caput Christus est ut
 prius dicta supra. Item ad probandum quod ecclesia romana
 est caput vltime ecclesie allegatur c. non licet xii. ubi dicitur
 dicitur Et sicut filius venit facere voluntatem patris sic
 et vos adimplete voluntatem vire matris que est ecclesia
 cuius caput ut predictum est romana consistit ecclesia. Si rur-
 sum ad illud ubi cuius addi debet supplendo vltimum membrum
 et tunc est sensus quod illi episcopi implere debent voluntatem
 matris ecclesie cuius membrum caput est romana ecclesia
 consistit et sic supplendo et intelligendo non probat ille testis
 quod ecclesia romana sit caput vltime ecclesie. Et notandum quod Calixtus
 dicti capituli actor non licet dicit ecclesiam romanam
 esse matrem aliarum ecclesiarum ab eadem distinctarum
 ad denotandum quod non est mater vltime ecclesie cum Gregorius in
 c. Ecce xxi. ubi dicitur et patet etiam per Galasium in c. quando
 xxi. ubi dicitur dicitur quod sine vltime ecclesie sunt sunt
 thalammus in sancta romana ecclesia ceteris prelatam est
 et non dicit quod Christi thalamus vltime ecclesie prelatam sit dicitur

Verba huius ad hunc sensum applicari quia in alio sumpta
inducerent absurditatem ut patet per iam dicta supra Et
notandum quod archi. in dicto Rosario in dicto c. non deest
recitando Bn ad Eugenium circa finem quarti libri dicit
archi licet etiam romana sit mater ecclesiarum non tamen dicitur
quod papa non est dominus episcoporum sed unus ex ipsis quod
papa debet se considerare fratrem diligentem dominum et
participem timentum eum Et subdit ibi archi. quod est op-
timum argumentum in c. mutationes in principio quod papa
non sit dominus aliorum episcoporum Item allegatur c. preceptum
et di. xii. ubi dicitur quod preceptis apostolicis non domum superbia
resistatur sed per obedientiam que a sancta romana et apostolica
matre missa salutifera implentur sed eiusdem sancte dei ecclesie
que est caput unum quoniam habere desideratis Et sequitur
ibidem cum antea sanctionem omnes teneant sacerdotes
qui noluerit ab apostolorum petre supra quam christus vultum
fundavit ecclesiam soliditate Inelli. id quo respondetur quod
textus in c. non probat id ad quod allegatur nec obstant illa
verba si eiusdem sancte matris ecclesie que est caput unum unum
quoniam illa verba si eiusdem sancte dei ecclesie relationem faciunt ad
ecclesiam romanam de qua in precedentibus verbis facta
erat mentio Nec et obstant verba qui noluerunt et quoniam
textus ibi dicit ab apostolice petre non autem pete Et veritas est
quod christus fundavit ecclesiam supra petram que christus erat et
non supra petram / cum quoniam opinionem doctorum Item
dicunt illi quod in dicto c. non deest et in sequenti dicitur quod ecclesia
romana est caput vultus ecclesie in dictis ita non habetur Con-
siderato quod illa verba a matre ipsorum que est ecclesia posita
in dicto c. non deest / legi debent et exponi ut in responsione
ad dictum c. non deest supra dictum est nec verba cum scriptum
que incipit preceptum hoc et habent sane intellecta ut in
responsione facta ad illud capitulum ostensum est Item
dicunt illi in dicto c. non deest et sequenti haberi quod ecclesia

vltis est fundata super apostolica petra. et supra petrum et successores
 si hoc ibidem non probatur ut patet per dicta in responsionibus
 ad illa c. Item allegatur c. ex multis nesciat xi di. ad q. respondetur
 q. facit contra allegantem inquitum h. q. petrus instituit ecclesias
 particulares per universum orbem et non dicit q. ecclesia romana sit
 caput vltis ecclesie nec obstat q. in eod. c. dicitur q. alie ecclesie habuerint
 initium a romana quoniam per hoc non inferitur q. ecclesia romana
 sit caput vltis ecclesie licet posset dici caput aliarum ecclesiarum
 particularium ratione potestatis tradite petro ut minister ecclesie super
 dictis ecclesiis particularibus Item allegant ipsi glo. dicti c. ex multis ne
 sciat que h. q. petrus tribuit potestatem paulo predicandi h. r. m.
 illud non inferre q. petrus esset vltis ecclesie caput ut corpus mi
 nimum cuius christus est caput considerate et per hoc patet responsio
 ad notata per crassi in c. Ita dominus xpo di. ibi dominus dicebat petro
 aliis apostolis dedisse potestatem predicandi Item mandavit illi videri
 c. b. quid xv di. q. non facit ad propositum eorum nisi respec
 tum h. erit ad illa v. ibi posita propter principium que sunt
 ista nec abiectionem indiget plenitudo quasi velint dicere q. ex quo
 petrus habuit dictam potestatem plenitudinem c. Significasti de elec.
 non potest habere aliquam potestatem supra se nisi deum et ad hoc r. m.
 q. petrus non habuit dictam potestatem plenitudinem nomine suo sed
 vice et nomine vltis ecclesie cuius minister est ut per Augustinum in c. q.
 cuius christus q. i. cuius ibi notatis per crassi in rosario de quo
 supra in precedentibus dictum est Item et si forsan habuerit
 respectum ad alia v. dicti c. que habent q. proful ecclesie ratione
 merito beati petri apostoli per universum orbem prelatum obtinet
 sacerdos h. r. hoc esse intelligendum quo ad ecclesias particulares
 per universum orbem constitutas quas ipsa romana ecclesia insti
 tuit ut h. in c. quibus nesciat xi di. non autem quo ad ecclesiam
 vltimam cui ipsa tanquam illius minister subicitur ut supra in
 precedentibus deductum sunt non obstant etiam alia v. dicti c.
 b. quidem que habent q. ipsa statutis synodalibus consuevit tri
 buere firmitatem quoniam si illa v. recipiantur pro statutis syno
 dalibus conciliorum generalium est hoc intelligendum per
 approbationem reuerentialem de qua h. in c. Sicut sancti xv di.

per quem totum satis videtur confutari opus predictorum / quoniam
si antea ipse sic esset supra generalia concilia legitime congrega-
ta / quod illorum statuta non possunt habere firmitatem sine ipse antea
gregorius non fuisset locutus in dicto concilio. Sicut sancti de conciliis ge-
neralibus cum tanta reverentia cum quanta locutus est ibidem.
Item allegant concilio. Rogamus xxviii q. 1. ibi dicitur quod petrus
est caput totius ecclesie. Sed rursum quod illud est exponendum. et omnium
ecclesiarum que ab ipso ordinem habuerunt. et quibus nesciat xi
di. etiam quibus univere per orbem catholice ecclesie consuetudine unus
thalamus christi sunt / tamen ecclesia romana nullis modis ceteris
ecclesiis prelatam est teste Gelasio papa in c. quibus univere xxxi di.
Et notandum quod non dicit quod sit prelatam thalamo christi nec ecclesie
vbi que est christi thalamus ut ibi si dicit ceteris ecclesiis prelatam
est ad denotandum quod omnes alie ecclesie a romana distincte non
faciunt thalamum christi / si romana et omnes alie cum ea faciunt
christi thalamum. Et sic ecclesiam vlem unde inquitur ceteris ecclesie
non faciunt ecclesiam vlem / et romana non est prelatam nisi ceteris
ab ea distinctis per quod non est prelatam ecclesie vbi et per quod non
est univere si de unitate corporis mystici ecclesie ut dicebat gregorius
in dicto concilio. Ecce xxix di. Item allegant concilio. Cuius beatissimus
christus q. 1. vbi dicit quod beatus petrus a domino recepit primam
potestatem. Sed rursum illud intelligendum quo ad ceteras ecclesias que
a romana habuerunt ordinem / si non quo ad vlem ecclesiam
que christi thalamus est ut per proxime dicta. Item allegant
concilio. Si petrus. c. ca. et q. vbi habetur quod petrus et non alius apostolus
absoluit autem malchum ad denotandum quod ipse prealatus habuit
ecclesie potestatem ligandi et solvendi. Sed rursum hoc esse intelligendum
quo ad particulares ecclesias que a romana habuerunt ordinem
non autem quo ad ecclesiam vlem ut patet per iam dicta supra.
Item allegant concilio. Constantinopolitana xxx di. vbi dicitur
Si qua culpa in episcopis invenitur nescio quis non sit ipse subiectus
Sed respondetur illud non probare quod vbi ecclesia sit subiecta ipse
attento quod ibi non sit sermo de vbi ecclesia si de culpis singulorum

Episcopus / ecclesiarum particularium a romana distinctum qui non
 faciunt ecclesiam vlem Item allegant c. antiqua de simile ubi
 dicitur qd romana ecclesia est mater vniuersorum xpi fidelium
 Sz respondetur illud esse intelligendum verum respectu ceterarum
 ecclesiarum quibus romana predata est / non autem respectu vltis
 ecclesie cui romana non est predata ut patet per iam dicta sup
 Item allegant c. primus de reu. li. vi ubi dicunt haberi ppa
 regere vlem ecclesiam et illi presidere Sz respondetur qd illa ba
 non sunt ibi dispositiue posita s; narratiue narrando que illi
 cuosi vltra modum dicebant in questione cum esse licet
 pape renuacare papatum / quod agnoscit se esse insufficiens
 ad regendam vlem ecclesiam et sic cum non sint dispositiua non
 fundant intentionem allegantium Item allegant c. i. xxv di
 ubi hr qd ecclesia romana est fidei mater Sz respondetur id esse
 intelligendum ratione predicationis quam petrus pmo p
 xpm in populis exercuit et ecclesia romana alias ecclesias
 misit di. xi. c. v. nesciat et sic illud non infert qd ecclesia
 romana sit vniuersa / nec qd ipsa ecclesia romana fuit platea
 vli ecclesie Et per hoc et videtur additum Ambrosii in dicto
 eodem c. dicente qd ipse professus est se velle in cunctis sequi
 sanctam romanam ecclesiam / qm ipse non probat ecclesiam
 romanam fuisse prelatam ecclesie vli Item allegant qd xps
 fundavit ecclesiam supra petrum Sz respondetur hoc esse fin
 qm illa va Et super hanc petram non referuntur ad petrum
 s; ad xpm Iuxta illud petra autem erat xpus Item allegat
 c. Ita domus xpi di. c. i. q. v. c. p. m. m. in c. fundamenta
 de elec. li. vi Sz ad illud fuit responsus in primis responsio
 nibus supra positis Item allegant verba per xpm dicta pe
 tro Sz respondetur qd p illa petrus non fuit prelatus vli ecclesie
 s; particularibus ecclesiis ut supra fuit ostensum in gregorio
 et gelasio Item allegant glo. c. Immo xpi di. que
 habet qd apoli fuerunt pares in consecratione et ordine non
 autem in administratione Sed respondetur qd licet petrus
 fuerit alius maior in administratione hoc non infert qd petrus
 fuerit prelatus vli ecclesie / et quod non fuerit prelatus ecclesie

Ubi patet per iam dicta supra Item allegant qd apli voluerunt
petrum esse principem omnium id quod non respondetur reperte
quod ipm voluerunt esse principem ecclesie ubi nec unquam flos
principatus habuit a crisostomo ut patet per iam dicta supra in
Gregorium et Gelasium Item allegant c. Sacrosancta xxv
di. Et ad illud patet responsio per iam dicta supra Item allegat
glo. et tps dicunt qd ipsa non habet superiorem in terris Et rñ
hoc vñ saluo. Iure thalami xpi quid concilium generale nō
est congregatum / s; qñ est legitime congregatum superioritatem
h; in ipsa / ut supra in primis responsionibus ostensum est Et isto
modo respondetur adnotata p. vñ in speculo tñ delegat. q. iñc
ostendendum vñ p. xix Et per Bald. in l. Rescripta Et Item
allegant papam in pñe posse tollē constitutionē concilii gene
ralis contra prohibitionē ipius concilii generalis supponentes ipam
esse pastorem vñ ecclesie Et iporum est suppositum falsum et
consequenter iporum assertio super illo fundata est falsa ut patet
per iam dicta supra Item allegant c. Vbi manib; de elec. li. vi.
in §. Ceterum ubi dicitur qd papa est rector vñ ecclesie Et respon
detur qd illa vñ vñ ecclesie existencium ut patet ex hñs que hñtur
in c. Ecce exponi debent id est omni ecclesiarum particularium
membra vñ ecclesie existencium utz ex hñs que habentur in
c. Ecce p. xix di. Et in c. annuus xxi di. Etq; dicta oppositio ne
cessaria ut patet per iam dicta supra petram Notandum quod
Greg. dicens dicta verba protulit tempore quo concilia gene
ralia nō frequentabantur et ad pñatem ecclesie vñ pauci respi
ciant Et isto modo pñt responderi ad alia quia Si que allega
ntur ad probandum qd papa presit ecclesie vñ qñ opponenda
sunt taliter qd veritati declarete per beatum greg. in dicto c.
Ecce et per Gelasium in dicto c. annuus nō obviunt Item al
legatur dicta Augustini Gregorii sancti Thome Aquilii et
Thalami et quorundam aliorum Et respondetur qd fundant
super verbis dictis petro a xpo que sane intellecta iuxta ius
dicta supra non fundant papam presidenciam habere supra
corpus vñ ecclesie Nec obsunt illa verba pasci oues meas

que si intelligantur de pastus spuali illud est comprehensum subptate
ligandi et soluendi que data est eccle principaliter ut supra ostensum
est citato quod nullus debet predicare nisi mittatur ab eccle uel
a petro nomine eccle Si autem intelligantur de pastus carnali
tunc cum illud pertineat ad eccleam vniuersalem in patet in
actibus apostolorum ubi distribuebatur vnicuique pro ut sibi opus
erat non censetur per hoc petro amplior ptas data quam eccle
vniuersali Et sic cessat argumentum nec obstat si pro eis dicatur
q papa presidet eccle romane ca licet de constitutionibus libro
vi et ceteris eccleis que faciunt vniuersalem ut in dicto c. quibus
qm respondetur quod ad hoc q papa presidet vniuersali eccle
requiruntur q ipe presidet capitibus et membris omni ecclesiarum
per orbem institutarum ut patet in dicto c. quibus qbi dnm
dicatur vniuersi si ipa no presidet capiti eccle tunc quia sibi
presidere no pt Ergitur no presidet vniuersis eccleis vniuersales
facientibus Item allegant c. Si firmut de sen exco in cle ubi
papa dicitur summus pontifex Sz respondetur q no debemus re
spicere quid papa ibi facit s. quid facere debuit Et constat q no
debet se appellare summum ut supra in principio fuit pbatum igit
Et eodem modo pt responderi ad c. ubi manib de cler li vi.
ubi ipa nominatur rector vniuersalis eccle et supposito siue pre
iudicio veritat q posset se appellare summum hoc esset refendum
respectu ecclesiarum particularium no autem respectu eccle vbi
cui no presidet ut patet per iam dicta supra Et de potestate
eccle dicit aplius ad ephesios i. qz eccle est corpus cristi et ple
nitudo eius Et in q libro de simbolo tractatu quarto dicit qd
eccle est sponsa xpi qd q totum possidet et a viro suo accepit
in dotem quibus attentis constat papam non esse supra eccle
vlem nec per qsequens supra concilium generale ipam repre
sentans quod q premiss attentis non potuit dominus Eugemus
quartus neque potest dissolvere hoc concilium generale siue
consensu ipsius concilii sed ei iuxta decretum concilii Constantien
generalis et alia supra dicta tenetur Et deo gratus. rccf

卷之四

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

Si vero qd absit in futurum scisma oriri contingeret ita qd duo uel
 plures pro sumis pontificis se gent. a die quo ipsi duo uel plures in
 signa pontificatus publice assumpserint seu administrare cepint
 intelligatur ipso iure tunc conuolui tunc forte ultra annum pen-
 dens ad annum proximum breuiatus ad quem omnes prelati et
 ceteri qui ad concilium ire tenentur sub penis iuris et aliis per
 concilium imponendis absq; alia uocatione conueniant. necnon
 Imperator ceteriq; reges et principes uel psonaliter aut p solemp-
 nes nuncios tanquam ad ead. concilium conuocandis per vi-
 scera nre ihu xpi optime coorati concurrant et quilibet ipor
 pro romano pontifice se gent infra mensem a die qua scienciam
 hre potuit alium uel alios assumpsisse papatu insignia. uel
 in papatu ad intrasse cessare sub infirmatione maledictionis eterne
 et amissionis iuris si quod forte sibi quesitum esset in papatu
 qua ipso facto incurrat et ultra hoc ad quascunq; dignitates actus
 et passive sit inhabilis concilium ipm ad tunc anni predicti loco
 prius deputato celebrandum inducere et publicare et p suas lras
 competitori uel competitoribus ipm uel ipos prouocando ad cau-
 sam et ceteris prelatibus ac principibus qntum in eo fuit intimare
 necnon termino prefixo sub penis predictis ad locum concilii psona
 se transferre nec inde discedere donec p concilium causa scismatis
 plenarie sit finita hoc aduocato qd nullus ipor q tendens de papatu
 in ipso concilio ut papa presidat quinimo ut tanto liberius et
 citius ecclia unico et indubitato pastore gaudeat. sunt ipi omnes
 de papatu q tendentes p quam dictum concilium inceptum fuerit
 aucte hinc sacre synodi ipso iure ab omni administratione suspensi
 nec eis aut eorum alteri donec causa ipa per concilium terminata
 fuit quod a quoq; subpena fautorie scismatis obediatur qd si forte
 electio romani pontificis p metum qui cadet inconstanciam uirum
 seu impressionem de cetero fieri contingat ipam decernimus efficacie
 uel momenti nec posse persequentem consensus etiam metu predi-
 cto cessante ratificari uel approbari no in licet cardinalibus ad alia
 electionis procedere nisi ille sit electus forte renunciat uel decedat do-
 nec p generale concilium de electione illa fuit iudicatum et si proce-
 dant nulla sit electio ipso iure sintq; sic secundo eligentis et electi
 si se papatu ingessit omni dignitate honore et statu et cardinalatu
 et pontificali ipso iure privati et inhabiles de cetero ad eadem et
 ad papalem nec aliquis eadem secundo electo ut pape subpena

fautorie scismatis obediat quaque et eo casu concilium de electione ipse
prouideat illa vice Et licet tunc et teneantur electores omnes aut
saltem maior pars ipsorum quanto magis sine personarum periculo po-
terunt etiam si periculum omnium bonorum imminet se transfer-
re ad locum tutum et metum predictum allegare coram nota-
riis publicis et notabilibus personis ac multitudine populi in loco
insignis Itaque quod allegant metum quomodo habeant in ipso metu
allegationem exprimere speciem et qualitatem dicti metus et jurare
solemniiter quod metus taliter allegatus est verus et quod credunt
seipsum posse probare et quod per maliciam et calumpniam quomodo
metum non ponunt nec ultra futurum concilium ullomodo possint
differri allegatione dicti metus teneantur insuper postquam se tras-
tulerunt et metum allegauerunt modo predicto ~~et~~ promoueat
sic electum ad concilium quod concilium si ultra annum pendeat
a die prouocationis quomodo intelligatur ad annum ut supra ipso
jure thing abrenuntius Et nichilominus teneat electus ipse sub penis
predictis et caris prouocationis sub pena amissionis cardinalatus
et omnium beneficiarum suorum quam ipso facto incurrant infra menses
a die prouocationis ad concilium ut supra dicitur iudicem publicum
et quacumque poterint intimare et caris ipse ipsi ceterique electores
ad ipsum locum concilii tempore aduenienti personaliter se transferre
et usque ad finem cause expectare teneantur quoque prelati et ceteri
ut supra ad conuocationem cardinalium tamen si forte sic electus conuo-
catus cessaret accedere An si electus in concilio ipso non presideat
quoniam a tunc sic incidenti iniciendi concilii ipso iure ab omni
ad ministracionem papatus suspensus nec sibi a quoquam sub pena
fautorie scismatis quolibet obediat An si infra annum ante dies
inducti concilii contingerant supra dicti casus videlicet quod plures
se gererent pro papa uel quod unus per metum seu impressionem eligatur
censentur ipso iure tam gerentis se pro papa quam electus

per metum seu impressionem et cardinales ad dictum concilium
 prouocari teneantur quod in ipso concilio comparere personaliter cum
 exponere et iudicium concilii expectare si si dictis casibus occurre
 tibz contingat forte casus aliquis quo necesse sit locum concilii
 mutare ut obsidionis uel guerre aut pestis uel similis tene
 antur nichilominus tamen omnes supra dicti quam omnes pre
 lati ceterique ad concilium ire teneantur ad locum proximiores
 ut premititur qui sit ab eis ad concilium conuenire possitque
 maior pars prelatorum qui infra mensem ad locum designa
 uerint alium sibi et alijs pro loco concilii deputare ad quem
 ceteri venire teneantur ac si a principio fuisset deputatus con
 cilium autem ut prefertur conuocatum et congregatum de
 huiusmodi scismatis causa cognoscens et incontinenciam electorum
 seu gerentium se pro papa uel cardinalibus si forte venire
 neglexerint litem moueat causamque diffiniat ac culpabiles
 in scismate procurando seu mutando uel administrando uel obedi
 endo administrantibus fouendo seu contra supras eligendo uel
 talinupiosos in allegando metum etiam ultra predictas pe
 nas cuiuscumque status gradus preeminencie existant ecclesiastice
 uel mundane sic puniat ut vnde rigor transcat ceteris in
 opus Ut autem metus seu impressionis molesta in electione ipse
 et formidiosis emittetur quo toti christianitati lamentabilis
 eorum iniuria seu factio perpetratur ultra predicta specialiter
 diuini statuendum quod si huiusmodi metum uel impressionem
 aut violentiam electoribus ipsis uel aliam eorum in electione
 pope intulerit seu fecerit aut fieri procurauit uel factis rebus
 habuit aut in his concilio dederit uel fauorem facien de
 scienter receperit uel diffensauit aut negligens in executione
 penarum inferius nominatarum contulerit angustus status gradus

vel preeminencie fuit etiam si imperiali regali pontificali uel alia
quauis ecclesiastica seu seculari prefulgeat dignitate illas penas
ipso facto incurrat que consuetudinem f. p. Bonifacii pape octauum
que incipit felix continentur illis qui effectualiter puniuntur Cuius
tab vero et si qui absit urbs romana fuit seu alia quicunque uni
tatis que talia facientis consilium uel auxilium dederit aut fauo
rem uel infra mensem saltem taliter delinquentem prout tanti fa
moris enormiter exegerit et facultas ei affuit non dixerit
puniendi corpus subiaceat ecclesiastico interdicto Et nichilominus
preter dictam urbem pontificali et supra corpus sic dignitate pri
uata non obstantibus priuilegiis quibuscumque volumus insuper quod
in fine cuiuslibet conatus generalis hoc decretum solemniter publice
necnon quicquid et ubique romanis pontificis electio imminet fa
cienda ante ingressum conclauis legatur et publice intimatur

De professione facienda per papam

Quandam romanus pontifex eminentiori inter mortales fingitur
potestate tanto clarioribus ipse deest uinculis et sacramentorum
ecclesiasticorum obseruandis ritibus allegari Ea propter ut futurum
romanis pontificibus in sue creationis primordiis singulari splen
dore luceat plena fides statuimus et ordinamus quod demum quilibet
in romanum pontificem eligendus antequam sua electio publicetur
coram suis electoribus publice confessionem ac professionem in
scriptas

In nomine sancte et individue trinitatis patris et filii et spiritus
sancti amen Anno a natiuitate domini m. ccc. lxxv. et Indictione
Ego n. electus in papam omnipotenti deo cuius ecclesiarum suo pro
ficio regendam suscipio et beato petro apostolorum principi corde

et ore confiteor et profiteor quia in hac fragili vita consti-
tutus fuero me firmiter credere et tenere fidem catholicam in
traditione apostolorum generalium conciliorum et aliorum sanctorum
patrum maxime autem sacrorum et octo conciliorum generalium
vix primi nicei secundi constantinopolitani tertii ephesini quarti cal-
cedonensis quinti et secundi constantinopolitani septimi nicei octavi
quoque constantinopolitani necnon latranci lugdunensi ^{aminonensi} ~~tridentini~~ ^{gna-}
limum etiam conciliorum et illam fidem usque ad unum apicem
inviolatam servare et usque ad annuum et sanguinem confirmare
defensare et predicare ritum quoque preter sacrorum ecclesie catholice
traditum omnimode prosecui et observare hanc autem confessionem
et professionem meam per notarium sancte romane ecclesie me iubente
subscriptam propria manu subscripsi Et tibi omnipoti deo pura
mente et deuota conscientia super tali altari sinceriter offero
in preces talium ~~et actum~~ ^{et}

Aliud decretum in eadem sessione
Ne prelati transferant iurati

Cum ex prelatorum translationibus ecclesie de quibus transferunt
plerumque quibus in spiritualibus et temporalibus subiacent dispendijs
et iacturis prelati quoque nonnulli iura ac libertates ecclesiarum
suarum translationibus formidine non adeo solent ut alio prosequi
vantur ne ad portunitatem quorundam que sua et que non illius
christi sunt querentium Romanis pontificibus fors ut homo facti
nescius in quod circumueniatur aliter leuiter inclinet statum
et ordinem iuramentorum episcoporum et superiorum translationem
absque magna et rationabili causa que vocata preter cognita sunt
et decisa de concilio romane ecclesie cardinalium uel maioris pre-
ter subscriptionem eorundem de cetero fieri non debere Infe-
riorum vero rationabili cognita mutari amoveri seu priuari

ut abbates alijq; perpetuo Beneficiati muti absq; iusta causa et
rationabili cognita mutari ammoneri seu priuari nō debeant
addicere q; in mutationibus abbatum supscriptio cardinalium
interueniat sicut in Epib; est premissa solus consuetudinibus
consuetudinibus et priuilegiis cathedralium monasteriorum et
ordinum quorumcumq; etc.

in templū sanctū in domo
 aro sancta Smody Vasilien vnū salen caliaz reputans in spu scto lūme cōgregata p̄sente
 penen^o in xpo p̄re dno Iuliano p̄re romay ecclie sancti angeli dñarius Cardinali
 aplice sedis legato Alceudes qz sacra gñalis Smodus Constat. ey in spu scto celebra
 Salubre p̄p̄mū et mltimode fructuosū in sta dei ecclia gñalia totalia p̄p̄ari
 hoc suo decreto cōstituit quon subreure

Atq; pro quibus pcedente Decreti Amittas papie apud Italiam fuit electa pro quali coalis
in fine tunc promissae sequens Omnipotens celebrando qd quid coalis suo debito tpe in sua
Amittate papie celebrari potuit mchoatu et inde adis pcedens ad Amittate Seney
translatu In quo quid quali coalis papie mchoato et in Amittate Seney celebrato
hoc Basilien Amittas pcedente tunc fuit coalis qualis post septenni a fine ipsius
Seney coalis celebrandi fuit electa et debite assignata ut constet in iusto publico
inde confecto hmoi seriel Tenor/In pmi

U noie dñi amice deuore pūto publi iusti aut pateat emendat et sic notu qd hunc
a nate eiusd dñi aº accº pº pº iud scanda die vero sabati decimanona mē mēso
februarij homi exas nel qº pontificatº suu in xpo pñi et dñi mñ dñi martini dñi
promouen ppe quito Anno septimo ingente et dimidite sacrosancto quah conlio
deuoy in unitate deuoy ac pñi dñi ad tonalio vice et noie pñi dñi mñ
ppe et proco pñi in xpo pñi dñi et dñi dei et aplice sedis grā pñi mēso
qº Treten iacobo qº Spoletin pñi abbate de pasario Aquilagen dñi ac leofardo
de florencia cyro et quah ordinis pñi per emend dñi mñ pñi ad mēso

specialiter deputatus et ordinatus. Idem domini presidentes quatuor concordantes deputatos omni iudicio
nationi prout consilii Senensis super electione loci sui consilii fecerunt in qua affuerunt predicti domini
presidentes consilii una cum penesdictis personis ac deinde et dimissis et viris omni quinquaginta
viris et dimissis de sancto Germano decretorum doctor Camere apostolice auditor pro parte platorum
et aliorum quorum titulos interterritorio Senensis domini Nicolao albas in donati ordinis
se non habere mandatum ad actum infra scriptum faciendum dixerunt sed audiendum et referendum quolibet
per statum italica natione reputare assensum pro natione gallicana perveniendi predicti et domini
domini Amalricus episcopus Cantuariensis Ludovicus de pallude regalis secretarius ordinis in
venerabili consilio domini et Johanes visci campi ordinis Astoriensis Romanensis domini Althaus
pro natione Germanica perveniendi per domini Hartnagus de capet de decretorum doctor sacri palatii apud
transactum auditor ac pater venerabilis et religiosus vir frater Rodolphus de duno et monachus
ordinis monasterii in decretis licentis acensis ordinis pro parte pro natione ippanica
per dominum Alphonsum albas in vicerem et consilium ecclesie Collicantem qui tunc duxit se non habere
aliud mandatum a natione sua ad hoc actum faciendum nisi solum ad audiendum et referendum de quo causa
solempniter fuit prestatum pro natione anglie perveniendi per et domini domini fructus episcopus
aquensis de venerabilis vir magister Thomas de modona cum aliorum infra paginas hanc domini
deputati super scriptis singulis singulis infra scripta mandata sua in publico forum illis de territorio
Senensis et natione ippanica preceptis domini in capella domini operarii maioris ecclesie Senensis
ipse eandem ecclesiam sua pervenerunt et quilibet eorum pervenit quibus sic congregatis de missis
solempniter alio quod remunerationis debitis et consuetis ibidem completis super dictis domini deputati
singulis nationum ad infra singularem maiorem de quibus per iustitiam suam publicum signum et sub
scriptum domini nostrorum publicorum tunc ibidem presentem signata et subscripta litteras fecerunt fidem ad
quorum electione loci per ordine precesserunt et inter cetera que plurimum allegantibus pro
combus altioribus et discussionibus diversorum locorum et promissis hinc inde inter ipsos depu
tatos habitis atque factis deinde loco fuit et tunc celebrandi consilii nomine secutus in
forma et tenore decreti sue constitutionis consilii Constantiensis et in provincia eadem in
habile iustitiam et donec quorum causa sua unanimiter et concorditer conveniret et elegerit
dictum tunc Nicolao in donati et petro alphonso albatibus prout expresse non consensum domini
loco sit per ipsos duos deputatos electo super dictis domini quatuor presidentes consilii ex parte domini
viri ipse domini dictum sue constitutionis consilii Constantiensis in quo continetur de modo eligendi loca
consiliorum necnon hanc apud domini in ipse predicti eius vera bulla pluribus ut supra facie appa
rebat more romani tunc munita super prelate dicti domini presidentibus ad prout actum a domini
nostro ipsa predicta concessa per deinde virum domini archidiaconum de pisce de decretorum doctorem
et prefati domini in ipse Secretarium ibidem prout publice alta voce et intelligibile voce
coram domini presidentibus et deputatis nationum aliisque super dictis infra scriptis rector loci
et publicum fecerunt Tenor vero decreti sequitur et est talis frequenter qualis consiliorum
per se factum

Cum vero finis instaret Septembris quod et ipse ex parte nostro consilii Constantiensis decreto celebratum
domini qualis consilii presentem se re domini archidiaconum Constantiensis ite romani et universali ecclesie
tunc presidentes potius velens celebratum qualis consilii fieri in pro promotionem decretum
omni tunc per etate decreta et multiplices sui corporis morbos in persona ipsa non poterat

presidere dicti domini Juliani de poma, ecclesie in angeli dyaconi Corduale de fratri
suorum consilio ad celebrandum ipsius coeli ac eius vice et loco ipsius summi pontificis offitium
suo et sedis apice deservant legatum per suas apud has quas totius sequitur et talis

De martini episcopi sermo sermo in 20

Ipe autem penitus dominus legatus mandatu apostolice sedis cupiens in ipso quo iam instabat
celebrationi coeli messari circa impeditionem aditus pestifera huiusmodi visitari esset
pro causa fidei ad modum occupatus suas ad hanc civitatem vires gentes destinare nuntiavit
de postremo qua civitas fuit possibile ad portum civitate accessit ut in muniti lega
officium posset in celebratione huiusmodi qualis coeli praesentia diuini munus gratia adimplere
prout erat. Et in domino in ipsa Eugenio repetit sue patre huiusmodi sibi mandatum iuxta con
iam per tres menses et ultra in plures et cetero qui ad ipsam civitatem causa celebrationis
dicti qualis coeli advenit qua plurimas congregaciones fecit habuit quod tractatus super
ipsius privilegio et celebratione coeli tandem decretum est prout sollempne per
sessione iuxta primum currit expressio constat apud hanc civitatem sit locus celebrationis qualis
coeli deputatus et ad sit iamdudum alia quo ipsius coeli celebrandi sacrosanctae sedis apice non
desit auctoritas decenter deservit et declarat in hac civitate et loco esse qualis coeli stabilitum
ratione et fundatum et quod ad eius celebrationem tenet accedere omnes tam prout qua ceteri
qui de iure ut consuetudine ad qualia coelia accedunt sunt ascripti

Cum in omni quodque de divinis atque intensius suas dirigat actiones quo ipso destinatu fuit
agnoscat idcirco haec sancta Synodus nuntiat propter religionis sedula meditatione
rogatus materia et digesta deliberatione decenter ad haec tria aquo materia praedit
Una auctoritate toto sollicitudine studio operari dare primo ut omni huiusmodi a propter ipsi
simbus tenebris effugatur lumen caritatis veritatis propter in luce largiente resurgat
Secundo ut bellorum rabie qua satore propter semina seminate in divinis partibus
affligit et dissipatur plus propter regna meditatione se data per auctore
praesentia instatu reducat pacem et tranquillam. Tercio in multiplicibus viciorum et vitiis
et propter propter vicia iam quasi silvestrat propter densitate ut illis debito color
studio rescat evangelico agricola religio propter refloreat honestat quod fructus
et honorum fecerit ubertate producat et qui absque celesti mixtura propter hanc tam gradia
bona propter non possunt omnes propter fideles in domino propter confortant ut ad optinendum
propter consuetudine fecerit devoto orationibus ieiuniis et elemosinis apud non minus
tate divini diliget insistant et propter et misericordia deus quilibet placatus obsequio
obstanti reprobatione huiusmodi sacro coeli sua pietate soluta propter dignetur eis in
remissione suorum peccatorum propter in menses 20

Præterea in pmissis ad que huiusmodi sacri concilii tendit intentio sunt plerumque ardua et acuta
quodammodo exigant multa que sunt sollicitudine ac etiam vigilanter tractanda et oportet omnes in hoc
sacro concilio persistere et ad ipsum venturos ut diligenter illa facere cogitant atque in alijs
congregatis tractat que eis videbuntur in eadem utilia ut etiam oportuna ut inde communis
debito quod super eis tractatu haberi et materia deliberatione digesto melius et utilius
sacro concilio in pmissis queat assistere spiritui sancto. Ita pruden in hoc namque sacro
sinodo congregati plenam et liberam sit omnibus et singulis loquendi et consulendi facultas
eiusque que ad agenda esse videbuntur accommodo modo materias in ipsum concilium deliberatione
propositas

Ut autem quatuor et gestus venustate unusquisque sessionibus et congregationibus huiusmodi sacri
concilii debeat se ipse et antiquorum patrum iam dudum statuta regulis et observantis decretis
solatoni concilii patribus duximus inferendum

In loco habitationis confederantes dum sacri concilii debet aut indigne verbis per preceptum
aut quibuslibet multisque perturbare nullus eam valet fabulis vel insidijs vel quod sit
deturbo obstruat. Discrepantibus multisque vocibus effundere. Si quis enim ut ait apostolus
putat se religiosum esse non respiciat legem suam sed seductus cor suum huiusmodi una
est religio. Cuius enim summa precepta quando silentia iudicij obtemperare debet
confundat dicente ipsa erit enim contra iustitiam silentium debet ergo quidam
confederantibus agere aut ab accusacione preponere sit mutissima relatione confiteri
ut nec concilio sed vobis sensu audientium turbet nec iudicij vigore de tumultu emerget
Quamvis ergo in concilio concilii que pmissa sunt violanda credidit et contra hoc iudicium
a multis aut communijs vel insidijs ipsum concilium perturbavit in hoc dicitur legis editum quo
propter eam deorsum et quibet in eo magis in omni decore a consessio abstracta a concilio
recedat et tunc deorsum concilio dicitur fieri

Ad obmendum contrarios que solent quousque in concilio et publicis congregationibus subornari
et non iniqua ipsorum precepta per longa tempora impedire hoc sacro sinodo ordinat statuit
et decernit. Quod per quoscumque actus nominationes intulaciones honores et habicionem tam
in sede quam alio quibusque dicitur factis dicendis aut faciendis in hoc concilio per quoscumque
plures principes vel eorum aut universitates et communitates quocumque modis vel legatos seu
ipsos et de ipsis vel eorum altero in eodem concilio nulli suo seu confessione deorsum acquirit
nulli per iudicium generet. Nullusque ius in possessione vel possessione cedat et per pmissa vel
quos legatos admissione ius ut titulus aliusque apponit nullatenus conferatur. Vel etiam
reprobandi aut ius vel possessione in quali concilio interessendi vel tunc taliter vocem
dandi iniqua acquirit sed in omnibus et per omnia unumquemque in eo statu post hoc concilium
remaneat in quo ante ipsum celebrationem concilii per manebat et

Sane quoniam opus aliud intendenti non satis est obviare operam dare si quod aduersus impediendum
non resistat. Idcirco decretum in sacro concilio conuocato editum aduersus eos qui venientes ad
concilium spontes redemptos impediunt in iurijs vel molestat quod super habundanti cautela
contra eos qui venientes spontes et intendentes ab hoc sacro sinodo in persona vel bonis
impediunt in iurijs ut molestare presumserint locum ipse decernit et decernit in quibus que
taliter est sententia et tenore

Sicut sancta generalis Synodus Constantiensis vltimam eorum reputans in ipso ad conspirationem factam de his
que et erroribus quibus ecclesie in capite et in membris debita reformatione letum congregata ad
rei memoria iusticia et equitate queri non dubitat si quis noxie voluntate ad ea impingat pro
intus pressibus aplis impendunt obuiam autem sanctis coniungit contumaces in alio pro
labur in iniuriam et offensam eam censura plectit et pro duncto culpe rigore adit iudicium
prout nam si quilibet per campum licentia sine deposito modestie vaguet in pnie facile quisque
seruet in pnie et nemus disciplinatio iusticie impet

Porro qui nonnulli lingua subdola plim impedit et perturbat ista vel detractione seruando et
quod in nimis grane sit tam grande pprietas impedire pfectum omni omnia in ista sit dignum
Idcirco malignorum conatibus impicere obuiare dicta sancta Synodus omni et singulos sub
obtestatione Domini iudicij ad mouet ne impediantur pbarum progationum vel dissolutionum
quod sacri concilij voluerit Si quis autem pnt amaro impediendi vel perturbandi hoc sacro concilio
vel verbo facto vel lro palam vel occulte impedimenta pbarum progationum vel dissolutionum
fieri pauerit expiet ultione puali ppetrati facinorosi gravitate et contumacia inuicem
proo pbarum rigide pcedetur in quod heresim et conspirationem pfectum et reformationem
impedire videatur

In hiis qui inter sunt in hoc sacro generali concilio p cor bono itaqz ecclesie congregatio no debent
minori programia gaudere qua quicquid alij aliquos quantum eorum negotio quibuslibet
vel vtilitatibus intendunt Idcirco tamqz causa rei publice absente debent p pntibus mto
reputari ad usum sacri Constantiensis concilij in quo mo qdlibet potest ordinari pnt qdlibet
statuit ordinat et decernit Et omni et singuli qui in eod concilio tamqz ipso supposita
sunt recepti vel recipiunt in posterum ab eo die quo iter arripuerint ad dnm concilium venendi
et qua dum pmaserint in eod et erant residentes p tantum tempus quo ad finem possunt domi
cium reuerti fructu omni beneficij suorum in ea integritate papiant qua eos papiant si
in ipso beneficio residerent no obstant in hiis quibuscuqz

Prima vero ad perscrutandis huius sacri concilij requirunt officiales et missi Ideo deputat et
ordinat notarios ad pnbendy acta concilij licet de vno decretarum dnm dnm legati et
pandulphum sapientem duos archidiaconos et ut omnia ea decretis ordinat quo maiori fuerint
dicta concilio deputat et ordinat viles homines iustitiarum doctores et ludibrium pntij
licentiatum in decretis decem amicos alij acta concilij vniuersa per dictos notarios scripta
copiauant debiteqz si opus sit corrigunt et emendat pnotos quoqz ipso concilio deputat
magis nicolan amicus magis martibus et licentiatum in theologia et hominem amestorem in
decretis licentiatum p pntij theologie doctorem Constantiensis Sedm qd ordinatores qui existentes
in concilio in loco et sedibus debito collocant Quos ordinator omnes obedire teneant
homines pnter in medicina magis decem amestorem et andrem de martessusen
in legibus bachelarium et canonum etiam p petri magistrem

Ipe erit dux et rector cordis pfecte illuminatus corda omniū ut viā ambulet veritatis et pacis In
 ipso fidei corā habemus qd si huc pmo corde et bona mēte accēsent pūldubio leti et gōlati
 in pnam redibit genti vā pacem et quietem grāq; dei et hōm vobis in defentes
 Audimus qd sepe coquesti estis nō esse vobis mādātū qualem volūisset libera audientia
 Jam cessabit omnis quēle occasio dū iam locū et facultas plene audientie pbeant Jam
 i vram nō corā paucis sed vniūis audiem quātū liber audient et vobis ipe pmo pū
 apabit medius iudex et arbiter quid in ecclia tened et agendū sit Eūm sumul i ore
 pferentes et tam dū ac tam frequēt sua pietate ieiunijs genitibus pabris obsecrationibus
 ac sanctis opibus impellamus vsq; ipe caritatē auctor et veritas doctor corda vniūis ppli
 Illustrabit ad cognoscendā amplē audacē veritatē et vnitatē semitā Ob hoc possūme
 in ecclia pū pū introduxit corda ut si qua cō fidei mter pūnos discussio orta
 fuit omnibus in vniū cōueniēdus promoueretur vobis sū vniū cōueniēdus apparet Depe
 nū in pūne religione pollueretur e vobis opinionēs et fōsmata sed mventu pū cordis
 pū pū illa pū effugant et pūntus cōtūpuit Si vnitatē fidei diligit si pacem optat
 si honor pū vobis nūc est Jam i ipa audite nullo vniūa tēpe nec tōo efficacius
 ac cōmodius quā fū et nō ista omnia fū possū pūde vobis ex toto corde et tota pūa
 per ipm pū pū hortamur rogāmus et obsecramus ut post quā qstū ad tale et tantū bonū
 apertū videret nūc differat dūmōre et ad hoc sano pū cordis in uoce ipū pū cōfident
 accēde ut vniūmū audiamus verbi hōc qd pū pū in ecclia dei factū est Et licet
 quē tōm sacro quod liberis omib; vniūmū pūnterimus ne tūne aliqua forsan occasio
 tētalī possit nō pūo efferrim; plenū ac sufficiente salūductū veniēdi pūndi
 et recēdēdi hūo quosq; depūare volūnt nōmē vniūsalis ecclie grēde ac omnia
 facē que pūntela et securitatē ipōs cōpedire viderēt pūgāmus aut ut viros rēo
 mūtāt sup quos pū dū requirē pūnt mites viderēt timoratos hūiles corde
 pacem optantes et nō que sua sūt quēntes sed que ipū pū qui vobis et vobis et
 toti pūano pūo qū pacem et in futuro seculo vitā etuā donare dignet Dū vniū
 bene dictus in secula Amen

Publicata Basilię in concilio generali in secunda Sessione
presidente duo episcopo Constanti que fuit celebrata xv kal
martii Anno domini millimo quadringentesimo secundo

Acto sancta generalis Synodus Basiliensis ecclesiarum militante reputans ad perpetuam remembrance
et laudem omnipotentis dei ac benedictis in domino fuit glorię et honore professum
atque excommunicatores in capite et in membris reformationem ac pacem et regnum
et totius christiani universi auctore discordiarum partem dissidens pacificatione
in ipso loco latine congregati decernunt statuit diffinit declarant et ordinant ut sequitur

Item quod eadem sancta Synodus Basiliensis Synodus sacris Constanti et Severi generalibus conciliis decernunt
atque ordinantibus et auctoritate approbationem fuit et est in hoc loco Basiliensis
debite latine que ac rite iniuncta et congregata

Item de eiusdem sancte Basiliensis Synodi parte aliquoquin dubitet ipsa eadem Synodus duas
declamationes quod decernit Synodi Constanti in prima Sessione alio sub decernit edito
seu edicto insecranda ordinat et decernit quorum quidam declarationem tenor prime
sequitur et est talis

Item primo declarat quod ipsa Synodus in ipso loco latine congregata qualem concilium sacris et ecclesiarum
militante reputans partem approbo in medietate ipsi in quolibet cuiusvis status vel dignitatis
etiam si ipsi consistat obedire tenet et ipso que tenet ad fidem conspirationem dicti
dispositi et ad qualem reformationem ecclesie dei in capite et in membris

Aliter vero tenor sequitur in hęc verba

Item quod quicunque cuiusvis status vel dignitatis etiam si ipsi consistat qui mandata partem
seu ordinationibus aut preceptis huius sancte Synodi et cuiusvis alius concilii generalis
latine congregati super premissis seu ad ea pertinentibus factis vel faciendis obedire
committit contempnit nisi respuerit adigne penitentia subiacet et debite puniatur
etiam ad alia iura subsidia si opus fuit recurrendo

Premissis igitur et nonnullis alio Constanti concilio prefertim Capli quod maxime frequenter
in prioribus huius sancte Synodi abas Sessione reatati decretis attentis prelati Synodi
Basiliensis decernunt et declarant quod ipsa pro huiusmodi conspiratione ac moris generali reformatione
in capite et in membris ac pace inter christianos partem ut premissis in ipso loco latine congre
gata per nullum quavis auctoritate etiam si ipsi dignitate prefulgent dissolvi aut ad alium
locum transferri seu ad aliud tempus prorogari debuit aut potuit debet et potest debet aut
et potest in futuro absque eiusdem Synodi Basiliensis deliberatione et expresso consensu

Item diffinit ordinat decernit et statuit Synodus quod nulla persona cuiusvis status dignitatis seu
conditionis fuerit in eadem Synodo actu existens aut futura eadem incorporata vel in corpore
a tempore accepti unius ad ipsum concilium sine fraude committenti ad recedendum ab eadem

a quoque quavis auctoritate si ipsi dignitate prefulgeat dicitur ad iudicium in lesione et
 perturbacione dicitur sic Simodum iuncta sine deliberacione et consensu ipsius sic Simodum
 requiri moveri compelli citari evocari ad alium locum etiam alias romam valeat possit
 aut debeat quolibet impediri Si autem a quoque quavis auctoritate et si ipsi dignitate
 prefulgeat ut finitur in contrarium attemptatum fuit seu attemptaret in futurum aut
 processus penales vel mandata etiam censuras ecclesiasticas seu translationes prelatorum
 iuniorum vel parochorum aut inhabilitaciones eorundem seu aliorum beneficiariorum quorumcumque
 alio re quascunque penas contraveni ut ab eodem pro Simodo recedant vel non accedant ad
 eandem aut eadem non adherent fulminati fuerint fulmineantur aut fulmineantur in futurum totum
 sit irritum et inane non est processibus censuris ac penis tamquam irritis et inane
 quolibet obediendum fore predictis processibus et censuris in omnibus iudicantibus et sententibus
 quibus de facto processissent aut processerint in futurum cassat irritat et annullat et processus
 irriti atque nulli habendos decernit diffinit ordinat et declarat

Item decretum dicti sacri constantiensis concilii in querendo statuit declarat quod prelati etiam qui
 tenent quicquid sacro concilio interesse ab hoc loco ante finem concilii nisi per causam rationabili
 per deputatos seu ab hoc sacro concilio deputandos permittendos non recedant quia quid
 causa permittenda et licite approbata possit recedere de licencia illius vel illorum qui preter
 habent vel habebunt auctoritatem potestatem tamen recedens teneat dimittit alio in loco reman-
 neretibus sua potestate sub penis iuris per hoc sacro concilio iudicandis et in faciendo quicquid

sessio tunc concilii basiliensis habita
 penultima die aprilis in ecclesia kusseli

Quia pro generali synodo basiliensis in ipso pro tunc congregata vlen etiam repetitus olim sacri
 constantiensis concilii velens fuisse etiam necessarios prout materia deliberacionis statuit et decrevit
 ut post finem primis concilii in quinquagesimo deinde in septuagesimo de postea perpetuo fuerit opibus
 de decemio in decemio generale concilium celebraretur Cuius decreti vigore se re in ipso quicquid ipso
 constantiensis approbante concilio statuit in civitate papen proinde tunc concilium celebrari quod libere
 cepit fuit et de consensu et approbatione ipsius concilii ad civitatem Beroen translationem in quo
 Beroen concilio fuit electa hoc basiliensis civitas proinde tunc concilio in septuagesimo celebrando
 appropinquante aut sine ipso septuagesimo prefatus dominus papa martius volens decretum constantiensis
 et ordinacionem Beroen concilio satisfactorie ut debebat peruenire in christo proinde dominus julianus
 in nomine ecclesie in angelis dionisi cardinale sedis apostolice destinavit legatum in plena
 potestate eodem concilio vice et auctoritate pre sedis apostolice presidendi quod etiam passim dominus papa eugenius
 quibus rationem habuit et approbavit prout hoc sacro generale concilium in ipso pro tunc congregatum
 prout et materia deliberacionis consideranda quoniam personarum in premissis habemus nimis ferre

[illegible]

visum que quidam loca per ista Synoda decerni esse idonea pro executione omnium premissorum et
magistrorum per ista Synoda futuris cupere obviare casibus ut omnes essent dispendiosus
circa omnes rebus de quibus agitur super modo premissa sic nota ordiat et decernit
quod admonitionis et citationis decerni postquam in hac solennis sessione lectum fuit et
publicatum ecclesie cathedralis Basiliensis valens affigi ut si forte contingat quibus nominatione
de quibus non posse modo aliquo premissorum casu ponit tamen publico edicto ad quatuor
mensium spacium ab hac die in autem deputatus censetur quo ad omnes effectus facta summario
monito et citatio sicut suos omnes effectus sortiri et artare eos quibus dirigat decernit
de si personaliter insumatur et putari fuisse et viribus promptis et quatuordecim supra dictis per
hanc promissio

Insuper per ista Synoda decernit et precepit quod magistrorum predictorum dilacionibus pendens in iure
precessit a iure veniens per decernit quodam constanter repositis utatis id suadet et qualitas agendo
in ultionem precessionis quodam et agendo in eo pretere introdit ordinare debite et matie
nec ipsa sufficere aliqua in premissis

Tandem per ista Synoda decernit functiones contra omnes plures et alios qui ad quale
coalim venire tenentur quodam et singulos quales omnium quatuordecim ac et inquisitiones
gerere premissas subdilatione tamen seu tunc de quibus deputatus fuit hanc visum in premissis
et censuris ac clausulis oportunitate dante Basiliensis in Sessione publica per Synodum Basiliensem
in ecclesia maiori hanc constituit sub sigillo eiusdem per Synodum de penultima mensis aprilis
Anno 1431 per premissos

Item quod plures notarii et premissi ad premissas acta hanc sacri quodam sunt necessarii per ista Synoda
utrum tamen alios notarios proprios alio quatuordecim revisione vel leti viros quodam per
magistrum de Luninganno Cuius Decernit ac alios aliosque de Basiliensi in Decernit per
dictos notarios deputat et ordinat

Sacrosancta et prudens haec sancta Synodus quoddam saluber-
 rimum promulgavit decretum pro stabilitate et robore generalium
 conciliorum / quorum frequens celebratio praecipua est agri domini-
 cultura / vnde ad eandem culturam non dubium sit pertinere Syn-
 odos Episcopales et concilia provincialia prout veteres canones decre-
 uerunt frequentari. Ideo eadem sancta Synodus antiquos et lau-
 dabiles mores nostris cupiens temporibus seruari / statuit et praecipit
 Synodum Episcopalem in qualibet dyocesi post octavam resurrectionis uel alia
 die / in consuetudinem dyocesis adiungit semel in anno / ubi non est con-
 suetudo bis annuatim celebrari per dyocesanos et hoc indonem-
 que Synodus saltem tribus uel biduo duret / vel prout necessarium
 Episcopo visum fuerit / Prima autem die quocumque dyocesani et omnibus
 alijs qui Synodo interesse tenentur / infra missarum solemnia
 vel post dyocesani uel alius eius nomine / in dei nomen exortans omnes
 ad bonos mores sectandam / abstinendam a vitis / et ad ea que per-
 tinent ad ecclesiasticam disciplinam / et officia singulorum / et praesertim
 ut hijs quibus animarum cura commissa est / diebus dominicis et alijs
 sollempnibus / plebem subiectam / doctrina ac meritis salutaribus
 instruant / postea legantur statuta provincialia / et inter alia alijs
 compendiosus tractatus docens quod sacramenta ministrare debeant
 et alia utilia pro instructione sacerdotum. Deinde ipse dyocesanus
 de vita et moribus subditorum soleptem inquirat labem simoniae
 prauiat / contractus usurarios / gubnarium fornicationem / et alia
 quous crimina et excessus / debita correctione colligat / alienationes
 rerum ecclesiasticarum a iure prohibitas / renocet ad usus clericorum
 et aliorum subditorum qui circa diuinum officium delatione dati
 huius deferrent / in melius reformet et emendet. Et quia multa
 scandala sepe contingunt / pro eo quod constitutus Bonifacius post octauam

que incipit / periculosa edita sub clausura monialium no suatur
Studeat ipse diocesanus ut omnia iuxta ipsius constitutionis tenorem
executioni demandentur / necno ut quicunque religiosi diocesano sub
iecti regulas et constitutiones suarum religionum / presertim ut
ab eis omnis proprietatis abdicetur inuolabiliter obseruent / nec
et omni receptum ipsorum ad religionem quaque p simoniam
exigatur / precipua autem in ipsa Synodo Epi cura sit inqui
rere ac debitis remedijs occurrere nec dogma hereticum ex
rimus aut scandalosum seu prauum autum offensum for
tiglia diuinationes incantationes superstitiones / aut quouis
diabolica figmenta diocesum suam inficiant / Institue / preterea
testes synodales viri graues prouidi et honesti legis dei zelum
habentes / iuxta dioces latitudinem uno competentis aut alij corum
ptatem habentes / ubi alij no sunt ad hoc instituti anni si diocesano
minime idonei videantur eos amonendo alios prout ei videbitur
expedire instituat / Hii autem in manibus eius diocesani uel
sui vicarii Jurare teneantur / ut tradat canon Epus in synodo
anni per anni titulum lustrantes ipsam diocesum / que corrigenda
uel reformanda videntur hii ad quos corrigere uel reformare p
tinet reformat / anne si correcti et reformati iam fuerint / ad syno
dum subsequenter proferat in qua debitis remedijs occurratur
Et et preter illa que a testibus synodalibus uel alijs corum offi
cia exercentibus diocesanus audierit Inquirat et ipse diligenter
de cunctis suorum subditorum excessibus Et taliter in delinquentes
insurgat correctionis debite disciplina / ut alijs malignum volen
tibus transcat in exemplum / Celebratur quoque in singulis promissis

saltem infra biennium a fine concilii generalis Et de inde ad unum
 semel detinens in hiis / provinciale concilium in loco tuto
 in quo tam Archiepiscopus / quam suffraganei omnes / et alii qui in
 huiusmodi provincialibus interesse tenentur debite vocati inter
 sint et si Episcopus canonico fuit impedimento detentus / procura
 torem suum designet / non solum ad defendendum et probandum
 absentiae suae causas / sed et ipsius nomine in consilio interessendum
 suscipiendumque / quicquid concilium duxerit statuendum alioquin
 ipse Episcopus a participatione medietate fructuum unius anni
 sue ecclesie / qui per personam in ipso concilio deputandam / ipsius
 sue ecclesie fabricam effectualiter conuertantur coram sit suspensio
 alii vero venite negligentes concilio arbitrio privantur / alius
 quibus penitus in suo robore duratur Concilio autem generali du
 rante et per sex menses antehuiusmodi provincialia concilia non
 celebrentur porro in celebratione concilii / ipse thetropolitani vel
 alius eius nomine infra missarum solennia vel per quodlibet horum
 terminum sermonem faciat Et que ad statum ecclesiarum et pre
 cipue ad pontificale officium pertinent seriose memorando quibus
 et singulis / qui in ista parte sumamus si eorum culpa cuiusvis ani
 ma perierit illius sanguis de manibus eorum a domino exiges
 precipue autem fiat tunc monitio exacta ut dignus et beneme
 ritus / quorum iura sufficienti testimonio nota sit ordines et
 beneficia sine ulla simoniaca labe conferantur Et super omnia
 ut in animarum cura quittenda summa diligentia et matura
 inquisitio adhibeatur Et ut bona ecclesiastica nullatenus ad usus
 illicitos et nimis ad honorem dei ecclesiarum obsequium utilitates

populi sibi commissi habendo / in sacros canones precipuam curam
pauperum et indigentium laudabiliter gerant. Sciens quod de
his omnibus apud tribunal eterni iudicis usque ad medium quada-
rentem rationis reddituri sunt. In quibus quidem conciliis de cor-
rigendis excessibus maioribus que subditorum reformandis diligens
inquisitio fiat. Et precipue qualiter Episcopus in offerendis beneficiis /
confirmandis electionibus / ministrandis ordinibus / deputandis confesso-
ribus predicando ad populum / et puniendo excessus subditorum
observacionem que Episcopum Smodorum / Ceterisque ad officium Episcopale
ac Jurisdictionem et ad ministracionem eorum in spiritualibus et temporalibus
quolibet spectantibus se gesserint / et presertim cum summiacata habe-
manus innoxias servet diligens inquisitio / et in iuris disposi-
cionem fiat ut omnes qui in premissis deliquisse comperti fuerint per
ipsum concilium et secundum iuris dispositionem corrigantur et puniantur.
Similimodo de ipso metropolitano circa omnia supradicta diligenter
inquiratur. Cui excessus et defectus / ipsum concilium eidem
specialiter exprimat / ipsum ad monendo et exortando obsecrando
ut cum aliorum pater vocetur et esse debeat / a talibus omnia
desistat. Et nichilominus de ipso litteras in scriptis redactas / ad ro-
manum pontificem vel alium eius superiorem / si quid habet
sive mora transmittit / ut ab eo punitionem et reformationem susci-
piat convenientem. Inter cetera si que discordie contentionibus et ini-
miciis inter quoscumque vignerint / que quietem et tranquillitatem
provincie possent perturbare cum omni studio sacrum concilium
illa sedare / et more priorum patrum ad pacem concordiam
que filiorum vigilanter intendat. Et si inter regna provincias

seu principatus quoniam discordias suscitari contingat / mox sancti
dei antistites / concilia provincialium suarum simul congregari
procurant et sibi invicem consilium et auxilium impendunt / cuncta
discordiarum fomenta amputare studant / neque hoc alienius amore
vel odio pretermittant. Sed ad deum solum et salutem populi tue
tis oculos erigentes factum patris opus / omni tepiditate semota
navigilent. Cogitent insuper in provinciali synodo / que imme-
diate generale concilium subsequens antecedit / omnia que in
eodem generali concilio visa sunt proseguenda / ad dei gloriam
provincie commodum salutemque populo christiani. Ibidemque eligantur
epi et alii in iure competentis / qui ad proximum generale
concilium nomine provincie debeant proficisci / quibus per sub-
sidium vel alias provideatur / prout de iure et concilio pro-
vinciali visum fuit expedire. Ita tamen ut illi qui ultatim per
sonas ut predictum est deputatus / ad ipsum concilium generale
accedere noluerint / aut eorum clerici propterea nullatenus
graventur. Relegantur quoque in uno quoque provinciali concilio
quod secundum canonicas sanctiones in eisdem legi precipiuntur / ut ca-
minimabiliter observentur / et transgressoribus pene debite infer-
untur. Sed si metropolitani seu dioecesani predictis terminis celebra-
ndis provincialibus et episcopalibus synodis cessante legitimo impe-
dimento negligentes fuerint / medietatem omnium fructuum et ob-
ventionum ratione suarum ecclesiarum ad eos pertinentium fabri-
ce ipsarum ecclesiarum applicandam coram amittant. Et si
in eadem negligentia per tres proximos menses perseverave-
rint / ab officiis et beneficiis sunt ipso facto suspensi. Quibus

transactis temporibus sub ante scriptis penis antiquior in provin-
cia ordine Epus ipius metropolitani Epi autem maior in digni-
tate post pontificalem in sacris constitutus nisi ad alios forsan de
consuetudine vel privilegio pertineat negligentiam in celebrandis
provincialibus predictis et Epalibus synodis supplere teneantur
Iubet insuper hec sancta Synodus omnibus prelatibus religionum
et ordinum quorumcumque ad quos celebrare capitula pertinet
qd illa statutis temporibus supra dicta suspensionis pena fiant
et observari faciant in quibus sedis canonicas sanctiones et religio-
num constitutiones cum omni studio et diligentia ad decernimus sin-
gularum religionum et ordinum reformationem intendant Ita
ut denique in singulis monasteriis iuxta proprias regulas
et constitutiones debite regularis vigeat observantia Et precipue
ut tam sub alia professionis vota animo serventur per pre-
missa autem hec sancta Synodus non intendit Juribus quo-
rumcumque quolibet derogare Datum Basilee sexto kal Dec-
mbris que fuit beati Iulii pape et martiris

שמעיון ליה התקן באלו לקח מזרחית צפנית
נותן מזרח צפונה מערבית דרומית נותן מע
מערבה דרומה ותני עלה ל שמעל איש חצי צפה
משנה בתמיד מזרחית צפנית נותן מזרח
צפונה מערבית דרומית נותן מערבית ואחר כך
נותן דרומה אלא אמר יוחנן תנא סדי יומא
ל שמעל איש חצי צפה והמי סדי יומא אסדי
יומא דתקן הפייס חשיכו מי שוחט ומי זורק ומי
מרשץ מזבח חפנמי ומי מעלה איברים לכבש
זבוי מרשץ את המניחה פייס חטל יעני חדשים
לקטרת כול. אמר יוחנן קשיא באן בחיטב
תשתי נוחת באן בחיטב תחמט נרות למימח
דבטטורת מפסיק לחי וחא אבי מסדי מערב
משום דגמרא וכרס התמיד מפסיק לחי אמר
חא לא בא שאל וחא לקבן דתנא לא ייטיב
ואחר כך יקטיר אלא יקטיר ואחר כך ייטיב
אבא שאול אומי מיטבי ואחר כך יקטיר מאי
טעמי דאבא שאול דכל בפקי בפקי בחטיבו

דרומית נותן מערב דרומה תנא ל שמעל איש
חצי צפה משנה בתמיד באלו לקח מזרחית
צפנית נותן מזרח צפונה מערבית דרומית
נותן מערב כה ואחר כך נותן דרומה יומא טעמי
דל שמעל איש חצי צפה אמר יוחנן משום חד דבי
ל יצאי אמר קרא ושעור עדים אחד לחטאת ליל
על עולת התמיד עולה חורא דאמר חמי עיבוד
בח מעשה חטאת חא כיצר נותן אחת שחיא
שתם במעשה עולה ארבע שחן ארבע במעשה
חטאת ללא מיצינו ונותוב שתים שחן ארבע במע
כמעשה עולה ארבע שחן ארבע במעשה חט
חטאת ללא מיצינו דמים שמכפרין וחורין ומ
ומכפרין וכימינו שחין חטאת וחורין עולה
אלא בעל דרור קורשך הכתוב כחא נמי בעל
דרור קורשך הכתוב תפסיק מתנות בע
בעל חורא ונותוב אחת שחן שתים למיטח מ
מחוט חסידא במעשה עולה שתים שחן ש
שתים למעלה במעשה חטאת ללא מיצינו

לא שפיר אלה פירי פני רבקה ה' אלהי אברהם
אברהם אלהי אבינו ה' אלהי אברהם אלהי
מרים סמואל ושמר באמנוע קידה ושלשים
ושתיים אמות היו לה עשר אמות כנען פיתיו
שלה פל אלהת עשרה אמה לגפן ואלהת עשרה
אמה לחרום גמלא מכין כנען ה' כלה ואלה
סלה פל מריה ל' חול ה' אמה מרבה באמנוע קידה
מ' משכנת לה וחתן פל קידה חיתה אורח אורח
ושמונים ושבע נלה ורחב מראה ושלושים וחמש
מין מורה למענה מ' א' ושמונים ושבע מרומה
ד' ס' ושל אלהת עשרה אמה מרומה וינסת כלה
כהנים אחת עשרה אמה מרבה שלישים ושתיים
בין אולם למרבה עשרים ושתיים חול מ' אורח
ואלהת עשר אמה' כות חכמה מין ה' כנען אלהים
מ' א' ושלשים וחמש חכמה ורחבה עשרים
ושתיים מין המרבה לשבעים שמונה מרומה ה'
ח' כפפות עשרים וארבע מין ח' כפפות לשל
לשלושנות ארבע מין ח' שלח פת לנסיך ונזר

רבות המה ויקר כד שיצונו פתחתו רטורק דין
 שתיים כהרשע ושיצונו כהרשע ישיבם
 מצדו ולין בין חורש לחורש ומה חורש משמעותו מה
 מערכות דורמיות היא היתד לשלול מערכות
 מעצמות לשלול הבנות מעל האל לשלול געמזול
 מהן מהן ראו לשכנת ליל הרבן דורמיות
 מהריות היא היתד לחם חפנים מזויות געמזות
 כהצגה נכח משמנים אבנ מדכח שישיקעם
 מלכיו ויוך געמזות מערכות כח וידין לכיתת
 הטכילת אמר רב הונא מרץ תבא מידית לאלת
 כן ועקב היא דתבן עזרת נשים היתד אורח מאח
 ושלשים וחסמש על מאח ושלשים וחמש ויל
 לשכנת חורב ארבע מהן געמזות ומהן חור
 ששמשות דורמיות מהן חורש ומהן לשכנת
 גידין ששם עידין מכש לין אתה שללית ומה
 ומגדליו את שיעריו ומשליו תחת הדור
 מהן חורש חורש ומהן לשכנת דורמיות של
 ששים כהנים מעלי מומין מהלנין כעצום וכל

三

4to 4to 4to
 4to 4to 4to
 4to 4to 4to

